M. S. en 4.º pergamino, bien tratado, con 273 f. utiles.

Disputationes Scholasticæ morales de Sacramento pœnitentiæ.
autore P. Josepho Riquelme. 1691.

Rotulata

Riquelme de Pœnitentia.

eiusdem Collegij minim. alumnus.

Hec Theologie disputationes scholastice, et morales. De Sacramento Penitentie. Opus Augustissime Mundi Regine Marie Virgini Dei Matri ab origi macula labe prorsus immuni ex animo sacrum.

A Patre Josepho Riquelme e Soc. Jesu et in eiusdem Societatis Hispalensi Collegio D. Hermenegildo Regi et Martyri sacrae Theologie publico professore. Anno a Salute restituta 1691 die 1a mensis Octobris.

Scribebat Dnus Antonius Sanchez de la Cruz et Ximena eiusdem Collegij minimus alumnus.

Proëmium

De Nomine, Existentia, et Institutione Sacram. Pœnit.

N. 1 Salutiferum Pœnitentiæ sacramentum, ad tum scholasticæ, tum moralis, Deo auspice, Virgine quoque eius matre, tractaturi sum Ubi, studiis nostri optimè, et merito expetitis apprediar à Concilijs, et P.P. unanimi soler multis nobis illius dignitate ac excellentia luculenter ostendentibus, quæ proinde prædicata nolo, et quorum Immensa in nobis impenditur plenumque cum Massa latere si me latet pulcherrimè traditis à Chrysostomo hom. 31 in Epist. ad Roman. Quia vero una ex partibus huius Sacramenti est animi dolor, ac detestatio de peccato commisso cum proposito non peccandi de cætero, ut docet Trid. Sess. 14 cap. 4 dicam; qui quidem dolor est cum virtuti Pœnitentiæ eodem nomine vocabulo, per Synecdochem à parte totum nominando, Sacramentum hoc appellatur pœnitentia, et Sacramentum Pœnitentiæ.

2 Contra hanc synecdochicæ nomenclatione desumpta ab alia huius Sacramenti parte essentiali, quæ est Sacramentalis expressio, sive confessio peccatorum, nomen confessio et Sacramentum confessionis apud Latinos, nomen quoque Exomologesis apud Græcos, quod idem valet, ac apud Latinos confessio totum hoc Sacramentum designat. Nil sane catholicis frequentius est, quam dicere, se ad confessionem accedere, aut dare velle Sacramentum confessionis. Id quod adeo in Ecclesia receptum iam olim est, ut videre plerique constat quoties lectori aut auditori confessionis, aut confitendi vox excidisset, illico omnes pectora tunderent, tali sermone rem de Pœnitentiæ Sacramento. Audiendus Aug. serm. 8

de Vhi Dni Apostolos suos alloquens eos quibus ipsam carnem le-
gendi dedocens: Maxime autem hoc dicendum fuit, et hinc admonenda
charitas vestra, quando vox ut hoc verbum sonuit vox lectoris, secutus est
etiam sonus tunsionis pectoris vestri, audito scilicet quod Dominus ait confiteor
tibi Pater. In hoc ipso quod sonuit, confiteor, pectora vestra tutudistis.
tundere autem pectus quid est, nisi arguere quod latet in pectore, et evi-
dente pulsu occultum castigare peccatum. Quare hoc fecistis, nisi quia audi-
stis, confiteor tibi Pater? Confiteor audistis, qui confitetur non attendistis.
Nunc jam advertite: si confiteor Christus dixit, a quo est longe omne
peccatum, non solius est peccatoris, sed etiam laudatoris. Confitemur ergo, sive
laudantes Deum, sive accusantes nos ipsos. Pia est utraque confessio
sive cum te reprehendis, qui non es sine peccato, sive cum illum laudas
qui non potest habere peccatum. Id ipsum alijs in locis inculcat. Propria
ergo est hujus sacramenti appellatio Sacramentum confessionis, quod solet
a quibusdam ipsius appellari solet Sacramentum absolutionis.

3

Hanc autem tertiam appellationem vel potius Durandus in 4.
dist. 14 q. 1. num. 5, ubi reprehendere videtur hanc vocem Sacramentum
Poenitentiae, mavultque hoc Sacramentum vocari Sacramentum confessionis et
absolutionis, fortasse quia hae duae partes solae constituunt hoc Sacramentum. Sed
fundamentum hujus opinionis suo in loco detegemus, fundatamque convulsam, quod
necesse est quod ejus [illegible] hic. Cum etiam, quod sit
de veritate, aut falsitate hujus sententiae Durandi nequit sane absque dementatione
reprehendi vocabulum, quo non solum theologi, et PP., sed et Concilia Floren-
tinum, et Trid. cum universa Ecclesia utuntur. Hujus vocabuli vocem optime
reddit Angelicus D. in 4. dist. 16 q. 1. art. 1, quia sit poenitentiae nomen
sumitur ad omnia ex parte poenitentis intervenientia ad hoc Sacramentum:

ria ex ipsis, et laborum includunt: nec [illegible] dolorem afferri imò est ipse dolor animi, ac detestatio de peccato commisso, a quo virtute ac Virtutis Pœnitentiæ, totum sacramentum, [illegible] denominari diximus Pœnitentiæ, seu Pœnitentiæ Sacramentum. Confessio ruborem affert, satisfactio laborem. Ex quo fit ut D. Vega lib. 13 in Trid. Cap. 14 maluerit hoc sacramentum appellari Sacramentum Pœnitentiæ quam Sacram. Confessionis. Sed nobis satis est, quod ab hoc uno, Pœnitentiæ actu præcipuo, [illegible] totum Sacramentum dicitur Confessio, et Sacramentum Confessionis, quo [illegible] utitur Cyprianus Serm. de Baptismo, et [illegible] Papa Cap. ad abolendum de hæreticis. Itaque cavendum videtur à nobis illo sacramenti abstinere, ne [illegible] modo favere videamur hujus temporis hæreticis qui confessionem, et [illegible] de medio tollere conantur, annotat [illegible] dist. 17 de Pœnit. Quæst. 1.

4 [illegible] appellatur hoc Sacramentum secunda tabula post naufragium, quia post peccatum [illegible] naufragium, prima tabula Baptismus est, qua [illegible] naufragio eripimur, et ad salutis portum [illegible] appellimus; hæc autem Baptismi gratia, quæ [illegible] circo [illegible] Mari [illegible] hoc designatur ut Sancti dixit Zacharias, quasi Sancti Aug. epist. ad Januarium de [illegible] [illegible] [illegible] vitio [illegible] periclitatur, aut frangitur per peccatum amissa virtute sacramenti Pœnitentiæ, tum alteri naufragio eripiamur, iterum et appellimus ad salutis portum, ideo hoc Sacramentum secunda post naufragium tabula dicitur. Hanc sacramenti Pœnitentiæ nomenclaturam usurpant frequentissime PP. Tertullianus lib. de Pœnitentia Cap. 4, Hieronymus epist. 8 ad Demetriadem, et epist. 98 ad Sabinianum Diaconum, et epist. 65 ad Pammachium, et Oceanum, atque in cap. 3 Isaiæ, et sæpe alibi Ambrosius

lib. ad Virgines lapsas cap. 8. Pacianus epist. 1a, et secunda ad Sempronianum, et alii plures alij a quibus aperte ac recte usurpatur definivit Trid. [illegible] hujus temporis [illegible] Sess. 6 cap. 14 et iterum Sess. 14 canone 2. Dicitur etiam praedicta nomenclatura quia est 2a post naufragium de Poenit. dist. 1a.

5 ¶ Vocatur a Nazianzeno oratione in sancta lumina, et oratione in sanctum Baptisma: lavacrum lachrimarum, et 2a purgatio. Et ab Aug. libr. de Baptismo, teste Cardin. [illegible] Vocatur [illegible] Baptismus [illegible] Baptismo et ita merito appellatur hoc sacram. a sanctis PP. ac sacro Trid. sess. 14 cap. 2 [illegible] et [illegible], et fletus. Et ab ejus [illegible], qui est reconciliare peccatorem [illegible] nuncupari solet reconciliatio et sacramentum reconciliationis, quae appellatio colligi potest ex [illegible] cap. Presbyteri et cap. is qui 26 q. 6. Quandoque demum dendtari solet hoc sacram. [illegible] manus impositio ut colligitur ex Concilio Carthaginiensi 3 cap. 32 et ex cap. [illegible] et cap. [illegible] 1a q. 1. atque ex Cypriano serm. de lapsis [illegible], Hieronymo [illegible] Luciferianos, Leone Papa epist. 90 Aug. lib. 3 de Baptismo cap. 16 et lib. 5 cap. 23 aliisque multis PP. [illegible] in quibus [illegible] ille [illegible] [illegible] PP. dicebatur solemnis reconciliatio, quae dari solebat [illegible] publice Poenit. 3 ut colligitur ex Concilio Arausicano cap. 3, ex Concilio Carthaginiensi 5 ex cap. [illegible] [illegible] dist. 50 atque ex S. Leone Papa cap. [illegible] eadem dist. Et de nomine hujus sacram. haec sufficiant.

Circa illius [illegible] duo sunt extremi oppositi errores. 1. [illegible] Poenitentiae sacram. Hanc haeresim 1o docuisse fertur Montanus

Catharhay[illegible] dux teste Lyndano lib. [illegible] Panopliae cap. 60. et 61

et Castro adversus haereses lib. 12 [illegible] Poenit. haeresi 3. [illegible]

ut testantur Hieronymus lib. 2 [illegible] Jovinianum, et epist. ad Demetr[illegible]

aliisque in [illegible] et Anselmus in illud Apost. ad Hebraeos. 6. 4. Im-

possibile est eos, qui semel sunt illuminati [illegible] negavit [illegible]

eandem haeresim sequutus est Novatus a quo ducunt originem Novatiani,

qui et Cathari dicti sunt, de quibus Augustinus lib. de haeresibus cap. 38

sic ait: Cathari, qui se isto nomine quasi propter munditiam superbissime

atque odiosissime nominant, secundas nuptias non admittunt, poenitentiam denegant,

Novatum sectantes haereticum. Unde etiam Novatiani appellantur. Ni-

cephorus etiam [illegible] negavit, negavit [illegible] auricularem confessionem.

Negant etiam poenitentiae Sacramentum Lutherani, et Calvinistae. Hi enim haere-

tici, negant in ecclesia potestatem ad remittenda peccata post Baptismum

commissa, negant ad hunc effectum esse necessarium dolorem, confessionem pec-

catorum, negant denique, ad hoc requiri Sacramentum aliud a Baptis-

mo distinctum. [illegible] error eorum est, qui tenebant, poenitentiae Sacramentum

antiquissimum esse a Deo institutum, in paradiso statim post Adami

peccatum, [illegible] ab Adamo Deus quaesivit Genesis 3. 9. ubi es? [illegible]

postea, [illegible] Genesis 4. 9. quaesivit a Chaim ubi est Abel fra-

ter tuus? [illegible] in lege veteri, [illegible] sacrificia pro peccatis instituta fuere

Refert hunc errorem [illegible] initio [illegible] de Poenit. [illegible] in

eodem fuisse [illegible] Oxomensis damnatus fuisse in quo-

dam [illegible] dicti [illegible] a Sixto 4. [illegible] errorem ex sancti

[illegible] Sacri [illegible] plene impugnant [illegible] 16. et 17

de Poenit. [illegible] et alii. Sed [illegible] plenius ac de [illegible] Card.

Bellarm. [illegible] lib. 1 de Poenit. [illegible] errores

V° certum est de fide est ante Christi Domini adventum necessario non fuisse hominibus [illegible] potestatem remittendi peccata post baptismum universaliter divinam, atque adeo ante Christi Domini adventum non fuisse institutum sacramentum poenitentiae. Ita in hanc [illegible] conveniunt communiter Theologi et Doctores. [illegible] Ratio: Concilium (sess. 14 cap. 1) nec ante adventum Christi poenitentia erat sacramentum, nec est post adventum illius cuiquam ante baptismum. Sunt quidem poenitentes (ut idem Concil. paulo ante ibidem docet) universis hominibus, qui se mortali aliquo peccato inquinassent, quovis tempore ad gratiam et iustitiam assequendam necessaria. Poenitentia ante Christi Domini adventum sacramentum enim non erat, nec sacerdotibus tamen potestas remittendi peccata in specie, ex hac Scriptura, neque ab aliquo homine [illegible] absolutio, ab eis nullus ex hoc absolvendi a peccatis potestate tunc gaudebat, quam post Christi Domini adventum ipse Christus Dominus Apostolis, et eorum successoribus, qui sunt episcopi et sacerdotes, donavit.

8 Secundo certum est de fide est Christum Dominum reliquisse in Ecclesia sua potestatem ad remittenda peccata post baptismum commissa. Definitum est contra [illegible] in Concilio Constantiensi sess. 8 et 15, in Lateran. cap. Firmiter de summa Trinitate et in Trid. sess. 14 cap. 1 et canone 3. Constat apertissime ex verbis Christi Domini Joannis 20. 22: Accipite Spiritum Sanctum, quorum remiseritis peccata, remittuntur eis, et quorum retinueritis, retenta sunt. Ex quibus Concilium sess. 14 cap. 1 [illegible] dicens: quo tam insigni facto et verbis tam perspicuis potestatem remittendi et retinendi peccata, ad reconciliandos fideles post baptismum lapsos Apostolis, et eorum legitimis successoribus fuisse communicatam, universorum PP.

ipsis semper ... Et ... retinendi remittendi potesta-
te olim ... Magna voce Ecclesia catholica ... haereticis
explosit, et condemnavit. Quare ... illa verba Domini
in Sancta haec Synodus probans, et recipiens damnat eorum commen-
titias interpretationes, qui verba illa ad potestatem praedicandi verbum Dei,
et Christi Evangelium annunciandi, contra huius Sacramenti institutionem falso de-
torquent. Et iterum eo can. 3 anathemate percellit eum, qui dixerit
ea Domini verba non esse intelligenda de potestate remittendi,
et retinendi peccata in Sacramento Poenitentiae, sicut Ecclesia catholica
ab initio semper intellexerit. Detorserunt autem contra institutionem huius Sacram.
ad auctoritatem praedicandi Evangelium. Vide sis Exim. D. Suarez disp. 16
de Poenitentia sect. 1 qui a num. 4 breviter, sed optime, hanc De-
cretum illustrat, omnemque haereticorum interpretationes, et evasiones inep-
tissime impugnat. aut etiam Cardin. Bellarm. latius hoc
persequentem lib. 1. de Poenit.

Potestas haec iudiciaria est, seu per modum iudicii exercen-
da. Id quod de fide etiam est, ut dicitur ex Trid. sess. 14 cap. 6
de Poenit., absolutionem Sacerdotis esse ad instar actus iudicialis, quo ab ipso
velut a iudice sententia pronunciatur. Similiter ibi cap. 7 et can. 9. ubi
anathema dicitur esse qui dixerit absolutionem Sacramentalem Sacerdotis
non esse actum iudicialem. Affirmatur quoque hoc in decretalibus ...
... et Greg. 13 contra Baium. Ipsa etiam Christi Domini verba
Joannis 20. 22, quibus ... huius sacramenti institutio, aperte
ferunt iudiciarium ... Ex illis quoque semper intellexit Ecclesia, exercisse, ...
quod Christus Dominus in Ecclesia sua quoddam tribunal et Sacerdotes suos ipsius
vicarios reliquisse (ut docet Trid. (ubi supra cap. ...) tanquam

presidei, et iudices ad vivos [illegible] mentalia [illegible] deferantur, in qua [illegible] tales [illegible], quo [illegible] potestate clavis Sacerdoris aut [illegible] tenti peccatorum sententiam proferent.

10 [illegible] Verare vavim [illegible] PP, quasi nil [illegible] sequuntur, quae sacramentali absolutionis [illegible] iudiciarie Sacerdotis [illegible] Id [illegible] inter alios [illegible] can. 18 in Matthey [illegible] epist. 1. ad [illegible] ex eo Sacerdotes collaudant quod [illegible] Regni Caelorum habent, quodam modo ante iudicii diem iudicent. [illegible] [illegible] assumpsamus [illegible] in sua epist. [illegible] Ambrosius lib. 1 de Poenit. cap. 1 ait hanc potestatem esse ad iudicanda peccata. Quod sane ad iudicium spectat. Pulcherrime a Bern. Serm. 1 de Sanctis [illegible] Christo, et Deo exhibetur [illegible] in Sacramentali Poenit. [illegible] praecedens [illegible]; [illegible] quod [illegible] una [illegible] est, quae [illegible] Deo [illegible] est, [illegible] in [illegible] ponere [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ab hoc [illegible] iudice [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Contrariat [illegible] de Sacerdotio [illegible] dixit [illegible]. [illegible] Bernardi [illegible] explanat [illegible] disp. 16. sect. 1. nu. 10 et [illegible] [illegible] 16 sect. 1 [illegible] 9. [illegible] in agnosco. [illegible] quod [illegible] adhuc exspectat [illegible] [illegible] instrumenti [illegible] [illegible] [illegible] quae [illegible] principalis [illegible] instrumentum [illegible] [illegible] ut instrumentum est [illegible] quaeque, seu [illegible] attingendi effectum: [illegible] [illegible] [illegible] principalis causa effectum [illegible] attingat, quae instrumentum, [illegible] ab [illegible] ille [illegible] attingetur, nisi in [illegible] [illegible] [illegible] ut utenti instrumento. Praeterea Sacerdotis esse de [illegible] [illegible] iudicare ait Innoc. 1. epist. 1. cap. 7. [illegible] [illegible] [illegible] brevitati

5

[illegible] expressimus Christi, ac verbi [illegible] quæ habentur 26 in Evang.
Joannis [illegible] Magno Magnifice [illegible] de hoc supernaturali
[illegible] principata, ut hoc [illegible] Dei peccata remittantur, aut
retineantur, et quæ in eandem rem scripsit Aug.[illegible] lib. 20 de Civitat.
Dei Cap. 9.

11 [illegible] in hanc rem [illegible], quæ ex [illegible] eius [illegible]
[illegible] ex Sect. 1. num 11 ex eo desumpta, quod [illegible] Conse-
aliter remitti peccata quæ ante Baptismum, quam quæ post Baptismum
[illegible]: illa [illegible] remittuntur ante [illegible], ideo [illegible] ex parte
excusata [illegible]. Videntur propter quæ facilius venia magna [illegible]
facilitate [illegible] remittuntur. [illegible] post baptismum, [illegible]
[illegible] et [illegible] hoc [illegible] et me-
[illegible] accidunt, [illegible] est [illegible] difficilis. et [illegible]
ad ea remittenda, ut [illegible] Apost. ad Hebræos 6. 4, et 10.
26. [illegible] ea peccata [illegible]
[illegible]. Id quod [illegible] ex [illegible] facili-
tate peccandi [illegible] videretur. [illegible] quæ in [illegible]
est ad [illegible] post baptismum [illegible] remittenda [illegible] est, sive per
[illegible] ex eo quod [illegible] hæc potestas [illegible] deducentur [illegible]
[illegible] sacramentum [illegible] debent
[illegible] sit ministri [illegible] quæ [illegible] exter-
na peccatorum confessione, [illegible] seu satisfactionis, et [illegible].
[illegible] quod sit [illegible] potestas [illegible] hoc [illegible] Deo, [illegible]
[illegible] sive dolor de peccati [illegible] proposito [illegible] peccandi [illegible]
[illegible] est ad hoc [illegible], [illegible] ea [illegible], et absolve-
[illegible] peccata [illegible] sive qui eo dolore et proposito caret

Sed de hoc infra sermo veniret.

12 Potestatem habere non esse remittendi peccata, sed tantum declarandi hominem esse absolutum, et peccata a Deo esse remissa docuere aliqui quidam antiquiores Scholastici quorum meminit [illegible] D. Th. dist. 18 sect. 2. Id non est explosatus error, damnatusque a Trid. Sess. 14. cap. 6 et can. 9. ubi anathemate ferit eos qui dixerint, absolutionem sacramentalem sacerdotis non esse actum iudicialem, sed nudum ministerium pronunciandi, et declarandi remissa esse peccata confitenti. Et hunc errorem multo ante damnatum a Trid. in [illegible] recte dixerat Richardus Armachanus lib. de Potestate Sacerdotis atque Solvendi cap. 11. Extat quorundam [illegible] [illegible] [illegible] proinde refellenda videatur: putant enim sacerdotes non habere potestatem solvendi, sed ostendendi solutos. Sed [illegible] Dominus dixit quod solveritis, ostenderitis esse solutum? Dicunt sacerdotes non habere potestatem remittendi peccata, quia Dominus hoc non dicat: dicunt habere potestatem ostendendi remissa, quia Dominus hoc non dicat. Hunc sententiam [illegible] [illegible] lib. 2. de Sacram. in [illegible] cap. 8 eundem errorem refellens, quem [illegible] in [illegible] ab [illegible] [illegible] ea sententia non [illegible] annotatis refert [illegible] Angelicus D., multisque explodit Caietanus tom. 1 opusculorum tract. 18 q. 5. Praeterea plures alios qui illum impugnant, quos non praetereo eo [illegible] [illegible].

13 [illegible] [illegible] [illegible] apud [illegible] Quinimo ex ipsis [illegible] Christi Domini in huius sacram. institutione, quorum remiseritis peccata [illegible] [illegible] essentia [illegible] eiusdem sacramenti [illegible] [illegible] [illegible]. Remittere enim peccatum [illegible] remissio, seu absolutio [illegible] [illegible] Sacerdotis [illegible] [illegible] remissio, seu absolutio. Praeterea in iisdem illis Christi Domini verbis ut expendit optime Cardinalis Toletus in

cap. Joannis 20 annotare 23, eadem haec verba: illud remiseritis ad hunc sacramentum Poenitentiae a Christo Domino directum, quae verba remittuntur mox et eadem Christo Domino subdit, atque sensus est, ut illis remittuntur esse ut pote declarantur, seu ostenduntur remissa a quo eis, aut quae [illegible] declararentur, seu ostenderentur remissa: et quorum retinueritis esse [illegible] esse ut pote declaraveritis seu ostenderitis remissa. Refutatur etiam ex textu [illegible] quae [illegible] ex illis verbis ejusdem Christi Domini Petri ad Petrum et in Petro ad ipsius Petri successores Romanos Pontifices. Matthaei 16. 19 quodcumque ligaveris super terram erit ligatum et in caelis, et quodcumque solveris super terram erit solutum et in caelis, quae quidem exponi nequeunt de sola potestate declarandi, seu ostendendi aliquem ex vitio [illegible] Pontifici Ecclesiae potestas exercuerunt: sic enim non potest Papa censuris aliquem ligare, sed solum declarare, seu ostendere esse ligatum: nihil dispensare potest, sed solum declarare, seu ostendere, ut obligare: quae, aliaque similia, extranea sunt: ergo [illegible] et extraneum est exponere verbum illud remiseritis ita ut nil aliud valeat, quam declaraveritis, seu ostenderitis remissa. Eadem enim est ratio hujus verbi remiseritis ac illorum ligaveris, et solveris eodemque modo haec, et illud semper intellexit Ecclesia de potestate sic faciendi non declarandi seu ostendendi solum: ex quo etiam nomen clavium regni caelorum, quae hanc potestatem recte, et luculenter denotari, patet ex Conciliis Florentino, et Tridentino, et sess. [illegible] ex extravag. quae quorumdam de verborum significatione Joannis 22, atque ex usu theologorum, et sacrorum expositorum passim in cap. Matthaei 16. et 18 refutatur etiam a Card. Belarmino [illegible] de [illegible] cap. 2. Claves enim nec fieri nec dari solent ad de-

clarandas seu ostendendas ostii esse apertum, aut clausum, sed ad aperiendum et claudendum illud ipsa. Sunt ergo [illegible] solemnia SS. PP. loquendi modo Sacramentorum ministros, sive Sacerdotes remittere, ac solvere; ut nos [illegible] vidimus supra a [illegible] [illegible], quas ex ipsis etiam PP. libris produximus, notabis quae [illegible] [illegible] sacerdotis absolutionis [illegible] praecedente [illegible] nullo modo haec illa praecederet, sed magis [illegible] esset posterior: quandoquidem solum esset declarativa, seu ostensiva peccati remissi, seu absolutionis prius factae [illegible]. Addendum nunc [illegible] PP. [illegible] quod [illegible] multi [illegible] [illegible] Sacerdotes ex eo etiam cap. inter alia [illegible], et [illegible] Sacerdotibus antiquis legis praestitum quod non solum possent declarare [illegible] [illegible] [illegible] veritate [illegible] [illegible], leprosum esse in corpore, aut leprosum esse mundatum; illi vero leprae [illegible] purgare, ac tollere [illegible] potuerunt. [illegible] cunctis audiendus [illegible] de Sacerdotibus: Corporis lepram purgare. Vel, ut [illegible] dicam, non purgare quidem, sed purgatos ostendere [illegible] Sacerdotibus licebat. [illegible] [illegible] Sacerdotibus, non corporis lepram [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] purgatos probare, sed purgare [illegible] [illegible] est [illegible]. Vide [illegible] Tom. 16 sect. 1. p. 9. ubi [illegible] ex [illegible] [illegible] [illegible] docte ac erudite de more [illegible] [illegible] [illegible], quod nos breviter [illegible] duximus; et quae nequaquam favere ostenditur [illegible] quidem S. Laurentii Justiniani [illegible] [illegible], quae [illegible] aliqui [illegible] [illegible].

15 Quidamque hanc potestatem remittendi peccata non [illegible] [illegible] peccata [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] olim haud pauci, quos recenset [illegible] [illegible] [illegible] 16 sect. [illegible] et [illegible] 13 sect. 2. Ex illis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] potestatem remittendi [illegible] [illegible] mortali culpae debitae post [illegible] [illegible] a [illegible] Deo remissus

ante sacramentum: ita docuisse fertur magister [illegible], Scotus et
et Richardus hic lib. 4 [illegible] dist. 18 [illegible] cap. 10
[illegible] q. 1. de sacram. p. 14 cap. 8. Sed utrumque [illegible]
quod ex mortali culpa remissa, maneat adhuc reatus aeternae poenae [illegible]
est, et errorem: nam aeternam poenam una cum culpa remitti Trid. definit
sess. 6. cap. 14. Praeterea quia mortalis culpa numquam remittitur nisi
per infusionem gratiae sanctificantis, cum qua simul stare nequit aeternae poe-
nae reatus: nam per eam sanctificamur, est amicitia cum Deo ad [illegible] filii
Dei, simul per eam adducimur [illegible] ad haereditatem aeternam [illegible]. In-
super, nam [illegible] ad Rom. 8. 1. nihil damnationis est iis, qui
sunt in Christo Jesu. at autem remissa mortali culpa, reatus ad-
huc aeternae poenae maneret, aliquando et multum, maneret damnatio iis
qui per gratiam remissionis culparum mortalium iam sunt Christo Domino incorporati
[illegible]: nam ante adventum Christi Domini [illegible] remittebatur
non solum mortalis culpa, sed etiam reatus aeternae poenae: nisi omnis [illegible]
[illegible] extra Sacramentum, per solam [illegible] in ope-
nova specie, [illegible] nec mortalis culpa, nec aeternae poenae
reatus remittitur nisi in ordine ad claves et [illegible] voto sacramenti
poenitentiae, ut certum est ex Trid. definit. sess. 14 cap. 4. [illegible] suo
in loco amplius explicabimus. Collata ergo a Christo Domino potestate
remittendi peccata, non est potestas remittendi solum poenam aeternam,
cum haec numquam remittatur per se, et ipsa sola, sed sub [illegible] mortali
culpa, tanquam necessario conjuncta cum illa, ab illa [illegible] ad aeternam
poenam.

16 Nunc vero dicebam hanc potestatem remittendi peccata [illegible]
[illegible] remittendi [illegible] [illegible] [illegible]

a pecc. a illud 2 Machab. 12. 46: Sancta ergo, et salubris est cogitatio pro defunctis exorare, ut a peccatis solvantur. Ita docuissa dunt ... in 4 dist. 16. et 18. aliique ab ... sect. ... peccati. Sed neque hoc potest ullo modo sustineri ... ex ipsa solo effectu Sacramenti Poenitentiae: neque ad remittendas poenas temporales necessarium non est quod sanctificantis infusio: ... temporali poena remittitur, nec ... datur ... operantis ex illa solo effectu remittendi poenas temporalis ... hoc sanctificantis quod ex opere operato in Sacram. Poenitentiae ... est ... ipsius Sacram. Poenitentiae. Praeterea: neque ea ... illorum ... quorum remiseritis peccata, ... ut ... Sacramentum esse ... ad salutem: ... ad remissionem temporalis poenae suppetunt alia multa remedia, et faciliora: ... temporalis poenae remissio necessaria non est, ... Denique ... Baptismus non est institutus ad solas temporales poenas remittendas: ... neque ad eas solas remittendas institutum est Sacramentum Poenitentiae: ... solo ... remittendi peccata in hoc Sacram. non est remittendi ... tempora ... Sacram. ... a Trid. sess. 6. cap. 14. et sess. 14. cap. 1, quod ... est propter remissionem peccatorum ante illius susceptionem commissorum, ... est propter remissionem peccatorum quae post susceptum Baptismum committuntur: et in eo quod ... Baptismus est navis seu ... tabula post naufragium, ... a ... ut ... 21. ... Sacram. ... laudata, atque ... ut ... est 2a post naufragium tabula: ... Poenitentiae Sacram. nec culpam, nec aeternam poenam

Reatus aut. exre

[illegible] inferret, sed solum temporalis poenae. Sed utrumque rite dicimus [illegible] eos, clavium vim improprietate amplius absolvi [illegible]

Ex ipsa [illegible] sumptio.

17 [illegible] opiniones [illegible] duplici ante nos propositas. Certum vero est, Ecclesiam habere non solum remittendi peccata cum potestate remittendi illa quoad culpam seu maculam. Unde certum est, quod sit etiam potestas remittendi poenam aeternam culpae mortali debitam, ut [illegible] 15 [illegible] ubi eadem sublata mortali culpa, manet sublata aeterna poena. Quo modo sit etiam potestas remittendi temporalem poenam, dicetur cum de satisfactione [illegible] in loco loquemur. Constat hoc certum veritas [illegible] ex ipsis Christi Domini verbis, quorum remiseritis peccata [illegible] quorum retinueritis peccata retenta sunt [illegible] illi verba, quae ad Ecclesiam fundatam [illegible] ferunt remissionem peccatorum quoad culpam, seu maculam: peccatum enim proprie, ac rigorose nunc [illegible] poenam: et peccati remissio simpliciter, ex natura sua culpae, sive maculae remissionem sonat; solius enim poenae remissio, solum est remissio [illegible]. Constat [illegible] ex ipso hoc clavium regni caelorum [illegible] potestas insignitur, ut [illegible] 13 [illegible] ex aperitur, et clauditur, [illegible] claves dirigitur regnum caelorum, hoc autem per culpam mortalem clauditur et per ejus remissionem aperitur: [illegible] necessaria est remittendum, et ad retinendum peccata quoad culpam seu maculam.

18 [illegible] Constat [illegible] ex Ecclesiae traditione, atque ex [illegible] Patribus [illegible] in Tridentin. in decreto [illegible], ex Constantiensi in Bulla Martini V. [illegible] errorem Joannis Hus, expressius [illegible] ex [illegible] multis in [illegible] [illegible] Sess. 14. Cap. [illegible]

hanc potestatem esse ad reconciliandos fideles post baptismum [illegible]
21 Can. 1 . Asserit 3 esse Deum, et [illegible] [illegible] [illegible]
quoties post baptismum in peccata labuntur ipsi Deo [illegible] a
Christo Dno nro institutum: et cap. 5. Item, et [illegible] huius Sacramenti
[illegible] [illegible] Dei, et [illegible] [illegible], reconciliatio esse cum Deo. At hoc
Deo reconciliatio fit per remissionem unius culpae, et [illegible] [illegible] [illegible] reconci-
liati namque est in amicitiam [illegible]. Additur quod ea [illegible] quod ea re-
conciliatio intelligitur [illegible] pax, ac serenitas [illegible] [illegible], [illegible] autem
ut [illegible] [illegible] [illegible] ea Sect. 2. [illegible] 8 [illegible] sequitur ex remissione
culpae. [illegible] cap. 4 [illegible], esse [illegible] [illegible] Charitate [illegible] esse
[illegible] hoc [illegible] Deo reconciliare, [illegible] [illegible] hoc Sacram. [illegible]
[illegible], [illegible] [illegible] [illegible] reconciliationem ipsi [illegible] sine Sacramenti [illegible]
[illegible] in illa [illegible] non esse adscribendam. Ex quibus [illegible] [illegible], et
reconciliationem hoc a [illegible] [illegible] [illegible] culpae, [illegible] maculae remissione san-
ctificationem [illegible] et hanc [illegible] ab eodem [illegible] [illegible] [illegible] huius potestati, et
Sacramenti. [illegible] [illegible] ex Can. 3. et 2 [illegible] ea Sess. 6. Cap. 14.

19 [illegible] [illegible] Julius, et Celestinus Rom. Pontif. [illegible]
cap. Si [illegible] et cap. [illegible] 26 [illegible] 6 [illegible] [illegible] quod si presby-
ter [illegible] in [illegible] mortis [illegible] [illegible], [illegible]
[illegible], et a [illegible] salutem adimere [illegible] [illegible] Sacerdotibus potesta-
tem ad remittenda peccata [illegible] Sacramentalem absolutionem esse ad [illegible]
[illegible] [illegible] culpae [illegible] [illegible] damnatio [illegible] [illegible] culpae
mortalis si [illegible] non posset [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
damnationis [illegible] [illegible] [illegible], atque adeo nunquam Sacerdotes con-
demnari esse posset [illegible] [illegible] [illegible] salutem adimere. [illegible]
[illegible] [illegible] Epist. 180 ubi dicit, [illegible] [illegible] [illegible] non esse a [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] baptismum [illegible] [illegible] [illegible]

petunt. Subdit q. etsi si ministri desint qui ea iam sequebantur ex qui ab hoc saeculo, & in *venialiter exeunt. Cujatis citat & ex aliis quae innumeras. Ss. PP. quos in hanc rem addensat Canisius lib. 2. de Catechismo cap. 4. Huc etiam spectant pulcherrima Chrysostomi verba, quae num. 11 produximus. Nec praetereundum quod eodem lib. 3 de Sacerdotio afferat idem Chrysostomus, remitti ita vere remitti peccata a Sacerdote, sicut remittuntur a Christo: idque collegit ex ipsis Christi verbis Joannis 20: Sicut misit me Pater, et ego mitto vos. Accipite Spiritum Sanctum: quorum remiseritis peccata &c. Similia colligi possunt apud Ambrosium lib. 1 de Poenitentia cap. 2 et 7, et lib. 2 cap. 2, Aug. sermone 2 in Psalm. 101 et passim alibi, Cyrillum lib. 12 in Joannem cap. 56 sub fine, Bedam in cap. 5 Lucae, et alios. Citat denique ex Bulla Beati Pii V et Greg. 13 damnantis novem supra septuaginta Michaelis Baii propositiones quas inter damnatur propositio ordine 57: in Sacramento poenitentiae aut Sacerdotis absolutione potestatis reatus peccati dumtaxat tollitur, et ministerium Sacerdotis solum liberat a reatu. Ut et ordine 58: peccator poenitens non vivificatur ministerio Sacerdotis absolventis sed a solo Deo, qui poenitentiam suggerens, et inspirans vivificat eum et resuscitat: ministerio autem Sacerdotis solus reatus tollitur.

20 § Sed dices ex Mag. Sent. solius Dei esse peccata quoad culpam, seu maculam remittere: praecipue cum ea culpa consistit in offensa, et injuria Dei: offensa autem, et injuria ab offenso remittitur, et non ab alio. Sed objectio jam soluta est: nam etiam solus Deus potest temporalem poenam peccato debitam remittere si de remissione facta propria vi, et auctoritate, et tanquam ab

agenti causali Coquamus ... fac remissio facta nomine, et authoritate Dei ex timore, et delegatione ejus ... Sermo ... Sicut ... misit hominem tanquam Ministro, et instrumento suo judicem de poenis, ita ergo eodem modo illi committitur judex de culpis, et potestas ad utramque remittendam: quamvis ad objectionem facile ... Solum ... esse peccata quoad culpam sua manu remittere nomine et authoritate propria, et principaliter; posse tamen a Sacerdote remitti nomine et authoritate Dei ex timore, et delegatione ejus. Sicut famulus nomine, et authoritate Domini ab ipso Domino communicata potest debitorum remittere, quae Domino debent. ... Soli ... Deo pecca remittere. Sicut ... Dei ... 21. 18: qui ... Sacerdote ... pecca remittere, sicut in ... ejus ... nomine ... Eccli. 31. D. ... ministri in ... Sicut exempla ... abundant. Sed in re ... tanta ... est perpendenda opera nec adeo imbellis objectio curam ad ... Moram ... debet.

... in ... ea eadem remitti non posse peccata quoad culpam per Sacramentalem Sacerdotis absolutionem ... ... quod ... remitti supponatur per actus poenitentis. ... supponimus ... ad Sacramentum poenitentiae debere esse perfecta: ... ex imperfecta quae ... appellatur attritio ut suo in loco dicemus. Quare ... per perfecta actus adhuc ea peccata quae ... remittuntur ... remittuntur sine ordine ad ... potestatem quae ... ordinata est ad illa remittenda ut suo ergo in loco declarabimus: hac ... de potestate remittendi pecca post Baptismum commissa, quae fundatur in ... Sacram. et de qua ... ad ejus Sacram. ... et ... Remanet.

3° de fide est dari in Ecclesia catholica Sacram. ... institutum in remedium peccatorum qui post Baptismum susceptum

remittuntur. Hæc veritas quæ aliquorum DD. est, et DD. docent de fide est, et à Conc. Trid. damnata est hæreticorum in Trid. sess. 14. Canone 1. his verbis: Si quis dixerit in Catholica Ecclesia pœnitentiam non esse vere, et proprie Sacramentum pro fidelibus, quoties post Baptismum in peccata labuntur, ipsi Deo reconciliandis, à Christo Domino nostro institutum, anathema sit. Ratio hujus veritatis ea verba illa Christi Domini quorum remiseritis peccata; ex illis enim colligitur institutum esse à Christo Domino externum aliquem ritum, diuinæ sententiæ quodammodo signum practicè significans gratiam sanctificantem, cui adiunxit, et alligauit sanctificantis gratiæ promissionem; atqui nihil ultra requiritur, ut aliquid sit vere ac propriè Sacramentum nouæ legis; pœnitentia ergo de qua nunc agimus, et quæ ibi à Christo Domino instituta est, est vere ac propriè nouæ legis Sacram. Ita Lugues. Et omnino constat ex Div. Thoma 3a in 3. de Sacram. in genere.

23 Planius suadetur: nam per verba illa Joan. facta est, à Christo Domino adeo externa promissio sanctificantis gratiæ, ut huius promissionis nunquam terminus apertius exprimere, quæ in hoc loco asseritur Divi Bellarm. lib. 1. de Pœnit. cap. 10. facta enim est externa promissio remissionis peccatorum; hæc autem absque gratiæ sanctificantis infusione non remittuntur. Nec obstat, quod interdum solum venialia peccata per hanc potestatem remittantur, ad quæ remittenda gratiæ infusio non requiritur; id enim huic potestati per accidens est, quæ de se institutum est ad mortalia peccata remittenda, ratio quod semper ac exercetur remittendo, peccatis infusa gratia conferat. Unde quamuis aliquando venialia peccata absque infusione sanctificantis gratiæ remittantur, eo quod mortalia huic potestati nunquam sine infusione gratiæ sanctificantis ex opere operato remittuntur. Ecclesia ex utroque verbi aperte colligit, inuicto, carere [illegible] Deus. [illegible] omnino quæ facienda sunt peccatorum remissio; et

exercitantis in iure: ex quibus constat institutum esse a Christo tribunal iudiciale, adeoque desiderari hominem cum Deo inter se exercendum, nec tamen inter homines exerceri nequit absque externo aliquo aut ex signo remissionis, quo paenitens fateatur se peccasse ostendatque se de peccatis suis dolere. Denique petere, ei quod externo aut signo remissionis, quo paenitens [illegible] allegat peccata remitti, id est, absque externa iudiciaria sententia, sine absolutione ab hoc iudice peccatorum divinitus constituto prolata. Alii adhuc maiori luce afferendi sunt fonti disputationi decursu.

§ 2.º De fide constat poenitentiae Sacramentum esse ab aliis omnibus diversum: omnia enim distincta, omnes quae Patres de illo loquuntur, ut de Sacramento ab omnibus aliis diverso. Et Trid. sess. 7. can. 1 de Sacramentis in genere definit: Novae legis Sacramenta esse septem, nec plura nec pauciora, inter quae [illegible] loco poenitentiam enumerat: et huius diversitatem Sacramenti singulis in diversitate [illegible] Mag. Remedio, quia [illegible] proximi [illegible] remedium [illegible] Remedii, quod [illegible] est ei [illegible] aliorum Sacramentorum [illegible] ei alia diversitatis capita ea dicendi [illegible] trabunt.

Unde [illegible] haeretici novi 6 innovatores de fide est hoc Sacramentum esse [illegible] a Sacramento Baptismi. Id quod ab antiquioribus Patribus desumitur [illegible] ab omnibus Sanctis Patribus quorum multas [illegible] sect. 4 num. 2. [illegible], unanimi sententia [illegible] RR. haereticos definitum est a Trid. sess. 14. de [illegible] cap. 2, et can. eiusdem 2 his verbis: Si quis Sacramenta confundens, ipsum Baptismum poenitentiae sacramentum esse dixerit, quasi haec duo sacramenta distincta non sint, atque ideo poenitentiam non recte 2.ª post naufragium tabulam appellari, anathema sit. [illegible] huius [illegible] [illegible]—

mo differentia multiplex ex causis tum intrinsecis tum extrinsecis est: nam praeter
quod utrumque sacramentum charactere, quo aliqui distinguuntur, diversi sunt; Baptismum enim est sacramentum ad
salutem; sacramenta vero ipsius ex illis capitibus post baptismum: illud
fit per modum regenerationis ex aqua; hoc vero per modum iudicii: illud
institutum est ad tollendum originale peccatum, et ex consequenti actualia
quae sunt, quae in illo sunt admittuntur; hoc vero per se est ad tollenda
peccata actualia quae post baptismum committuntur: illud est quaedam spiritualis
generatio, et inde ordinatur per se ad conficiendum animae
esse primum; hoc vero est spiritualis quaedam resurrectio,
et ordinatur per se ad reparandum animae vitam spiritualem
iam antea habitam, et amissam: illud semel tantum suscipitur, ideo non
potest iterari; hoc vero iterari potest, nec usque septies, sed usque
septuagies septies; ut Christus Dominus phrasim hanc adhibens
Matthaei 18. 22, ubi numerus ille pro indefinito sumitur, ut ibi
annotant SS. PP. Hieronymus, Hilarius can. 18 in Matth. et homil.
62, et alii, quos adducit Laymann disp. 8 de Poenit. sect.
1 n. 11: illud à quolibet ministrari potest; hoc vero non nisi
à Sacerdote iurisdictionem habente: unde illius ministrum iudicem esse non
oportet. ut ait Concilium cap. 2. Trid. cum Ecclesia in neminem iudicium exerceat,
qui non prius in ipsam per baptismi ianuam fuerit ingressus:
quid enim mihi (inquit Apostolus 1 ad Corinth. 5. 12) de iis
qui foris sunt iudicare? huius vero ministrum necesse est esse iudicem.
Ergo Poenitentiae sacramentum à Sacramento Baptismi ingenere
differt.

5° Certum est de fide, Poenitentiae sacramentum à
Christo Domino fuisse institutum, ut definitum est à Trid. can. allegato 1.

et sess. 7 can. 1 de Sacram. in genere ubi anathemate feri-
tur eis qui dixerint Sacramenta novae legis non fuisse om-
nia a Iesu Christo Dno nro instituta. Sed eius partes Sacrati de-
gunt ex parte ministri scilicet remissionem pecc. sive absolutionem quae
est illius forma, et ex parte poenitentis externam peccatorum confessionem,
dolorem quem de illis, et satisfactionem quae sunt illius quasi materia
ut definiere catholici. Signat illos Conc. Trid. Sess. 14 Sect. 1
(can. 3) qui dixerint, Poenitentiae Sacramentum institutum esse a Christo
Dno quoad partem sui ... quoad materiam: docuerunt enim
Christum Dnum dedisse quidem potestatem absolvendi peccata quae absol-
vendi institueret, Apostolos vero eum instituisse quo impendenda erat
absolutio, materiam scilicet confessionem, et dolorem poenitentis ad eos quos
confessionem adductos esse peccatores memoratos, et praecepti Aposto-
lorum.

27 Sed errarunt haeretici hi ... certum enim est, atque
a Trid. definitum Christum Dnum instituisse partes Sacramenti, quod omnes
illas partes illarum ... induxisse ... Sunt autem
(ait Trid. sess. 14 cap. 3) quasi materia huius Sacramenti ipsius poeni-
tentis actus, nempe contritio, confessio, et satisfactio: qui quatenus in poe-
nitente ad integritatem Sacramenti, ad plenamque, et perfectam peccatorum remissionem
ex Dei institutione requiruntur hac ratione partes dicuntur. Atqui ex
Dei institutione? Ex quibus institutione Sacramenti autem partes illius pertinet ad
potestatem excellentiae, quam Christus Dnus Apostolis non communicavit, ut tam-
quam certum supponunt omnes Theologi tractatu de Sacramentis in genere
et probat egregie D. Thomas in 3 p. dist. 17 a. 3: omnes enim
ut certum statuunt Ecclesiam in nulla huius Sacramenti parte dispensare
posse; id autem non esset verum si aliqua illius pars ab Ecclesia fuisset
instituta.

At hoc, externo peccatorum confessione, de qua potissimum maxime difficultas, institutam, et praeceptam esse à Christo Domino, tunc quoad omnium omnino post Baptismum in mortale peccatum lapsis, fidei Dogma est ab omnibus Ecclesiae Patribus, tam Graecis, tam Latinis, qui singuli gradatim in Ecclesia floruerunt, quorum multos à Veteri usque saeculis colligit, et profert Cardinalis Bellarminus lib. 3 de Poenitentia cap. 6. ad 10. 3, traditam atque in Antiquioribus Conciliis, quorum multa cap. 5 idem Bellarm. adducit definita, nominatim quae a Tridentino refertur in sua Decretis in suis sessione 14, ut cap. 5 ubi ait verbis planis et cap. 5 hic ubi: ex institutione sacramenti poenitentiae jam explicata universa Ecclesia semper intellexit institutam etiam esse à Domino integram peccatorum confessionem et omnibus post Baptismum lapsis jure divino necessariam existere. Et can. 6: Si quis negaverit confessionem sacramentalem vel institutam, vel ad salutem necessariam esse jure divino; aut dixerit modum secrete confitendi soli sacerdoti, quem Ecclesia Catholica ab initio semper observavit, et observat, alienum esse ab institutione et mandato Christi, et inventum esse humanum, anathema sit. Et can. 7 anathematizat eum qui dixerit, in sacramento poenitentiae ad remissionem peccatorum necessarium non esse jure divino confiteri omnia, et singula peccata mortalia, quorum memoria cum debita, et diligenti praemeditatione habeatur etc.

29 Deducitur quoque haec veritas ex verbis Christi Domini ubi Joannis 20. 22 sacramentum hoc instituentis: in his enim verbis Christus Dominus sacerdotes instituit judices cum potestate remittendi, et retinendi peccata; sed judicare nequeunt remittendo, vel retinendo peccata, nisi praecedat externa eorum confessio: ergo quo Christus Dominus hoc sacramentum per modum judicii instituit conferendo sacerdotibus potestatem remittendi, et retinendi peccata, instituit etiam externam pec-

cum Confessione. Illius ita esse quod de credentibus, ut nullo modo re[illegible] potuit, siue est Card. Bellarm. lib. 3. cap. 2. [illegible] [illegible] ne cogitare quidem fingi posse. Rursus potestas a Christo Domino Sacerdotibus collata non solum est remittendi peccata, sed etiam ea retinendi; atqui omnino non esset illa potestas: nisi fideles tenerentur lethalia peccata, in quae lapsi sunt post baptismum, sacerdotibus confiteri, ut eorum iudicio, et ab eis absolvantur, et ea quae absolvenda non sunt retinerentur: ergo ea peccata tenentur fideles ex institutione ac praecepto Christi Domini, atque adeo iure divino confiteri. Illud probatur: quia [illegible] posse [illegible] a [illegible] in [illegible] retinere [illegible] posset [illegible] vincula [illegible], et [illegible] a [illegible] posset [illegible] a [illegible] solvere.

Sed dices: sicut collata est a Christo Domino Sacerdotibus potestas circa peccata mortalia, ita etiam circa venialia. Sed circa venialia non sunt iudices, nam ad ipsos tenentur fideles ea deferre: ergo neque sunt iudices circa mortalia. Illud est [illegible] circa venialia non datur Sacramenti [illegible] necessitas. [illegible] maior: sicut collata est a Christo Domino Sacerdotibus remittendi potestas circa peccata mortalia, ita etiam circa venialia: concedo. Sicut collata est a Christo Domino Sacerdotibus retinendi potestas circa peccata mortalia, ita etiam circa venialia: nego maiorem. Potestas haec quoad actum remittendi ad utraque peccata mortalia scilicet et venialia extenditur: potestas enim sufficiens ad remittendam iniuriam [illegible], et ad tollendum impedimentum, quod nos in aeternum claudit ianuis regni gloriae, cuius [illegible] est peccatum mortale, a fortiori sufficiens est ad remittendam iniuriam [illegible], et ad tollendum impedimentum quod non claudit

hri in beatitudinem aeternam gloriae, sed solum ad tempus im-
pedit introitum in illam; qui enim contritionatus, illuc intrare potest,
cum omni sit veniale peccatum. At vero quoad eorum remittendi ve-
nialia peccata non extenditur, quia, utpote quae gratiam sanctificantem non amittunt,
nec tollunt jus ad haereditatem gloriae nec a regno gloriae excludunt,
ideo quod possunt in vita etiam aliter remitti; et in hac alijs multis
remedijs expiari independenter a sacerdotis judicio, et proinde sa-
cerdos ea remittere nequit, sive efficere, ut poenitens absolutus
ab illis non a salute excidat. Quoad eum itaque remittendi hic
potestas et sola peccata mortalia respiciatur, quae gratiam ab eo qui
auferunt, illum que a regno gloriae in aeternum excludunt, intelligendum
est, ut a sacerdotibus non remittantur, id est, ut eorum clavibus subji-
ciantur, ab eis quod clavium potestate remittantur, quod enim in sacramento
satis fiat, [illegible] remittuntur. Unde, ut bene notat
Exi. [illegible] 11 sect. 2 num. 29. verba illa Christi Domini: quo-
rum remiseritis peccata &c. ceterum in sensu uniformia sunt,
quod in illud nomen peccata includit analogo quando ex se ac-
cusant, ut [illegible] ad [illegible] peccata ex materia ne-
cessitate remittantur. Sed de his plura dicemus [illegible] de hujus sacramenti
necessitate [illegible] ex professo dicemus.

31 Ante omnia, quae huic doctrinae dissolvendae
nonnullorum objectio desumpta ex facto Nectarii Patriarchae Constantino-
politani, qui sacramentalem confessionem abrogasse, atque abs-
tulisse dicitur [illegible] Socrate lib. 5 historiae cap. 19
Sozomeno lib. 7 cap. 16, et Nicephoro lib. 12 cap. 28. [illegible]
[illegible] Chrysostomi
[illegible] successorem, opponunt [illegible], et [illegible].

amicè, quæ ingeminant hæretici huius temporis id quod [illegible]

[illegible] Cæterum ipsi homil. [illegible] in psalmis [illegible] ubi [illegible]

ea tua [illegible], ut [illegible] illa [illegible] fundatum [illegible] dixe[illegible] pec-

casti, dicito quotidie ea in aīa tua. Non dico ut [illegible]

[illegible] tuo, qui [illegible] dicito Deo, qui [illegible] ea: atque ex homil.

[illegible] de Lazaro, homil. [illegible] de [illegible] homil.

de [illegible] et [illegible] confessione, [illegible]

[illegible] lib. 13 Sect. 2. Cum [illegible] Sacramentalis Confessio Chri-

stianorum hæretici nec instituta nec præcepta est a Christo Dno, at-

que adeo nec iure [illegible] aliqui [illegible] ea [illegible]

Nectarium et Chrysostomum.

32 Ideo de hoc Nectarii facto [illegible] Pauli sedi-

se [illegible]. Sunt enim qui, et narrationis [illegible] admittant [illegible] Socrates

[illegible] auctor [illegible] in hac causa [illegible], quippe qui hæreticus

Novatianus fuit, ideo [illegible] sacramenti [illegible], ut testatur

Nicephorus lib. 6 Cap. 32, et lib. [illegible] cap. 13. Sumitur [illegible] ex ipso

Socrate lib. 5. suæ historiæ Cap. 19. Sozomenus [illegible] ut ait Greg.

lib. 6. epist. 195 multa mentitur, ideo [illegible] Rom. [illegible] ecclesia [illegible] ve-

[illegible] historiæ. Ita [illegible] Card. Cæsar Baronius tom.

4. suorum annalium anno 56 [illegible] de Nectario dicimus.

Sed potius Nectarius ex aliorum narratione decimi. Responsionem

hanc [illegible] admittit [illegible] qui ea Sect. 2. [illegible] ait, nam

[illegible] omnium aliqui Nectarius fuit [illegible] ad hoc negotium spectans:

[illegible] facile [illegible] memoriam [illegible] adeo publica, et ma-

nifesta, nisi fuisset [illegible] fundamentum, quod [illegible] illud fu-

it, incertum esse. Ideo alii [illegible] credunt Nectarium a Novatianis

seductum [illegible] sustulisse et [illegible] usum Sacramenti Pœnitentiæ.

Fateri ita, quod inde heretici à Catholicis Recati? Sustulerunt et proscripserunt etiam Sacramentalem Confessionem usus, quotidianum Catholicorum, et Calumniati, sed invidiosè, vitam factione, et impudentiam; nec in Ecclesia abrogata est, et prohibita sed potius eorum abrogatio, et prohibitio damnata est ut heresis Communis.

33 Sed Raynaudus tom. 16 sect. 1 q. 8. num. 31 quoque se minus deditum esse fatetur pro Nectario, quem ait senem et virum dedicatum. Valde impetitur suspectus fuisse S. Greg. Nazianzeno, qui Carm. de Vita sua eum appellat Cadaver vivum in rebus Ecclesiis, si hic admittit quod ei affingunt heretici de Sacramentalis Confessionis abrogatione Silentium, ut ipse ait, antiquis ab Catholicis. Id quod tamen non admittunt Card. Bellarm. lib. . . de Poen. cap. 14, Baron. ad ann. 391 et plures alii, qui omnes verba Nectarium facta interpretantur, sentientes eum minimè abrogasse, aut prohibuisse Sacramentalem Confessionem; sed solum publicam illam Confessionem, quae illis temporibus erat in usu in aliquibus Ecclesiis et praesertim Constantinopoli, ubi deputatus erat Presbyter quidam Poenitentiarius publicus, cuius munus erat recipere libellos eorum, qui post Sacramentalem Confessionem admoniti erant publicam Poenitentiam agere, eique curandum committebatur, ut non omnia peccata quae ipsi Poenitentes vellent publicè recitare permitteret, sed ea illa quae sine Scandalo in publicum proferri possent, et quorum publica Confessio ad ipsorum peccatorum correctionem utilior videretur, caetera vero sub secreto retineret. Sustulit ergo Poenitentiarium publicum, et hanc publicam Confessionem sustulit, et abrogavit Nectarius occasione eventus cuiusdam Scandalo pleni ob negligentiam Confessoris, qui audiebat Poenitentes, unde orta est magna in illo populo turbatio, et offensio, pro qua sedanda laboravit multum

31

S. Chrysost. immediatus Nectarii in cathedra successor. Quemadmodum referebant Bellarm. lib. 3 de Poenit. ubi sup., et post alii.

Hinc fit responsio ad 2 objectionem desumptam ex verbis Chrysost. quae non tam invidiose, et calumniatorie ab haereticis nisi [illegible] deiecti sacram. confessionem: ipsis enim, et aliis similibus verbis, solum intendit Chrysost. improbare illam publicam confessionem seu poenitentiam publicam peccatorum, quam immediatus ipsius antecessor Nectarius non sine causa sustulerat. Ad quod bene animadvertunt Pamelius ad lib. Cypriani de lapsis num. 98 Messenius opusc. de facto Nectarii Constantinopolitani cap. 29 [illegible], Card. Bellarm. lib. 3 de Poen. cap. 15 multique alii; et ipsa Chrysostomi verba evidenter ostendunt: Is enim in hom. 2 in psalm. 50 ait: non dico ut confitearis conservo tuo, qui exprobret: indicat aperte, se de illa publica confessione loqui, quae tunc fiebat, non de ea, quae contrahebant teste [illegible] quia hom. 2 in psalmum 50 sic ait: Si hunc in hoc memor delicti sui confiteatur quae commisit et tua confessione pervenerat eos, qui exprobrant ei [illegible], et [illegible] dent, &c. Et ipse immediate antea dixerat: Si confunderis alicui dicere quod peccasti: ita est illiquid: Si confunderis alicui dicere, quia [illegible] exprobrare, id est, alicui dicere publice: ipse namque ita se [illegible] explicat, subdens: non dico ut confitearis conservo tuo, qui exprobret: et in homil. de Poenitentia et confessione dicit: namque non est, praesentibus testibus confiteri: et homil. 5 de incomprehensibili natura Dei: non te in theatrum conservorum tuorum duco, nec hominibus pecca tua detegere cogo: et homil. 4 de Lazaro: non cogo te in commune [illegible] theatra-

dem ac Ministros adhibere testes: mihi Deo dic peccata omnia 15
tua &c. Et hom. 31 in Epist. ad Hebraeos: non tibi
dico ut te prodas in publicum, neque ut te apud alios accuses:
et hom. 8 de Poen.: non theatrum tibi, non in orbe theatr-
um accusator seducas, non debitores testes stabant: et passim
alibi satis manifestè ostendit, se de Confessione illa publica
et theatrali, Confessione declamare, alludere quoque ad Nectarium
illum episcopum dictum, qui ut Sozomenus testatur lib. 7
cap. 16, voluerant, ut velut in theatro peccata panderentur
quae dictum ut Baldinus, Nectarius abrogaverat, et Chrysost.
hic non fuit abrogatio propter Bulls, et Schultingii non fuit enim,
ut bene admonitus Bellarm. eo cap. 15 auxerint fide-
lium a poenitente dicta, si constaret usum illius Confessionis publi-
ce factam criminum, et id lucro eis acriter exagitavit.

Non igitur aliud Chrysostomus voluit, quod
quod S. Leo Papa epist. 80 ad Episcopos per Campaniam,
Samnium, et Picenum constitutos, hic in perstringendo fori: illam
enim, de Apostolica regula praesumptione quam nuper agnovi
à quibusdam illicita usurpatione committi, omnibus modis dictum
submoveri de Poenitentia scilicet, quae ita a fidelibus postulatur
ut de singulorum peccatorum genere libellis scripta professio
publicè recitetur, cum reatus conscientiarum sufficiat solis Sacer-
dotibus indicari Confessione secreta: quamvis enim plenitudo fidei
videatur esse laudabilis, quae propter Dei timorem apud homines
erubescere non veretur; sed quia non omnium hujusmodi sunt peccata
ut ea, quae poenitentiam poscunt, non timeant publicare, removeatur
tam improbabilis consuetudo ne multi a poenitentiae remediis arceantur

cus aut erubescunt, aut metuunt inimicis suis sua facta revelari quibus possent servorum [illegible] [illegible]. Sufficit enim illa confessio quae fit soli Deo [illegible], tunc etiam sacerdoti, qui pro delictis populi precator accedit. Hucusque enim demum plures ad poenitentiam provocari possunt, si populi auribus non publicetur [illegible] confitentis. In quod [illegible] [illegible] [illegible]. Nec aliud [illegible] [illegible], ut num. 33 [illegible] [illegible]. Id unum [illegible] [illegible] non praetereundum, quod [illegible] passim pro eodem accipere confiteri Deo ac confiteri sacerdoti ut Vicario Dei [illegible] modo aliqui etiam [illegible] PP. valde familiari ut Augustini, Tertulliani, Ambrosii, [illegible] et aliis quorum loca signat Valentia disp. 7 de Poenit. [illegible] [illegible], quae et Bellarminus adducit quinto [illegible] [illegible].

36

[illegible] 13 [illegible] de huius Sacramenti institutione, disquirendum restat quando illud Christus Dominus instituerit. Initium illud [illegible] Matthaei 10, et Lucae 6 Apostolis ad praedicandum [illegible] Armacanus censuit lib. 11 de quaest. Armenorum cap. 18, et 19. Sed haec Armacani opinio [illegible] est, et improbabilis ut bene [illegible] [illegible] disp. 17 sect. 1 num. 10: [illegible] [illegible] in [illegible] nullus invenitur [illegible], ex quo facta tunc huius Sacramenti institutio [illegible] [illegible] potestas in Curatis Christi [illegible] non datur ante potestatem in [illegible] [illegible] [illegible], tunc [illegible] [illegible] est non [illegible] datam Apostolis potestatem [illegible] seu [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]: [illegible] demum, quod postea Christus Dominus Apostolis dedit potestatem [illegible], et remittendi peccata tanquam novum est [illegible] ex Joannis 20: 22.

37

[illegible] opinio fuit initium fuisse a Christo Domino

hoc Sacramentum in Suprema nocte Coenae, pridie quam pateretur.
Tradit quidem est Christus Dominus tunc Apostolos erudivisse de
Statu futurae Ecclesiae atque adeo de hoc Sacramento in postea instituendo.
quod autem illud tunc instituerit probabile non est, ut ait noster sic ll
D. Thomas, quia ante datam potestatem remittendi et retinendi peccata
non fuerat institutum, ut est certum. hanc autem datam esse a Christo Domino
post Resurrectionem suam constat ex Joannis Co. 20: nec obstat, quod
in ultima Coena Christus Dominus Apostolos in Sacerdotes consecraverit.
Sacerdos enim duplici gaudet potestate, alia in Corpus Christi verum,
et alia in eodem Corpus mysticum. Prima est potestas consecrandi Corpus
et Sanguinem Christi Domini et hanc in ultima Coena Christus Dominus
Apostolis tradidit. 2a est judiciaria potestas remittendi et reti-
nendi peccata hominum baptizatorum. Et hanc non tunc, sed post Re-
surrectionem suam dedit Apostolis. Quae utique potestates ex natura
sui separabiles sunt, diversos quia ut patet de se, sortiuntur actus
ac diversa officia. Utraque una est, et appellatur a Theologis potestas
Ordinis utraque enim Sacerdoti conceditur in Sancto Ordinis ex dis-
positione Christi Domini.

38 Vera itaque sententia est, Christum Dominum hoc Sacramentum instituisse,
quando post Resurrectionem suam discipulis apparuit dixitque illis verba
illa quae refert Joannes Co. 20. Constat haec veritas ex Trid. sess.
14 Cap. 1. dicente: Dominus autem Sacramentum poenitentiae tunc praecipue instituit
cum a mortuis excitatus, insufflavit in discipulos suos dicens: accipi-
te Spiritum Sanctum quorum remiseritis peccata remittuntur eis: et quorum
retinueritis retenta sunt. Nec obstat parabola illa, qua promittitur quod nomine
Fidelis quaerit, hoc Sacramentum alio etiam tempore institutum fuisse, et minus
probabiliter: Nam enim ea alia non est, quam aliis locis et temporibus
ut Matthaei 16, et 18., facta fuisse a Christo Domino promissionem, et

primo huius Sacri à se postea instituendi, quod tum demum de usu Mine fuit primo administratum, quando post Resurrectionem suam illud Discipulis exposuit.

39 Dices. Post passionem suam nullum Sacramentum instituit Christus Dominus; ergo non instituit hunc Sacrum postea. Ideo sequitur, et arguo probo: alioqui ex in passione sua non omnia consummasset, quae ad Evangelicam legem spectant: atqui id quod ipse in Cruce dicente testatum est dicens Joannis 19. 30. Consummatum est. Nego antecedens. Ad Cuius probationem. Dico, Christum Dominum non omnia, quae ad Evangelicam legem spectant ante mortem suam consummasse, neque id esse sensum illius verbi in Cruce prolati: Consummatum est: loquitur enim est de sua passione, meritis, satisfactione, aliis quae de quibus late Interpretes ad eum locum: non vero de pluribus, quae deinde post Resurrectionem Christi suam et docturus, et instituturus erat circa legem Evangelicam.

40 Prolemium hactenus. Nunc ad variam Scholasticarum, et Moralium de hoc Sacrato disputationum Certamen veniendum est. Agunt de hoc Sacro Scholastici Theologi in Magistri in 4 à distinctione 14 usque ad 22 ubi de eodem etiam egit Angelicus Doctor in 3 a exa sua Theologiae Summa quaestione de Virtutibus sed de Sacris agens, Neque aliter de quaestione de virtute adiicerent, in quo quaestio Sacri pars est, de Sacro nullam praemittit quaestione 84, et a quaestione 85 usque ad 89 de Virtute adiecerunt, ligit quaestione 90 tractari filii venerit, et ad Sacrum redierit suorum morte praeventus tractatus complectio Religionis quae eius postea discipuli perfecerunt, addidit supplementum desumptum ex iis, quae super Magistri Sanctus Doctor scripserat. Agunt etiam de hoc Sacro Canonici iuris periti ad titulum de poenitentiis et remissionibus, et ad sexto de Poenitentia distinctione, quae in 2a parte Decreti Gratiani invenitur. Sed ad rem veniamus.

11 5

Disput. V.ª
De Constitutivis Sacramenti Penitentiae

11

Anathema hereticis nostri temporis, qui non solum non volunt confessionem, dolorem, et satisfactionem esse partes integrantes sacramenti, sed etiam ad illud requiri, et qui, his negatis partes alias confingunt, incursos scilicet terrores conscientiae et fidem, in hunc errorem ex aliis contra magis de iustificatione hereticis prolabentes. Hos omnes damnat Tridentinum sess. 14 cap. 3, et can. 4 his verbis: *Si quis negaverit ad integram, et perfectam peccatorum remissionem requiri tres actus in poenitente quasi materiam sacramenti poenitentiae, videlicet contritionem, confessionem, et satisfactionem, quae tres poenitentiae partes dicuntur, aut dixerit duas tantum esse poenitentiae partes, terrores scilicet incussos conscientiae, agnito peccato, et fidem conceptam ex Evangelio,* ~~anathema sit~~ *qua credit quis sibi per Christum remissa peccata, anathema sit.* Non hic nobis cum praedictis hereticis res est, quibus satis a Bellarm. lib. 1. de Poenit. cap. 18 longius qui Theologi Controversistae vapulant. Praesens itaque disputatio cum catho-
Praesens itaque disputatio cum catholicis est, et vera fere est de modo loquendi: de re namque inter catholicos omnes convenit omnes enim praecepto, et indubitato tenent ad esse sacramenti requiri confessionem, absolutionem, et satisfactionem, nec sine istis exterioribus illud posse subsistere. An autem omnia illa quatuor dicenda sint huius sacramenti materia, an eorum aliquid, aut aliqua dicenda sint solum dispositio, conditio requisita aut constitutiva, a quo essentia, et valor huius sacramenti de

Ludos [illegible]

pendeat. Unquis estad [illegible] et sui, et (m) ec [illegible] ad

41 quos hac disp. procedimus. * [illegible] multiplex est sententia. Ja doceat, integra, et adequata eius Sacti [illegible] esse in sola absolutione; [illegible] [illegible] confessione et [illegible], et subsequente satisfactione. Ita Suarez [illegible] in 3 disp. 18 q. 4. et disp. 16 q. 1. quos sequuti sunt [illegible], et Gabriel ibidem q. 2. et Dionysius Cisterciensis dist. 25 q. 2. art. 1. Velasco ab. [illegible] disp. 18 sect. 2. [illegible] 1, alii qui, quos [illegible], et imitatur [illegible] Delgadillo in [illegible] de [illegible] cap. 16 dub. 2. a [illegible] 11. Huic extreme opposita est [illegible] docens, integra, et adequata huius Sacti eius [illegible] in solis tribus [illegible] actibus, confessione [illegible], [illegible] et satisfactione, [illegible] absolutionem. Ita Dominicus Soto in 4 dist. 18 q. 1 art. 4, ubi et expresse [illegible], absolutionem esse huius Sacti [illegible], et addit: [illegible] Sacti [illegible] [illegible] et [illegible], sed [illegible] remissionis, qui [illegible] huius [illegible], [illegible] [illegible] ut [illegible], [illegible] Sacti [illegible] alii est [illegible]. Ita [illegible] Cabrera in 3 p. 3 q. 60 art. 3 [illegible] [illegible] [illegible] de Sactis cap. 11.

42 3.a [illegible] utraque procedente [illegible] absolutionem, [illegible], confessionem, et satisfactionem esse [illegible] essentiales, et [illegible] Sacti [illegible]. Ita S. Bonaven. in 4 dist. 16, et alii [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] sane [illegible] [illegible], eo [illegible] dicunt eos [illegible] esse [illegible] huius Sacti; [illegible] in [illegible] intendant eos [illegible] esse [illegible] essentiales, sed duos priores esse [illegible] essentiales, ultimum [illegible] integralem. [illegible] ea est, [illegible] meminimus [illegible] [illegible] Sacti adequate [illegible] confessionem, et absolutionem.

Ita Quaran[illegible]

Ita Durandus in 4° d. dist. 16 q. 3, et dist. 16 q. 1, Richardus ibidem art. 1, Paludanus, et quidam alii. [illegible] ut videtur, a contritione, et integritate huius satisfactionis, et satisfactione.

44 Secunda sententia docet partes Sacramenti contritionem, confessionem, et absolutionem [illegible] integrantes quidem illius partes esse. Ita Paludanus in 4 dist. 16. q. 4, et Marsilius dist. 14. q. 10 art. 1. Sexta denique, et inter Theologos communior tenet, hoc Sacramentum constare ex verbis absolutionis tanquam forma, atque ex contritione, confessione, et satisfactione tanquam materia; ita tamen ut satisfactio sit pars tantum integralis, reliquae vero sint partes essentiales, et [illegible]. Ita D. Angelicus 3 p. q. 84 art. 1, Suarez disp. 16 sect. 2. et 3, Card. de Lugo disp. 12. sect. 2, et ferme omnes [illegible] Scholastici [illegible]. Hanc ergo sententiam, quo maiori claritati [illegible] explanandam, et probandam suscipio. Cap. 1 absolutionis verba partes Sacramenti [illegible].

Caput 13

Absolutionis verba partes Sacramenti [illegible].

45 Conclusio haec quae ab omnibus praedictarum opinionum [illegible] exceptis tenentur, probatur 1 [illegible] quae in [illegible] de [illegible] dixi [illegible] 31 [illegible] Sacramentum [illegible], absolutionis verba sunt forma Sacramenti [illegible], sed quodlibet Sacramentum sua forma [illegible]: ergo absolutionis verba partes Sacramenti [illegible]. De maiori nequit dubitari: definita enim est in Concilio Florentino in decreto Eugenii [illegible] Sacramentum est [illegible], ubi dicitur: forma huius Sacramenti sunt verba absolutionis, quae Sacerdos profert cum dicit

ego te absolvo &c.ª Et in Trid. Sess. 14 cap. 3. ubi Concil. docet praeterea S.ta Synodus Sacti poenit. formam, in qua praecipue ipsius vis sita est, in illis ministri verbis positam esse: ego te absolvo &c.ª. Minor pbr. quolibet ex Sacris praescribit verbis tanquam forma; sed praescribi verbis tanquam forma, est verbis tanquam forma constitui: ergo quodlibet Sacrum constituitur verbis tanquam forma atque adeo quodlibet Sacrum sua forma constituit. Maior pbtur ex Florent. Concilio in decreto Eug. 4. de Ecclesiae, ubi Pontifex, cum enumerasset 7 Novae legis Sacra addidit: haec omnia Sacra tribus perficiuntur rebus verbis videlicet tanquam materia, verbis tanquam forma, et persona ministri conferentis Sacrum cum intentione faciendi quod facit Ecclesia: quorum si aliquid desit non perficitur Sacrum. Probatur Minor: forma enim ut forma non aliter componit, quam per unionem cum materia, cum qua componit, sive constituit, ut ex Philia notum est: sed Sacramentum perficitur verbis tanquam forma est verbis tanquam forma inire componi seu constitui et pro authoritate Catechismi R. Pii 5. p. 2. cap. 1. ubi dicitur materiam et formam esse partes ex quibus unumquodque Sacrum natura constituitur et constituit.

96 Dices cum dicit Pontifex Sacra perfici per ministri et in hoc non constituit Sacra: ergo ex eo quod dicat, Sacra perfici verbis male colligitur Sacra verbis constitui. Distinguo maiorem: etiamsi dicat Pontifex Sacramenta perfici persona ministri constituentibus illis ex materia et forma partibus Sacramentorum, nego: verbis id minime denotantibus, concedo majorem. Minori quae distincta, distinguo consequens: ergo ex eo quod praecise dicat Sacramenta perfici verbis male colligitur Sacramenta verbis constitui, concedo consequentiam: non enim id unde minime colligimus: ex eo quod dicat Sacra perfici

verbi tamquam forma, ut supra loq. Nos autem arguerimus ex eo dicimus quod Pontifex dicat Sacra ... dic. Verbi tamquam forma et absolutionis verba esse formam hujus sacramenti: hoc enim dicendo modo proprie denotari absolutionis verba esse partem internam et essentialem sacramenti, quod est ex antiquitate constat. Vide Scotum disp. contra de poenitentia ubi a num. 32 haec, et alia effugia percludimus, quae hic repetere non vacat.

4) Probatur conclusio 2. Id in quo sita est praecipue ratio hujus sacramenti constituit hoc sacramentum; sed absolutionis forma sunt id, in quo praecipue sita est ratio hujus sacramenti: ergo absolutionis verba constituunt hoc sacramentum. Aliunde ratio nos docet expresse sacramentum constituit ad minus ratio absolutionis. Major probatur: ratio enim hujus sacramenti est significativa et causativa gratiae remissivae peccati post baptismum commissi: sed id in quo praecipue sita est ratio significativa, et causativa gratiae remissivae peccati post baptismum commissi constituit hoc sacramentum; ergo id in quo praecipue sita est ratio hujus sacramenti constituit hoc sacramentum. Major est certa, et minor probatur: sacramentum enim nomine ipsi duo essentialiter, et distincte, ratio significativa, et causativa gratiae: est enim essentialiter, et distincte sensibile signum gratiae causativum, ut in tract. de Sacramentis in communi omnes Theologi docent: et id in quo praecipue sita est ratio significativa, et causativa gratiae hujus sacramenti, hoc sacramentum constituet: Cum igitur ratio hujus sacramenti proprie sit gratia remissiva peccati post baptismum commissi, et hoc sacramentum constituit, ergo ratio significativa, et causativa hujus gratiae, constitui debet, et id in quo praecipue sita est hujus gratiae ratio significativa, et causativa; id autem ex se est absolutio: ergo absolutio hoc sacramentum constitui debet.

18

3° demum probatur definitio ex ipsa institutione, et peculiari ratione Sacti poenitentiae: unde hoc esset quoddam iudicium, in quo poenitens est reus, et minister iudex: 2° ratione Sacri et absolutionis, quae dicitur. Sancti Doctores passim praedicant iudicium et PP. in cuius illustratione multa [illegible] num. 9. et seqq., quorum hic Trid. addo Sess. 14 cap. 5 dicens: Constat enim sacerdotes iudicium hoc incognita causa exercere non potuisse: ubi per voces illas iudicium hoc illud Sacti poenitentiae [illegible] in ipso, illa quae praetexto, quae [illegible] ex eodem Trid. [illegible] cap. [illegible] in hanc [illegible] accusari [illegible] in ipso: iudicium et [illegible] iudicii [illegible], in quo et [illegible] ius, et [illegible] pars [illegible] est. Sed in [illegible] quod ex institutione et peculiari [illegible] iudicium est, absolutio [illegible] sunt [illegible] iudicii [illegible] Sacti poenit. [illegible] et Trid. [illegible] allegatum [illegible] et ex [illegible], quae habet eadem Sess. 14 cap. 2: secus est de domesticis fidei, quos [illegible] baptismi [illegible] corporis membra [illegible] si se postea crimine aliquo contaminaverint, non iam repetito baptismo ablui, cum id in Ecclesia Catholica nulla ratione liceat, sed ante hoc tribunal tanquam reos sisti voluit, ut per sacerdotum sententiam, non semel sed quoties ab admissis peccatis ad ipsum poenitentes confugerint, possent liberari: quae quidem [illegible] non est, quia [illegible].

19

[illegible] adversus hanc Def. [illegible] pro [illegible], quae [illegible] num. [illegible]. [illegible]: Sacti hoc est poena, sed [illegible] absolutionis [illegible]

q. neque hoc Sacramentum sit absolutio Sacerdotis debita. Maior ex dictis constat. Minor probatur: quia peccata est aequivalenter poenitentis, absolutio vero Sacerdotis est actus iudicis: qui in hoc tribunali non est poenitens: ergo peccata non constituunt cum absolutione Sacerdotis. Dices: Conc. Florentinum Decretum Armenis 3. q. 84. art. 1 ad 2 absolutio est forma poenitentiae, Sacramenti partes: et 2a eiusdem q. art. 3, Sacramentum poenitentiae perficitur per verba Sacerdotis. Sed quod supponit, et perficit aliud, non est distinctum illius: ergo absolutio cum sint distinctum Sacramenti poenitentiae. Respondeo: verba dicunt actum formae Sacramenti, et non illum distinctum: quamvis absolutio verba sint formae Sacramenti poenitentiae, non idcirco illum distinctum.

50 Ceterum nulla negotio dissolvuntur. Sed est quod magis in verbis aequivocatione, quas in hac materia notavit bene Card. de Lugo disp. 18 sect. 2. Cum enim Deo, dicta manus disp. primae: Sed peccata dicto, aut aequivalenter dictum peccati, non constituitur cum absolutione Sacerdotis: dicendo, peccata Sacramenti non constituunt cum absolutione Sacerdotis, nos primae: distat ex num. 1, et 2 nos tamen [illegible] procedente [illegible] nomine appellari peccata, quae verba includunt aut [illegible], seu actus ad peccata statuta poenitentis: quamvis includat etiam absolutionem: sicut eadem ratione appellatur confessio, cum alia includat praeter confessionem: et aeque etiam absolutio. Et Sacramentum absolutionis nuncupatur, quamvis non solam absolutionem includat, ut distat ex num. 1. Nihil postea dicit, quod Soto ducit ex magnis sacris ad excellentiam aut illarum dictorum formas solas, quae in ea admittendas: ut in dicente aut Suarez Ldo. tom. 5. in 3. p. 3 disp. 24 sect. 2, in his nominis non est attendendum, unde sumpta sint, sed ad quod significandum sint imposita: intendendum.

eo sumuntur a materia proxima, ut unctio: interdum a materia remota, ut crisma, interdum ab aliquo ritu, ut manus impositio. 2ª constituta num. 5, interdum a forma, ut absolutio, quo nomine donari solet aliquando sacramentum poenitentiae, ut num. 2 notavimus. Simplicia enim imposita sunt ad totum sacramentum significandum, atque adeo non solum materiam, sed totum compositum ex materia, et forma significant.

51 Ad 3um. Materia remota in forma est substantialiter simplex, et non est compositum substantiale, et non nisi per illam denominatur: quod absolutionis tempore conficiant, et per partem sacramenti poenitentiae quod est forma, quamvis in moralium aestimatione non fuerint, quod non per illa componantur. Ad 2um, remota materia, materia proxima, cuius structurae abunde diximus in tractatu de eucharistia a num. 31. In quibus diximus, compositio est inter eucharistiam sacramentum, et alia sacramenta, eo quod eucharistia si non illa forma conficeretur, manda esset, ea: sacramentum enim eucharistiae est permanens et non consistens in usu; alia vero transeuntia sunt, et in usu consistunt: quocirca hoc conficeremus, illud non dubium videri, poenitentiae non esse congruentius admittere, poenitentiae sacramentum absolutioni totum in tantum. Cap. 23. Confessio, contritio, et satisfactio poenitentiae sacramentum constituunt.

Caput 23.

Confessio, contritio, et satisfactio poenitentiae sacramentum constituunt.

52 Confessio hic, licet quoad 2am partem de fugeretur dicendum, ut dixi ex num. 43, et quoad utraque sint, ut num. 42 ostendimus, quod 1º quia confessio et contritio sint materia proxima sacramenti poenitentiae sed quodlibet sacramentum sua materia proxima constituitur: quod confessio

a Dño [illegible] Sacht. Distinunt. Placent Distat ex Suarez Disp.
Sebaredi [illegible] 27 atque ex Florent. in decreto Eug. Pap. 3
Sacht. Alii [illegible] quodlibet sacm̃ [illegible] n̄ solu Verbi tanquam
forma sed etiã Res tanquam materia, ut definit Florent. Verbi
Veritatis [illegible] 15; sed [illegible] rebus tanquam materia, ut verbis tanquam
materia Distat; quodlibet Sacht. Distinhit rebus tanquam materia, atque
adeo quodlibet Sacm̃ sua materia [illegible]. Probo mi: [illegible] quod
materia, et forma [illegible] aliter illi [illegible] tamquam ultra-
quod illud [illegible] Dpomi, seu Distant, [illegible] ex [illegible] Sequit: [illegible] sac-
[illegible] Verbi tanquam forma et rebus tanquam materia [illegible] Verbi
tanquam forma. Sed etiam rebus tanquam materia Distinhit, atque adeo [illegible]
rebus tanquam materia est illi tanquam materia Distinc.

§ 3

[illegible]. Florent., et Trid. quibus [illegible] praesto
[illegible] n̄ appellare eos potentes tam [illegible] materiam, sed [illegible] addito,
qui materia: [illegible] Conveniunt, eos potentes tam n̄ esse [illegible] verum, [illegible]
[illegible] Sacht. [illegible] materia, quae est ea, quae cuiqui [illegible] Sacti [illegible]
est. Hoc mando tom. Florent. [illegible] allegati [illegible] 15 [illegible]
Sacris [illegible], et indiscriminatim dit [illegible] Verbis tanquam materia [illegible]
Conveniunt [illegible], et [illegible] esse materia in Sacto [illegible]
ac [illegible] in aliis Sacris. Cur autem [illegible] illa qui [illegible]
a Florent. et Trid. loquentibus de materia [illegible] Sacti, [illegible]
melius expaucuxim [illegible] Catechismi Rom. de Sacto [illegible] 16.
[illegible] qui materia a Sancta Synodo appellantur, verae
materiae [illegible] habent, sed [illegible] materiae n̄ sint, quae [illegible] ad-
hibeantur ut aqua in baptismo, chrisma in [illegible]. Aliter
ad explicat. [illegible] 3 p. 3 q. 84 art. 1 [illegible] 8
[illegible] 8, et [illegible] Alexander [illegible] de [illegible] sect. 2, [illegible]

in aliqd sacri pro exra eorum mea sacri remota, sublata est. At sacri partis mea, nec forma, nec remota, sublata est, ut ex eius accepi:

54 Dices iterum praedicta verba esse illegitima de materia circa quam versatur absolute; sed autem de materia, ex qua componitur sacra. Sed contra est 1º, verba con sequuntur de materia, quae est pars sacri proxima, ut exprimit Concil. Sess. 14 Cap. 3; sed materia circa quam non est pars sacri proxima; ergo verba non loquuntur de materia circa quam, sed de materia, ex qua sacri proxime componitur. Sed contra 2º: materia ex circa qua est quae verbis: ex in facto proprie peccata, quae sunt illius remota materia, dum ipsius dicent materia circa quam versatur absolute: sunt ergo quae remittuntur. Quod est d. esse ergo sacri mag fiet ex qua componatur, ut ex Florent. Decr. cum Ad 15 relati constat est; nulla autem alia materia est ex qua componatur proprie sacri, nisi ea de qua ibi loquuntur verba: ergo de ea ibi loquuntur. Quod est d.: ibi ergo loquuntur verba de materia, cui forma correspondet; atqui materia circa quam non correspondet forma, sed eius, potentia aut quo ibi non loquuntur verba de materia circa quam; sed de materia, quae suo modo informetur per formam, et ex qua simul forma coalescat aliquid totum.

55 Quod ipsius solutio ex ipsa institutione, et peculiari huius sacri forma, unde fiet esse iudicium quoddam reconciliationis hominis cum Deo ut ex sacris verbis, Conciliis et PP. accepta constat; sed in hoc forma includuntur essentialiter et absolutio, confessio et dolor: quo confessio, et dolor includuntur essentialiter, et absolutio in sacro proprie, atque adeo hoc est utraque constituunt. Maior probatur: quia in forma huius iudicii, qua iudicium est, includitur essentialiter, et

-trinae accusatio rei, et Capitio [illegible], et quae reconciliamur homines cum Deo includuntur essaliter et Dominice retractatio rei; sed accusatio rei est confessio, quae habet capitio [illegible] indicandi, et retractatio rei est [illegible], quae de pecco dolet, sive illud detractat: ergo in ipsa huius iudicii includuntur essaliter, et essentie confessio, et [illegible]. Maior [illegible]: quia posita ablata accusatione et omne Lex, aufertur iudicii, et posita ablata accusatione apta ad reconciliandum hominem cum Deo, aufertur iudicii reconciliationis hominis cum Deo. ablata autem posita retractatione rei aufertur accusatio rei apta ad reconciliandum hominem cum Deo confessio cum delicti mere [illegible], aut ficta, et simulata, apta non est ad hominem cum Deo reconciliandum. [illegible] autem est confessio delicti quae cum illius retractatione non sit iuncta.

56 [illegible], et [illegible]. Illa accusatio debuit hoc iudicii quae ad illud instituta est a Christo Domino, sed accusatio, quae ad iudicium instituta est a Christo Domino est confessio peccatorum, et haec iuncta cum [illegible]: ergo confessio peccatorum iuncta cum [illegible] debuit hoc iudicium, atque adeo [illegible] [illegible] [illegible] debuit. Maior [illegible]; [illegible] cum accusatio hoc iudicii debuit, cum de esse et [illegible] iudicii sit accusatio rei; sed non debuit illam quae non est a Christo Domino instituta: alioquin cum iudicii a Christo Domino instituti debueret [illegible] aliquid [illegible] non instituti: ergo illa debuit, quae a Christo Domino instituta est. Min. [illegible] quoad [illegible] definita est a Trid. [illegible] quae [illegible] [illegible] 28. deducitur quia ex [illegible] Christi Domini [illegible] Joannis 20. 22 hoc iudicii, [illegible] est, [illegible] [illegible] instituit, ut [illegible] 29 [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] ex eodem Trid. alleg. [illegible] 27, atque [illegible] aliis in locis,

quorum multa cognovimus Can. 18 definite hoc iudicium institutum esse a Christo Domino pro fidelibus, qui post baptismum in peccata labuntur, ipsi Deo reconciliandis, sed peccatorum confessio absque absolutione insepta est ad reconciliationem cum Deo obtinendam: ergo confessio a Christo Domino ad hoc iudicium instituta, confessa est cum contritione, seu absolutione coniuncta.

53) Denique, confessionem et contritionem non constituere hoc Sacramentum, ut constituunt hoc iudicium, quia quamvis certum sit Sacerdotem in hoc sacro esse iudicem, et absolutionem sacerdotalem sacerdotis esse sententiam iudicialem, non est certum, hoc Sacramentum, et hoc iudicium esse tam convertibiles; hoc enim Sacramentum potest esse pars huius iudicii; alia vero huius iudicii partes non debent constituere hoc Sacramentum. Unde si hoc Sacramentum constitutum essentialiter in sola absolutione, ut Scotistae contendunt, hoc Sacramentum esset pars huius iudicii: et quamvis hoc iudicium ex suo genere constituatur per confessionem, et contritionem, non ideo hoc Sacramentum per illas constituitur. Sed contra, quia ex Doctrina Concilii, et modo loquendi Ecclesiae, cuius meminit Can. 18 dicitur, in hac materia convertibiles prorsus esse hoc Sacramentum, et hoc iudicium per illas enim voces hoc iudicium nil aliud eo loci Tridentinum intelligit quam hoc Sacramentum: quod ergo hoc iudicium constituit, constituit et hoc Sacramentum. Illa insuper est: quia idem Tridentinum Sess. 14 cap. 3, et can. 4 expresse docet, confessionem et contritionem esse quasi materiam huius Sacramenti, quod per se iudicis, id est, Sacerdotis potestas non constituit, sed per se confessio, contritio, et satisfactio sunt per omnes constitutivum huius iudicii: ergo et omnes constitutivum huius iudicii sunt etiam constitutivum Sacramenti. Atqui omnes sunt quasi materia huius Sacramenti: ergo hoc Sacramentum et hoc iudicium convertibilia sunt, in eadem omnino sensu utrumque constituunt Sacramentum quoad absolutionem in verbis, quoad aliud

58 V° alias 2° ... a nobis hic nu° 52.

... quaerendo an in Sacramento Sacri poenitentiae contritio exurdat [illegible] 1: quod constituit sacramentum debet esse sensibile; sed contritio non est sensibilis, cum sit actus internus, et spiritualis: ergo non constituit sacramentum poenitentiae. 2: hoc sacramentum est quoddam iudicium, sed iudicium non constituitur per reum, sed solum per accusatorem, et iudicem: ergo hoc sacramentum non constituitur per dolorem, seu contritionem, sed solum per confessionem et absolutionem. 3: effectus constituere nequit suam causam; sed contritio est effectus poenitentiae; ergo contritio nequit poenitentiam constituere.

59 Haec evidere non est operosum. Ad 1^m maiori respondetur ... maior: licet enim sacramentum sit signum sensibile, non ideo debet esse sensibile quodcumque sacramentum constituit: hoc enim sensibilis est quin sit sensibile id quod hoc constituit, sed claritatis gratia maiorem distinguo: quod sacramentum constituit debet esse sensibile per se, et ratione sui, nego: debet esse sensibile saltem in toto aut per aliud quod ipsum sacramentum constituat, concedo maiorem: minorem similiter distinguo: sed contritio non est sensibilis per se et ratione sui, concedo; non est sensibilis in toto, aut ratione alterius partis constituentis ipsum sacramentum, nego minorem: contritio enim etsi per se, et ratione sui non sit sensibilis, sensibilis est in toto quoniam sacramenti ex illa partialiter compositum est per se sensibile: est etiam sufficienter sensibilis per aliam ... sacramenti partem ... per confessionem scilicet, quae per se sensibilis est. Ita respondimus in disputatione de Eucharistia nu° 24 similem argumentum diluentes, quod nobis obiiciebatur ad probandum non posse Eucharistiae sacramentum constitui corpore, et sanguine Christi Domini, cum non sint quid sensibile, quae sunt sub speciebus sacramentalibus: diximus enim esse quid sensibile in toto, et ratione alterius partis sacramenti Eucharistiae constituentis, ratione scilicet specierum, et verborum sacerdotis, quam-

icri q de, et hoc cui ei sint qd sensibile: ergo eo de sensi-
bilitas ei requiritur in singulis partibus sacri [illegible], sed suf-
ficit eo esse in signum aut diversis, a qua aut a quibus [illegible]
aut aliis primis illis sensibilitatem habeant: exemplis quod ibi apposui-
mus in divisione partis sacramenti [illegible]. Adest et exemplis in sa-
cto matrimonio, ac [illegible] esse et [illegible] et internum [illegible],
qui [illegible] non est de, et hoc sunt sensibili, sed solum [illegible] sensi-
bili sufficienter [illegible], aut mutis externis. Sed obiectio tibi
non est ut hoc diutius morari debeat.

60

Ad 2. Responsio [illegible] ex dictis [illegible], et [illegible],
unde [illegible] dicendum esse minorem: hoc sacramentum est quoddam iudicium utroque
[illegible]: est quoddam iudicium reconciliationis hominis cum Deo: conceditur
maior. Minor [illegible] est: sed iudicium quo [illegible] iudicium
non [illegible] actorum: conceditur: iudicium quo sacrale et reconci-
liatio [illegible] cum Deo, non [illegible] actorum: [illegible]
iudicium [illegible], sive sub [illegible] iudici [illegible] non [illegible]
[illegible], aut dolore culpae, ut [illegible] iudicii hoc, et externo, quod
[illegible] iudicium est, et [illegible] dolore non [illegible]: sacrale ut
iudicium [illegible]. Ratio [illegible] huius iudicii discrimen [illegible]
est: [illegible] ordinatur ad in[illegible] poenae [illegible] legis, statuto
delicti, aut liberos ab illa; [illegible] ad remissionem culpae, sive of-
fensionis Dei: unde in hoc iudicio, sive reo doleat, sive non do-
leat de culpa, sed [illegible], iudicium [illegible] accusatore, et
[illegible]; at in sacrali iudicio, [illegible] de remissione culpae, sive offen-
sionis Dei agatur, [illegible] remissione [illegible] indignus qui de culpa non do-
let [illegible] inepta est ad [illegible] iudicium, quod [illegible]
[illegible] accusatorem, et [illegible] requirit.

61 Ad 3.m d. [illegible] mari [illegible] Sed actio est effluxus [illegible] Virtutis: Ad hoc: est effectus proprius Sacri. Maior [illegible]. Sequentes [illegible] dicto Ad hoc [illegible] Sed [illegible] Maior. Sed [illegible] ex Pallacio: Actio est [illegible] effectus proprius Sacri: ergo data [illegible] est. Ans probatur: quia Actio est redditio hominis [illegible] Deo; sed redditio hominis [illegible] Deo est effectus proprius Sacri: ergo Actio est effectus proprius Sacri.

Nego Ans. Ad huius probationem Nego maiorem: Actio enim non est formalis redditio hominis [illegible] Deo: hic enim redditio est formalis effectus gratiae sanctificantis: Actio itaque [illegible] est redditio [illegible] [illegible] quia huius Sacri partibus [illegible] ad causandam gratiam, quae est formalis causa redditionis.

62 Pro 3a [illegible] ob. [illegible]. Solus Sacerdos confert Sacramentum [illegible]: Sed Sacerdos [illegible] absolutionem: [illegible] et [illegible] a [illegible] ponuntur: ergo Sola absolutio est tota essentia Sacri proprie. Dicemus [illegible], maior [illegible] effectus [illegible] artificiales, [illegible] Sunt [illegible], quae [illegible] [illegible] quaedam [illegible] [illegible] apertè [illegible] qd. [illegible] [illegible] non d. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] marmor, sed solus [illegible] artificialis formae. Statuarius [illegible], quin inde liceat inferre totam statuam esse in sola artificiali forma sitam esse. In quo quidem casu [illegible] mutata [illegible], sed eadem retenta forma Sacri [illegible] [illegible]. Dicemus enim [illegible], manda est ob [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]: [illegible] Statuarius efficit statuam. Sed Statuarius [illegible] efficit formam artificialem: ergo Sola forma artificialis est tota essentia Statuae.

63 Sed [illegible] [illegible] [illegible] fundatur hoc est. [illegible] [illegible] Sacri proprie, quod est [illegible], et ut quo causare Sacramentalis [illegible] huius Sacri [illegible]; atqui [illegible] [illegible] est [illegible], et ut quo causalis Sacramentalis [illegible] huius Sacri [illegible] Sed Sola absolutio est illius ita cau-

sacra: a nulla potentia aut debet sacri paenit. sed sola abso-
lutio illud exhibet. Ad sequimur hinc utramque regula conflatur l.
itaque vero manus merito ut ex diximus in dieb... ac Eucha non
est, et iterum non est ac hoc sacri ii est, ut si singulas sui di-
versas partes sit causativa gratiae, et iniquo sacramenti gratiae: sed sufficit
si quod aliquis sui distinctae partis eo modo sit per sacramentalis causam:
ca cum ita causante, totum sacri alte debet illo causare. Tum ii
sequitur, quod una forma sit et quo illegat, ut hoc abesse a diceret illipe-
re. Unde, duas, ut vides, longe diversas quaestiones hoc quod confundit:
pro an sola absolutio sit fit causativa gratiae sacramenti? 2um an to-
ta esse sacri paenit. in sola absolutione consistat? Nec ex eo quod
ad 1um affirmative vero, sequitur eo ipso affirmative etiam ad 2um vere,
ut ex superiori dictis liquet et in naturalibus etiam patet: ex eo enim quod
sola forma ignis sit fit causativa ignis inferre ii licet totum igni
esse in sola ignis forma consistere. Et ex eo committitur solam abso-
lutionem esse fit causativam gratiae sacralis, ii ideo tenemur concedere
totum sacri paenit. esse in absolutione sola totum esse. 1o vero omissa
tractatum vando [illegible] sequentis [illegible] sacri ab sacro se-
quenti cap. incumbimus. Cap. 3. Quaestio incidens an sola absolutio sit
sacramentalis gratiae causativa?

Caput 3um.

Quaestio incidens, tum sola absolutio sit sacramentalis gratiae causativa?

69 Affirmant cum Scoto [illegible] in [illegible] Rex-
iunensis [illegible] Gentes cap 12 [illegible] in [illegible] 16

q. 1. art. 3 ad 1. Vega lib. 15 in Conc. cap. 15, Depadillo de Poena cap. 10 Lib. 2. a num. 11 ex multis. Subscripsit etiam asserens hanc, quod esset unicum dogma in 3. dist. 22 q. 2 art. 1. quaestiuncula ad 2 et 3, id quod etiam indicare videtur q. 18 de verit. art. 8 ad 23. Nam in 3. Antoninus 3 p. tit. 14 cap. 17, Caietanus in 3 p. q. 84 art. 1, Ferchan. dus in 4. dist. 15 art. 1 q. 2. Soto lib. 14 q. 1 art. 2 et dicens disp. 18 sect. 2. Caud. supp. et plur. alii quos refert Dicastillo disp. 9 de Sacr. ... Docuit etiam expresse hanc sententiam ... q. 84 art. 4 et q. 86 art. 6 ... quos tenuerat, quod in 4. sent. ... in retinuit ad ... Caietanus.

65 Hinc secundo ex ... assero quod in ... absolute esse ... Sacrali ... Causam. ... supremo, celebrare esse ... quod ... Sacti ... quae proinde ... sed ... de Sacti in genere ... spectat: ... physica an ... Valis? ... ut ... multi ... D. Thom. 3 p. q. ... disp. 2. sect. 2, ... physica in ... praestare nequeat ... ex ... sacri ... ... Sed ... physica ... Ce ... quod physice ... adhuc ... quod ... ut ... ante ... Cetatus ... 15. ... ... nos ... ... disp. 132. ... ... physice ... ... ad ...

cardinalis, minime sit necessaria existentia physica, sed sufficiat [illegible], et mora. Nec prætereundum, quod ut prætereunt [illegible] disp. 65 de Sacram. Sect. 2. num. 2, nullus sit eorum, qui physicam sacrorum causalitatem admittunt, nam [illegible] Albertinus, Suarez, [illegible], et alii causalitatis physicæ propugnatores. Sacramenta ergo novæ legis semper sunt causæ [illegible] sive sint physicæ, sive non, ut bene probat idem Coninck disp. 61 de Sacris Sect. 4. num. 3. Unde, etiam si [illegible] illis [illegible] adhæreas probabilis [illegible], et Angelus [illegible] [illegible], et absolutos sacrorum causalitatem physicam [illegible] aut eas quæ physice existerint [illegible] causantur [illegible] aut etiam [illegible]. Hoc posito,

66 Probatur 1.° Infirmo authoritate præceptoris [illegible], quæ [illegible] apertissime S. Thomas [illegible] cap. [illegible] ait ea q. 86. art. 6. [illegible]: Hoc autem sacramentum producit effectum suum, non solum virtute [illegible], sed etiam virtute materiæ: ex utroque enim est unum sacramentum. Unde sicut remissio culpæ fit in baptismo non solum virtute formæ, sed etiam virtute materiæ. Sit aqua [illegible] autem virtute formæ, ex qua et ipsa aqua virtutem recipit: ita etiam et remissio culpæ est effectus pœnitentiæ, [illegible] quidem ex virtute clavium, quas habent ministri, ex quorum [illegible] accipitur [illegible], [illegible] in hoc sacramento; [illegible] autem ex [illegible] actibus pœnitentis pertinentibus ad virtutem [illegible], [illegible] [illegible] actus aliqualiter ordinantur ad claves Ecclesiæ. [illegible] [illegible].

67 Probatur 2, et [illegible] ex Trid. sess. 14. cap. 3, ubi quod [illegible] num. 45 [illegible] in [illegible] oratione [illegible] [illegible] sita est: [illegible] [illegible] in sola [illegible] est [illegible] [illegible].

[illegible]

[illegible] [illegible] potuit: [illegible] [illegible] [illegible] esset hujus sacri [illegible], si [illegible] in illa [illegible] adæquate et [illegible] sita esset. [illegible]: sed [illegible] hujus sacri est [illegible] causativa gratiæ remissivæ peccati post baptismum commissi: [illegible] [illegible] hujus gratiæ causativa [illegible] [illegible] [illegible] sita seu absolutione sita est. [illegible] [illegible]; sed [illegible] [illegible] est in quo [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] hujus gratiæ causativa, nisi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] partialiter [illegible] [illegible] [illegible] sita est [illegible] gratiæ [illegible] causativa. [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] opere operato causativa gratiæ [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible], instituta, et elevata est a Christo Domino: sed [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] instituta sunt, et elevata a Christo Domino ad gratiæ [illegible] [illegible]: [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ex opere operato causativa gratiæ. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] instituta et elevata est a Christo ad gratiæ [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] instituta est in [illegible] hujus sacri [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]: sed [illegible] [illegible] et [illegible] instituta sunt a Christo Domino [illegible] hujus sacri, [illegible] [illegible] illud [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] ex [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]: [illegible] [illegible] et [illegible] instituta sunt, et elevata a Christo Domino ad [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] hujus [illegible] gratiæ causant, quæ [illegible]: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] partes gratiæ [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] partes [illegible] causant. [illegible] [illegible], et [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] partes: gratiæ remissivæ peccati post baptismum commissi [illegible]: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], sed [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], causant. [illegible] [illegible] [illegible]

sacti. ex parte, q id significat pro remissione pecti post baptismum commissi, q quod est vnde, quodamque, seu ablativum nobis post baptismum accepti, ut Deo; sed q omnes Sacramentum, quamvis partes est communi vnde: q omnes sui forma, realiter pro remissione pecti post baptismum commissi significat. et istius gratia in aliis partibus constituit in sola forma. ideo non dicitur materiae

in gratia ex parte causantur in sola absolutione, quae forma est, similiter, ut eius virtute confessionis, et doloris, quae sunt illius materia, et distincta, et essentialis. Haec est Angelici Doctoris loco allegato art. 3 ... ab omnimoda authoritate et veri paritate sequitur.

69

Sed ergo ut probes illius suppositionis minorem, quae dicit 3 ... causativa pro sacramenti non esset in sola forma huius sacri, si esset principaliter in illa; sed virtus causativa quae ... est principaliter in forma huius sacri, ut docet D. Thom. allegatus art. 15 et 5 ... virtus causativa quae sacramenti est in sola forma huius sacri. Probatur major: si enim virtus causativa pro sacramenti non esset in sola forma huius sacti, esset indistincter in forma, et in materia huius sacti essentiali, et distincta. Sed virtus quae indistincter est in cuiusvis aut ... parte, non est principaliter in una illarum: ergo si virtus causativa sacramentalis non esset in sola forma huius sacti, non esset principaliter in illa. Minor ex eo probatur ... quod virtus illa distincta tur ... duplex, aut ... pro 3; quilibet autem illarum partium quae esset distincta totius ... ex dicat, ... principii ... ex unitate ...

Dico, ... ut ex D. Thom. ... ut postea ex illa argumentis ... nos ... nostra conclusione deduximus

num. 67. Nanda ergo maior est peti eorum qui dicuntur esse pars prima inab-
solute Resolus huius Sacti, si in illa sola esset. Sed maxime quoque di-
stinguitur Conf. sed Peccatis quae indistinctes sunt in quaelibet eius aut Bij que
non est pars prima in una illarum mittitur: Peccatis quae indistincte est inali-
qua Ein aut Bei quae non est pars prima in una illarum: natura mea. Mul-
tiplici eorum una illarum est magis distinctio, et quae reddatur aliorum ad [illegible]
[illegible] actum, et nunc Causa Peccatis in omnibus indistinctes resideat, in
hac parte prima residere debet, ergo quae, si ab omnibus indistinctes conveniat, ab
hac parte prima debet convenire. Signum autem pars est absolutio in Sacto
poenitentiae ex ipsa atque ex confessione, et contritione essentialiter consti-. est enim
pars, quae sola convenit a ministro habente Suprema potestate remit-
tendi pecca, et itaque Cas Clavium Regni coelorum, et quae magis determina
est, illiusque, et confessionis determinans ad solam Causandam pars Remis-
sionis peccati post Baptismum commissi: ergo in illa prima pars
huius Sacti residere dicatur. Sicut in Sacro [illegible] Sacra-
mentali pura indistinctes conveniat a Sacto [illegible] Corpore et San-
guine [illegible] Dni, qui continget ex parte a Corpore et Sanguine Dni
[illegible], Sanguis a parte vini, ac [illegible] Sacti p. quae
pars prima est Cibus, et potus animarum spiritualis [illegible], ex quo [illegible]
[illegible] Sit ad Causandum pars debet. Nam [illegible]
[illegible] etiam [illegible] debita multi [illegible] solere quae dico
pars prima debet [illegible] illorum [illegible]; aut [illegible] in se sit: quae
de se extra nasci [illegible].

Objicies 1. Sed sola habet Dim [illegible] Causam in Sacto
poenitentiae habet Dim remissionis peccati ex institutione Christi Dni, sed sola
absolutio habet Dim Remissionis peccati ex institutione Christi Dni: [illegible]
absolutio habet Dim pars Causam in Sacto poenitentiae. Maior debet, et in

Ppr: Vis ergo Remissiua pecti est illa; qua Deus á pecco liberatur
i: sola absolutio fit ex institutione Christi Dni. Vim qua Deus libe-
ratur a pecco: ergo sola absolutio het Vim Remissiuam pecti ex
institutione Christi Dni Cum simpliciter ipsi: 1o. quia sola absolutio
eq Dei á pecto liberaoe signat; ergo sola absolutio hét Vim qua Deus
á pecto liberatur. 2. quia Trid. loco allegato sess. 14. cap. art., potentes
Sacerdotibus Sam á pectis liberari. hęc autem Sacerdotibus sola est
absolutio: 3o. 2a. Trid. sola absolutio het Vim qua Deus liberatur
á pectis. Ipsi. ergo in hoc iudicio id, quo Dei liberantur est sola
sa iudicii: et in iudicio Sacrali id quo Dei liberantur á pectis
est sola absolutio.

72 Deo Dessa Maxi Mando Miz. Ad
bauos Manda cuz Mr. cat pond Amore admiug. Ad 1.3 Omi
Dei pbaoe natur abte any, Celaritaris q singuitur: sola ab-
solutio eq Dei á pecto liberaoe signat speculatiue ex 23. sig-
caos dependente ab impoe hoz, omittitur: sola absolutio eam
Dei á pecto liberaoe signat practice ex Sacraliter, sum ł3 sig-
caos dependente á Voluntate Christi Dni Sacz hoc instrumentis:
natur an by deoq; hoc ergo 3 modo n: sola absolutio absol-
solutio. Sed ex defectu, atq. Dei liberaoe Dei á pecto sig-
cant. 3 omnes hi es qui essaliter unum Sacm pectorum Remis-
sionis, unum 3 iudiciu Reconciliationis hois cum Deo saciant, om-
nes q ad eum ... mais esse insituti, et eleuati sunt a Christo Dno.
Ad 2 eoz ... Mirios ... Dcessi ... Mahir ... Tridd.
... dicens potentes esse Sacerdotibus ... á pectis liberari ... ex-
... ... aut in quibus esse practicaliter Vim
á pectis liberandi Sacris ... Dedit ... dicit Vim hanc

facti in absolutione proprie satis esse ut num. 93 explicuimus et videndo confirmavimus. [illegible] itaque poenitentes a peccatis per sacerdotem sacramenti confessione [illegible] [illegible] ipsorum [illegible] non ut solus tanquam [illegible] solus eius liberati seu remissi et [illegible]. Merito autem eo modo loquitur [illegible]: confessio enim, et [illegible] poenitentis tanquam [illegible] sunt exercitantes sacerdoti absolventi tanquam [illegible] ut [illegible] ultimo [illegible] ut [illegible] exaltet, et [illegible], declarantes [illegible] partes [illegible] et [illegible] ad [illegible] liberos a peccatis sive [illegible] peccatorum remissionem [illegible] a sacerdote posita [illegible], ut ita dicam, a poenitente [illegible] a peccatis liberatus, [illegible] liberatur: [illegible] autem ei tribuitur, quia ponit [illegible] ultimum [illegible] ad effectum, [illegible] ab omnibus [illegible] [illegible] [illegible].

abdolunt

93

Ad [illegible] omisso [illegible], [illegible] [illegible]. [illegible] liquet ex num. 60. Non enim satis est [illegible], sed [illegible] hominis cum Deo, et in hunc [illegible] finem [illegible] instituta, et ordinata a Christo Domino, petente [illegible] exaltetur, quod [illegible] sui accusator, et [illegible] de [illegible] peccati doleat, ea [illegible] debebat [illegible] proposito non peccandi de caetero; unde [illegible] id est liberare [illegible] a peccati [illegible] [illegible] ipsius cum Deo; absolvi non [illegible] solum absolvens, [illegible] hanc [illegible] ipsius [illegible] confessione, et dolore est [illegible] reos cum Deo: [illegible] solum absolvens, sed [illegible] ipsius [illegible] confessione et dolore est liberatum reos a peccatis. [illegible] evenit in hoc iudicio [illegible], ut [illegible] etiam ex eo num. 60 [illegible]. Unde quoad [illegible] [illegible] [illegible] est ab illo ad [illegible] [illegible] poenitens. [illegible] [illegible]: nec etiam ponit [illegible] in hoc iudicio, id quo rei liberantur esse quidem in [illegible]; [illegible] [illegible] ab allegatis, [illegible] [illegible], sed an-

lectum cum illis, ut adeo nam posset ang. sed quod dedaher, et
mehor parum, dat Omnibus Confessionis.

24 Objicis 3º. Id solum caussat gratiam in sacra gratiae
quod provenit a Ministro hujus sacri; sed ista absolutio provenit
a Ministro hujus sacri: ergo ista absolutio caussat gratiam in sacro
poenitentiae. Minor probatur: confessio enim, et contritio sunt actus ipsius poenitentis a
quo proveniunt, non autem a sacri ministro. Respondeo Majori: id
enim solum caussat gratiam in sacra poenitentiae, quod gerit nomine Christi Domini, et tan-
quam actio ipsius, a quo sacra Christi omnia sua habent; sed id solum
quod provenit a Ministro hujus sacri tamen nomine Christi Domini, et
tanquam actio ipsius: id solum quod provenit a Ministro hujus sacri
caussat gratiam in sacro poenitentiae. Solutio sequitur: confessio enim et contritio
quae a poenitente proveniunt non fiunt nomine Christi Domini, nec tanquam
actio ipsius Cum non est confiteri, aut conteri, sive dolere, sed remit-
tere peccata, et absolvere.

25 Pro nondo Mancum utrumque supponimus: Pia enim
ex opere operato caussant in sacro poenitentiae non solum actus qui a mi-
nistro sacri proveniunt, scilicet qui nomine Christi Domini et tanquam actio ipsius
sed etiam partialiter actus quibus poenitentis confessionem facit, et contrit-
ionem ab ipsius etiam partialiter sacramentales Sacri, licet a sacri ministro
non proveniant. Ut ratio est: quia ut praedicti actus dicuntur partialiter
sacramentales, partialiter quod sacramentale gratiam caussent, nihil aliud requiritur
quam quod instituti sunt a Christo Domino in hoc sacri, ut divini sicut
absolutio a Ministro collata, sint signa gratiae significativi ad hoc autem
ut ita se habeat, minime requiritur, quod a sacri ministro proveniant,
fiant quae nomine Christi Domini, et tanquam actio ipsius: quod neque hoc
requiritur, ut praedicti actus sacramentales partialiter dicuntur, caussent.

etiã particulari saltē ex: Aldē cũ Dico [illegible] Comitch. H. imio, et aliis ex p̄tenti ...

[illegible]

Caput 4.

Satisfactio n̄ est pars essalis, seu constitutiua sacti poenitentię, est in illig pars inteya, et inte=
gralis.

75

[illegible]

Necessaria est [illegible]: neque enim dicitur ante [illegible] in re [illegible]
[illegible] satisfactione ita ut ex integro sacramentum expediat
[illegible] quae ut a confessario iniuncta: [illegible] satisfactione integra utraque
modo [illegible] loquitur [illegible]: [illegible] ex potens [illegible]
posito [illegible] dicto ante quam satisfactionem impleat. [illegible]
[illegible], [illegible] remissionem, quae huius sacramenti [illegible]
est, nec [illegible] ex opere operato, nisi sacramento [illegible]
[illegible]: id quod adhuc verum est, etiam si postea potens satisfactionem
iniunctam [illegible] ex [illegible] aut ex [illegible] aut ex culpa non exe-
quatur: [illegible] ante satisfactionem [illegible] sacramenti [illegible]
[illegible].

[illegible] si dicas ante satisfactionem [illegible]
a [illegible] satisfactione, saltem in [illegible], seu [illegible], et hoc [illegible]
esse [illegible] sacramenti [illegible]: non enim [illegible] loquimur de [illegible], su-
pposito satisfactionis, ad an sit [illegible], sub [illegible] est, et [illegible]
[illegible] 38 [illegible]. Saltem est [illegible] im-
per esse [illegible], [illegible] hoc sacramentum nulla in-
iuncta satisfactione. [illegible] de hoc [illegible], de quo [illegible]
[illegible] illud [illegible] magis ad [illegible], in qua saltem im-
plicite includitur, quae ad satisfactionem [illegible], nisi de hoc.
[illegible] loquimur de satisfactione, ita ut a poenitente exe-
quenda mandata, quae [illegible] a confessario iniuncta, quae nullo modo esse
[illegible] sacramenti [illegible].

[illegible], [illegible] debet etiam [illegible] sacramenti ante satis-
factionem a confessario iniunctam, [illegible] praxi [illegible]
[illegible], quia [illegible], [illegible] nulla ei potest [illegible] satis-
factio: [illegible] etiam ex eo [illegible] confessario si [illegible]

penitenti [illegible] remissa esse omnem penam, non teneretur
[illegible] illa [illegible] satisfactionem imponere, nec posset licite et absolute
nulla iniuncta satisfactione [illegible] docet [illegible] ca. [illegible] 8
[illegible] in eo [illegible] in quo confessarius esset iniun-
gere satisfactionem [illegible] sed statim post impensam absolutionem
iniungeret [illegible] consuetudo [illegible] ut ante absolutionem pri-
[illegible] satisfactio [illegible] sub obligatione [illegible] ca-
[illegible] docet [illegible] num. 5. [illegible]
[illegible] absolutionem [illegible] conferretur, conferretur sacramentum [illegible] remissio
pecc[illegible] conferretur [illegible] ex opere operato. [illegible] satisfactio [illegible]
[illegible] a penitente expressa [illegible] a confessario iniuncta, [illegible] ade-
[illegible] partis sacramenti. [illegible] ex [illegible], quod haec pars non ordinetur ad
[illegible] huius sacramenti effectum qui est remissio culpae; [illegible] ad [illegible] qui
est remissio penae temporalis. [illegible] ex dictis colligitur satisfactionem non
[illegible] non esse [illegible] sacramenti, sed neque esse de necessitate
[illegible] huius sacramenti [illegible] de necessitate [illegible]
[illegible] ex [illegible] ex [illegible] penitentis [illegible] de satisfactione
in [illegible].

2a conclusionis pars probatur ex [illegible] Florent.
et Trid. satisfactionem enumerantibus inter partes sacramenti [illegible]
sub [illegible] confessione, et [illegible] qui materiam huius sacramenti vocant,
[illegible] Trid. allegatum num. 23 [illegible] confessione, et [illegible]
ad integritatem huius sacramenti ex [illegible] [illegible] Sit
pars essentialis, et [illegible] ut [illegible] est satisfactio debet esse
materia pars integra, et [illegible]. Sed [illegible] Florent. et Trid.
[illegible] enumerare inter materiales huius sacramenti [illegible] satisfactionem, atque [illegible]
[illegible], et [illegible] sunt [illegible] essentiales et [illegible]

ubi et satisfaõ cui exalti et ultima pars. [illegible]
eas enumerant oes pres essaes, quo integrali Sacti perte:
neq explant Sacti pgne in Sbty quid esse, sed etia quo
ad sua integritate et pfec; inde aute non Sequitur quod
oes quas enumerant Sacti sit sua [illegible] integritate, et pfecte
[illegible] pes sint illius [illegible].

80

[illegible] ex eo qd ad integritate pfecte, et
[illegible] pertineat pena uitualis [illegible] in [illegible]
delicti. [illegible] Sacti pene est ex opere operato remi-
ssius in solu culpa, et pene eterne uerum etia pene tempora-
lis; id temporalis pene remissum est ex opere operato [illegible]
satisfao: qo hec est pars ad integritate, et pfec Sacri [illegible]
[illegible]. [illegible] certu: qo sacralis [illegible] dingit hic [illegible]
qua [illegible] Caat ex opere operato, et ex uis [illegible] Chri [illegible],
[illegible] oes [illegible] docent, et nos suo in loco exponemus [illegible]
[illegible] ita [illegible], nisi a Sacto; [illegible] Sacti: qo satisfao pars
est Sacri [illegible] ut [illegible] est: qo pars est [illegible];
nec ita quid [illegible] ut est cor aut caput [illegible] in hoc, sine
quibus [illegible] subsistere nequit, [illegible] aut manus [illegible]
sunt [illegible] integrales. [illegible] hoc Sacti quod [illegible]
et [illegible] [illegible] satisfao [illegible] in [illegible]
[illegible] 26. et 28. [illegible] id [illegible] de [illegible]
[illegible] lib. 2. Cap. 1. [illegible]

81

Obi[illegible] aduersis [illegible] [illegible] possunt
[illegible] [illegible]: satisfao est tempore posterior Sacto
[illegible] est illius pars: pars [illegible] non est tempore posterior
[illegible] pars est. 2o satisfao nequit esse pars [illegible] malis

Sacramenti Poenitentiae; ergo nullo modo est illius pars. Prob. 1ª:
pars enim materialis nequit esse tempore posterior forma; sed satisfactio
est tempore posterior forma sacramenti poenitentiae: ergo nequit esse pars materia-
lis sacramenti poenitentiae. 2º: forma debet cadere super materiam; sed in
sacramento poenitentiae forma nullo modo cadit super satisfactionem: ergo non est nul-
lo modo materia sacramenti poenitentiae. 3º: satisfactio non causat remissionem
peccati, sed potius ea causa illius remissionis supponit: ergo satisfactio nul-
lo modo est pars sacramenti poenitentiae. Consequentia patet: quia nullo modo est
pars sacramenti id quod non causat, sed tamen causa effectus partialis sacramenti.
4º. Satisfactio impleta in peccato mortali non causat remissionem poenae;
[illegible] satisfactio non erit integralis pars sacramenti poenitentiae. Consequentia patet:
non enim est sacramenti pars id quod nullum causat effectum.

82 [illegible] argumentis. Satisfactio est tempore
posterior sacramento poenitentiae essentialiter sumpto, concedo; est tempore posterior
[illegible] sumpto integraliter, nego antecedens, et distinguo consequens: ergo non est il-
lius pars essentialis, concedo consequens; non est illius pars integralis, nego consequens. Cuius
[illegible] non [illegible]. Satisfactio enim pars est requisita non ad esse, sed
[illegible] ad integritatem, et [illegible] sacramenti poenitentiae [illegible] integritatem, et [illegible]
[illegible] sacramenti, [illegible] sacramentum [illegible] sua integritate, et [illegible] non [illegible]
[illegible] tempore satisfactione a voluntate expleta, ut est manifestum;
satisfactio [illegible] expleta non est tempore posterior sacramento sumpto
eo modo quo ipsa est illius pars. Ad 2ᵐ distinguo antecedens; dicitur
[illegible] essentiali: [illegible] de materia integrali. Ad
[illegible] distinguitur [illegible] maior [illegible] de [illegible] materia essentiali;
[illegible] de [illegible] materia integrali: quod enim pars materiae integralis pos-
sit esse tempore posterior forma [illegible] in naturalibus patet: nam in [illegible]
[illegible] post annos [illegible] accrescunt dentes, capilli et aliae

multa esse quae ex illius multis acquiruntur. Praeterea in sacramento in illo ex unius exequitur multo tempore proveniri eo iudicio sa

Ad 3 quod de ...ani sit, ... ut ex beni ... 48 sect. 3 num. ..., ... quo-dammodo ... satisfaciens eius ... ... potest ... ... sen ... in ... ... quam ... quando ... ... huius sacramenti ... ... effectus ex opere operato. Ad ... contra ... satisfactio sit integralis pars sacramenti ... non est, ... effectus ... est ... ex opere operato. ... non desunt, qui ... illud ... et ... quos in hanc ... laudant ... ... et Joannes ... in ... 16. num. ... illud examinare huius loci non est, illo ... ... sit ... integralis pars sacramenti ... sufficit ... ex se habeat ... ex opere operato ... ... temporalis ... hunc effectum ... ... non ... Cap. ... observationes, et sacramenti ...

Caput [illegible]

... observationes, et ... in sacramento poenitentiae ...

Summa huius ... a num. 15 dictorum est, ... sacramentum ... consistere in ... ex ... ... in ... tanquam in ... et in illis

tamquam in [illegible] propria ex qua, [illegible] in hoc [illegible] residere [illegible]
[illegible] operari [illegible] huius. [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible]: [illegible] inter [illegible] [illegible] hi [illegible] [illegible], sed [illegible] [illegible]. [illegible] ut [illegible] [illegible] apponamus [illegible] sunt aliqui [illegible] [illegible]

Observandum [illegible] est [illegible] sacr. [illegible] [illegible], contritio [illegible] dolorem de peccatis, sive sit [illegible] perfectus, qui a [illegible]. Vocatur contritio perfecta. [illegible] contritio [illegible] solet, quo [illegible] de peccatis dolet, ea quia debet tunc propter Deum summe dilectum, sive sit ille [illegible], qui a [illegible]. Vocatur contritio imperfecta, sive [illegible] attritio, quo [illegible] de peccatis dolet, ea quia debet [illegible] aut propter peccati turpitudinem, aut propter metum gehennae, aut propter aliud [illegible] motiva a [illegible] attritionis [illegible], de quo [illegible] dicemus: Neutra enim in sacr. [illegible] debet [illegible], sed quaelibet illarum sufficit, ut [illegible] [illegible], atque ex ipso [illegible], suo in loco.

86

Observandum est [illegible], me hic nihil decernere in ea [illegible] hic ponet [illegible], an [illegible] intentio ministri [illegible] [illegible] in hoc sacro [illegible], sed [illegible]: [illegible] ad sacrum [illegible] necessaria [illegible] sit intentio ministri, ut [illegible] est, atque ex [illegible] [illegible] in [illegible] de [illegible] in Gen. a [illegible] est [illegible], an ea sit sacrorum [illegible]? [illegible], aliis [illegible]. Et [illegible] in [illegible], quo [illegible] est, [illegible] a [illegible] sua sede [illegible] hic advocare, [illegible] qui pat. [illegible]

[illegible] est a multa alia requiri ad complementum sacramenti ex parte ministri, et ex parte suscipientis, quae non sunt [illegible] necessariae, seu [illegible] neque [illegible]. Nam ex parte ministri requiruntur baptismus, sacerdotium, et eius dictio, ex parte suscipientis baptismus etiam, et insuper peccatum post baptismum commissum; [illegible] ex [illegible] debentis sacramentum hoc [illegible] requirit; horum autem nihil pars [illegible] est, aut essentialis, aut integralis: nam neque illa, quae requiruntur ex parte ministri ut sit idoneus ad hoc sacramentum conficiendum, conferendumque; neque illa quae requiruntur ex parte suscipientis, ut sit subjectum capax recipiendi hoc sacramentum, partes huius sacramenti sunt, aut essentiales, aut integrales, sed tantum praesupponuntur ut adaequate ab illo distincta; atqui tantum illa [illegible] requiruntur ex parte ministri ut idoneus sit ad hoc sacramentum conficiendum, conferendumque, et [illegible] duo requiruntur ex parte suscipientis, ut sit subjectum capax recipiendi hoc sacramentum; ergo nihil illorum pars est huius sacramenti, aut essentialis, aut integralis; sed omnia illa praesupponuntur ut adaequate ab hoc sacramento distincta. Maior constat: quis enim adeo velit ineptire ut dicat, partes essentiales aut integrantes esse illa quae requiruntur ex parte artificis ut sit aptus ad illud producendum, inducendumque materiae subjecto, aut partes illa quae requiruntur ex parte subjecti, ut sit capax illud recipiendi? [illegible] Minor [illegible] ea quae dicta consentiunt [illegible] Doctores excepto Arriaga disp. 30 num. 23, Leandro disp. 1. q. 6 et Leand. de [illegible] disp. 1 de Poen. num. 23, qui [illegible] hunc [illegible] respondent quoad peccatum commissum post baptismum dicentes, [illegible] esse, quin peccatum [illegible] sit [illegible] partem integralem [illegible] huius sacramenti. Sed [illegible] satis constat ex dictis, et [illegible] tenemus [illegible] ex eo, quod [illegible] remota [illegible]

dicitur autem (Reg.) dicitur Reg. impeditur, & malum illud cui est re-
medium, sed illud physice [illegible] tanquam id, cui quod remedium, et
exercebitur ipsa remedii virtus. Peccatum ergo post baptismum commissum
solum est materia remota, et praesupposita, cui quo [illegible] exercebitur vir-
tuti physice, dispositio quae subiectum redditur capax recipiendi
non sacramentum, sed ipsa adaequate dictio. Quod pendet ex institutione
Christi Domini hoc Sacramentum instituentis in remedium hominis in peccatum post
baptismum lapsi, atque adeo supponit materiam remotam peccatum commissum post bap-
tismum.

Observandum est 4° quod omnes actus, contritio sit
confessionem, et absolutionem afferri in recto a Sacro physice. Ita Card.
de Lugo disp. 12 sect. 2. Et probatur [illegible] verba
in disp. de [illegible] num. 59 usi sumus: id enim quod est subiectum
Sacramentalis significationis, seu institutionis huius Sacramenti, afferuntur in recto a
Sacro physice; sed contritio, confessio, et absolutio sunt subiectum Sacramentalis
significationis, seu institutionis Christi Domini: ergo afferuntur in recto a Sacro
physice. Maior ex eo probatur, quod physice Sacramentum sit compositum quoddam ar-
tificiale morale; cuius materia autem compraesita id afferunt in recto, quod
est [illegible] institutionis, seu impositionis. Minor etiam probatur: quia id est subiectum
Sacramentalis significationis, seu institutionis huius Sacramenti, quod elevatum est, et ins-
titutum, seu impositum a Christo Domino ad significandam gratiam;
sed contritio, confessio, et absolutio elevatae sunt, et institutae, seu
impositae a Christo Domino ad significandam gratiam: ergo contritio, confes-
sio, et absolutio sunt subiectum Sacramentalis significationis, seu institutionis Christi
Domini: Minor satis liquet ex dictis a num. 63, ubi probavimus, sin-
gulas illarum partium habere [illegible] ex opere operato ad remis-
sionem peccati: et ergo [illegible] nunc de ea sola [illegible] illud [illegible] ele-

uatum est, et institutum, seu impositum à Christo Dno ad practicè significandum remissionem pecti, cum quaelibet p. pars abstata [illegible] dicti signi sensibilis practicè significantis remissionem pecti; [illegible] nec auferatur quaelibet illarum [illegible] partium [illegible] abstata: p. [illegible] illarum [illegible] partium collectio elevata est, et instituta, seu imposita à Christo Dno ad practicè significandum [illegible] remissionem pecti.

Dicitur: Sactum [illegible] est medium reconciliationis peccatoris cum Deo. Sed medium reconciliationis peccatoris cum Deo afferat in recto oes [illegible] suas conditiones: [illegible] oes etiam suas conditiones [illegible] afferat in recto Sactum [illegible]. [illegible] nec de sola confessione, nec de sola [illegible] nec de absolutione sola, sed de [illegible] sumptis potest absolutè praedicari, quod sit medium reconciliationis peccatoris cum Deo; posset autem si [illegible] in medio [illegible] aliquam, aut aliquas, et non oes suas conditiones [illegible] afferant in recto. Nec est, quod hic longiores moras trahamus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Observandum est [illegible] in Sacto [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], quae in Sacto [illegible] subsistit [illegible] dixit Innoc. 3º Cap. Cum Marthae de [illegible]. [illegible] paucis dicendum est, [illegible] [illegible] Christi in [illegible] [illegible] Sacti [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] Sacti [illegible], [illegible] Sactum et [illegible] [illegible]: quo [illegible] [illegible] nil aliud denotare volunt, quam in Sacti [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et non significat, [illegible] [illegible] volunt Sactum [illegible] [illegible] [illegible] quod significat, et significatur, quod [illegible] appellant, ac demum aliud, quod significat et [illegible] [illegible], et hoc esse dicunt Sactum et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] in hoc quam in aliis Sactis, assignantur. In hoc ita [illegible] Sacti confessio, et absolutio sunt Sactum [illegible] significant [illegible], et non significantur ab aliis

Sacti [illegible]

Sacti p[er] gra[tia]m in remissione pecti, quæ est Thing. Sicut et
q[uo]d est Res tm̃; significatur ab ambobus, p[rae]tendi, et Sacerdoti,
gra autem nil aliud significat q[ua]m remeum ad Sacti. ita D. Su-
gelius 3. p. q. 84. art. 1. ad 3. Ultimus vero, est in Eucha-
et in aliis Sacti caractere imprimentibus, ornamenti illi [illegible]
et unde facile etiam designatu sit: in Eucha ex illam designavit
eo loci Innoc. 3. dicens: Sacti, et res Sul esse Corpus, et Sangui-
Christi Dni: significant ex parte, et significantur [illegible] species sacrales
et in [illegible] aliis Character esse tantum Sacti, et res sul: sig-
cat [illegible] parte, et significatur [illegible] Sacti. In Penitentia vero Sacti
gratia nimirum, extrema unctione, et Matrimonio ista designatu fa-
cile Cuius est multis Theol., ut videre est apud Suar. D. 3.
disp. 18 de Penit. sect. 5. et apud Card. de Lugo disp.
4. de Sacti sect. 8. Illud in extrema unctione, et ma-
trio. designare quia nunc non interest. In Sacti autem pecti
[illegible] solus praesentis Cum institui est, dum [illegible] Angelus D. [illegible]-
ver Stato, Daco D. [illegible] a Lepusa, Carg. [illegible]
Compl. et multi alii [illegible], et res sul esse Thing. Id quod
Theologi innuimus in disp. de Eucha. Num. 28, Definitio ex et sig-
cat parte, et sul significatur ab alia ergo de Sacti [illegible], Vel a definit-
tione, [illegible] quae traditur sententi, ut nud[?] supra diximus.

90 [illegible] Definitio non cauetur a definitione: quae ne-
que significatur ab illa. Dicunt Compl. [illegible] neque significatur practice
ab illa, dicto [illegible] neque significatur [illegible] modo ac illi [illegible]
[illegible]. Id quod est Res, et Sacti, necesse non est quod practice sig-
cetur; [illegible], quod est Sacti tm̃, sed satis est quod ab illo sig-
cetur aliquo modo: species panis, et Vini sunt in

H

Eucha. d. Dinos. 3. qui̅ ante allegatis Sacti Hz. Ve Cor-
poris, et Sanguinis Christi Dni, quæ sunt res, et Sacti, et
tn̄ n̄ significant practicè Corpus, et Sanguinem Chri Dni; n̄ enim
Corpus, et Sanguis Chri Dni Cavant: sed res requiruntur, quæ
practicè significet. Videre est etiam in Sacto extremæ unctionis
Sacti, et res sub esse dicitur sanitate Corporis, quæ hoc Sactu
Cav, et semper, et actu, sed interd ubi salutis aniæ ex-
pedierit, ut ait Suar. sect. 11. in diuina de Sacto Extremæ
Unctionis cum n̄ significatur in hac unctione, idea quæ res est, et sub
significationis sanitate, sed quæ dicitur Sacti Tal: Cui cum practi-
cè significet, n̄ ergo illa Cavat. Et in tribus Sactis Characte-
rimentibus ubi Character, qui cau effectus est ab eo, Chri
esse dicitur res, et Sacti, et tn̄ habitualis gratia, quæ dicitur res
Sacti, cuius in ordine ad ipsum Characterem quæ Cau, cuius sig-
natur, n̄ videtur a Charactere cau. Sufficienter ergo Cavatur
a gratia, et ita res Sacti significare itaq, et significans in ea
Theory Subiect Sacti Hz, Ver Hz, Res Sub, et Sacti n̄
sumuntur formaliter pro causare, et cavari, sive pro significare, et sig-
nari practicè.

20. Alio ex capite displicuit Card. de Lugo eam
disp. 2. sect. 164, quod in Sacto pœnitentiæ assignetur pro Re, et Sacto
Contritio, quæ primario est, etsi per hanc confessionem significetur a
… Sacramentaliter, id est ex institutione Chri Dni, sed pœnitentia
… ex gratia Vel, et ex hoc intrinsece, qui per suis Voces significant
dolorem, aut pœnitentiam internam; ut aliqua dicatur Res Sacti
n̄ sufficit quod hoc … significetur; sed requiritur quod primo
ab significetur per aliquam Sacti partem. Aliud quippe assignat

num. sup. 166, qd in pptij Sacro sit res, et Sacrum sed, illa
nimirum desiq. pace ac serenitate; Cum num. 48 meminimus,
quem qui ex Trid. Sess. 14 Cap. 3 Reconciliatio cum Deo interdum in viris piis, et cum devotione hoc Sacrum percipientibus
sequi solet: Significat enim pace, reconciliatio cum Deo per gratiam, et
remissio pecc.; significatur autem per [illegible] sunt Sacri, nempe per
mat. et form. Non enim obstat, qd hic non sit effectus, qui sem-
per causetur: nam etiam in Sacro Extremae unctionis sanitas
corporis non est effectus, qui semper causetur; et non ea esse desinit
res, et sacrum: Sacrum enim de se habet illam significare saltem ut
ponendam in certis circumstantiis.

32 Sed omnium magis difficile, qd in hac mate-
ria vocali, et nullius fere momenti ita adeo debile fundatum
a Doct. Theologis quomodo dicebat Candid. de Lugo, sin-
gulariter qui loquitur. Ad rem ipsam qua ductus est, ut a vase
veri et Sacri [illegible] excuterer, verum facile potest cum Lamaga
disp. 5 de Sacris num. 12, satis probabiliter dici in pptij Sacro
[illegible] per confessionem significari Sacralitér, et ex Christi institutione
[illegible] enim [illegible] gratiam promiserit, et peccatorum re-
missionem confitenti peccata sua non quomodocumque, sed cum [illegible], Sa-
cerdoti a quo absolutionem accipiat, Christus enim instituens [illegible] collegunt
hoc, [illegible] confitentes dixit cum deberent peccata sua Sacer-
doti ut absolutionem, et gratiam accipiat: [illegible] confessio illa
quae, si hoc Sacrum institutum non fuisset, non esset destituta signi-
ficationis, illam nunc ex Sacro significat, et [illegible] vendit, atque
adeo merito potest dici illam Sacraliter, et ex Christi institutione
[illegible] significari. [illegible] Dico, [illegible] pars est [illegible] Sacri

zzhe, et ezo vul q aliis partibz . equal. atque adeo iac- sq est, q ci cfessione sufficienti modo efficitur, ut sit sub- ter n̄ est illa ā Dni ida Vececlaima et cu Card. de Lugo ad illa dicq yace, ac . venitatz receivramo, in il- lq nui Sacto q Sacto et Pedesignemo: alioqui ez liceret chq ā Dni coq modo discedere, dic que in Eucha esse, ite, et facte spiritualit illq [illegible] que ex nimitur Dnica, qui deuere Tuicani, cu illa, et q Sacti dicitur, et exz . spet. Et [illegible] Suffenne in q qui tota de Voce est.

[illegible]

Ex Dnuisq dicti colliges prium sacti pq- hq dicq ita pone debui: Sacti nou legi: distans a cfessione existisse peccati ut mna, et absdluse legitima ministri ut fra. Metaphysice u sic: Sactq nou legi q se institq ad remisse peccatq post baptizati q mq indi- sung sulmq q deferi [illegible] sati dirat, ex dicti nec ulteriori coet pbave aut explave. Disp. 2 de mna remote Sacti penti.

Disputatio 2a
Materia remota Sacti Ptie

Pecca peccatq qui absoluuntur esse mnaq remotq sacti penti dixerunt Angr D. opusc. 22 cap. 4, et [illegible] Deiso in [illegible] Alexandro. Sed re uera peccata potius hec voce Subti suscipiunt huius Sacti, quq voce mna, [illegible] que deserentur [illegible] ilti pptenti, qui ex q ipsius dicunt, et

integrant Sacti pnia, dicuntur qd materia; q absolvit, qua est substernuntur, et materia [illegible], q versantur ca mig. tempus; cum peccata sint [illegible] [illegible] proxima. Hoc enim esse [illegible], et unicq huig Sacti mag. Remedy, in quo [illegible] materia [illegible], et gra (de ea nam p[illegible] [illegible], sive ea se accusat, [illegible] ea satis-facit et ab illo Sacerdote absolvit) docent oci Thea Cy Ang 6. pte 3 [illegible] 84. art. 2, [illegible] ex co. Sahi [illegible], ut experientia omne Raymundo tom. 16. Sect. 2. [illegible] 8 [illegible] [illegible] qd. hoc Sacti ind[illegible] sive [illegible] [illegible] indij, ut ex Trid. [illegible] [illegible] [illegible] Vegeh[illegible] [illegible]. Ex [illegible] [illegible] certa dica [illegible], id [illegible] esse [illegible] Remedy huig Sacti mag, de quo [illegible] [illegible] [illegible] hoc Sacrale iudij: ex Thi Aug. [illegible] Joannis 20. 22. Xpto [illegible] [illegible] [illegible] potestate dicens et hoc Sacti [illegible], apparet [illegible] eius [illegible] iudicium institui non posse, nisi de peccatis sive mortalibus sive venialibus: [illegible] enim [illegible] [illegible] peccati [illegible] venium, et [illegible] mortalia, [illegible] [illegible] venialia: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] huig iudicij [illegible], ut [illegible] 30 [illegible], et Trid. definit [illegible]. 14 cap. 5. et can. 7. Sola [illegible] peccata sunt [illegible], et unica materia remota Sacti pnia, sive quia illud [illegible] re-quirit [illegible] [illegible] [illegible] tollendo destruendo q versatur [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible], et [illegible] in [illegible] [illegible] circa [illegible], aut [illegible] [illegible] quidq Remedia materia nullo modo [illegible] Sacti pnia [illegible], ut ex [illegible] 83 [illegible].

95 [illegible] [illegible] peccata sunt materia huig Sacti [illegible] [illegible] [illegible] peccata, neq peccata [illegible] [illegible] hoc [illegible] ante Baptismi [illegible] [illegible] huig Sacti [illegible]. [illegible] [illegible] baptizarentur [illegible] adulti, et ante baptismum [illegible] [illegible]

admitteret, nisi modo teneantur ea peccata post baptismum suscepta confiteri, verum etiam nec posse valide ea sacramentaliter confiteri, ut quibus nunquam potest [illegible] [illegible]. Imo etsi baptismus fuisset informis, id est, si fuerit ... [illegible] aliquod obstaculum, adhuc pro illa, essent [illegible] remissa, et essent idonea, et legitima sacramenti poenitentiae materia. Hic [illegible] [illegible] sunt, constant quae ex dictis assignanda materia huius sacramenti peccata post baptismum commissa. Ratio est quia omnia illa peccata sunt admissa ex transitorii ... [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] dicta [illegible] [illegible] omnia illa peccata [illegible] solo baptismo remittuntur, [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] postea [illegible] [illegible], aut [illegible] [illegible] tempore [illegible] baptismi [illegible]. [illegible] peccata [illegible] [illegible] baptismi commissa sunt materia sacramenti poenitentiae [illegible] est, et [illegible] [illegible] paulo post [illegible].

95 Certum [illegible] est [illegible] peccata post susceptum baptismum commissa [illegible] materia sacramenti poenitentiae; ea enim omnia cadunt sub [illegible] potestatis quam Christus [illegible] in Ecclesia reliquit cum poenitentiae sacramentum instituit. Hoc tamen discrimine, quod [illegible] [illegible] [illegible] post baptismum commissa, [illegible] [illegible] [illegible] confessa, etiam si remissa sunt, sunt [illegible] [illegible] [illegible]; sunt [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], sunt etiam indirecte [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], sunt materia necessaria huius sacramenti. Dicuntur autem mortalia peccata materia necessaria, quia sine illis [illegible] [illegible] hoc [illegible]; id enim [illegible] est [illegible] veniale peccatum, et mortale alias [illegible] confessum [illegible] [illegible]

illius materia; sed quoniam mortalia post baptismum commissa debent ma-
nifestari judicio clavium, et sacerdotali audiri, cum aut-
em possint aliter remitti, quam per hoc sacramentum saltem in voto, et,
si alio modo quam hoc sacramentum [illegible] in voto remittantur adhuc manet ob-
ligatio ex Dei precepto illud clavibus subjiciendi: et quamvis si mor-
tale aliquod peccatum post baptismum commissum, et illud numquam confes-
sum est, quod [illegible] necessarium est, ut quando ad hoc sacramentum acceditur, il-
lud confiteatur, alioquin enim nullum erit, et invalidum sacramentum, ut
latius explicabitur cum de confessionis integritate loquamur. Sed venia-
lia vero post baptismum [illegible] commissa sunt materia sufficiens, sed vo-
luntaria; ea enim licite, et laudabiliter possumus clavibus, et sacer-
dotali absolutioni subjicere. ad id [illegible] teneamur.

97 Venialia peccata sunt sufficiens huius sacramenti materia
et ex generali [illegible] Christi Domini [illegible] hoc sacramentum instituentis: quorum re-
missionem peccata [illegible] agente colligitur, ut [illegible] extendimus
et [illegible] ex Trid. loco eo [illegible] allegato, atque ex Leone
10 in Bulla contra Lutherum in damnatione [illegible] articuli ex
Pelagio [illegible] Papa [illegible] de [illegible] anathemati[illegible], qui extat in-
ter epist. eius decretales, et ex [illegible] Ecclesiae praxi: de quo
[illegible] in [illegible] cap. 3. [illegible] sint materia
necessaria, sed solum sufficiens, et libera, ex eo constat, quod venialia
possunt in alia [illegible] remitti, atque in hac multi alii
[illegible] sine [illegible] ad hoc sacramentum, aut eius voto: atque ex eisdem
quod venialia peccata [illegible] possint atque illorum confessione hoc
sacramentum [illegible], atque ex [illegible] sua, et voluntate. Audi
Trid. Sess. 14 cap. 5: Nam venialia, quibus a gratia Dei non ex-
cludimur, et in quae frequentius labimur, quamquam recte, et

utiliter, ultra q̄ ex presumptione in confessione dicantur: quod pro- pter hoc nos commonstrat, necessari hi extra casus, initium generalis remedij capiant possunt. Sic fit, ut in Christi Dni dicti Ioannis co. 22 quorum illa: quorum remiseritis peccata, remitt- tuntur eis: comprehendant hi solum mortalia, de quibus illa praecepta est, et quorum retinueritis retenta sunt, solum mor- talia comprehendat, nec se extendant ad venialia, ut num. 20 ex- plicuimus. Sunt ergo sufficiens, seu libera huius sacri materia quaelibet ex vitae actionibus, et sacrali absolutioni subjecta, sive mortalia sint, sive venialia de quo principaliter dicam- tur. De peccatis solum existimatis

Caput V.

De peccatis solum existimatis.

78 De hoc dubitari potest, an sint sacri poen- itentiae materia. Ve existimat quis per errorem invincibilem se fuisse commi- sisse, licet in re ea non commiserit. Accedit ad confessarium, et quo de illo solo peccato cum dolore, et proposito de cetero non peccandi accusat, et a confessario absolvitur: erit ne in hoc casu verum, et validum sacrum poenitentiae? Non defuere PP. Theol. qui cum Martino Perez disp. 14 de poenitentia sect. 6 num. 4 et 5 affirmative tenent, sed nani tamen de Lugo disp. 16 num. 23, Martinon disp. 42 num. 3, Arriaga disp. 30 num. 23, Amicus disp. 15 num. 53, et 54. Dicastillo disp. 4. num. 82, Leander disp. 6 q. 1, quos allegat, et sequi- tur Reverendissimus P. Thyrso Gonzales tom. 3 selectar.

disp. disp. 39. Nat etiam Barnardo tom. 16 Sect. 4 § 8 num. 68. Sed abstinendo cumulare [illegible] nec eo [illegible] est charitas implere [illegible] syllabo [illegible] [illegible] [illegible] quae [illegible] est, et quae [illegible] supponunt [illegible] quae in disputatione dicunt.

39 [illegible] [illegible], assero quod [illegible] vere [illegible] dimissa, sed solum existimata, nullo modo esse materiam [illegible] [illegible], atque adeo in illo [illegible] minime [illegible] [illegible] de sua materia [illegible] [illegible] quod non est [illegible] non est materia [illegible] [illegible], sed [illegible] dumtaxat existimatum non est [illegible]: [illegible] dumtaxat existimatum non est materia [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ex [illegible] 24. [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] hoc dumtaxat existimatum non est hoc, nec leo dumtaxat existimatus est leo: [illegible] [illegible] quod si [illegible] dumtaxat existimatum esset [illegible], esset [illegible] non dumtaxat existimatum esset enim [illegible] et in existimatione, et re ipsa. Sed autem [illegible] [illegible] [illegible] est, atque adeo implicatorium. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quae est pars essentialis huius [illegible] dari [illegible] hoc [illegible], sed in [illegible] non [illegible] [illegible] quae est essentialis pars [illegible] [illegible]: [illegible] [illegible] [illegible] hoc [illegible] [illegible] est enim [illegible] [illegible] [illegible] quae est essentialis pars huius [illegible], est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] animi dolor, ac [illegible] de peccato [illegible]: sed in eo [illegible] non [illegible] animi dolor, ac [illegible] de peccato [illegible] in eo [illegible] non [illegible] [illegible] quae est essentialis pars huius [illegible] [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] solum [illegible] dolor de peccatis dumtaxat existimatis: peccatum autem dumtaxat existimatum non est peccatum [illegible]-

sq, sed peccatum in omnimus.

100 Probatur: quia remota ratione formali materia debet esse aliquid, quod tolli potest ac remitti per ipsum sacramentum, sed peccatum vere non commissum, quamvis poenitens existimet, sed illud commisisse, tolli nequit ac remitti per ipsum sacramentum, cum peccatum vere non commissum, sed dumtaxat existimatum nequit esse remota huius sacramenti materia. probatur: nequit enim tolli ac remitti offensa, quae numquam extitit; et confirmatur quia Christus Dominus hoc sacramentum instituit in remedium peccatorum: peccata autem dumtaxat existimata non remedio indigent. Ac denique (verbo aliis omissis) confirmatur a paritate aliorum sacramentorum: nam neque aqua dumtaxat existimata est materia baptismi, nec triticeus panis dumtaxat existimatus, aut vinum de vite dumtaxat existimatum est materia eucharistiae, neque oleum olivarum dumtaxat existimatum materia est extremae unctionis: ergo neque peccata dumtaxat existimata sunt materia sacramenti poenitentiae.

101 Sed objicies 1.º Ad cum illo Concilio Trident. sess. 28 declarentur esse partes essentiales, et integrae sacramenti poenitentiae: sed declarantur saepe poenitentiae. Respondetur: quia in illo Concilio declarantur confessio oris, dolor de peccato, et absolutio: quae declarantur esse partes essentiales, et etiam sacramenti poenitentiae: nec enim ipsum peccatum commissum pars est essentialis, et intrinseca huius sacramenti, ut nos infra docuimus (num. 83). Possibile dari quod similiter fieri possent dari verum, et catholicum poenitentiae sacramentum, posita confessione peccati commissi, vero dolore poenitentis, et absolutione sacerdotis, deficiente in ministro aut sacerdotali ordine, aut intentione in ministro, aut baptismo poenitentis: nec enim sacerdotalis ordo in ministro, nec baptismus in poenitente est pars essentialis, et intrinseca huius sacramenti, nec tamen

pars est etiã intentio ... [illegible] ... in hoc casu
si dantur oẽs partes essales, et deinde sacti penitẽ: nullus eñ il-
lorum actuum, ac deinde quislibet ex illis requisitis, et distributiue
sumptis ... elevari potest ad componendum, et distruendum sactum penitẽ, at-
que adeo nullus illorum est aliqua pars sacti. Ita similiter in casu
posito ab obiiciente nullus illorum actuum est aliqua pars distruens
sactum desectu materiae remotae, sine qua esse nequit sactum. Ne-
gato igitur illo antecedenti, ad 3 distinguitur: in illo casu daretur confessio
verus dolor de peccato, et absolutio cum oibus requisitis ut essent
partes sacti penitẽ: negatur: quia desectu debitae materiae, cum elevari por-
sent ad componendum sactum, conceditur. In aliis vero: darentur confes-
sio, verus dolor de peccato dumtaxat existimato, et absolutio: con-
ceditur: verus dolor de peccato commisso: negatur: cum enim hic dolor
sit qui pars est essalis, et distruens huius sacti ... Ibid. ut
ex num. 99 constat, et hic in illo casu non daretur, non darentur in
illo partes oes essales, et distruens sacti penitẽ, atque adeo nec sac-
tum daretur.

102 Obiicies 2. Baptismi, quamvis institutum sit
ad delendum Originale peccatum valde suscepto fuit a Dei-
para, quae illud non contraxit: ergo sactum penitẽ quamvis institutum
sit ad delenda peccata post baptismum commissa, valde sus-
cipietur ab eo, qui non peccatum commisit, sed dumtaxat exis-
timatum confitetur. Similis etiam est haec obiectio: eadem enim
ratione ... posset ... valide penitẽ
sactum in ... peccato post baptismum commissio, ... etiam
absque existimato, quod esse nequit: sed collato fuit bap-
tismo ... atque originali ... et atque ...

mali existimab. Resso ipsi anti, no [illegible] maxitas est perspicua: etem nec originale peccatum est maa baptismi, neque [illegible] baptismi supplet, [illegible] qd baptizatur, contraxit peccatum originale. at [illegible] maa remota est peccata ab ipso patiente omnium, pxa g maa, confessio, et dolor de peccato commisso, et quaeq sacri [illegible] supplet [illegible] commissi baid. Sess. 5 [illegible] decreto de peccato originali [illegible] cant, baptismum conferri in remissionem peccatorum: id est remissione originali pecti, quo quoslibet [illegible] [illegible] seu [illegible] qui sint in ipsa qui baptizatur. Si autem in ipsa qui baptizatur nec originale quidem praeiacuerit peccatum, ut in Beata Virgine [illegible], quae illud numquam contraxit, id minime [illegible] fuit veritati et validitati baptismi, cuius nec maa sunt peccata, nec [illegible] pecta exprimuntur, aut supplet, [illegible] baptizatur nasuisse [illegible].

103

[illegible] ipsi [illegible] Baptismi suscipere illum qui suscepisse, [illegible] Baronius [illegible] in Capite Ioanni [illegible] dicens: Scribunt quidam Apostolorum temporibus [illegible] Christo [illegible], et Virginem Mariam baptizatum [illegible] [illegible]: [illegible] [illegible], quos [illegible] [illegible] [illegible] Henricus lib. 2 de Sacris cap. [illegible] et [illegible] alii; [illegible] in 3 p. 3 [illegible] 149 cap. 7, Canisius lib. 1 de Deip. cap. 9, Bellarm. lib. 1 de Rom. Pont. cap. 23 ubi censent a Christo Dno ex [illegible] [illegible], ex

40

mulieribus solo ... Virgo Mater sua baptizata ... admirandus ... ... in ... his Marianis ... a num 8, et ... in ... 48 Sect. 3, ubi ait, ... oes Theol. docere: ... baptismum ... et signantur membra Ecclie, ... a Christo ... instituti, ... membrum debuit esse ... Xpo, datur ... et ... participatio ... Sacrti, quorum ianua est baptismus ante quod ... alij Sacrta ... Accedit ... loci ... Baptismi ... generali esse ... et ... illud nisi ... renatus fuerit, neminem excipere, neque ... Vnus exipiamus ex ... aliquo privilegio, ... nec fundatum ... nec ... sed ... sunt ... habere. ... inconsitam delapsa sum.

101 Non ... abscedam, quin moneam, scil. ... ex ... dictis ... defuisse ... nec illud suscepisse nec suscipiendi fuisse capacem ... Virgine, ... seu ... caruisse, certa ... adeo nec ... huius Sacti habuit, nec ... potuit ... qui sunt ... et ... aut ... peccati ... Vide ... inter alios ... illustrantem Raynaudum ... 16 ... confessionis ... Virgine etsi ... et nulla plane peccati ... unquam maculata ... Sacrtm fuisse, suscepisse ... recipere ... quidem ... loci meminit, et quibus male ... in ... Eccli ... cap. 2. ...

16 annumerat D. Thomas 3 p. q. 3 art. [illegible] ubi nihil tale habet S. D. Sed illis, [illegible] pietate [illegible] plane heteroclitis, et animalis [illegible] Reynaudus [illegible] pariter [illegible] et tanquam furfure à grano [illegible] secernit: ex [illegible] lui vacavit, [illegible] in his non [illegible] immorari.

105 Obijcies 2. Forma Sacramenti extremae unctionis supponit peccata dimissa à suscipiente; et hoc sacramentum suscipi valide potest à persona, quae numquam actualiter peccavit: ergo si forma sacramenti [illegible] supponat peccata dimissa à suscipiente, adhuc poterit valide suscipi hoc sacramentum ab eo, qui non peccatum commisit, sed dumtaxat existimat, [illegible]. Maior [illegible] ex illis [illegible] verbis: indulgeat tibi Deus quidquid peccasti [illegible]. Minor ex eo probatur, quod multi [illegible] apud Eximium [illegible] tom. 2 in 3 p. disp. 48 sect. 3, quorum [illegible] tom. 4 in 3 p. disp. 42 sect. 2 à num. 8 asserunt B. Virginem suscepisse sacramentum extremae unctionis.

106 Unctionis suscepisse. Ad hanc obiectionem [illegible] potest. Vel [illegible] negando minorem, quae et id, quod in eius probatione adducitur [illegible] bene [illegible], ut Vazq. in 3 p. disp. 40 cap. 8, Layman tom. 5 in 3 p. [illegible] disp. 6 à num. 5, et Joannes Sanchez in Selectis disp. 22 num. 20, qui [illegible] asserunt B. Virginem [illegible] nec fuisse capacem suscipiendi extremae unctionis sacramentum, [illegible] ipsius sacramenti [illegible], quae [illegible] mentionem faciat [illegible] peccatorum [illegible] hoc sacramentum suscipientis [illegible] peccato. [illegible] quae [illegible] peccato. [illegible] negando minorem, quae [illegible] B. Virginem [illegible] fuisse capacem suscipiendi extremae unctionis sacramentum, illud [illegible]

ipsa suscepisse, atque etiam eam, qui Deiparam illud suscepisse indicant. Mentio est peccatorum, quae fit in forma Sacramenti, ista si est conditionalis: incipeat [illegible] quod peccasti; id est, si quae peccasti. Id quod colligi videtur ex illis Apostoli Jacobi verbis: Sacramenti hoc à Christo Domino instituti, fidelibus commendanti, et promulganti in epist. sua canonica c. 5. 15: et si in peccatis sit, remittentur ei.

107 Admittit, seu omittit Suar. ita, quod huiusmodi accipienda esse in eo sensu conditionali; adhuc ei tribuit, idea sic accepta non pervenisse perfectio et sufficientia Deiparae eo quod non deceat apponi conditio, quae certa est. Ergo desinit: esset enim appositio prorsus otiosa, et parum apta, proinde quia credibile non est in eo sensu appositam, seu subiectum esse doctrinae in formulis Sacramenti. Inde colligit quod quamvis sufficit eos, qui de ipsa peccaverunt per vitium, audiri et sufficit eos, de quibus saltem dubium est an peccaverint, apte suscipiuntur ea doctrina: si quod peccasti per visum etc. tamen B. Virgine, de qua certum est, nunquam actualiter peccasse, nec debuit, non pertinet ea ratio subilligi: quia enim lingua non respiceret ramaiu[illegible] chorum, in inepte hunc locum Vincentius sicut dexterum Christi [illegible]: auferat à te Deus tenebras, si illas habes. Sed haec persequi nec vacat, nec mei muneris est. Alii ex cap. ex dictis nimirum Deiparam absque ipsi [illegible] ulla. Censent Raynaudus in diptychis Marianis p. 2. p. 1 num. 13, et alii B. Virginem hoc Sacramentum non suscepisse. Sed neque id huius loci est, atque adeo mei ultra non immoror.

108 Objicies 1. Ut exerceatur valide medium huius partis, tam nihil refert, quod crimen reservatum sit ipsius, si non legitime absolvatur. Quia licet specie non sit ipsa ipsa forma, si non illud à sacerdote poenitenti excitemur, illud quod ex debito dolore absolvatur legitimo ministro valide à communitate absolvitur, et deinde valide exercetur

sacrale iudiq, sive pgh sacry. Nec paritate esse nulliq: in uno eq iu-
dio iudex si aliter potest et ferre iq, quq x^a. allegata, et p bata
at in sacrali iudo Deq, qui simpliciter absolvit, potuit alligare
et de ipsa alligavit collaq sacrali praeq ad confessionq, et ... de pec
tis de ipsa dimissis, et absolutis.

107 Dices 5. Circa pgh versatur etiq circa peccty
dumtaxat existimaty: ergo circa illud etiq versari potest sacry pgh. Cf.
1°. Qui existimat mortale pecty se dimisisse, quamvis illud de
ipsa non dimiserit, obligatur divino praecepto ad illud confitendum: ergo pec-
ty dumtaxat existimaty mea est sacri pgh. ... 2°: ergo pecta iq
vite confessa, et remissa sunt mea sacri pgh: ergo etiq pecta dumtaxat
existimata. Nec deesse anni, nando iq. Ad pia namque se ex-
tendit pgha virtus, quq pgha sacry: potest eq ps originale pecty detesta-
ri, quale etiq dimissum ante susceptionem Baptismi, quale etiq alienum
atque etiq futurum; iq in certq sit, circa nullum horum peccatorum posse ver-
sari validq pgh sacry: nulla iq quoad hoc est paritas a virtute
ad sacry. Ad 1m confirmationis dicitur loa: in illo eq Cu obligatio confiten-
di oritur ex conscia invincibiliter erronea, quae licet hoc illa locante
obliget ad confitendum, reddere tn nequit validq sacry, defectu inter-
veniente. Ad 2m dicitur etiq loa: pecta eq dumtaxat existimata
nunquq vere praecesserunt, nunquq et fuere dimissa, atq adeo nec
dolor de illis esse potest dolor de pecto dimisso, ut a Judice ad
hoc sacry exigitur, nec sup illa potest cadere absolutio; nisi
autq pecta iq vite confessa, et remissa: nq et vere praecesserunt,
et dimissa sunt, atq adeo dolor de illis est dolor de pecto dimisso
et sup illa potest iterq cadere formaliter sacri, ut nuper 23 dixi, de quibus
ut fidq ibi datq liberum sequens caput instituo.

Caput 23

Caput 23.

De Peccatis iam rite confessis.

110 Peccata igitur rite confessa, et sacramentali absolutione remissa sive mortalia sint, sive venialia, posse denuo subjici clavibus, adversus ... ut materiam Sacramenti poenitentiae tum simul cum aliis non confessis, tum etiam ipsa sola, atque adeo esse sufficientem huius Sacramenti materiam, omnium est, et contra Sanctum Thomam Guilielmum de Rubione in 4 distinctione 18 quaestione 2, dicitur ex Lateranensi: inter cunctos de privilegiis inter omnes: unde Benedictus XI ait: cum eorundem peccatorum iteratam confessionem reputamus salubre. Dicitur etiam ex usu Ecclesiae et piorum fidelium praxi, saepe saepius usurpantium confessiones generales atque ex illis omnibus Romanis Pontificibus, qui Regulas, aut Statuta multarum Religionum, quibus iniungitur subditis generalis confessio facienda, aut ... quoque mense, aut semel in anno, approbaverunt, et firmarunt ... Et ratio a priori petenda est ab ipsa huius Sacramenti institutione: nam nec Christus Dominus hanc potestatem concedens limitavit illam ad usum remissorum: nec materia remota huius Sacramenti sunt materia peccata, quae tunc extant, quando illa confitentur, sed quae aliquando extiterunt. Item: nam etiam si mortale peccatum remissum sit per contritionem perfectam, aut indirecte per sacramentum poenitentiae, aut per accessum ad aliquod Sacramentum vivorum, adhuc materia est, et quidem necessaria Sacramenti poenitentiae, debet enim subjici clavibus, et sacramentali absolutioni, quando in memoriam occurrat. Infero: igitur peccata modo non existentia, non tollit quod sint materia Sacramenti poenitentiae, dummodo aliquando extiterint. Progredior: sed peccata semel rite confessa, et remissa, etsi modo non extant, aliquando extiterunt: igitur peccata semel rite confessa, et remissa materia sufficiens sunt Sacramenti poenitentiae.

111 Et confirmatur a paritate materiae remotae Baptismi: eadem enim

aqua potest esse usui ad novum baptismum, si materia proxima, absolutio scilicet, et forma Baptismi iterentur: quia eadem peccata, quae fuerunt materia remota Sacri poenitentiae, usui etiam esse possunt ad novum poenitentiae Sacrum iterari ex poenitentis actibus, qui sunt materia proxima, repetita quoque absolutione ministri, quae est forma eiusdem Sacri: cum eadem cum aqua possunt plures successive baptizari. Ad haec: materia remota matrimonii sunt corpora contrahentium, et in super ideo viri corpus mortua uxore, et super ideo uxoris corpus viro mortuo, possunt iterum cadere materia proxima, et forma Sacri matrimonii: quia et in Sacro poenitentiae super eandem remotam materiam, id est, super eadem peccata cadere iterum possunt illius materia proxima, et forma.

112 Sed statim dices: substantia panis semel per consecrationem destructa nequit esse remota materia alterius consecrationis, sive nequit esse usui ad novum aliud Eucharistiae Sacrum conficiendum. Non cum: remota enim Eucharistiae materia debet esse praesens ministro atque adeo existens; remota vero Sacri poenitentiae materia nec hanc praesentiam, nec existentiam petit: alioquin enim sicut Eucharistiae materia remota debet habere actualem physicam existentiam, ita peccata, ut essent remota materia Sacri poenitentiae deberent actualem physicam existentiam, quod dici nequit. Adde semel destructa per consecrationem substantia panis non manere novam materiam proximam pro novo Eucharistiae Sacro; peccatis autem semel per poenitentiae Sacrum destructis, adhuc potest dari nova materia proxima pro novo poenitentiae Sacro nova scilicet eorundem peccatorum confessio, et contritio.

113 Alia, quae contra hanc doctrinam obiici solent, sunt. Primum: Id, super quod nequit cadere forma Sacri poenitentiae nequit esse huius Sacri materia remota, sed super peccata iam rite confessa, et remissa nequit cadere forma Sacri poenitentiae: ergo peccata iam rite confessa, et remissa nequeunt esse huius Sacri materia remota. Maior patet, et minor probatur: Verba enim ab-

obluere, quae sunt contra fin. Sacti non exuunt V.° Si cadant supra pecca- ta jam vitae, offensa, et remissa: ergo supra illa nequit cadere forma- liter Sacti. Ratio autem: nam qui jam non est ligatus vinculis, non po- test vere ab illis iterum absolvi; sed nemo ligatus est peccatis jam vi- tae offensis, et remissis, cum jam sit absolutus ab illis, ut patet: ergo ne- mo poterit vere absolvi iterum a peccatis jam vitae offensis, et remis- sis: ergo si absolutionis verba supra illa peccata caderent, vera non esset. 2.° quod semel destructum est, nequit iterum destrui; sed peccatum jam vitae offensum, et remissum, jam destructum est: ergo nequit iterum destrui virtute nobilis poenitentiae Sacti. 3.° poenitentia Sacti versatur circa peccata tanquam circa materiam proximam tollendam, destruendam; ut nos ipsi diximus num. 94; sed peccata jam vitae offensa, et remissa non sunt materia tollenda, destruenda a poenitentia Sacti: ergo circa illa minime versatur Sacti poenitentia. 4.° peccatum quod fuit, et modo non est, tam nihil modo est, ac si numquam fuisset, sed peccatum jam vitae offensum, et remissum, etsi aliquando fuerit, modo non est: ergo sicut supra peccatum quod numquam fuit cadere nequit forma Sacti, ita nec cadere potest circa peccatum semel vitae offensum, et remissum.

114 Propter aliquas harum ob. non defuere, qui, testante Dicast. disp. 18. Sect. 4. num. 3, dixerint, ex eis non materia vera, quidem consti Sacti, illud dici non habere effectum, quia Sactum invenit quod facere posset. Id autem minime sustineri potest: Sacta enim novae legis infallibiliter conferre gratiam ea suscipientibus, nec ponentibus obicem certum est, ac a Trid. definitum sess. 7. Can. 6. et 7 de Sactis in Gen. Inanitas autem objectionum, quas ante num. proposuimus (excepta satis supra patet, quod illis, qui remissa peccata mortalia, aut extra poenitentiam Sacti remissa, aut indirecte tantum cum aliis confessa et remissa non esse materiam Sacti poenitentiae, quod est erroneum ut dictat Exam. 96 In peccatis jam ita remissis, quae contra certum est esse materiam, et ideo nativis Sacti poenitentiae solvi ab obj. c. debent sic ipsorum ob. Nos eas facile solutum eamus.

115

Ad 13 ob. Quia mani; mahir vm. Xri ...
... Rahio ani. ... proxe cuius maior: qui non
est tantus vinculi ni potest vere ad illi iterum absolui, cõse-
quenter absolui imponat modo n ene tamen vinculum. id im-
mate antea erat ... Solui. vincula; dicendum: id ...
... n est ad veritatem ... absolucionis: ... absolui impor-
tat ... novum, ... ex se solutionem vinculorum, ... De ipsa
...ante ..., nisi ... antea soluta fuissent: natura ...
hoc ... ad veritatem ... sacramenti ..., quod signat ...
... quæ ... sunt ... nisi ... sit remissum. ...
... sacramenti ... signis est ... significao praedicta ...
... est ... sacramenti ... necessarie est, ... n est
... remissione pecci. ... ego te ab-
solvo a peccatis tuis, quæ sunt ... sacramenti ..., ... est ...
... 3 disp. 18 sect. 4. num. 10, ... : ego hic ... quo-
ex se remissionem ... peccatorum, qui ... est ... peccata antea n
sunt remissa ... et antea remissa supponitur.

116

... Card. ... disp. 13 sect. 3, et alios
... est ... verborum ... remitto ... 3, ... semper est ... peccata antea n sit remissum, sive quo
... ex cap. remissum antea supponitur. ... aut ...
... remissa potest ... iterum atque iterum remitti ...
... remittendi ... novum ... ex se ...
... ablatione, aut ... , ... illud ablatum,
aut ... remissa n fuisset. ... qui semel se obligavit ad
aliquid præstandum potest iterum, atque iterum ad id ipsum præstandum
se obligare: quælibet ... iterata obligatio est nova obligatio ...

tulus, et talis, ut si hoc obligatus antea non esset, ex illius obligatione oriretur, ac proinde novo titulo impeditur ad usum suae libertatis quoad id ad quod praestandum se iam antea obligaverat. Eodem ergo pacto quaelibet iterata eiusdem peccati absolutio, seu remissio est novus titulus, ex quo Deus iterum cedit eo iure, quod adversus peccatorem habuit ob peccatum quod si peccatum remissum non fuisset, et ius istud Dei non fuisset extinctum, et illud remitteret, et hoc extinqueret. Quando autem et peccatum illud iam remissum supponitur, et ius illud Dei iam extinctum, denuo ex illius iterata absolutione, seu remissione, obligatur Deus ad non utendum eo iure. Sed de his plura dubitationes, cum de significatione vocum absolutionis, suo loco dicamus. Unde ex dictis colliges subiectum huius sacramenti posse non debere necessario esse hoc peccatorem, quia vox peccator significat eum qui peccatum non remissum habet: sed hoc qui peccavit et est peccator, ut haec vox significat eum qui aliquando peccavit, sive peccatum non sit adhuc remissum, sive remissum iam sit, aut extra hoc sacramentum, aut intra illud.

Ad 2um ob. dicendo: maior est: quod vel destructum est, nequit iterum destrui formaliter, effective, et absolute, concedatur: nequit iterum destrui actione quae est ex se causae affective, et ordinate, nego maiorem. Quando ponitur novus titulus ex se sufficiens ad peccati destructionem, qui quoad se ipsum illud destrueret, si non inveniret iam antea destructum, tunc denuo peccatum destruitur, actione quae est ex se causae affective quidem, et ordinate, quamvis formaliter, effective, et absolute non destruatur: eo quod iam fuerit ita destructum; sed autem ita destructum, nequit iterum eo modo destrui; atqui per quamlibet iteratam eiusdem peccati absolutionem seu remissionem ponitur novus titulus ex se sufficiens ad illius destructionem, qui quoad se ipsa illud destrueret, si non inveniret iam antea destructum: ponitur enim nova voluntas remittendi: nova

q) gratia destructiua pecti, solutiua q) vinculi: quo sit quaelibet ordinata eiusdem pecti absolutione et remissione denuo destruatur. Deinde quod est la... lig; affectiue q et ordinate peccatum illud quod sel ... parte ... fectiue, et abte destructum est.

118

Ad 33 ob. maior cum dicit: Quia... in versatur circa peccata tanquam circa materiam sit ipsius tollendi, destruendi q de ipsa: natur: non enim requiritur quod materia circa quam versatur peccatum sacrum semper in ... sit ipsum de ipsa destruatur: ad hoc enim requiritur ratio pecti, quae certe materia non est ad hoc sacrum suscipiendum: sed ipsum tollendi destruendi q), aut de ipsa, aut saltem ... ... titulus ex se sufficiente ad ... destruendum quem qui ... de ipsa illo ... destruat q. si ig ante ipsum sacrum non ... sublata, et destructa; ... maior. ... ... satis ... ex dictis, nec ulteriori indiget explicatione.

119

Ad ... ad ultimum ob. possum ... natur ... ... qualitate sed alia eiusdem ... satis ostendit: peccatum quod fuit, et modo non est, ... modo est, ac si nunquam fuisset; ... peccatum sel ... ... et remissum, ... fuerit modo non est; q sit peccatum quod nunquam fuit, ... fuit remissum, nec est ... ... peccatum sel ... ... et remissum, nec fuit remissum, ... est ...: ... quod fuit, et modo non est, ... modo sit, ac si nunquam fuisset, adhuc ... est ... ... status ... quam ... non est ... quod nunquam fuit, ... status ...: peccatum autem ut ... sit ... sacramentaliter ... exigit ut ... ... status. Quamvis ... non ... peccato ... remissio, adhuc peccatum illud ... fuerit remissum, ... remissionem, et ... absolutionem

pecca[ta] ul[la] nullum, imax omnia est remissi, et absoluti. Quapropter in ea,
quae suis vel aliud exstrecha, quae pecca[tum] de ... n ... dimittuntur
dumtaxat existimatur, absolutio una deesse ... esse; quapropter
eorum peccatorum ab hoc dimissum, et hoc illis ... acquisitum ius adversus
hos; cum autem in eo cum neque sit dimissum peccatum, neque hoc peccati Deo
... acquisitum, absolutio una exeunt de subito ... poenitente, ...
... At in cum peccati ... dimissi ... remissi, absolutio
... gaudent: Versantur ... et ... iterum
... iterum ... iterum ... est in ...
... .

120 Ex dictis infertur licitum esse ... de ... aliquod
aut aliqua peccata mortalia ... in confessione aperire, et alia re-
ticere ex illis, quae iam rite a directe clavibus subiecit, et
a quibus legitime saltem absolutionem accepit. Ita similiter ...
Et ... ex dictis: ea enim peccata ... sunt ... materia
... sufficiens et libera sacri ... : sed ... liberum est poenitenti
... ex illis nulla iterum clavibus subiicere, ... liberum ... illi
est ex illis haec, et ... alia denuo deligere, et subiicere clavibus:
sed ob eandem hoc necessarium est poenitenti ... peccata venialia, imo ... multo ... ex illis, quae nondum remissa sunt.

121 Nec audiendus est ... qui in ... dicit
18 ... 4 art. 3 in fine ... confessionem peccatorum ... facta
... remissorum ... esse ... repetenda: ... abu-
sus sacri ... iterum eadem peccata ... : quae ...
abusum ... ponere exercere ... , ut ... et ...
... imo ... iudicium. At ... cum
...

...

ni si parte de eo fuerat graui, et docere Confessarius iis, qui se sentit Ordin. sua derelinquere, vel in mortis articulo, vel in aliquo magno festo, et Iubileo. id quod si audiuimus, est Variis. Ipse ipsi dixit Doctor. Audiendo, inquam, si est: dummodo eo eius confessiones fiant cum debita dispositione et deuotione, aliis quod ad cum Confessarijs, et Confessionibus varijs licitum est, et laudabile eas frequentare, imo est frequentius iterare atque illa necessitate et solum propter maius meritis augmentum: neque enim in hoc fit contra aliud preceptum, nec ipsi ordines, qui dixi, seruiunt, sacrum erit nullum, nec effectu suo frustrabitur. Seruanda tamen prudente modera in confessionum generalium iteratione, ne sit adeo nimia sit, ut detur periculum temporis aut accedendi, si me vario dolore, admonet Sanchez D. dicit 48 sect. 1 num. 2 et seq. Et quod ex nimia repetitione confessionum iteratione multi animi ex nimis certis emotione, et deiectione de statu mentis, experimento comperit esse testatur Rayn. tom. 16 sect. 1. p. 8 num. 39, qui bene sequi subdit eum, qui praeuidens aut probabiliter timens tale aut simile incommodum si desideret confessionum generalium iteratione, peccatum mortaliter, atque adeo nullum reddibit actum. Videsis utrumque dictum Ad locis allegatis. Nos interim ad alia properamus. Caput 33 Dubium incidens.

Caput 33
Dubium incidens.

122 Ex dictis Ante Cap. dubium oritur. An sit, qui mortale peccatum in aliis vice confessum, et absolutum confitetur, teneatur nunc circumstantia exprimere. Sunt qui censeant, teneri explicare se illud iterum esse vite confessum ne confessarius decipiatur

exishmans illud esse nanig confessioni mag, cum non sit. Ideo contra quam de loquendo, qui tenetur poenitente id exprimere. Ita Card. id exprimere. Ita Card. de Lugo disp. 16 a num 97, et apud ipsum plures alii, Thom. Sanchez, Tamburini, Bonacina, Diana, et alii. Ita etiam Moia in Selectis disp. 4. q. 3 num 18, Tamburinus in Methodo expeditae confessionis lib. 2. cap. 1 parag. 4, et Pelizzarius tract. de Poen. cap. 5 sub. 18. Et ratio est: quia quod peccatum sit aliquando vitae subiectum clavibus, ac absolutum, non auferat, aut minuit eius gravitatem, nec eius malitiam mutat. Praeterea quod sequitur ex convenienti ex eo quod confessarius diversum iudicium formet exishmans illud peccatum nunc primo clavibus subiici, id non in sacr., sed in solius poenitentis praejudicium cedit, qui sponte pluries se subiicere, et maiori verecundiae et graviori satisfactioni subeundo. Non est igitur cur contra de loquendo teneatur poenitens exprimere se aliqui vite confessum esse illud peccatum, et ab illo absolutum. Dixi contra de loquendo quia accens eam ex aliqua peculiari ratione accidere posse, ut id exprimere teneatur, non ambigo, ut monuit Lugo, nec silent Tamb. qui videri possunt.

123 Sed obiicies: magis distat peccatum veniale a non veniale, quam veniale a mortali; confessionem poenitens explicare tenetur eam circumstantiam, quae facit, quod peccatum de mortali transeat in veniale: sit etiam e contra; ergo etiam tenetur poenitens explicare, se iam aliquando vitae clavibus subiecisse peccatum mortale, quod nunc confitetur, cum haec circumstantia illud de mortali manifestat in nihilum, quae videtur esse plus quam distra specifica in genere moris. Maior ex eo probat quod magis distat non ens ab ente, quam ens parvum a magno. Hac ob probat, quod is qui mortale peccatum non antea confessum, quod

qui de V3 venialiq sciret sibi non dari, quae facta esse venialia confiteretur, id in eius confessione teneretur exprimere, et non teneretur exprimere, quod impletarum est. Ob. non probari ostenditur. Imo quia teneretur id exprimere, quia peccatum illud iam est veniale, et veniale. 2a. Obijcientes magis distat a non venialio, quam distat a mortali. Rursus, quia ea venia non transcribuit illud de materia narrari in non narrato; adhuc ea post praedicta venialia est illud mortale peccatum narrari confessioni materiae, non teneretur confessioni veniali exprimere.

114

Dico ipse cum Card. de Lugo num. suo 19 disp. materiae: magis distat de statu praesenti peccatum veniale a non venialio quam veniale a mortali conceditur: magis distat peccatum veniale de statu quae habuit, quod dimissum fuit a non venialio quam veniale a mortali: nature materia, nimis concessa, dico materia. Peccatum iam non te confessum, et veniale est materia sacri poenitentiae quia est peccatum de ipso praesente dimissum, sive quia fuit, quod fuit ab ipso dimissum; non autem quia est iam confessum et veniale, nec enim poenitens se accusat, et dolet de peccato quia iam a se fuit confesso, et sibi veniale, sed de peccato quia a se dimisso, sive quia fuit, quod fuit a se dimissum. Sub hac autem ratione non differt confessum iam, et vel dimissum a non confesso, et non venialio, sed solum de V3 rationem confessi, et venialii, quae nunciatur quae quidem distincta extra est, et accidens in ordine ad accusationem seu confessionem. At veniale distat, et differt a mortali penes id quod utrumque habuit quod dimissum fuit sive in ratione pecti dimissi atque adeo distincta illa non intra confessioni est, et narrio expanda.

115

Obijcies tertio. Si quae est ratio a nobis tradita sequeretur, quod etiam est quod non teneretur explicare poenitens, an mortale,

qd cofitetur omnia ab ipso die post ultimam cofessionem, potest quis illud ita aperire, ut cofessarius existimet poenitentem illud non esse rite cofessum, ut si dicat velle se generalem cofessionem facere, suspicatur eum in aliis tribus cofessionibus admiscuisse mortale aliquod post ultimam cofessionem dimissum, atque adeo numquam antea cofessum, quin tamen id expresse exprimat, et hoc est absurdum: et etiam in re haec sequitur. Alii

autem: quia longe diversis iudiciis existimabit cofessarius diversis satisfactionibus iniunget, si dicat illud mortale numquam fuisse clavibus subiectum, ac si dicat, illud clavibus subiectum fuisse, alias quod pro satisfactione iniuncta. Iam autem quod ita notabiliter variat iudicium cofessarii, debet ratio a poenitente explicari: quod clarum accedit, quod in cofitendi modo videtur esse aliquo modo de cofessionis integritate, et palliatio quaedam peccati non tolerandi quod obliviani debet aperire, ut verecundiam peccatorum cofessionem; dicitur autem eo cofiendi modo maxime verecundiam, quod est tolli.

120 Sequitur admittunt Card. de Lugo ex disp. 16 Giriana p. S. tit. 7 resol. 62, Bonac. disp. 5 de sacris quae sect. 2. p. 2 varag. d. cit. 4 num. 8, Camb. ubi supra, Vidalga dilla cap. 13 dub. 16. alii quod in graui, quorum etiam idem voluit peccatum idem cum quoad speciem, et numerum, siue antea illud poenitens cofessus fuerit, siue non. Ratio cir. illa quod sit peccatum illud numquam antea sit cofessum non debet ex parte poenit, sed ex parte poenitentis quae illa non explicata adhuc explicari potest totum peccatum cum suis speciebus gravitate, imo et etiam cir. multas intra eandem speciem notabiliter aggrauantes, atque adeo etiam si admittatur cum Illmo et aliis praecludas circumstantias esse tamen in cofessione aperiendas, circumstantia illa non facile unquam antea cofessioni peccati illius non teneatur, potest

tem exprimere. Deniq[ue] si Confessarius videret in d[ict]o peccato illud à pœnitente clausum, et sacramentali absolutioni furtim subtractum, ne pec[ca]tum vaniat, nec pœnitenti intentionem esse accusandi de peccato illo
certo, id est, si antea confesso, nec confessionem, nec dolorem, nec denique confessarij intentionem absolvendi à tali peccato. Hæc illiquunt prædicti Au[ctore]s
de loq[uen]do: quod dicens eo ex peculiari aliqua voce eminere ponere
ut id peccatum exprimere potens ille, qui confessionem generalem faciens
misceret mortale cum non confessis, & peccatis iam olim confessis, ut insinuantur. Videri potest Card. de Lugo, qui eo confessionis illustratas
objectiones quas dissoluit, et notat, nullam esse à Suarione vocem
afferri rigidam illius censuram, qua in Selectis Suis disputationibus
Theol. centuria 2 dub. 3 prædictam sententiam insuit eo vocans improbabilem,
et in praxi vitandam, & pœnitentiam inconsiderate bonis moribus.

127

Sed omnis ad ob. Veri censeo negando sequelam, neque
parem, quæ in objectione afferuntur voces, siquidem constant, pro manifestandam inter utramque disparitatem, diversitatem ex modis, quod in hoc
2.° casu confessarius efformarem, aliquo modo cadere in præjudicium sacramenti
eiusque veritati, et integritati nomodo; in 1.° autem casu cadere solummodo
potest diversum confessarij iudicium in præjudicium ipsius pœnitentis. In 2.° tollitur pœnitentis verecundia; in 1.° potius augetur. In 2.° datur quasi
velut palliatio peccati, illius qualitatem non plene, saltem in ordine ad
multitudinem, seu satisfactionem à confessario iniungendam manifestans; in 1.°
potius exponit se pœnitens graviori satisfactioni subeundæ. Non igitur à 1.°
casu ad 2.um est ad 2.um.

Caput 4.um

De Peccatis in ipsa Baptismi susceptione Omissis.

128 Ex dictis hucusque deducitur 1° peccata ante Baptismi susceptionem dimissa, nullo modo esse sacramenti poenitentiae materiam: ex dictis 2, omnia post baptismi susceptionem dimissa esse tamen sacramenti materiam, eo discrimine, quod mortalia omnia sunt materia necessaria; mortalia vero quae iam per sacramentum rite, ac directe clavibus subiecta, et a quibus directe absolutus est, venialia vero omnia, sive non antea confessa, sive iam alias confessa, materia solum sufficiens, et libera sunt. Nunc de peccatis in ipsa baptismi susceptione dimissis celebris est inter doctores dubium an sint sacramenti poenitentiae materia. Pro cuius resolutione notandum est in ipsa baptismi susceptione posse ab adulto letaliter peccari, quando hoc expressa aut virtuali voluntate recipiendi indigne baptismum, absque debita illi dispositione, et necessaria, ut baptismus fructuosus sit et haec dicitur fictio formalis: ut si accedens ad baptismum cum intentione vera illum suscipiendi, non habeat debitum dolorem de lethalibus peccatis praeteritis, sciens, et advertens, illum esse necessariam dispositionem ad fructum sacramenti recipiendum, aut habeat voluntatem aliquem hominem occidendi, aut furtum grave committendi, sciens et advertens hoc impedire fructum sacramenti, debere quod ponere, quando quis baptismum suscipit, committit aliquod mortale peccatum, desiderium nempe occidendi hominem, aut furandi quantitatem gravem, ita ut invincibiliter ignoret, aut non advertat, illud peccatum impedire fructum baptismi esse quod novum mortale peccatum sacrilegii cum illo ad sacramentum accedere: et haec dici solet fictio materialis.

48

129 Notandum praeterea, id posse tripliciter evenire: 1°, ita ut peccatum ante baptismum inceperit, et desinat ante illud ultimum instans, in quo baptismus perficitur: ut si ante completionem prolationis verborum formae, qui baptizatur ab illo furti, aut occisionis desiderio desistat. 2° ita ut peccatum durare pergat usque ad ul-

tiumque ipsius baptismi instans, et in illo meri dicitur. 2. ita ut peccatum illud dimittitur etiam post ultimum instans baptismi. Quilibet ex his duobus modis opponitur contra dictum quod baptismus, licet validus, informis sit, et nullum peccatum recipientis remittitur etiam: nisi forte in 1o casu, in quo qui baptizatur desisteret ab illo peccato ante primam ultimam syllabam formae haberet sibi ante eandem plagam, afficiens attritionem de illo peccato, ac de omnibus aliis Catholicis a se dimissis: dum enim baptismus tunc maneret informis. Vide Sic Compton tom. 2 disp. 66. sect. 3 num. 5.

130 Quaestio est nec in 1, nec in 2 casu procedit: certum est peccatum illud in 1 casu non esse materiam sacramenti poenitentiae, et certum etiam est, in 2 casu peccatum illud esse sacramenti poenitentiae materiam. Ratio 1i est: quia peccata praecedentia baptismum, non sunt materia sacramenti poenitentiae; sed in 1o casu peccatum illud praecise baptismum antecedit: ergo in 1o casu peccatum illud non est materia sacramenti poenitentiae. Maior ex Trid. supra allegato constat. Minor etiam probatur: quia baptismus non existit ante illud ultimum instans in quo ipse perficitur: quia quando illud peccatum existeret, adhuc baptismus non existeret, et quando baptismus existeret, iam illud peccatum non existeret: ergo praecise iam baptismum antecederet illud peccatum. Ratio 2i est: quia omnia peccata post baptismum commissa sunt materia sacramenti poenitentiae, sed peccatum illud in 2o casu esset post baptismum commissum: ergo peccatum illud in 2o casu materia est sacramenti poenitentiae. Maior certior est, constat quia ex Trid. supra allegato. Probatur minor. Peccatum enim commissum in instanti, in quo baptismus, qui habetur, iam non existit, est peccatum commissum post baptismum, ut est evidens; sed peccatum illud in 2o casu est commissum in instanti, in quo baptismus, qui exstitit, iam non existeret: ergo est peccatum commissum post baptismum. Minor probatur. Nam est post instans illud ultimum, in quo baptismus

confertur, baptismus qui exhibet, eis non exhibet, et peccata habere ad hoc dispositionem qualiter in illo instanti, in illo instanti qualiter exhibet eis remittitur. Peccatum ergo illud in 2 ca maa est, et eadem ratione sacri peccatum si sit mortale peccatum dimissum post baptismum.

131 Ex quo deducitur ter est, quod a parte peccatis ... ponit in 1° ca, ... peccata illa, quae in ipsa baptismi susceptione dimittuntur, ita ... asserentia ipsi Baptismo, vel ... ... inere in ipso instanti, in quo baptismus confertur maa sunt sacrilegii peccata? 1a est in haec quaestione Thomistarum sa, qui ... Div. Thom. ... 3 p. q. 69 art. 10 ad 2 dicente: *licet non remittuntur per baptismum* ... peccata subsequentia, quae remittit, baptismus aufert ... et ... peccatorum praecedentium baptismum, et ... sub ... per baptismo: ... ... fidei ... seu sacrilegium indigne susceptionis baptismi esse mag sacri peccata, nec ponit per baptismum remitti; peccata vel peccata ... baptismo ... , sunt dimissa in ipso instanti baptismi ... in illo ... ... , non esse sa... peccata mag, ... per ipsum baptismum deleri, ... tollitur ... seu impedimentum. Quapropter ... hos ... , qui ... baptismum ... ... in ... instanti ... baptismi, ... homicidii ... ... dicitur ... sacrilegii mali, quum ... , seu ... homicidii ... , ad quod ... sacri peccata remissio sacrilegii, ... in ... esse ... mag sacri peccata mag; ... baptismi ... remissio de... homicidii ... remissio originalis, et aliorum omnium ... ante baptismi susceptionem dimissorum, et ... illi respondentis.

Stante ... sequuntur ex ... tom. 3 in 3 p. ... 28 sect. 5, ... tom. 4 disp. 4 q. ... tom. ... in 3 p. disp. 100 num. 49, ... disp. 10 de Baptismo sect. 8, ... de ... disp. 3 ...

aut disp. 10 sect. 3 nu. 5 et 21.

436

... abbe ... ueta in uno baptismi ... omissa et in illo ... statu esse mag. ... Subtilis ... in 4 ... dist. 4 q. ... Summa ... Summe ... de Penit. cap. 2, Henriquez lib. 2 de baptismo cap. ..., Card. de Lugo disp. 16 sect. 4, Arriaga disp. 31 sect. 4 Chrisine de ... 62 nu. 35 et 96. Laymann lib. 6 nu. 101, ... de ... disp. 13 nu. 4, Respaldino ... de Penit. cap. 16 dist. 2 et 3, quos et ... imitantur multi nostri RR.

437

... abbe ... nullo uecto in ... baptismi ... omissis, et in illo ... statu esse mag. ... Stani ... de Lugo ... sect. ... nu. 10. ... defendunt ... Summa ... baptismo ... Joannes de ... in ... disp. ... de Baptismo Paludanus et RR. multi Salmanticenses ut ... tahur. ... Compt. tom. ... sect. ... et ... tom. ... nu. 18. ... et ... tom. ... disp. ... nu. 58 qui nu. 10 ... uecta ... quo ... in ... RR.

438

... est ... quo ... uecta, postea ... gratie ... ut ... ex ... nu. 85 ... ex ... qui ... illo ... nu. 2, ... Baptismi ... est ... pentanza, ... presenta ... Angelis ... esse mag.

Sacri negli. Ceterum Sugo, qui nos opponit, eo ostendit fatetur num. duo 11 et 12, ubi ostendit Angelicum D. eo in loco de actuali fictione loqui, quatenus dicit et sequentis peccati actualis, sive sit, Catholicus, non dicere, ipsius fictionis culpa, quae baptismo coexistit, auferri et Valere Baptismi perveniente remota postea fictione actuali et peccati, id est recedente sequente, ubi expresse dicat, remota fictione et subsequentis peccati baptismus auferre culpam, et reatum omnium peccatorum praecedentium baptismum, et etiam sub existit in baptismo. Videtur ergo vero sensus eo loci hoc peccati subsequentis illigi a D. Thoma, eius actualis, sive sit, aut alterius, et quae auferatur actuali fictione; non ut peccati sacrilegii, sed quod sacrilegii eiusdem. D. qui ostat haud inefficienter Sugo. Cum non de hoc sit, nullum esse ponendum discrimen inter peccatum ipsius fictionis, et reliqua baptismo coexistentia, ex hac decisionis probatur. Illa re quod correctionem ptene distabit.

[15] Probatur quod decisio Ven. Sacrd. Decreti, agens de Sacro ... hi, illius remotus Mag. esse dicit peccata post baptismum commissa, cum quod tota Sess. 14 sequentis repetit, et nunquam aliud Mag. assignat: quod peccata solum post baptismum commissa sunt remota Mag. Sacri poenitentiae. Atqui peccata omissa in ipso baptismi initio, et in illo incessanter, non sunt post baptismum commissa: quod neque sunt remota Mag. Sacri poenitentiae. Probatur: ubi enim concilia ex professo nobis explanant alicuius Sacri Mag., id est aliquid praecise exprimere, ac omnia alia excludere; atqui Decret. Tridentinum expresse exprimit Sacri poenitentiae Mag., dicens esse peccata post baptismum commissa, et nullum aliud Mag. usquam exprimit: quod omnia alia excludit, et sola peccata post baptismum commissa agnoscit esse Mag. Sacri poenitentiae. Illa probatur: ubi enim Florent. Concil. ex professo nobis explanans remotus baptismi Mag., solum dixit esse aquam ..., et male, omnia alia Mag. exclusit: et ubi ex professo nobis explanans ... Mag. remotus, solum

dixit eum esse partem Tertiam, ac Dionys. de Vite, et alii passim, et quod aliud dixit ita. clavium. Et quod etiam si hoc ita esset, diminutum esset [illegible] captiones: non enim ex his probarent se id, quod Sacramentum maius est; id autem dici non potest.

126

[illegible] ut maior probari ait Concilium Trid. Sess. 14. Nulla dubita Cap. 1º ait, Sacramentum poenitentiae lapsis post baptismum beneficium mortis Christi applicari. Eodem Cap. sub finem, potestatem remittendi, et retinendi peccata, ad reconciliandos fideles post baptismum lapsos Apostolis, et eorum legitimis successoribus fuisse communicatam. Cap. 2: Ecclesia (ait) in neminem iudicium exercet qui non prius in ipsam per baptismi ianuam fuerit ingressus. Et paulo post, baptismi lavacro regeneratos, si se postea crimine aliquo contaminaverint, ante hoc tribunal tanquam reos sisti voluit. Et in fine: est autem hoc Sacramentum poenitentiae lapsis post baptismum ad salutem necessarium, ut nondum regeneratis ipse baptismus. Similiter [illegible] ingressus peccatorum remissionem post baptismum lapsis [illegible] maxime exercere, dicit. Et Can. 1º definit, poenitentiam esse vere et proprie Sacramentum pro fidelibus quoties post baptismum in peccata labuntur, ipsi Deo reconciliandis a Christo Domino nostro institutum. Et [illegible] Cap. 2 [illegible]. Cum nullum remittat peccatum post ipsum baptismum [illegible] in ipso [illegible] peccatum remittit, quod in ipso fuerit incurratum, in nullo [illegible] potest dici, quod lapsis sit post baptismum, quod se postea id est, post susceptum baptismum, crimine aliquo contaminaverint; in nullo [illegible] potest dici, quod is [illegible] habeat Sacramentum poenitentiae, qui illud non habet. Nullum enim peccatum in ipso baptismo [illegible] remittit, quod in illo incurratum, [illegible] est Sacramentum poenitentiae. Et quod alterum [illegible] Concilio [illegible] Cap. 5 [illegible]

Caput 53

Caput 13

Diluuntur arta primæ sententiæ.

131

[illegible], [illegible] ex nro 131 [illegible] diximus standum inter pecc. graui fictionis, et reliqua omnia quæ in ipso Baptismi instanti dimittuntur, et in illo intrinsece examinentur ita ut [illegible] non esse affirat, Sacri pecc. mortale illud mortale sit. 13 huic [illegible] fundatum iacit Vazq. hoc modo: si sola voluntas, et propositum mente [illegible] suscipiendi baptismum absque debita dispositione sit prævia baptismo, peccatum [illegible] ipsius indignæ susceptionis opere consummatum baptismo posterius est; atqui sola voluntas indigne suscipiendi Bap. sideopere [illegible] est Sacri peccatum mortale; opere [illegible] expleta mortale est, atque adeo peccatum indignæ susceptionis baptismi opere consummatum mortale est Sacri [illegible]. [illegible]: [illegible] [illegible] est baptizari, quam indignè baptizari, atque adeo quam peccatum indignæ susceptionis baptismi: ergo peccatum indignæ susceptionis baptismi opere consummatum baptismo posterius est. [illegible] ex eo probatur quod opere expleri nequeat illud sacrilegium nisi prius [illegible] baptismus [illegible] susceptus.

138

Hoc fundatum nullo negocio diruitur, nato utroque [illegible] quod in [illegible] adducitur: nulla enim in eo [illegible] prioritas, nec temporis, seu durationis, nec causalitatis, seu naturæ interuenit, nisi [illegible] qua a [illegible] dicitur in [illegible], quatenus [illegible] Baptismi susceptio [illegible] ab illo sacrilegio; sacrilegium [illegible] indignæ susceptionis baptismi ad hanc [illegible]: [illegible] Valet, baptizatur, ergo baptizatur indignè; [illegible] bene valeat: baptizatur indignè: ergo baptizatur. Hæc autem mere logica, et [illegible] prioritas minime sufficit ad [illegible], quod Vazq. intendit, nimirum quod sacrilegium illud indignæ susceptionis baptismi sit dimissum post baptismum, ut a [illegible]. [illegible] quod sit peccatum

Et mãa sit sacri[le]gij, [qu]i in nullo [...] dici valeat de illo qui baptismu indigne suscepit, qd post baptismu peccaverit pecc[at]o tali sacrilegij.

139 2º eidê [...] stabiliendo fundatu substituit [...] hoc modo: Baptismus p[ri]us mãa characterê imprimit, quã infundat gr[ati]a; [...] homo [...] sacrilego baptismi susceptionê ponit obicê gr[ati]ae, [...] suscipiens insigniter characterê baptismali: [...] hoc pecc[atu]m sacrilegij susceptionis baptismi baptismo posterius est: [...] est mãa sacri[le]gij. Ant[ecedens] ex [...] [pro]bat, qd ad characterê imprimendu n[on] requirat [...] [dis]po[siti]o, quã requirit [ad] infundendã gr[ati]a. [...] [illegible] ex [...] baptismali character n[on] indigeat illa dispo[siti]o[n]e qua gr[ati]a baptismalis indiget [...] [illegible] [...] qd ea [...] [illegible] [...] characterê. Inde [...] [illegible] qd pecc[atu]m fictionis sit mãa posterius characterê [...] nec tanquã [...], nec tanquã [...], ut dispo[siti]o de[...] eode[m] modo [...] indigne suscipiendo baptismu [...] characteris impressionê impediat. Praeterea quã qd etiã si character [...] mãa praecederet, n[on] inde [...], qd etiã esset mãa [...] fictionis impediente gr[ati]ae infusionê, ut ex dictis constat.

140 3º fundatu [...] hoc modo: Pecc[atu]m [...] est impedire fructu baptismi. [...] pecc[at]i in ipso baptismo [...] commissis et in illo [...] accidentale est: [...] baptismi illud [...] requirit, [...] sacri[le]gij mãa, illud [...] est. [...] requirit ex [...] baptismi [...] pecc[atu]m, [...] eius fructu impedire. [...] [illegible] [...] pecc[at]i in ipso baptismo [...] commissi, et in illo [...] accidentale est, [...] accidentale [...] est [...] in ipso baptismi.

tali remittuntur; verbo: gratiae ut pecta ex suppe ipso in ipso baptismi instanti dimittuntur id accidentale est. Ita sane [illegible] cum alijs pecti mortali ut dimissio in ipso instanti baptismi non est omnino essale, quoque pecto fraus fictionis, seu sacrilegae susceptionis baptismi baptismi [illegible] impedire, eo tamen hoc non obstante. Remissio antea [illegible] de baptismi parlendi gratiae pecta in ipso instanti baptismi dimissio, quod dimnum adsit sufficiens contritione, [illegible] sufficiente quod et pecti ipsius fraus fictionis, seu sacrilegae susceptionis baptismi. Remissio [illegible] postea profecit per [illegible] baptismi. Standa ipse est ultimus [illegible] et adde [illegible] dicendo neque pecti fictionis neque ullius alius in ipso instanti baptismi dimissio, et in illo [illegible] remissio posse [illegible] in ipso baptismi instanti posse aute, et [illegible], et [illegible] aliud postea in baptismi [illegible] remissio quod [illegible] [illegible] impedimentum, seu obice tollat.

141 — 43 fundatur 2. Scan. in [illegible] [illegible] dicens: omnia pecta posteriora baptismo sunt mala sacri [illegible] pecta fictionis est posterius baptismo: quod ut mala sacri [illegible] [illegible] sat. Quia pectum fictionis [illegible] sub tempore [illegible] baptismo co[illegible] [illegible] in eo instanti temporis, in quo baptismus suscipitur; est in [illegible] posterius illo: quod pectum fictionis est posterius baptismo. Probatur [illegible] quod illius [illegible] [illegible] consistit in indigna susceptione baptismi: quod [illegible], et [illegible] mala illius pecti est indigna baptismi susceptio. Atqui [illegible] et mala, [illegible] quae [illegible] est gravis [illegible] baptismus gravius est pecto fictionis, et hoc posterius baptismo.

142 — Fundatur [illegible] [illegible] dicit [illegible] sit in [illegible] impeta-

torum: ex una eorum quam statuit peccatum illud consistere in indigna susceptione baptismi; ex alia autem assumit hanc ipsam indignam baptismi susceptionem esse obicem, seu quasi formam illius peccati ac pendi peccato proxime: Unde manifeste concluditur indignam baptismi susceptionem esse proxime et ipsa: siquidem ipsa est peccatum, et obicem, seu materiam ex qua desiatur ipsum peccatum. Ideo ipsum mandato unico. Ad probationem rationis. Ad hanc probationem dico, quod enthymemate dato in alia parte iterum probatur, nisi ad summum solum vera, et nova fundata hic dumtaxat exponere de relinquendi omnibus peccatis in ipso baptismi initio commissis, ac de peccato fratris fictionis, quod dicta suos A A col. dicit neque pro hoc, neque pro illis efficacia ulla gaudere, ut videbimus. Cap. 6. Cuius fundata evertuntur.

Caput 6
Sententiae fundamenta evertuntur.

143

Fundamentum 1.um est, ut ex num. 132 liquet omnia peccata in ipso baptismi initio commissa, et in illo initio retracta, esse magis sacrilegia peccata: Cuius fundata haec sunt. Primum. Omnia peccata in ipso baptismi initio commissa, et in illo initio retracta, sunt peccata hominis fidelis existentis intra Ecclesiam, vere Christiani, et baptismali charactere insigniti: atqui omnia peccata hominis fidelis existentis intra Ecclesiam vere Christiani, et baptismali charactere insigniti sunt magis sacrilegia peccata: ergo omnia peccata in ipso baptismi initio commissa et in illo initio retracta, sunt magis sacrilegia peccata. Maior probatur: in ipso enim initio baptismi homo constituitur iam fidelis, existens intra Ecclesiam.

Christiani, et baptismi charactere insignitis; atque adeo peccatis, quae in codice illo inesse dimittuntur peccatum est homini fideli existenti intra Ecclesiam vere Christiani et baptismali charactere insignito. Alioquin autem probatur ex Trid. Sess. XIV. Cap. 5 dicente: Dominus noster Iesus Christus e terris ascensurus ad Caelos Sacerdotes sui ipsius Vicarios reliquit tanquam praesides, et iudices, ad quos omnia mortalia crimina deferantur, in quae Christi fideles ciciderint. Sic Argutatur Card. de Lugo probans, ut ipse ait, a priori praedictam ...

144. Sed nunc ... non habere sufficientem ... in Trid. immo ex ipsis Trid. verbis nullo negotio enervari ... qui totum ... legerit, et ... quod tota Sess. Trid. ... peccata esse post baptismum commissa, ut num. 130 vidimus. ... in initio illius capitis 5 dixisset universae esse a Domino institutam peccatorum confessionem, et omnibus post baptismum lapsis iure divino necessariam extitisse, statim ... subdidit: quia Dominus noster Iesus Christus e terris ascensurus ad Caelos etc., ut in ... num. Unde manifeste colligitur, per verba illa omnia mortalia crimina, in quae Christi fideles ciciderint a Trid. illa ... intelligi, in quae ciciderint post Baptismum, ... sic hic ... omnibus post baptismum lapsis alioqui ... nunquam post baptismum lapso esse iure divino necessariam confessionem ... baptismi ... mortaliter ... atque adeo Trid. ... nobis exprimeret confessionis necessitatem ad salutem, quod dici nequit. ... ad ... ; ... maior est: omnia pec-

... in ipso baptismi instanti remissa et in illo mere habita sunt peccata
non fuerunt ... ab ipso remissa postquam fidelis extitit intra Ecclesiae
... natur: ab ipso remissa in eo instanti in quo fit fidelis extitit
intra Ecclesiam ... dicitur mater. Illud aliter dicendum est, dicendum
quod in ... sua [illegible] data, et in 2 [illegible].

145

Arguitur ex eodem Lugo. Pro peccato commisso in ...
[illegible] instanti potest quis ab Ecclesia puniri: ergo peccatum in illo instanti commissum pertinet
ad Ecclesiae iudicium, et consequenter ad Sacramentum poenitentiae. Consequentia liquet: nec enim Ecclesia
punire potest ob culpam, a qua nequit in Sacramentali iudicio absoluere. Pro-
batur antecedens: nam ille hoc in illo instanti iam est subditus Ecclesiae: ergo Ecclesia in
illo instanti habet iurisdictionem in illum, consequenterque illum punire poterit ob
peccatum in illo eodem instanti commissum. Resp. ex Trid. Sess. 14 Cap. 2 de-
berer Ecclesiam in neminem iudicium exercere qui non prius in ipsam per baptismi
ianuam fuerit ingressus. Quo excluduntur ab Ecclesiae iudicio peccata in ipso
baptismi instanti commissa, et in illo mere habita, ut saepius vidimus.
Et licet Ecclesia posset [illegible] baptismi Sacramentum [illegible] punire, nil inde
[illegible] assertioni: nam [illegible] in infideles punire [illegible]
[illegible] Sacramentum: quo in [illegible], ut [illegible], puniret propter peccatum, a quo
[illegible] posset in Sacramentali iudicio absoluere.

146

Quaestio [illegible] Ex eodem Lugo ita habet. Si post
baptismum tolleret a Trid. [illegible] non tollit, quod peccata in ipso baptismi
instanti commissa, et in illo mere habita, sint materia Sacramenti poenitentiae: ergo sunt.
[illegible] probatur ex eo quod [illegible] possit habere, id est, non ante bap-
tismum, nec sit necesse eligi posse, [illegible] subsequentibus bap-
tismum. [illegible] ex eo, quod [illegible] non [illegible] Vestimenti ad

initia subsequentia, ita ut non excludat ipsum instans, in quo baptismus confertur: sicut cum dicimus: ante solis ortum sunt tenebrae, postea vero non sunt: ante usum rationis non peccat homo: postea vero peccat. particula postea solum excludit tempus ante; non ut instans ipsum, constans ortum solis, et rationis usum: in ipso enim instanti ortus solis non sunt tenebrae, et in ipso primo instanti usus rationis potest homo peccare: similiter particula post baptismum excludit tempus ante baptismum, quin non excludat ipsum baptismi instans, peccata quae in illo dimissa, et in illo incurre nata.

(19) Respondendo ante. Ad 2 illius propterea, Resp. quod etiam si sess. [illegible], aut aliter Trid. eo modo loquuntur, [illegible], ac ne [illegible] quidem pati posset eo adeo [illegible] il- [illegible] particulam post, et postea. Quemadmodum ergo eo pati potuit, sic ex professo ac toties eo modo loquuntur? debent ergo illae particulae illi in suo proprio sensu, de posteriorate solum peccati tum baptismi. Addo Trid. dicere non tantum, dimitti posse peccata in ipso instanti, in quo baptismus confertur: sicut quod numquam esse illo loquuntur, sed semper de peccatis post baptismum dimissis, sicut temporis sacri [illegible] magis assignant, peccatum illud a mea hunc sacri excluserunt. Ad 2 3 eiusdem autem propterea Resp. sicut post in illis omnibus Trid. locis ita debere accipi, ut non excludat ipsum instans baptismi, peccata quae in illo dimissa, et in illo incurre nata.

Nec oppositum suadent exempla, quae adducuntur: sicut cum solis ortus sit causa, eo modo, quo potest esse, defectus seu carentiae tenebrarum; natura prior est eo defectu, seu carentia, et sic peccatum in supponat usum rationis ut sibi causa. Cui requisitum [illegible] ex parte causae.

Poris usq est nova prius pecto, atq adeo in l[?] exemplo de his tenebrarum. in ipso instanti Creatio Solis potest in aliquo Vero sic dici post Solis ortum, et in peccato omissionis in ipso primo instanti usus Rationis potest etiam in aliquo vero sic dici post usum Rationis. Non sic autem evenit in nostro casu, in quo nequit in aliquo vero sic dici de peccato omissio in instanti baptismi, et in illo mere dato, quod sit post baptismum, cum hic nec tempore ut supponimus, nec natura saltem prior sit illo: deinde cum fuerit ..ta instanti baptismi, nec ut sui causa, nec ut praerequisitum ex parte causae baptismum supponit.

198

3.^{3} Fundatur. Laterum baptismus delere posset peccatum in ipso baptismi instanti omissum, et in illo mere datum, quod enim postea ablato per sufficientem illius retractationem obice, reviviscerent, sed neque tunc potest baptismus illud peccatum delere: quo numquam potest delere illud: quod peccatum illud natura est sancti ... . Prob. Baptismus enim reviviscens ea tantum peccata delere potest, quae deleret in ipso susceptionis instanti, si in eo non esset impeditus; sed si in ipso susceptionis instanti non esset impeditus non posset delere peccatum in eo instanti sibi coexistens: quo nec reviviscens illud potest delere. Pro, concessa maiori, nando minorem. Et confirmatur probatur ratione maioris: baptismus enim, si in ipso susceptionis instanti non esset impeditus, in eo solum deleret peccata ipsum praecedentia, scilicet eo ipso quod in illo instanti impeditus non sit, et peccata deleat, nullum sit mortale peccatum omissum in eodem illo instanti, et baptismo coexistens. Reviviscens vero, non solum delere potest, et delet peccata ipsum praecedentia, sed peccata etiam ipsi concomitantia, sive quae in ipso susceptionis instanti omissa fuerunt, quae quidem eo ipso quod talia sunt, remitti numquam possunt per baptismum in instanti in quo suscipitur, sed semper remitti debent per baptismum reviviscentem, illud ergo est

qd baptismus reviviscens ea tunc peccata delere possit, quae deleret in ipso susceptionis instanti, si in eo non esset impeditus.

149 Nondum tamen est omnis suppositio, quod si baptismus in ipso susceptionis instanti non esset impedito, posset illi coexistere peccatum in eo instanti: id enim implicatorium est: eo enim ipso quod baptismus in eo instanti non sit impeditus, nullum illi mortale peccatum in eo instanti coexistit, et si aliquod ei coexistit in eo instanti, eo ipso baptismus in eo instanti est impeditus. Nequit itaque baptismus delere in eo instanti in quo ipse conficitur, peccatum quod in eodem illo instanti committitur, et sibi coexistit, non quia desit virtuti in baptismo ad illud delendum, sed quia baptismi virtus impeditur per commissionem, et coexistentiam peccati, quae ponitur obex influxioni, qua remittendum erat peccatum, ex quo etiam implicat, quod in eodem instanti in quo peccatum committitur, et baptismo coexistit, deleatur: in eodem enim instanti esset, et non esset peccatum, coexisteret, et non coexisteret baptismo, deleretur, et non deleretur. Inde autem minime sequitur quod baptismus virtute careat delendi illud ipsum peccatum in alio sequenti instanti, quando minimum sufficit illius retractatio hoc impedimentum, seu obicem tollat, quo ablato, praeteritus baptismus reviviscat, et peccatum illud deleat.

150 Dices tamen non esse speculative loquendo esse satis credibile, ac probabile, moraliter tamen vix posse ad praxim reduci, quia vix sit moraliter credibile quod aliquis duret in aliquo actuali peccato a toto tempore quo baptismus confertur, usque ad illud instans in quo incipit existere baptismus, quia etiam post baptismum confectum in eo durat illo aut durare aliquo tempore. Unde dato hoc hujus moralis periculi, seu dubii tenendum postea hoc mortale peccatum in ipso baptismi instanti commissum confiteri. Ita de nostra Sa quoad peccata dicta

a peccato schismi, Coniuct Exig Dd. tom. 3 in 3 p 3 disp. 28 sect. 8.
Sed qd inde? Non adē solū ostendimus peccata quaecumque sint, in ipso baptismi instā̄ti dimissa, et ve quā in illo manere non possunt. ad quaeq̄ sacrū non permanere, nec illis magis esse, quod sit sibi nec facile, ande sensu, qd peccata ita in instanti baptismi remittantur, qd ea diiudicare non intererit. Addo, qd bene notavi Exam. ea disp. 3 num. 12 peccatum tempore praecedenti baptismum non esse magis sacri propter; qd certum est, nec officet Exig. Dd. moraliter Vix posse ad praxim deduci, et tamen si paulo ante baptismi susceptionem dimittantur dubitari posse, an in ipsa eius susceptione, et postea duraverint.

181

Adhuc tamen qd ad praxim attinet haec addo. 1° Si homo certo cognoverit peccata sua in ipso baptismi instā̄ti dimissa ultra ultimum ipsius baptismi instans non durasse, non tenetur confiteri. Imo et ad hoc suggerē probabile vox, et dicebamus, coniuct eo suo num. 10 Exam. 2°. Si homo certus sit mortale peccatum suum durasse ultra ultimum baptismi instans certo tenetur illud confiteri, ut constat ex num. 130 Dicat peccatum qd ita in instanti baptismi dimittitur, ut post illud etiam permaneat, non est sacri propter; namque si mortale fuerit, sufficiens est et libera, si solum fuerit veniale. 3° Si dubius sit homo, dicendum cum de necessitate confitendi illud peccatum, x a se quo quidem tenuerit in ea q: an sint necessario confitenda peccata mortalia dubia, quae suo in loco discutiemus. Denique ex hac praxi sic, et contra ad dicta a num. 99 colliges in integro ad confessionem peccatum, si quis de solo peccato in instanti baptismi dimisso vel aliud vellet, et proposito de cetero non peccandi accusaret, existimans se eorum inimicus peccatum illud ultra ultimum baptismi instans duras

de, quia hi de ipsa non duxerunt, quod in ipso ultimo baptismi initio fuerit inter tactus, extra confessario aboluntur, desumptione magis minime [illegible] facti potestas, quia peccatum illud de ipsa non sit facti praecepti materia, ut hucusque haud inefficaciter probavimus. Cap. 7 De Circumstantiis peccatorum.

Caput 7

De Circumstantiis peccatorum.

152 De circumstantiis statuitur aggravantibus intra eandem speciem moralem peccati, et celebris est inter theologos an sint necessario facti praecepti materia. Cujus clariori resolutioni notandum aliquot praemittimus. Notandum igitur primo est, certum esse circumstantias omnes mutantes speciem peccati mortalis, ut est, addentes supra peccatum aliquod mortale novam aliam speciem peccati etiam mortalis, esse necessario facti praecepti materiam, atque adeo necessario in confessione exprimendas. De hac veritate nullus catholicus dubitare potest, docetur expresse ex Trid. illo definiente sess. 14 cap. 5 his verbis: Colligitur praeterea etiam eas circumstantias in confessione explicandas esse, quae speciem peccati mutant, quod sine illis peccata ipsa neque a poenitentibus integre exponantur, nec judicibus innotescant, et fieri nequeat, ut de gravitate criminum recte censere possint, et poenam quam oportet pro illis poenitentibus imponere. Ubi ratio est, ut vides, [illegible] est confessioni integritas, omissa enim aliqua ex praedictis circumstantiis non explicantur omnes species peccati, ideoque non est integra confessio: et etiam alioqui confessarius nec potest de gravitate criminis recte judicare, nec congruentem servare in poena seu satisfactione injungenda.

153 Circumstantiae autem tantum circumstantiae mutantes moralem speciem peccati, ad [illegible] de peccatis attinet, ubi de speciebus peccatorum,

dicitur aperte ex Generali Regula ex D. Thoma in 4 dist. 16 q. 3 art. 2 desumpta, et in materia peccati habet solita circumstantia speciem peccati mutans, quoties voce illius peccati aut alii virtuti opponitur, aut eidem diversa ratione formali: nam ex D. Thoma diversitas peccati speciei ac diversis objectis tribuitur, aut quando speciei ad virtutes vel diversis objectis ut diversis ab ea, quae est in peccato de se. Sic ratio huius opponitur iustitiae, quia si hoc occisus sit clericus, occisio illa opponitur etiam religioni. Unde circumstantia haec speciem peccati mutat, cum speciei homicidii addit novam aliam speciem vitii sacrilegii. Sic etiam omnis actus debitus ex voto sub, et iuramento et eadem virtuti religioni sit opponatur, sub diversa tamen ratione formali, quia illi opponitur infractio voti, ac opponitur est periurium iuramenti; quae duplici morali specie peccati habet materia illa varia in confessione explicanda.

154

Dicitur dixi num. 152, esse varia facti peccati magistratus omnes mutantes speciem mortalem peccati, id est addentes super peccata alio mortali novam aliam speciem peccati etiam mortalis; circumstantiae enim illae, quae speciem quidem mortalem peccati mutant, sed non in malitia gravi, id est quae super peccatum aliud mortale addunt novam aliam speciem peccati, non tamen mortalis sed tantum venialis, non sunt materia varia voluntaria facti peccati, atque adeo non sunt varia in confessione aperiendi. Ergo qui hoc occiderit propter inanem gloriam, et ostentationem fortitudinis, et crudelitatis, non tenerentur hanc occisionis circumstantiam confiteri, sed solum occisionem. Similiter qui ieiunium ab Ecclesia praeceptum frangeret, quod ipse sub veniali solum voverat, non teneretur in confessione voti explicare, in cuius violatione solum fuit venialis malitia, sed solum ieiunium ab Ecclesia praecepti violatio. Et ratio est

quia peccatum

quia cum enim circumstantias non addatur species peccati mortalis, sed solum venialis id autem, quod non additur species peccati mortalis, sed solum venialis, non est materia necessaria sacramenti poenitentiae, atque adeo nec necessario confitendum, quia venialia peccata non sunt huius sacramenti necessaria materia atque adeo nec necessario confitenda. Vide verba Domini Angelici num. 160 adducenda.

155 Notandum est circumstantias omnes ita peccatum aggravantes, aut minuentes, ut illud extrahant a ratione venialis in mortale, aut a ratione mortalis in veniale esse necessario in confessione exponendas. Et ratio est quia omne peccatum mortale debet in confessione explicari ut tale, et veniale peccatum nequit in confessione explicari ut mortale: alioquin enim, aut non omnia mortalia explicabuntur, aut plura quis explicabit, quam commisit. Unde qui furatus levem summam ... est, ob domini tamen indigentiam grave illi damnum intulit, tenetur hanc circumstantiam explicare: nam eam furatum illud ut tale, et est se leve sit, circumstantia illud transfert ad rationem peccati mortalis. Et dicendum etiam, qui ob plenam deliberationem de furto habuit hunc aliquam delectationem si peccatum hoc fateatur, debet eam circumstantiam non plenae deliberationis exprimere, ne confessarius mortale existimet, quod veniale fuit.

156 Notandum est circumstantias impertinentes non debere in confessione explicari: eae namque circumstantiae impertinentes dicuntur, quae nec auferunt, nec augent, nec minuunt, nec variant peccatum, sed moraliter cum illis se habent, ac si non essent. Talis sunt furari dextra, sinistra, ante, post prandium, et alia generis eius. Sic etiam habens votum castitatis, et peccans contra castitatem grave, non tenetur explicare in confessione votum castitatis, cum nec sit circumstantia ... omnino impertinenter se habeat. Notandum etiam, neque esse necessario in confessione exprimendas circumstantias notabiliter minuentes malitiam mortalis peccati, id enim ... deserviret ad quaerendas excusationes in peccatis, quae a libera malitia

explanda. Imo S. Bonau. Navarrus, et alij, teste P.e Exia, disp. 22 sect. 3 num. 16, non solum recurrunt, non esse necessarium, verum etiam quod solum non esse expediens illas declarare. Ideo, qui ex vehementi passione, aut ex occasione data peccavit, ut si magnis iniurijs lacessitus hoc accidit, non tenetur eas circumstantias explicare, sed solum ipsum mortale peccatum. Notandum quod circumstantias parum, seu leviter aggravantes intra eandem speciem mortale peccatum non esse necessario confitendas. Unde qui furatus est unum regale plus quam requiritur ad furtum grave non tenetur id in confessione exprimere illud enim augmentum leve est. &c

151) Hic breviter proponitur ut liqueat quod solum esse posse de circumstantiis illis, quae, supposito quod peccatum sit mortale illud intra eandem speciem notabiliter aggravant. Sic furatus mille aureorum notabiliter gravius est furto illius quantitatis, quae requiritur, ut furtum sit peccatum mortale, atque adeo circumstantia illa, quod sit furatus mille aureorum notabiliter aggravat mortale peccatum furti intra eandem speciem iniustitiae. Teneturne poenitens in confessione aperire illam furti quantitatem; an vero sufficienter confitetur, si dicat se accusat de furto gravi, sive de peccato gravi in specie furti. Similiter quod odium inimici ut continuatum sit per multum tempus notabiliter aggravat mortale peccatum intra eandem odij speciem. Teneturne poenitens hanc circumstantiam exprimere? Et sic de alijs eiusmodi circumstantiis. Haec est quaestio ad cuius decisionem aggredimur, cum sit valde celebris et controversa inter Theol. ut initio huius cap. notavi.

152) Affirmat 1a sententia obligationem confitendi circumstantias notabiliter aggravantes mortale peccatum intra eandem speciem. Ita tenetur Exia P.e disp. 22 sect. 3 a num. 5 cum Salmanticensi, Alensi, Marsilio

Mauri Riccardo Caiet. Cano Victoria, Dnico Soto, Ledesma Joanne de la Cruz Silvio, et alijs apud ipsos et apud Diana p. 1 tta. 2 resol. 4 Vid. dis. Tandem tuetur Doctiss. Thomas Sanchez tom. 1o in Decal. lib. 1. cap. 32. num. 33, et lib. 1 cap. 14 num. 21. Henriquez lib. 2 de Penit. cap. 2 num. 6. Fagundez lib. 1 de Ecclie. precepto cap. .., Thomas disp. 2 dub. 3 num. 13, Arriaga disp. 32 sect. 4, Amicus disp. 13. sect. 6. Martinon disp. 50 sect. 4, Gannerus, et alij, ex quibus sequutus est Chatechismus Rom. Jussu B. Pij 5 editus tit. de Sacrato Pnia.

Nat obligatio ex 2a Sa, quam tuentur Angelici D. D. Bonau., D. Antoninus B. Aluentus, Magnus, Sestus, Paludanus, Cartusianus, Sunnec. Durandus, Adrianus, Silvester, Fabiena, Medina, Navarrus, quos, et plures alios refert, et seq. Diana ca resol. 4, et p. 5 tt. 14 resol. 56. Ex Pris pugnatur pro ea Hendit Caiet. de 9a de Penit. art. 4 cons. 2, quam ait esse magis apud Doctores Scholasticos receptam, quam sequuntur Alexander disp. 21 de Pen. sect. 2 Card. de Lugo disp. 16 sect. 3, Fran. Stoou. 2 de Pen. tt. 2 disp. 2, Martinus Perez disp. 21 sect. 3, Card. Toletus, Valentia, Reginaldus, Castro pallao, dicastillo, Comit. Jamb. Reu.d P. Thyrsus tom. 3 disp. 14 sect. 4, qui num. 1 huic seq. adriguere de cernit ut probabiliori, reddenti que dein facilior, et tamen potentes quam offensarum ingenti onere liberanti, alij que quamplures innumeri, quos imitantur multi RR. in manuscriptis. Cap. 8. nra Sa

Caput 83.
Nostra Sententia.

Sed ante nullam propositam adcendos, amico quod potentes in-
tenui quod se loquendo aperire in confessione circumstantias notabiliter aggravantes
intra eandem speciem peccati mortalis. Hanc esse expressam Angelini de Clavasio
mentem non ambigit, quod testatur [illegible], qui bene multa egerit [illegible] hac eadem
sua gignam Matheus de Mora ttu 3 de Sacto Spirit. disp. 3 q.
1. Sed non est opus ad id suadendum multis illis testibus. Satis ergo sit
que [illegible] illud [illegible], quod exaratum reliquit in 4°
Sum. dist. 16. q. 3 art. 2 questiune 5, ubi sic ait: quidam dicunt
quod omnes circumstantias, quae aliquam notabilem quantitatem peccato addunt, confiteri
necessitatis est, si memoriae occurrant. Alii vero dicunt quod non sunt de ne-
cessitate confitendorum nisi circumstantiae, quae in aliud genus peccati trahunt: et
hoc probabilius est; et addendum est quae ad aliam speciem mortalis trahunt.
Cuius ratio est, quod venialia non sunt de necessitate confessionis sed solum morta-
lia; et quia circumstantiae aggravantes, quae aliam speciem peccato non tribuunt, vel
quae tribuunt quidem, et non mortalis peccati, non sunt de necessitate confessionis;
ita eadem confiteri [illegible] est, sicut et de venialibus dictum est. Quod clarum?
Sed mirabilis est responsio [illegible] quod [illegible] sua propugnavit
in 4 dist. 18 q. 1 art. 4 nimirum, quod S. Thomas, si sic fue-
rit loquutus in 4° [illegible] opinione, fortasse in Summa quae suum erat
postremum testamentum sententiam mutasset. Bella profecto responsio! for-
tasse etiam si Dominus Angelinus amplius vixisset Summam aliam scrip-
sisset, quae suum esset postremum testamentum in eaque [illegible] mutasset.
Cur non [illegible] sua hac optima (scilicet) responsione munitus D. Tho-
mas etiam desciit in multis earum opinionum, quas expresse docuit in
Summa? Sed ubi [illegible] huic Authori respondere
sum fortasse vere quod eodem [illegible] quo usus est, quod fortasse D.

Summam in Summo sq. ii tentavit.

Probatur 2.o nostra conclusio. Trid. Concil. sess. 14. cap. 5 et Can. 7 ex professo explanans Christi Domini praeceptum de confessione tradens quae dicta de necessaria Sacramenti poenitentiae materia, seu de iis, quae necessario debet poenitens confiteri, illud dicit ac definit jure Divino esse necessario confiteri numerum, speciem, et circumstantias mutantes speciem omnium peccatorum mortalium. De circumstantiis autem solum notabiliter aggravantibus mortale peccatum intra eandem speciem nihil tale dicit, neque ullam usquam mentionem facit: ergo censet de his circumstantiis confitendis non dari Christi Domini praeceptum, atque adeo eas non esse necessariam materiam Sacramenti poenitentiae. Alias Concilium clementi dixisset. Deinde sequeretur diminutam esse expressionem Concilii, quia non totam necessariam materiam Sacramenti poenitentiae comprehenderet, quod sane dici nequit. Accedit quod ut bene ait Card. Sfortia Pallavicini in libello de Poenitentia num. 303 si Christus Dominus praeceptum imposuisset praedictas circumstantias confitendi quomodo illud adeo obscurum omnes inviset, ut Oecumenico Concilio de eo ex professo, accurate et examinanti maneret ignotum.

Dices autem nimis esse necessarium, seu ab Auctoritate necessaria atque adeo nullum Concilium declaravit circumstantias mutantes speciem esse necessario in confessione aperiendas; non tamen exclusit a necessitate confessionis circumstantias de quibus nunc loquimur; et id reliquit Theologorum disputationi. Contra hoc quod non est ita pure necessarium autem circumstantiarum, sicut adversariis videtur. Nam bene notavit Card. de Lugo num. 108, aliud est quod Concilium nihil expresse dicit, aliud est quod agendo de circumstantiis semper positive limitet sermonem ad eas, quae speciem peccati mutant, sic enim semper loquendo videtur alias positive excludere. Ergo intentum Concilii eo loci est explicare nobis ex professo, et integre Domini praeceptum quo tenemur integre confiteri: ergo si

preter ea que ibi Tridentinum explicat teneremur alia ex vi eiusdem divini precepti confiteri, Tridentinum non observasset intentum, defecisset in maxime necessaria: quod absurdum est. Ex vi itaque divini precepti ad nihil aliud confitendum tenemur, quam ea que ibi Tridentinum explicat; sed Tridentinum ibi solum explicat omnia peccata mortalia quoad numerum, speciem, et circumstantias, que speciem peccati mutant: ergo ad hec solum confitenda tenemur ex vi divini precepti. Consequentia; nam, ut [illegible] tradit [illegible] quando doctores ex professo et dogmatice loquuntur, dispensatio magis alicuius facti, aut magis alicuius precepti, que non includuntur, [illegible] ab illo excluduntur: est enim [illegible] dogmatica et universalis equivalens [illegible] exclusive. [illegible] ex eo quod [illegible] [illegible] [illegible] le confessionis [illegible] declaraverit divinum confessionis preceptum, [illegible] neminem ex vi divini precepti teneri [illegible] ad confessionem intra annum [illegible], ergo ex eo quod [illegible] Tridentinum exposuerit divinum confessionis preceptum solum declarando ex vi illius teneri penitentes omnia mortalia peccata quoad numerum, speciem, et circumstantias speciem mutantes confiteri, inferri ergo debet vi eiusdem divini precepti non teneri ad confessionem circumstantiarum, que solum notabiliter aggravant mortale peccatum intra eandem speciem. Confirmatur denique, si enim Tridentinum in dubio saltem relinquere voluisset eam obligationem, usus fuisset voce aliqua id indicante, dicendo ea esse necessario confitendas saltem circumstantias mutantes speciem. Hac enim aut simili formula non videretur omnino excludere circumstantias alias, de quibus hic loquimur: sed eas de facto videtur exclusisse.

Ex eo etiam probatur: quia notabiliter intra eandem speciem aggravantes possunt peccata ex intensione, et duratione: ex eo etiam quod [illegible] sint ex pura malitia, vel maiora ita a Deo acceptare

beneficio; dubiumque autem est ad hanc omnia in confessione explicanda peni-
tens obligare. Fusius haec prosequitur Vazquez eo dubio 2, qui cum Va-
cantius docere potuerit; tamen ea res diffusius esse non ... Sed
praetereunda non sunt ... quaestio 209 ... num 6 ait: Ut
modo almodum recepta sit paucis opinio, de qua de ... re disputatur;
quae pene nullus est qui in praxi eam exerceat exacte: esset enim, ut infra
ostendemus, intolerabile iugum, ita exacte eam sequi, et confessarijs, et poe-
nitentibus. Denique omnibus alijs omissis, ex eo causa probatur, quod non sunt
necessario in confessione aperiendae circumstantiae notabiliter minuentes mortale pec-
catum, ut num 156 vidimus, et ipsi adversarij fatentur: ergo similiter
neque necessario sunt in confessione aperiendae circumstantiae notabiliter aggravantes
peccatum intra eandem speciem. Probatur Vechtado ... stabilit. Ex cap. ... ubi
videbis parte adversa. Argumentum dico probant, quae probare necessitatem
confitendi circumstantias notabiliter aggravantes, ac necessitatem confitendi
circumstantias notabiliter minuentes: ergo quod non sit ... adversa, neces-
sitas confitendi has, neque necessitas erit illas confitendi.

Quod si mortali peccato alicuius speciei furti ... ha-
bentis tamen circumstantias notabiliter aggravantes annexa sit reservatio, aut ex-
communicatio, quae non sit annexa peccato eiusdem speciei carenti illa circumstantia; ape-
rire in confessione debet ea circumstantia, non ut natura mala sed ... ut confessarius
advertat an possit poenitentem absolvere: ut si reservatum esset furtum exce-
dens quantitatem viginti aureorum, teneretur poenitens, qui eo furatus esset
eam circumstantiam illius excessus explicare ... Similiter ... non excu-
sarier eo aureorum quantitatem ... esset, si in statu ... furatus sum ...
tate gravi: ... Statuta ... addidi par
... illo ...: ... accensum ... ex peculiari aliqua ...

currere ut possint Circumstantias aliquas notabiliter aggravantes mortalia peccata intra eandem speciem alicui exprimere, non ambigo.

165 Sed ecce hinc statim occasionem sumunt adversarii in nos insurgendi, et sic arguendi: Circumstantiae non solent reservari: quia deest obligatio illas confitendi: Atqui juxta nos nulla est ergo nisi obligatio, reservari non deberent: ideo enim non reservantur peccata venialia quia illa confitendi nulla est obligatio. Ideo hanc objectionem diluo. Ad scil. [illegible] ans[illegible] esse consequens: non enim reservatur hoc circumstantia, sed mortale peccatum quod illa afficitur. Et quamvis reservari possit mortale peccatum vel circumstantia notabiliter illud aggravantis intra eandem speciem id non videtur teneri quod de solo potentes in confessione aperire Circumstantias notabiliter aggravantes mortalia peccata intra eandem speciem: neque etiam si de fide est, potentes non teneri quod de solo illas in confessione aperire, ut vera ratio sit adhuc possit Ecclesia reservare quaedam mortalia peccata, si hinc aut illinc circumstantiis notabiliter intra eandem speciem illa aggravantibus afficerentur. In casu quo praedicto reservationis tenebitur quod accedens potens circumstantias exprimere, non quod sit natura hujus tribunalis, sed quia illas nosse debet confessarius, ut intelligat an possit poenitentem absolvere, ut ante nos notaremus.

166 Addere quod Card. de Lugo nostri suo 168, reservari etiam posse ad Ecclesiam mortale peccatum vel circumstantia aliquam, quae non illud notabiliter aggravet intra eandem speciem, imo de facto id fieri: qualis est de bonis Christianorum quorumcumque naufragorum seu bonisque reservatus in Bulla Coenae; cum tamen circumstantia illa praecedentis naufragii non aggravet notabiliter, neque exprimenda est, nisi accederet reservatio. Aliud etiam Card. ibi apponit idem Lugo: neque posset, inquit, in religione reservari quibus praemittere ad talem quantitatem usque ad quantitatem

uno legali excedente quantitatem illam quae requiritur ut furtum sit mortale peccatum, tunc excessus huius quantitatis supra certum furtum grave non sit circumstantia notabiliter aggravans. Colligent ne huic adversae opinionis patrocinantes circumstantias notabiliter aggravantes mortale peccatum intra eandem speciem? Nihil quod efficiunt argumento suo. Cap. 9 objectiones solutio.

Caput 9
Objectionum solutio.

167

Oppositae authores ea omnia ex Trid. probare satagunt, et dicti pro nobis conficiunt. Eadem voces quibus Trid. probat ratio explanandas esse in confessione circumstantias peccatorum mutantes speciem, probant etiam necessitatem in confessione explicandi circumstantias notabiliter aggravantes intra eandem speciem; quod hoc etiam ex Trid. ratio sunt in confessione aperiendas. Antecedens probant: ideo enim a Trid. ratio sunt in confessione explanandae circumstantiae mutantes speciem, quia sine illis vera una ratio a poenitentibus integre exponuntur, nec iudices innotescunt, et sic non nequiunt ut de gravitate criminis recte censere possunt, et poenas quas oportet pro illis poenitentibus imponere; quod etiam non explicatis circumstantiis notabiliter aggravantibus intra eandem speciem, nec peccata una integre exponuntur a poenitentibus, nec iudicibus innotescunt, nec iudices recte censere possunt de criminis gravitate, et poenas quas oportet imponere: quod eadem voces, quibus Trid. probat necessitatem explicandi circumstantias mutantes speciem, probant etiam necessitatem explicandi circumstantias notabiliter intra eandem speciem aggravantes. Confirmant: quod notabiliter variat iudicium confessarii, ratio est a poenitente explanandum; quod circumstantiae notabiliter aggravantes intra eandem speciem notabiliter

Variari iudicij confessarii: q(uae) natura sunt a poenitente explicandae.

Hic narrat autem: illas ex Trid. voces non posse de utrisque circumstantijs cadere. ipsi fateri debent: nam, si de utrisque praestarent sine ... [illegible] limitasset ad circumstantias speciem mutantes. Debuisset ergo de utrisque generatim absque limitatione ulla et discrimine loqui: agnovit igitur ... Trid. voces suas non de utrisque circumstantijs praestare: Hoc autem probo, Tertia Ratio, natura enim ... integra peccatorum expositio, quae a Christo Domino praecepta est, ... in ... numeri et speciei peccatorum atque adeo explicationi numeri, et speciei ... circumstantiae speciem mutantibus exponuntur integre peccata integritate, quae praecepta est, ... numero et essentia, seu specie ... gravitate potest confessarius iniungendae satisfactionis mensurare, ... seu aequare in ea iniungenda quam aliud requiratur. Et hoc est: quod accusationes praescripti sunt a Christo Domino iudices naturae suae numero, et essentia, seu speciei omnium peccatorum mortalium, atque adeo ... gravitatis eorum essentialis seu specificae; non autem suae eorum gravitatis accidentalis et ... Cum quae circumstantia mutans speciem ... novum peccati eius seu speciem, si haec non exponatur, nec a poenitente integre exponitur peccatum, nec peccatum integre iudici innotescet, neque hic poterit recte censere de peccati gravitate, nec ... in iniungenda poena aequare. At ... circumstantia notabiliter solum aggravans intra eandem speciem, nec peccatorum numerum auget, nec novum peccati essentiam, seu speciem tribuat, cum illa non exponatur, exponitur numerus, et essentia, seu species peccati, cui poena, seu satisfactio debet ... nec enim ... mensurari debet ... peccatis ... omnes gradus ... accidentales, ... numero, et gravitate eius essentiae, seu specificae: alioqui ... ut ita mensurarentur. Debebunt ergo a poenitente natura exprimi circumstantiae notabiliter minuentes,

mortale peccatum, imò et parum intra eandem speciem aggravantium, quod auctores non admittunt.

169

Ratio etiam manifeste in obiicientes detorquetur: Circumstantiae enim notabiliter minuentes mortale peccatum notabiliter etiam variant confessarii iudicium; et tamen eas non esse necessario in confessione exprimendas, ipsi supponunt. Peccata etiam dubia in magno numero notabiliter variant iudicium confessarii; nec tamen propterea sunt necessaria materia sacramenti poenitentiae. Distinguo itaque maiorem: quod notabiliter variat iudicium confessarii quoad numerum, et speciem, seu species peccatorum mortalium, necessario est à poenitente explicandum: concedo; quoad alia illis accidentalia, subdistinguitur: necessario est per se loquendo à poenitente explicandum, nego: per accidens aliquando ex peculiari aliqua ratione, concedo maiorem: Minor similiter distincta est, deneganda consequentia in sensu distinctioni dato, concedenda in alio. Ac denique ratione maioris sub distinctione distinguo: consequentia quae deducitur de necessitate per accidens aliquando: nego de necessitate per se loquendo.

Obiiciunt 2. Poenitens à confessario interrogatus de circumstantiis notabiliter intra eandem speciem aggravantibus, tenetur illas exponere: ergo etiam illas exponere tenetur, quamvis de illis à confessario non interrogetur, atque adeo eiusmodi circumstantiae per se loquendo necessario sunt in confessione aperiendae. Concesso antecedente, nego consequentiam. Aliqua enim sunt, quae poenitens ex se manifestare non tenetur, et tamen de illis à confessario interrogatus aperire debet: confessarius enim ut iudex, et ut medicus ius habet inquirendi peccata, ut de poenitentis dispositione certior fiat, et ut debitam medicinam applicet, congruentemque satisfactionem iniungat. Sic Doctores communiter cum theologis, quos tuentur Suarez disp. 22 sect. 4 num. 15 Card. de Lugo disp. 16 sect. 3 num. 201. Vazquez, Thomas Sanchez, Sa, Martinus Perez, Castro Palao, Cardenas, Mendo in epitome, [illegible] num. 18 P. Aragon [illegible]

disp. 11 num. 9 et 11, et plures alii: non tenetur poenitens pro se loquendo consuetudinem peccandi in confessione aperire; et si peccata antea in vita exposuit, ab illis quibus iam directe absolutus est, satis est, si se accuset de peccato denuo commisso; et tamen si de hac consuetudine confessarius in confessione interrogetur, tenetur eam aperire: damnata enim est ab Innoc. Undecimo propositio 58 inter plures alias nec eadem 58 propositio: non tenemur confessario interroganti fateri peccati alicuius consuetudinem. Hoc vero usum in proxime videndum inter alios ardenter ducat. DD. ita ad nunc doctrinam [illegible] Card. de Lugo disp. 16 num. 123, et alii eo loco Suarez ex disp. 22 num. 9.

111 Quaeritur 3. Cui furatus est centum non satis facit in confessione dicendo se furatum esse 50; quia neque satis facit dicendo se commisisse furtum grave: quia pro se loquendo tenetur explicare quantitatem furti atque adeo circumstantias notabiliter aggravantes mortalem intra eandem speciem. Ratio est certa: quia illis ex accusationibus non explicatur furtum commissum, et aliud quod commissum non est: etenim in communi sermone voces illae accipiuntur exclusive pro furto sic 50 tantum [illegible], et poenitens ille non commisit furtum 50 tantum [illegible]; quia illis accusationibus non explicat furtum quod commisit, et aliud quod non commisit. Prior quoque [illegible]: nam qui dicit se furatum fuisse 50 dicit se furtum grave commisisse; et qui furatus est 100 non satis facit in confessione dicendo se furatum fuisse 50; ergo qui furatus est 100 non satis facit in confessione dicendo se commisisse furtum grave.

112 Antiqui Summistae [illegible] notandum est, non deesse aliquos ex iis, qui nunc nostris [illegible] vivuntur, qui circumstantias mortalis notabiliter aggravantis furti gravis exigant, eo quod [illegible] de se loquendo esse nimis ostendendo, contendant. Nescio in qua voce fundantur, ut id asserant de sola circumstantia notabiliter aggravante. Hoc peccati genus, [illegible] eadem sit huius rationis, ac aliorum, ut expendit optime [illegible] disp. 3 dub. 3 atque ex nostris [illegible] satis [illegible]

Nec refert quod hec circumstantia tali sit ut semel tantum potuit a penitente nota-
ri atque explicari, licet in aliis fere omnes difficillime notatu, atque explicatu sint
et lex universalis attendere debeat ad ea, que frequenter contingunt, et
ideo neque hac, neque illa tenetur sub precepto confiteri si de precepto
[illegible] non sit [illegible] ut ex [illegible] ad conferendum [illegible] spe-
ciei. Circumstantias omnes mutantes speciem peccati mortalis, et quo stat,
quod si a confessario rogetur, teneatur ea qualitati circumstantie in furto aperire,
et quod aliquid [illegible] peccare potuit, ut etiam non interrogatus sit aperire
teneatur.

133 Nunc ad [illegible] Deo, [illegible] utrumque [illegible]. Ad
[illegible] [illegible]: qui dicit se furatum fuisse [illegible], dicit se furtum
grave commisisse, quod se extendat ad furtum ut [illegible]: quod ad fur-
tum ut [illegible] non se extendat, videtur maior, minor [illegible], dicitur ha-
bitur. [illegible] qui [illegible] furatus est, si in confessione solum dicat, se fura-
tum esse [illegible], sed fateatur furtum grave, non fatetur furtum grave quod commi-
sit [illegible], [illegible] est Deo. Tenetur itaque furtum eo modo aperire,
ut furtum, quod commisit, et [illegible] est Deo, fateatur; sed [illegible] sufficienter
[illegible], si dicat, commisi furtum grave: nam furtum grave ad furtum
ut [illegible] quod commisit et [illegible] est Deo se extendit, ad quod non se exten-
dit furtum ut [illegible].

134 Objicitur 4. Qui unico ictu, unicaque voluntate
plures homines occidit, exprimere in confessione tenetur, quot fuerint homines oc-
cisi; et tamen id est solum circumstantia notabiliter aggravans: ergo circumstantias notabi-
liter aggravantes tenetur penitens in confessione exprimere. [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] est apud [illegible] de [illegible] Varietate specierum, et numerica peccatorum
[illegible]: alii [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

maliaj & multiplicitate obtor, atq adeo aucerunt ay illy, si ohycelit uny, esse mlt ples nu delict. Cy q preceptu sit explandi moral nu pecc, aperiendi nu occisorum est, cy tot sint nu mod peccata quot sunt nu in eo tu hoes occisi. Ita Vasq, dub. I Cy Adriano et Navarro. Ita etiā Fran. Azor, Hurtado, Henriquez, et alij apud Dicij ye tract. tlu I Vedi. 164.

Alij ut Cy Card. de Lugo disp. 16 nu 135 mag nant, q non tenent ni multiplicari nu mortali malitiaj in eo tu p multiplicitate obtor. Sed sly ea hoy occisorum pluralitate in eo ni augeri seu graviora Peddi seu q eod Vendi notabiliter aggravari pecci uny et eius de nu, etiā mortis, manj intra eandg speciē. Cy q ea sitha nec nu augeat, nec speciē pecci mutet, eiq capio sub precepto ni cadit. Sit ex q & pluralitatē mag furti nec augetur nu, nec mutatur species pec- ti, ni tenetur & se log pretenti explanare, quot plates graver unica morlr furandi actione abstulerit. Ita nec tenetur & se log aperire, quot hoes unico ictu, unica voluntate occiderit, & satisfaciet dicendo se sel homicidij fuisse, se sel occidisse multos hoes unico ictu, unica voluntate. Minime satisfaciet si dicat se occidisse uny hoe aut si dicat se occidisse duos, si hos ug occisi adeo fuerunt do vos indicatq nu 131, et 133. Sed q explant actum explo illius, qui familiae alicui, aut Religioni detraxit et illy, qui multis adstantibus unica actus scandaly peperit, neuter eq tenetur psona nu aperire, q pecaty, seu obtor multiplicitas in ijs, et similibus casibus ni multiplicat peccata, & sly auget, seu aggravat uny, et ide nu et speciē pecci. Ptas culpae, que est ex specie pecci debet innotescere Sacerdoti & scientiā, ni mt expedit de plate, que est ex circumstantijs quibus

[illegible], ut sup.a dictum est. Ait Angel. [illegible] in [illegible] dist. 2 q. 7. art. 7. [illegible]
Hanc [illegible] dispensionem salui grauis [illegible] Suarez [illegible] ea disp. [illegible]
N. Vide Sa [illegible] Card. de Lugo ubi sup., et Matheus de [illegible]
disp. 2 q. 4.

126 Objiciunt 1. Dantur aliquae circumstantiae notabiliter ag-
grau. mortale peccatum intra eandem speciem, quae tamen sunt in confessione
aperiendae: quid ergo erit de nobis dicendum: Seq. [illegible] a paritate [illegible].
Probatur [illegible] ans: 1° ex gradu consanguinitatis, et affinitatis non differunt
specie inter se, ut docet Angelicus D.r 2a 2ae q. 154 art. 9 ad 3;
et tamen qui committit incestum explicare tenetur an consanguinea ne, an cum
affini peccauerit. 2.° gradus ipsi consanguinitatis non differunt inter se
[illegible], et tamen qui cum consanguinea peccauit, explicare tenetur consanguinitatis
gradum. 3° infamare dicendo verum, et dicendo falsum non differunt specie,
et tamen tenetur poenitens declarare, utrum ex his modis infamauerit. 4° [illegible]
ut ait Dominicus Soto, cum aliquis hominem occidit tanta crudelitate, ut
ipsum trucidet, aut carnes in frusta secet, tenetur huiusmodi actum
confitenti explicare [illegible], ut inde et affectus intensio cognoscatur; atqui non
est circumstantia [illegible] aggrauans intra eandem speciem: quod [illegible]. 5°: Violare
ieiunium ab Ecclesia indictum edendo carnes eiusdem speciei [illegible] est, ac
illud violare comedendo [illegible] alios cibos in die ieiunii non prohibitos,
et tamen tenetur poenitens declarare, an illud violauerit cum carnibus.

127 Haec nullo negocio dissoluuntur. Petitur [illegible] nan-
do ans. Ad 1.3, et 2.3 [illegible] vel Val. tom. 4 disp. 7 q. 11
p. 1° 4° parag. ex hoc ita fundato, non [illegible] esse illius [illegible] de talibus circum-
stantiis quae vere, et proprie circumstantiae non dicuntur, cuiusmodi esse censet [illegible]
diuorum intensionem [illegible], temporis, [illegible], et similia; [illegible] [illegible], cum qua peccatur

n̄ esse ꝓpriè Circũstã, q̄ potiꝰ obiꝫ detrahꝫ pecti, ꝓpterea q̄ declarari
in Cõfessione debere. Idq; q̃ censet de grate furti, quã narrã esse à pe-
tente de aperiendã ostendit, eo q̃ n̄ sit ꝓpriè Circũstãntia, q̄ mea, seu
obiꝫ furti. Displicet hoc, et merito, P. Granado num. suo 18
singularis iste loqui modus, hic q. Theol. communiter appellant Circũstãs
ea, quæ vulnerãt à voce Circũstãntiaꝫ ostendi ex iudere, quã sint vel-
lut accid. pecti. Quã etiam, q̄ Circũstãntiæ mutantes speciẽ, vel ei q̃
deseruiꝫ occidit, pertinent ad obiꝫ pecti, et hi sunt ꝓpriè Circũstãntiæ,
itaq. ab oibꝰ appellantur. Ad hæc, q. n̄ est vo, obiqꝫ explicari de-
beat obiꝫ pecti in Cõfessione, quã speciẽ pecti n̄ mutat, et n̄ sit explicanda
intensio vel minor pecti, quæ solũ magis incera est. Deniq; n̄ esse Cur
pro se loqui docet ex necessitate à petente in Cõfessione aperiri qtitas
in furto, satis distat ex num. 132. Quare alia via ineunda est
dissoluendi eas antiq. ꝓbaꝫ.

178 Ad 1 ꝫ ig. et 2 ꝫ illiꝰ antiq. ꝓbaꝫ vent n̄
pauci ex xxx sex auctoribꝰ quos refert Lamb. lib. 1 in Decal.
Cap. 9 parag. 1, et Diana p. 1 tr. ... resol. 34 utraq. Mani
Cessas mando mxa utraq; q. hic nec affinitas à consanguinitate, nec
una consanguinitatis gradꝰ ab aliis speciẽ differat, Circũstãntia illa incestꝰ,
q̄ sit fuerit cũ consanguinea, quã affini, aut q̄ fuerit cũ consangui-
nea in 1 gradu vel 2, speciẽ pecti n̄ mutat, atque adeo n̄ est narrã
in Cõfessione aperienda. Unde docent, eũ qui cũ matre vel incestꝰ comis-
sit satisfacere in Cõfessione dicendo, se comisisse incestꝫ. Hæc hi
sa nimis laxa videtur P. Thyraso ea disp. 24 num. 10, et 11.
Quapropter ipse cũ Gran. num. 19, et aliis melius, ut opinor, vet
ad 1 ꝫ ꝓbaꝫ. Si inter gradꝰ affinitatis, et consanguinitatis n̄ reperitur

ditio specifica

dicto specifica dno Opera, eo qd ver oriuntur ad eum, et eundem finem, et fundamentum heant in aliqua sanguinis coniunctione, id quod non ... et loci dicti finem; Versari in dictis casibus ma-gistris, desumpta ex diverso coniunctionis modo. Unde incestus cum affini est diversae speciei ab incestu cum consanguinea, atque adeo ea circumstantia quae speciem mutans necessario est in confessione aperienda.

179 Etiam e contra eiusdem autoris opinio (et Dian. de Vasq. dub. 2 num. 16, et Thoma Sanchez in ma-trimonii de consilium allegatis à Fran. eo loco nu. 49, in ... consanguineis in 1° gradu esse diversae speciei ab incestu cum consanguineis in caeteris gradibus infra 4°, et inde quod qui tenetur cum sorore peccavit non satisfacere in confessione dicendo commisisse incestum; incestus vero cum reliquis infra 4° gradus esse eiusdem speciei, et inde quod peccatum cum quacumque consanguinea infra 4° gradus sufficienter in confessione explicari non explicato gradu consangui-nitatis. Id quod probabile reputat idem Fran. Addit Dianus sequutus Lazar. de Lugo disp. 16 num. 34, eum qui cum matre peccavit non satisfacere in confessione dicendo se peccasse cum consangui-nea in 1° gradu: nam in illo peccato est specialis ratio honoris debi-to parentibus, differens à specie à peccato cum sorore; quae malitia non est in patre, et alia diversa, si cum filia peccet. Unde non satis-faciet in confessione dicens se peccasse cum consanguinea in 1° gradu; nam in patre et sorore non apparet eadem turpitudo, quae inter pa-rentes et filios, ut dictis satis, de quibus fusius, ac minutius suis ... alii dixerunt.

180 Ad 33 autem propositiones natus, duas illas ponitam-

maioes speciei ni differre: qui eg alium infamat, dicendo verum occultum, peccat solum contra iustitiam; qui vero infamat, falsum dicendo, pec-
cat insuper contra veracitatem, quae in materia gravi graviter obligat.
Ad 4 probatur ex Castro q. 11 art. 4 dub. 2. num. 38, ex-
plicando quidem esse illam circumstantiam, non tantum quae sit peccatum aggravans
notabiliter, ut falso existimavit Soto; sed quae speciem mutat, sive ad-
dit novam speciem: sicut peccatum ex homicidio addit novam in specie
peccatum quod dicitur peccatum crudelitatis de quo dixerat Angelicus D. 2a 2ae
q. 159 art. 2, et in quo differat a crudelitate ibidem explicat. Videatur Castro loco supra allegato.

181 Ad 5 probatur ex communi illa violatione ieiunii Ecclesiastici
ea lege indicti, nempe comestione carnium superaddere novam aliam malitiam, atque adeo circumstantiam illam in confessione esse necessario explicandam. Unde
qui Ecclesiasticum ieiunium violavit esu carnium non satisfacit in confessione
dicendo solum se violasse ieiunium ab Ecclesia indictum. Ratio est, quia namque ex
cap. praecipitur ab Ecclesia abstinentia a carnibus in diebus quibus ab ipsa
indicitur ieiunium. Primo indirecte, et accessorie, quatenus sine abstinentia illas
consistere nequit ieiunium. 2, quia est praeceptum aliud Ecclesiasticum generalius (quippe comprehendens etiam pueros a septennio ad annum usque
21, et senes illos qui hoc aetatis similiter ac praedicti pueri excusati sunt ab obligatione ieiunii) directe, et de se, et independenter a ieiunandi obligatione astringens omnes fideles ad abstinentiam a
carnibus in omnibus illis diebus quibus ab Ecclesia indicitur ieiunium; et
hoc quidem cum sit alterius naturae ita obligat, ut si saepius in die ieiunii
carnes comedantur saepius peccetur. Violans itaque Ecclesiasticum ieiunium
praeceptum esu carnium, et peccat in legem ieiunii ea comestione, et

latus, et peccat in legem aliquam peculiarem, et universaliter obligantem eo, quod a carnibus abstinere independenter a jejunii obligatione. Ita docet hic Thomas Sanchez lib. 1 in Decal. cap. 11 num. 12, Granatensis ea disp. 2 num. 22, et plures alii. Favere quoque videtur Layman allegatus a nobis in materia de legg. num. 83.

182 Objiciunt 6° D. Aug. tom. 3 lib. 1 de Divinitate infirmorum cap. 5 dicentem: quo quis mente gravius exacerbant facinora, Dei Angelo manifesta, nihil obscurum dicens, culpas nulli ambagibus involvens, nullis circumloquiis, quod verum est aperiens. Designanda etiam sunt in quibus peccasti loca, si recordaris, et tempora, quibus peccasti ipsis in rebus ipsarum, et ut a pectore desiitant secreto corrigenda familiaritas in qua peccasti labiis et tibi data addit quoque: utrum ex necessitate, an ex voluntate cecidisti. Et tom. 4 lib. de D. et fla. Penit. cap. 14 ubi alia plura enumerat in confessione explicanda, quae videntur ad circumstantias notabiliter aggravantes intra eandem speciem pertinere, ut quis in peccato perseveraverit, ubi et ipsa duo dumtaxat loqui videtur, quis motus fuerit, eritne, et id genus alia. Ex D. Aug. etiam decreto inseruit Gratianus huius quoque, quod dixeret de Penit. dist. 5.

183 Resp. cum Palao. Card. de Lug. Gran. et aliis, in primis neutrum opus esse Augustini, ut observaverunt Lovanienses, qui ideo inter opera Augustini supposita utrumque retulerunt, ut di... ex novis editionibus operum Augustini et de 2 illo opere manifeste id probant: quod illius operis author cap. 17 citat virum Augustinum, et ab eo recedit. Deinde, in iis locis aliquae etiam circumstantiae numerantur, quae nec ab adversariis dicuntur ex necessitate in confessione...

mendę: ut si peccet subdit in die ieiunij, Conjugi, Coniug peccant in domo Dni sui, et siles alia. Quare dicendum est, Authores eorum operum ibi non loqui de debito obligationis confessionis, in quo usus circumstantiarum aperiendi temperanda est, ut deducit lugo eod. dub.... Videatur Gran.

184 Obijci 2. antiquos aliquos Canones pœnitentiales, in quibus diversę, et graviores pœnę infligebantur delictis in Ecclesia non nulli delicti propter maiorem gravitatem circumstantiarum intra eandem speciem illa afficientium quod signum est Ecclesię sensisse circumstantias intra eandem speciem notabiliter aggravantes peccata esse necessario in confessione explandas. Multos eorum Canonum profert Vazq. eo dub. 2 num. 20, et 21. Sed petitur ... Gran. num. 70 iure optimo designatas fuisse illas pœnas ut hinc quo charitas erat ferventior à confessarijs iniungerentur quo pœnitentes eas circumstantias exprimerent; inde autem non inferri, eos per se lege obligatos fuisse ad illarum expressionem. Addit Vazq. etiam Poe... circumstantias non aggravantes imo ob culpas leves imponi solitas fuisse pœnas graves in exordio Ecclesię, cum charitas ferventior erat.

185 Obijci denique potest hanc nostram, et minorem sententiam comprehensam videri sub damn. ... illarum propositionum, quas Innoc. XI damnavit, ac prohibuit ut minimum tanquam scandalosas, et in praxi perniciosas. Propositio damnata hęc est: non est illicitum in sacramentis conferendis sequi opinionem probabilem de valore sacramenti, relicta tutiore, nisi id vetet lex, conventio, aut periculum gravis damni incurrendi. Hinc sententia probabili tantum utendum non est in collatione baptismi, ordinis sacerdotalis, aut episcopalis. Itaque nondum hanc nostram, et minorem sententiam, quę absque dubio est S. Thomę, D. Bonav.

S. Antonini, B. Alberti Mag. Scoti, totque aliorum gravium Doctorum subiacere Pontificiis damnationibus? Respondeo: id ipsum latè probat P. Fagnanus ea disp. [illegible] sect. 3, et Fuente Hurtado in Theol. Reform. ad Innoc. XI disert. 2 cap. 6 multis quoque ostendit Cardenas dissert. 2. cap. 6. art. 3 quaest. 1. Quarum in breve summa quae fusius ab ipso exponuntur.

186 Ostendit 1° ex eo, quod haec opinio non [illegible] contra Valorem Sacri, quod necesse erat, ut illis Regulis damnationi subiaceret. Si quis enim bona fide peccata mortalia confiteretur, et sequendo hanc nostram probabilem opinionem faceret circumstantias notabiliter aggravantes mortalia peccata intra eandem speciem, sacrum erit certo validum: nam absolutio cadit in illa peccata, et bona fides qua poenitens accedit eum liberat ab alia quacumque obligatione; si autem haec nostra probabilis opinio contra Sacri valorem versaretur, sacrum non posset esse certo validum: Ostendit 2° ex eo, quod haec nostra opinio minime sacrum exponat frustrationi, quod oportebat, ut illis Regulis damnationem incurreret: quod enim est, unde sacrum frustraretur huius nostrae opinionis praxi, sunt unum. Frustraretur profecto, si poenitens mala fide accederet, putans quod se peccare mortaliter tacendo praedictas circumstantias, eas taceret; frustratio autem haec non ex opinione nostra, sed ex eo quod poenitens accederet mortaliter peccans, oriretur. Confirmatur: nam qui peccata mortalia confitentur et aliqua [illegible] oblivioni traduntur, si poenitens dolorem habeat cum proposito de caetero non peccandi, sacrum non frustratur, non alia de causa nisi quod quamvis taceat mortalia peccata, illa tacet bona fide propter [illegible]; eadem autem ratio militat in eo, qui bona fide propter opinionem vere probabilem tacet circumstantias notabiliter aggravantes intra eandem speciem mortale peccatum. Confirmatur iterum: nam ut ait Card. de Lugo

dig. 18 de Pænit. num. 35, idq est ei recordari alicuius pecc.,
cognoscere obligationem illud confitendi; qui autem sec. hanc nostram pro-
babilem opinionem ignorat obligationem praedictas circumstantias confitendi, atque
adeo similis est, ac si illius ei recordaretur. Atqui illarum oblitus
non exponit fructionis periculo sacrilegii: ergo neque ex opinione nostra
vere probabili illas tacet.

187

Ostendi 3°: nam qui confessionem facit integram, formaliter integram,
quamvis non sit integra materialiter, formaliter confessionem facit; qui
autem cum bona fide circumstantias notabiliter aggravantes mortale pec-
catum ultra eandem speciem in confessione tacet, confessionem facit
integram: quamvis enim facit confessionem non integram materialiter ea confessio,
et tamen opposita opinio cum Deo sit vera, qui circumstantias notabi-
liter bona fide tacet, confessionem validam facit, atque adeo ex nostra ve-
re probabili opinione non reincidit in culpam valor. Unde oblitus circum-
stantias est in confessione etc. Probatur mi. tunc enim integra est confessio
quando pro hic et nunc non adest obligatio confitendi ultra recta mortalia aut circum-
stantias eorum ultra illas, quae hic et nunc confiteri potest. Sed ta-
cens cum bona fide, ex opinione sit vere probabili aggravantes circumstantias nul-
lam habet hic et nunc obligationem illas confitendi: ergo facit confessionem integram.
Probatur mi.: si enim esset obligatio, haberet hic et nunc peccans, ea omnia non esset
probabilis. Ostenditur 4. ex eo quod in opinione vere probabili reperiatur igno-
rantia invincibilis, ut ipse cum multis docet in sua theol. tract. 5. cap. 2
atque adeo qui ex hac nostra probabili opinione praedictas circumstantias in confessione tacet, non
exponit sacrilegii fructionis periculo. Praetereo una plura, quae in hanc rem proferri
possunt, ad alia transire, ad objectiones num. 185 propositas solvendas.

Caput 10

Restrictiones circumstantiarum in sua caussa deducuntur.

188 Circumstantiae autem continentur in illo versiculo: Quis, quid, ubi, quibus auxiliis, cur, quomodo, quando. Has autem non quae omnes semper omnibus peccatis, non tamen eiusdem rationis semper sunt. Aliquando enim speciem peccati mutant, sive novam speciem peccati addunt peccato, quod afficiunt. Aliquando solum aggravant aut minuunt peccati malitiam intra eandem speciem. De his latius inter alios Card. de Lugo disp. 16 [illegible] et in genere [illegible] eas [illegible]. Tenuit ex eam [illegible] non est. Pendet ergo ex variis moralis theologiae [illegible].

189 Prima igitur peccati circumstantia significatur per vocem quis, quae denotat accidentalem qualitatem personae peccantis. Sic qui voto ad quod ex [illegible] tenebatur, fecerit, aut iuraverit, si eo non adimpleat, peccatum committit [illegible] circumstantia voti, aut iuramenti mutante peccati speciem. Dixi in apposito exemplo ad quod ex [illegible] tenebatur; si enim res iurata aut voto promissa non sit aliunde obligatoria, iuramenti, et voti transgressio non erit circumstantia peccati, sed totum peccatum. 2ª significatur per vocem quid, denotat quod ea accid., quae se tenet ex parte obiecti, ut si dicatur femina [illegible], occidatur homo qui sit consanguineus, et furtum fiat rei Deo sacratae. Huc etiam spectat effectus, qui aliquando ex ipso peccato [illegible] qui quando voluntarius, aut saltem praevisus fuit [illegible] operarie circumstantia est in confessione aperienda, si mortale peccatum trahat ad aliam mortalis etiam peccati speciem.

190 3ª significatur per vocem ubi, denotat quod locus in quo peccatum committitur a quo peccatum ipsum [illegible] novam, ac diversam [illegible], ut si homicidium aut pollutio, aut copula illicita fiat in ecclesia. [illegible] si actio non sit aliunde illicita, sed ex eo solum, quod in tali loco fiat, tunc locus non est circumstantia peccati, sed ab illo desumitur tota substantia, et malitia peccati,

ut si copula conjugali in Ecclesia exerceretur. 5ª Circumstantia quibus auxiliis significat instrumenta, quibus utitur quis ad peccandum: et haec necessario sunt explicanda in confessione, quoties sunt specialiter prohibita, aut eorum usus novam mortalem peccato speciem mortalem etiam peccati tantum addit: ut si sacris quis uteretur ad homicidium. Huc etiam spectat inductio ad peccatum, ut si alios induxisti, ut te ad furtum, vel homicidium juvarent. Spectat etiam huc auxilium a Daemone procuratum ad finem aliquem malum.

191 5ª Cur denotat finem, seu motivum peccati, quod ex animi necessario debet in confessione quoties novam malitiam assumit: ut si quis sacrum audire omitteret in die festo, ut Deo displiceret, gloriaretur, ut turpiter viveret. In his, et similibus casibus non solum datur malitia in peccato, ut assumitur ut medium, sed in ipso etiam motivo, seu fine, qui ab operante intenditur. Si autem finis malus, seu illicitus non sit satis est explicare in confessione peccatum quod assumptum est ut medium, quin sit opus finem, seu motivum exprimere. Ita si sacrum audire omittas in die festo propter studium, vel propter recreationem ex se licitam, satis facies in confessione explicando solum sacri omissionem. Ita [illegible] et alii Plures, quos allegat, et imitatur [illegible] Resol. 6, et 23.

192 6ª Circumstantia quomodo significat modum quo peccatum committitur. Modus autem plerumque peccatum trahit ad aliam speciem. Sic violentia in furto facit esse rapinam, injuria in facie dicta est opprobrium. In homicidio aliquando etiam invenitur malitia feritatis, seu saevitiae, de qua diximus num. 180. Huc reducitur peccatum commissum ex conscientia erronea, ut si audire sacrum omisisti in die, quem tamen errore judicabas esse festivum. Hanc tamen circumstantiam erroneae conscientiae non esse necessario semper in confessione explicandam, docet cum multis Thomas Sanchez lib. 1 in Decal. cap. 11 num. 25, 9[illegible]

193 specie eiusdem speciei est. Sive ex errore, sive absque errore dimittatur.

Dico secundo communiter significat benigna dimissio peccati, ut dicitur in feria 6 in Parasceve publicos, et prohibitos ludos exercerent, quod est secundum seu 3 et aliis diei, in quo passioni, ac morti Christi Domini memoria recolitur, non defuere, qui censerent quolibet mortale peccatum dimissum in die festo, aut in die quo sacrosanctam Eucharistiam sumpserint novum, et speciem ex religionis malitia necessario in confessione aperiendam. Sed omnino hodie id statim id quod satis superque probat universalis praxis omnium ipsorum, et confessariorum, qui de explicanda, et interroganda ea circumstantia non curant. Vide Sti Card. de Lugo disp. 16 a num. 345, et Diana part. 5 tit. 7 resol. 32. Et haec satis de circumstantiis. Cap. 4 de peccatis dubiis.

Caput IV
De Peccatis dubiis.

194 Celebris etiam in hac materia quaestio est, an peccata mortalia dubia sint materia necessaria sacramenti poenitentiae? Cuius decisionem clariorem apponemus, dicimus de vera notione huius sacramenti materiae. Peccata dicuntur dubia non quia in se dubia sint; sed solum per denominationem provenientem ab animo dubitante circa illa. Dubitare autem nihil aliud est, quam in utraque contradictione parte pendere, neutri parti assensum praebere, ut ait Lacroix libro 1 de disp. 6 num. 26. Haec mentis suspensio provenire potest, vel ex eo quod pro neutra contradictionis parte adsit ratio ad assensum inclinans, vel ex eo quod pro utraque dentur rationes et motiva seu fundamenta omnino aequalia. Id quod docet Angelicus Doctor q. 14 de Verit. art. 1 in corpore ubi dicit: quod intellectus non inclinatur magis ad unum, quam ad aliud, vel propter defectum

mouentium, sunt in illis problematis, de quibus vox [illegible] apparen-
tis aequalitate eorum, quae mouent ad utrumque [illegible], et ista est dubitantis dispo-
sitio, quae fluctuat inter duas partes contradictionis. Id quod exemplum potest explo-
ratione, quae [illegible] potest in aequilibrio [illegible], [illegible] neutri [illegible]
pondus ullum imponitur, [illegible] utrique imponitur pondus omnino aequale. Sic intel-
lectus anceps, suspensus, et in aequilibrio haerere potest inter duas partes contradic-
tionis, [illegible] neutra occurrit ratio, [illegible] utraque ratio omnino aequalis occurrunt
in utroque [illegible] magis inclinatur ad unum quam ad aliud: et haec est dubi-
tantis dispositio ut aiebat Angelicus D. [illegible] intellectus in aequilibrio
positi, neque assentientis, neque dissentientis suspensio proueniens ex defectu mo-
uentium ut ait D. Thom. appellatur a multis dubium negatiuum, [illegible]
proueniens ex aequalitate mouentium [illegible] dubium [illegible]. Ita Thomas [illegible]
de [illegible] n. 84 et Cardenas in sua [illegible] [illegible]
[illegible] dubium negatiuum esse ait, quo quis dubitat, nulla occurrente ratione
pro alterutra [illegible], ut contingit mihi [illegible] [illegible]
ne parem impar sit [illegible], aut arenarum maris numerus.

195 Hoc posito in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] de
[illegible] cap. 18, [illegible] disp. 5 cap. 4, Thomas disp. 7 de [illegible] num.
69, [illegible] tom. 3 disp. 10 num. [illegible] et alii, [illegible] esse de
peccatis [illegible] dubiis, ut [illegible] neutra [illegible] adsit ratio ulla ad aliam
inclinans, et [illegible] hoc dubium non est morale, et prudens, [illegible]
[illegible], et insufficiens ad inducendam [illegible] obligationem. [illegible] nulla est iusta
ratio dubitandi dubium non est morale, et prudens; in [illegible] de quo loqui-
mur, nulla est [illegible] iusta dubitandi ratio. Praeterea, [illegible]
[illegible] esset obligare [illegible] ad [illegible] illa peccata, de quibus post diligentem
[illegible] discussionem nulla se offert ratio inclinans ad iudicandum [illegible]

dimittere: etiam si ex certa nec physice nec morali, nec stri, nec equiva-
lenter sunt in dubia; solum autem datur obligatio abstinendi certa, quae sunt
in dubia. Denique a praedictum dubium non est dubium, quod pura igno-
rantia, et nescientia; si quis ex vocetur, sint ne paria, an imparia astra,
reddet omne, se nescire, sive ignorare. Interim ubi velit se dubitare:
audiens ex vocabit etiam: quae sit ratio dubitandi vos. Et cum nullam ra-
tionem exhibere posset, convincitur, se ad istam interrogationem inepte respon-
disse. Unde non possum hic non mirari, quod Card. de Lugo disp. 16
num. 59 expresserit dubium, de quo praesens loquitur exemplo illo:
utrum astra sint paria? cum dicit, etiam in dubium non esse morale, et
prudens, sed purae physicum; imo non tam dubium, quam pura ignorantia. Tale
autem dubium certe pro peccato dimittendo contemnendum est. Et licet omnis dubitans,
ignorantiam habeat rei de qua dubitat, quando in dubium gravibus, et prudentibus
rationibus pro utraque contradictoria parte dubitatur, non est pura ignorantia, seu nes-
cientia, sed dubium prudens.

196 Circa dictum nec inivenio, quod de dubio proveniente
a levibus dubitandi rationibus. Ita Braserus loco cit. 18. Silentio in sua
sexta opinione discat. Vo: parag. V: *nec tenetur*, inquiens, qui dubi-
tat de peccato, quin habeat vos dubitandi, sed solum levem. Ubi utrumque
ut vides assertionem exprimit. Ita etiam Cheminch. eo num. 69. ... Layman
eo eadem disp. 16 num. 5, et alii. Et probatur 1° ex eo, quod rationes leves virum
prudentem movere non possunt, imo eo ipso quod levis sit, vinci potest, et
haberi quasi nulla, ut in sibi dictat ex cap. *Inquisitioni* de Sententia Ex-
communicationis; 2° ex eo, quod si quodlibet etiam minimum dubium sufficeret ad inducendam
abstinendi obligationem, scrupulis infinitis aperiretur ianua, ut optime no-
tat, et explicat eo loci Braserus.

197 quod est de dubio vel, aut prudenti ob graves, aut gra-
ves dubitandi rationes, atque adeo de peccati prudenter ac valide dubijs.
Dubia vero autem sunt illa de quibus poenitens dubitans aeque gravi, ac
prudenti ratione dubitat, an a se commissa fuerint, eo quod occurrat ra-
tio ad affirmandum et aequalis ponderis ratio ad negandum, ita ut non magis
in unum, quam in alterum contradictionis partem inclinetur, sed inter utramque
fluctuans, maneat anceps, suspensus, et in aequilibrio dubius. Unde Sal-
manticenses in summa verbo dubium sic ait: Dubium [illegible], est
[illegible] est [illegible] aequalitas. Aliud ergo non assumunt. Durandus
[illegible] 13 [illegible]. D. Antoninus [illegible] summae titulo 3 cap. 10.
Tabiena verbo dubitatio, Alvarus, et Coriduba adducti a P. [illegible]
num. 6.

198 Ex dictis infertur cum eodem P. [illegible] cum hoc [illegible]
gia lebesimus num. suo 8 dubium morale, ac prudens [illegible] sumptum
non bene dividi in positivum, et negativum; imo ex [illegible] dubitare,
nisi qui anceps, et suspensus est, fluctuatque inter duas contradictionis
partes sine ulla [illegible], nec morale, et prudens est hoc
dubium, nisi quando suspensio [illegible] et fluctuatio proveniunt ex positivis rationibus
[illegible] pro utraque parte. Deinde morale, ac prudens dubium est positivum
quoad fundamenta dubitandi, et quoad suspensionem [illegible] ac [illegible] appel-
lari ergo posset negativum. Sin autem denominatur a positivis fundamentis dicen-
dum sit positivum, et [illegible] dicendum sit negativum denominatum a hac seu
suspensione [illegible] ac [illegible], vocale tantum dividendum est, parum [illegible] refert quo
hic [illegible] ... dummodo de re [illegible]. Sic [illegible] illi, qui pu-
tant [illegible] accedere dicunt de dubio negativo loquuntur de dubio [illegible]
negativo, ut [illegible] neutra contradictionis [illegible] ratio ulla addit audiendi non sunt

seq. resolvendi dra tradita num. 195. Si autem de dubio morali ac pru-
denti loquantur quod verum est propter rationes quae utrimque militantes voces
quod hi ipsi propter hoc seu suspensionem assensus ac dissensus rationum vocant, no-
bis lumen sentiunt: quod sit an bene loquantur illud appellantes rationem. De
hoc quoque dubio loquitur Mendo in sua epit. theol. mor. rescr. Sacram. num. 3 di-
cens: Si vel dubium sit rationum ita ut utrimque rationes dubitandi occurrant, quin
nec probabiliter possit huic aut illi assentiri, ita ut sit suspensivum dubium,
et peccata sint supposita dubia, tenetur illa confiteri.

199 [illegible], et Ioannis Sa docet, hoc teneri ad confitendum
peccata mortalia dubia, atque adeo hoc esse materiam necessariam Sacramenti poenitentiae. Ita
Lugo disp. 22 de Poenit. sect. 9, Thomas Sanchez lib. 1 in Decal.
cap. 10 num. 66, et 63, ubi [illegible] ex antiquis pro eadem Sa referunt,
eamque omnino certam reputat: Card. de Lugo disp. 16 sect. 2 et 3, Fran.
[illegible] de Poenit. disp. 3 eam esse omnino certam vocans, Raynaudus tom.
16 sect. 1 [illegible] 8 num. 35, [illegible] disp. 40. Valentia, Azor, Fil-
liucius, Bonacina, Bauli, Fagundez, Sanchez, Oviedo, Laymann, Diana,
et plures alii, quos refert, et sequitur Mendo in sua Stateria dissert. 10 [illegible]
[illegible], et in epitome theol. mor. Sacram. num. 9.

200 [illegible] Sa nisi obligationem confitendi peccata morta-
lia dubia, atque adeo docet, illa non esse necessariam Sacramenti poenitentiae materiam. Ita
Caramuel lib. 3 Theologiae moralis disp. 9, et in Theologia fundamen-
tali a num. 1883, Hieronymus Ferrantinus de Scandalis et cor-
reptione fraterna disp. 1 [illegible] 33 num. 49, Martinon tom. 5 disp.
50 sect. 8 num. 21, Iosephus de Ianuario tom. 1 Resolutionum mo-
ralium Resol. 20 [illegible], Petrus Marchantius lib. 4 titulo 6
quaest. 5, et alii antiqui in manuscriptis. Alanc [illegible] probabilem repu-

tani et Al aliqui, qui hi a praxi Sa recedere n audent. Vos vide re poteris apud Lamb. in methodo expedita Jesu lib. 2 cap. 1 parag. 3. Cardenas hi, qui in 1a p. Crisis Theol. disp. 41 cap. 5 hanc Sa prob. dixerat, etsi praxi semper adhaerens; postea hi in 3 p. disp. 18 cap. 2 eam reponit inter opiniones dubie probabilitatis.

201 3a est media quaedam Sa distinguens inter dubium commissi pecti, et dubium gravitatis illius; asserens, pecta mortalia quoad commissionem dubia n esse naturo clavibus subjicienda; subjicienda autem natura esse pecta quoad commissionem certa, dubia vero quoad gravitatem. Ita Chimenes disp. 3 dub. 8. Fraure et Videntur huic Sa Pisparius tom. 2 in 1. 2 q. 19 art. 6 dub. 2, et Fragoso tom. 2 in 2a p. Eccle Praecepti Cap. 1 nu. 9. Aliqui pro eadem Sa proferunt mora qui, Fedechis tit. 3 de Sacto Poeniae disp. 1 q. 5. Id autem insequens dicta videtur. Dubitans enim, an pecta a se commissa mortale sit, vel mortale, dubitat, an commiserit pecta mortale. Sed qui dubitans, an commiserit pecta mortale, n tenetur illud confiteri: ergo neque tenetur illud confiteri, dubitans, an pecta a se commissa veniale sit, vel mortale. Conseq. liquet. Mi est ipsa adversaria; Maior autem Ca luis nota est: idem enim est dubitare, an pecta a se commissa sit grave, ac dubitare, an pecta grave commiserit. Idem itaque in utroque casu dicendum esse, atque ab orbis aliis theoris dicitur, cavenit Lugo disp. 16 a nu. 64. Hac igitur prima Saa omnino rejecta,

202 Conclusio nostra est 1a Saa, cuius efficax probatio desumenda est ex usu et praxi totius Ecclae, cuius initium, ut nu.

6) ait id, sugo ni apsidur, atq adeo a Christo Domino praecepto exordiri emanasse, esseque traditionem a tempore Apostolorum, qui ita Sacramentum confessionis praeceptum intellexerunt, ad haec usque tempora continuatam. Et confessio usque ex optima interpretatione est consuetudo, ut ubique omnium vendit, et continentur; atqui consuetudo, et praxis fidelium est confiteri ea obligatione peccata mortalia prudenter ac probabiliter dubia; ergo Sacramenti confessionis lex ad peccata mortalia prudenter, ac probabiliter dubia extenditur. In quo itaque de facto, cuius tamen hic est, quod versamus, an sit Christi Domini praeceptum confitendi omnia peccata mortalia post baptismum commissa comprehendat peccata mortalia prudenter, ac probabiliter dubia, quo quidem modo procul dubio imponi potuit a Christo Domino praedictum praeceptum, standum est praxi, et consuetudini fidelium, constantique Theologorum sensui, qui obligationem praedicta peccata confitendi semper agnoverunt.

Dices, praxis, et usus fidelium ea peccata confitendi nullam inducere obligationem; Cum enim datur usus, et praxis fidelium confitendi peccata venialia; et tamen nulla est obligatio confitendi haec peccata. Sed contra est aperta disparitas: praxis enim, et usus fidelium confitendi venialia semper est, ac fuit sub cognitione de non obligatione confitendi illa; usus autem ac praxis confitendi peccata mortalia prudenter ac probabiliter dubia oritur ex communi fidelium iudicio de obligatione confitendi eiusmodi peccata, quod quidem iudicium ab Apostolorum tempore ad nos usque pervenit, haecque traditio communi, ex qua explicatur Sacramenti confessionis praeceptum non solum ad mortalia omnia peccata certa, sed ad mortalia etiam peccata prudenter, ac probabiliter dubia extendi.

204

2 Probatur [illegible] ex [illegible] Sess. 14 cap. 5 ubi declarans, quaenam peccata sint materia sacri poenitentiae ministerii, necessario quae debeant a poenitentibus in confessione manifestari, haec habet: ex his colligitur

operatere à poenitentibus omnia peccata mortalia, quorum post diligentem sui discussionem conscientiam habent, in confessione recenseri, etiamsi occultissima illa sint, et tantum adversus duo ultima decalogi praecepta commissa, etc. postea quod illa verba excipit ab obligatione confitendi illa quae vetuleris tuis DD. Unde in gero. 1° ex Concilio Tridentino peccata mortalia certa, ac probabiliter dubia sunt materia necessaria sacramenti poenitentiae, atque adeo necessario tenentur à poenitentibus in confessione manifestari. Praeterea probatur: non de his conscientiam habet poenitens, exercitatur quod remorsum patitur, nec potest dicere ita dubitans cum Apostolo 1 ad Corinth. c. 4. dicere: Nihil mihi conscius sum. Conscientia enim praecepti eo loci ita sumitur à Patribus, ut extendatur ad omnem eam notitiam quae sufficiat ad prudentem remorsum, et anxietatem. Et probatur: non paulo post addit idem Concilium: Itaque dum omnia, quae memoriae occurrunt peccata, Christi fideles confiteri student, procul dubio omnia divinae misericordiae ignoscenda exponunt. Qui vero secus faciunt, et scienter aliqua retinent, nihil divinae bonitati per sacerdotem remittendum proponunt. Atqui memoriae poenitenti occurrit mortale illud peccatum, de quo ipse prudenter, ac probabiliter dubitat, an fuerit à se commissum: alioqui enim in solum dubitaret; quod nec potest prudenter illud clavibus subjicere: quia si illud scienter retineat, nihil divinae bonitati per sacerdotem remittendum proponet: datur ergo ex Tridentino obligatio subjiciendi clavibus peccata mortalia certa, ac probabiliter dubia.

208 Sed statim ex eodem Tridentino in nostrum deinde insurgunt adversarii, et sic argumentantur. Tridentinum enim eodem cap. 5. sic ait: Constat enim nihil aliud in Ecclesia à poenitentibus exigi, quam ut postquam quisque diligentius se excusserit, et conscientiae suae sinus omnes, et latebras exploraverit, ea peccata confiteatur quibus se Dominum, ac Deum suum mortaliter offendisse meminerit; atqui dubitans an mortale peccatum commiserit non meminit se mortaliter peccasse: ergo non exigitur

ab illo

ab illo, ut mortale peccatum dubium confiteatur.

Hoc est praecipuum adversariorum fundamentum, quod in nullo negocio dicitur, quod in nullo negocio dicitur. Sed videlicet intentum Card. [illegible] eo [illegible], quod ex verbis immediate praecedentibus textus illius nobis ab adversariis obiecti perspicue colligitur. Sic enim Card. ait: sed et impium est, confessionem quae hac voce fieri praecipitur, impossibilem dicere, aut carnificinam illam conscientiarum appellare: Istis enim nihil aliud in Ecclesia a poenitentibus exigi &c. Damnare itaque eo loci intendit Concilium impiam illam haereticorum illius temporis calumniam, qua impudenter asserebant, praeceptum esse confessionis esse de re impossibili, cum in Ecclesia doceretur esse obligationem confitendi omnia peccata mortalia etiam ea, quorum quis non recordatur. Id ecce sancta Synodus haereticos docuit ibi Conc. [illegible] nihil aliud in Ecclesia a poenitentibus exigi, quam ut post diligentem sui discussionem, ea peccata mortalia confiteantur, quae memoriae occurrerint. Loquitur igitur Concilium de illa memoria, qua impediti haeretici fuerant in Ecclesia ad confessionem requiri. Unde verbum eius est, non requiri in Ecclesia confessionem peccatorum mortalium, quae oblita sunt, et eorum, in quae cadit memoria, quibus opponitur oblivioni, seu peccatis oblitis: caetera itaque verba sic exponas: ea peccata confiteantur (non quorum obliti fuerint, ut impudenter fingebant sectarii) sed quibus se Deum, ac Deum suum mortaliter offendisse meminerit: eo nimirum modo quo meminerit, vel certo, vel sub dubio prudenti, ac certo.

Ex quo Card. eo loci meminisse, ac memoria non accipiuntur simpliciter, et idem eo loci est meminisse poenitentem peccati mortalis, ac illud occurrere memoriae eius, ut ea nuper dicta sunt, et ipsa ea verba, quae immediate subiungit idem Card.: Reliqua autem, inquit, peccata, quae diligenter cogitanti non occurrunt in universum eadem confessione inclusa esse intelliguntur

cum ipsa dicimus: ab occultis meis munda me Domine. Illis peccatis illis, quorum memoria est, et quae confitenda esse docerat Concilium, opponuntur tanquam mem-

bus aliisq[ue] peccata relegua, quae diligenter cogitanti n[on] occurrunt: in his autem nullo modo comprehendi videntur peccata mortalia dubia; haec enim eo ipso, quod paenitens de illis dubitet, iam aliquomodo ipsius memoriae occurrunt: ergo haec intelliguntur iam inclusa in priori divisionis membro, atque adeo computari non debent inter occulta illa, quae inculpabiliter omittuntur, sed manifestari debent, et culpabiliter omitti.

208

Argumentantur iterum ea ipsis Tridentini verbis quibus nos nunc uti conclusionem nostram probabamus. Etenim ibi Concilium docet confitenda esse a paenitentibus omnia peccata mortalia, quorum post diligentem sui discussionem conscientiam habent. Sed peccatorum mortalium, de quibus paenitens prudenter, ac rationabiliter dubitat an fuerint a se omissa, conscientiam non habet: ergo peccata mortalia de quibus paenitens prudenter, ac rationabiliter dubitat, an fuerint a se omissa non comprehenduntur in ea Tridentini definitione. Minorem probant: quia conscientia videtur includere scientiam iuxta illud Bernardi lib. de Conscientia cap. 8: Conscientia est quasi cordis scientia; peccatorum igitur, quorum non est scientia, nec conscientia esse videtur. Atqui peccatorum mortalium, de quibus paenitens prudenter, ac rationabiliter dubitat, an fuerint a se commissa scientiam non habet: ergo neque conscientiam.

Respondetur: licet horum peccatorum non sit conscientia ea tamen in conscientia esse, conscientiae enim nomine comprehenditur etiam notitia illa, seu reminiscentia dubia. Quod et apud theologos omnes frequentius &c.

Nihil deficit, nec desideratur.

Et ex quo apud Theologos sit frequentius, quod conscientiam dividere in certam, ex-
-tionem probabilem, seu opinantem, et dubiam. Qui ergo prudenter ac probabiliter de peccato a se commisso dubitat, conscientiam habet eius peccati dubiam. Id 2° probatur ex eodem illo num. 201, qui enim habet prudens ac probabile dubium de peccato mortali a se commisso, habere dicitur remorsum conscientiae; quia conscientia [illegible] illud mortale peccatum dubium aliqua ratione est in eius conscientia, non ut certum, sed ut dubium, id autem sufficit ut non ille non possit cum Apostolo dicere: Nihil mihi conscius sum.

209

Obiiciunt et alia plura quorum primum est: in dubio favor est adhibendus possidenti; ergo in dubio an mortale peccatum commiseris, decernendum est in favorem libertatis, atque adeo liber eris ab obligatione confitendi. 2°: in dubio legis latae, seu voti emissi non teneris lege, vel voto: ergo in dubio peccati mortalis commissi non teneris praecepto confessionis. 3°: in tribunali forensi non admittuntur delicta dubia: ergo neque peccata dubia in tribunali poenitentiae. 4°. Pro peccato dubio non potest quis obligari ad poenam certam, qualis est via confessionis, et poena a confessario iniuncta; ergo non datur obligatio confitendi peccata prudenter, ac probabiliter dubia. 5°. quia incredibile est si hoc praeceptum esset in Ecclesia de [illegible] in [illegible] Concilii explananda, et maxime Trid. sess. 14. ubi late atque ex professo agens de confitendis ex praecepto omnibus peccatis mortalibus, ac circumstantiis speciem mutantibus.

Atque his facile diluuntur. Ad 1um enim determinando [illegible]: in eo enim dubio non libertas hominis, sed praeceptum confessionis possidet: eo enim ipso, quod prudenter ac probabiliter dubitet, an mortale peccatum commiserit, vel an peccatum, quod scit se commisisse, mortale fuerit, certum est illum confitendi praeceptum, id testante usu, et praxi Ecclesiae, ut colligitur

ea antiquiori ibi c. d. atque ex recentiori plerique alii, qui tanquam de
certo unanimi consensu divinum confessionis praeceptum ita intelligunt, ut morta-
lia omnia certa, et dubia complectatur: id quod etiam ex Trid. satis apparet
colligi a num. 201 ostendimus. Ad 2um solum dicitur eos esse nul-
lum, in eo enim casu non dubitatur de praecepto, cum praeceptum sit confitendi
omnia mortalia peccata certa, et dubia. Qui igitur scit se habere mortalia
peccata dubia de peccati dubitat, non de praecepto illa confitendi.

211

Ad 3um dicitur ea eius ratio, et exempla ea num.
60, et 78, paritatem ab huius ad sacramentale iudicium non valere quoad omnia
Dispensatio obiecta probat, quae volunt eis Ad: probat enim peccata mor-
talia dubia, nec admitti quidem posse subiici aliis ad sacramentale iudicium, seu tri-
bunal poenitentiae. Ratio cuius animadvertenda haec est: ex eo enim quod in forensi tri-
bunali non admittatur accusatio de delictis dubiis, quis inferat, Christum Dominum
nec voluisse, nec praecepisse quod peccata mortalia dubia in sacramentali confessione
aperiantur.

Ad haec, forense tribunal est ad damnandum reum; hic
autem damnabitur iniquus propter delictum dubium, at poenitentiae tribunal est
ad damnandum, et ad absolvendum reum est; hic autem hoc de causa
merito obligatur ad aperiendum in confessione mortale peccatum prudenter
ac probabiliter dubium. Si enim illud revera ipse commisit per eius confessionem
et sacerdotis absolutionem ab illo liberabitur, et gratiam consequitur:
Si autem illud vere non commisit, multum illi proderit sic fuisse
securum de sua salute.

212

Ad 4um vero eo nihil probari, quod diximus n.
61: ipsi enim non potuisse quidem Christum Dominum obligare poenitentes ad
confitenda peccata mortalia dubia, nec eos posse illa confiteri: nam

et peccatis voluntarie expositis, iniungenda est poenitentia.

Mandus ig. est an: obligatio ex manifestandi pecti mortale dubium, et pecta certa, q eo pecto dubio iniuncta cedunt in bonum ipsius pis, seu poenitentis. 75

Semper tn. p pecto dubio tm est pena a Confessario iniuncta. Ad 3. Ret. P. Thomas Sanchez nu. suo 58 nil probare, q est argutum ductum ab authoritate hum. Silens tn lex eodem ita sati a Trid. expressa, nam obligationem Confitendi, dum sola mortalia excludit a tanto Confessionis Steuges dicta nu. 20.

213 Aliud ig. opportunitate sunt aliqua notanda. Notandum ig. 1. pecta dubia ni ut certa, sed solum ut dubia aperienda esse in Confess: pecta ex eo modo sunt in Confess. aperienda, quo sunt in Conscia; sed in Conscia sunt dubia, et ni certa: g in Confess. aperienda sunt ut dubia, et ni ut certa. Deinde, qui mortale pectum dubium fateretur ut certum, irrenderet in re gravi, et ad Confess. pertinente, atq adeo et mortaliter peccaret, et sacrilegium Confess. faceret. Poenitens: nq valde diversum iudicium ferendum est de pecto dubio ac de certo. Denique, q ni tm veritas exigitur in foro Confess., quam in foro externo; in foro autem externo damnaretur ut testis falsus, qui rem sibi dubiam deponeret ut certam; est q. vel ex suo gene pectum mortale. Ita Lessius 3 disp. 22 sect. 3 nu. 3. Thomas Sanchez num. 68, qui multos alios referunt. et citant, nemine de hoc dubitante p. Notant ex praedicti dici AA. eum Caietano, Victoria, et aliis in tenda poenitente pecta dubia tanquam certa confitente excusari a pecto, eo qd bona fide, et ex quadam simplicitate id faciat, existimans esse tutius gravare se, quam exonerare, et praedicta pecta ita esse confitenda.

Notandum 2. ad Confess. benevoli, eos qui pau-

denter, ac debiter dubitat, an pecc. mortale commiserit, quam qui prudenter ac debiter dubitat, an pecc., quod se commisisse certus est, mortale fuerit tamen cum in utroque casu sine dolore ex huiusmodi dubii satis debeat, et specificari notantur num. 281 ... illius etc. Notandum, qui pecc. dubium confitetur, debere sub confitendo aliud pecc. certum; unde si nullum aliud materiam confessionis mag. habeat nisi mortale pecc. dubium, debet ... illud confitenti aperire aliquod certum, sive mortale ... sive veniale confessum ... antea: ... sola ... pecc. dubii confessione sacrum periculo frustrationis exponitur: si enim pecc. illud dubium de ipso non fuerit commissum, irritum erit ac nullum sacrum defectu materiae: ... sit certo validum addi debet in confessione pecc. dubio pecc. aliud certum.

Addendum ... cum ... Sanchez num. suo 70 ... cedere, quod qui confitetur dubium est de facto, et de iure, quod ... confitetur, se dubium esse, an commiserit aliquod mortale pecc., aut tale pecc.: ... sola huius dubii confessione ... certum confessionis mag. praebet: si autem confitenti certo sit de facto, et ... de iure dubius, quod ... confitetur pecc., quod certus est se commisisse, solum quod dubitat an sit mortale ... non est aliquid mag. sub praebere, ... certa materia datur.

Quod dubium, inquies, si in ... de quo loquimur contingerit nullum habere ... ponere mag. certum? ... 18 sect. 4 num. 42, prudenti arbitrio confessarii relinqui, ut ... mag. necessitate, et periculi, et dubii probabilitate sacrum conficiat abstinendo sub ... sacrum ... cepta.

118

Notandum ... certum de commisso pecc. mortali, prudenter ... ac debiter dubium de illius confessione teneri ad confessionem illius. ... communiter ... et plures ... quibus huiusmodi ...

confitendi peccata mortalia quoad commissionem dubia, et peccata quoad commissionem certa, et dubia quoad gravitatem, probatur obligatio hæc specialiter: quia certus de debito contracto et prudenter, ac probabiliter dubius de solutione, solvere tenetur. Sed qui certus est, se mortale peccatum commisisse, et prudenter ac probabiliter dubius, an illud fuerit confessus, certus est de debito contracto, et prudenter ac probabiliter dubius de solutione: ergo solvere tenetur, id est, peccatum illud confiteri. Confirmatur: nam in casu præsenti dubium, atque dubio certum confessionis præceptum possidet: ergo in præsenti casu datur obligatio peccatum illud confitendi. Tandem probatur: nam in præsenti casu certum est, illum mortale peccatum commisisse, et obstrictum fuisse confessionis præcepto: non autem constat, ne probabiliter quidem, te ab illius obligatione per confessionem fuisse liberatum.

Notandum hic pro scrupulosis non dari hoc prudenter ac probabiliter dubium de confessione peccati mortalis per hoc solum quod non recordetur certa memoria, et clara confessionis a se factæ: sola enim non recordatio confessionis huius vel illius peccati mortalis non est causa dubii, nec sufficiens ratio ad obligationem confitendi illud peccatum, nisi alia ratio accedat. Et quidem oporteret innumeris scrupulis animum aperiret, cum non sit adeo facile posse meminisse confessionis cuiuslibet mortalis peccati. Ut igitur in casu proposito teneatur quis confiteri, necesse est quod probabili dubio prudenti ac probabili laboret, et quod nullo probabili modo possit iudicium ad iudicium prudens determinare, quod probabiliter suadeat, se confessum fuisse mortale illud peccatum quod certo scit se commisisse. Videantur Gram. tom. 1 disp. 3, Martinus Perez disp. 21 sect. 4, Lamb. in Methodo expedite confessionis lib. 1 cap. 1 num. 29, et alii quos ibi profert. Cap. 42. Dubium incidens.

Caput 123.
Dubium Evidens.

216 Rogabis; an qui moraliter certus dubium confessus est ut dubium, si postea dubium censeat deponendum esse certum, teneatur illud ut certum confiteri? Primi est affirmativa sententia, quam ut certam supponunt Thomas Sanchez lib. 1 in Decal. cap. 10 num. 69, Suarius de Poen. q. 9 art. 2 disp. 22 dub. 6, et Card. in sua Theoria Crimi disp. 51 cap. 2. Plures alios pro eadem sententia dabit Moya tr. 6 disp. 1 q. 6. At pro negativa sententia multi, ni fallor, urgent argumenta, quibus illius probabilitatem suadet ex Card. de Lugo disp. 16 a num. 78. Eique adhaerentur Caramuel in Theoria Fundamentali num. 1997 fund. 63, Leander à Ssmo Sacro tom. 7 de Sacris tr. 5 disp. 5 cap. 11, Mezolla tom. 1 disp. 3 cap. 3 dub. 3 Castellar. 23 num. 151, et 159, Franciscus Verde in Apologia pro Anti Caramuele q. 12 parag. 2 num. 550, Gerardelli tr. 5 de Scrupulorum Caris, et remediis q. 6 num. 22, Marcus Vidal. tr. de Poenitentia q. 9 a num. 34, Martinus de Sancto Joseph tom. 1 lib. 1 tr. 8 num. 9, Hieronymus Fernandius de Scandalo, et Corrept. fraterna disp. 1 q. 38 num. 15, Ugadello cap. 14 dub. 10, et alii. Eamque certo probabilem esse, ait Mondo in exam. Ven. Sac. propos. num. 12. Probabilem quoque vocat Lamb. in methodo expediendi confessiones lib. 1 cap. 1 num. 28. Probabilem etiam censent Marthinus Bresserus lib. 4 de Poenit. cap. 18 num. 132, et Pelizzarius tom. 2 Manualis Regularium tr. 10 cap. 10 num. 128.

217 Pro hac negativa sententia fundatum ducit Card. de Lugo ex alia apud Theologos recepta doctrina, affirmante illum qui in poenitentia declarare non est certus peccatum, confitetur non esse verum, decens peccasse dubie, sive mortaliter, si postea recordetur, et certo deponat se diu dubitasse peccasse, non teneri ad id confitendum, quod vero illa praeteritum non respectabitur ad minus dubia illa quaestio. Hinc autem sane

difficile sumitur. Neq. ille qui sic se accusat: peccavi decies plus minus in furtis [illegible] non confitetur ut certum, sed solum dubium; et sic si postea recordetur, et certo comperiat se duodecies peccasse, non tenetur iterum confiteri ut certum furtum [illegible], quod prius solum ut dubium confessus fuerat. 5.° Neq. etiam, si unicum furtum dubium ut dubium confessus fuisset, teneretur postea illud ut certum confiteri, si postea dubium cessaret, et comperiret certo a se fuisse commissum. [illegible] probatur: cur enim unicum illud furtum in hoc casu teneretur confiteri, et non illud [illegible] in alio casu, cum utrumque sub aequali dubio confessum fuerit, et postea de utroque aequaliter habeat certitudinem? Adde in praedicto casu non solum a poenitente dici ut dubium furtum [illegible], [illegible], sed etiam [illegible] [illegible] se peccasse decies plus minus dicit, non dicit ut certum se peccasse decies, sed sub dubio relinquit, an furta fuerint pauciora, atque adeo unum furtum [illegible] non confitetur ut certum, sed solum ut dubium; et sic ex illa receptione [illegible], si postea recordetur ditatem, et certo furtum fuisse [illegible], non tenetur iterum confiteri: sed quod furtum [illegible] clavibus subjectum, ut dubium non debet iterum subjici ut certum, sic nec unicum furtum in nostro casu. [illegible] [illegible] non invenisse apud [illegible] solutionem, testatur doctus Lugo [illegible] invenisse num. suo 79; atque adeo [illegible] [illegible] est receptio illa alia apud theologos, [illegible] si illa non negetur, nec [illegible] erit [illegible], quae ex illa [illegible] probatur.

218 [illegible] fundatum a priori, et efficax ita proponit idem Lugo: quod confessus res mortale peccatum ut dubium, [illegible] tamen de [illegible] exstitit, si fuerit verum peccatum absolvuo [illegible] illud cecidit, et quod dixerit: absolvo ab hoc [illegible] illud confessus fuisti, [illegible]

illo sit absolveretis: et in altero cum teneretis illud solum confiteri, et dare quod absolvoris [illegible]; si ubi nullum aliud peccatum haberes: absoluit quod [illegible] Sacerdos directè ab illo peccato; sub conditione cum si fuit peccatum: si enim revera non fuit, nec directè, nec indirectè ab illo absoluit. Si a verum peccatum fuit directè ab illo absolutus es: quod si postea certo tibi constet, fuisse peccatum, non teneris illud iterum ad sacramentum iudicii deferre ut certum. Atque dum enim illud iterum deferre tenearis? Certè non ad absolutionem directam obtinendam, cum eo illa in priori confessione obtinueris. Nec ut certum illius notitiam des confessario: talis enim notitia solùm deservire in ordine ad absolutionem, qua quidem eo non indiges, cum directè sis ab illo peccato absolutus.

119

3ᵘᵐ fundamentum desumitur a simili: qui enim in dubio an censuram, aut irregularitatem incurrerit, petit ad cautelam absolutionem, aut dispensationem, ea qua obtenta postea constiterit censuram, aut irregularitatem fuisse certo contractam, non indiget nova absolutione, aut dispensatione: ad hoc enim data fuit prior absolutio, aut dispensatio, ut si vinculum fuit re ipsa contractum dissolveretur: si quod postea constiterit, vinculum re ipsa fuisse contractum, eo ipso constat, positam fuisse conditionem, sub qua fuerat data absolutio, aut dispensatio; atque adeo in absolutum transiisse, sortitumque fuisse suum effectum: similiter quod in nostra causa dicendum erit. Et confirmari videtur exemplo illius, qui integre confessus est peccatum certum, de quo tamen et poenitens, et confessarius dubitarunt, mortale ne esset, an veniale: etsi enim poenitens postea poenitens, aut confessarius certo cognoscat mortale fuisse, non tenetur poenitens iterum illud confiteri ut mortale, ut docent Layman [illegible] disp. 28 sect. 2 et Thomas Sanchez lib. 1 in Decalogum cap. 10 num. 9 multique alii, et supponit idem Lugo num. suo 93: quod similiter qui mortale peccatum dubium ut dubium confessus est non tenebitur illud iterum

ut Certum confiteri, si postea certitudinem habeat.

220 Sed objicitur V°. Ergo qui se accusaret de duobus furtis certis, adderet que: et me accuso de aliis furtis, si forte ea commisi, nullo modo dubitans, si postea sciret se alia duo commisisse, non teneretur illa confiteri. Illatio probatur: nam etiam in hoc casu directe absolveretur ab illis aliis duobus furtis, si ea commissa fuerunt. Negatur illatio et probatio illius: Sacerdos enim nequit absolvere directe a peccatis etiam sub conditione nisi ut iudex, et praecedente accusatione de illis; in casu autem objectionis, cum illa alia furta exprimantur solum ut possibilia, et peccatum solum ut possibile non sit materia accusationis, et confessionis, nulla de illis est accusatio, et confessio, atque adeo postea poenitens sciens se duo alia furta commisisse, aut etiam dubitans an illa commiserit, tenetur illa confiteri, ut certa, si certa sit, ut dubia, si de illis dubitet. At in casu praesenti quando datur accusatio cum poenitens fateatur peccatum ut commissum saltem in dubio, et sufficit est in casu confessionis, et sic lex est absolvi directe sub conditione.

221 Objicitur 6°. Peccata debent a poenitente in confessione aperiri ut sunt in eius conscientia; sed in eius conscientia illud peccatum ita non est dubium, de certo: ergo debet ut certum a poenitente in confessione aperiri. Haec ob rem probat 2a Decephis 3 illa Theoria duo supporium nostrum, quorum etiam 113 imo et 10 3 debere iterum a poenitente, qui se accusaverit de 10 3 furtis plus minus ve clausulas subiicere si certo postea cognoscat, se 11 perpetrasse. Probat insuper cum qui mortale aliquod peccatum ut certum confessus fuit, quia certo illud tunc habebat, si postea de eo prudenter ac probabiliter dubitet, teneri illud ut dubium confiteri, quod adversarii non admittent. Ad autem objectionem probari potest quod in poenitentis conscientia illud peccatum ita non est certum, de dubium; peccata autem aperiri a

poenitente in confessione debent, quae sunt in eius scientia. Dicitur itaque lege Hugo Delgadillo, et aliis, peccata esse a poenitente in confessione aperienda, quae sunt in eius scientia ante quam ab illis poenitens directe absolvatur; non vero quae sunt in eius scientia, postquam poenitens plenam, ac directam ab iis absolutionem obtinuit.

Instabis. Si ab initio fuisset certum peccatum in scientia, debuisset poenitens illud iterum aperire in confessione: quod licet per accidens tunc fuerit excusatus propter dubium sui, cessante postea dubio, redibit obligatio illud confitendi, ut certum quod prius per accidens fuerat impedita. Militat contra hanc instantiam 2a receptus contra illam apud theologos supra lin. memini supra Ante, et in qua dissolvere illam debent adversarii. Demisso igitur ante, videtur certa: verum quidem est, quod si ab initio mortale illud peccatum fuisset ut certum in scientia poenitentis, debuisset ab illo ut certum in confessione aperiri: verum etiam est, fuisse tunc per accidens propter dubium sui, impeditam illam obligationem; falsum tamen, quod postea cessante dubio, resurgat, sive redeat illa obligatio: quia igitur cessat etiam finis illius obligationis, qui erat obtinere plenam et directam ab illo peccato absolutionem: cum enim igitur illud supponatur plene ac directe absolutum per claves, non videtur esse, cur iterum necesse sit illud clavibus subjici.

223

Objicitur 3. Circumstantia mutans speciem peccati mortalis per obligationem a poenitente in confessione omissa debet a poenitente, qui postea illius recordatur in confessione aperiri, imo et totum peccatum, si circumstantia sine illo nequeat explicari: ergo quae propter dubium omissa fuit a poenitente certitudo peccati mortalis, cessante postea dubio, debet illa confessori manifestari. Solvant etiam objicientes suam objectionem in casu proposito num. 217 et ab illis admisso. Demisso ante, negatur consequentia: circumstantia enim certitudinis

neq. speciem peccati mutat, neq. est contraria se tenens ex parte ipsius pec-
cati, sed ex parte tantum poenitentis. In praedicto itaq. casu, de quo nunc est, to-
tum peccatum ingenue manifestatum a poenitente est, in tali ac tanta manifesta-
tione qualitatis, ac qua postea, cessante dubio, manifestari posset; et tale, ac tanta
ut manifestatum fuerit quod tunc erat in conscientia poenitentis, et sic ab
illo fuerit plene ac directe absolutus; atq. adeo liber ab obligatione
illud postea, cessante dubio manifestandi ut certum.

224 Obijicitur 4. Certa debent esse a poenitente in confessione
aperiri, ut subijciantur utriq. clavi, absolutionis scilicet, et satisfactionis;
sed peccatum confessum ut dubium, non est subditum utriq. clavi; quia si postea du-
bium cesset, et poenitenti certo constet, a se fuisse commissum, debet iterum ut
certum in confessione aperiri. Maior constat ex Concilio Trid. Sess. 14. cap. 7, et 8.
Minor autem ex eo probatur, quod longe maior poena, seu satisfactio iniungi de-
beat peccato certo quam dubio. Concessa maiori, negatur minor: poenitens enim
eo quod peccatum suum utriq. clavi subdicit, et poena seu satisfactio ex aequitate
iniungitur eo modo quo peccatum erat in sua ipsius conscientia. Nec probatio mi-
noris urget: quod enim pro peccato certo maior debeat iniungi poena, quam pro dubio
non addit obligationem poenitenti, iterum aperiendi idem peccatum, si postea deprehendat esse
certum: sicut nec obligatur poenitens ad iterum aperiendum peccatum certum quod ut
tale confessum est, ex eo quod necessaria poena longe culpa minor imposita
sit, et hoc a priori est: quia confessionis tribunal non est principaliter, et per se
institutum ad iniungendam poenam, sed ad tribuendam absolutionem, et remissionem
peccati, quae cum in quo suppletur ejus plene ac directe obtenta: unde quod
deesset aliqua poena, non probat quod debet obligatio iterum confitendi peccatum

225 quod vere ejus confessum est, plene quidem ac directe absolutum.

In quo tertium, et ab initio, et ab exitu probatur ...

saa. Cuius probabilitate agnoverunt (contra patres illos a n. num. 16 allegatos, quius hic adiicio Conincke Dhey, in qua post haec scripta videndi P. Antonius Perez, qui eandem tam sententiam ab aliis referri in tit. de Sacto et Virtute poenit. disp. 5. Cap. 1. num. 3.) multi alii, quorum, ut ipse hanc se sententiam testatur Card. de Lugo num. suo 32, addit tamen, quod in re morali non est facile recedendum a communi sententia, nolle se in hoc puncto aliquid definire, sed tutiorem consulere. Id ipsum et nos dicimus, et a materia remota Sacti poenit. ad proximam gradum facimus. Disp. 3 de materia proxima Sacti poenit.

Disputatio 3.a

De Materia proxima Sacramenti Poenit.

Constat ex dictis disp. 1. proximam Sacti poenit. materiam esse tres illos poenitentis actus, Contritionem scilicet, confessionem, et satisfactionem, quorum duo primi priores sunt essentiales, et divinum hunc Sacti, ut a num. 32 late probavimus, postremus vero est illius pars solum integralis, ut probavimus etiam a num. 36, ut in disp. prae praecedenti de materia remota fuse satis diximus. Vera dum methodus exigit, ut de proxima hic disseramus. Id quod ut maiori cum perspicuitate persequemur, separatam disputationem damus. Pars 1.a disp. 1.a de dolore. Cap. 1. Contritionis, et attritionis explicatur natura.

Caput 1.um

Contritionis, et Attritionis explicatur natura.

... quae materia in Sacramento poenitentiae, et quae ... cum

inter doctores potentiis ... ut ... dicam Trid. Sess. 14. cap.

4. dolor est de peccatis commissis, qui oritur ex ... [illegible] ...

a malis ad spiritualia transeat, ut ... [illegible] ... 3

dist. ... [illegible] ... quaestione 2, ... dicitur. De hac igitur

materia, de qua ... [illegible] ... nobis ... [illegible] ...

non est ... [illegible] ... de ... [illegible] ...

... [illegible] ... in ... de ... [illegible] ...

... nec vacat, nec praesentis ... est. ... [illegible] ...

qui ad plenum Sacramenti ... [illegible] ... fuerint.

228 ... [illegible] ... dicitur ...

1º ... [illegible] ... ad ... [illegible] ... et ad ... [illegible] ...

... quae nuncupari solet ... [illegible] ... et sic accepta definitur

a Trid. ... cap. 4 ... animi dolor, ac detestatio de peccato

commisso cum proposito non peccandi de caetero. Dicitur animi, ut significet

dolorem ... debere esse spiritualem, et in ... [illegible] ...

... [illegible] ... frequenter ... a ... [illegible] ...

... dolor ... [illegible] ... sive in appetitu sensitivo; ... in dolor

... [illegible] ... ad Sacramentum requiritur. 2º ... solet ac-

cipi ... [illegible] ... quae ... extra Sacramentum ... [illegible] ...

... [illegible] ... quaestione 2 ad 3

in corporalibus dicitur attrita, quae aliquomodo sunt diminuta,

... [illegible] ... sunt ... [illegible] ...

ad minima, et ideo dicatur attritio in spiritualibus quando displicen-

tia de peccatis ... sed non ... [illegible] ... autem ... [illegible] ...

... [illegible] ... accepta dividitur in ... [illegible] ...

quæ alio vocari solet contritio, ut ex 2a huius Noni acceptione nuper ante præmissa liquet, et in imperfectam, quæ dicitur appellatur attritio. Prima est animi dolor, ac detestatio de peccato commisso, cum proposito non peccandi de cætero propter Deum super omnia dilectum. 2a est animi dolor ac detestatio de peccato commisso cum proposito non peccandi de cætero vel ex turpitudine peccati considerata, vel ex gehennæ, et pœnarum metu. Ita describitur a Concilio Tridentino attritio sess. 14 cap. 4. quæ descriptio in sequentibus amplius explicabitur. Nunc ad utriusque discrimen exponendum veniamus.

230 Non differt ab attritione contritio ex eo quod hæc sit illa intensior, et plus duret, quam illa, ut videtur voluisse Scotus, nec displicuisse Salutiano dist. 14 q. 4 art. 8 dub. 3. Vide Suarez disp. 4 de Pœnit. sect. 1 num. 6 quia nec de ratione contritionis, nec de ratione attritionis est ulla intensio, vel duratio, sed sufficit substantia actus in quocumque gradu, et in quocumque tempore, vel momento, ut ex Scoto Suarez, et Lugo, et veritate de contritione ostendit Lugo disp. 7 sect. 7, et 8, idemque de attritione dicendum ad dubium contritionis: nam super omnia, et quibus contrita dilectio: actus enim remissivus et in quocumque instanti, vel momento habetur, sive stante ac fit, in patientiam, disponit ultimo ad iustificationem, a gratia aucta, quæ est ad Deum super omnia mixtis. Quapropter nec ad veram contritionem requiritur summa intensio actus, quæ possit exhibere potentia, et totius conatus sibi possibilis nec requiritur maxima intensio actus, ut attritio comparative, id est, ut homo maiori intensione doleat de peccato, quam de quolibet alio malo, nec requiritur certus aliquis gradus intensionis, nec denique certa aliqua temporalis duratio. Videatur Lugo locis allegatis.

4.° Venit aliud, quod fuerit eo loci Sacrosancti Concilii mens colligitur manifeste ex iis, quae antea definierat Sess. 6. Cap. 6, ubi loquens de modo praeparationis adulti ad iustificationem per baptismum, sic ait: Disponuntur autem ad ipsam iustitiam, dum excitati divina gratia, et adiuti, fidem ex auditu concipientes, libere moventur in Deum, credentes vera esse, quae divinitus revelata, et promissa sunt, atque illud in primis, a Deo iustificari impium per gratiam eius, per redemptionem, quae est in Christo Iesu, et dum peccatores se esse intelligentes a divinae iustitiae timore, quo utiliter concutiuntur, ad considerandam Dei misericordiam se convertendo, in spem eriguntur, fidentes, Deum sibi propter Christum propitium fore, illumque tanquam omnis iustitiae fontem diligere incipiunt: ac propterea moventur adversus peccata per odium aliquod et detestationem, hoc est, per eam poenitentiam, quam ante Baptismum agi oportet. Denique dum proponunt suscipere Baptismum, inchoare novam vitam, et servare divina mandata. Haec Sacr. Conc. Ex quibus autem sic arguunt. Sacr. Conc. ad dispositionem, quae praecedere debet ante iustificationem Sacramenti Baptismi conferendi adulti, requirit dilectionem Dei Benevolentiae saltem imperfectam et inchoatam, ut liquet ex illis verbis: illumque tanquam omnis iustitiae fontem diligere incipiunt; atqui non minus requiritur paenitenti ad iustificationem Sacramenti Poenitentiae conferendi, quam ad iustificationem Sacramenti Bap-

Itaq. contritionis, et attritionis discrimen, ut ex ijs, quae descriptionibus num. 112 positis habuit, desumitur ex motivo sui doloris, quali utraq. nititur, cum utraq. de peccato doleat, illudq. detestetur cum proposito non peccandi de caetero; contritio enim desumitur ex motivo charitatis, seu propter Deum dilectum summe, seu super omnia appretiative. Quod sit amor Dei esse summum, sive super omnia appretiative fuse satis explicui in discursu de praecepto charitatis a num. 43; attritio vero non ex charitatis motivo seu propter Deum super omnia dilectum, sed propter peccati turpitudinem, vel propter gehennam, et poenarum metum desumitur. Differunt etiam ex parte effectus: contritio enim etiam extra sacramentum peccatorem iustificat; attritio vero non ita, sed solum intra sacramentum, et ut coniuncta cum sacro re ipsa suscepto, de quo postea.

Hinc alia oriuntur differentiae: in primis enim omnis contritio est universalis de omnibus mortalibus; non sic autem omnis attritio: contritio enim de peccato dolet, et illud detestatur sub ratione Dei omnibus mortalibus, atque adeo ad omnia mortalia, saltem virtualiter, extenditur. Attritio vero, etsi possit id habere, ut illa, quae ex metu gehennae concipitur; non tamen omnis attritio id necessario habet; potest enim aliquis de peccato dolere, illudque detestari sub ratione particulari, seu speciali, ut ex speciali turpitudine, quae in peccato furti reperitur. Sed cc. Salmant. in 4. disp. 11 q. 1, ex Alensis 4 p. q. 71 memb. 1 dixerunt, attritionem requirere universalitatem ad esse dispositionis, non vero ad esse attritionis. Unde in eo, qui plura mortalia diversa commisit, requiritur ad iustificationem in sacramento attritio omnium, vel particularis de singulis attritiones, cum in unica

Ôtio sufficiat ad eius remissionem.

233 Cursus Ôtio nunquam est informis, attritio vero potest esse, et aliquando est informis. Prob. 1a pars ex eo constat quod Ôtio semper sit coniuncta cum peccati remissione, et infusione gratiae infallibiliter comitante quamlibet contritionem: cum enim oriatur ex Dei super omnia dilectione, sit que perfecta in Deum conversio nequit sine Dei gratia stare. 2a pars patet ex eo, quod attritio neque ex natura sua, nec ex Dei promissione annexam habeat gratiam, et remissionem peccati, proinde que stare potest cum peccato lethali, licet sit initium recedendi à peccato, et remota dispositio accedendi ad Deum.

234 Infers ex dictis attritionem nunquam posse fieri Ôtionem: attritio enim, et Ôtritio sunt duae diversae species, essentialiter differentes, atque adeo una nequit fieri alia, sive in aliam transmutari. At quo in sensu, inquies, communiter dicitur, hominem virtute huius Sacramenti ex attrito fieri Ôtritum? Resp. id intelligi aequivalenter, seu quoad ultimum effectum Ôtritionis, qui est gratia, et remissio peccati; attritio enim coniuncta cum Sacramento idem efficit, ac efficeret Ôtritio sive hominem iustificare; et hanc esse maxime propriam huius dicti acceptionem bene ait Compton disp. 87 sect. 1 num. 3. Vide sis Excellentissimum D. Z. disp. 5 de Poenit. tota sect. 3a et Cap. 23.

Caput 23
Quisnam dolor requiratur ad Sacramentum Poenitentiae

Ad Pœnitentiæ sacramentum esse omnino necessarium dolorem aliquem de peccatis, dolorem inquam de peccatis proprie, et simpliciter talem, aperte constat ex Trid. sess. 14, atque ex dictis disp. 2 abunde patet. Unde minime sufficit virtualis ille dolor, qui includitur in mera voluntate confitendi, et recipiendi absolutionem, ut censuit olim Sylvester verbo confessio 1 q. 21. mera enim voluntas suscipiendi sacramentum non est proprie, ac simpliciter dolor. Nec sufficit sola voluntas habendi doloris, cum ei dolor plene desit, quo fine S. Bernardi sententiæ refert Cæsarius lib. 2 Exemplorum cap. 17. de qua non nequit admitti. Concilia enim pro materia proxima huius sacramenti statuunt dolorem proprie, ac simpliciter talem. Nec aliud unquam docuit Bernardus, qui ut explicat noster Raynaudus tom. 16 sect. 1 q. 8 num. 10 tantum voluit scrupulosorum quorundam tranquillare, qui præsumebant vere efficaci dolore, etiam si ipse præ animi anxietate aliud existimaret.

Nec satis est quod pœnitens solo displicentiæ, seu desiderio habendi dolore, quod significarunt Paludanus dist. 17 q. 1 art. 5, et Navarrus in summa cap. 21 num. 1 dolor enim de carentia doloris de peccatis non est verus dolor de peccatis. Unde fabulis annumerandum censet eo loco num. 42 Raynaudus quod Tyraquellus lib. de Nobilitate cap. 5 narrat, Matrem scilicet Gratiani, Petri Lombardi, ac Petri Comestoris, cum confiteretur de tam ingenti filiorum illegitime susceptione, nec posse se de iis peccatis dolere dixisset, cum filii sui sic suscepti adeo essent eximii, a confessario audivisse, dole saltem, quod dolere non possis, sicque perfecisse confessionem. Ro-

ta hic hec res (addit Raynaudus) fabulosa est: et quamvis vera esset historia, nullum fuisset sacramentum. Dicendum, ut bene circa praemissa disputationis notat Lugo disp. 20 sect. 1 num. 2 si illa sit efficax, non erit sola, quae inferet, et secum afferet dolorem verum de peccatis, sufficiet quod non voce sua, sed voce illius ad quem fert, et secum afferet; si vero sit quaedam velleitas nullo modo sufficiet.

236 Difficultas hic discutienda est, quis dolor ad poenitentiae sacramentum requiratur, an vero sit necessaria contritio, vel sufficiat sola attritio. Et quidem ad valorem et ad fructum sacramenti poenitentiae sufficere veram attritionem, etiam cognitam ut talem, nec requiri dolorem contritionis perfectae, ita fixum est inter theologos, ut bene ait P. Suarez tom. 3 disp. 37. Fuit in hac sententia D. Angelicus 3 p. q. 80 art. 1 ad 2, ubi distinguens discrimen inter baptismum et poenitentiam ex una parte et ex Eucharistiam ex alia, sic ait: Nam Baptismus et Poenitentia sunt quasi medicinae purgativae, quae dantur ad tollendam febrem peccati; Eucharistia vero est medicina confortativa, quae non datur nisi liberatis a peccato. In quo plane sensit, ut vides, poenitentem esse absolvendum etiam si dicatur non dum esse a peccato liberatum, quomodo sit sufficienter attritus. Eandem sustinent innumeri alii pp. in locis quos collegit Lugo disp. ea sect. 1 num. 2, qui num. 10 existimat, hanc sententiam hoc tempore adeo esse certam, ut non possit absque errore negari.

237 Probatur 1 efficaciter ex Trident. sess. 14. cap. 4, ubi de contritione illa imperfecta, quae attritio dicitur, sic ait: et quam-

Vi sine Sacramento poenitentiae per se ad iustificationem sincere pectore incumbit, in ad Dei gratiam in Sacramento poenitentiae impetrandam disponit. Quod Sanctus Doctor loquitur de dispositione immediata, ultima, ac proxima ad iustificationem manifestissimum est: nam Sanctus Doctor attritioni in Sacramento poenitentiae habet illum effectum disponendi pectore ad gratiam et iustificationem, quem non habet per se, et sine Sacramento poenitentiae, quia attritio per se, et sine Sacramento poenitentiae habet effectum disponendi remote peccatorem ad gratiam, et iustificationem, et non habet effectum disponendi illum immediate, proxime, sive ultimo ad gratiam et iustificationem: quia attritio in Sacramento poenitentiae habet effectum disponendi peccatorem ad gratiam et iustificationem non solum remote, sed etiam immediate, proxime, sive ultimo. Contingit cum enim sit certum attritionem per se, et extra Sacramentum disponere remote ad gratiam, et iustificationem, si eo loci sermo esset Sancti Doctoris de modo disponendi solum remoto, non distingueret inter attritionem sumptam per se solitarie, et extra Sacramentum, et attritionem sumptam simul cum Sacramento esset enim prorsus insufficiens haec distinctio in ordine ad tribuendum attritioni effectum, quem ipsa semper habet, sive sumatur per se, et solitarie, haberet extra Sacramentum, sive non solitarie, et per se, sed simul cum Sacramento. Maior ex eo patet, quod ut distributio illorum verborum Sancti Doctoris accommoda data necesse sit, quod attritioni intra Sacramentum concedatur, quod negatur eidem extra Sacramentum.

238 Post itaque hunc discursum ad hunc syllogismum redego fundamentum in alia adversativa parte; Quia enim ad Dei gratiam in Sacramento poenitentiae impetrandam disponit. Sic argumentor. Ille modus disponendi peccatorem ad gratiam, et iustificationem, qui negatur attritioni per se sumptae, et extra Sacramentum, conceditur attritioni intra Sacramentum; sed modus, qui negatur attritioni per se sumptae, et extra Sacramentum est modus disponendi immediate

diate, proxime, sive ultimo peccatorem ad gratiam et iustificatio-

nem. Illis modis disponendi immediate proxime sive ultimo peccatorem

ad gratiam et iustificationem dicitur attritionem intra sacramentum. Illem

itaque distinctionem ut bene diluit vir doctus N. Raynaudus, si perpen-

dantur haec, videntur explicatissima.

Sunt et alia plura quae id haud minus efficaciter suadeant. Pro

eo namque Synodus erat definire partes sacramenti poenitentiae requisitas ex modo

materiae proximae ex parte poenitentis, ut ex toto decreto liquet, et speciatim

ex initio illius capitis 4. "Contritio quae primum locum inter dictos poenitentis

actus habet". Loquitur autem de poenitente intra sacramentum confessionis, atque

adeo de actibus quibus poenitens sufficienter disponitur, ut sacramenti poenitentiae illius

fructum vere percipiat, aliter enim operam ab illius summorum: intra eius sacra-

menti. Hic definit in genere contritionem, quae est pars sacramenti poenitentiae distributam

animi dolor, ac detestatio de peccato commisso cum proposito non peccandi de cetero.

Inde infero: Synodus, cui convenit haec definitio, convenit esse per se sufficienter dispositionem

sacramenti poenitentiae et sufficienter in illo ad eius fructum. Quam adtritio, ut Synodus definit

quae concipitur ex turpitudinis peccati consideratione, vel ex gehennae, et poenarum metu, et si vo-

luntatem peccandi excludit cum spe veniae, docet illa definitio: est donum Dei, et Spiritus Sancti

impulsus, ut inde definit Synodus; igitur, dolor animi, ac detestatio de peccato commisso.

3° respondeo hoc manifestum fieri, et quasi ob ocu-

los exponitur enarrata summatim tota illius decreti series, quae haec est.

cap. 3 sess. 14, quae describitur [H] et fructus huius sacramenti docet Synodus,

et huius sacramenti esse formam absolutionis, materiam vero tres illos poenitentis

actus contritionis, confessionis, et satisfactionis. Rem denique, et

effectum eiusdem sacramenti, quantum ad eius efficaciam pertinet,

esse reconciliationem cum Deo. — Sic est...

[Marginal note:] cum proposito non peccandi de cetero: contritio ut talis convenit esse per se sufficienter dispositionem sacramenti, et sufficienter in illo ad eius fructum... Ver. 239

[Marginal note:] [H] de partibus

stlis primum progreditur ad singulas mox partes explandas, et cap. 4 proxime sequenti contritionem explat, tum in genere, tum in 23 singulas eius species. Postea cap. 5 confessionem explat, et in 8o satisfactionem. Hac igitur attenta serie, quis ambigat Concilium in illo cap. 4 incipiente: Contritio, quae primum locum habet, sermonem esse de illa eadem contritione, quae ab eo de Concilio dicta fuit ante cap. pars sacri poenitentiae? Sicut cap. 5 non est Concilio sermo de alia confessione, quam de illa eadem, quam similiter eodem illo cap. 3 antea dixerat sacri partem, et cap. 8 non de alia satisfactione, nisi de illa, quae eodem illo cap. 3 numerata antea fuerat inter sacri partes. Unde fit manifestum Concilium agere toto illo cap. 4 esse contritionem, sive dolorem de peccatis, non quemcumque, sed qui sit pars sacri poenitentiae, et unus trium illorum poenitentis actuum.

280 Praeterea caput illud 4m in tres partes dividi oportere, si illud attente legas: in 1a sermo est in genere de contritione, seu dolore sacri(?) ... dolente. In 2a de 1a illius contritionis, seu doloris specie, id est, de contritione perfecta. In 3a de 2a eiusdem contritionis seu doloris specie, id est, de contritione illa imperfecta, quae attritio dicitur. Unde sic concluditur: contritio perfecta, de qua sermo est in 2a parte capitis, et imperfecta contritio, sive attritio, de qua in 3a eiusdem capitis parte sermo est, sunt species illius contritionis, seu doloris, de quo sermo prius fuerat in 1a capitis parte; sed contritio, seu dolor, de quo sermo fuerat in 1a capitis parte, est illa generica contritionis, seu doloris, dolentis sacri poenitentiae ... primus ... ergo contritio perfecta, et contritio imperfecta sive attritio, de quibus Concilio sermo est in 2a et 3a illius capitis parte, species sunt ... illa ... atque generica contritionis, seu doloris dolentis sacri poenitentiae ... attritio ...

mento pars est suff. dispositio sacri poenitentiae quoad mortis articulum. Alia praetereo, ne longior sim.

241 1° probatur ex Julio, et Celestino Rom. Pont. cap. Si presbyter, et cap. Agnovimus 26 q. 6, atque ex Aug. serm. 180 assumptis, ut num. 239 vidimus, semper quoniam peccatoris salutem pendere ex absolutione vel ipsa impensa a Sacerdote, ideo quod Sacerdotes qui eam indiscrete negat homini existenti in mortis articulo, vel negligens est in subveniendo illi per absolutionem, semper esse posse causa damnationis eius. Hoc autem verum esse non posset, si attritio non sufficeret ad valorem et fructum sacri poenitentiae; si enim ante absolutionem et eius fructum necessario est suff. per se sola contritio, eam non ille haberet quam ante absolutionem, si perfectam contritionem attulisset, atque adeo, quamvis non absolveretur a Sacerdote non postea damnaretur; si autem attritionem tantum attulisset, quae non ei sufficiendum esset, sive a Sacerdote absolveretur, sive non absolveretur, nunquam ipse tamen eius causa dici Sacerdos posset vel aeternae eius, sive causa damnationis illius.

242 2° probatur ratione desumpta ex fine et institutione sacri poenitentiae, quem attigit Angelicus Dr. Thomas illis verbis num. 236. Sacrum poenitentiae est per se institutum ad suscitandos homines baptizatos a morte peccati, sive ad dandam vitam gratiae, seu primam gratiam hominibus post baptismum lapsis: ergo accepit virtutem ex institutione sua ad conferendam gratiam primam, et expellendum mortale peccatum. Hoc est quod omnes Theologi: ideo enim sacrum poenitentiae dicitur sacrum mortuorum, sicut baptismus, quod ex sua institutione non petit, quod supponatur gratiae vita, seu prima gratia in suscipiente. Sequitur ergo consequentia: alioquin enim, nec esset medium proportionatum fini, nec acciperet virtutem illi accommodatam. Infero ulterius: ergo sacrum poenitentiae non requirit necessario in suscipiente perfectam contritionem, dispositione probatio: si enim illam in suscipiente necessario requireret, nunquam posset

facere esset, pater quia est sacramentum de institutione: semper enim ante suam actionem prae-
supponeret vitam animae, seu statum gratiae, et peccati remissionem per facile contritionis annexae;
sana autem gratia esset medicina a se instituta ad augendum moribus, quia non posset
sed illam augere, si illam non praesupponeret ablatam. Si ergo sacramentum poenitentiae sola
contritione effecta compingi posset, non esset sacramentum mortuorum, et de institutione ad
dandam vitam gratiae, sed solum augmentum illius.

Probatur Ex Trid. Sess. 6 cap. 14, ubi de satisfactione a
confessario in poenitentiae sacramento iniuncta loquens dicit eam esse necessariam pro poena aeterna
quae vel sacramento, vel sacramenti voto una cum culpa remittitur, sed pro poena temporali.
Ex hinc sic infero: sed attritio est dispositio sufficiens ad hunc sacramenti fructum, atque
adeo ad illum non requiritur determinate perfecta contritio. Ergo. Probatur: Si enim require-
retur determinate perfecta contritio, numquam remitteretur culpa sacramento, sed semper sac-
ramenti voto; atqui Trid. docet, aliquando remitti culpam, una cum poena aeterna sacramento;
ergo non requiritur determinate perfecta contritio ad hunc sacramenti fructum, ac proinde ad
illum sufficit attritio. Maior ex eo patet, quod si requireretur determinate perfecta
contritio, semper remitteretur culpa per contritionem, proindeque numquam per sacramentum, sed
semper per sacramenti votum remitteretur.

299 Probatur denique probatione ducta ex suavitate Evangelici
iugi, et oneris Christi Domini levitate: Si enim peccatores in lege nova levati non
essent obligatione adhibendae contritionis perfectae, iugum legis novae aggravatum esset supra
iugum veteris legis absque ulla sublevatione; sed hoc dici nequit, iugum enim legis
novae longe levius, ac suavius esse iugo veteris legis certum est ex Scriptura, Divis
Patribus, et Theologis: ergo in lege nova levati sunt peccatores obligatione adhi-
bendae contritionis perfectae ad sacramentum poenitentiae. Maior probatur: quia namque in lege
veteri semper necessaria esset in lege gratiae contritio ad venationem iustificationis: et
quod in lege veteri non exigebatur, subeundum praeterea esset pudor detegendi

pecta sacerdoti. Aggravarum eius esset legis novae iugum super iugum legis veteris, si ad sacramentum poenitentiae necessaria esset contritio perfecta, nec sufficeret attritio. Et ipse ex eo, quod ad Evangelicae legis suavitatem, et prudentiam, ac providentiam Christi domini circa sacramentorum institutionem convenire videatur, ut sicut ad primam hominis spiritualem nativitatem instituit unum sacramentum mortuorum, baptismum scilicet, ad cuius fructum obtinendum sufficit attritio in adultis, qui se propriis peccatis lethalibus ante susceptionem illius inquinaverint: ita ad spiritualem resurrectionem post baptismum lapsorum, decenti instituerit aliud mortuorum sacramentum, poenitentiam scilicet, ut per se, et vi suae institutionis esset magis suhandae iustificationis, quae profecto non esset, si necessario ad illud requireretur contritio perfecta, et non sufficeret efficax, et supernaturalis attritio ut liquet ex num. 232.

245 Sufficit etiam secundo et ad valorem, et ad fructum sacramenti poenitentiae attritio etiam cognita ut talis, ut num. 236 expressimus; nec requiritur contritio saltem existimata, hoc est, non requiritur quod poenitens, quamvis revera contritus non sit, sed mere attritus, existimet saltem se esse contritum, ut nonnulli docuerunt. Id quod satis liquet ex dictis: nam Tridentinum eo ea sessione supra allegata dictat, attritionem absolute sufficere et ad valorem, et ad fructum sacramenti poenitentiae: ergo ex eodem dictat, ad id sufficere attritionem etiam si ut talis cognoscatur, nec existimetur contritio. Consequentia probatur: quia non licet dictionem verbis aliquid addere, quod efficiat sensum longe diversum, et in verba absque illo addito prolata minime cadentem; sed qui dictioni absolute dicenti, attritionem sufficere, adderet, attritionem quae reputetur contritio, sufficere, adderet verbis dictionis aliquid efficiens sensum longe diversum, et in verba absque illo addito prolata minime cadentem: ergo etc. Maior ex eo patet, quod ea potestas esset impostura quae explicatio potius eversio, seu destructio, quam constructio verborum. Minor duas continet partes, quod scilicet additio illa efficiat sensum longe diversum, et quod hic in verba absque illo addito prolata minime cadat. Probatur prima: quia nemo prudens est, a quo si dolorem peteres, quem existimet contritionem non putaret quod longe diffi-

illud ab eo se petere, quod si ab eo peteret dolorem, qui sit attritio. Ad hunc enim satis est desiderare gehennae vim; cum ad illum requiratur, desiderare Dei bonitati offensae, et illum amor summus sui super omnia. Probat etiam 2.° quia enim ita ineptire velit, ut ostendat, hunc verbum: ad emendum equum sufficiunt 10 3 argentei nummi; sicut esse certum nummos argenteos sufficere ad emendum equum, dummodo existimentur aurei; alioquin non sufficere. Plurium exemplorum cumulatione abstineo, concludo quod, [illegible] quid statuat attritionem esse sufficientem ad valorem, et fructum huius sacramenti, non videre, qua probabilitatis specie dici possit, ad id esse necessarium, quod non cognoscatur esse attritio, sed aliud quod longe diversum.

296 Plurimum, Sacramentum poenitentiae est sacramentum mortuorum; quia est a Christo institutum ad suscitandos a morte peccati fideles post baptismum lapsos: ergo ut istum effectum praestet sufficit attritio cognita ut talis, nec requiritur quod attritio existimetur contritio. Antecedens est certissimum, et consequentia probatur: ut enim sacramentum praestet effectum, ad quem praestandum est a Christo institutum minime requiritur, quod ante quam ab ipso praestetur effectus, hic iam praestitus existimetur; sed si ad effectum sacramenti poenitentiae non sufficeret attritio cognita ut talis, sed requireretur attritio reputata contritio, requireretur, quod ante quam ab ipso praestetur effectus, hic iam praestitus existimetur: ergo ut sacramentum poenitentiae praestet effectum ad quem praestandum est a Christo institutum sufficit attritio cognita ut talis, nec requiritur quod attritio existimetur contritio. Maior ex his liquet; minor autem ea eo probatur, quod qui existimat se habere contritionem, existimat sibi iam remissa esse peccata; hic autem est effectus, ad quem praestandum est a Christo institutum sacramentum poenitentiae. Et dico hec ratio hoc suggerimus, ut sacramentum poenitentiae hominem suscitet a morte peccati, et quod vitam animi seu gratiam conferat, seu vitam animi non requiritur existimatio illius, quod na-

quia non est, ut hunc effectum praestet, imo quod facit, ut ante ipsius Sacri actionem sit eius effectus praestitus, et contritio natura non est, ut Sacramentum per se praestet illum effectum, imo facit ut ante ipsius Sacri actionem eius sit effectus ille praestitus: ergo ut Sacramentum per se hominem suscitet a morte peccati, eique vitam afferat, seu det gratiam primam, non requiritur existimatio contritionis, seu contritio saltem existimata, et sufficit attritio ut talis cognita.

(4) Denique, existimatio contritionis secundum se ipsa non habita solum deservire posset ad excusandum hominem accedentem ad praedictum Sacramentum a peccato transgressionis praecepti non accedendi ad illud sine contritione perfecta: sed si non existet eiusmodi praeceptum, nulla vi erit excusatio, neque locum erit, ex quo ea contritionis vere non habitae existimatio requiratur. Sequela liquet: si enim ea existimatio nec per se disponat, nec tollat impedimentum, cum error sit naturalis. Minor ex eo distat, quod existimatio illa per se nihil boni nobis afferat, imo potius sit quoddam malum, cum sit error quidam: unde per se non auget praeparationem dispositionem cum nec in voluntate sit, nec illius dolorem perficiat: solum igitur deservire posset ad excusandum nos accedentes ad praedictum Sacramentum a peccato transgressionis praecepti non accedendi ad illud sine contritione, sive cum sola attritione. Modo sic: sed non extat eiusmodi praeceptum: ergo ad nihil deservire potest ea existimatio, atque adeo non requiritur ad effectum huius Sacri obtinendum ab eo, qui vere contritus non accedit, et mere attritus.

Et eiusmodi praeceptum non extet facile ostenditur: quia neque illud ex natura rei sequitur ex institutione huius Sacri, neque specialiter est additum a Christo Domino. Non primum: probatur enim ex institutione Christi, Christus huius Sacri sequitur non requiri contritionem perfectam ut digne ac laudabiliter ad illud accedatur, ut satis distat ex huiusque dictis, specialiter quia a num. 212. Non secundum: quia id neque ex sacris literis, neque ex traditione, neque ex aliquo speciali decreto potest ostendi: cum hinc enim omnibus solum habemus interiorem praeparationem esse necessariam ad susceptionem omnium Sacramentorum. Tridentinum autem satis expressit pro-

hx hoc n Solu 3 thuc, d etiā attriuē 3prehendi hanc q pecator ad Dei gtiā in Sacto penite impetrandā disponeāe definiuit. Jd qd ostenditur etiā ex plo baptismi, de quo Stentur l prabant Apostoli: penitētiā agite, et baptizetur unquisq; vestrū; atq certū est tibi n faciue pposituū de ēe precepti hendi 3tritioē pfectā ante susceptione bapmi, siue n accedendi ad Bapmū cū sola attritione; q nec est unde colligatur preceptū 3tritionis pfectiē hendi ante absolutione, siue n accedendi ad absolutione cū sola attritione. Alia pla perplexio, quæ ex dictis dicto cap. preced. facile cuivis erit sine applicare, et quæ videri possunt apud Gran. tt. 3 disp. 2 sect. 3.

ppterea sactj

Caput 33

An ut attritio, quæ concipitur ex metu gehennæ excludens voluntate peccandi cū spe veniæ, disponat sufficientē pecatorē ad iustificatione in hoc Sacto, requirat insuper aliquē actū Dei ppter se dilectionis saltē imperfectæ.

248 Sunt qui cū in dicta cap. prec. statuta nobiscū sentiant, fatentur q necessariū n esse 3tritionē pfectā, d sufficere attritionē ad pecatori iustificatione in hoc Sacto, neq ad id requiri qd saltē pœnitens existimet se esse 3tritū pfectē quamvis re ipsa pfectē 3tritus n sit, d mere attritus, 3tendant tn ad effū predictū n sufficere attritionē ex metu gehennæ 3ceptā excludente voluntatē peccandi cū spe veniæ, nisi ea l iungatur cū aliquo motu charitatis, quamvis n pfectē dilectionis sup oia, l imperetur a dilectione Dei ppter se, saltē imperfecta, aut cū predicta Dei dilectione iungatur, oppositū q repugnare dicunt scientis, PP., et Iulijs, Angelici Dris, et Ven. Assertio hæc quæ primo in Gallia exorta, indeq Lovanij translata, et ibi magno plausu recepta magnas excitavit inter theologos 3troversias, quæ scribentiū utrinq et calamos, et mentes haud parū vexavit, tantoq acriq in Dei gtiā agitata inter scholasticos, nec absq fidelium scandalo res ad Apostolicā sedē delata

fuit, et Alexander 7. Pontifex Maximus &c.

Nihil hic deficit.

fuit, et Alexander VII Pontifex maximus decreto edito die 5a Maii anno 1667, quod cupiens pacis vinculum inter fideles servari, omnemque dissidiorum fomitem extinguere, in virtute sanctae obedientiae, et sub poena excommunicationis latae sententiae Apostolicae Sedi reservatae praecepit cunctis, et singulis fidelibus, ut si deinceps de materia attritionis praefatae scribent, vel libros, aut scripturas edent, vel docebunt, vel praedicabunt, vel alio quovis modo praecipientes, aut scholares, vel alios erudient, non audeant alicuius theologicae censurae, alteriusve iniuriae, aut contumeliae nota taxare alterutram sententiam, sive negantem necessitatem aliqualis dilectionis Dei in praefata attritione ex metu gehennae concepta, quae hodie inter scholasticos communior videtur, sive asserentem dictae dilectionis necessitatem, donec ab hac Sancta Sede fuerit aliquid hac in re definitum.

249 Nos negantem sententiam, quae inter scholasticos communiorem esse testatur in decreto suo ipse Pontifex, verissimam reputamus. Quam inter plures alios illustrant optime P. Gotti tom. 3 disp. 35, et P. Andochius tom. 2. suae Theol. hierarchicae tit. 4 in disp. Dixon. parlando de opinionum variarum probabilitate q. 21, ubi plures AA. eiusdem et ante, et post Trid. suffragatores refert. Efficax huius sententiae probatio ex Trid.o desumitur Sess. 14 Cap. 4 sic asserente: Illam vero contritionem imperfectam, quae attritio dicitur, quoniam vel ex turpitudinis peccati consideratione, vel gehennae et poenarum metu communiter concipitur, si voluntatem peccandi excludat cum spe veniae, declarat, non solum non facere hominem hypocritam, et magis peccatorem, verum etiam donum Dei esse

et spe, et impulsu, non adhuc ut inhabitantis, sed tantum mouentis, quo poenitens adiutus viam sibi ad iustitiam parat. Et quamvis sine sacramento poenitentiae perse ad iustificationem perducere peccatorem nequeat, tamen eum ad Dei gratiam in sacramento poenitentiae impetrandam disponit. Hac enim timore utiliter concussi Niniuitae ad praedicationem Jonae plenam terroris poenitentiam egerunt, et misericordiam a Domino impetrarunt. Atque Tridentinum de eo honestate, et utilitate attritionis dixit sufficiens.

Hic, ut vides, Tridentinum, aperte, et distincte definit, attritionem ex metu gehennae conceptam excludentem peccandi voluntatem cum spe veniae disponere peccatorem ad Dei gratiam in Sacramento poenitentiae impetrandam, quin ullam faciat mentionem charitatis, aut alterius motivi ad eum effectum simul requisiti: manifestum facit, eam solam attritionem esse sufficientem ad iustificationem in Sacramento poenitentiae, quin insuper requiratur aliqua Dei propter se dilectio saltem imperfecta. Et confirmatur quia si praeter attritionem a Tridentino ibi assignatam requireretur ulterius ad iustificationem in Sacramento poenitentiae ea dilectio, quae ab adversariis exigitur, Concilium in re gravissima, et maxime necessaria defecisset, siquidem ex professo nos docens necessaria ad iustificationem in hoc Sacramento, omisisset unum ex necessariis, ergo non est apud adversarios praedicta dilectio, quo praebuisset occasionem hoc Sacramentum invalide, aut saltem infructuose suscipiendi non indoctis solum, verum etiam doctis, siquidem multi ante Tridentinum, et post ipsum fere omnes censent praedictam attritionem absque dilectione illa ab adversariis requisita sufficere ad valorem, et fructum huius Sacramenti. Quod illud dici nequeat, dicendumque absque dubio est, Tridentinum eam dilectionem ab adversariis petitam non requirere, sed tantum attritionem ex gehennae metu conceptam ad valorem, et fructum Sacramenti poenitentiae, et eam solam ad id esse sufficientem decernere.

250. Hinc ptaris Vim multipliciter adversarii tentant effugere, producta Divi Thomae Verba varie interpretantes. At nodi in Scirpo frustra quaeruntur. Vel quia D. Thomas nullibi Vult, Sacramentum ibi non auferre attritionem, quae disponere in Sacro poenitentiae ad gratiam, atque adeo supponere, intervenire insuper debere charitati ac tanquam dispositionem praerequisitam. Sed hoc effugium satis jam a nobis praeclusum est a num. 235, ubi fraudes hujus solutionis atque potenter damnum multis ostendentes, sermonem ibi Sancti esse de dispositione immata, proxima, sive ultima ad gratiam, et justificationem. Repetantur ibi dicta. Adde quod bene notavit Arcede enim ea q. 27 parag. 3, ridiculum esse asserere, quod S. Doctor nunc firmaverit, ut de ua sint, accurate tradere de Sacro poenitentiae atque, ac de Magistris ad illius tactionem, et fructum, pertinere debet gratiam, ac Magistro ad Sacri fructum dispositionem, solis de dispositione remota, et ad Sacri fructum insufficienti meminerit. Censuit ergo ex loci Sancti, praefatum attritionem esse in Sacro immatam proxime, sive ultimam dispositionem ad ejusdem Sacri effectum: et de ibi de charitate aliud simile oportuisse praedicavit, eo non requiri sed loco praefata attritione, ut haec ultimo disponat peccatorem ad gratiam, et justificationem in Sacro poenitentiae.

251. Scent alii 2°, Sancti loquitur de attritione dicit in Sacro poenitentiae peccatorem ad justificationem disponere, non loqui de illa attritione, quae movetur ab ex gehennae metu, sed de illa, quae sub movetur ex Dei bonitate, proinde satis imperfecte dilecta. Sed 2a est: haec ex interpretatio, et Sancti Verbis repugnat et ab illius mente prorsus abhorret, in Verbis ex Sancti de illa eadem attritione, quae ad Dei gratiam in Sacramentis Sacro impetrandam peccatorem disponere asseruit, immato antea dixit, eo (ex turpitudinis peccati consideratione, (ex gehennae et poenarum metu, motus dupliciter, quae ulla mentione faciat alicujus dilectioni Dei benevolentiae saltem imperfectae, et inchoatae, ex qua illa sui virtutis, (quae illa consistebat, loquitur de attritione, quae ex gehennae metu unice movetur. Rursus, de illa

attritione eo loci loquitur Jansenius 3, de qua ibidem, et can. 5 quam Lutherus definit esse non facere hominem hypocritam, et magis peccatorem; de attritione, quae ex solo gehennae, et poenarum metu concipitur; id quia illo loci definit Concilium Lutherum: quod de attritione quae ex solo gehennae, et poenarum metu concipitur eo loci loquitur Jansenius 3, dum dicit, eam ad Dei gratiam in sacro poenitentiae impetrandam peccatorem disponere. Minor patet: Lutherus enim ut probaret eam quam nos ostendimus attritionem non de attritione, quae cedat ex charitate, seu dilectione Dei benevola, satis imperfecta, et inchoata, sed de attritione, quae ex solo metu gehennae, et poenarum oritur, docuit, facere hominem hypocritam, et magis peccatorem. Postea Jansenius num. 289 probandum subiungit, satis Jansenius 3: quamdiu illos quidam calumniantur catholicos scriptores qui tradiderunt sacramentum poenitentiae atque bono modo suscipientem gratiam conferre: quod numquam sectarios Dei docuit, nec sensit. Minor autem argumentum confirmat: haeretici Deo ita calumniabantur scriptores catholicos, quia illi dicebant, conferri gratiam in poenitentiae sacramento suscepto cum attritione ex solo gehennae, et poenarum metu concepta, quam haeretici illi existimabant non esse nec bonum nec malum, facere quod hominem hypocritam, et magis peccatorem: quod de praefata attritione ibi loquitur Jansenius 3. Ergo probatur: Jansenius 3 enim ibi Concilium Lutherum definit, praefatam attritionem esse bonum motum, et inde colligit, catholicos scriptores asserentes, gratiam conferri in poenitentiae sacramento cum sola praefata attritione suscepto non potuisse tradere conferri gratiam in eo sacro atque bono modo suscipienti, ut illo quo eos calumniabantur.

252

Tertio atque ultimo sit. Minimitarum capitulum quod eo loci adducitur a Jansenio satis ostendere, Jansenium 3 ibi non loqui de attritione, quae unice movetur ex gehennae, et poenarum metu, sed de attritione, quae simul movetur ex aliquo amore Dei benevolo: dicit enim illud Minimitas hoc timore utiliter Deum poenitentiae et misericordiam a Deo impetrasse; atqui non impetraverunt a Deo misericordiam per solum timorem poenarum a Deo infligendarum atque ante charitatem: quod enim

loci sequ. Suid. 3 de Timore Charitati iuncto. Sed 2a ut. Ninivi-
tarum exemplum non adducitur à Suid. ad probandum, requiri ad iustificationem
in Sacro poenitentiae obtinendam dolorem illi similem, quo Ninivitae iustificati sunt: id
quod Caspi adversarij debent necessario fateri: alioquin enim nec Ninivitae iusti-
ficari potuerint cum per attritionem ex gehennae metu Deo, sed et ex amore
Dei benevolo, imperfecto tamen, et inchoato, quem adversarij exigunt, cum haec
attritio, cum coniuncta sit cum initiali amore sufficienti sit ex adversariorum ad iusti-
ficationem extra poenitentiae Sacrum, quo Ninivitae carebant: nec enim institutum adhuc erat
hoc Sacrum, quod postea in lege nova Christus Dominus instituit; sequeret inde 2o quod
nec per dictam attritionem cum initiali amore iunctam sufficere ad iustificationem in Sacro poeni-
tentiae obtinendam. Solum itaque praedictum exemplum à Suid. adducitur ad probandum
2a Lutherum, timorem illum, à quo incipere solet pectoris conversio non solum non
facere hominem hypocritam, et magis peccatorem, verum etiam donum Dei esse, et Spiritus Sancti
impulsum; non adhuc quidem inhabitantis, sed tantum moventis, quo poenitens adiu-
tus viam sibi ad iustitiam parat.

253 Adde, Suid. 3 dicens, Ninivitas misericordiam à
Deo impetrasse non debere necessario accipi de misericordia iustificationis, sed
potius illam de misericordia liberationis ab excidio, seu suspensionis
sententiae de urbis subversione, ut docent Arsdekim ca. 3, Bo-
nus Spes tom. 6 tit. 5 de poenitentia disp. 5 num. 2, et illi, qui, ut Corne-
lius à Lap. refert in caput 3 Ionae opinantur Ninivitas attri-
tos tantum fuisse: quam quidem misericordiam potuit per emendationem vitae, et
dolorem ex solo poenarum à Deo infligendarum metu Deo impetrare. Qua
responsione, unica totam argumenti adversariorum vim dissolvi, addit
citatus Arsdekim. Quod si per misericordiam impetratam illam malis
iustificationis misericordiam, ut Cornelius censet, qui verius existimat, et

multis despebat, Ministrans [illegible] solum fuisse attritos, [illegible] eorum, saltem multos, sive attritos, ideo q[uod] hac p[oe]n[iten]tia vivificator, seu q[uia] erit Ministrans nec timore serviliter [illegible], sive attritos ex gehennae, et poenarum metu ipsa dispositos, et excitatos p[ecca]tores [im]perfecte [illegible], id est, [illegible] ad quae ipse disponit, et excitat attritio, et [illegible] hanc [illegible] perfecto p[ecca]tores, [illegible] [illegible], misericordiam, quae in [illegible] [illegible] a Deo impetrare. [illegible] [illegible] amici benevolo saltem imperfecto, quae adversarij simul cum attritione ex gehennae, et poenarum metu ipsa ad [illegible] in [illegible] p[ecca]tores exigunt, fa[illegible] [illegible] Ministrans a [illegible] adductis.

4° [illegible] alij, quae fuerint [illegible] [illegible] mens, [illegible] esse ex ijs, quae antea definierat [illegible] 6. Cap. 6, ubi loquens de modo

" [illegible] in adultis ad [illegible] Baptismum, sic ait. Disponuntur
" autem ad ipsam iustitiam, dum excitati [illegible] gratia, et adiuti fidem ex auditu
" suscipientes, libere moventur in Deum, credentes vera esse, quae divinitus
" revelata, et promissa sunt, atque illud in [illegible] a Deo iustificari impium
" per gratiam eius, per redemptionem, quae est in Christo Jesu, et dum peccatores se
" esse intelligentes a [illegible] iustitiae timore, quo utiliter concutiuntur, ad [illegible]
" [illegible] Dei misericordiam se convertendo, in spem eriguntur fidentes,
" Deum sibi propter Christum propitium fore, illumque tanquam omnis iustitiae fontem
" diligere incipiunt, ac propterea moventur adversus peccata per odium aliquod
" et detestationem, hoc est per eam p[oe]n[iten]tiam, quam ante baptismum agi oportet. Denique dum proponunt suscipere baptismum, inchoare novam vitam, et servare divina mandata. [illegible] [illegible] ex quibus [illegible] [illegible]. [illegible] ad p[ecca]tores quae praecedere debent ante [illegible] [illegible] [illegible] adultis, requirit dilectionem Dei benevola saltem imperfecta, et inchoata [illegible] ex illis [illegible]: illumque tanquam omnis iustitiae fontem diligere incipiunt, [illegible] [illegible] requiritur [illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] p[ecca]tores [illegible], quae ad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] adultis. [illegible] [illegible] ad p[ecca]tores quae praecedere debent [illegible] [illegible] [illegible] p[ecca]tores [illegible] requiritur dilectio Dei benevola saltem imperfecta, et inchoata.

Sed [illegible] est

255

Sed 2a est: Sud. ex dictis: illis q tanquam omnis iustitiæ fontem diligere incipiunt: loquitur tractatu, sive de dilectione concupiscentiæ, quæ continetur in spe venia, et qua Deus ut sibi bonus hoc diligit ac desiderat, sive de quavis alia dilectione, quæ peccati dominii detestationem continet. Et quidem, ut bene notavit Stradechini, de dilectione concupiscentiæ facit, quod ibi a Sud. dicatur peccator incipere Deum diligere, non aliter, quam tanquam fontem iustitiæ, sive iustificationis, quæ hoc bona est, et ut tali dilectione concupiscentiæ diligitur, ac desideratur. Disponitur itaque ad iustificationem in baptismo adulti 2a Sud., dum Deum tanquam omnis iustitiæ fontem diligere incipiunt; hæc tamen inceptio, seu inchoata dilectio non debet necessario esse theologicæ charitatis actus; sed sufficit si sit spei, sive amor concupiscentiæ. Ita Stradechini eo parag. 3 Dispp. ea disp. 37 num. 12, Bonæ Spei disp. 2 de Pœnit. num. 18, et alii. Ex quo nihil eo loci determinate exprimat Sud. de dilectione Dei benevola, sive de amore Dei propter se, nihil ibi scribitur, aut mentitur adversariis nostri. Propterea quod dilectio, de qua ibi Sud. potestque commode accipi de ea, quæ peccatorem ad iustificationem extra Sacramentum disponit: unde nihil est contra nos, qui solum loquimur de peccatoris iustificatione intra Sacramentum pœnitentiæ, ad quam contendimus attritionem sufficere ex gehennæ metu conceptam, etiam atque ullo actu dilectionis Dei benevolæ. Et quidem quod eo loci Sud. sit sermo de iustificatione, quæ fit extra Sacramentum, et per solum baptismi votum, multi docent, quos sequitur Tonet tom. 2 tr. 5 disp. 2 num. 64, et liquere satis videtur ex illis verbis: dum proponunt suscipere baptismum.

56 5o Denique dices non valet, Sud. 3 Trid. num. 293 productis satis meminisse charitatis, dum vult excludi voluntatem peccandi, qua attritio formidolosa, id est, ex gehennæ, et pœnarum metu concepta per se sumpta numquam excludit. Contra est: quia Sud. eo loci manifeste asserit, ac supponit dari posse attritionem ex gehennæ, et pœnarum metu conceptam, quæ per se, et omnino excludat

peccandi voluntate dicit: praefatus actus si voluntatem peccandi excludat cum spe veniae ad Dei gratiam in sacro poenitentiae impetrandam peccatorem disponere: alii qui enim hac dispositione ad gratiam assignavit nobis dispositionem quando quae nunquam dari possit sine impulsu. Praeterea Sess. 6 Can. 8 ait, quod gehennae metus nos a peccando abstinere. Nec proficies, si dicas, ibi metum illum amori adiunctum: ibi namque de metu [illegible] directionem ante [illegible] ex eo fit, quod Cap. 6 eius Sess. de illo eodem metu dicat Deum [illegible] ad spem et charitatem [illegible], ut liquet ex verbis num. 254 [illegible]. Eadem est Augustini mens variis in locis suorum operum dicentis in psalm. 127, ubi agens de verme, qui non moritur, et igne qui non extinguitur, haec habet: quae hic adscribo, et abeo: Audiunt haec homines, et quia ipsa futura sunt impiis timent, et abstinent se a peccato: habent timorem, et per timorem abstinent se a peccato. Timent quidem, sed non amant iustitiam; cum autem per timorem abstinent se a peccato, fit consuetudo iustitiae. Eorum [illegible] adversariorum [illegible] Solutum venio.

1a [illegible] ex aliquibus Sacrae paginae, ac SS. PP. [illegible] locis. 1a enim Joannis 3 dicitur, qui non diligit manet in morte. Et 1a ad Corinth. 13: Sine charitate nihil sum. Augustinus enim aliique multi SS. PP., quorum multas [illegible] Graecianus adducit [illegible] [illegible] passim dicunt, sine charitate neminem iustificari. 2a obiectio est, summe incongruum videre, ut cum Deus statuerit, nulli adulto conferre habitum fidei sine praecedente actu fidei, et habitum spei sine praevio actu spei, voluerit habitum charitatis conferre sine praecedente charitatis actu. 3a ex Trid. Sess. 6 Cap. 7 dicente: Hanc dispositionem seu praeparationem iustificatio ipsa consequitur. Quae non est sola peccatorum remissio, sed et sanctificatio, et renovatio interioris hominis per voluntariam susceptionem gratiae et donorum. Unde homo ex iniusto fit iustus, et ex inimico amicus. Atqui nullo modo potest quis fieri voluntarie amicus alterius, quem nullo modo amat amore amicitiae: omnis ergo qui iustificatur voluntarie, id est omnis adultus

amari Deus vero amore amicitiae. 4.° Pecc. praesertim mortale situm est in aversione a Deo ut hoc finis sui, sub qua hoc ipse est optimus et magis meretur amorem, quam sub quacumque alia hoc: quod pecc. non debet diluere nisi per oppositam aversionem ad Deum tanquam ad finem sui summe optimum, ac proinde per actum amoris benevoli. 5.° Nemo existimaret, esse idoneam dispositionem ad impetrandam non solum veniam, sed etiam amicitiam principis offensoris, qui sic ab offenso principe veniam peteret: mihi displicet, quod te offenderim, eo quod a te puniri metuo; ceterum de displicentia tua, ac de tua offensione gratia sui nullum afficior. Sub hac autem forma se Deo in offensione offerret quicumque peccator petitionem haberet ex solo gehennae, et poenarum metu. Haec sunt quae contra sufficientiam attritionis ex solo gehennae, et poenarum metu conceptae ad remissionem in sacro poenitentiae obtinendam obijciuntur ijsdem fere verbis a Cardinale Sphorzia Pallavicino de Poen. cap. 12; sed quidem haec attritio nihil attrita est ut ipse dixit Arudechium pag. 3 tit. 4 cap. 5, et eorum solutio ipse ostendo.

Ad 1.um igitur obiectio ab Authoritate petita hoc allata est, responsio non esse ad rem. Ad 1.um ex 1.a Joannis epistola desumptam hoc illud esse illegitimum, vel de dilectione, et charitate habituali, quae est ipsa gratia, vel illam semper comitatur, et sine qua manet homo in morte peccati: vel melius de dilectione actuali proximi, quando urget porro praeceptum diligendi illum, ita ut sensus sit: qui non diligit fratrem suum proximum, quando debet, id est, quando urget porro praeceptum diligendi illum, manet in morte. Potest etiam hic qui non diligit sic accipi, ut idem sit, ac qui odit, ita ut sensus sit: qui odit fratrem suum proximum, manet in morte. Quam explanationem comprobat versus immediate sequens: omnis qui odit fratrem suum, homicida est. Et illustrant multa exempla, tum apud Latinos, tum etiam apud profa-

nos hic huius loci interpretes, praesertim Cornelius a Lapide. et Lorinus

dixi melius praedictum Joannis locum hoc modo esse illustrandum, quoniam

sermonem ibi Joanni esse de dilectione proximi, et antea, et subsequentia satis

ostendunt. Sic enim Joannes ait: nos scimus, quoniam translati sumus de

morte ad vitam, quoniam diligimus fratres, qui non diligit manet in morte:

omnis qui odit fratrem suum homicida est. Et scitis quoniam omnis homicida non

habet vitam aeternam in se manentem. Quid clarius? Accedit, quod teste

Lorino editio Graeca, et Syra exprimit fratrem: ita enim habet: qui non di-

ligit fratrem manet in morte. Idcirco omnino alias huius loci explicationes

praetereo, quas non probavit Bonus Spiritus Dei de [illegible] nunc

9. Sed praeterita nolo quandam doctissimi viri Lorini notam, quibus au-

rem huic [illegible] responsioni, quam Vasquez exciximus, clausulam appo-

no. Secundum (inquit) in morte manere qui non diligit, illud est, si dicamus

eius operis [illegible], si non diligit quod debet, si careat statu gratiae, et

charitatis, quae sit bene dispositus ad amorem proximi, ac Dei. Non

peccator adultus, et [illegible] potest infundi per sacramentum sine attritione, aut

ne charitate, et cum sola attritione. Sed cum hoc loco sermo sit de

dilectione proximi prout supra [illegible] est. Quid in re magis illustrius? Ni-

hil in eo Joannis textu est, quod possit adversae parti favere.

ad Corinth.

Ad aliud testimonium ex [illegible] Pauli epistola desumptum [illegible]

qui de charitate habituali, [illegible] opera non sufficere

ad meritum vitae aeternae, nisi a gratia, et charitate habituali procedant.

PP. dum [illegible] dicentes sine charitate nemini infundi, sunt illi loquendo

de infusione extra sacramentum, si de infusione intra sacramentum intelligantur, illi loquendo

sunt de charitate habituali, quae in peccatoris infusione [illegible] infunditur:

non enim volunt iidem PP. peccatorem necessario ad hoc sacramentum supponi diligentem Deum,

sup oia; quod est ipsum Sacrum efficere, ut dilur sic diligentes Deum, non autem, quod habitu.
Hoc modo sufficienter intelligi testia oia, que dicunt sine Charitate neminem
iustificari accipit Lacius dicto disp. 20 sect. 4 num. 12, ex quo profecit Ponettus
de Sprit. disp. 7 num. 65.

260 Ad 236. Vero illis in adversarios retorquendo.
Deus non infundit adulto habitum fidei sine precedente fidei actu quo ipse credat sup oia, neque adulto infundit habitum spei sine precedente spei actu, quo ab ipso speret spe certa, et firma sup oia: ergo neque infundit adulto habitum charitatis sine precedente actu benevole dilectionis perfectae, quo Deus diligatur sup oia. Hoc autem Deus non admittunt adversarii: alioqui ex non sufficeret ad iustificationem in sacro poenitentiae obtinendam attritio sub ea imperfecta dilectione Dei benevola; quod namque prius esset perfecta contritio: ergo paritas illa, aut nulla est, aut in adversarios ipsos apente retorquetur. Deo 2, admitto esse paritatem, loquendo de infusione habitus charitatis extra sacrum: extra sacrum enim non infunditur habitus charitatis absque preced. charitatis actu, et quidem sup oia; si vero loquamur, ut vere hic loquimur de infusione habitus charitatis in sacro, paritatem esse nullam, quia fides, et spes habituales adultis infundantur extra sacrum. Ante infusionem quidem habitus fidei, et spei precedere debent actus fidei, et spei quia sine illis exerceri nequeunt supernales actus aliarum virtutum qui possint disponere ad iustificationem. Et sane non videtur non posse hoc ad iustificationem confugere, ut in ea sibi remittantur peccata, nisi credat, et speret. Secus autem evenit in charitate, sine cuius habitu exerceri possunt actus aliarum virtutum que sunt participatio quaedam charitatis, et absque dilectione Dei benevola sui potest efficax gloriae vitae, et amicitiae cum Deo desiderium, efficax quod propositum numquam a Dei beneplacito recedendi. Supernali autem attritio ex metu gehennae, et poenarum sub cuius efficaci desiderio, ac proposito etiam absque

ullo ac amoris benevoli sufficiens dispositio est ad infusionem gratiae, et Charitatis, et ad ineundam cum Deo amicitiam vi Sacramenti, in quo exundans, atque exuberans Christi Domini misericordia, ac liberalitas nobis donat offensionis remissionem peccati ad id illam praeparationem dispositionem, quam exigere posset, et quae ad eundem effectum extra Sacramentum obtinendum exigitur.

261 Ad 3um dico. Vere pertractio dici voluntarie fieri amicum Dei, eo quod voluntarie se disponat ad habitualem amicitiam impetrando gratiam sanctificantem, et Charitatem, per quam redditur amicus Dei; sic autem aeque est voluntaria amicitia se ad illam disponenti per actum amicitiae ac per actum displicentiae, cum per utrumque aeque possit hoc velle reditum cum Deo. Ad 4um vera dispositionem illam aversionis a Deo, et conversionis ad ipsum, quam ultimo tetigit adversarius, 2a ipsius probare, si quid probat. Verum aversionis mortalis, quae in peccato est, consistit in aversione a Deo, tanquam ab ultimo fine sufficienter dilecto, dicendo quod, qui peccat se summe suo quam diligatur, et praeferat creaturam super ipsum, sive quam desiderare ipse est donum charitatis perfectionis. Ergo si dispositio ad iustificationem esse debet ea ad Deum conversio, quae opponit aversionem ab ipso per peccatum esse debet conversio ad Deum tanquam ad finem ultimum Cui simpliciter, quod est specificatum donum actus perfectae dilectionis Dei super omnia, qui, addita detestatione peccati, evadit perfecta contritio. Obiectio ergo probat requiri ad iustificationem intra Sacramentum dispositionem perfectam, quod veniunt dispositiones quae praecedere, nihil probat. Nam etiam eam praeparationem requiri, ut hoc intra Sacramentum iustificationis in fine numeri praecedentis indicatum. Addo praeterea, etiam ex iustificatione intra perfecte Sacramentum cum sola attritione ex gehennae metu, absque ullo prorsus actu amoris benevoli iustificari per gratiam oppositum aversioni a Deo, id est, per conversionem ad Deum tanquam ad finem ultimum Cui simpliciter, quod est donum perfectae

charitati, ni quis dicat, ò habituali, quae est ipsi habitus gratiae, et chari-
tati, quae in Sacro peccati operatur. Videantur Cardenas in sua Thesi
Crisi p. 2. tit. 6 disp. 29 cap. 1 num. 23, et Idem ipsi ea disp. 5 num. 41.

262 Ad 53 denique dico. Vero cum ingenioso Patre, paritatem
esse nullam ut constat ex num. 260: Non Christus Dominus gratis instituit Sacramentum, ad quod
vi quod misericorditer ac liberaliter remisit aliquid de dispositione alias requisi-
ta ex parte sui offensoris ad impetrandum veniam, quam, et amicitiam ex opere
operato donare vellet offenso, quam gratis offerens, et in sui amicitiam non reci-
pieni, si petita ab eo non esset illa perfecti dispositio quae posset exigere, atque
ad eundem obtinendum extra tale Sacramentum rationis requirebatur. At princeps
ille humanus de quo in ea. nihil tale instituit, omissio quam antiquum dicit nulla
est, atque adeo nullida. Alia plura congessit in hunc sensum Idem Dr. Thyrsus num.
sup. 41, quae apud ipsum videnda relinquo.

Sed Vehementius subjicit Scrupulus, qui ex propositione
damnata ab Innoc. XI quae num. 185 retulimus, fortasse infigitur ali-
cui adversus hanc nostram sententiam: Cum enim contraria sit probabilis, et certe valo-
rem Sacramenti opposita vero sit tutior, videtur hac nostra sententia subtrahere damnosi illius
probabilis. Sed scrupulus iste remotus facile est. Ut enim bene notat Card.
in opere de propositionibus ab Innoc. XI damnatis dissert. 2. num. 64, decretum lo-
quitur de opinionibus mere probabilibus circa valorem Sacramenti; haec autem sententia nostra
non est mere probabilis, sed certa, et tuta in praxi. Id quod procul dubio agno-
vit Alexander VII in decreto suo, cujus meminimus num. 258, ubi hanc nostram
sententiam dixit esse nostro tempore communiorem inter Scholasticos, eo quod Apostolica au-
thoritate sua ita communivit, ut in virtute sanctae obedientiae, et sub
anathemate Apostolicae Sedi reservato, aliis quae poenis ejusdem S. Sedis
arbitrio taxandi vetuerit ex ullis theologicae Censurae, alteram ve-

iniurijs, aut Schismate facta iuxi. At non satis fidelium saluti prouidisset Pontifex tam Doctrinae, et Authoritatis habendo rationem, unde Sacri Valor, et peccatorum missio maxime dependet, nisi eo ipso agnouisset, eam esse Certam, et in praxi Securam. Nec Videant qui eodem modo, et sub ijsdem poenis Voluerint etiam Pont. oppositam Vnam Sacram Doctrina ulla Censura afficeretur ne iniuria aut Schismatica afficeretur: Vnde ut bene ait Ardechim paragr. 3 de Sacris Ordinat. efficacem dolorem ex charitatis motu non posse in Dubium, efficere Sacri Valorem, et peccatorum missionem: Vnde etiam quod ut nulli suo ordini sed Cardenas solum intendit Pont. appellare discordia, quae charitatem, et pacem Violant, ut dicat ex illis decreti Verbis: Curare cupiens, pacis Vinculum inter fideles seruari, eos quae dissensionum fomitem extinguere. Unde Summe fuit, hanc Vnam sola esse incertam, sed solum Voluisse Pont. fidelium paci studens et hanc Vnam Theologicam diu Relinquere. Vnde hoc in statu delendi Card. quod privati Doctores haberent praxi certa ad inceo.

Addunt hi, ne ullum non mouerant lapidem Authoritatis, et Vox momenta, quae huiusmodi libramina ad antiquitatem queant aduersarij, ut ab ea praesidium petant fidenter pronuntiantes, antiquitus, id est, ante Trid. nullum pro hac Vna Sa Suffragium fuisse. Sed in Vtis eos in hoc egregie falli ostendit inter alios Ardechim eo parag. 3 huius paucos allegans, qui ante Trid. 3 huic Vnae Suffragati sunt, quorum aliqui ij sunt ut nunc damnum pensare possent. Rursus ex ipsa Seruis 3 paucitate, quae pro Sa Vna fuisse ante Trid. 3 ostendunt lo immerito, ut ordinem, aduersarij, memore Sanis pro eos arguitatur Ardechim: si eo tam pauci, ut aduersarij Volunt, ante Trid. pro hac Vna dixere Suffragium habere, et in post euulgata Trid. Decreta, legit ille, teste Alexandro 7 in suo Decreto, plures esse inter Theol. quorum aliqui etiam ipsi Dubio interfuerant, dicendum perfecit esse illos ex Tridentini

ac decreti Julij[?] allegare in eo quod sola vera [illegible] esse. Cap. 1 de hones-
tate timoris gehennae, attritionis inde deceptae.

Caput 13.

De Honestate timoris gehennae attritionis inde deceptae.

Haeretici huius temporis damnant non solum attritionem ex metu
in gehennae, et poenarum ut a Deo infligendarum, sed ipsum etiam timorem tanquam
malum. Sed eos damnat, et anathemate percellit Tridentinum. In 1o enim ex Sess.
6 Can. 8 ita habet: Siquis dixerit gehennae metum, per quem ad misericordiam Dei
de peccatis dolendo confugimus, vel a peccando abstinemus, peccatum esse, aut pec-
catores peiores facere, anathema sit. Et quidem timor bonus esset, et honestus
hic timor, sed ad illum non hortaretur Christus Dominus; at ad illum hortatur Mat-
thaei 10. 28 dicens: timete eum, qui potest, et animam, et corpus perdere in
gehennam. Multi alij Sacrae paginae textus ostenduntur ab eodem Tri-
dentino Sess. 6 nec non 14 bonitas, honestas, atque utilitas praedicti timoris a Trid.
definita. Tandem patres omnium Ecclesiae Doctores quorum multos etiam vide refert
idem Dr. Vazq. Tertullianum, alt., Basilium, Cyprianum, Chrysostomum, Augustinum,
Gregorium, Bernardum. Quin et contra Augustinus capite enarrat in psalm.
127 aperte ac dilucide docentes, hunc servilem timorem bonum esse, honestum,
ac utilem. Ille (inquit) timor non dum castus praesentiam Dei et poenas timet: ti-
mere facit quod bonum facit, non timore amittendi bonum illud, sed timore pa-
tiendi illud malum: non timet, ne perdat amplexus pulcherrimi sponsi, sed
timet, ne mittatur in gehennam. Bonus est et iste timor, utilis est. Ut no-
ster Capitula est: timor enim cum sit fuga quaedam alicuius mali. Vos [illegible]
mit ex illo bono, cui tale malum opponitur, siquidem malum hoc boni cui ad-

adversatur odio habetur, et fugitur; ac bonum illud, cui gehennae malum opponitur, et adversatur est per se, et honeste amabile: est enim vita aeterna, et beatitudo. unde cum ipsi bonum et honestum est: quod malum etiam gehennae oppositum illi bono, est honeste odibile, atque adeo timor etiam gehennae bonus est, et honestus.

Quare Sess. 14 Cap. 4 idem Concilium definit, attritionem ex gehennae et poenarum metu conceptam, si voluntatem peccandi excludat cum spe veniae, non solum non facere hominem hypocritam, et magis peccatorem, verum etiam donum Dei esse, et Spiritus S. impulsum. Postea Can. 5 anathemate ferit eum, qui dixerit, non esse verum, et utilem dolorem, nec praeparare ad gratiam, sed facere hominem hypocritam, et magis peccatorem. Accedit et Leo, qui ea Seel. 2 num. 7 reddit damnatam propositionem, ex quo insalutato ... eam transcripsit Tornet. disp. 7 num. 31. In attritione, quae ex gehennae metu tanquam ex proximo fine concipitur, tria haec solum interveniunt, nimirum intentio finis, medium, et ordinatio talis medii ad illum finem; sed quodlibet horum trium bonum, et honestum est; attritio ergo, quae ex gehennae metu tanquam ex proximo fine suscipitur bona est, et honesta. Minor probatur. Nam 1.º enim intentio finis bona, et honesta est: est enim voluntas fugiendi poenam, quae mala est, et ex se odio digna. Quare, medium bonum, et honestum esse talis quod detestatur, cum sit fugere, ac detestari peccatum. Ac denique quod ordinatio talis medii ad illum finem bona etiam sit, et honesta, ex eo patet, quod de se non tale medium est illi fini proportionatum: sicut enim poena non debetur, nisi propter culpam, ita nullum est aptius medium ad poenae vitandae, quam vitare culpam. Nec refert, quod peccatum sit malum atrocius longe, quam poena: non enim propterea inordinatum, aut pravum est ordinare peccati detestationem ad fugam, et vitationem poenae; nam ille solum est finis proximus, et non excludit finem ultimum, qui est Deus, ab cuius gloria bonum hoc est desiderabile. Ut quidem ...

Deo intendi bonum excellentioris ordinis ad bonum ordinis inferioris ordinat quo utrumque in suam gloriam cedit, ut videre est in Incarnatione, et in passione Christi Domini, quam ad salutem, et gloriam suam ordinavit.

267 Et confirmatur

Attritio ex illo, per quem homo vult efficaciter removere omnia impedimenta ad consequendum finem, ad quem a Deo destinatus est, bonum est, honestus, ac virtuosus; sed attritio ex gehennae metu concepta est actus ~~honestus, ac virtuosus~~ per quem homo vult efficaciter removere omnia impedimenta adquirendi finem, ad quem a Deo destinatus est: ergo attritio ex gehennae metu concepta est actus bonus, honestus, ac virtuosus. Maior patet: sicut enim appetere eius modi finem sub ratione ultimi finis est bonum, honestum, virtuosum, [illegible] quo voluntas conformatur, ita etiam velle ponere omnia media ad ultimum finem, et velle removere omnia impedimenta. Probatur etiam minor: nam in attritione est detestatio gehennae, quae opponitur beatitudini, et detestatio peccati, quod illam etiam impedit, licet sit detestatio de peccato dimissa ex metu, ac timore gehennae.

268 Sed dices 1°. Actus, qui non ex amore Dei, sed ex sui amore procedit malus est, et vitiosus; sed attritio ex gehennae metu concepta non ex amore Dei, sed ex sui amore procedit: ergo attritio ex gehennae metu concepta est actus malus, et vitiosus. Minor probatur: per attritionem ex gehennae metu conceptam detestatur homo peccatum, quia sibi non vult malum gehennae; hoc autem est sui amor. Probatur maior. Nam amor proprius radix est omnium malorum. 2°. Attritio ex solo gehennae, et poenarum metu concepta includit virtutem ordinatam hunc affectum: Si abesset gehennae poena peccarem: quod si ista non detestandum est poenam cessante autem adaequata causa, cessat effectus. Unde Augustinus [illegible] relatus Cap. Si per [illegible] vera de poenitentia dist. 1 ait: Si potenter non fumares, quod homines videm, intus

fuzatq es in eade ore. Atqui oddonata illa Voluntas est morte mala, et gecora: q et attrio illq non includitur. 3°: qui supra poenq detestatur pecctq magis detestatur, et odio habet poenq, quq pecctq, iuxta illa Vecepta axioma, propter unumquodq tale, et illud magis; atqui hoc inordinatum est: q attrio ex gehenne, et poenarq metu opta, inordinata est, et inhonesta. 4: Et Amor ille sit bonq, ordinare in ad illq detestatio, seu fuga pecti inordinatq est, atq adeo malq: est eq ordinare magis ad minus bonq. 5: nulla potest assignari Virtq, ad quq pertineat eq illq elicere: Signq igitur est, illq n esse ex se, et inter Virtutes eq.

769 Ad 1q Vero Nando maq. Ad cuius probatione dicq. a. Ego, dicitur q de amore proprio inordinato, nahur vel de amore proprio ordinato. Nam cum culpa, qui Ve bona sunt abusu odiosq facta sit Nomen amoris proprii, sed q sit effq, ut id male sexe sonet, sit q vetra ni Virtuti, & Vitiq, ut ex Raynaudo memini me dixisse in Dhou. de praecepti Charitatis nu 143, cq aggrederer ad explicatione praecepti charitatis q nos ipsos, ambigi di nullo modo potest, qq sit aliquis amor proprius, seu nri ipsorq, honestq, laudabilis, qui q sit actq Virtutis, imo et aliqe etq, qui nang sit ac praeceptq. Et quo ly detestari pecctq sit x Dei praeceptq, amor sui met ipsius ad id inclinang bonq est, et ordinatq. Inordinatq autq ille est, in quq passq Delamum SS. illq damnantes, reprehendentesq q tanquq usqq malorq eq scaturigine de quo nihil dixi eo loci nu 156, multa q Videri possunt apud Rayn. lib. 6 de Virtutibq, et Vitiis sect. 2 cap. 1. et 2.

770
+
gehenne

Ad 2q nahur maior: illa eq oddonatis Voluntas, nullo modo includitur in attrioe ex solo gehenne, et poenarq metu opta: hq. o mouq illud ut nu 266 dixq, n se hec ut finis ultimq, in quo sistat affq super se amabile, qd in praedicta oddonati significatur; & duntaxat ut finis proxq, qui q nunc res, et oio Voluntatq auerti ab interno pecti

affectu,

affu. Itz etiā q manifeste repugnat, qd voluntas ex hoc motiuo detestans efficaciter peccatum habeat affectum ad illam conditionatam, qua procul dubio peccaret, si poenam ipsius, quam metuit, incurreret: unde ageret contra ipsius intentionem, quae est vitandi poenam. Et quidem ut bene notat Archiepiscopus ea q. 2 parag. 2, numquam obijcientes ostendent, cur detestanti peccatum ex gehennae metu adesse debeat conditionata voluntas peccandi, si abesset gehenna, nec adesse debeat detestanti peccatum ex Dei amore conditionatus affectus peccandi, si minime Deum non amaret, vel si Deus non esset. Sicut ergo in peccati detestatione ex Dei amore nullo modo includitur hic affectus conditionatus, ita etiam in detestatione peccati ex gehennae metu, nullo modo includitur conditionata illa voluntas.

Maioris probatio nihili est. Fatemur quidem quod si poena cessaret, desineret motiuum illud ac attritio, atque adeo desineret etiam ipse attritionis actus ex tali motiuo conceptus, nec hoc tunc detestaretur peccatum ut attritio ex poenae metu concepta; namque sic, unde sequi qd hoc efficaciter detestans peccatum ex gehennae metu habere debeat affectum illum conditionatum, quo scilicet vellet peccare, si abesset poena gehennae, cum repugnat [illegible], ut ex supra dictis [illegible]. Deus ei [illegible] [illegible] recte aduocabatur [illegible], qui eo loci solum loquitur de motiuo infamiae [illegible], inter qd et motiuum attritionis, de quo loquimur, magnum intercedit discrimen: intentio enim vitandi apud homines infamiam, aut poenam a iudice humano inflictam, quae solum attinet hominem ad actum externum, quem solum cognoscit, et punit humanus iudex, et quae solum infamiam continet, quae illo vitato, vitatur, etiamsi in interiori peccatum affectu hoc perseueraret; at motiuum vitandi poenam apud Deum exigit etiam prauum affectum internum, atteso quod etiam hoc attinet, cum tunc etiam Deus puniat et corripiat.

Ad 3. Z. dicitur, quod illum quidem an [illegible] magis detestari hoc poenam, quam peccatum, salua qua [illegible] poena est [illegible] detestandi peccati; [illegible]

tri au; neq impedire, neq excludere, qd hoc sime loq, et potest voes alias detestetur magis pecty, quo poena, et qd pecty detestans ex metu pene ita sit dispositq, ut potest nullo modo velit peccare, et mallet os pena subire, quo peccare. Actus itaque ille ex hoc cap. n est malq, et inordinatq, q n tenecatur hoc semper et q se au facere dispasor illq magis q detestari pecty, quo pena. Videatur Thomnich hgc fussiq explans disp. 2 de penit. dub. 5 a nu 44. Ad 4 petenda solus est ex nu 266.

273 Ad 5 n desunt, qui, sicut Exio D. ca sect. 2. nulli Veant, tamq n esse, qd aus ille ab aliqua virtute procedat. q imp est; virtutes aute sunt potes aus pros. Sed hoc rejicit, et recte impugnat Exiq D.; q predicty aus n est praemaliu impso, q n laxeat aliqua virtutis sibi debita et vert dos, d dumtaxat nano, hoc est, minq prq, sive n q, quo proprio; ad huius mi aute impsos aus sunt orq divinites: aliogui en illa charitas nobis esset infundenda: q orq, q predicty aus supernalis est, q sit sufficiens dispositio ad Dei grq in sacto pecty impetrandq, ut sess. 14 cap. 4 definit Sancti illq potesca vocans donq Dei et spq impulsq; supernatq aute aus, ut debito modo fiat habitq requirit, atq adeo virtutq, a qua eliciatur. Sigq Exiq D. qui postea rejicit alios au predicty tribuentes dono timoris, concludit que illq ad virtutq spei pertinere, eo qd eiqds sit pq amare bonq aliqd, et huic aliqd malq odio here; q aute predicty aus in metu, ac timore gehenne fundetur, que directe opponitur, et adversatur etcane vite, ac beatitudini, quq intendit spes, inde est, qd ad eandq virtutq pertineat, eandq q supernalitatq sortiatur.

Caput 3.
Questiunculq quedam.

Quaeres 1º an ad perfectionem Sacramenti sufficiat attritio, quae ipsa non ex tunc, sed dumtaxat existimata? Resp. negatiue, atque adeo asserens, nec ad valorem, nec ad fructum huius Sacramenti sufficere attritionem dumtaxat existimatam, sed ad utrumque veram attritionem requiri. Unde, qui per inculpabilem errorem existimans se attritum, re tamen ipsa carens attritione, ad perfectionem Sacramenti accederet, excusaretur quidem a nouo peccato, sed Sacramentum non reciperet, et consequenter nec eius effectum. Ratio est quia Tridentinum et Patres semper, et absolute docentes dispositionem sine perfectionem sive imperfectionem esse partem huius Sacramenti, et dispositionem necessariam ad eius fructum, loquuntur de vera attritione, et vera dispositione. Atqui attritio dumtaxat existimata non est simpliciter attritio, sed hoc dumtaxat existimatum non est simpliciter hoc: hoc ergo quia alioqui dici posset sufficere ad valorem, et fructum huius Sacramenti absolutionem dumtaxat existimatam, existimata dumtaxat confessionem: sed contra Patres docent requiri absolutionem, et confessionem, ita ergo docent requiri intentionem de peccatis dolorem: hoc denique quia alioqui quando Synodus Sess. 14. cap. 4 docet Ninivitas fuisse quouis tempore necessariam ad impetrandam veniam peccatorum, posset ex ponere de dolore vero, vel existimata, consequenter dici ius fuisse neque extra Sacramentum perfectionem dolorem dumtaxat existimatam, quod absurdum est, et dici nullo modo potest. Et ex paritate, qua nunc loco uni sumus: et contraria existimata dumtaxat existimata non sufficit ad valorem, et deinde nec ad fructum baptismi: ergo nec attritio dumtaxat existimata sufficit ad valorem et fructum perfectionis.

225 Ex his autem inculpabili existimatione, excusaret a culpa etsi in ipsa non ponat causam ... Sacramenti, nec adimeret minus necessariam ad eius effectum: quia existimatio, nec ad valorem, nec ad effectum Sacramenti sufficit. Ratio quia pars interior est pars essentialis Sacramenti perfectionis, et minus necessaria ad veniam peccati: quae inculpabilis existimatio talis vere ... excusaret a culpa, de re ipsa ..., atque adeo non sufficit ad valorem, nec ad effectum

226 huius Sacramenti. Vide ... ex ... dist. 20 sect. 2 a num. 3, et sect. 3 num. 6; nemini enim prudenter videtur adeo tantum tempus tenere.

Quaeres 2: an ad perfectionem Sacramenti sufficiat dolor inefficax? Resp. non sufficere. Sed necessarium esse efficacem tam ad valorem, quam ad fructum Sacramenti. Et ratio perspicua est: quia ... ut ex ... relatis num. 229 ... requirunt attritionem,

quę voluntatem peccandi excludat, ni[si] [illegible] q̄ mera sit cessatio a tali vo-
luntate: sic ex quolibet actu [illegible] cogitatio voluntatis peccandi excludit
[illegible] q̄ [illegible] sit, aut virtualis repugnantia, seu mutatio voluntatis
consentientis peccato, [illegible] qui gratia consentientis; [illegible] dolor inefficax ni[si] excludit volun-
tatem peccandi: q. dolor inefficax neq ad fructum, neq ad valorem huius sacti suf-
ficit. [illegible] dolor ex inefficax de peccato iungi potest cum voluntate pec-
candi, q. illam ni[si] excludit. [illegible] liquet, et [illegible] ex ea [illegible], qd sola velli-
tas, aut inefficax voluntas alicuius extremi iungi posset cum voluntate ex-
tremi oppositi: [illegible] dolor de peccato inefficax sit, iungi poterit cum amore, seu
desiderio peccati, [illegible] q. voluntatem peccandi ni[si] excludit: neq est [illegible] attritio
[illegible] et ad fructum, et ad valorem huius sacti requiritur.

Quaeres [illegible] ad [illegible] sacti sufficiat attritio naturalis mo-
do sit honesta. [illegible] n[on] sufficere; sed requiri tam ad fructum quam ad valorem
illius supernaturalem attritionem. [illegible] qd naturalis attritio n[on] sufficiat ad huius sacti ef-
fectum [illegible] est: attritio enim ad huius sacti fructum sufficiens est dispositio [illegible]
ad gratiam; atqui nulla [illegible] naturalis est dispositio [illegible] ad gratiam; [illegible] attritio sufficiens
ad huius sacti fructum n[on] est [illegible] naturalis. [illegible], [illegible] 3 Sess. 14 Cap. 4
de eadem attritione, quę ad Dei gratiam in sacto [illegible] impetrandam disponere defi-
nit, definit etiam esse donum Dei, et [illegible]: qua phrasi denotatur
aperte supernaturalitas attritionis. [illegible] Sess. 6 agens de [illegible] [illegible] baptis-
mum, ad illam requirit dispositionem praecedentem ex gratia excitante, et adiuvante, ut
aperte [illegible] ex Cap. 6 et 7. [illegible] q. Sess. Can. 3 definit, neminem sine prae-
veniente [illegible] inspiratione, atque [illegible] adiutorio poenitere posse, sicut oportet,
ut ei [illegible] gratia conferatur. [illegible] ut bene notat [illegible] disp. [illegible] sect. [illegible]
num. 8 [illegible] de [illegible] extra sactum, cum in tota illa Sess. lo-
quatur de [illegible], quę [illegible] etiam intra sactum, ut [illegible] est ex allegatis capitibus

quibus canonum definitiones respondent. Id etiam constat ex Iulio Arau-
sic. 2. atque ex multis aliis, quos congessit eo loci Diana, apud quos legi possunt.

Quod autem neque ad huius sacramenti valorem sufficiat attritio naturalis
etiam honesta, probatur contra Sinullos, qui oppositum docuere, atque ex hoc cap. fundan-
tur, sacramentum hoc posse esse informe, vel ex dictis ubi relatum num. 13. ex quibus
constat dolorem de peccatis, quem requiritur ad iustificationem esse per sacramentum po-
tius: quem requiritur ad iustificationem est dolor supernaturalis, ut ex inde con-
stat ex num. antecedenti: qui proinde supernaturalis est, est etiam pars huius sacramenti: ergo
sola naturalis attritio sacramentum hoc reddit invalidum. Et probatur ex decreto In-
nocentii XI, quo 65 propositiones damnavit ut minimum tanquam scandalosas
et perniciosas in praxi, quas inter damnatur haec eadem 57. probabi-
le est, sufficere attritionem naturalem modo honestam: quae quamvis damnatio, cum
non distinguat inter effectum et valorem sacramenti proprie, sed universaliter
et indefinite declaret non sufficere, manifeste declarat, neque ad effec-
tum, neque ad valorem eius sufficere. Damnatur itaque ab Innoc. XI pro-
positio docens sufficere ad valorem huius sacramenti naturalem attritionem. Videa-
tur Cardenas in sua Crisi theolog. 3 p. diss. 21 cap. 3 et in ore-
ae de propositionibus ab Innoc. XI damnatis dissert. 36.

Dices. In sacramento Baptismi aliquod naturale, nempe
nimirum est illius materia: ergo etiam attritio naturalis poterit esse materia sacramenti
poenitentiae. Haec paritas esse posset multum, alioquin eum, ut sine fide
Christianae hominem haberi, de facto, ut virtute Ecclesiae dicit. 3 cap. 3
num. 13, summa absolute peccata, facta vero a ministro baptizare potest
to, nec eius ablui; in fine peccatorum defraudate, potest esse baptismi ma-
teria etiam attritio, quae non sit tria, et honesta, quia gravia, et qui latronum
poena, quae dolent, quod peccaverint infeliciter, esse posset materia sacramenti

pechi, qd dici n potest. Nulla igr paritas est: diversitas ex illa gen-
dit ex ipsa Sacrorum institutione: ita q Sacri nobis ex Petatis, et Sancto-
rum PP. dra dictat. Accedit et specti To, quo in attritione datur, ut
Sacri esse debeat, quo ante nul dedimus, damnao illus prius, quo
ibidem etiam retulimus.

280

Quaeres 4, ex quo ing motivo haeri debeat attritio sufficiens
ad Sacrum penitentiae? Quaestiunculae huius decisione ibidem libro nul 222 da-
tis, ubi postliminy sum amplior explicando descripsimus attritionis a Trid.
proposita sess. 14 Cap. 4 ys Verbis: illa vero contritio imperfecta, quae attritio di-
citur, quoniam vel ex turpitudinis peccati consideratione, vel ex gehennae, et poena-
rum metu communiter concipitur, si voluntatem peccandi excludat, cum spe ve-
niae &c. Ex quibus Trid. verbis quoniam damnata sunt, contra aut
Exis. 58 disp. 5 de Poen. sect. 2 nul 4, et 14 duo illa attritionis
n solum dignum esse, sed etiam adaequata, explicatur quomodo motiva omnia
ex quibus haeri possit attritio sufficiens ad penitentiae Sacrum, ad ea motiva re-
ducantur, quae ibi Trid. enumerat. Et quidem omnia ista motiva excitari
re possunt ad peccati detestationem, et fugam: 1o detestari de peccato, illud
detestari propter poenas inferni. 2o propter amissionem beatitudi-
nis. 3o propter amicos quos, ac amorem, honorem, et opinionem. 4o prop-
ter ipsius peccati turpitudinem. 5o propter metum poenarum temporalium,
uti a Deo infligendarum in peccati supplicium. 6o propter metum cuius
alicuius temporalis quod venit, aut venire solet ob hoc, licet
non est ejus causa malum, ut propter metum infamiae apud homines, aut poe-
nae ab humano iudice infligendae, aut divitias amittendi &c.

281

Ex praedictis motivis 1o, et 2o esse sufficia, ut
ex illis concipiatur attritio sufficiens ad penitentiae Sacrum, dictat apparere ex

Sucl. Colos anti num allatis: ex quibus etiam Dicat 23 ac 33
sufficere, atque adeo attritionem elicitam ex amore beatitudinis, aut ex timo-
re illius amittendi, aut propter amicitiam gratiae, aut ex amore ipsius
gratiae, vel alterius virtutis supernaturalis, esse sufficientem ad sacramentum poenitentiae: haec
enim, et similia motiva reducuntur ad metum gehennae a Doctoribus assig-
natum, in eoque comprehenduntur. Surrexerit ut de 5, ac 6 genuine-
mus. Sed neque de 6 motivo difficultas aliqua est, de quo diximus
inter omnes illud minime sufficere. Probant etiam Doctores ea scit.
num 8, et alii vero illa, quae num 228 indicavimus, quod sit metus
infamiae non apud homines subeundae, quae de loco [illegible] teneat hoc
ab exteriori actu, quae infamia dicitur, et quo dictato, vitatur,
etiam si in interiori pravo actu hoc persevereris.

282 Quoad vero hoc vero Doctrina est Card. de Lugo disp.
5 de Poenit. sect. 7 num 140 non omnino satisfacere: tum quia sunt ali-
qua nocumenta, seu mala temporalia, quae ab ipso etiam interno
actu oriuntur: quicunque enim inquietudo, perturbatio, atque etiam aegri-
tudo, et dolor oriuntur ex nimio interiori actu, atque adeo poter-
it homo velle exurgere ipsius pravum internum actum ex metu horum
nocumentorum, seu malorum temporalium, quae inde solent oriri; tum etiam,
quia posset subditus ex metu infamiae incurrendae apud superiorem suum
ex quo deinde vident vitarent crudeli et actus subditorum, corrigere non so-
lum pravos actus externos, sed etiam internos actus pravos: alii addimus
nos cum eodem Card. quod quae infamia mere interna, et in universum
quaecumque temporalis poena (ut ab hoc instituenda; (ut est esus
carnis naturalis, in sit vel attritioni motivi, atque adeo inde dici nequeat
attritio sufficiens ad poenitentiae sacramentum: et vero haec est: quia nimirum attritio non

et sufficiens ad perfectionem Sacramenti esse debet dictus dolor, ac detestatio dependenter ab amore Dei, vel aliquo alio ad Deum: debet enim esse aliqua ad Deum conversio; solus autem dolor de peccato propter poenam inflictam ab hoc iudice inflictam nullo modo est conversio ad Deum, cum neque ex amore, neque ex timore Dei ullo modo procedat; sed solum ex timore huius iudicis. Videatur hoc fusius prosequentem Cardinalem de Lugo loco nuper citato.

Sed inquies deducta vis est, ut difficultas solum sit circa secundum motivum; non enim desunt Authores qui concedant illud non esse sufficiens, ut inde derivetur attritio sufficiens ad perfectionem sacramenti. Sed probabilior est opposita opinio, quam tradunt Suarez disp. 5 de poenitentia sect. 2 num. 15, Cardinalis de Lugo disp. 5 de Poenitentia sect. 3 num. 53, Reginaldus tomo 1 lib. 5 de Poenitentia num. 60, Franciscus Amicus de Poenitentia tract. 2 disp. 8 sect. 1 num. 5, Antonius Perez tract. de Sacramento et Virtute Poenitentiae disp. 3 cap. 3 num. 56, Tambur. lib. 1 Methodi expeditae confessionis cap. 1 parag. 4, Cardenas in Crisi Theologica disp. 21 cap. 1 num. 2, Martinus Esparza tom. 3 disp. 23 sect. 12 num. 77, Fr. Gaspar Hurtado et plures alii, quos refert, ac sequitur Moya in Selectis tom. 1 tract. 3 disp. 2 q. 4.

His adscribendi quoque sunt probabiliter ex eo, quod satis expresse videatur in Tridentino Concilio citato num. 49 et iterum num. 280. Ibi enim docetur, attritionem ad Sacramentum requisitam sufficientem posse concipi ex metu, seu timore, non dixit solum ex metu gehennae, sed ex metu gehennae, et poenarum: ubi poenarum nomine aliquid a gehenna diversum intellexit: quod temporales poenas intellexit, ut a Deo tanquam a debitore vindice infligendas. Et quidem ibi enim Sancta Synodus indefinite ait, sufficere attritionem ex metu poenarum

expeditis autem poenis, Coeteri poenae sunt. 2º patet ex eo, quod Conc. Tridentinum in Attritioni Emendo exaggerat affirmat ... qui generaliter... se ... ad ... poenis terroribus, poenis exeunt, motum autem huius poenis ... poenae temporalis prout a Deo in pectori Supplicium institutae metus ... ... sua Caritati, quod Deus illis ... Concilium fuerat Comminatus. 3º patet ex eo, quod Scriptura in Sacris Litteris ... incutiat Deus, proponit huius ... poenis ac Supplicii ut hoc Resipiscant. 3º petitur quia quamvis poenae temporales sint, considerata tamen ut a Deo institutae aut institutae, et ut nobis indicant ipsius iram, et quodammodo inchoant ... Supplicium aeternum, nisi resipiscamus, et emendemur, sub ea ... ... movere possunt quae omnem ad ... reducitur, quae ex ... metu ... ... exspectatio ... temporalium a Deo sub ... aeternam ... ad aeternam Vitam aut ... Dei quid ... ad ... ... , ut ... ... notat eo ... ... Regin. Nulla quae possent ... ... quia Retorquentur facile in metu gehennae, quae tamen ex ... ... esse motum Sufficiens, ut inde ... attritio, quae ad ... Sacramentum Sufficiat. ... quae ea ... sunt quae a num. 268 ... ... , et ... .

285 Sed dices, hanc opinionem ... Videri ... damnosae ... ... ab Innoc. XI damnatae huius memini num. 285, Deo ... Cardenas in opere de propositionibus a praefato Pont. damnatis ... 2. Cap. 6 art. 2 ... num. XI hanc opinionem speculative ... ... docet, praefatam attritionem esse Sufficientem ad ... Sacram., minime damnari ... ... Pontifex damnans ... ... damnavit probabiles opiniones speculativas ... Valore Sacram.

imò eas esse probabiles, et gravibus fundatis rationibus Suppono. Dico autem esse contrariam opinionem satis, super quam dubitat ex praecedenti bus.

280

At statim petes, an praedictum damnum subiaceat opinio, quae doceret, licitum esse ad praxim reducere id genus attritionis ita ut dicerem esse licitum confiteri advertenter cum ea sola attritione. Respondet Cardenas num. suo 22, probat quod praedicto damno subiacet opinio, quae versatur circa valorem Sacramenti, et est minus tuta, docet licitum esse eam ad praxim deducere; sed opinio de praedicta attritione circa Sacramenti valorem versatur, cum dolor de peccatis sit pars essentialis Sacramenti poenitentiae, et quamvis sit valde probabilis, est minus tuta: nam si talis dolor non sit sufficiens, poenitens Sacramentum frustrabitur, erit quod nullum: quod si doceat esse licitum eam ad praxim deducere, praedicto damno subiacet.

Unde sequitur, huic opinioni non remanere probabilitatem practicam, ut eos advertenter cum ea sola attritione confiteatur; practicam autem probabilitatem ei remanere ad hoc, ut si quis bona fide cum ea sola attritione confessus sit, non teneatur postea confessionem illam repetere: nam quod putabat se esse bonam confessionem fecisse, non tenetur illam iterare. Haec eo loco ibi Card. in quo propendeo. Id unum antequam hinc abeam, notatum velim cum Cardenas, si haec opinio amplectitur dolori requisito in adulto ad baptismum minime subiacere praedicto damno, quia ibi tantum requiritur attritio; non requiritur ad baptismi valorem, sed ad eius fructum, cum praedicta damnatio solum loquatur de opinione minus tuta circa Sacramenti valorem, minime ad attritionem extendetur quae ad eius effectum solum ad fructum Sacramenti requiritur, et non ad illius valorem. Cap. 6. Utrum dolor diu ante[?] positus possit praesens Sacramentum esse validum et informem?

Caput 63

Utrum defectu doloris possit sacramentum poenitentiae validum, et informe

(18)

Gravis est ac valde celebris inter theologos hic difficultas cuius decisio necessaria, ut inde sciret, quis esse debeat substantialis dolor ad sacramentum poenitentiae valorem requisitus. Sacramentum validum est illud, quod vere sacramentum est, eo quod habeat omnes partes essentiales, et internas. Ex quo [illegible] in suscipiente gratiam non habet est validum, et formatum, sicut et gratiam in causa aliqua dispositionis in suscipiente necessaria requisita ad fructum suum ad effectum quae non ad valorem non requiratur, dicitur validum, et informe: validum quia habet omnes partes suas internas, vere sacramentum est; informe vero, quia caret forma sua inter componitur, et distribuitur, eo ipso quod haec forma careat invalidum est, sicut non est sacramentum cum careat parte essentiali, et interna; quod caret effectu suo virtuali, gratia scilicet, quae est forma extra sacramentum. Quod exemplo ostendere est in baptismo: adultus enim, qui legitime ministri cum debita intentione abluitur, sub expressione formae baptismi, vere baptizatus manet, si non debita intentione suscipientis baptismum; et non ad debitum dolorem de actualibus omnibus si non afferat peccatorum remissionem, et gratiam non suscipit ablutio debita dispositionis ad illam, atque adeo baptismus tunc validum est, et informe, id est non causans gratiam.

Quod tamen quod in baptismo, et aliis sacramentis praeter poenitentiam accidere posse, ut sit validum sine et informia, theologi non ambigunt an etiam possit in sacramento poenitentiae contingere, ambiguum est inter theologos; et hinc in magna incertitudine contentione hinc inde agitatur. Quidam vero negant in poenitentiae sacramento difficultatem ex eo maxime oriri, quod in eo dolor de peccatis requiritur, qui est ex parte poenitenti dispositio ad fructum, id est, ad

quia sit etiam pars essentialis, et ostensiva eiusdem Sacramenti. Unde dubitatur, an eo ipso quod poenitens dolorem de peccato afferat sufficientem ut conficiat Sacramentum, dolorem afferat, qui ex parte poenitentis sit sufficiens dispositio, ut fructum ei conferat. Si autem confessionis dolor non debeat, quae maxime sit sinceritatis, haec sit examinanda: cuius haec in Valore deficit q. 5. § 1 praemittuntur aliqua, quae praecipua sunt proponuntur

Parag. 1

Praemittuntur aliqua, quae praecipua sunt proponuntur.

288 Praemitto 1º Posse Sacramentum multipliciter ex parte ministri, ex parte suscipientis, posse esse invalidum, et nullum: si enim minister necessariam potestatem non habeat, aut absolvere non proferat, aut non habeat intentionem absolvendi. Aut si deficiat confessio, aut dolor poenitentis, invalidum erit, ac nullum. Ita ad ... hunc quo nec Validum erit utique Sacramentum, nec dabit effectum suum. Si quis quaerat Sacramenti Valor deest, necesse est deesse etiam effectum illius, effectum enim supponit causam adaequate constitutam, et exigit. Item non potest accidere quod causa etiam maxime adaequate constituta, et extensa non det aut suum effectum propter subiecti indispositionem, aliud ve ... operationi impedimentum. Sed autem quaerimus, an ponit in Sacro peccati dispensare

289 Praemitto 2, Excogitari posse validum, et informe poenitentiae Sacramentum, cum defectu sit confessionis, cum defectu doloris, ex quo dicitur pars ... alterutra talis sit, ut ad substantiam Valorem Sacramenti sufficiat; et non sufficiat ad eius fructum, seu effectum Dei ... Hae autem duo longe diversa sunt, atque diversimode expendenda: confessio enim quae invalide esse ... integra materialiter sufficit apud omnes ad Sacramenti fructum percipiendum; dolor autem, etiam multipliciter, si integer minime sufficit ad percipiendum fructum

Sacramenti ...
tentur ...

Sacti, ut gravenur oes. Non est eq eadē difficultas in defu sufficiente ex p. doloris, atq in defu ex p. efficacis sufficiente. De attritione autē nulla est difficultas: certū enim est, attritionē sufficientē ad eius seu valorē sacti sufficientē etiā esse ad illius effectū, et insufficientē ad sacti effectū, esse etiā insufficientē ad sacrū assumendū.

190 Dr in hac q. est prima sententia. Affirmat valere proxime sacti esse validū, et informe. Pro hac sententia videtur Angelicus Dr in 4 dist. 17 q. 3 art. 4, eq quem sequuntur Capreolus, Palud, Soto, Caietanus, Cano, Ledesma, et communiter Thomistae. Ex nostris eā etiā tradunt Suarez Dr disp. 20 de Poen. sect. 5. Card. de Lugo disp. 14 sect. 6, Valentia q. 11 p. 2. ex 3, Henriquez lib. 2 de Poen. cap. 11 Card. Toletus lib. 3 Summae cap. 10, Gran. Thom. de Poen. tr. 3 disp. 3 Gaspar Hurt. disp. 6 difficult. 8, Compt. tom. 2 disp. 83 sect. 2. Arcadillo disp. 6 dub. 5, Fillius. Jannerus, Dian. et alii, et communiter R.R. in m. 16. De modo autē, quo id possit accidere in dummi intercedit, unde seq. hujus D.A in varias sententias dividuntur, de quibus seorsim postea loquemur, nunc ō generem iudicij.

2a sententia nat esse posse sacti proximē validū, et informe. Ita Gabriel, Major, Adrianus, Med. et alii. Ex nostris Vazq. q. 92 art. 2. dub. unico, Chamier. disp. 9 dub. 11, Amicus disp. 12 sect. 6 Card. Sfortia de Poen. num. 239, Facundez in 23 Eccles. praecepto lib. 2 cap. 3 num. 3. Turrianus disp. 18 de Poen. dub. 4, Arr. disp. 13 de Sacris, Layman tr. 6 cap. 3. Antonius Perez tr. de Sacto, et Virtute Poen. disp. 4. cap. 5 num. 28, et 29, et Bu. 89. disp. 5 cap. 3 num. 52, et 54, Rhodes disp. 2 de Poen. q. 3

sect. 3, P. Quyxio tom. 3 disp. 33, P. Latellis p. 5 cap. 6. parag. 5 à num. 320, multi q. alij, quos adnumerandos. Videtur Raynaudi qui tom. 9 in Tractatu de Sancta Maria Ægyptiaca ducere. Sed probatur. Vocat sag asserentes poenitentiae sacramentum non posse esse validum, et informe.

122 Præmitto 3, paucos aliquos ex antiquis ideo negasse posse sacramentum hoc esse validum, et informe, quia indicabant dolorem cum requisitum ad illius valorem esse necessario utriusque effectum; cum autem hoc nunquam sit sine effectu gratiæ inde colligebant, poenitentiæ sacramentum semper ac validum sit necessario esse formatum, atque adeo nunquam posse contingere, quod sit validum, et simul informe. Sed hic falso principio nitebantur, satis enim superque constat ex dictis à num. 136 neque ad valorem, neque ad fructum hujus sacramenti requiri necessario utriusque effectum, quod ad utrumque sufficere imperfectum, sine attritione. Quo ad propositam rem examen veniamus. § 29, præmittitur dari non posse poenitentiæ sacramentum validum, et informe defectu confessionis.

Parag. 29

Præmittitur dari non posse poenitentiæ sacramentum validum, et informe defectu Confessionis.

123 Ita Auctores omnes, et probatur: quoties enim defectus intervenit in confessione, poenitentiæ sacramentum vel est formatum, vel nullum; sed defectu interveniente in confessione nequit hoc sacramentum esse validum, et informe. Ergo. Probatur, et ante probatur: defectus enim in confessione interveniens vel est mortaliter culpabilis, vel non est: neque enim inter hæc duo extrema datur medium. Si non est mortaliter culpabilis, non est cur poenitentiæ sacramentum non sit formatum, si aliunde validum adstruatur; si autem est mortaliter culpabilis, poenitentiæ sacramentum est nullum: quoties defectus intervenit in confessione, poenitentiæ sacramentum vel est formatum

et nullum. Probatur minor pars probationis: quia si defectus in confessione interveniens non est mortaliter culpabilis, non impedit sacramenti fructum: quia ex hoc casu non est cur poenitentiae sacramentum non sit fructuosum, et validum, si aliunde nullum admittitur. Probatur antecedens: quia si defectus in confessione interveniens non est mortaliter culpabilis, nec tollit materiam necessariam, nec substantialem dispositionem ad gratiam recipiendam: ergo nec impedit sacramenti fructum.

234 Secundo Confirmatur major pars efficaciter probationis: eo enim ipso, quod defectus in confessione interveniens sit mortaliter culpabilis, datur in confessione actuale peccatum mortale; sed eo ipso quod in confessione datur actuale peccatum mortale, poenitentiae sacramentum est invalidum, et nullum: ergo eo ipso quod defectus in confessione interveniens sit mortaliter culpabilis poenitentiae sacramentum est invalidum, et nullum. Minor probatur: eo enim ipso quod in confessione datur actuale peccatum mortale deficit in confitente dolor, et propositum efficax non peccandi excludens voluntatem peccandi: contritionis enim dolor, et propositum componi nequeunt cum peccato actuali; sed deficiente contritionis dolore, et proposito, poenitentiae sacramentum est invalidum, et nullum, utpote carens partibus essentialibus: ergo eo ipso quod in confessione datur actuale peccatum mortale poenitentiae sacramentum est invalidum, et nullum. Et confirmatur: non ubi est totalis impoenitentia, non est poenitentia; sed ubi committitur actuale peccatum mortale est totalis impoenitentia: ergo ubi committitur actuale peccatum mortale non est poenitentia.

235 Probatur secundo eadem minor pars ex Tridentino sess. 6. cap. 14 sic aiente: unde docendum est, Christiani hominis poenitentiam post lapsum multo aliam esse a baptismali, eaque contineri non modo cessationem a peccatis, et eorum detestationem &c. Unde sic sumitur argumentum: Christiani hominis poenitentia continet cessationem a peccatis, et eorum detestationem; sed confessio

in qua desg intearenii mortaliter culpabili n. dimoi cenog a pecto: qui cū auale pecty mortale dimittit a pecto n. cessat: ịḡ ea ḡfessio n. est ppria hoi christiani: & in casu dicte ḡfess.is Sacrū ppriū invalidū est, ac nullū.

296 Pbr: nā disiungi nequeunt Sacri ppriū Valor, et aualis Voluntas peccandi lethaliter, ḡ quoties in ḡfess.e datur auale pecty mortale, datur aualis Voluntas peccandi lethaliter: ḡ quoties in ḡfess.e datur auale pecty mortale, dari nequit Valor Sacri ppriū. Ma.r pbr: ipsū en̄ au peccare lethaliter est habere Voluntatē peccandi lethaliter. Pbr etiā ma.r Aualis en̄ Voluntas peccandi lethaliter est ōis incompatibilis cū pposito n. peccandi, qd ad esse et Valorē huius Sacri requiri ḡstat ex dictis. Unde mortale pecty in ḡfess.e dimissū, esse ḡtra substā et esse Sacri ppriū, et hoc esse singulare, et spēle in hoc Sacto, bene notant ex nris Dr. Fran. Arag. Compt. et alii. Ratio autē, cur aliorū Sactorū Valori n. obstet mortale pecty au in eorū susceptione dimissū, est: q.a nullū aliud Sacrū, praeter ppriū, dicitur ḡ dolorē de pecto dimissio, aut ppositū n. peccandi de cetero, atq̄ adeo quamvis in eorū susceptione dolor, aut ppositū desit, nihil deest spectans ad illorū esse, et Valorē. Cū autē ppriū Sacrū ḡ utrūq̄ dicatur, illis deficientibus, deest aliqd ad ipsius esse, et Valorē spectans: deest autē efficax dolor, et ppositū de cetero n. peccandi, quoties in ipsa ḡfess.e ḡscienter dimittitur mortale pecty.

Unde nullatenus audiendus minime esse Franciscū Victoria, Melchiorē Cano, Dominicū Soto, Bartholomeū de Medina, et Palud., quos P.r Cuyxius tom. 3 disp. 12 sect. 3. nu.o 39 adducit refert, posse ppriū Sacrū esse Validū, et informe saltē informitate

confess., simulq. peterq. omittat, aliqd mortale pecm cum. n. recor-
datur defectu examinis sufficientis: hoc ignor. mortaliter culpabilis:
hunc eq. (inquiunt) Sacrm est validum, cum habeat confessionem reliquorum mor-
talium, præter omissum, dolorem, et absolutionem, informem tamen, q. omis illa est
mortale peccm, ideo q. cum illa [illegible] gratia n. potest. Sustinendi tamen n.
sunt: Sacrm eq. [illegible] cum tit. xxiq [illegible], ac nullum. Ita [illegible]
Vazq. Cast. Joann. de Med. Suarez [illegible] apud eund.
[illegible] num. 40, et inter alios. 1º eq. ignorantia invincibilis, quæ à mor-
tali peccato n. excusat, quomodocumque, [illegible] temerarium
[illegible] adeo gravi, eo qd imparatus accedat ad Sacrm: [illegible]
[illegible] facit nullum [illegible]
[illegible] invincibili, quæ à mortali peccato n. excusat.

[illegible] explanatur [illegible] confess. [illegible]
[illegible] ex [illegible] Sacrti [illegible]
[illegible] universa Ecclesia semper censuit, institutum esse à Dno
[illegible] confessionem, et nos post baptismum lapsos [illegible]
[illegible] confess. [illegible] ea eq. [illegible]
[illegible] materiæ [illegible] mortale omittatur: [illegible]
[illegible] in qua, quamvis mortale aliqd omittatur, alia
[illegible] mortalia [illegible] et nunc habere tenetur; in illo
autem cum [illegible] n. [illegible] se [illegible]: n. eq. [illegible] peccm mortale, qd [illegible], et
nunc tenetur [illegible]: alioquin ea omissio n. esset mortale peccm, ut suppo-
nitur: est [illegible] in illo cum [illegible] Sacrm invalidum ac nullum de [illegible] confes-
[illegible] integr. [illegible], [illegible] adest dolor, ac attritio de
peccato [illegible] cum proposito n. peccandi de cætero, [illegible] in quali-
bet peccato mortali, qd in [illegible] confess. à pœnitente omitti supponitur: [illegible] in illo

cum petito sacramentum irritandum est, ac nullum ex defectu confessionis formalis integritatis, et de fu-
turi, ac propositi ad essentiam huius sacramenti requisitorum communiter.

Hinc ergo colliges, neque audiendum esse Quintana Duenas qui tom. 2 singularium theologiae moralis tract. 5 in singulari 13 adver-
sus multos conatur probabilitatis speciem tribuere asserto illi, quod ad-
mitteret poenitentiae sacramentum validum, et informe in casu quo quis ex una parte confitens
se peccare mortaliter reticendo mortale aliquod peccatum in confessione, aliunde
bona fide, et ex invincibili ignorantia sibi existimaret, sacramentum hoc casu tali
modo esse validum, licet mortale aliquod peccatum tacendo reliqua confiteretur. Non est, inquam, audiendus: tum, quia confitens in eo casu non ponit debitam
formalem integritatem, quae est essentialis pars sacramenti poenitentiae: omittit enim confiteri mortale
peccatum quod [illegible] ad id tenetur. Tum quia neque habet dolorem illum, qui est ergo es-
sentialis pars huius sacramenti: non enim excludit voluntatem peccandi, [illegible]
[illegible] ad peccandum; confitens autem in eo casu ea voluntate est affectus: [illegible]
de facto peccat mortaliter: quod in eo casu sacramentum [illegible] irritandum est, ac
nullum.

300 Dices. Bona fides in multis suffragatur operan-
tibus ex: id quod multi probant [illegible]; Resp. quod in proposito casu poenitens cum bona
fide accedit ad sacramentum putans id esse validum: quod validum illi existi-
[illegible] esse [illegible] bona est fides quamvis in multis suffragetur operanti-
bus ea, in multis ergo illi non suffragatur: quamvis enim poenitens ille in praedicto
casu bona fide [illegible] existimaret, peccata sua sibi remitti [illegible] sacramentum ad-
huc non remitterentur, nec illi bona sua fides suffragaretur. [illegible] in illo casu
ei non suffragatur bona fide, ut sacramentum sit validum ex eo quod deesset essentialis
sacramenti pars, cum desit confessio integra, et [illegible] dolor, et propositum non peccandi;
[illegible] essentialis [illegible] nihil non confert bona fides ad hoc ut sacramentum sit va-

bilis: tandem si en bona fide absolveretur a laico, sacrum esset nullum de
fu[n]ctis: sicut si bona fide baptizaret in vino, baptismus esset nullus de fu
mag, nihil aliud hic suffragante bona fide: nullo igitur modo bona fides
illi confitenti suffragaretur ad hoc ut illi esset validum sacrum pecc.

301 Nec denique audiendus est Joannes a S. Thoma,
qui in 3 p. q. 8. art. 6 ostendit, posse vere sacrum esse validum
et informe, defectu confitentis in confessione proveniente defectu ex ignor. invin-
cibili, id quod probat in eo casu, in quo quis ex ignor. invincibili existimaret
se fecisse diligens examen, quod requiritur a Concilio Trid. sess. 14. cap. 5; cum
tamen de facto illud non fecisset, et ideo mortale aliquod pecc. omitteret: hinc
ergo (inquit) confessio illa valida esset, et informis. Quod informis esset
sic probat: illa confessio non includeret mortale pecc. ob defectum illius exa-
minis debiti: ergo esset informis. Quod valida probat: nam Concilio Trid. sess. eo cap.
docet peccata oblita includuntur in confessione, quando diligenter cogitanti non occur-
runt: sed poenitens ille non cogitavit diligenter: ergo in eius confess. non inclu-
ditur mortale pecc. oblitum: ergo nec illi remittuntur pecca: ergo illud sac.
est informe est. Non defuere qui censerent, confessionem illam esse in-
validam, et nullam, ut Exim. Dr. dixit. Quod sicut de nullo constatur;
immerito sic, ut ipse Dr. Exim. asserit: cum enim supponatur intercur-
risse invincibilis ignor. ergo illa oblivio est nata et inculpabilis,
confessio ergo illa est integra.

302 Deo itaque concedendo, ad confessio illa valida
esset; negando vero, quod informis esset ex eo cap. Trid. probatio non ais.
Ad hunc probationem dicendum est minorem: sed poenitens ille non cogitavit
diligenter, dilig. ideo est nunc ei moraliter possibilis: nam vide diligentia probab-
ilis possit, ostenditur mihi. Sit hoc ille, quando negligens coepit examinare,

-n adhibuerit totam diligentiam, quam de ipsa adhibere poterit, ac debuerit; post-
quam tamen ex ignorantia, aut inadvertentia invincibili excusatur ac [illegible]
suadet, se sufficientem diligentiam fecisse, adhibet totam diligentiam, quam hoc [illegible]
dispositus, cum ea sit ignorantia, aut inadvertentia adhibere potest, ac debet
[illegible] rectus, [illegible] ideo quia confessio illa est formaliter integra, cum in ea adhibea-
tur moralis diligentia possibilis, sufficiens que ad excusandum peccatum a praecepto
de Integritate: unde non est, cur informis sit ex eo casu illa confessio.

303 Ad Septimum [illegible] impeditur confessionem esse formaliter integram et
informem esse defectu integritatis; [illegible] illa confessio est formaliter integra: quae impeditur illam
esse informem defectu integritatis. [illegible] defectus enim solus integritatis materialis non red-
dit informem confessionem: quae ex hoc casu solus defectus integritatis formalis potest illam
informem reddere: [illegible] data confessionis integritate formali impeditur confessionem esse in-
formem defectu integritatis. [illegible] autem [illegible]: non quia poenitens fatetur omnia pec-
cata, quae hic, et nunc potest et tenetur fateri, etsi aliquod taceat id pro-
veniens ex morali impossibilitate eum defectum vitandi, illius confessio est formaliter integra;
sed poenitens in casu praedicto fatetur omnia, quae hic et nunc potest, et tenetur
fateri: et cum mortale illud quod tacet, sive non fatetur, hoc morali impossibili-
tate eum defectum vitandi, cum non possit vitari defectus, qui invincibiliter ignoratur
aut non advertitur: [illegible] illa confessio est formaliter integra, atque adeo nequit esse in-
formis defectu integritatis. Observandum tamen, quod si in ipsa confessione poenitens, de
quo loquimur, advertat notabiliter [illegible] sui examinis defectum debet illum sup-
plere, vel examinando amplius diligentius, vel petendo a confessario, ut interrogatio-
nibus adiuvet: si enim defectu detecto confessionem prosequatur, quin illum suppleat
lethaliter peccat, confessio quae nulla est, et invalida. § 3. [illegible]
multiplex modus adiuvandi Sacramentum poenitentiae validum, et informem defectu doloris.

§. 3.

Parag. 3.

Refellitur multiplex modus adstruendi sacramentum poenitentiae validum, et informe defectu doloris.

Primò aliqui dixere, accedentem ad hoc sacramentum absque ullo dolore, sive actuali, sive virtuali displicentia in peccato, si peccata omnia sincerè confiteatur, validum suscipere sacramentum, informe tamen. Ita docuisse feruntur Sylvester, et alii. Sed assertio haec, cujuscumque sit, sustineri minimè potest, imò mirabitur Pater Suarez tom. 3 disp. 43 sect. 6. num. 57 paucos quosdam numeros ante quorum ipse meminit num. suo 67 eo post Tridentinum autores fuisse. + fuisse Nullo enim modo potest esse validum sacramentum, cujus essentialis pars desideratur; dolor de peccatis est hujusmodi, ut ex Tridentino constat, et in eo casu desideratur; ergo in eo casu nequit esse validum poenitentiae sacramentum. Neque nobis objicias Angelum Paccem. qui in 4 dist. 17 q. 3 art. 4 quaestiunc. 1 ad assertionem suffragatus videtur, ut videri potest apud Patrem Suarez eo loco citato, ea sect. 6. num. 66: imprimis enim Divum Thomam illam opinionem retractasse testatur Magister Soto apud Magistrum Paulum de Blanchis ejusdem ordinis ordinis Praedicatorum in discipl. casuum conscientiae disp. 9 lit. C. casu casu 5 fol. 222. Et sane idem Divus Angelicus in 4 dist. 23 q. 1 art. 4 quaestiunc. 2 expresse docet contritionem esse de essentia sacramenti poenitentiae, idem quod docet 3 p. q. 90 art. 2. et 3. Ideo quod ante Tridentinum sanctum concilium docere, confessionem facta sine ullo vero dolore nullam esse testatur Pater Suarez ubi supra num. 72. Rursus idem Suarez num. sequenti ita illa Divi Thomae verba interpretatur, ut aliam ejus mentem fuisse satis constet. Eam discutiat cui libuerit: Nobis enim non vacat immorari.

2° alii judicarunt, sacramentum hoc esse validum et informe,

ut ad illud accedens attritus, affectari illa existimatus, id est, si de vera attritione attritionem non habeat, existimet autem illam se habere. Ita Petrus Arrudi... Dixim... disp. 10 sect. 1 num. 3. Sed haec etiam assertio cum eadem sit, sustineri non potest. Satis, et e nobis dicenda mea num. 224, et 225 in ea dolor sit essentiale pars huius sacramenti, eo deficiente, necessario deficit sacramentum. Valor, et Dictio; in eo autem cum de vera dolor deficit, quamvis ad sacramentum accedens existimet se dolorem habere. Et deinde: neque ad hanc Valorem sufficit aequalis illa existimatio; ... neque ad Valorem sacramenti ... dolor illa existimatio sufficiens est. Nam ad hoc quidem potest ostendi, sacramentum bona fide sic: ... a peccato excuset, de iis ... essentiali partis sacramenti ... non suppleat, ac proinde dari nequit in eo casu sacramentum.

506 — Tertio alii docuere sacramentum hoc defectu doloris ... esse validum, et informe in eo casu, in quo ad illud accedens habeat ... dolorem de peccato, hoc est, talem, ut voluntatem ... non avertat a peccato; assumendo autem bona fide putet, se dolorem sufficientem habere, ut digne accedat ad hoc sacramentum. Ita Suar. disp. 20 sect. 5 num. 17, ubi pro hac assertione adducit Caietanum, Victoria, Soto, Valentia, ... et Henriquez. Sed hanc etiam assertionem ... esse satis ... ex num. 226, ubi ostendimus non solum ad fructum, sed etiam ad Valorem huius sacramenti esse necessariam efficacem dolorem, ac adeo ... dolore ... deficiente nequit esse Validum huius sacramentum. Repetantur ibi citata.

507 — Quarto alii, quorum meminit ... in Lesechi tom. ... disp. 5 q. 4 ... sacramento ... defectione ... ... quod ... indicabant, ... attritionem non ad fructum, ad Valorem huius sacramenti sufficere. Sed hos efficaciter impugnavimus num. 228 ubi ex ... ostendimus non solum ad fructum, sed ad Valorem etiam huius sacramenti requiri ...

nae doloris, oppositum quod assertioni damnatae sedimus ab Innoc. XI Pont. Max. Quapropter nihil iam dictis addendum hoc occurrit. § 4 expenditur sententia docens posse Poenitentiae sacramentum esse validum, et informe desectu extensionis doloris.

Parag. 4

Expenditur sententia docens posse poenitentiae sacramentum esse validum, et informe defectu extensionis doloris.

Modus probabilius defendendi sacramentum poenitentiae validum et informe, is est, quem ego inveni in scholas exitus Ss.r disp. 10 de Poenit. sect. 5, et magno plausu exceptum postmodum Theorum primi sequuti sunt tum ex nostris, quorum aliquos signavimus num. 290 et referri possent plures alii, tum ex externis: ut enim alios praeteream, hoc unico modo posse poenitentiae sacramentum esse validum, et informe, tuentur omnes Interior Thomistae cum suo Gonet tom. 5 ith. 5 disp. 10 art. 4, qui cum ex Ss.o Exco profecerit, illum pro hoc modo defendendi sacramentum poenitentiae validum, et informe, non allegat, contentus unicum pro eo allegasse, Albi suppositum illi à Ss.o Ferm. Modus autem hic est, posse sic poenitentiae sacramentum esse validum, et informe ex defectu attritionis, extensive quidem, non autem intensive, sive ex defectu inquitatis, non vero qualitatis ipsius attritionis, et proveniente ex inculpabili inadvertentia poenitentis.

309 Id autem sic explico, et probat nostra sententia. Commisit Petrus unus actio peccata mortalia, furtum unum, et homicidium, et hujusmodo recordatur furti post diligens suae examen, de illo quod dolet dolore, et sufficiente dolore propter poenitentiam, et speciem malitiae furti ut sani, cum efficaci proposito non peccandi de caetero, et sic ad confessionem accedit oblitus inculpabiliter. Obliti homicidii; ergo in hoc casu sacramentum est validum et

informe: ergo desu extensionis doloris dari potest peks Sacti valida, et informe. Ad 2um quoad 2am et 3am partem: dolor enim ille detestativus furti propter speciem turpitudinem furti, ut tali, seu deformitatem, neque formaliter, neque virtualiter extenditur ad homicidium commissum: cum enim illius doloris motivum sit intra, et specifica malitia furti ut talis quae in homicidio non reperitur, detestatio, et displicentia de furto quatenus in quantum est furtum, neque formaliter, neque virtualiter extenditur ad homicidium, ideo homicidium restat omnino non retractatum: ergo Deus in eo casu cum illo dolore adhuc est indispositus, quam ad remittendum remissum furti, de quo doleret, quam ad remittendum remissum homicidii, de quo non doleret propter regulam universalem, quod nec peccatum non retractatum remittitur, nec potest unum mortale remitti sine alio: ergo in eo casu, neque homicidium, neque furtum sibi remitteretur, atque adeo, nec ei infunderetur gratia: ergo in eo casu Sacramentum esset informe. Quod autem validum esset, quia est illa ejusdem materiae pars, patet ex eo, quod hinc darentur omnes essentiales partes hujus Sacramenti: darentur enim confessio formaliter integra, vera, essentialis dolor, ac detestatio de peccato commisso cum proposito non peccandi de cetero et absolutio.

§10 Et confirmatur: dolor enim ad esse, et valorem hujus Sacramenti requisitus tanquam pars sufficit quod sit de uno mortalium, quorum sit confessio nec requiritur quod sit de aliis, quae vel ob inculpabilem oblivionem, vel ob aliam causam reticentur; immo ut de ipsis est, nequit esse illius pars: dolor, cum non est pars hujus Sacramenti, nisi quatenus sensibilis redditur per confessionem: sed tamen autem non redditur sensibilis nisi eorum, quorum fit confessio: ergo in eo casu quamvis non detur dolor sufficiens, ob non dispositionem ad fructum sive effectum Sacramenti, datur tamen dolor sufficiens ob non partem ad esse, et valorem illius.

§11. Confirmatur insuper: ad esse enim, et valorem hujus Sacramenti sufficit

confessio detestativa, et retractativa peccati, atque ut confessio sit satis-
faciens non est, quod dolor sit de omnibus mortalibus, quae sunt in anima, ut satis
est, ut sit de omnibus, quae sunt in memoria, et per confessionem exponuntur
sacerdoti; atqui in casu praedicto est dolor de omnibus mortalibus, quae sunt in
memoria, et per confessionem clavibus exponuntur: Supponitur enim quod illa pec-
cata sint in memoria, sive memoriam poenitentis; quamvis non sit de omnibus, quae
sunt in anima: Supponitur enim, quod ultra peccata eius homicidium est in anima;
ergo ille dolor est sufficiens ad essentiam, et valorem huius sacramenti. Ita probatur: do-
lor enim in illo requiritur ut pars ad essentiam et valorem huius sacramenti, in quantum sit
veluti forma confessionis externae peccatorum, ut confessio a mera historica pecca-
torum narratione distinguatur; ut autem sit veluti forma huiusmodi, satis est quod
omnia peccata, quae poenitens confitetur, retractet per verum dolorem, ac detestetur; nec
est necesse, quod omnia quae sunt in anima, et quorum non recordatur, nec per confessionem
exponit, retractet: necesse, inquam, non est ad hunc praecise effectum, ut sit confess-
io sicut vera dolentis confessio, ac retractantis peccata, atque adeo distincta
a mera historica peccatorum narratione: hoc ad effectum quem desideramus satis abunde-
que nullo dubio est, quod de omnibus mortalibus doleat, quae sunt in anima, ut saepe
dictum est.

Respondetur ad hanc: quemadmodum requiritur per se ad valorem huius
sacramenti dolor omnium, ac confessio omnium, quae ad valorem non requiritur confessio omnium
quae sunt in anima, ut ostendi Disputatione 3: ergo neque ad valorem requiritur dolor
omnium, quae sunt in anima: et quidem satis manifeste videtur, quod quemadmodum est ex
institutione huius sacramenti, sat sufficit confessio eorum, quae sunt in memoria, ita
etiam sufficiat contritio, sive dolor de omnibus, quae sunt in memoria, loquendo
de valore, ut distinctum a valore sacramenti, non autem de fructu. Respondetur ... il-
le dolor ex se sufficiens est ad delenda peccata quae sunt in anima
qui sufficiens est ad Contritionem, et Valorem huius Sacramenti.

Sed ad utrumque et valorem huius Sacri solum requiritur dolor sufficiens ad delenda peccata, quae sunt in ipsa: ille dolor sufficiens est ad utrumque et valorem huius Sacri. Maior probatur: ille dolor ex se sufficiens est ad delendum peccatum furti, quod solum est hunc in usum illius poenitentis, ut supponitur: ergo ex se sufficiens est ad delenda peccata, quae sunt in ipsa. Minor probatur: si enim iste homo non haberet in anima aliud peccatum mortale, praeter furti, cum illo dolore daretur verum Sacrum, et consequenter remissio furti, et gratia: ergo ille dolor ex se sufficiens est ad delendum peccatum furti, quod solum est hunc in usum illius poenitentis, ut supponitur.

313 Dicitur denique: quod cum in casu praedicto dolor ille sufficiat ad valorem Sacri probatur, satis videtur ex Tridentino sess. 14 cap. 4 docente: illam attritionem ad hoc Sacrum sufficere, quae ex turpitudinis consideratione, vel ex gehennae et poenarum metu communiter concipitur, si voluntatem peccandi excludat, cum spe veniae: atqui in praesenti casu dolor ille concipitur propter peccatum, et specificam furti turpitudinem cum efficaci proposito non peccandi de cetero, cum desiderio obtinendi veniam furti, et gratiae ad vitanda alia peccata: ergo in praedicto casu dolor ille sufficiens est ad valorem, et utrumque huius Sacri; et tamen poenitens in illo casu non recipit effectum gratiae veniam peccatorum: ergo in illo casu daretur probatur Sacrum adaequate divisum, atque adeo validum, sed tamen sine effectu sive informe, defectu solum extensionis tamen attritionis.

314 Haec sunt fundamenta, quibus nititur haec sententia, quae a probatis et sanctis Doctorum authoritate munitur, verbis quae spectat amplius solutione objectionum elucidandam suscipio, id quod statim sequenti variis quaestionibus venio. §. 3. Objectionum solutio.

Paragr. 5.tum
Obiectionum Solutio.

315 Obiicit I. Vazquez. Dolor sufficiens ad valorem huius Sacramenti, est etiam sufficiens ad illius fructum: sed quoties datur dolor sufficiens hoc Sacramentum validum, datur hoc Sacramentum formatum: ergo defectu extensionis in dolore dari nequit poenitentiae Sacramentum validum, et informe. Probatur prima: dolor enim sufficiens ad valorem huius Sacramenti est dispositio poenitentis ad gratiam: ergo est sufficiens ad eius Sacramenti effectum. Confirmatur. Dolor, qui sufficit ad valorem huius Sacramenti est eiusdem Sacramenti pars; sed dolor, qui est pars Sacramenti est dispositio ad gratiam recipiendam: ergo dolor, qui sufficit ad valorem huius Sacramenti est etiam dispositio ad gratiam recipiendam: ergo eo ipso quod detur dolor sufficiens ad valorem Sacramenti, nequit Sacramentum esse informe ex defectu doloris. Minor est certa, tum etiam ex Tridentino constat, eundem dolorem quem cap. 3 definivit esse materiam, et partem huius Sacramenti, cap. 4 definiens peccatorem disponere ad iustificationem. Et quidem nec in Tridentino nec in Tridentino invenitur usquam illa distinctio doloris requisiti ad valorem, et doloris requisiti ad fructum huius Sacramenti, sive doloris requisiti pro materia, et parte, et doloris requisiti pro materia dispositionis ad gratiam, sed semper dolor dolor idem, qui assignatur ut requisitus ad valorem datur indiscriminatim, et materia, et pars, et dispositio ad gratiam, ut perlegenti patebit.

316 Respondeo cum eximio Doctore distinguendo antecedens: dolor sufficiens ad valorem huius Sacramenti est etiam pro de lege

sufficiens ad ejusdem fructum: concedo antecedens; si accidens, et dato sic, nego antecedens. Distinctionem explico: verum est, dolorem sufficientem ad valorem hujus Sacramenti esse etiam per se sufficientem ad ejusdem effectum; sed inde quod per se, sequendo non requiri ~~[illegible]~~ dolorem alium. Unde particularis ille dolor de furto in casu posito tunc consideratus esse sufficiens, et tam ad valorem, quam ad effectum Sacramenti: sed quod ex eo liquet quod si homo ille non haberet aliud mortale peccatum praeter furtum cum illo dolore absque quolibet alio dolore gratiam in Sacramento reciperet; per accidens vero ratione status doloris impeditur in eo casu Sacramenti fructus, quia scilicet datur in homine illo mortale aliud, de quo non dolet doloribus [illegible] illius, et tunc mortale illud doloris non remittitur, consequenter per furtum remittitur, neque gratiam percipit homo ille, non quia desit dolor in se sufficiens ad furti remissionem, sed quia illius doloris vis, seu effectus impeditur ab illo alio mortali non retractato, et quia unum mortale sine alio non remittitur. Id autem totum per accidens est tum respectu Sacramenti, tum respectu doloris de furto, ut patet.

Ioannis Mari Ocessa &c.

517 Dispositio maxime necessaria, exigitur ad ... est eadem di-
ctione data nobis ante, similiter quod dispositio est ... Ergo cum omnis dolor
sit de sufficiens ad valorem huius sacramenti sit etiam sufficiens, et
dispositio ad gratiam in sacramento obtinendo, inde fit, quod ... non disquant
... illum dolorem: sunt neque nos disquimus, sed solum assumimus, eundem illum dolorem qui
pars est sacramenti, et dispositio ad gratiam, atque ... accessus impediri, et ... non
causare, vel peccati ... obligat, et non ... ; quod ... illius doloris neque
et ... non mutat, etsi etiam causalitatem impediat.

518 Obiicitur: Ille dolor de furto est dolor de furto,
ut est offensa Dei; sed etiam homicidium est offensa Dei: ergo potens in eo proposito
illum dolorem elicere, aeque ... dolet de homicidio, ac dolet ... de furto.
Distinguo majorem: Ille dolor de furto est dolor de furto ut est offensa Dei
in abstracto, nego majorem: est dolor de furto, ut est offensa Dei in concre-
to huius speciei furti: concedo majorem. ... : est dolor de furto,
ut est offensa Dei, sed ... ut est offensa ... motivum adaequatum: nego majorem,
si ... ... motivum eo modo quo ... speciem, concedo majorem: minimi
... , nego consequentiam. Si motivum dolendi de furto commisso esset sola
et praecisa ratio offensae Dei, tunc voluntas se avertens ... ab offensa Dei, aver-
teret se ... ab omnibus peccatis ... in se ... offensae Dei, a qua
plene et adaequate avertitur voluntas. Cum ... motivum dolendi in eo proposito
sit solum malitia furti ut talis, quae non est homicidio communis, voluntas
avertens se ... a furto, ut tali, non ideo se avertit, nec ... ab homici-
dio, ... una et altera offensa in ... offensae conveniant inter se. Cuius
... est apertum indicium, quod possit homo sua libertate efficaciter furtum ut tale
et ... homicidium committere.

519 Obiicitur 3. ex ... Illa est sufficiens dispositio ad

sufficiens ad eiusdem fructum ideo anno per accidens, et dato oblie nego antecedens. Distinctionem explico: verum est, dolorem sufficientem ad valorem huius sacramenti esse etiam per se sufficientem ad eiusdem effectum; unde quae per se loquendo non requiritur valida doloris alius. Unde particularis ille dolor de furto in casu posito, non solum est sufficiens tam ad valorem, quam ad fructum sacramenti: ita quod ex eo liquet, quod si homo ille non haberet aliud mortale peccatum praeter furtum, cum illo dolore absque quolibet alio dolore fructum in sacramento reciperet; per accidens vero ratione sui obicis impeditur in eo casu sacramenti fructus, quia datur in homine illo mortale aliud, de quo non dolet dolitus invincibiliter illius, et cum mortale illud oblitum non remittatur, consequenter nec furtum remittitur, nec gratiam percipit homo ille, non quia desit dolor in se sufficiens ad furti remissionem, sed quia illius doloris vis, et effectus impeditur ab illo alio mortali non retractato, et quia unum mortale sine alio non remittitur. Id autem totum per accidens est tum respectu sacramenti, tum respectu doloris de furto, ut patet.

Ipsius Mariae Conceptio Virginis

Ipsi omni materiae exigenda non est eadem di... hic data nec anti, similiter quod dolor ... est 13 ...

[illegible]

Obiicitur: Ille dolor de furto est dolor de furto, ... homicidium est offensa Dei ... in eo proposito ... dolor de homicidio ac dolet de furto. Ille dolor de furto est dolor de furto ut est offensa Dei ... est dolor de furto, ut est offensa Dei in ... [illegible]

... averteris se a furto, ut tali, ... ideo se avertit, ... ab homicidio, ... una et altera offensa ... convenient inter se. ... est apertum indicium, quod possit hoc ... detestari efficaciter furtum ut tale et ... homicidium committere.

519 Objicitur ... ex ... Illa est sufficiens dispositio ad

111 effectum hujus Sacramenti, quo qui afferat adhibet magis sufficientem, ut adveniente gratia
fiat validum hoc Sacramentum. ergo dolor ille, qui sufficiens magis est, ut ad-
veniente gratia, fiat validum hoc Sacramentum, sufficiens etiam dispositio est
ad effectum hujus Sacramenti: ergo nequit ex defectu doloris Sacramentum hoc esse vali-
dum, et tamen informe. Probatur antecedens: qui est sufficientem adhibet magis, ut ad-
veniente gratia, fiat validum hoc sacramentum, jus habet ad petendum absolutionem
nec potest ei jure negari, cum ponat id quod requiritur, ut judicium sit
validum, et firma. Retorquetur dictum antecedens, et verum dico distincta data num. 516.
et numero 2 Cons. Ad animi probi ... et Confessario, hoc illud
habere quidem jus ad petendum sui judicii, sive absolutionem, posse tamen per accidens
contingere, quod per inadvertentiam ignorantiam, vel oblivionem, potest occultum obicem
non dignoscatur hujus Sacramenti fructum, seu effectum: sicut qui ad Sacram Synaxis
... accederet, non habens conscientiam peccati mortalis, jus haberet ad illud petendum,
et si id reciperet vere, et validum Sacramentum, quod tamen petitum effectum Sac-
ramenti quia non reciperet, si haberet obicem peccati mortalis non retractati; cum
esset invincibiliter obligatus. Sic igitur in Sacramento Poenitentiae contingere potest aliquando
quod poenitens juste petat absolutionem, et magis afferat sufficientem ad illius valo-
rem; per accidens autem effectu careat propter occultum obicem. Si autem poenitens
occultum illud impedimentum cognosceret ante absolutionem, nec illud ante illius re-
tractaret, non haberet jus ad petendum absolutionem, nec illam posset petere, immo
etiam Sacramentum in hoc casu nullum prorsus esset, et invalidum, ut ex dictis a num.
495 satis constat.

520 Dicitur 1. Dolor sufficiens ad valorem hujus Sacramenti
debet excludere voluntatem peccandi: sed dolor ille de furto in casu
proposito propter poenam, et infamiam malum furti ut talem non excludit vo-
luntatem peccandi: ergo dolor ille de furto in casu proposito propter poenam et infamiam malum

furti in tanti non est sufficiens ad valorem huius sacri: ergo hoc sacri in casu proposito nequit esse validum et informe. Illud vitat ex dictis [illegible] alienati. Nego prop: ad hoc enim requiritur dolor ex motivo universali [illegible]. Distinguo maior. Dolor sufficiens ad valorem huius sacri, videlicet excludere voluntatem peccandi hoc sufficiens nequit esse; nego maiorem; hoc sufficit adiunctum proposito non peccandi de cetero; concedo maiorem. Similiter distinguo minorem; dolor ille de furto in casu proposito posito [illegible] et [illegible] tanti non excludit voluntatem peccandi hoc [illegible]; concedo minorem; hoc proposito adiuncto, nego minorem. Voluntas peccandi excluditur in casu proposito per propositum non peccandi de cetero, quod adesse dixi cum illo dolore, et cum illo dixi sacrum, et suppono cum illo adesse in proposito casu: neque aliud ex dictis [illegible].

34 Obiicitur 3. Ad valorem huius sacri requiritur universale propositum vitandi omnia peccata de futuro: ergo etiam requiritur ad illum valorem dolor universalis, nec sufficit dolor ille particularis de furto in casu proposito: ergo deest extensivus in dolore, deinde sequitur sacrum [illegible] validum, et sic informe. Concedo antecedens, nego consequentiam. Ratio: propositum enim non peccandi de cetero extenditur ad omnia peccata, quae committi possibile est; cum tamen dolor de commissis non [illegible] omnia quae possunt [illegible] committi. Si ergo [illegible] penitens diceret se aliquod peccatum in particulari non commisisse, adhuc teneretur elicere propositum non committendi illud, cum tamen qui scit se aliquod in particulari peccatum non commisisse, non tenetur ad dolorem de illo. Et [illegible] dicimus in eodem modo quoad hoc de dolore, ac de proposito loquitur. De 1° enim [illegible] dicit, debere esse animi dolorem, ac detestationem de peccato commisso; de 2° autem debere esse propositum non peccandi de cetero et debere excludere voluntatem peccandi. In [illegible], quibus de [illegible]

sibi eorum universaliter comprehendunt omnia peccata, quae remitti possunt;
ij dum verba quibus loquitur de dolore solum comprehendant peccata commissa
sive quae apprehenduntur commissa. Quo etiam in sensu Divus Greg. homil.
34 in Evangelia, et lib. 9 Registri epist. 39 dixit, poenitentiam esse
commissa plangere: en dolorem: et plangenda non committere: en propositum:
ubi etiam, ut vides, majorem universalitatem habet propositum, quam dolor.
Et id sane congruit ipsi naturae doloris, ac propositi: dolor enim, seu de-
testatio est actus, qui ex natura sua tendentia non fertur nisi ad ea peccata, quae ap-
prehenduntur commissa: neque enim retractatur, nisi quod male factum apprehen-
ditur. Unde qui non peccavit, non habet facultatem doloris; at vero propositum ex sua
natura ferri potest aequaliter ad omnia peccata possibilia. Videatur Card. de Lugo
disp. 14 a num. 81.

522

Objicitur 6 ex Chonini, ex natura sua ignorari
quod possit quis valide suscipere poenitentiae Sacramentum, cum actuali affectu ad peccatum mortale
[illegible] sequentia. Et quidem in eo peccat objectio, quod affectum actualem peccati
comparat cum solo dolore, cum tamen deberet illum etiam comparare cum universali proposi-
to vitandi omnia peccata. Quamvis itaque actuale peccatum v.g. propositum occidendi hominem,
sit compossibile cum dolore de furto sub ut tali, sive habito propter propriam, et spe-
cificam furti turpitudinem quae in homicidio non relucet; at minime componi
potest cum universali, et efficaci proposito numquam peccandi; atqui hoc propositum
est omnino requisitum ad valorem hujus Sacramenti; ergo actuale peccatum mortale incompossibile
est cum valore hujus Sacramenti, cum sit incompossibile cum efficaci proposito numquam pec-
candi, sine quo nequit esse validum hoc Sacramentum. Et hoc est in hac materia
certum, et universale principium, quod scilicet omne actuale peccatum mortale impedit, non solum fruc-
tum, sed etiam valorem hujus Sacramenti defectu tum propositi non peccandi, tum etiam confessionis
sub integrae ut satis constat ex dictis a num. 294

323 Objicitur 2.º si quis ex iusta causa taceat in confessione mortale aliquod peccatum, cuius memoriam habet, quamvis nullum de illo attritionem habeat, dummodo eam habeat de aliis, quae confitetur, validum sacramentum suscipiet: ergo est aperte falsum; quod ex natura sua infamari potest: attritio enim de illo mortali peccato, quod ex iusta causa in confessione tacetur, non sit dispositio ad effectum, non est hic pro nos sacramenti pars, cum neque confessionem integret, neque prout sententiam [illegible]; quod mere interior mentalis, ut habetur ex dictis num. 310, et 311.
Probatur nando etiam sequela: is enim qui confitetur ex generali sacramenti lege tenetur omnes non apponere sacramenti effectui, qui autem habet mortale peccatum conscientia, tenetur per hunc illum agere sacramento proximatus, atque ex hoc capite tenetur etiam ille poenitens dolere de peccato illo mortali, quod ex iusta causa in confessione taceri: sed enim hunc non requiratur dolor de illo mortali quod accusare eum, cum ergo non sit hunc [illegible]; requiritur tamen ad sollemnia obiecti et digne suscipiendum sacramentum; proinde si voluntarie omittatur, [illegible] in ipsa confessione quale peccatum mortale, quod valori huius sacramenti non repugnat, ut supra diximus.

324 Sed instabis: ex Patre Suarez disp. 20 sect. 1.3: voluntarie omittere id, quod non [illegible] sacramenti nequit nisi intrinsecum reddere, ut si quis adultus [illegible] omittente dolorem de peccatis, [illegible] suscipit, et dolor de illo mortali, quod ex iusta causa in confessione tacetur, non esse ex natura sua [illegible] sacramenti: ergo illud voluntarie omittere non redderet invalidum sacramentum. [illegible] hoc in illo casu voluntarie omittentis dolorem de illo mortali, quod ex iusta causa in confessione tacet, omittere mortale peccatum in ipsa confessione, atque adeo voluntarie omittere aliquid, quod [illegible] sacramenti, [illegible] non peccandi, quod non habet qui qualiter peccat, et confessione [illegible]: debet enim confiteri peccatum illud

morte, qd in ipsa ipsa [illegible], et sacti suscept committitur: nequit ergo in illo casu esse validus pœnitis sacti. Idd qd supponebamus monuimus.

325 Dicitur 8. Propositum non peccandi de cætero continet odium omnium peccatorum præteritorum: qd continet odium omnium commissorum: qd impedit, deinde in potentiæ omnis [illegible] ad valorem hujus sacti, quod debet odium saltem omnium peccatorum, quæ de ipsa commissa sunt. Prima pars liquet. Nam intentio plena omnia commissa comprehenduntur. Probatur 2a, dari posse universale motum ad omnia pecta sua detestanda, ad quod commune non sit adeo quæ de præterito commissa fuere. Contingere namque potest, qd homi... in præteritis non habuerit contritio telagiis, sive veniabilenus, eo qd fuerit ... pecta mortale tantum [illegible] quæ ... debent omnia pecta quæ in futurum committentur, a qua [illegible] aliquam excusatio accipient; ad quos motus sufficiens est ad universale et firmum propositum ... ut ... et hoc ipso modo confessarii solent pœnitentes excitare ad ducendum firmum propositum numquam peccandi de cætero, illud quod ut notat Card. de Lugo disp. 14 num 87, insinuasse videtur Christus Dominus apud Joannem 5. ubi paralytico dixit: ecce sanus factus es, jam noli peccare, ne deterius tibi aliquid contingat. Si ergo ex odio hujus mali detestetur pecta sua, detestatio habebit, cujus motus sit qualis sit ad omnia pecta sua, non tamen extendatur ad omnia præterita, in ... formalis detestatio unius pecti comprehendit aliud [illegible], in ... adequatus motus detestandi invenitur æque in utroque.

326 Probatur 2. propositum non peccandi de cætero non includere necessario odium formale pecti: potest enim haberi per efficacem voluntatem servandi omnia Dei mandata; ergo in animo aliquo, cum sit ingrato proximo, non est formale odium, aut detestatio pecti, atque adeo non sufficit ad [illegible] illum dolorem

de praeterito, qui ad hujus Sacri valorem requiritur: ad hoc enim Sacrum reci-
piendum, et ad percipiendum Dei illius fructum requiritur contritio dolor, et forma-
lis detestatio, nec sufficit dolor contentus in amore solius virtutis, atque
initiatus, ut ex dicendis constat. Praeterea, quamvis ex parte Sacri sufficiat
amor Dei sub ratione ad instar solius, et absque formali odio peccati commissi,
non sufficit ad suscipiendum hoc Sacrum per modum praeexistentiae illius.

323) Objicitur 3°: ex nostra sententia sequi poenitentem illum, qui in
casu proposito Sacrum poenitentiae validum, sed informe suscepit, fore damnandum
si moreretur antequam obicem tolleret, quod quis dicet? Cum hinc absque culpa
sua condemnaretur. Alii hanc in nostram sententiam insurgit Fagundez lib. 2 in
23 Ecclesiae praeceptum cap. 3 num. 10, addit quod hac objectione pressum fuisse
Doctores nostros, et ideo tot effugia illi invenisse: nam, si attente (inquit) vi-
deantur illius solutiones effugia potius, ac evasiones sunt, quam solutiones. At
re vera Fagundez hostem finxit: nec enim ex nostris Doctor vel minimum in adeo futili
arte difficultatem agnovit, nec plures solutiones quaesivit, nec necessaria erat illi Auctori
dicta ad eam, cui quilibet, vel in rebus theoricis tyro verbo unico plenius satis-
faceret: Sicut enim si poenitens bona fide, et cum attritione sufficienti confiteretur de peccato
mortali alicui, qui communiter existimaretur sacerdos, et re vera non esset talis, damna-
retur, si moreretur in eo statu, sic et in nostro casu damnaretur, in quo nec
durum aliquid, nec admiratione dignum est: nam in utroque casu damnaretur hoc non propter
novam culpam, aut negligentiam illam, sed propter peccatum, aut peccata mortalia mere praeteri-
ta, quae dum re vera non tolluntur per Christi remedium, inferunt meritam poenam aeternam.
Sic puer qui in vino pro aqua baptizaretur per errorem, et sic moreretur minime
salvaretur, non in poenam illius erroris, sed in poenam originalis peccati, quod expiatum non
fuit vero Sacro: Sic adultus, qui inculpabiliter omittens dolorem de mortalibus prae-
teritis baptismum susciperet, damnaretur, si moreretur antequam obicem tolleret, non

41

propter nouum aliquod culpae quod propter originale, et alia mortalia praeterita, quae ...
per baptismum illum gratiae Validi remissa non sunt. ... De ...
... munditia tempus ... In casu itaque supposito hoc ... validi sacro validi quidam ... damnaretur, si e vita cederet, antequam ...
non propter nouum aliquod peccatum, sed propter ... peccati ..., de quo non doluit, et propter furti peccatum ..., de quo propter ... furti ... malum doluit, ... illi remissum fuisset?

Non enim homo ille in casu ... damnaretur absque culpa sua, ut recte Fagundez ... nec valent ... quod in ea omnia nouum peccatum non dimittat: quia satis est, quod medium ad ... non adhibeat, cum in eo sit ... peccatum, ... aut virtualis: quae ... Stephano Fagundez contraria ... ut ... suo num. 10 legenti ...
Si durum id huic Auctori videtur, durius ... nobis videtur ... in qua ... ac in ..., homo ille in eo casu damnaretur, si moreretur in eo statu, et ... sacri ... fuerit, ... et obligatio ... illud, aut illa mortalia ... confessa est, item ... defuit ... a quo ... onere, et obligatione ... eximit ... sua, ... illius validi in eo casu fuerit sacri.

329 Obijcitur 10. Si in casu supposito sacri ... est infame, non ... est esse infame: quia ... non absolvitur homo a peccato. Sed si ... non absolvitur homo a peccato, forma quae ... praesenti est: ego te absoluo: est falsa ... de praesenti, quod non est de praesenti: ergo in casu supposito nequit esse validi ... sacri. ... impossibile enim est, sacri esse validi, si ... falsa sit. ... multis ... Antonius Perez, illud ... esse ... disp. ... de ... num. 28. Sed ... sunt ... ingenia, illud non esse ... sufficiens fatetur ... et ipse ... cum eodem Antonio Perez acerrimus propugnator, ... quod non ... fauet ..., ut ipse disp. 13 de Sacri sect. 5 num. 20 ait, qui ...

dat verba formae; ita posse explicari, ut sensus sit: ego te absolvo quantum est ex parte mea.

330

Petrus Soto solet exponendo in Angelico praeceptore d. q. 84 art. 3 ad 5 sensum formae huius sacramenti in hunc modum: ego te absolvo, id est sacramentum absolutionis tibi impendo. Sed dum hoc sacramentum est validum, sive aut gratia conferatur, sive non, verum est, sacerdotem impendere de praesenti sacramentum absolutionis: ergo dum hoc sacramentum est validum, sive gratia aut conferatur, sive non, forma huius sacramenti vera est. Sed contra est, quia nullum efficiatur sacramentum, quod nullum est in eventum: tunc enim est forma, quae non est forma, in sacramento, quod non est sacramentum, sed mera quaedam et inanis umbra sacramenti; imo propter hanc causam est sacramentum nullum. Alias huius formae huius sacramenti expositiones, quae ad defensionem [illegible] vel eorum reducuntur, magis indigere explicatione, ancarius [illegible] disp. 19 sect. 2 num. 14. suas enim patitur difficultates, quas apud illum videre poteris: nobis enim immorari non vacat.

Dico itaque cum eodem [illegible] num. suo 20, non idem esse obex novae legis sacramenti, quod sit diligenter praeclare, et explicite verba illa quantum est ex te, et dicere non ita absolute, quae implicite includuntur nunc et alioquin sensus supremi obicem ponat. Quando ergo absolute includit huius sacramenti formam, ideo quod stante illius veritate, sicut potest, ut aut non conferat hoc gratiam propter eius obicem: sicut verum est baptismi formam: ego te baptizo, etc. etiam quantum ad sacramentales obicem, quamvis suscipiens propter suum impedimentum interius non mundetur. Idque significasse dixit ibidem Doctor Hugonem de S. Victore lib. 2 de sacris part. 14 cap. 8, cum dixit, hanc formam magis significare virtutem suo quo eventum, addit quod, in eundem sensum exponendam esse, illam Angelici Doctoris expositionem antea nunc propositam: ibi enim verbi significasse ait, sed sacramenta significant esse eius suos non omnino absolute, et quantum est ex parte sua; ita huius sacramenti

Ita eodem modo significare efficaciter absolutionem a peccatis quae est ex se, et non esse significare exhibitive sacramenti ex vi remissionis peccatorum non in actu signato ut dicunt, sed in actu exercito. Et hoc modo D. Thomas Angelicus exponunt doctrinam.

Dices autem potest: in sacro poenitentiae valido et informi [illegible] absolutionis: ego te absolvo a peccatis tuis: esse verum, ergo si praeter justitiam [illegible] non detur actu in se physice gratia sanctificans in qua consistit remissio, et absolutio a peccatis: quia tunc non adest ipsa hunc in se ipsa peccati remissio, adest in jure requisito ad illam obtinendam, ablato obice. Ut ut melius percipias, notandum est esse oportere, quod hoc forma significat: aliud quod significat absolute de praesenti, et aliud quod significat diminutive, vel de praesenti vel de futuro. Sic videre si [illegible] adest de praesenti, vel de futuro erit sufficiens dispositio. Absolute de praesenti significat absolutionem a peccatis extra sacramentum in jure, atque poenitens de praesenti jus obtinet, ut remissionem acquirat peccatorum, quae ad illud tribunal servivit, posita debita dispositione ad gratiam, quae nunc [illegible] deest. De praesenti aut de futuro diminutive, et conditionate significat ipsam gratiam sanctificantem remissivam peccati; diminutive, inquam, ut de praesenti, si de praesenti adest debita dispositio ad gratiam, vel de futuro, si de futuro erit ea dispositio, quae nunc [illegible] desideratur qua posita sacramenti absolutio semper fiet de praesenti obtinet sufficiens effectum, ius [illegible], quod in poenitente remanebat, ut sanctificante gratia acquirat, et quod [illegible] in [illegible] delentur peccata, quod [illegible] in tempore. Sic [illegible] sacramenti, [illegible] se obtinere sanctificante gratia dare poenitenti valide absoluto, quam acquirendam debita dispositione.

332 Nec minus sane videri debet, quod hoc sacramentum conferat [illegible] in jure, quod est de praesenti, quamvis ipsa gratia non sit de

presenti: itaque et idem dicendum est in baptismo, quando valide est et informis et postea fictione recedente reviviscit, non quod effectus nulli existant, sed in iure. Hoc ipsum petere sacramentum confert ... de facto, ut satisfactio penali ei iniuncta, quae nunc non est in re, quando erit, et ... liberet eum a pena ex opere operato, atque adeo nunc ... a pena debita confert ex opere operato nunc de presenti in iure, non in re. Similiter ... sacramentum confert in iure multa alia, quae non conferuntur in re ... de presenti, quae conferentur cum debitis ... et opportunitatibus, ... effectus illius. In quomodo huius ... in casu ... absolutio a peccato ... de presenti in casu ... Sanctissimis, quamvis peccator adhuc ... in peccato ... habitualiter perseverante in ... et mirabili theo ... ad in ... sequenti adversarij. ... § 6 triplex dubium incidens.

Lectio. 6.

Triplex dubium incidens.

1.o est: an petere sacramentum validum et informe, ablato postea fictione reviviscat ... id est, ... quod existimentur ... sacramentorum quae iterari non possunt, et praecipue baptismi, ... sacramentum iterari potest, quamvis validum fuerit, si effectum non habuit, non postea ... habitum est postea. ... disp. 2o sect. ...

At, Cardinale de Lugo disp. 14 num. 100, Conink disp. 8 sect. 4, et [illegible] alijs, qui [illegible] Sacrum Validum, et informe decuerunt. Et ita est, quia [illegible] dei disp. [illegible] nullum mortale peccatum [illegible] post baptismum remittitur nisi per [illegible] Sacrum in re, vel in voto; sed peccata mortalia confessa in confess. Valida, et informi debent per se remitti per aliud Sacrum [illegible]; sed non aliud, quam [illegible] met, [illegible] Valida et informe fuit: ergo remittentur [illegible] illius Sacri [illegible] [illegible] [illegible] dum [illegible] recedat fictio. Sed [illegible] ani [illegible]: videtur [illegible] ille non satisfacere iterare clauibus illa eadem peccata mortalia, imo et [illegible] [illegible] [illegible] non confitendi iterum [illegible]. [illegible] ad [illegible] tenebatur; et nihilominus illorum remissio [illegible]: [illegible] consequitur [illegible] remissio [illegible] illius [illegible] Sacri, quod fuit informe.

In hac [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fundatur, [illegible] [illegible] [illegible]: Sit enim baptismi et [illegible] Sacra in eo [illegible] [illegible], quod [illegible] iterabile; illud [illegible] non; [illegible] [illegible], et in eo quod utrumque est [illegible] [illegible] ad remittenda peccata sibi subiecta, et in eo quod [illegible] [illegible] non est iterare baptismum [illegible] suscep[illegible] ad obtinenda remissio peccati per baptismum, ita [illegible] non est iterare confessio valida, et informis ad obtinenda remissio peccati [illegible] confessi per Sacrum [illegible]: [illegible] est, ut opporteat [illegible] Sacri effectum [illegible] [illegible] obice ablato, sive recedente fictione.

[illegible]. [illegible] ille in casu proposito [illegible] non tenetur iterare confessionem [illegible], [illegible] si postea ablato obice, confessio [illegible] informis non sortitur [illegible] effectum, iterandam [illegible] esset: [illegible] sortitur [illegible] effectum [illegible] ablato obice: [illegible] [illegible]: Fidelis enim [illegible] obligatur ad [illegible] mortalia sua peccata legitimo ministro intra Sacrum: hoc autem fecit [illegible] ille quoad [illegible] [illegible]: illud enim Validae confessionis est, [illegible] fuit [illegible]: quod autem [illegible] obicem [illegible] [illegible] non accep[illegible]

n. obstat impletio praecepti: hoc igitur implevit praeceptum confessionis quoad illud peccatum furti, atque adeo confessionem illam furti, non tenetur iterare. Nihil obstat: alioquin enim peccatum illud deberet remitti per contritionem [illegible] in-directe per aliam subsequentem confessionem aliorum peccatorum. Non obstat 3: nam perfecta contritio non remittit mortalia peccata sine voto sacramenti poenitentiae, quod in illa includitur, ut docet Trid. sess. 14 cap. 4 definit Tridentinum, atque adeo relinquit obligationem subjiciendi clavibus mortalia peccata sic remissa; in nostro autem casu nulla relinquitur in illo haec obligatio accedendi ad confessionem sacramentalem et confitendi peccatum illud furti, quod scilicet subiecit valide legitimo ministro sed, ut supra diximus: n. 2. 3: sed quia omnia mortalia peccata [illegible], id est, si memoriae occurrant, et possint subjici clavibus, debent subjici, ac directe remitti per sacramentum poenitentiae: sed quia indirecta remissio peccati mortalis non tollit obligationem illud confitendi, ut patet in eo, qui ob oblivionem omisit in confessione aliquod mortale: hic enim et obtinuerit indirectam remissionem mortalis peccati obliti, adhuc manet obligatus ad illud confitendum: [illegible] illud praetenditur remissionem directe, non sortiretur suum effectum [illegible] ratio esset illa furti confessio.

333. Confirmatur insuper eo suo num. 14 Doctor Exig. ex [illegible] et ex veritate illius, ut ex ipso explicata supra est num. 331: Sacerdos enim tunc valide absolvit: quia illa remissio non fuit tunc quoad efficaciam vere directa, fuit tamen quoad substantiam, atque adeo absoluto directe, ex vi illius [illegible] ac valide absolvere potuerit fieri effective illa remissio. Confirmatur denique ex dictis a num. 332: nam potens ille ex vi illius [illegible] ac valide absolvendi jam acquisivit ad [illegible] et peccatorum remissionem obtinendam relato directe: ergo hic postea auferatur, quia et peccatorum remissionem obtinebit vi illius [illegible] ac valide absolvendi praeteritae: ergo tandem illud peccatum

411

Sacri ablato postea ipsius sine recedente fictione, reviviscet, sive habebit effectum suum.

338 Tertium dubium est, an quo tolli possit ea fictio sine obex, ut informe illud Sacrum reviviscat, et effectum suum sortiatur. Pro cuius decisione, quod nullum sacrum tunc certum esse confessionem directam sufficere. Secundo etiam esse certum sufficere legitimam contritionem peccati obliti. Difficultas vero est, an sufficiat sola attritio, seu generalis de omnibus peccatis, seu specialis de illo mortali oblito? Ad quam cum distinctione respondeo. Si enim post receptionem sacramenti informis novum mortale peccatum admiserit, ille tunc non potest removeri obex sine confessione directa, seu contritione: sacrum enim suo successu nequit efficaciter remittere peccatum postea admissum. Si vero nullum peccatum mortale post receptionem sacramenti informis admiserit, tunc sola attritio, seu universalis de omnibus peccatis, seu specialis de illo mortali oblito sufficienter removebitur obex, ut informe illud Sacrum reviviscat, et effectum suum habeat. Ratio est, quia illa eadem dispositio, quae sufficeret cum sacro praesenti, sufficit cum eodem sacro praeterito, etiam successu durante eius effectu, quia non est novum impedimentum, neque novum subjectum: impedimentum quidem solum fuit defectus eiusmodi attritionis: sed ea posita, cum novum mortale peccatum post receptionem sacramenti non admiserit, nullum superest impedimentum, et deinde potius ille justificabitur virtute sacri praeteriti iam non impediti. Advertendum tamen adhuc mere obligari poenitentem illum ad confitendum peccatum illud homicidii oblitum, cum memoriae occurrat: illud enim directe subjicit clavibus, et quamvis sua posita sufficienti attritione illud sive cum peccato fuerit remittatur virtute Sacri praeteriti, tunc peccatum homicidii remittitur solum indirecte; omnia autem tenemur omnia mortalia peccata subjicere absolutioni, ac remissioni directae. Quod quia certum est, et sancti dicunt ex dictis, et praecipue num. 96.

Dubium est, an possit accidere, ad confessio pec-
catorum Venialium Valida sit, et informis. Videtur enim non posse: cum enim dixe-
rimus, esse posse confessionem Validam, et informem ex defectu integritatis,
seu extensionis in dolore, et hic desit in dolore de solis peccatis Venia-
libus, non invenitur ex parte, ut est manifestum, sed inde, quod confessio pecca-
torum Venialium eo ipso quod Valida sit, sit etiam formata: numquam
poterit esse Valida, et simul informis. Hoc quidem clare evidenter conclu-
dit, ut bene notat Lugo [illegible] disp. 20 sect. 6 num. 8, quia poenitens
supponitur esse in gratia. Cum non potest aliquando evenire, vel aliquis bonis
morte peccatis, licite sola Venialia confiteatur, deo cum eodem dolore,
posse etiam aliquando evenire confessionem de solis Venialibus esse Validam et
informem. Quia enim quod aliquis post diligens conscientiae examen ad inculpa-
biliter oblitus peccati mortalis a se commissi accedat, et confiteatur sola
quaedam Venialia memoriae occurrentia cum dolore horum quae confitetur; in
hoc casu Sacramentum erit Validum, et informe: Validum, quia confessio est integra,
et ex sufficienti dolore de Venialibus, ut supponimus; informe vero,
quia cum desit dolor de mortali oblito, hoc non remittitur; eo autem non re-
misso, nec Venialia, quae cum illo commissa erant, possunt remitti, nec gratia
infundi: Validum ergo, et simul informe erit in eo casu Sacramentum Poenitentiae. Caput
de Veritate circa dolorem quaestionem.

Caput 3.m

De Veritate circa dolorem quaestionem

Quaeritur 1.o quo modo sit exhibendus dolor. Dico 1.o, certum esse
quod potest dolor tempore praecedere ipsam confessionem. Ita communiter doctores. Et ratio

118

nō ut ait Lugo d. disp. 10 sect. 4 num. 29, accidere potest, qd hō
qui pecta sua recogitauit cū vero animi dolore, accedat postea ad
cōfitendū cōfessionē in virtute talis recogitationis, et doloris, et qd in
actu cōfessionis ita ad peccatorū expressionē attendat, ut nullū interim ac-
tū funcionem exerceat: potest itaque accidere, ut dū absolutio immediatē
nullus iteretur dolor, [illegible] ... [illegible] absque [illegible]; et nihil
[illegible] factū illud absque dubio validū est, et cōfessio sufficiens; moraliter
enim illi cōiungitur dolor qui praecessit, et virtute sua illā cōfessionē infor-
mat: potest igitur dolor tōe cōfessionis praecedere.

Sed quanto, inquies, tēpore praecedere potest? Dicit Lamb. in
methodo expedita cōfessionis lib. 1 cap. 1 parag. 4 num. 5 quanto moraliter cen-
seri potest unū aut alterū imperari, et facere unū moraliter cū illo.
Fateor quidem hanc esse doctrinā cōmunē, quoad praxim in esse difficultate, aliq̄
sit illud tempus, quo id moraliter censeatur in re nostra? Dicit ipse ibi-
dem cū Lugo 9. 2 de cōfessione dub. 1 num. 30, in 1o qui mane dolet,
et animo revocato, post tres, vel 4 horas absque novo dolori cōfitetur
dubium nō esse, quin bene satisfaciat. Rursus abunde certū esse, si quis vespere
conscientiā examinans dolorem ac elicuit proponens die sequenti cōfiteri, praeterea
idē dicendum, si in solū praecedenti [illegible], cōtra praecedenti die id fecerit,
aut semper, ut dictū est, nō revocato, [illegible] doloris aut [illegible] ac
cōtrarium id [illegible] cōplacentiā in peccato, de quo doluisti, [illegible] aliquod no-
vum mortale peccatum, ut ipse notat num. suo 6. Sed [illegible] Cardenas in opere
de propositionibus ab Innoc. XI damnatis dicens t. cap. 6 art. 2 q. 6 num. 88
tuto procedere, qui uno, vel duobus diebus ante cōfessionem peccata sua recogi-
tans, de his quae doleat in ordine ad cōfitendum, et postea nō elicit novum do-
lorem ac, cōfessionem qui sic factam esse certo valida, atque adeo nam [illegible]

minime subiacere damno illius qui separatur ab Innoc. Ut confirmo, cuius
memini num. 185, et sequitur ibi: certum enim est, moralem coniunctionem suf-
ficere, et certum etiam est eam in hoc casu dari. Videatur, si vacat, prae-
dictus Auctor, qui num. suo 93 opiniones quae longiorem tractum praeceden-
tis in dolore ad confessionem admittunt, censet non esse tutas ad praxim de-
ducere ex Innoc. decreto nuper memorato.

542 Sed statim petis, an ut dolor ille tractu temporis prae-
cedens sufficiat ad verum sacramentum, necesse sit, quod a poenitente eliciatur ex
intentione et relatione ad confessionem, an vero postquam elicitus est absque confessionis
memoria, postea eo referri valeat ad verum sacramentum suscipiendum. Exigit [illegible]
[illegible] suo num. 67 [illegible] et [illegible] non esse, quod non aliud requirere
[illegible] ad [illegible] ex usu a nobis num. 540 [illegible] tempore [illegible] dumptaxat
solum [illegible] adducere, semper esse necessarium, ut talis dolor intrinsece ex
intentione poenitentis [illegible] spirituali ad confessionem referatur: a quo eundem
[illegible] accepisse. Videatur Bonacina de poenit. disp. 5 q. 5 p. 2
num. 13, et alii, ut testatur Card. de Lugo disp. 14 sect. 5 num. 36,
qui testatur etiam recentiores plurimos addere, si qui de peccatis doleat in
ordine ad confessionem hodie vel [illegible] faciendam, hunc dolorem non sufficere ad confessionem
[illegible] faciendam, quia sine tali relatione non videtur haberi unionem, seu coniunctio-
nem moralem in confessione sequenti. At [illegible] in ea sententia non fuisse vi-
detur idem Card. de Lugo, id quod satis aperte tradiditque ipsius [illegible]
[illegible], quae nuper paucis verbis subiungit, ut explicet, qualiter referendus
dolor ad confessionem debeat: quod fit (inquit) quotiescumque peccata recordatur et
de eis dolet, ubi ea confiteatur, et praebet signum sui doloris in ordine ad
confessionem faciendam, seu absolutionem obtinendam: ac demum auctoris qui dolet de
peccatis cum expresso proposito illa confitendi, ex cuius [illegible] partes confessionis

facti: nec quilibet ex his mihi sufficit ad dictam absolutionem: aliqua vero huiusmodi Relatio. Narratio est [illegible]. Quibus in verbis satis aperte indicari dicit Suarez sufficere, dum illud [illegible] defendendi dolorem, qui datur, [illegible] in eadem ad [illegible] et absolutionem praebet signum aliquod sui doloris praecedentis. [illegible] de hoc sit,

Oppositum [illegible] tuetur Card. de Lugo, quem Reginaldus allegat in sua praxi tom. 1 lib. 5 num. 51 dicentis, illum, qui ex [illegible], quam ante de suis peccatis [illegible], [illegible] firmo proposito non peccandi de caetero, excitatur ad faciendum [illegible] debitum examen, eo quo, ut par est, facto, confitetur, [illegible] esse [illegible] aliqua [illegible] ad obtinendam sacramentalem absolutionem. Idem tuetur [illegible] eo loco paragr. 3, dicendo in [illegible] Sacramenti num. 16, [illegible] et aliqua [illegible] Lugo ex eo ad [illegible] ea [illegible], quae a [illegible] requiruntur, dolor sit [illegible], et absolutio. [illegible] ex [illegible] fidelium [illegible] de [illegible], aut [illegible] audit [illegible] movetur ad [illegible] suorum peccatorum, [illegible] [illegible] et [illegible]

[illegible] nemo dicet, hunc non esse bene dispositum ad absolutionem [illegible]. Imo hic videtur modo [illegible], [illegible] ex [illegible] dolore [illegible] desiderio veniens ad procurandam [illegible], et absolutionem accedat; hunc autem dolor non [illegible] ex [illegible] desiderio, nec ad illum ordinarie fuit ante aliqua [illegible], [illegible] sequuntur. [illegible] ex ipsa [illegible] et institutione huius Sacramenti, in quo magis [illegible], [illegible] est, quod ex dolore oriatur desiderium [illegible], quae [illegible] in [illegible] Sacramenti [illegible] ut est [illegible] in iudicio hoc [illegible] videatur ex odio [illegible] accusare, et desiderium defendendi illud [illegible], procurandi [illegible] remedium, non [illegible] [illegible] in hoc [illegible] videtur [illegible] ordo, si hoc ex

pectorum suorum dolore, ac detestatione in cogitationem veniat, ac desideretur illa confitendi, ac percipiendi remedium in hoc Sacramento iudicio. Rursus, si hoc idem Sacramentum desideretur, quatenus est donatio, et relaxatio, nihil videtur esse magis aptior, et congruentior ad impetrandum remedium quam qui ex odio peccati, et ex poena inferna movetur ad veniam petendam a Sacerdote vicario Dei, quam si ex desiderio remissionis moveatur ad dolendum de offensa Dei commissa. Hæc fusius prosequitur, et illustrat Lugo, quæ satis ostendunt sermonem huius probabilitate. Cum in sit solum probabilis, et circa Sacramenti valorem versetur, opposita sit tutior, in [illegible] opposita vehita, ea ad praxim deducenda [illegible] nuper memoratum Innoc. XI decretum, notat Cardenas ea q. 6 num. 83.

344 Ergo ut ad quæstionem ... posita num. 340 veo ... , non esse necessarium, quod dolor, vel ... , vel ... confessionem praecedat; posse concomitari confessionem ipsam, vel post eam fieri, dummodo ante absolutionem habeatur. Ita esse communiter, excepto Cominchi, qui ... dub. 6 singulariter opinatus est in hac materia, cui favere videtur Layman lib. 5 cap. 4 num. 4, et ro est: quia ea doloris ad confessionem antecessio vel ... , vel ... , nec petitur ex institutione huius Sacramenti, nec ... aliquo ... vel praecepto, vel usu ecclesiæ; imo omnes fideles ... ita poenitentium, quæ confessarium oppositum suadent, praesentes eum, si forte recta confessione sunt absque dolore, et ... confessarium exhortatione commoti excitantur ad dolorem de peccatis ... , putant se satisfacere, si hunc ante absolutionem deferant; imo et ad hunc finem confessarii solent poenitentes tunc vehementius ad dolorem excitare, ut se sic ad absolutionem recipiendam disponant, nec eis obligant ... dolorem tunc ... ad confessionem iterandam, quæ absque dolore

[con]fessio facta est. Dixi dummodo ante absolutionem habeatur: nam ex sufficit dolor [illegible] absolutionem habitus [illegible] habeatur, licet ex absolutione sit [illegible] sacramentalis gratia [illegible] ponit [illegible] nunc adaequaret; hoc autem non [illegible] deficiente dolore, ex [illegible] [illegible]. Sufficit itaque ad hoc sacramentum dolor, qui vel antecedat, vel comitetur, vel subsequatur confessionem, dummodo absolutionem antecedat, vel ipsam comitetur; non sufficit qui absolutionem subsequatur.

345

Sed obiicit [illegible]. Confessio debet reddere sensibilem dolorem, illum significando, nequit autem esse signum doloris, nisi ex ipso dolore procedat: neque enim aliter significare potest dolorem, nisi [illegible] [illegible] dolor non est confessionis causa, atque adeo si confessio sacramentalis non procedit, non redditur per confessionem sensibilis. Confessio narratio est mere historica peccatorum non ei [illegible] [illegible] sacramentum; ergo nisi procedat dolor imperans confessionem, haec erit narratio mere historica peccatorum: ergo nisi procedat dolor imperans confessionem, haec non erit sufficiens ad [illegible]. Dixi [illegible] [illegible]: [illegible] [illegible] est, quod dolor fiat sensibilis per aliud signa externa, ut per lacrymas, per suspiria, per verba poenitentis [illegible] de dolore [illegible] nec enim [illegible] [illegible] obligatio manifestandi dolorem per ipsam confessionem.

[illegible] sic tenetur cum Card. de Lugo disp. 14 num. 13, [illegible] [illegible]. Ut enim per confessionem sensibilis reddatur dolor, non requiritur, quod confessio sit effectus doloris, et quod hic [illegible] tanquam confessionis causa. Potest et [illegible] per confessionem significari, quando [illegible] [illegible] in [illegible] ad absolutionem [illegible] desiderium obtinendi Deo [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] ponere omnia requisita ex parte sua ad remissionem [illegible] [illegible] [illegible]: [illegible] unum ex requisitis sit dolor de peccatis eo ipso petens [illegible] [illegible] ad sacerdotem accedendo in ordine ad absolutionem, ostendit se de peccatis [illegible] [illegible], vel dolere; [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fore, id est, ante absolutionem [illegible]

quaelibet ex his sufficiat ad sacramentum ut videmus, multiplicatis illorum debitum in-
ij confessio applicatur in suo discrimine: unde dolor semel ipsius confessio
ante absolutionem elicitus sensibiliter fuit reddidit in confessione exsequentibus quae
illius vel in externo vel in sacrificio, vel ut opportuno tempore, id est ante abso-
lutionem fiunt applicatur. Confessio itaque dicitur, natura omnino ut eiusdem confessio sit
accusatio sui, et in mere historica peccatorum narratio, satis est, quod fiat
in ordine ad absolutionem, et quod postea informetur per dispositionem dolorem, et ut
sic informata subsistat etiam ab ipso met poenitente postulante vel
expectante absolutionem.

356

Quaeritur an debeat [illegible] in sin-
gulis sacramentis poenitentiae novus dolor de veniali, an vero unus, et idem dolor sufficiat
ad [illegible] poenitentiae sacramentum? Quod potest in praxi frequenter evenire. Confessus est [illegible]
venialia, [illegible] alterius, de quo in [illegible] annis [illegible]
[illegible] dolorem habuit, et post acceptam absolutionem [illegible] illius accidit
[illegible] recordatur, illud [illegible] addit et confitetur. Quaeritur, an elicere debeat
novum dolorem, an vero sufficiat dolor ille ante admissionem [illegible], ut [illegible] ab-
solutionem obtineat, sive ut novum sacramentum [illegible]? Sufficere dolorem [illegible]
ante adhuc [illegible] mensis, nec requiri novum docent Card. de Lugo disp.
[illegible] sect. [illegible] Hernandez [illegible] cap. 15 [illegible], [illegible] existendo in
[illegible] dicto poenitentiae sacramento [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]-
tia; et probo ex eo, quod in illa confessione illius peccati omnia durarent
omnia, quae requiruntur, ut [illegible] sacramentum. [illegible], dolor priorum
confessionis moraliter perseverans, ut supponitur, et absolutio; nihil autem amplius
[illegible] requiritur. [illegible] debere esse dolorem [illegible] [illegible]
[illegible] exigit dolorem [illegible] dolore [illegible] confessionis [illegible]
[illegible] exigitur. [illegible] suo [illegible] praxi [illegible] unus

insinuit [illegible] forsitan agentem in praedicto casu admoneat de dolore renovando; alii vero docti dicunt id non faciunt. Laudo quod ad ari praxim esse in moribundo, qui semper instantis mortis periculum absolvendus sit audito uno, vel altero peccato et deinde frequentia [illegible] [illegible] sit postea cogi ad dolorem renovandum [illegible] absolvendus absolvitur vel [illegible] aliis [illegible] ex vi parvi amoris mediantibus [illegible]

347

Dices. Et eadem mala rembra deserviri possunt pro novo Sacro [illegible] ut in baptismo et in poenitentia [illegible] semper in requisito [illegible] mala [illegible] ad novum Sacrum. [illegible] requisitum novum mala [illegible] adaequatum, ut detur novum Sacrum: quod ex dicta sacra [illegible] possunt eadem mala [illegible] parvitatis, [illegible] [illegible] Christi Domini est mala [illegible] [illegible] in eucharistia Sacro, et in dicta non [illegible] eucharistia Sacra, ut eodem [illegible] Domini corpore singula dicunt. [illegible] in hoc eodem [illegible] Sacro [illegible] est mala [illegible] [illegible], quamvis [illegible], et [illegible], [illegible] ingrati: et [illegible] eadem Sanitao [illegible] sumpta [illegible] est, [illegible] [illegible] deservire potest pro mala ingrati [illegible] Sacri, ut [illegible] ex parvi, et [illegible] amicitiae ex [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

348

Dices adhuc. Ad novum absolvendum non sufficit eadem [illegible] quod requiritur novum [illegible] ad novum absolvendum sufficit eadem [illegible] [illegible] novum. [illegible] [illegible] dolori, qui [illegible] est mala [illegible] [illegible], et [illegible] huius Sacri. [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] est: [illegible] [illegible] [illegible] ultra [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod signum [illegible] nova [illegible], [illegible] [illegible]: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pars [illegible] mala [illegible], et [illegible] huius Sacri, [illegible] in diverso modo; [illegible] ex hoc Sacro [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], nec qui [illegible] exerceri absque nova [illegible]: [illegible] ex [illegible] [illegible] [illegible]

tata est in aliqua Causa nequit iterum sua proferri, nisi noua accusatio, no-
do quod processus fiat, cum iam iudex munere suo sit functus. Vide dictos
[illegible] Auctores hoc fusius illustrantes.

Quaeritur 3, an ad Remedium ac Solis Venialibus requiratur dolor formalis. Affirmant plerique cum Card. de Lugo disp. 14 num. 106, Gran. tract. 4 disp. 1 num. 3, Castro Palao tom. 4 tract. 23 disp. unica p. 7 num. 15, Bernaldo in sua praxi tom. 1 lib. 5 num. 45, [illegible] in Selectis tom. 1 tract. 3 disp. 5 num. 19 et aliis Theologis Saa. ut testatur Gamb. in methodo expedita confessionis lib. 1 cap. 3 parag. [illegible] num. 1 contra paucos aliquos, qui sufficere docuerunt virtualem dolorem inclusum in ipsa voluntate conficiendi ea recta. Eos referunt Gamb. et Moya locis nuper allegatis. Et quamuis Card. de Lugo aliquibus [illegible] sit [illegible] paucorum nec fauere disp. 16 de Poenit. Sect. 1 num. 9 et [illegible] ea ab illis adducatur; ipse disp. 16 Sect. 6 num. 2 [illegible] expresse tuetur dicens, cum in hac confessione necessariam esse attritionem formalem: id quod optime probat ex eo, quod [illegible] loquitur de hoc Sacro, et de partibus eius: in [illegible] sit, requirit essentiales partes, quarum una est attritio, non virtualis, sed formalis, ut aperte constat ex ipsius Trid. [illegible], et Pedrino num. 235. Unde fit, formalem dolorem ad Remedium etiam de Solis Venialibus requisitum debere habere qualitates illas, quas a num. 229 ex eodem Trid. deduximus, ac proinde debere esse [illegible] naturalis, et efficax: [illegible] nam dolor est essentialis pars Sacramenti poenitentiae, quae [illegible] essentialibus partibus constare debet, siue mortalia, siue sola venialia exhibeantur.

350 Dices. Ad Remedium venialium [illegible] extra Sacramentum poenitentiae non requiritur formalis detestatio, sed sufficit virtualis: ergo ad Remedium

ac solis venialibus non requiritur formalis dolor, et virtualis sufficit. Probo
Cons. esse nullum: ut enim veniale peccatum remittatur per sacramentum poenitentiae, necesse est
quod adsit dolor, qui necessarius est ad effectum ipsius sacramenti: alioquin enim remit-
teretur peccatum a sacramento invalido et non existente: at ergo formalis dolor,
seu vera contritio necessaria sit ad huius sacramenti effectum, si confessio fiat
de solis venialibus, necessarius est formalis dolor de venialibus, ut sacramentum eo dolore
ditatum, illud peccatum remittat. Sic ad obtinendam remissionem venialis peccati ex
se non est necessaria unctio, et tamen ea necessaria est ad illam remissionem obtinendam
per sacramentum extremae unctionis. Ad ergo est in oppositione in hoc sacro:
est enim sacramentum hoc ut ait num. Tuo 3 Sd. Dr. axiq, qui datus quaq
[illegible], ac venialis peccati, et per quod institutum est pro mortali peccato ab-
solvenda, [illegible] ex quo institutum est in actu gratiae [illegible], sine dolore
ac detestatione [illegible], et venialis debuit esse contritio, numquam valebit [illegible]
sine [illegible].

351 Quaeritur 4, an poenitens teneatur sub mortali dolere de-
omnibus suis venialibus, quae confitetur. Castro Palao tom. 4 tr. 23 disp. unica
p. 3 num. 14 et alii nimis rigide, ac scrupulose censent esse mortale
peccatum confiteri aliquod veniale sine dolore de illo: unde plane [illegible]
apud recentiores [illegible] esse nullum, [illegible] a nobis a num. 25 [illegible]
rejectum. Sed verum esse peccatum mortale [illegible], quod tenentur
[illegible] Sd. Dr. disp. 20 sect. 6 num. 3, Card. de Lugo disp. 14 num. 118,
Fagundez, Henriquez, Reginaldus, Azorius, Antonius Perez, Joan.
Ponce, et plures alii, quos allegabo. Integritas enim doloris de venialibus
est de necessitate huius sacramenti, sicut nec integritas confessionis eorumdem,
sufficit enim sortiri effectum suum [illegible] sine illa integritate, [illegible] veniale
peccatum etiam si placeat, non est [illegible] in argumentis, nec te-

minori aliorum peccatorum. Unde sicut non constat verati Sacramenti Veniale peccatum, sive nullo modo suppositum clavibus, ita paritur, imò, et à fortiori non constat Veniale peccatum insufficienter dictum, sive non suppositum sufficienter clavibus. Fundantur haec in iis principiis, quod sit unum Veniale sufficiat remitti sine alio, et quod Veniale peccatum non est materia necessaria huius Sacramenti. Qui ergo sola Venialia habet, et confitetur, ac de uno illorum Venialium existit, quae confitetur dolorem habet sufficientem materiam praebet, et dicitur remissio illius Venialis obtinet, licet de caeteris Venialibus, quae confitetur, non doleat. Et hanc opinionem, eiusque in ordine ad praxim, minime subtrahere damnationi illius propositionis ab Innocentio XI damnatae, quae num. 485 Ochaling opinio notat Cardenas dicens 2. Cap. 6 art. 2 quaest. 3 num. 83. et vero est probabilis... confitens enim ille, qui unum Veniale cum attritione confitetur, et alia sine illa sufficientis praebet materiam ad absolutionem, et si bona fide accedat propter hanc opinionem quae probabilis est etiam apud doctores dilectam opinionem... iactum esse sacro Sanctum: non ergo dicatur ... contra Sacramenti Valorem, atque adeo haec opinio non est numquam facta contra Valorem.

152 Veniale enim cuiusque agnoscit eo suo num. 3. V. D. Exig, et cum eo Reginaldus in praxi tom. 1 lib. 5 num. 43 in eo, qui non de omnibus Venialibus suis confitetur, sed de aliquo illorum aut aliquibus dolet, dicit Fran. M. de disp. 1 num. 6, et 5 auxerit quod, si sine, quod ad praedicta Venialia retineret peccatorem ... displicentia, aut Virtuale propositum ad illa redeundi: nam tunc, inquit, esset ficte accusans, et ... simulans Sacramentum: subiiceret enim ... clavibus illa Venialia cum ea ... detestaret, et abunde impedimentum apponeret illorum remissioni: cum enim displicentia quod illa retinebis delicti sequuntur. Addit ... quae praedicta aliis, seu displicentia quod illa Venialia non retineret, ca ...

in i pbetur absq ullo dolore, et avaritia [illegible] de anno [illegible] an illi qui [illegible] deberet, se n [illegible], tur id esset [illegible] Rubricas [illegible] non [illegible], nos [illegible] ad [illegible] operamur. Cap. 8 de Proposito n peccandi de cetero.

Caput 8um
De Proposito non peccandi de cetero.

353 Propositum n peccandi de cetero esse etiam de [illegible] ad hoc Sacrum necessarium, probat [illegible] ex Florentino in decreto [illegible] ubi dicitur: 4um Sacrum est poenitentia, cujus quasi materia sunt actus poenitentis, qui in tres distinguntur partes: quarum prima est cordis contritio, ad quam pertinet, ut doleat de peccato commisso cum proposito n peccandi de cetero: atque ex Trid. Sess. 14 Cap. 4, ubi etiam dicitur: Contritio, quae primum locum inter dictos poenitentis actus habet, animi dolor, ac detestatio est de peccato commisso cum proposito n peccandi de cetero. Potest idem autem esse dolor ac detestatio de peccato commisso et sub [illegible] propositum n peccandi de cetero, quin [illegible] n requiratur propositum [illegible] distinctum a dolore, ac detestatione peccati commissi, quemadmodum enim debitor [illegible] Vetus [illegible] et propositum inchoandi novam, eadem dolor ac detestatio de peccato commisso, et propositum n peccandi de cetero sive [illegible], sive [illegible] [illegible] id [illegible], datur quod [illegible] a Florent.o et Trid.o [illegible] Valore, et [illegible] hujus Sacri requiritur. Habere debet hoc propositum [illegible] illas, quae in dolore requiruntur, et a nobis expositae sunt a num. [illegible], atque adeo esse debet efficax, et universale.

354 Sed petitur, an requiratur [illegible] propositum n peccandi

peccandi de cetero id est cavendi omnia omnino peccata quae sufficiat partiale proposi-
tum non peccandi peccata quae commissa sunt a poenitente? Respondeo non
ut iam antea respondi num. 521, et probatur: quia Sacramentum requirit
propositum excludens voluntatem peccandi, et inchoativum novae vitae, quod
solum propositum universale non peccandi de cetero, id est, cavendi omnia
omnino peccata est eiusmodi: ergo hoc propositum a Sacramento requiritur, neque ullo
modo sufficit propositum illud partiale. Minor probatur: nam partiale proposi-
tum non peccandi cum quo potest esse voluntas peccandi, et cum quo
finitur: ergo partiale propositum non peccandi in uno quod non est absolute
propositum non peccandi de cetero, quale a Sacramento requiritur: sed solum
universale propositum non peccandi de cetero, id est cavendi omnia omnino
peccata, est propositum excludens voluntatem peccandi, et inchoativum
novae vitae, atque adeo illud solum est absolute propositum non peccandi de
cetero, quod a Sacramento requiritur.

Petes iterum, utrum requiratur propositum formale,
et expressum, an sufficiat virtuale et implicitum inclusum in ipso peccati
commissi dolore, ac detestatione? Certum est, si dolor non sit ex universali
motivo, quod solum ex speciali specie quo poenitens doleat de peccatis illis, quae
confitetur, necessarium esse propositum formale. Probatur: nam propositum debet esse universa-
le, ut ex antea num. 522 constat; quod in dolore partiali de furto v.g. ha-
bito solum species propositum et specialis furti vel talis turpitudinis, ne ve-
ro clauditur universale propositum non peccandi de cetero; ad summum enim
in isto clauditur virtuale propositum non committendi peccatum illud de quo hoc
dolet furtum v.g.: ergo quoties dolor est partialis, sive non nascitur ex
universali motivo, quod solum ex speciali requiritur propositum formale et ex-
pressum. Notavit hoc omne Card. de Lugo disp. 14 num. 52, atque

ex ipso Lamb. in methodo expedite confess. [illegible] et cap. 1 [illegible]
num. 8.

356 Quaestio deinde esse potest an sufficiat virtuale propositum, quod continetur in detestatione peccati, seu attritione, quae habetur ex universali motivo, ut ex metu gehennae. Hic enim dolor ex natura continet propositum universale non peccandi mortaliter de caetero. Non sufficere hoc virtuale propositum, sed requiri formale, et expressum contendunt Adrianus [illegible] art. 3, Canus relect. de poenit. p. 3 q. 2, Dominicus Soto in 4 dist. 17 q. 2 art. 1, et lib. 2 de nat. et gratia cap. 14, Valentia in 3 p. 3 disp. 7 q. 8 p. 6 Reginaldus in prax. tom. 1 lib. 5 a num. 8, et cum multis aliis late Becanus, Card. Bellarm. tom. 2 lib. 2 de poenit. cap. 6, et ductus maxime ad hanc sententiam amplectendam, ac defendendam, ut ipse fatetur, authoritatibus Florent. ac Trid. Synodi, quas num. 353 recitavimus.

357 Sed etiam virtuale propositum sufficere docent Maior in 4 dist. 14 q. 2, Suar. de poenit. sect. 17, Vega lib. 13 in Trid. cap. 21 et 22, Diana p. 3 tr. 4 resol. 119, [illegible] disp. 2 de poenit. num. 58, Tarnaudus tom. 15 p. 3 sect. 1 p. 5 num. 4, et multi alii praetermissis late ac docte Card. de Lugo a num. illo suo 52, esse quod [illegible] probabilitate omni certius quod hoc propositum virtuale sufficiat, affirmat Cardenas in opere de propositionibus ab Innoc. XI damnatis diss. 2 cap. 6 art. 2 [illegible] num. 80, inde quod [illegible] n[illegible] locum ancerere, quod haec sententia omnino minus tuta sit [illegible] valore sacramenti, adeoque ea minime subiacere damnationi 1 illius propositionis num. 185 relatae.

358 Non obstare hunc sententiam verba illa Florent. ac Trid.

allegata num. 353, quae exigunt cum dolore propositum non peccandi, ergo
in opposito sanctus doctissimus Bellarm. adduxerunt, ostendit num. suo
55 Card. de Lugo tenens ea esse intelligenda de proposito formali, et
expresso, non virtuali, et implicito: cum enim possit esse dolor aliquis, qui non
includat virtualiter propositum universale non peccandi de caetero, ut num. 355
vidimus, ideo praedicta Concilia expostulaverunt dolorem non utcumque, sed cum
proposito non peccandi, sive formali, sive virtuali. Quod autem virtuale etiam suf-
ficiat, ex eodem Card. probat sess. 14 cap. 4 describente illum
actum, quo voluntatem peccandi excludat sufficere intra sacramentum
poenitentiae ad sacramenti gratiam obtinendam; sed dolor ex motivo universali con-
ceptus excludit voluntatem peccandi, non enim est compatibilis cum tali volun-
tate, siquidem de se peccatum iuxta rationem universalem motivi potest ad volentem
praedictam detestatur: ergo talis dolor continet virtualiter universale propositum
non peccandi de caetero, et facit illud esse sufficiens ad valorem, et
fructum huius sacramenti. Quae colligit, ut quod initio eiusdem capitis di-
xerat idem Concilium, dixisse scilicet esse animi dolorem ac detestationem de
peccato commisso cum proposito non peccandi de caetero intelligi debere de
proposito, sive incluso in eodem actu doloris, sive non incluso, ut
ex sententiis eiusdem Card. supra adductis constat. Videatur loco
allegato praedictus Card.

Denique de proposito ad confessionem de solis venia-
libus requisito dicendum eodem modo est, ac de dolore diximus ante
cap. Quare potest ad confessionem etiam de solis venialibus requiri
propositum, et quidem efficax, et formale. Probat inter alios Diana
p. 3 tract. 4 resol. 107 propositum vitandi venialia in aliquibus sum-
mopere differre a proposito vitandi mortalia, et ratione in eo, quod

sic potest unum veniale remitti sine alio, ita etiam remitti potest extra actum contritionis: unde colligitur si quis multa venialia confiteatur, sufficere ad sacramentalem dolorem, si doleat tantum de aliquo cum proposito illud de cetero vitandi. Videndus vero aliquis Card. de Lugo disp. 14 sect. 9 ubi fuse explicat, quomodo quando dolor est universalis de omnibus venialibus possit etiam esse propositum universale [illegible]. Nobis [illegible] diutius immorari. Pars 2a disputationis de confessione. Cap. 1 quid sit confessio sacramentalis et quae eius conditiones.

Pars 2a disputationis
De Confessione
Caput 1um
Quid sit confessio Sacramentalis, et quae eius conditiones.

Secunda pars materiae proximae et ultima sacri poenitentiae ut ex dictis a num. 3 abunde constat, confessio est, quae ex communi doctorum sententia definitur, aut describitur: est externa suorum peccatorum post baptismum commissorum accusatio a poenitente facta coram Sacerdote locum Dei in iudicio sacramentali habente ad eorum veniam per virtutem clavium obtinendam. Quae definitio, aut descriptio adeo pura est, ut nulla egeat explicatione. Atque sacramentalis confessionis conditiones 16 a doctoribus communiter recensentur, continentur quatuor hisce vulgatis carminibus: Sit simplex humilis, confessio, pura fidelis, Atque frequens nuda, et discreta libens verecunda, Integra, secreta, et lacrymabilis, accelerata, Fortis, et accusans, et sit parere parata. Harum conditionum tumultuarie, et absque methodo, quo solum prout in carminis numeros incidebant conditiones

tarunt alia narrig, alij vero ex dictis. Que distributive [illegible] in
[illegible] latius exponentur. Dixi tamen eas hic, eo quo [illegible] sunt
[illegible], [illegible] expono.

361 Prima igitur confessionis conditio est, ut sit simplex, id est
absque verborum [illegible], et circuitu, vix quod [illegible], et impertinentibus narratio-
[illegible] hanc conditionem [illegible] Bayni tom. 10 sect. 4 § 8 num. 31. et
plenius tom. 13 in titulo inscripto Laus humilitatis sect. 1 parag. 2.

2a conditio est ut sit humilis, tam interne, quam externe, id est,
ut fiat absque ullo superbiae affectu, et cum animi demissione, et quod in
exteriori etiam modo decenter, et humiliter fiat, tam in verbis, quam in
ipso corporis habitu, ut bene Caietanus exposuit in Summa verbo confessio.

3a conditio est ut sit pura, id est ex recta intentione, et modo honesto.
Unde [illegible] peccaret, qui [illegible] [illegible], aut [illegible] modum [illegible]
[illegible] inhonestum [illegible].

Sed casus hic incidit non praetereundus. [illegible] confessa-
rium apud quem peccata ordinarie deponit, quandoque a peccato mortali
abstinet, immo apud eum [illegible]. Si [illegible] autem fragilitate lap-
sus in aliquod mortale, prae pudore admissi facinoris illud exonerat apud
alium confessarium, deposita quod apud illum gravi illa sarcina, mox ad
ordinarium confessarium regreditur, illum quod frequentat de [illegible] apud
eum se accusaturus, uti consueverat, et quod grave ducat male audire apud
ordinarium confessarium, apud quem tandem [illegible] [illegible] retinuit. Quaeritur
an in hoc agendi [illegible] peccet. [illegible] mortis culpa [illegible]
Sylvestro verbo confessio [illegible], qui [illegible] hypocrisim et [illegible] mendacium [illegible]
[illegible] agit in [illegible] agendi modo. [illegible] opinionem admittit [illegible]
in Summa num. 196 de confessione [illegible] [illegible] [illegible]

aio in tali dubitudine observandi. Si ex his, aut etiam id fiat ex quadam huius imbecillitate, existimat, non esse mortale peccatum.

Ego tamen sententiam contrariam cum Lurenzo sentio, tenendam puto esse: id enim per se loquendo non est peccatum mortale. Sic P. Suarez disp. 22 sect. 1 num. 13, Sixuarez in summa cap. 21 num. 42, Coninch disp. 6 de Poenit. dub. 4 num. 13, Layman lib. 5 tit. 6 cap. 8 num. 14, Henriquez lib. 5 cap. 16 num. 6, Pinellus lib. 2 de Poenit. cap. 8 dub. 3, Franc. tom. 16 sect. 1 p. 8 num. 36 et 37, Fagundez lib. 2 in 2 Ecclesiae praecepta cap. 2 num. 14, Diana 3 p. tit. 4 resol. 132 et cum multis aliis Delgadillo de Poenit. cap. 12 num. 82, qui expresse addit, ne vitale aliquod peccatum in hoc inveniri, id quod etiam videntur innuere aliqui ex allegatis AA. Et quidem non apparet unde peti possit ea malitiae gravitas quam in eo facto invenit reverendus Sylvester, quod ne praeceptum eo facto violetur. Quod enim de hypocrisi dicitur, bene est, si ex soto, non ex odio consultis. Et quod poenitens ille velit conservare bonam famam apud confessarium ordinarium, aut nullo aut saltem non gravi mortali peccato damnet. Nec insuper urget quod addidit de mendacio. Supponimus enim poenitentem expedire aperire sincere suis confessario, quem extraordinarie adit, et quem, nullo prohibente, potest adire, quamvis postea ei placeat denuo adire ac frequentare confessarium ordinarium, quod item nemo prohibet. Nec mendacium id admittitur poenitens, nec ordinarium confessarium decipit, vel ad summum eo suo facto permittit aliquem ordinarium confessarium deceptione, qua existimabit poenitentem non alia peccata admisisse, quam quae illi aperuit. Praeterquam quod ut bene notat eo suo num. 13 ... non est mendacium in confessione est peccatum mortale, de quo postea sermo erit. Dixi non per se loquendo, quia accidens enim posse hoc esse aliquando mortale peccatum, non ambigo, ut si ob hanc causam poenitens

merit in aliqua occone morali peccandi mortaliter, quã ordinario confess.º occultaret, ut ibidẽ notat Exig. Dr. atq. ex illo Diana ubi cit. Videatur Pinellg lib. 2 de Penit.ª cap. 14 casu 5.

364 4ta. Condio est, ut sit fidelis, id est, vera, et absq. illo mendacio. Circa quã rogabis, an mendaciũ in confess.e sit semper morle pectm. Rñr contingere potest, aliquẽ in confess.e mentiri. 1º circa res ad confessionẽ nullo modo pertinentes. 2 circa mat. necessariã, ut sunt peccata mortalia numquã ritè confessa. 3 circa mat. voluntariã, ut sunt pecta venialia, et pecta mortalia jam alias ritè confessa. Et in his omnibus 2r potest committi mendaciũ. 1º negando qd factũ est. 2 affirmando vel confitendo, qd factũ non est. Et quidẽ mendaciũ sive affirmativũ sive negativũ de re quae nullo modo est mat. confessionis non esse morle pectm ex eo praecisè qd in confess.e dicatur convenit inter DD, ut Exig. DD. refertur disp. 22 sect. 10 nu.º 3. Villalobos Sum. tom. 2 disp. 13 num. 2. aliis positis,

Dico 1. Mentiri in confess.e negando morle pectm nunquã confessũ, quando nulla datur justa causa illud tacendi est pectm morle. Pt. illud, cum tunc tacere est morle pectm: ergo multo magis illud negare. Atq. ergo mendaciũ directè opponitur integritati materialis confess.is sine qua stare nequit hujus Sacri valor. Dico 2. Qui mentiretur in confess.e circumstantiã [illegible] morle [illegible] qd non committit [illegible] si illud taceret in mat. [illegible] [illegible] peccaret. Ita DD. Exig. cit. sect. 10 nu.º 11 multos antiquiores referens, Lazar. [illegible] cas. 1 [illegible] 7, Pram. cit. disp. 13 num. 7, Decciang [illegible] cap. 52 q. 3, Card. de Lugo disp. 16 num. 100, Tamb. in Method. [illegible] confess.is lib. 2 cap. 10 parag. 2 num. 39, Bolg. cap. 17 num. 83

et omnia circumst. Ut vero cui ex eo mendacio deueniret confessarius in der...

exami et qui potest multum variare iudiciu confessarii. Praeterea: nam accone-

ret per mea ... quamuis narrauit illud quod re uera mea non est: sed in

re exami. grave peccatum est. Deinde quod hoc modo deuiare ... ...

... tota notitia cuius confessarius ... de statu poenitentis, qui ad ...

et ... peccatorum mortalium, nec tenerentur poenitentes confessarii examinare ut

... confiterentur, si per sua ... illud augere possent aliquod mortalis

peccata. ... vide apud ... d. 3.

Addo quod ex ... de ... art. 1

aub. 4 nu. 12 et 13 notat Gran. ... nu. 8, si per ...

... non teneatur confiteri ... accusare mortalia peccata in-

... eandem ..., ut non tenetur probauimus a nu. 160. Nimirum ... si

... mentiatur ... Ideo eo casu non confitetur mortale

peccatum quod commisit et aliud quod non est ... ... de exami et ad

... mentientis non ... peccata ... quae commisit

+100 ... tenetur ... et ... declarare, et satisfaciat dicendo se grave ... commisisse, si ...

mentiatur ... et ... Dominicis ...,

... peccabit, quod non confitetur illud ... peccatum, quod

commisit et aliud, quod non commisit. ... a nu. 131 usque ad

133. ... nu. 130 ubi vidimus ... confessario de pro-

... interrogatum teneri illas exponere.

... ... non ... mag

... non ... est peccatum mortale. Unde non ... ... qui

mentirentur in confessione ... mortale ... alias rite confessus, aut

... aliquid quod re uera commisit. ... Ut vero ... ut

bene ait D. Exia ea sect. 10 num. 4 hoc mendacium non est primo sumptum, neque graviter iniuriosum ipsi sacro, cum illo ex se non potest vertere materiam, et formam, et impedire materiam ad effectum et aliis non decipit confessarium in re materiae et gravi: ex nullo igitur capite hic apparet materia mortalis. Hic tamen animadverto illud dicendum esse de se loquendo, quod accidens ex loquente confitentis quosdam iterum manifestantis mortale peccatum ejusdem aliis vitae sequens, quod dolor sit materia sit ad exponendum periculo mortale praesens, et ad confitendum statum peccati dubitari non potest. Et contraria potentiam tenenti confessario interrogandi fateri peccati aliquorum et sese reticendo, vitat ... vitat ex opposito ipsius damnose facta ad innoc. 11 Long. Max ut num. 130 Viding. Vide sis Gamb. sene notante eo parag. 2 num. 38 Card. de Luco ... num. 222. mentiri circa mortalia ejus aliis vitae sequens, quod confessarius de illis, sive ut medicus, sive ut Judex interrogat tanquam quod materiam ad praesentem confessionem esse mortale.

Sed contraria difficultas est, quod mendacium in confessione ... est affirmativum de statu peccato a poenitente non dimisso. Et ratio ... illud ... veniale ... atque adeo debitum ... materia ... li ... esse mortale peccatum, grave ... sacrilegium, quod ... ... fit sacramentum. ... quod difficultas est de mendacio affirmativo ... non materia, et tamen partialis, ... quis inter alia venialia ... peccata, quae dimittit, mendacium ... imponens sibi aliquod veniale quod non dimisit, peccet mortaliter? Et affirmat Caietanus in Summa ... Ledesma, et alii apud Exiam ... ea sect. 10 num. 6, quibus adhaerit ... cap. ... num. 58. Sed omnis sententia ... esse peccatum mortale ... de se loquendo hoc est, seclusio scandalo, et ... Ita Exia ... ... atque ... alleganti num. ... Gran. ea disp. 13 num. 3 ... ubi supra ... ... de poenit. ... cap. 2 parag. ...

tom. 16 sect. 1 n.° 8 num. 41, Iamb. eo parag. 2 num. 43 Card.
Lugo, Diastillo et alij quos ipsi citant quibusq. assentior. Et ro est: quia per hoc
mendacium poenitens non decipit confessarium in re graui, et ad ipsius iudicium
paruo sufficiente. Deinde, de quo ille, [illegible] est in mata non parua
et non excludente mag. parua illo ex mendacio non obstante, potest
ipsi ingre, et [illegible] deletae noua mortalia peccata confiteri. Praeterea nec
poenitens se infamat in re graui, nec aliud ullum graue inconueniens se-
quitur. Aliud quod mendacium de se loquendo non est mortale, [illegible]
peccatum. Videatur Exig. [illegible]

369

Rogabis iterum: an peccet mortaliter, qui confessarium a-
dieris abre dicit, se velle generaliter de uniuersa vita confessionem instituere
nec [illegible] peccata, [illegible] mortalia aliquando a se admissa deceat, [illegible] dicens
se velle [illegible] aliquod mortale, de quo antea vere confessus est, et absolu-
tus [illegible]. Affirmat Victoria in Summa num. 866. quem sequitur est
Ledesma 1. p.e q. 8 art. 2 dub. 15, quorum fundamentum est, quia poenitens
confessarium decipere in re graui. Sed ro standum est [illegible] contra-
ria, cui subscribunt [illegible] 2.a sect. 2 num. 19 [illegible] Nauarrus
in Summa cap. 21 num. 38, Ioannes de Medina q. 16 de confess.
Layman tom. 16 sect. 4 q. 8 num. 40, Iamb. in Methodo expe-
diendi confess. lib. 2 cap. 1 parag. 2 num. 7 Delgadillo cap. 13 num.
70, Card. de Lugo, Henriquez, Dian. et multi alij. Et ro est: quia
[illegible] ista non est proprie deceptio, [illegible] si non est grauis, ut ex [illegible]
[illegible] satis superque constat. [illegible] caret. [illegible] et alij fatentur
si qui confessario dicat se velle confiteri omnia venialia peccata, quae post
ultimam confessionem commisit, [illegible] aliquod [illegible] confitendum consulto [illegible] non pec-
care mortaliter; atqui mortale peccatum semel vere confessum in ordine ad iterandam
[illegible]

confess. deinde gere debet, [illegible] ... [illegible] ... nullus in hoc est morte pecc. Videatur hic ergo [illegible] ... eo suo num. 3.

5a conditio est ut sit frequens, propter magnas utilitates et fructus uberes qui ex frequenti usu hujus sacri percipiuntur. 6a conditio est ut sit nuda, id est, clara: non enim palliari debent peccata obscuritate verborum. 7a conditio est, ut sit discreta seu prudens in modo et ordine circumstantiarum, quae ab eo [illegible] exiguntur. 8a conditio est, ut sit libens, id est, voluntaria, non coacta. 9a conditio est, ut sit verecunda, id est, quae oriens corde de Deo, ac accedente rubore suffundatur, confundatur quoque propter peccati foeditatem. 10a conditio est, ut sit integra, nihil sibi omittens, quod declarari debeat. 11a conditio est, ut sit secreta, id est, facienda ad aurem, et non publice fiat. 12a conditio est, ut sit lachrymabilis, id est, cum dolore conjuncta. 13a conditio est, ut sit accelerata, id est, non differatur, sed statim post peccatum commissum [illegible] confiteatur. 14a conditio est ut sit fortis, id est, quae vincat obstacula, [illegible] pudoris [illegible] confitendi [illegible]. 15a conditio est, ut sit accusans, id est, quae sibi ipsi, et non aliis, imputet peccata, nec excusationi praetexat. 16a denique conditio est, ut sit parere parata ad exequendum id, quod poenitenti a confessario fuerit injunctum.

3)

Ex his conditionibus [illegible] ... num. 3o ... eatenus gravi... [illegible] ... integritati ... [illegible] ... peccati mortalis, ut notat [illegible] ... nisi ... forte in confessione ... omitteret peccatum mortale ... aut confiteri vellet ... gravem, ita ut confessarium graviter infamaret, vel occideret. [illegible]

obtineat mag[is] sacrilegii pecc[atum], constat ex dictis à num. 364. 3[a] exprimitur num. 370. n[on] afficiat obligo[ne]s ullo extra illa tem[pora], in qua obligat præceptum suscipiendi hoc Sacr[amentum] de quo disp. 5 diceme[s]. Unde m[agis] frequentia [com]munionis ad delict[a]. De 6[a] idem dicendum est ac de 4[a]. 7[a] n[on] afficiat obligo[ne]s, qua[m] exigit necessitas confitendi sine ullo notabili defectu. 8[a] notat Franc. eo suo num. 4 à suis coactione, vi libertate n[on] excludat, aut n[on] includat ea, quo pœnitens n[on] vult confiteri, nisi exterius seu politicè, ut obtinere sacro. Videatur etiam, si libuerit, Del[a]gadillo cap. 4 num. 106. 9[a] obligat sub pecc[ato], ut reo n[on] glorietur, aut complaceat in pecc[ati]s. 10[a] n[ecessa]ria n[on] est quoad venialia; quoad mortalia vero n[ecessa]ria est. Qualis autem debeat esse pro integritate, et an semper requiratur dicendum postea ex professo est. 11[a] an, et quomodo obliget ex cap. proxime sequenti constabit. 12[a] in illis n[ecessa]ria est, in quibus voluntatis obsequio, et actibus indicat, ut abunde constat ex tota hac prima nunc disp. Reliqua enim, quæ ad appetitum sensitivum, et ad corpus pertinent, licet utilia sint, et sæpe desiderantur, n[ecessa]ria minimè sunt, ut ipse me notasse memini num. 328. 13[a] exprimenda est, sicut 3[a] supra exponimus. De 14[a] simile dicendum est, ac de 4[a], et 6[a]. 15[a] exigit ut pro eo n[on] inquiratur pecc[atum] proximi: id enim in mea ratione exit gravem pecc[atum]; et ut pecc[ati]s n[on] obtendantur excusationes, quæ confessionis integritatem violent. Talis autem excusationes n[on] exeunt culpa gravi. 16[a] denique obligat ad acceptandam satisfactionem, de qua decimo 3 p[ar]te huius disp[utationis] et ad obediendum confessario in iis, quæ ad rite faciendam confessionem n[ecessa]ria fuerint. Nunc ad ea, quæ magis desiderant explorationem veniamus. Cap. 2. An confessio liberat confessi secreto? An item obsit, seu propria voce pœnitentis?

Caput 2um

An Confessio debeat fieri secreto? Auricularis, et propria voce Poenitentis?

Modus confitendi secreto apud solum sacerdotem honestus et sanctus esse, et ad sacramentum confitendum sufficientem, de fide est; definitusque a Sancta Synodo Trid. Sess. 14 cap. 5, ubi error huic veritati oppositus damnatur expresse. Tridentini verba haec sunt: Caeterum quoad modum confitendi secreto apud solum sacerdotem, etsi Christus non vetuerit, quin aliquis in vindictam suorum scelerum, et sui humiliationem, cum ob aliorum exemplum, tum ob Ecclesiae offensae aedificationem, delicta sua publice confiteri possit; non est tamen hoc divino praecepto mandatum, nec satis consulte humana aliqua lege praeciperetur, ut delicta, praesertim secreta, publica essent confessione aperienda. Unde cum a sanctissimis, et antiquissimis Patribus magno unanimique consensu secreta confessio sacramentalis, qua ab initio Ecclesia sancta usa est, et modo etiam utitur, fuerit semper commendata, manifeste refellitur inanis eorum calumnia, qui eam a divino mandato alienam, et inventum humanum esse, atque a Patribus in Concilio Lateranensi congregatis initium habuisse docere non verentur. Videndus etiam Can. 6 quem hic non rescribo, quia illum iam exscripsi num. 28. Constat etiam ex cap. Omnis utriusque sexus de poenitentiis, et remissionibus, ubi Innoc. III in generali Concilio Lateranensi sic praecipit: Omnis utriusque sexus fidelis, postquam ad annos discretionis pervenerit, omnia sua solus peccata saltem in anno fideliter confiteatur proprio sacerdoti etc. Id innuit satis perspicue consuetudo Ecclesiae universalis, quae non nova, ut haeretici fingunt, sed

antiquissima, ac initio vix nascentis Ecclesiae ubique in usu erat. Confirmatur: sumitur etiam ex Concilio Cabilonensi cap. 33 ex S. Leone Papa epist. 80 graviter reprehendente eos, qui cogebant peccatores ut publice confiterentur, et Vasquez num. 35 ex D. Cypriano lib. de Lapsis, et lib. 3 epist. 14 aliisque SS. PP. quos addensat in hanc rem ex D. Aug. 21 sect. 1. num. 13 V.

Questio vero est, an iste confitendi mos sit de necessitate huius Sacramenti? Affirmat Scotus in 4 dist. 17 q. 1. §. ad argumenta. Scio Scotum non ab aliquibus explicari, ut ibi solum velit non ad confessionem publicam non obligari. Hanc tamen Scoti explicationem, quae fert Delgadillo cap. 17 dub. 54 num. 218, ubi Scoti mentem esse docendi confessionem ita debere esse secretam, id est, secreto fieri, ut si fieret publice sacramentum non esset, atque adeo esset nulla, et invalida, quod tamen de Scoti mente sit. hanc eandem sequitur ducitur Gabriel in 4 dist. 17 q. 1. art. 1. conclusione 3. Angelus verb. Confessio num. 15, et 30, et aliqui Scotistae alii, quos ipse refert, Delgadillo eo dub. 54.

Nat tamen communior Theologorum sententia, hunc modum auricularem, seu secretae confessionis, esse de necessitate huius Sacramenti. Hanc deffendunt Angelicus D. Quodlib. 1 art. 10 et in 4 dist. 17 q. 3. art. 4. quaestiuncula 3. ad 1. Maior, Richardus, Paludanus, Adrianus, Dominicus Soto, Petrus Soto, Vega lib. 13 in Trid. cap. 28. Castro lib. contra haereses verb. Confessio, Caietanus tom. 1 opusculorum opusc. ultimo

[illegible] Pocion. disp. [illegible] sect. [illegible] nu. 3, qui perditos, et alios offert, censetq. hanc dicq. certa ex Fund.º Vasquez q. 91. art. 4. dub. 1º. ubi idem asserit, oppositum esse asserte heréticum ex verbis Trid.ⁱ Coninch. disp. 6 dub. 1º. Card. de Lugo disp. 15º. num. 59. Joan.ⁿ Arriaga, Comp.t. et alii pene innumeri [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ex Trid.ⁱ [illegible] sub. 322 [illegible] [illegible] [illegible] Ecclesia justitia [illegible] [illegible] [illegible], ut certe [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]: [illegible] neq. in initio potuit [illegible] secrete [illegible] tanquam necessariam ad esse et valorem hujus Sacti. Dicq. [illegible] liquet: Si enim [illegible] ita in initio posuisset, Dicq. [illegible] oppositum definisset.

Accedit et ro, quam ex eo desumit [illegible] [illegible] [illegible] sup. ro; quod lic. confessio [illegible] [illegible] secreto, potest esse [illegible] accusatio ex dolore cordis perfecta, et [illegible] illa dari Sacerdoti sufficiens notitia [illegible] possit de peccati iudicare. Et confirmat ex eo, quod n. sit intrinsece malum publice dicere propria peccata, quia [illegible] se hoc n. est alterius in iniuriam, neq. est contra charitatem propriam: si enim afferat aliquod damnum infamiæ, illud potest magni fructu humilitatis confusionis propriæ, et satisfactionis compensari: potest ergo tali dicto esse honesta, si prudenter fiat. [illegible] nulla est ro. cur tali confessionis [illegible] exclusio ita sit, ut n. sit sufficiens ad hunc Sacti valorem. Et confirmatur etiam ex praxi, et usu Ecclesiæ alio [illegible] permittentis confessionem [illegible] quandoq., ut in naufragio, et in casu in quo confessio fieri nequeat nisi per interpretem, in quo casu n. servatur omnino ille modus secretæ confessionis. Plura vide apud [illegible] [illegible].

Quæres hic, an lic. modus secrete confitendi n. sit de

necessitate facti sit in de necessario praecepto. Patet ex eis quae num. suo 72, non dari Dei praeceptum, ut confessio fieret graviter a poenitente: neque ex institutione non autem ecclesiastico praecepto, ut supra vidimus, et illa secclusa, non est unde deducatur. Si dicas Patrem dicere definire, neque fieret confiteri soli Sacerdoti non esse alienum ab institutione, et mandato Christi, et non esse inventum humanum, Patet, quia horum dictorum esse, neque praedictum confitendi non esse contrarium, nec repugnare Dei institutioni et praecepto, imo esse illi consentaneum: supposita ea institutione, neque ipse de se longe convenientior, et aptior est ad tollendas eas difficultates, et scandala: addit quod propterea eum dici, non esse inventum humanum: neque utiquomodo dicit originem ab institutione Dei. Patet inveniri, nec inveniri Ecclesiae praeceptum hac de re scriptum: quod ex auctoribus in eo cap. Omnis utriusque sexus alleg. num. 372, non est, inquit, ut praescribatur ille, neque debet non exigatur aliquis, solvit quod, quod propter Ecclesiae consuetudinem culpa non careret, qui absque ulla occasione, et causa rationabili vellet alio modo sacramentaliter confiteri: ubi id de necessitate fieret nulla esset culpa. Et quidem mortaliter peccaturum qui absque necessitate, aut rationabili causa vellet publice confiteri docuit expresse Valentia eius ... quod ... quod ... dicit quod ita facere Navarrum, et Sotum ...

577

Praeter vero Fran. ... num. 8. ubi sibi magis probari dicit, quod Henriquez lib. 5 Summae cap. 6 paragr. 5 paucis his verbis videtur indicare: Institutio Christi nihil de modo audiculari non fuerit neque esse exactum facto: nec Christus, aut Ecclesia de hoc modo imposuit poenitentibus generale praeceptum. Pro eo itaque Fran. ... ad quaecumque ... num. ... Patet nec Dei, nec Ecclesiae ullum praeceptum esse, quod semper obliget ad secretam confessionem: quod ... patere ...

fiere dic, cum aliquando liceat publice confiteri, ut Suarez etiam diserte testatur. Tertio, petentem obligari Divino praecepto in multis casibus, ad confitendum secrete. Idque probat ex eo, quod sic explentur simpliciter Suarez (?) Natalis, verum esse confitendi esse inventum hujus: si enim Christus Dominus nullo modo illum praecepit, dicendum posset dici, non voluisse, et Ecclesiae arbitrio reliquisse, cum non magis nobis constet de voluntate, quam de praecepto: solum [illegible] homines modum illum induxisse, quod credere Suarez [illegible]. Secundo ex eo quod modum secretae confessionis semper Ecclesia commendaverit, ut testatur etiam idem Suarez: quod credidit, a Christo Domino fuisse aliqua saltem voce praeceptum: non enim in re adeo gravi quodque statuisset, et semper observasset, nisi a Christo Domino didicisset.

3° denique probat adducendo varios casus, in quibus Divino praecepto obligatur ad confessionem secretam. In quo casus ex publica sequeretur scandalum, aut injusta infamatio: quod perfecto accideret saepe nec aliter incommodum illud vitari posset, quam secrete confitendo: cum quo Christus Dominus confessionem praecepit, consequenter jussit eam fieri sine praedicto incommodo. Plurimi peccaret petens publice confitendo absque necessitate, aut rationabili causa, ut [illegible] [illegible]. Violaret igitur aliquod praeceptum. Hoc non solum est Ecclesiae. Igitur quia nullum expresse legem circa hoc tulit Ecclesia: hinc quoniam antiquissima consuetudo in qua videtur fundata haec obligatio, non fuit humanum inventum, ac proinde videtur inducta, ut Christi Domini institutio observaretur. Sic discurrit citatus [illegible] Fran.

338 Sed objicitur. Sixtus 4 inter propositiones Petri de Osma, quas damnavit, hanc enumerat: et quod confessio secreta sit necessaria non exigi. Bullam hujus damnationis affert Castro lib. 8 haereses

Vbo confessio; quam declaravit Pont. necessariam esse, quod confessio sit secreta, damnavit quam publicam. Deinde, longe aliam sententiam continexi in ea damnatione à Sixto 4 facta in qua continetur doctrina catholica de obligatione confitendi mortalia peccata etiam interna, et occultissima: quam obligationem negabat Petrus ille de Osma asserens solum iure diuino obligationem confitendi confessione publica id est, de peccatis publicis, non vero confitendi confessione secreta, id est de peccatis ~~[illegible]~~ secretis, et occultis etiam exterioribus, quod hereticum est. Aliter ea Oxomensis opinio refertur in Summa Bullarum in Decreti Sixti 4. de quo videndus Dianus q. 31 art. 4 dub. 1 a num. 4.

Dico 5 quod huius cap. tit. absolute requiritur similiter vendum est non esse de necessitate huius sacramenti, quod confessio fiat verbis, seu expressa voce penitentis. Ita S. Doctor Angelicus in 4 dist. 17 q. 3 art. 4 quaestiuncula 3 ad 3, et quodlibet 1 art. 10. et cum eo communiter theologi. Id quod multis probatur ex ipsa institutione: nam ex verbis eius solum habemus, necessarium esse, ut penitens aperiat iudici causam suam: hinc autem nequit inferri necessarium esse, ut penitens causam suam iudici aperiat verbis, seu expressa voce, neque id ita interpretata est Ecclesia; ut confessio, seu accusatio ad huius sacramenti valorem necessaria restringenda non est ad verba, seu expressam vocem penitentis. Et confirmatur: nam de essentia huius sacramenti solum est ea confessio, quae sit signum sui ipsius accusationis et qua penitens sacerdoti coram sua peccata explicet quomodo potest, et nunc facere potest: ut colligitur ex Concil. Trident. sess. 14 cap. 5, et can. 8 eas damnante, qui dicunt, confessionem omnium peccatorum, quae in Ecclesia exigitur esse impossibilem; atqui talis accusatio fieri potest a mutus, aut similiter expressione quando penitens loqui nequit: ergo talis confessio sufficit ad essentiam, et valorem huius sacramenti. Fuerat et optima ratio convenientiae: etenim hoc sacramentum institutum est ut re-

medium maxe necessarium ad salutem peccatorum: non ergo debuit ejusmodi esse limitata ad illud signum, quod saepius deest necessitatis
ejusmodi autem est hsa vox, qua non solum muti, et quandoque saepius uti nequeunt: ergo non debuit coarctari essa, et valor hujus Sacramenti ad solum Confessionem vocis, seu propria petentis voce factam.

Prob. ex Ecclesiae consuetudine: quia enim poenitens loqui nequit, si quovis alio modo signet Sacerdoti istius suum sufficere censetur ut sit absolvendus. Et confir. alioquin enim muti exclusi forent à participatione hujus Sacramenti, quia se nequeant vocis, seu propria voce accusare; id autem absurdissimum est, et contra quotidianum usum Ecclesiae mutos ad confessionem admittentis. Et quidem, qui aliter, quam per nutus confiteri non potest ad confessionem teneri, certum est apud omnes; imo qui nec voce, nec nutibus, sed solum per scriptum Sacerdoti praesenti tradito, et coram ab ipso lecto confiteri potest, ad hoc modo confitendum teneri dicitur, et verior sententia est. Sed de his nihil dicimus, quia de praeceptis Confessionis agamus.

380. Sed statim Florent. objicies in Decreto Eugenii ubi inter hujus Sacramenti partes materiales assignatur oris confessio: ergo confessio fiat ore, seu voce sua, de essentia est, ac necessaria hujus Sacramenti. Nego consequentiam Florent. enim usus est eo nomine sumpto ab eo quod frequentius accidit, scilicet oris, ibi confessionem oris locum sumi, quia sit opposita confessioni, quae sit mere interna absque ullo signo exteriori: et ideo ut bene notat Exig. Doctor disp. 17 sect. 2 num. 3, Tridentinum ad omnem ambiguitatem tollendam omisit illud oris, et solum dixit confessionem esse necessariam.

381. Quaeres 2.°, an saltem sit de necessitate praecepti quod confessio fiat vocis, seu propria voce ipsius poenitentis? Resp. negative cum Exim. Doctore ea sect. 3. num. 5, et cum multis aliis, quos recenset Moya

in Selectis tom. 2 in appendice ad thes 3 de Poenit. disp. 4 q. e
q. de hoc nullum dari praeceptum ... illud enim ex mihi ... colligitur
ex dictis ditat, et illa Sectura, non est, unde colligatur. Ego invi-
zer q. usq. nec inveni hac de re scripturae eccl. praeceptum, aut de-
cap. aliqd.

382 Quaeres secundo: an licite confiteretur, et absolveretur paenit.,
qui prae nimia verecundia in exprimendo ore peccata instrueret traderet
sua peccata sacerdoti praesenti scripta leg. Affirmavi ego cum Exio Dr.
nul. suo 6, Cano, Lazz. Sal. Chonine, Raym. Asdechim, Card.
de Lugo, P. Chyzso, Moya, Diana et aliis invenisti. Probat
enim Ds ex eo, qd cum absurdo manifestandi praxia voce scripta
sed scriptis videatur introducta [illegible], nec videtur in mari
rigore acceptata, nec etiam expectebat aut erat aliqua sufficiens ro,
do qua mari cum rigore introduceretur. Affirmat id etiam Raym. tom.
16 sect. 1 vo 8 nu 28 eo, qd narrat Lozan. lib. 2 miraculo-
rum cap. 10 de invenie quodam ad eum cum Rheno, qui collato absolut.
confiteri deberet, non haberet ... peccatis in carta descriptis.
quae pura prorsus apparuit. ... facto S. Joannis Eleemosynarii aut
ut in eius vita ... ...
Et quae si ... ...
gat voce praesens: de hi, dabo quae legisti me accuso, nullum in hoc
offendi modo peccatum intervenire, cum iq. ore praesens explicatur ... sahi
est, manifestum esse, dixit Moya ... multis alijs. Difficultas
autem est an in praedicto casu sit, ut id praesens subiungat. Dico cum
ED. nu 3 suo 5, ... dehinc sacerdoti praesenti, ut in eo ... -
prima, moraliter ... non esse ... signum, ... esse qd ...

secus q. Confessarius offerat seu accusari sive, signa doloris exhibendo, et petendo ab eo absolutionem et absolutionem, ex q. subitus expectando, dicit sacerdos certa signa, ac denique satisfactionem quam sacerdos iniungit acceptando, licet verbis non satis explicet illa sive certa sua de quibus se accusat. Ita etiam Sotoria ac alii.

Quaeres denique an peccaret, qui sine causa per scripturam modo dicto confiteretur? Respondeo mortaliter asserit. ... non nulli ... sacrilegium et ideo non peccaret sine causa et gravi ex suo genere. ... pone talem culpa ... ex mera levitate, ut si non in tota confessione ... in uno aliove peccato ... etiam nullum in eo confitendi modo ... si ... ex ... magna difficultate, aut ... verecundiae, ut ... Ita Doctores sequuntur Fagundez, et alii apud ... 122. ... Villalobos in Summa tom. 1. tr. 9 difficultate 32 num. 1, et alii apud ... Vide ... de ... Card. de Lugo disp. 15 à num. 99. Cap. 3 De confess. per interpretem.

Caput 33
De Confessione per Interpretem.

584\. Quaeritur an confessio per interpretem sit aliquando obligatoria. ... pro ... peccatorum ... alitur ... hunc ergo ... per interpretem ... ex ... et usque fide-

sui suadet, ut ait Aragon tom. 2 disp. 3 ad titul. 3 de Confessione q. 10. et esse sap. ... usu ... confessarii, qd. consensu omni ita fieri testatur Exig ... disp. 22 sect. 4 num. 7. Dices [illegible]: in eo au nec poenitens confitetur interpreti, nec interpres sacerdoti; qui nullo modo sit confessio atque adeo confessio per interpretem nec valida, nec licita est: sanè [illegible] in eo au interpretis, neque est iudex, nec est reus in confessione. ... ad sacerdotem de illis peccatis non accipiat ... iudicium ... certitudinem: ... interpres ... quae audiat. ... hoc existimauit ... teste Exig ... num. 8 ... peccata es-

+ poenitens annuat

se, ut atque interpres sac. loquitur et ita ... ut hoc modo et ipse im[mediate] sacerdoti confiteatur, et sacerdos fiat certior. Quod autem nullius esse momenti, aut utilitatis ... et bene ... Exig, in ... in quo loquimur, ... sermone interpretis ad sacerdotem quomodo ... ipsi confiteri, aut nouam fidem certitudinem illi adiungere. ... loquendo ... in eo ... poenitens ipse confitetur sacerdoti per interpretem ... Coeq. ... Exig 3. ... ... illum sufficere ad quandam moralem certitudinem, et fidem ... in ... satis est, ut habeatur ... unius ... fide digni testimonij, ... nequit exhiberi, et ... nulla adest ... praesumendi mendacium, aut alicuius malitiae in loquente. Ita ex ... Exig. Hoc posito, ... et

385

Dico 1. Ex eccl. praecepto nemo tenetur confiteri per interpretem. Ita ... Exig disp. 36 sect. 6 num. 4, Victoria ... 10 et multi alii apud ipsos, et apud Suarez ... tit. 4 ... 129 ... ex ipso ... praecepto ... num. 322, ubi praecipitur, ... utriusque sexus fideles postquam

ad annos discretionis pervenerit, per se sua solius secreta saltem semel in anno fideliter confiteatur proprio sacerdoti. Ubi non obstante ea particula solus manifeste excluditur obligatio confitendi coram alio praeter sacerdotem: at ex divino praecepto nulla est obligatio confitendi per interpretem: ergo reperiri ita confitearis in confessione soli sacerdoti, ut ut. Alioquin nemo ex concedendi damnoso confitebitur.

Conclusio 2. Ex divino praecepto confessionis non datur obligatio, ne in mortis quidem articulo, confitendi per interpretem. Ita docet Gribaldus, Archidiaconus, Sanctus, et pauci alii, docent Cajetanus, Sotus in 4. dist. 18 q. 2 art. 6, Petrus Soto lect. 5 de confess., Victoria in Summa num. 173, Medina c. 19 de modo recte confitendi, Ledesma, Major, Paludanus, Navarrus, Card. Toletus, Valentia disp. 7 q. 11 p. 4, Vazquez q. 91 art. 4 dub. 3, Henriquez disp. 17 sect. 5, Medina ex q. 10, Layman et plures alii. Probatur: nam ex Trid. Sess. 14 cap. 5, et can. 6: secreta et auricularis confessio est illa, quae fit soli sacerdoti: ergo quae non fit soli sacerdoti, sed coram alio praeter sacerdotem publica censetur in hoc sensu: at talis in hoc sensu censetur, quae fit per interpretem. Sed ex divino confessionis praecepto nemo tenetur ad confessionem publicam, ut ex Trid. constat, cujus verba habes num. 332: ergo nemo divino illo tenetur ad confessionem per interpretem.

Resp. Praeceptum divinum solum obligat fideles, ut soli sacerdoti confiteantur, at non obligat illos ad confessionem per interpretem. Colligitur etiam probatur: quia secus praeceptum confessionis non esset novum praeceptum divinum quoad substantiam a praecepto divino, sed solum explicatum, et modificatum illius quoad ad solitum tempus, quod in supponitur a Christo Domino praeceptum: nam Ecclesia solum determinavit tempus, quo confessionem semel in anno praecepta ab Ecclesia illa est quaeque

Dei præceptum impleretur, ut ex dicto Doctore sess. 14 cap. 5 docente: neque enim per Lateranense Concilium Ecclesia statuit, ut Christi fideles confiterentur, quod iure divino necessarium et institutum esse intellexerat, sed ut præceptum confessionis saltem semel in anno ab omnibus et singulis, cum ad annos discretionis pervenissent, impleretur.
Atque divini præcepti circa confessionem solum obligat fideles, ut soli Sacerdoti confiteantur, ut liquet ex num. 385: ergo et Ecclesiæ præceptum solum obligat fideles, ut soli Sacerdoti confiteantur. Aliter, et brevius hanc conclusionem ostendo. Confessio, quæ ab Ecclesia præcipitur illa est, quæ à Christo Domino fuerat præcepta; sed confessio, quæ ab Ecclesia præcipitur non est confessio per interpretem: ergo neque confessio, quæ à Christo Domino fuerat præcepta est confessio per interpretem.

388 Confirmatur: Si scires peccatum tuum a confessione esse alteri manifestandum non tenereris confiteri tale peccatum, ut scilicet, si confiteri non posses, nisi aliud, præter confessarium audiret non tenereris confiteri: ergo præceptum obligans confitendi quidquid confessio dicitur sequitur soli Sacerdoti: ergo Dei præceptum non obligat ad confessionem per interpretem. Addo insuper omnes theologos, quilibet lethali macula infectus tenetur in articulo mortis ad confitendum per interpretem, si aliter non possit, et de sua contritione dubitet: imo et si de illa moraliter certus non sit, ut bene cum multis aliis. Adducit Illustrissimus ea loco num. 3. Hæc tamen obligatio non oritur ex præcepto Divino confessionis, ut ex dictis ante num. patet, et utrumque dicitur: quia præceptum Divinum confessionis non uno modo latum est pro mortis articulo, et illo pro reliquo vitæ tempore, sed pro reliquo vitæ tempore non obligat ad confessionem per interpretem: ergo neque ad illam obligat pro mortis articulo. Oritur itaque prædicta obligatio ex naturali præcepto charitatis proprio suæ quod sibi ipsi, id quilibet obligat ad ponendum media moraliter certa ad æternam suam salutem obtinendam, ut per se est manifestum et nos vidimus in tractatu de præceptis.

charitati num. 14. Inde amplius adhuc, hanc obligationem esse de praecepto confessionis: nam etiamsi nullum de ea esset praeceptum, praegnantia eodem modo urgeret. Sed

Sed statim petes an in eo casu teneretur poenitens confiteri omnia mortalia peccata, quorum sibi conscius esset. Resp. negative cum Exio Dno dicit. 36 sect. 6 num. 3, et ceteris Theologis communiter: tunc enim esset causa sufficiens ad illum excusandum a materiali confessionis integritate: unde posset in eo casu poenitens tacere peccata maioris infamiae, dicunt Exig. Dno eo num. 5, Fagundez in 2º Decalogi praecepto lib. 1 cap. 6 num. 8, Layman, Henriquez et alii apud Dianam p. 3 tr. 4 resolut. 129. Sed Chominch dicit. 5 aub. 10 num. 35, Molfesius in Summa tom. 1 tr. 7 cap. 11 num. 12, et alii sufficere putant si poenitens in illo casu se accuset de aliquibus peccatis, et generaliter de mortalibus dicendo se confiteri alia omnia peccata, quibus Deum offenderit. Videantur Illmus eo Lib. num. 7. cap. 4. De Confessionis integritate.

Caput 4.
De Confessionis integritate.

5º. Q. a Theologis in Confessione requiritur integritas materialis, et formalis. Materialis datur quando poenitens confitetur omnia mortalia peccata, quae commisit et per aliam Confessionem non sunt rite subiecta clavibus; formalis vero quando poenitens confitetur mortalia, quae nunc et nunc confiteri tenetur, sive dum poenitens nullum mortale in Confessione culpabiliter omittit. Qui ergo mortalia omnia a se commissa, et numquam rite confessa confitetur, Confessionem facit et materialiter, et formaliter integram: qui vero vel ex naturali oblivione, vel ex aliqua iusta causa facet

aliquod mortale omissum, et numquam vitè subiectum clavibus confessionem facit integ-
gram, et non malitiosam: ac denique qui in confessione tacet aliquod mortale omissum, et
numquam vitè subiectum clavibus, absque iusta causa, confessionem facit nec mali-
tiosam, nec fructuosam integram: quia nec confitetur omnia mortalia omissa, nec omnia quae scit,
et tunc tenetur confiteri. His positis

Certum est I. integritatem materialem naturae esse necessitate divini
praecepti, et non necessitate sacramenti. I.a pars patet: quia datur divinum praeceptum
aperiendi in confessione omnia peccata, quae sunt materia naturalia sacramenti confessionis;
sed omnia mortalia omissa à poenitente, et numquam vitè subiecta clavibus
sunt materia naturalia sacramenti confessionis ut ex dictis constat, et Tridentinum num.
96: ergo datur praeceptum divinum aperiendi in confessione omnia mortalia omis-
sa à poenitente et numquam vitè subiecta clavibus; et in hoc consistit in-
tegritas materialis, ut ex antè num. liquet: ergo datur divinum praeceptum de
integritate confessionis materialis. Liquet ergo I.a pars: nam alioquin sacramentum
sine integritate materiali confessionis: ergo haec integritas confessionis non est
de necessitate sacramenti. Confirmatur: id enim quod est de necessitate sacramenti, ita requi-
ritur, ut eo deficiente sacramentum confessionis nequeat. Atqui autem constat in
eo qui oblitus est mortalis peccati numquam vitè confessi, vel ex iusta causa
illud tacet: nam enim materialis integritatis non servatur, et tamen confessionem validam
facit.

Certum est II. formalem integritatem naturae esse non solum necessitate
divini praecepti, sed etiam necessitate sacramenti. Ratio: nam talis integritas deficere nequit
absque aliquo mortali peccato poenitentis; sed cum aliquo peccato mortali poenitentis da-
ri nequit valor huius sacramenti: ergo dari nequit huius sacramenti valor absque
integritate formali confessionis: atque adeo haec integritas est de necessitate huius
sacramenti. Minor abunde probata habes à num. 234. Maior ergo liquet: quia

hinc solum desinit formalis ingratitudo confessionis, quia poenitens in illa omittit mortale aliquod peccatum, quod hic et nunc tenetur aperire; quoties eo modo omittitur mortale aliquod peccatum in confessione, datur quale peccatum mortale: ergo etc.

3 Certum est numquam licere omittere ingratitudinem formalem, ut ex dictis manifeste constat, aliquando vero male omitti, a qua saepe poenitens excusatur. Juxta ergo cap. non servandi male confessionis integritatem ad 4 capita reducuntur, oblivionem scilicet ignorantiam, impotentiam, et grave damnum, sive incommodum: et haec ipsa 4 capita ad duo praecipue reduci possunt, impotentiam scilicet physicam et moralem. Ergo oblivio invincibilis, ac perplexa inculpabilis excusat ab integritate materiali confessionis, dum enim quis ita oblitus est mortalis alicujus peccati non potest illud confiteri, nemo enim ad impossibile tenetur; invincibilis etiam, et inculpabilis ignorantia excusat, ut si poenitens invincibiliter existimet peccatum non fuisse commissum, aut non fuisse mortale vel iam alias fuisse clavibus rite subjectum, vel hic, et nunc se posse excusari ab illius confessione, et se adhibuisse diligentiam necessariam, quam in re vera non adhibuerit, de quo ultimo in specialis aliquid diximus num. 301; obligatio enim non cognita, seu non proposita per legem re ipsa non urget. Et in his omnibus casibus, si poenitens mortale aliquod peccatum in confessione omittat, omnia enim confitetur, quae invincibiliter existimat sibi esse confitenda, et ita confessionem facit formaliter integram: ut cum aliis Lacroix lib. 6 p. 2 n. 73 sect. 3 num. 1 in his omnibus casibus eadem est ratio, vel moralis impossibilitatis, vel sufficientis excusationis: utraque autem ad formalem integritatem sufficit.

Sed statim rogabis an sit non integra formaliter, atque

deo nulla confessio, in qua mortale aliquod omittatur, vel ex oblivione, vel ex ignorantia culpabili. Nam ideo, si omittatur vel ex oblivione vel ignorantia leviter, seu venialiter tantum culpabili; aeque ac si ex oblivione, aut ignorantia graviter, seu mortaliter culpabili. Prima pars probatur: nam tacere peccatum mortale in confessione, aut ex oblivione, aut ignorantia leviter tantum culpabili, solum est peccatum veniale; et peccatum veniale non impedit valorem, nec fructum sacramenti poenitentiae: ergo tacere peccatum mortale in confessione ex oblivione, aut ignorantia leviter tantum culpabili non impedit valorem, nec fructum sacramenti poenitentiae, atque adeo id non facit confessionem non esse integram formaliter. Videatur Exim. Doctor id fusius illustrans ex sect. 3 num. 3. Secunda pars satis ex huiusque dictis sequitur: tum enim omittitur a poenitente in ipsa confessione mortale peccatum, quod omnino repugnare suo sacramenti valori, debitum proposito non peccandi de caetero, tum etiam confessionem formaliter integram esse ipso iure [illegible] ...

3.° S.

Impotentia igitur sive physica, sive moralis excusat a materiali confessionis integritate, ut si poenitens post unum, vel alterum peccatum dictum subito obmutescat, et omni sensu destituatur, sitque periculum, ne ante absolutionem moriatur: similiter si exigat in instanti mortis periculo, ut in naufragio: si mors etiam ipsius confessarii immineat, et non sit alius minister [illegible]: in his enim, et similibus casibus potest confessarius uno, vel altero peccato audito absolutionem statim non auditis reliquis impendere. Prudens etiam timor alicuius gravis nocumenti proprii est poenitenti sufficiens causa tacendi mortale aliquod peccatum in confessione, atque adeo non servandi materialem illius integritatem. Ita docent omnes Doctores cum D. Thoma in 4.° dist. 15 q. 3 art. 3 quaestiuncula 4 ad 5.°. Et ratio est: quia praeceptum integritatis materialis non obligat tanto dispendio, et periculo: et qui non potest aliter illud peccatum confiteri, tunc ante etiam moraliter impotens ad illud confitendum, atque adeo excusatur. Adde tale posse esse detrimentum proprium, quod poenitens prudenter timeat, ut teneatur lege charitatis naturalis ad tacendum tale peccatum in eo eventu: ut si timeat grave scandalum in propria salute spirituali. Idem dicendum censet Exim. Doctor [illegible]

23 sect. 2 num. 8, si timeret poenitens globale periculum mortis corporalis. Eodem modo discurrendum est, quod si tale periculum timeatur ex parte ipsius confessarii, vel alterius proximi. Ita etiam docent omnes doctores, omnes quod ex eodem charitatis praecepto nos obligante ad diligendos proximos, sicut nos ipsos. Unde est illud D. Thom. lib. de praecep. et dispens. quod propter charitatem introductum est, contra charitatem exerceri non debet. Hinc, si timeres confessarium non servaturum sigillum, et ex talis peccati confessione sumpturum occasionem ad infamandum proximum, nec teneberis, nec licite poteris tale peccatum confiteri: esset enim contra charitatem et iustitiam. Haec de exigentiis ubi s. Ita praeterea, quae passim apud summistas occurrent non enim vacat his immorari diutius.

Nihilominus notare hic oportet. Primo timorem praedictorum, et similium gravium damnorum, aut periculorum debere esse gravem, et prudentem, idest, ex probabili ac gravi fundamento ad prudenter illa timendum; si enim timor illorum sit levis tantum, et imprudens, non poterit poenitens excusari ab obligatione praecepti de materiali confessionis integritate. Secundo in praedictis casibus excusari poenitentem ∫ ab obligatione servandi materialem integritatem, dummodo non habeat alium confessarium, cui quo possit integre confiteri sine aliquo gravi damno aut periculo, quod immerere timeat, ibi debet adire, ut confessionem faciat integram. Tertio debet non solum posse, sed etiam debere poenitentem non differre confessionem, sed illam facere, tacendo modo illud peccatum, in quo est periculum. Ut itaque in articulo mortis ita confiteri tenetur: in quo casu divinum confessionis praeceptum tunc maxime urget: tum etiam, quia tunc omnino urget necessitas propriae charitatis. Utrique autem obligationi satisfieri potest faciendo confessionem formaliter integram; cumque enim illa erit, etiam si modo aliquid taceatur, id solum taceatur propter impotentiam moralem. Ita etiam confiteri non solum potest, sed etiam tenetur, instante praecepto annuae confessionis: sic enim impletur substantialiter praedictum praeceptum, potestque fieri alio minuta saepe, vel alio in modo gravi: debet ergo ita fieri. Si necessitas occurrat suscipiendi Eucharistiam, non potest omitti omnino confessio, nec sufficit contritio, sed praemitti debet confessio aliorum peccatorum tacendo illud modo, ad quod tacendum poenitens habet iustam causam. Urget enim tunc praeceptum divinum praemittendi sumptioni

Eucharistiae Con[fessionem]

Euchq. q. do est Conscientia peccati mortalis, quod implicat dunc eo
d beat per Confessionem, et si et si n mallet, fit ingra.

397. 5. Atune tn et gre precedentes cy ita limitandos cen-
set Exig. Ed. ca sect. 1 nul 6, ut solq procedant. q do potens hic
chq dug altering pecti mortis, qd confiteri posset, preter illud, qd con-
fiteri n potest: si eq huig ftq dug haret, n obligaretur, q n obligatur
hoc ad confitenda Venialia, neq chq posset tunc morte illud pectq inge-
nere confiteri, ut in eu obliviones, q n posset declarare de 3 cq faciendi
speciq pecti. Sed limitao hoc n arridet S. Fran. cui ttt. 9 disp.
5 sect. 3 nul 23 Verorinq videtur, chq hunc potentq ad confiteri tene-
ri praeceptq eq confessiones obligat chq erqni potentq, cq ve u dug
heat pecti mortis; et hi illud n confiteatur propter grave damnq inde
proveniq, certe confitendo Venialia, sequitur chq, esti indirecte mortis, qd
tacet, remiq. Arriaga chq tom. 8 disp. 33 sect. 1 nul 4 eq limi-
taoq n approbat quoad cq necessitati suscipiendi Euchq: tunc eq (inquit)
obligaretur ad confessioq ob maiq certitudq de statu graq. Quod q mihi ma-
gis placet. Et qdq si hoc ille n haberet dug alterq pecti mortis,
quq illq qd confiteri n potest, eq cu necessitati suscipiendi Euchq du-
bitaret de sua contriione, dubitari nequit, quq confiteri teneretur, et si
n aliud confiteri posset, quq sola Venialia.

398 4. Si qs timeat aliquq infamiq propriq, l aliud
sile incomq nisi confiteatur eo modo quo potest, sufficiens chq vo erit,
ut hoc posset licite confiteri n differre, o illq facere n ingrq mallet.
Non tn tunc obligari, saltq sub mortis, addit Exig. Ed. nul suo 3, q
illud, inquit, incomq tale est, et propriq, et potest hoc cedere iuri

-tuo; secus autem erit, si ex dilatione confessionis timeatur ... etiam tenebitur eo modo confiteri ex charitate scandalum, quod semper ex charitate vitari debet. ... denique, si nulla ex praedictis necessitatibus occurrat, ... in multo tempore differenda sit, dubitari potest ita confiteri, ... sub obligatione, aut eo suo num. 2 ... exigi; ... autem tenet omnis causa ... et post breve tempus speratur ... confitendi, differri confessionem debere.

399. Quaeres an poenitens habere debeat affectum ... de illo mortali peccato, quod ex iusta causa in confessione tacuit. Nunc vero: sufficit enim quod de illo habeat attritionem. Et ratio est: quia peccatum illud remittitur virtute huius sacramenti, et remittitur indirecte; ad remissionem autem peccati intra hoc sacramentum sive virtute huius sacramenti sufficit attritio, ut abunde probatum habes a num. 136. Sicut enim peccatum ex naturali oblivione in confessione omissum, indirecte remittitur intra sacramentum cum sola attritione de illo, ita etiam cum sola attritione de illo remittitur indirecte virtute huius sacramenti peccatum quod ex iusta causa in confessione tacetur. Hic autem saepe moneo id quod hic etiam te moneo, videlicet, quod sit peccatum mortale post baptismum commissum, et non remissum directe virtute huius sacramenti, quamvis indirecte virtute eiusdem fuerit remissum, esse materiam necessariam sacramenti poenitentiae, atque adeo ... praeceptum esse directe subjiciendum clavibus, cum memoriae occurrat, et ita subjici possit.

Sed hinc iterum quaeris: An poenitens, qui iusta de causa mortale aliquod peccatum in confessione tacuit, teneatur illud quamprimum confiteri? Pro ... teneri, et posse confessionem illius peccati differre

usq ad tps in quo urgeat confessionis preceptum. Ita Dr. Lug. disp. 13 Sect. 1 num. 3 et alij contra Sanctum Thom. in 4 dist. 18 q. 2 art. 5. Et vero ex eo desumitur, quod nullibi extet preceptum confitendi tale pecctum quamprimum potius peteret. Si in absolutione colligitur, quod ex denuo confessionis tenerj confiteri tenetur aperire mortale illud pecctum reuanterq; iuxta causam illud taciendi, cum in confessione etiam si ex denuo fiat, urgeat preceptum integritatis; Inc. preceptum subijciendi clauibus omnia mortalia, que dicens non sunt subjecta, nec directe remissa: ad quod nihil est, quod ut monerj oporteat. Quid autem Sacerdos, qui necessitate urgente, celebrauit premissa confessione, in qua iuxta de causa tacuit illud mortale pecctum, Cui preceptum Tridentini seu 13 Cap. 7 satisfecit, quo statuitur, quod Sacerdos sibi conscius mortalis peccati, si necessitate urgente, absque pregressa confessione celebrauerit, quamprimum confiteatur (preceptum est, ut Doctores omnes semper agnouerunt, et si unus, l alter, quorum meminit supra disp. 15 de Eucha. num. 138 asserere olim ausus fuerit, verbis illis Tridentini contineri non preceptum, ideoque damnatum est ab Alexandro 7 decreto de est g ea propositio cadem 38 inter illas 45, quas predictus Pontifex damnauit.) teneatur illud mortale quamprimum confiteri dubium est. ad illum de Eucha. pertinens, in quo in Decisione existimo teneri, atque adeo in eo casu locum habere preceptum illud Tridentini, de quo Videnda supra ea disp. 14 num. 156.

Ad casum hunc. Casum inter 65 propositiones ab Innoc. XI damnatas hanc esse 59: Licet sacramentaliter absoluere dimidiatim tantum confessos ratione magni concursus penitentium, qui non potest contingere in die magnae alicuius festivitatis, et indulgentiae: cuius iustitiam confessione durante latius expendit Cardenas in opere de propositionibus ab Innoc. XI damnatis dissert. 38.

Cap. 5

Caput 53.

Dubium tredecimum.

402 Contingere aliquando potest, peccatum aliquod mortale aut illius circumstantiam mutantem speciem aperiri a poenitente in confessione non posse, quin confessarius veniat in cognitionem complicis in illo peccato. Quaeritur ergo an tunc possit poenitens, aut debeat peccatum illud, vel circumstantiam in sua confessione tacere ad complicis infamiam apud confessarium vitandam? Quod autem certum est, quod nullum aliud damnum immineat complici, nisi quod confessarius crimen illius agnoscat: si enim immineret illi aliquod aliud grave damnum in bonis aut famae aut fortunae, quaestio resoluta est a num. 395. Supponendum etiam est, non licere poenitenti manifestare complicem, quando id non est necessarium ad confitendum totum suum peccatum: quia non potest sine causa infamare alterum manifestando crimen illius occultum. Supponendum quoque poenitentem non posse prudenter adire alium confessarium, qui ex confessione illius peccati, aut circumstantiae venturus non sit in cognitionem complicis: si enim aliquis sit, cum illo confiteri debet, si autem alius non sit, tunc in articulo credatur, nulla quoque interveniens necessitas confitendi confessionem differre debet, ex dictis num. 328 ne confessionem dimidiaret, vel complicis peccatum confessario revelet.

403 In hac difficultate 1a sententia docet in eo casu poenitentem non solum posse, verum etiam teneri peccatum illud aut circumstantiam reticere; et 2a contrarium tenet poenitentem in eo casu non solum posse, verum etiam teneri peccatum illud aut circumstantiam aperire. Utriusque sententiae multi sunt, et nobiles patroni, quos apud Dianam videre poteris p. 1. tr. 7 resol. 49, quibus alios multos addere possem, quos in causa brevitatis omitto. 1a sententia fundata est, quod praeceptum non infamandi alium est naturale, nec dictat in eo a Christo Domino sacramentum instituente dispensatum esse pro eo casu, dispensatum inquam ea dispensatione indirecta, et mali de qua diximus in tract. de legibus a num. 45 in principio

itaq. Christus, et post eum Dominus tamen nec instituendo hoc sacr. saltem potestatem dare potentibus imo eius illius obligare ad manifestandum confessario complices, tamen occultos, quando aliter peccatum suum confiteri non potest, et cum non debet, Christus Dominus eam facultatem potentibus dedisse, nec illius ad id in eo casu obligasse: potuit autem esse contentus, ut in eo casu, sicut in aliis de quibus ante Cap. et diximus, confessionis praecepti integra ..., etsi non materialiter, non possumus non dicere non mereri in eo casu obligationis naturalis praecepti non infamandi proximi: quod met in eo casu obligatio, quia hoc sit praecepti naturalis, praevalet positivo praecepto materialis integritatis confessionis.

Dicit.

2.as Sanctus, quem dixit est, a Sanctis Patribus ... solet illis ... formula honestis ... de nullo proximi ... loqui ... manifestus ... in confessione, et hoc ubi non potest aliter manifestare peccatum suum. Sed hoc ... non multum urgere, eo quod nec distinguat inter venialia, et mortalia, ... ad declarandum ... ut ... ipsi ... fatentur, nec ... excusant ... nimis universaliter loquatur ... Aliter ... Bernardus ... libro sapientiae ... quod sunt peccata, de quibus ... extra confessionem loqui, ... et publica ... de illis ... non esse ... in confessione: et hoc ubi aliter peccatum ... manifestari nequit: de peccatis autem occultis non esse ... de illis ... manifestum ... mente ... Adde opus illud: ... formula honestis vitae ... est in illius ... Bern. ... quod est epist. de cura, et regimine rei familiaris, ... Bern. tribuitur, ut testatur eruditus ... tom. ... in opere de malis ac bonis ... particulariter ... extremae ... parag. ...

105 2° probari solet ex eo, quod non sit grave damnum infamari apud unum, et maxime apud unum, qui tenetur in secreto servare delictum. Sed neque hanc rationem urgere multum suadet Arriaga num. suo 8: tum quia Theologi qui sic arguuntur admittunt si timeas hunc peccatum esse a Confessario revelandum, licere tibi illud etiam si timeas illum in confessione id facturum, tum quia teneris illud confessario dicere, quod non est leve damnum ex proximi infamari etiam apud quem teneatur in secreto servare delictum. Tum quia si id esset ex se leve illud peccatum sequeretur inde te leviter illum peccaturum, si illum pones alteri confessario, qui in nullis confessionis non teneret manifestare peccatum huius confessionis quod sic [illegible] venturum in illius cognitione, te autem graviter peccaturum, tum quia [illegible] sibi supponunt.

106 3° probatur ab aliquibus ex eo, quod poenitens ius habeat integre confitendi suum peccatum etiam si per accidens debeat complicem detegere. Et confirmatur ex eo quod complex eo ipso quod ex peccato succubuerit, se subiecerit huic damno, cesserit que iuri suo quod habebat ne infamaretur apud alios. Siue enim alterum manifestandum peccatum confessario, et minimus peccat. Sed neque hoc datum, neque illius confirmatio satisfacit. Non datum: nam ut bene notat Arriaga num. suo 9. supponit id de quo est quaestio. Deinde [illegible] poenitenti iure dubitetur. Praeterea nescio quo iure ab unis [illegible] tolleretur ius poenitentis illa obligatio, quam [illegible] confessario [illegible] in hoc casu, ut ex bene advertit [illegible] ius dici solet ad aliquid favorabile ei in quo est, quod autem est obligatio ad aliquid faciendum, praesertim si id sit onerosum, nequit ullo modo ius dici. At poenitenti [illegible] detegere, non est in poenitentis favorem, imo illum ad id obligare est quodammodo odiosum. Non ita confirmatio

cui l[iber]t[as] ei accidere potest, q[uo]d complex nihil de hoc sciat, ut s[ic] Chri-
[stianus] q[ui]cumq[ue] eo q[uo]d aute[m] famae est etiam tuendi obligatio. Quamvis [illegible]
cu[m] complici ea, de quo [illegible] supp[onit] eum complicem posse ab altero de-
scisci, q[uo]d complici forte alteri Christiano in mente n[on] venit, imo forte com-
plex [illegible] supp[onit].

60) 4° [illegible] ab [illegible] D[octo]r[e] [illegible] [illegible] exi-
[illegible] per [illegible] [illegible] sub qua [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in [illegible] indic[io] [illegible] est [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] excedenti [illegible] in tali iudicio [illegible] ac hoc ut [illegible]
sit inquirere, et more [illegible] [illegible] [illegible], ergo si [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible]
Unde in foro externo [illegible] [illegible] accusandi [illegible]
[illegible] de [illegible] in [illegible] accusare, ergo si necesse [illegible]
[illegible] iudicare: [illegible] legitime interrogatus [illegible]
[illegible] crimen [illegible] iudice legitime interro-
gante, ergo si [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
nec [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] paritate ab [illegible] ad sacramentale iu-
dic[ium] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] adhuc [illegible] iudex [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] crimen [illegible]
[illegible] [illegible] adhuc [illegible] iudex [illegible] interrogare [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] iudices [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ergo in sacramentali iudicio [illegible]

rio si grauis, quod sit incendii.

108 Nec obstant exigentia [illegible] aliae rationes, quas adducit et dissoluit [illegible] ad id quod eas videre poteris: eas enim praetereo, quia ex dictis nullo fere negotio dissoluuntur. Unde mihi [illegible] videtur [illegible] de [illegible], qui [illegible] num. 6 praemittit [illegible] valde dubia num. [illegible] stando [illegible] probabilius esse [illegible]. Secundo autem [illegible] pro se [illegible] [illegible] et quidquid de re [illegible] sit, examinet in [illegible] commode teneri. [illegible] ea [illegible] probabiliori [illegible] [illegible] in [illegible] ut [illegible] elidat. De proprio [illegible] examine ad [illegible] requisito de quo [illegible] sess. [illegible] num. 104 et 105 [illegible], et can. allegato num. 18, et cum obligatio nascitur ex praecepto [illegible] satisfactione [illegible] Sum. inveniet. [illegible] non licet immorari. Sat dictum de satisfactione sacramentali: an [illegible] confessarius teneatur iniungere, et poenitens acceptare, et exequi satisfactionem.

Pars 5ta Tractatus.

De Satisfactione Sacramentali.

Caput 1um.

An Confessarius teneatur iniungere, et poenitens acceptare, et exequi satisfactionem.

1.

[illegible] difficultas [illegible] teneri confessarium satisfactionem imponere. Ita [illegible] ex Trid. sess. 14 cap. 8 sic dicente: debent ergo Sacerdotes Domini, quantum sp

et prudentia suggesserit, pro qualitate criminum, et pro qualitate satisfaciendi et poenitentes satisfactiones iniungere: ne, si forte peccatis conniveant, et indulgentius cum poenitentibus agant, levissima quaedam opera pro gravissimis delictis iniungendo, alienorum peccatorum participes efficiantur. Habeant autem prae oculis, ut satisfactio, quam imponunt, non sit tantum ad novae vitae custodiam, et infirmitatis medicamentum, sed etiam ad praeteritorum peccatorum vindictam, et castigationem: nam claves sacerdotum non ad solvendum dumtaxat, sed etiam ad ligandum concessas, etiam antiqui Patres et credunt, et docent. Ubi circa hanc obligationem ex sua parte gravem satis constat ex verbis illis debent, ne alienorum peccatorum participes efficiantur.

Hinc quaeritur an confessarius sub mortali teneatur satisfactionem imponere poenitenti qui mortalia confitetur. Ratio quaerendi est, quia quaeritur an peccaret mortaliter confessarius, qui satisfactionem non iniungeret poenitenti sic confitenti. Affirmare videntur Suarez ac Lugo disp. 25 num. 29 ea ratione, quia obligationem satisfactionem imponendi ... existimo in eodem Lugo loco, et omnino quod confessarius teneatur iniungere satisfactionem ex suo parte gravem, ut esse diximus num. ante, ... ex magna parvitate peccati solum venialiter ... In ... peccatum mortale confessarius, si nullam ... satisfactionem iniungere. Huic ... subscribere videtur ... lib. ... de Sacram. ... 6 ... extra ... sub mortali teneri confessarium ... gravem iniungere ... de praecepto ... in re gravi. Ideo ... videtur excludere, ... est levis. Sed expresse ... tenentur ... Card. de Lugo ... de Sacram. ... ultim. de Sacram. ... Bellarmino, Archiepiscopo ..., et aliis ...

suffragatur Molendo in epitome Th.o Sati facti Sacrilegus nu 3 dicens,
N.l Ratio Sacij peten. esset committur, certo probe esse solet. Qualiter
peccatum fore confessarius si peho n. iniungat, q. n. tenet, quia
suo m. de grau. Sole & Veteri. Ad ipsis confitat nu. suo
5.o Vekeriquendo adversariorum fundatu: si en obligao. fore esset graui
tenetur ingratitate Sacri. Sequeretur inde vir. Bono potente sui mor.
no tenere imponere tenuit Satisfa. sibi iniunctam, ne ... mereri im-
p. sine hac erg ingrati ... en ad ingratitate huius sacri te-
quiritur Satisfao exequens mandata, quo precepta seu impositio Satis-
fori; atque sorem est ... ex fixe ab ... natur: q est ... ut ani
Sibe Sri pluscellus

Dicas nu 78 Prodiny Ois, in quibus possit confessa
rius absoluere nulla iniuncta Satisfoe. Cn. quorum ... dumi
ter ... si moriundus repiat, et sup aliqua Satisfao. possit imponere
ut breuis aliqua prec, aut pectoris percussione, alio Sacro... nai
Sese inidocor, iniunge & a confessario esse ad implendum Sacru. Abe de-
bunt; quia Velint, tute Catd. de Lug. nu Sur ... si moribundus
tenat sus, ex remendy illius a confessario esse, quo peho meretur, et
iniunge... ut eg. si ... imposuit, ... quod Sr accivunt textu in Cap.
Ad ... 16. q. 7. ubi ...: a quo periculo si iniuncta
exeqtis ... impositis sibi a Sacerdote peho nu diligenter di-
scuret. Videatur ... Cap. 18 nu 32. Alios alij casus adiungere
Solent, in quibus excusetur confessarius ab obligoe iniung. Satisfoem,
de quibus ... Henriquez, et Lugo ... nuper ... aur. hi Gran-
... approbat ... dis. ... nu 3.

422 Dr.

Quaeres iterum. An possit confessarius peho im-

ponere, ni praecipiendo, & illius dilliando. Prob. Sal [illegible] Saa quae multi [illegible] hoc, quos refert ac sequitur Exiq. Lb. disp. 38 sect. 3 num. 2. et Trullench, Fernandez, et alii, quos afferit, et imitatur Diana p. 3 tr. 1 resol. 83. [illegible] Saa docet non posse totum pretium sic inum[illegible] per, posse tn. p. sub praecepto et p. de consilio, et utrumque esse sacrale, [illegible] Hexameron lib. 3 de Sacri. cap. 20 num. 6 et cap. 24 num. 5 in aliis, quos ibi adducit. 3o Saa defendit non posse ipsum eo modo [illegible] inumgi, & iniungi rexe [illegible] praeceptum. [illegible] aliter iniuncta non esse [illegible], [illegible] Laym. Cap. 21 [illegible] dub. 4 num. 2. [illegible] dub. 8 num. 61, [illegible] de Pesha disp. 35 dub. 2, Card. de Lugo disp. 25 num. 71, [illegible] ea disp. 1 num. 1; Olivendo in epitome [illegible] satisfao sacrali num. 18, et alii.

113

[illegible] [illegible] [illegible] advertere quae [illegible] ex [illegible] num. 181 [illegible] in [illegible] en [illegible] peccata munera [illegible] ex veritate clavium [illegible] atqui [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ni [illegible] potente ut [illegible] met [illegible] liber ad illud imperando quo antea erat; q. illa ni carnet ex veritate [illegible], [illegible] non est [illegible]. [illegible] ex eo, qd. [illegible] debeat [illegible] pretio iniungere, ut tamquam iudex potentes [illegible] de vera [illegible]. Iudex autem [illegible] non [illegible] coercitiva ni obligaret ad [illegible], [illegible] ut eo [illegible], nullo modo eo [illegible].

114

[illegible] dicas [illegible] Exio [illegible] num. [illegible] 3. [illegible] illud [illegible] necessitate illud [illegible] iniungit ni [illegible], [illegible] ex [illegible] operatio [illegible]

facto eo si hoc est. tradere haberet Romanus Pont. ad... redire indulgen-
tias Confessoribus ... ferentibus ... tradere ... Confessoribus ... parentibus per
modum ... que ... dicat. Vide fis etiam apud Card. de Lugo
... Tunc procedentes inde deducentes num. ... si Videri
... que ... Card. ... ad ... a recto
excusantes Confessarios imminentes ... peccati leves penas
... in fine addunt ... bono facerent ... si ... et
eruet ea ... cum ... illa ... usurpare, que nul
... nec amenorum verborum parvipes ... tamen eo
periculum illud ... a ... Videretur, qui
sane Confessariorum usus ... Card. ... immi-
ne ...

n. 5. ... Secunda difficultatis titulo ... non de-
... penitente ... acceptare penitentiam sibi a Confes-
sario ... illi esse, penitentia ... direcere
... temporalem ... quoad culpam remissi
... aut in ... remissione ... diu
... aut in hac vita per opera satisfactoria pro suo li-
bito facienda. ... in 4. dist. 18 quest. 1 art.
... Gabriel ... quest. 1 art. 3 dub. ... et ... 16
art. ... Hostiensis et Panormitanus in capite sig-
nificavit de ... et remissionibus. Caietan. ... Silvester,
et ... apud ... dist. 26 sect. 5 ... aliis
... ... Card. ... censere, quos refert ...
... ... et ... adhe-
rent ... ... cap. 18 ... num. 25, ubi ... temere

damnari ab aliquibus hanc sententiam, quia illam, insuper, retinet Ecclesia, et gravissimi Authores illam defendunt.

Nobis in Domino

Nobis in eo omnia [illegible] [illegible] dicendo [illegible] teneri acceptare, et implere satisfactionem sibi a Confessario iniunctam etiamsi sit mere vindicativa, sive in se [illegible] directe imposita, sive mere satisfactoria [illegible] ex [illegible]: neque de medicinali ut vocant, nemo dubitat [illegible] eam acceptare et implere teneri: ut [illegible] Cavere [illegible] [illegible] et tam [illegible] ex se [illegible] grave esse [illegible] [illegible] [illegible] innumeri [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ea [illegible] num. [illegible] et alios [illegible] num. [illegible] [illegible] cap. 52. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ea [illegible] [illegible] [illegible] temeritate [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tom. 15 [illegible] [illegible] 12 num. 3. [illegible] [illegible] [illegible] eo [illegible] num. [illegible] [illegible] [illegible]: nec [illegible] mihi videtur hoc esse ita certa, ut sine temeritate [illegible] [illegible]: [illegible] vere [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] adeo ut [illegible] existimaverit eo esse de fide. [illegible] [illegible] in summa num. [illegible] [illegible] est [illegible] [illegible] art. [illegible] num. 5. [illegible] opposita [illegible] vocat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] num. [illegible] esse audiendos [illegible], qui [illegible] [illegible] [illegible] vocant [illegible] [illegible] [illegible] cap. 52 [illegible] [illegible] 25 num. 58. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] periculi plena esse censet [illegible] in [illegible] [illegible] lib. 1 cap. 35.

Ista vero Decreta, quae multo convenientiores, et rationabiliores sunt, quam superiores, quae ex illis, in ea accedunt, collegi, et conjunxi. Hic illa considerandi debemus, quo eum, ipsa tenuit, ut Summistae dixerunt, ut operis Dei defendendi furiis, quam orandi: et quae equitas ita, uti, et moralis, pro sua non ita, quoties extra sacraturi iudicantur, et illa sequentes, quae ad tenorem ad exteram docet Sard. Dec. cap. 8, et etiam Can. 45 [illegible] sacris eminent, ita eo suo num. 13 Ranni. auctoritate ex suo prae obligationis [illegible] potentia acceptandi licite, intendenda quae adhibent Judaeos, et prudentes, clare quod non excusare, ut aiunt, illis ab usu in universo statuto, sed quasi stulte dantes stultitiam damnantur in Saleunitradiente Can. 78 in Rom. 3° Decreti: multi (inquit) eta [illegible] stultitiam in capitali crimine culpam ipsius a suis Sacerdotibus acceptare nolunt.

Collige etiam eadem Dictio ex Can. Ommi utriusque sexus de Poen. et Remiss. cum annos in Lateran. Dictio in praecipitur utriusque sexus fidelis postquam ad annos discretionis pervenerit, omnia sua solus peccata saltem semel in anno fideliter confiteatur proprio sacerdoti, et iniunctam sibi poenitentiam propriis viribus studeat adimplere. Hic, ut vides, et bene retradunt, [illegible] [illegible] suo num. 2, [illegible] suo num. 32 eadem tenore fideles [illegible] ut confiteantur, et ut iniunctam poenitentiam adimpleant. Patet, ut latet. Quin Suo. Leon. 10 [illegible] quae faciunt [illegible] ex an. 35 et quae sunt [illegible] non exercendi. Colliges in iis ex S. Leone Pap. epist. 59 [illegible] quae [illegible] in multiplex de poenitentia dicti. [illegible] ex Can. ad infirmitate [illegible] num. 4. [illegible] vest. [illegible] [illegible] Bellarm. lib. 4 de Poenitentia cap. 5.

119 Haec, et multas, et [illegible] addensat ex loci communia

quas sub nullo discrimine ... aeque ... ex ... illi ... indi
caris numero 4. 2: uno aut ... ad nos ... Sacramentalis
itaque, ut ... nos docet, et ... institutum est a Christo Domino per mo
dum Judicii, in quo Sacerdos in suo Sacramento est Judex, et juris
dictionem habet, et potens est ... atqui judicium dari non potest, nisi ...
coactivam habeat, ut inquit ... in 4. dist. 19. q. 1. art.
1, ad quaestiunc. 2. de Clavibus et jurisdictio sine coercitione nul
la est, ut dicitur ex lege ultima ff. de officio ejus, cui mandata est
jurisdictio, et cap. Pastoralis de officio et potestate judicis delegati
... Si Sacerdos in Sacro ... judex est, et jurisdictionem habet, ergo
puniendi et coercendi vim habeat necesse est, ergo potentem cogere pecca
ad poenas injunctas suscipiendas et ferendas ... ex eo, quod ...
... ut ... capitulum ... judices a ... principibus
... imperio cogere. Verum ... ad ea praestanda, quae ... aequitas
exigit, et ... potest Sacerdos ... judex in hoc Sacro a Christo
Domino. ... tenetur injungere satisfactionem ob integritatem Sacramenti, cum
pars integralis est satisfactio: ergo ob eandem ... poenitens tenetur injunctam
satisfactionem acceptare, et implere. ... non requiritur ad Sacramenti
integritatem injunctio satisfactionis, ... acceptatio et executio. ... Vide
apud ... et Card. de Lugo ... hanc eandem
... probaturum ... est dictum num. 413.

420 Inde colliges ... num. ..., si
... sit de morte ... et ... imposita sit etiam gravis,
... mortale esse ... et sine ... non implicatur. Sed
... ex ... peccatum ... obligationem
implendi satisfactionem injunctam. ... Theologi ... Inde

q se loq[uen]do n[on] peccaret lethaliter p[er]ferens voluntarie, ei sine distin[cti]o[n]e Cha-
n[on] m[ultis] habens. Leuq aliquo q[uae] graui p[o]en[ae] iniuncte, nec omittens totq p[o]e-
n[itentia] si leui sit, q[ui]d d. Thq hic dicat Joannes Sanchez in selectis
disp. 15 n[umero] 14. Imo si Canc[ellari]us in Confess[ione] mortali leue p[o]en[am] iniungi
n[on] fuerit morte pecc[ati], etiq si tota illa omittatur, quaerit. Diq Dr n[umero] suo
S. eo q[uod] sit Cha sit grauis mat[eri]a in praecepto n[on] sit sufficiens ad llq obligare.
Ita dt medina codice de Confess. tit. c. q. 48 etiq si mat. leui p[o]en[a]
iniuncta grauis fuerit, etiq illq fieri solq veniale pecc[atum], si Confess[or]
non voluit sub mortali obligoe p[o]en[am] iniungere. ad q[uo]d erit necessarium, ut Confes-
sarius suam intentionem poenitenti declaret. An autem id sit in Confessa-
rij potestate imponere dt ponentis p[o]en[am] grauem sub leui tq obligatione an-
cipitis est inter Theologos. Affirmat eq aliq et alij negant. Verius est quam
sequitur et fundata dedimq in Controversijs de Sacramentis . . . . unde
tripetat hic hinc. Cap. C. Nulla alia ex[tr]a Sacramentalem satisfactionem

Caput 6.

Nulla alia extra Sacramentalem satisfactio.

[illegible] . . . . in poena iniunctae
[illegible] . . . .
[illegible] . . . .
[illegible] . . . .
[illegible] . . . .
[illegible] . . . .
[illegible] . . . . ex . . . disp. 32 sect. 6 . . . .

Ecxamacerdq 16

disp. 38 a num. 33, Ludovicus Habertus Theol. de fide Specul. [illegible] disp. de [illegible], Tract. Theol. de [illegible] 12 disp. 8 num. 4 [illegible] tom. [illegible] p. 2 disp. [illegible] p. 1 num. 3, et sect. 2 q. 6 a num. 12, et de re ait: [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] [illegible] quas [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] possunt satisfactionis [illegible] [illegible] et [illegible] modo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] satisfactionem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], et [illegible] [illegible] in [illegible] cap. 8 [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible], et [illegible] quo [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible], vocat satisfactionis poenas. 2 [illegible] accedit ad haec, quod dum satisfaciendo patimur pro peccatis, Christo Iesu, qui pro peccatis nostris satisfecit, ex quo omnis nostra sufficientia est, conformes efficimur, certissimam quoque inde arrham habentes, quod si compatimur, et conglorificabimur. [illegible] [illegible] satisfactionem [illegible] patiendo [illegible] [illegible] vocat ea [illegible] [illegible] [illegible]. 4° docet satisfactionem a sacerdote iniungi debere [illegible] ad poenitentium [illegible] vindictam et castigationem. 5° docet cap. 9 [illegible] de [illegible] [illegible] largitatem esse munificentiae, ut non solum poenis sponte a nobis pro vindicando peccato susceptis, aut sacerdotis arbitrio pro mensura delicti impositis, sed etiam quod maximum amoris argumentum est, temporalibus flagellis a Deo inflictis et a nobis patienter toleratis, apud Deum Patrem per Christum Iesum satisfacere valeamus. [illegible] [illegible] can. 12 ac demum can. 13 satisfactiones a [illegible] poenitentibus impositas appellat poenas. Unde catechismus Rom. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] explicare [illegible] [illegible] num. 34 [illegible] [illegible] ad satisfactionem [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] sect. 6 [illegible] 8 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] num. 11 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

et me hi [illegible] de facto omne positum opus bonum, et meritorium esse sui satisfactorium, quia omne de facto est aliquomodo poenale saltem per [illegible]. quod vero hoc statu habet quodlibet Christiani opus etiam mere [illegible]. itaque adeo omnia bona opera apta esse ad satisfaciendum.

[illegible] ad [illegible] indicasse [illegible] est Cardinali de Lugo: nam Canone [illegible] 13. opera satisfactoria vocat poenas, et addit satis poenas ieiuniis orationibus, eleemosynis, vel aliis etiam pietatis operibus: similiter quoque Tridentinum fuerat sess. 6 cap. 14. ubi docet Christiani hominis poenitentiam post lapsum multo aliam esse a Baptismali ea que [illegible] non modo cessationem a peccatis, et eorum detestationem, aut cor contritum, et humiliatum; verum etiam eorundem sacramentalem confessionem saltem in voto, et suo tempore faciendam, et sacerdotalem absolutionem: item que satisfactionem per ieiunia, eleemosynas, orationes, et alia pia spiritualis vitae exercitia. Videatur Lugo loco [illegible] citato. Nec obstat quod [illegible]

[illegible] omnia opera [illegible] ac [illegible] [illegible] in eo [illegible] [illegible] [illegible] dimissas [illegible] [illegible] [illegible] maxime [illegible] voluntatis: [illegible] [illegible] ex [illegible] poenale sit, [illegible] debet illi [illegible] satisfactoria decedere, [illegible] [illegible] sua [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ex promptitudine voluntatis [illegible] satis [illegible], et [illegible] [illegible] [illegible]: adhuc [illegible] satisfactorium erit [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]: [illegible] [illegible] [illegible] abstinentia, ieiunia [illegible] eleemosyna [illegible] maxime grava et [illegible] [illegible] in satis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible]

[illegible] dicendum est [illegible]: cur enim [illegible] tria [illegible] a Patribus numerantur opera satisfactoria, oratio [illegible] eleemosyna et ieiunium [illegible] [illegible] satisfactoria est eo quod [illegible] afferat aliquam poenalitatem? Potest certe esse [illegible] numerari [illegible] opera [illegible] ex parte sumpta, ut si aliquis [illegible] satisfacere possimus [illegible] non [illegible] ieiunio, oratione, eleemosyna [illegible] aliis [illegible] operibus satisfacere non [illegible] docet. [illegible] ex [illegible] possunt [illegible] illa [illegible] ex parte, et [illegible] [illegible] [illegible] aut [illegible] si autem hoc modo [illegible] [illegible] [illegible] satis [illegible] illis [illegible] et si aliis [illegible] satisfactio [illegible] ut bene notat [illegible] non sic [illegible] antonomasia, [illegible] satisfactoria [illegible], [illegible] poenalia sunt, et [illegible] in hoc usu [illegible], [illegible] tria illa opera sunt [illegible] quasi [illegible] ad [illegible] satisfactoria [illegible]. [illegible] ieiunium [illegible], [illegible], [illegible] chameunia, atque [illegible] corporis afflictiones, seu [illegible]: eleemosyna [illegible] misericordiae ad [illegible] [illegible] exhibentur, ut laudes, [illegible] actiones [illegible] et [illegible]. [illegible] ut bene notat [illegible]. lib. 1 de [illegible]. cap. 6 [illegible] [illegible] ut est opus poenale semper aliquid [illegible] [illegible] qua [illegible] faciendo [illegible] remittit, et [illegible] vehemente [illegible] [illegible] remittatur. [illegible] satis apud [illegible], et [illegible] [illegible] illa opera [illegible] satisfactoria.

[illegible] an [illegible] satisfactio poena imponere [illegible], ut [illegible] opus aliquod poenale [illegible] Purgatorio [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

dub. 54, ibi tn. nil aliud dicit, quo mane Vera Vega, et Joann. San-
chez, sive aliquod clausulas transcribit nauq Affliang et Sa. à Soavio
defendit, ibid. quod lectores remittit. Cai eg. Librariq Joannes Sanchez
in selecti disp. 14 tentent. Defensaxit, qui potentes primun ut ce-
tas aliquas preces p defunctis assumentur, tenerse ea a Poe illos mune-
rari ...
petentes ... Dubio ... dic, minuei ... aliqua pe-
tenti, ... sabisfaciat, ... contra
... esse ... iniungere ... debitu exsolvendi obeun-
do ... esse tale ... iniungere ... Inde con-
cludit ... tunc ... iniuncta ... teneatur ... desup
... et iniuncta exequi ... teneri illiq ... aliter apparere
... ex ... fuit ... errante, ut dicit, clave ... ita
... Vega in Summa ... cap. 62 casu 4 Pedraza cap. 2.
et alij ... Sanchez allegati ... tradunt, et sequitur Din.
... a Cruce tit. de ... Diana ... subscribunt
Mendo in ... Sacram ... nu 5 et ... cap. 18 nu
64. 49.

Sed ... probabilius est ... ex ... catechismo Rom in ... Sacr. Penit. nu 60 ...
... Penit. disp ... dub. 4 ... in selectis con-
tinua ... duo. ... ubi ... probabilis op-
posita opinione. Card. de Lugo disp. 25 a nu 62, ubi dicit ...
... esse magis ... et ... maxim, que
... damnanda ... tom. 8 disp. 45 nu 48 ...
... catechismi ... esse ... videri esse maxe ...

in parte imponantur orat. et orat. purgatorii. Reyn. tom. 15 p. 2 sect. 7 c. 2 à num. 30, qui addit, ita licere generaliter loq. quae aquum de bonis operibus, quae injungi post Sacram. Penit. [illegible] Lamb. in [illegible] [illegible] [illegible] n. 4 Cas. 4 [illegible] 4 num. 15, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 6, et alii.

Nec ullius momenti [illegible] adversariorum [illegible] [illegible] ad quas [illegible] [illegible] [illegible]. Reyn. eod. l. sect. [illegible] 31, [illegible] satisfactionis [illegible] [illegible] [illegible] est ex opere operato, quam id, quod est ex opere operantis, debeat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] satisfactio sacramentalis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] defunctis. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] exhibent [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Reyn. num. [illegible] 22, se [illegible] videre, [illegible] [illegible] necesse, sacramentalem satisfactionem [illegible] [illegible] [illegible] poenitentis [illegible] [illegible]: [illegible] modo [illegible] [illegible] [illegible], et [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] vindictam et castigationem, sacrosanctam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] satisfactio ad hoc ut poenitens [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] poenas [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] satisfactio cedat in bonum [illegible]; eo [illegible] ipso quod [illegible] poenitens [illegible] [illegible] aliud opus exequi, [illegible] fructum applicandi alteri, obtinebitur finis [illegible] poenitentem [illegible], [illegible] ultione vindicandi [illegible] ab eo admissum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in hoc [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] executores incurrunt. Unde [illegible] quamvis [illegible] aliqui dixerint poenitentem posse nolle [illegible] satisfacere in hac vita, sed se ad purgatorium remittere, id [illegible] [illegible] attinet ad [illegible] satisfactionis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] in Penit. [illegible] [illegible], et [illegible] [illegible] [illegible] vindicandi ac puniendi admissa [illegible] nemine [illegible] esse [illegible]. Hic

6 Alterq. vi aliq. eiq. Summario tent. Temus totalis pene, que fit ex opere operato p[er] op[u]s illud in Sacrali pent.[illegible] incumbit applicari ni pene alteri, eo q[uo]d sit eff.[illegible] Sacti, et Sol.[illegible] debet recipienti Sacri; Temus w[illegible] totalis pene, que fit ex opere operantis et opera in Sacrali pent.[illegible] imposito applicari alteri pone, sive in quolibet alio opere Sati factorio: q[uia] ex institutione huius Sacti nec est soli operanti applicata, nec dependet operant[is] ad ni applicandum illud alteri: ... ex Istat de tali vir-tute, et voluntate Christi Domini. Nec aliud datur q[uo]d responsioni de-penderet [illegible] eo suo [illegible], quod nullum valorem haberet opera in Sacra-li pent.[illegible] incumbit ex opere operato, praeter illum quod habet ex opere operantis. [illegible] esse [illegible] [illegible] communicari [illegible] [illegible] [illegible]. Ergo [illegible] [illegible] temura sit [illegible] [illegible] a [illegible] datur ei [illegible] Satisfacti Sacrali [illegible] ni eff.[illegible] ex opere operato. [illegible] aut.[illegible] [illegible] [illegible] sect. [illegible] quaemque [illegible] de [illegible] ni [illegible], ex modo [illegible] [illegible] Decisioni, et Theolog.[illegible] [illegible] si ex Sacrali Satisfac-tio nullum haret eff.[illegible] [illegible] [illegible] ni [illegible] manet [illegible], et eff.[illegible] Satisfac. Sacrali, quod ni Sacrali, quod est absurdum, nec est [illegible] [illegible] [illegible] Sacti [illegible] [illegible] et [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Sacti ut ex [illegible] [illegible] cap. [illegible] [illegible] [illegible] ni [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] ut [illegible] [illegible] necesse est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Sacrali [illegible]: Sacralia aut.[illegible] [illegible] novae legis sunt [illegible] ex [illegible] q[uo]d significant: necesse [illegible] est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] eff.[illegible] ex opere operato [illegible] [illegible] que Sacralia [illegible]. [illegible] aut.[illegible] eff.[illegible] [illegible] ni [illegible] quod Temus [illegible] [illegible] totali [illegible] debit.[illegible] ex infra dicendis [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] in Sacrali [illegible] [illegible] [illegible]

est pars satis: [illegible] nihil illis veri potest [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] Gressio [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] hoc aliquid ex opere [illegible]-
[illegible] [illegible] premio, quod non [illegible] [illegible] satisfac. quia est pars satis, et hoc [illegible]
potest [illegible] applicare. Addit [illegible] ex [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] partis,
non esse injustum, quod sacerdos [illegible] careat ex operantis opere [illegible] [illegible]
[illegible] ac [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] [illegible] requiritur [illegible] illud non [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] satis.

[illegible] Alia adhuc [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Purgatorii:
quo casu inquit, [illegible] illius [illegible] [illegible] satisfac. [illegible] [illegible] satisfac.
[illegible] illius bonae voluntati, qua [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] illis [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] animabus purgatorii, non [illegible] [illegible] [illegible] potentis [illegible]. [illegible]
illa non [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], quod [illegible] [illegible] [illegible], [illegible], seu [illegible] [illegible]
animabus: quare [illegible] esse [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] potentis ea satis-
fac. [illegible], [illegible] resultat ex effectu voluntate [illegible] [illegible] animabus pur-
gatorii. [illegible] [illegible] [illegible] etiam [illegible]. et [illegible] [illegible] placere [illegible] [illegible]

Quaeritur. An [illegible] a [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] opus mere
internum, ut oratio mentalis, aut [illegible], et alii [illegible] [illegible] [illegible] internam.
[illegible] [illegible] [illegible] 84 memb. 2. art. 1, et [illegible] [illegible] in 4 [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] fundatur. [illegible] illud opus [illegible] est pars satis, et ideo
necesse est, ut [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] opus mere internum: [illegible] illud
opus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]: hoc autem [illegible] non [illegible] [illegible] mere in-
ternum. Sed [illegible] [illegible] [illegible] disp. [illegible] [illegible]. 6. num. 2. [illegible] [illegible] disp.
25 num. 67. [illegible] lib. 2 in [illegible] [illegible] [illegible] cap. et num. [illegible]
disp. 47 num. 51. [illegible]. [illegible]. [illegible]. et alii [illegible] [illegible]

adsimbos. Nec urgent voces in Dia. adducta. Non t. in corpus illud, sit pars sacti, necesse n. est qd sit p se sensibile. Qd s. in ipsa ... qui pars est essentialis sacti p[ro]ptie: n. eq ipsa est o se sensibilis, d. Sty. ... sensibili ... aliud, ut ad ... dependentiam ... ipsi ... qd pp illud, qd est ingralis pars sacti ... sensibile ... aliud sufficienter ... sit ita sensibile ... externo, et sensibilis ... impos ... acceptos. Non ... ex hoc sactum ad ... bonum ... mentis interiorq ... sacti ... nilecendas, ... n. est, qd ... sit peccatum absolutum ... n. solum ... externi peccati, d. ... a mente internis et n. solum illa, d. ... ita ... ita ... n. solum ad ... externum d. ... ad mentis interiorum, et ... n. solum externum d. ... mente interna. Et ... Dia ... sit ... mente interna ... et ... clauim ... n. ... eande elevari ... aut satisfactorium mente interni ... in Chronica, et ... ex ... ... externum ... hoc ... a ... ... completum: et ... magis ... adde ... Dr.

Quaeritur 4. ... in satisfacto ... ... debeat esse ... ex aliud debitis, ... praeceptis? ... ponere ... alias debita, ... praecepta. ... Card. de Lugo, ... Suarez ... Fagundez, Chonincht, ... Illsendo, et ... multi alij ... ... in ... ... Cadere post ... obligatio ... Illud ... qui est sub praecepto ... ... obligatio ... ... debitis, ... praecepto ... ... indicas satisfactorium sit, elevari post ... ad satisfaciendum ex ope operato

Id, qd antea n̄ habebat: sicut enim ex ope operantis poterat poenam extinguere. Addit enim idem Dr̄ ea sect. 6 num 5 interdum expedire id fieri, et salte ex p̄ reparatione flagitioru. Ipse tn̄ et alij Theol. dumtaxat adstant, id qd si sanguis id n̄ expleret, eius iure dumtax loqui de operibus sup̄erogationis, ut si ieiunium, Sacri auditio imponat praesumitur ¬Velle ieiunium aut Sacru aliq n̄ debitum, nisi fortè ex contrarijs oppositu appareat aliter posse. Aduersus hoc addit ibidem Dr̄ Exig. Si Confessarius sit ut dumtaxat alijs praeceptis possit grave onus imponere, eaque ritè dicit confessarium interrogare, eius intention. Demo dissentit ieiunium debitum ex praecepto Ecclie et sic à poenit in poenitentia iniunctum duo pecca dimittere censent et Mastro Chomnen. disp. 10 num 68, idem disp. 25 num 67, Illum disp. 40 num 52, et alij quos consulere potes.

13

Quaeritur 5 an possit poenitens poenitentiam sibi à alio imponendam. Haec inter 45 propes damnatas ab Alex. 7 Pont. Alex haec esse ordine 15: Poenitens propria authoritate substituere sibi alium potest, qui loco ipsius poenitentiam adimpleat. Sed rogas an saltem à poenit possit ita iniungi poenitentia, ut ea ab alio à poenitente possit impleri. Resp. Affir. cum plures censeant posse id fieri, ops à ita a Confess. imponitur, et ab alio à poenitente de Confessarij licentia impletur, quam Sacerdos potest, Collatores q̄ poenitentia fundentur ex ore orato. Sta, similiter plures afferunt, et de Diana p. 4 tr. 10 miscellaneo resol. 241, quibus addo Stanfi. tom. 15 c. 2 sect. 2 p. 4 num 2, 2 et in hoc tit. am. plectitur, quae longe probabilior est Cg Daza. q. 24 art. 2 dub. 2 num 10, Chomnen. disp. 10 n. 66 et 82, Card. de Lug. disp. 25 à nu 82 et alij. Loquor autem de ijs operibus, quae sunt illius solius, qui ea exercet, ut sunt ieiunium, auditio Sacri, Preces &c. eleemosyna enim quae fit Iesuit dng exercet procul dubio potest esse satisfactio satisfacio. Hoc posito sit tertia ex eo

qd. Trid. 3 deffiniat Sess. 14 Cap. 3 et Can. 4 partes mag in hoc Sacro esse ipsius poenitentis actus, nempe contritionem, confessionem, et Satisfactionem: ergo Satisfactio, quae pars est huius Sacramenti debet esse actus ipsius poenitentis, non alterius: quia ieiunium alterius nequit esse pars facti illius a me suscepti, cum non sit actus meus. 2° ex eo qd opus, quando fit per alium a poenitente non fit ex confessarii praecepto, cum confessarius solum poenitenti praecipere possit: ergo opus quando fit per alium a poenitente, nequit esse Sacramentalis satisfactio: haec enim dum fieri debet esse ex confessarii praecepto, vel saltem ... ipsius nullo negotio patet ex ... auctoris praxe. Vide ... Card. de Lugo ubi ... illustrat.

Quaestio. An possit poenitens propria authoritate commutare opus sibi a confessario poenitentiae iniunctum in aliud. Et est ... Franc. Laurentius ... et Villal. quos allegat ... Diana p. 2. tr. 4 miscellaneo resol. 52 et p. 3 tr. 4 resol. 53. Sed eorum sententia caret esse non improbabile et ... temerarium ... nullo modo habendum in praxi Suarezian. in Selectis p. 2 disp. 31 dub. 62. Et quod de censura sit, ... illud ... Dni Theolog. et fidelium ... ut ait Card. de Lugo disp. 25 num. 36. Vera itaque sententia nullo modo posse propria authoritate commutare opus sibi a confessario poenitentia iniunctum in aliud etiam ... melius. Ita praeter Suarezian. et ... nuper allegatos ... Sanchez ... lib. 1 in decalog. Cap. 11 num. 36. et Joannes in Selectis disp. 14 num. 22, Stegmaltha in praxi tom. 1 lib. 3 Cap. 8 num. 85, Henriquez lib. 5 de Poenit. cap. 20 num. 5, Chominck disp. 10 dub. 12 num. 103, Illsr. disp. 48 Sect. 5, aliique communiter. Et probatur ex eo, qd ... sibi a legitimo Superiore praecepta ...

subditos propria authoritate in ano commutare, sicut in aliis ordo, vel ex his, quod ordo a Sede Apostolica communicata recitat in satisfactione pro magnalibus parochiis; hoc est Dixhitre clauim aliquo effectu ex opere operato; operantes autem a potente assumpto propria authoritate nec potest esse magnalibus parochiis neque rem esse effectu ex opere operato: id enim oraret opus in clauso et praecepto Sedis Apostolicae. Videsis Card. de Lugo super Statuto: de satisfactionis commutatione, tam ab eodem, tam ab alio Sedis pro parte, apud Aa. communiter: eos consulere praesentes. Exiguum Dicastus disp. 38 sect. 10, aut Card. de Lugo disp. 25 a num. 99, aut Aramang disp. 48 sect. 6. Multa etiam hac de re pauci Aspexerunt Diana parte 2. tr. 4 miscellaneo resol. 52.

434

Quaeritur 2, quae causa effectus ex opere operato satisfactio Sacramentalis, uti quoque causare, recte dicitur esse supra, exiguum Dicastus disp. 38. sect. 2 num. 1 et nos satis probauimus num. 427. Difficilius est, quomodo ille sit. Sunt enim qui extendunt satisfactionem sacramentalem esse ex opere operato semper quoque sanctificantis. Ita Caietanus in 3 p. q. 90 art. 2, et Soto in 4 d. 17 q. 1 art. 4 et fine, Sadm. tr. 12 disp. 3 num. 2, Tonet. tom. 5 tr. 5 disp. 10 art. 3 et alii. In quorum etiam sua pendet Exiguum Dicastus ea sect. 2 num. 3 et si fateatur, hanc esse sibi dubiam esse, pendere ex instituto, quae sufficienti nulla authoritate habetur, ubi in eius communis sua dicendum est, sacramentalem satisfactionem esse causam quoque sanctificantis ex opere operato. Ita Vazq. q. 94 art. 2 dub. 5 num. 91, Card. de Lugo disp. 25 a num. 2, Aramaga disp. 47 sect. 4, Layman tom. 16 sect. 1 p. 8 a num. 48, Chominch, Praepositus, Conink, Spanza, Ochagauia de Sacramentis tr. ultim. de Sacr. Poenit. q. 3 num. 8, et plures alii. Docuit etiam expresse Sanctus Angelicus Doctor in 4 dist. 16 q. 1 art. 1 quaestiunc. 2 ad

33. Ly in retractatione postea videtur 3 p. d. 30 art. 2 ad 23 quamvis hic explicari possit id quod in illo alio loco dixerat, ut bene notat Lugo illo suo num. 2.

435

Nec ijs obstat, licet eo solum sufficientia probatur, ut notat Chemnich, atque ex illo Stapn. quod nulla gratia sufficit ad idonea fundamenta tribuendi sacramenti satisfactori vim ex opere operato dum sanctificantis gratia immo obstent quaeuis in 2da vol. Si enim, quae esset opposita sententia, non posset exhiberi, tunc vere potens in peccato mortali existens nunquam quaerere et sibi a confessario satisfactionem sit exequutus non peccaret mortaliter illam exequendo in tali statu: neque quilibet mortaliter peccaret. quod in doctrina non posse dictum est ob sententia, uno excepto Barbosa in Collectaneis super Sess. 13 Trid. cap. 8 num. 6, merito a Stapn. p. 4 n. 4 miscellaneo reiecit, atque ab alijs rejecto. Quod autem paradoxum illud ex opposita sententia sequeretur ex eo liquet, quod qui in statu mortali impleret inuniendam satisfactionem, ibi retineret essentialem satisfactionem in peccato operari ex opere operato. Hoc autem huiusmodi enim, quod exigit doctrina 38 sectio 8 num. 2 ut, id est non esse morte vera, quae opposita sententia, in quo vero ut diximus, pendeat, et valide inveniri ut ex bene veniat Stapn. Deinde est hoc dicere, ac annexere; si ignea magis in sententia admittente, sacramentalis satisfactionis gratia ex opere operato, fatendum esse, exequivit, seu impletio sacramentali satisfactionis in peccato mortali esse morte vera.

436.

Praeterea si sacramentali satisfactio gratia conferret ex opere operato, quae est pars sacramenti ipsius, quod illud eo modo conferat, sequeretur eum qui rite confessus, et absolutus est, et paulo post mortaliter peccabit, et aliquid boni in uniendo sibi ipsi admittet, recepturum gratiam et

Remiss. pecti, qd dici nequit: sequi autem probr: si enim Satisfao quia Efficeret ex ope opato ad tum Sachi aptus, tamquam pars integralis est, ponet in hoc attrito mortali pecta delere, sicut illa delet proprie Sacti. Altera praeterea na l ea dichi Sachi sufficeret qtum exercuerit, uti solet in Coniurandis. Ita dicit Arriaga, Ludovicus Suar. qui in Selecti p. 2 disp. 3 dub. 22 inquirit, an sit probabile asserere, qd Satisfao pro hac Sacrati facta in pta ni Efficeret quia ex ope opato. Et Vet, id esse contra S. Thom. contra Pp. PP. et sine idoneo fundamento, ac proinde ni solum ni esse probabile, contra temerarium et ni desit unus l alter, qui illud docuerit. Sed quam temere et sine idoneo fundamento oia haec, et singula iactentur satis liquet ex dictis et qde Videtur Arriaga, ut Lugo et Suar. restant Pasqual. Vega. In Lugo Vba inquirit ni legimus, alioqui ex satis ob eius authoritate abs tinuisset ab adeo rigida Censura. Sed probabilius est quod Dominus ex Vetus pleno ore appellat Arriaga. Videndus etiam Lugo. nu dub. 43. Neque ab oppositi partes Ad obstare aliquid video, qd alicuius momenti sit, et qd ex dictis ni constet quiri nullo negocio dissolvere.

Dicendum est 2. Sacrat. Satisfaoe esse ex ope opato adaequati uti Rediti lorani Vesicis post Remissus Culpa, seu qd idem est, ex ope opato tamquam Remissis proprie totali pecto quoad culpam Remisso debitae. Hunc esse propriae, et magis indubitatum: certum ex ope opato Satisfaoi Sacrati asserit Exig Dr ea Sect. 2 nu 2, pro quo ibidem Vecte fuerat contra paucos adversantes quorum opinionem nullum fundatam habere, nec de illa probabilem Censere dicit. Celuis hoc apud theos recepta multis probr. Vt q. Sacrati Satisfao aliquis sit effus qui n haret si Sacrati ni eet ut ad oes Efficat et firmius nu Pro. Sed nec ni est alius, quam Remiss prius ex opere opato: q hunc sit effus. Dici pt: nec est Satisfao Sacrati ni caat

ex opere operato quoad remissionem culpae ut ex Dictis; unde sequitur, et
satisfactio non sacramentalis habet remissionem poenae ex opere operantis. Quod haec
pars potissime instituta est ad remissionem poenae temporalis, ut ex dictis; atque ex
ipso dicto constat: quod ideo ipsa debuit institui ad hanc poenam remittendam
ex opere operato. Respondeo: quod licet hoc sacramentum institutum est ad remissionem delicti;
haec pars non ordinatur ad remissionem culpae: quae ordinatur ad remissionem poenae
temporalis: quae poenam temporalem remittet ex opere operato. Respondeo iam: quod haec sacramenti
pars significat remissionem utriusque poenae temporalis: quae illam efficiat ex opere operato:
sacramenta enim novae legis causant ex opere operato id quod significant. Videatur eximius
Doctor eo suo num. 2, aut Card. de Lugo disp. 25 num. 46.

438 Petis an satisfactio impleta in mortali peccato, quae hoc
postea gratiam acquirit, reviviscat, et causet suum effectum ex opere operato. Negant
aliqui auctores referri eximius Doctor disp. 38 sect. 8 num. 4. Alii, quorum
numero est ibidem meminit, non id generaliter negant, sed solum de illis operibus,
quae nullum relinquunt effectum in operante: si enim relinquant, hoc talis
effectus durant, quod postea ad cor revenerat, et gratiam acquirat, posse
remittere poenam ex opere operato, ut remaneat praeter debilitatem, quae relinquunt: hanc intelligi debet esse insufficientem, et nullo fundato recte pronunciat eo loco Doctor eximius, quod quo, et quod multi alii, quos refert, et sequitur Dian. p. 3 tit. 4 res. 85 affirmative: sacramentum enim, quod licet
contingat esse informe, reviviscit, et habet effectum suum postea, recedente
fictione, ut a num. 334 probatum est; pars autem sacramenti nunquam reviviscit.
Videndus eximius Doctor loco nuper allegato. An autem satisfactio prudenter
a confessario taxata, quando a poenitente impletur, extinguat debitum totius temporalis
poenae restantis ex peccatis confessis, et quoad culpam remissis, lis est inter
theologos, quam nobis non vacat dirimere. Vide sis hoc de re Doctorem eximium

[illegible] ... ordinarie ... ao diss. 25 a nul. 18. Aquos
quos, aut aliis alios videre vexes, quae de hujus sacri fra, necessarii ... ty
m... ty praecepti, ac ministro discernere nobis ... tempus non licuit. Verhuc
usque stupimus in laudes cedant ac gloria omnipotenti Dei optimi Max
... Deiparae Mariae Sanctissimae ab originariae ... culpa ... im...
nec non ... sanctissimi ... Sancti ... Patris
Dei et ... in ... ordinis ... huic fide
lis ac valde maxime tractatur. Anno Domini mille
simo sexcentesimo nonagesimo tertio die 17 mensis
Maii.

Index dissert. et Capitum quae in hoc continentur

Dom. [illegible]

de

Venerabili [illegible] [illegible]en!

P. Bart. Camerio 155 de Incarnatione

Disput. II.

An, et qua ratione Christus ut homo sit filius Dei naturalis?

Caput 1m

Christum ut hominem esse filium Dei naturalem statuitur.

Duo aggreditur praesens disputatio, 1m est, an Christus ut homo sit filius Dei naturalis. 2m et quae maior theologis ingerit difficultas, qua ratione conveniat Christo ut homini naturalis Dei filiatio, et posito quod illa detur. 1a disputatione partes tali negotio expedire Ex Concilii et Theologorum sententia statuente affirmativam partem, ni antiquiores aliqui eam sententiam nescirent, et recentiores non eorum more loquerent.

Istius facilioris captu inadvertendum est, in Christi sexus propositionibus praedicatum, sive ingtum dupliciter accipi, a nobis Specificative scilicet, et reduplicative; Sumpta specificative in praesenti denotat, ipsum Verbum D. quod est Deus, et naturalis Dei Filius, in natura Divina et ratione eius ipse est esse et manere Filium naturalem Dei adhuc in natura humana, ut illa in esse Filii non destruat: Nam Verbum D. Nam huius assumptione non amisit esse Filium naturalem Dei, quamvis ab ipsa natura humana non dicat intra esse Filium, sed illa se habeat nativere, sive permissive, atque extra dependentiam, tamquam naturam, quam sufficienter Filius naturalis. Unde fit, quod subiectum istius propositionis, Christus ut homo est Filius naturalis Dei non ingrediatur suitas in recto, sed tantum connotative, et in obliquo, fere non aliter, ac cum dicit dulce est album, ubi subiectum dulce dicit dulcorem, sed in obliquo: quod si addas, dulce ut dulce ita ut accepto specificative, denotabit solum concomitantiam dulcedinis, et albedinis in eodem subiecto.

Si Christus ut homo sumatur reduplicative, unitas est, et in recto intrabit rationem obtinendi connotationi propositionis, sitive in ista, paries ut albus disgregat visum, albedo est directum, et in recto subiectum propositionis, quando ipsum verum est, nempe Christus ut homo est Filius Dei naturalis, suitas est dentur ingre-

di depty obtiny filij nalis, l tangm subty, q denoat,
l, tangm fra: ng dicity subty, et dicity graty, n posi n
ee utr idy. Alor gt in filiog prorioq, Vt. Cxg Vt so
sati facit p peccatis: Cxg Vt so et Sancty increata rae:
in qo duo adsadverte, 1m qd suitas stibi subty, y al
Vt so sumit reduplative: 2m qd suitas ptinet et ad
intag prati utriusq: satis facere n. nec soli Deo, nec soli
suitati competit.

Nec putand est, qd qdo ly put so reduplicat
s suitas, denotet aligm rex formale filij, sive ipig ee rex
fmale, pati qm Christo convenit ee filiy Dei: Lt.n. ly pig de-
notent pl reduplativy singmi rex formales; at n semp mul-
toties n. appellant pa subty capax alicuig cois fralis, et
tunc ... tractant subty, sive pte sidy qm praty veri far de
subto ppois. Hac loe dx: Cxus Vt gto sta. og, q albedo
convenit Cxo scdy gte, cui increet cu ly suitas Cxi Dni
sit subty apty traxe filiop nas Dei et directive sumpta cu
p salit ... poit denoari filig, sit, qd cadente reduplat
s toby suppoty -pot, ac aer dici, qd Cxi Vt so, reduplati-
ve et filig nalis Dei: sus.n. ppois et, qd subty denois, sive
fundty px me et Vt quod filiois ... e Cxi suitas sut ly ...
salite: sicut ety e fundty px m virtutis satis factivy, sive
subty, qd dr satis faciens Deo p peccatis.

Notand est, Vno
e tribg mis poe illipi, qo suitas dituat in recto subty ppo-
is Cxg Vt so Ctta: 1o si reduplet s folg suitas, de-
notet que, illg tanty in recto ee subty: 2o si reduplet
s suitag et Unios ppoit... et stragq subty dicat, 3o si
reduplet s suitas, et p suitas Vbi D., ita sclt, qd Cxg,
Vt so sit aggregaty Cx suite et subsite Vbi, q 59
mus coic et inty DD. et x illy pcede quaestio, ni oppositi-
ty exprimamy.

Tandem noto Cx D. Stag q. 16. a. 11. sane ppe
Cxg Vt so Ctta poe sere duplicy sy fraty, aliy Cx pte suiti,

aliq exprḗ ꝑꝛꝗ denotantis: 1ᵘˢ est, Christus ut homo, i, reduplicando non solum s[ecund]um personalitatem, sed etiam s[ecund]um naturam, est subiectum, q[uo]d formaliter denotat filius naturalis Dei per Deum filium: & sic ꝑpō uera est. Filius suus formalis est, si reduplicet s[ecund]um naturam tantum s[ecund]um sententiam, sic p[ro]positio: Christus ut homo, est filius Dei, i, sensu q[uo]d natura sua sit, ad denotet filius Dei naturalis tantum a sententia: est falsa omnino et p[ro]p[ositi]o. Ille ꝑ terminos illigentia.

Quoad distantis decisionem, Philippus Faber in 3. dist. 10. affirmavit esse falsam sane ꝑꝑ ante ꝑlatam, Christus inquantum homo est filius Dei naturalis, q[uam] tenuerunt antiquiores alij. Plures cum P. Vasq. disp. 99. docent oppositum natiuum, dicimus, Christus inquantum homo non est etiam fuisse damnatum a Concilio Francfordiensi. P. Vasquez illust. disp. 83. pluribus ostendit, et illum ꝑꝑ fuisse in Ecclesia definitum: alij dicunt, ac aliter, solum esse de fide, Christum, ut homo ꝑsonaliter esse filium Dei naturalem, neque autem reduplicative: et in utroque sensu probabilius iudicent Christum esse filium naturalem. Ita P. Suarez disp. 49. que ex Patribus sequuntur non pauci. Solus, quos vidi, P. Bernal. filium quendam medium inter naturalem, et adoptiuum, quem vocat proprium, in scholas conatur inducere, et contra nos, Christum ut homo esse filium naturalem, et adoptiuum, ait n[on] esse proprium. Sed hic loqui meus cap. seq. impugnandus erit, et ideo in praesenti loquimur cum aliis.

Dico 1ᵒ. Christus ut homo personaliter est filius Dei naturalis. Conclusio sic p[ro]posita, nullus infitiari audet, imo potius, ut de fide certa contra admittitur a Doctoribus. Et prob. contra illius suis aequivalet: Ubi Deus suppositum, q[uo]d est homo, & qui est homo, filius Dei naturalis est; sed ita est de fide: & contra illius certissima est. Consequentia est legitima: maior constat ex praemissa terminorum expositione. Minor evidenter continetur in his duobus fidei partibus, nempe Verbum Dei ab aeterno, et natura sua est filius Dei naturalis, quo nihil firmius ex illo Joan. in principio erat Verbum: deinde Verbum Dei per carnis assumptionem nullam suae perfectionis amisit, nec aliquo pacto mutatum fuit, ut clamat Patres et Concilia passim definiunt: sed q[uo]d evidenter continetur in fidei dogmatibus fides catholica est: et de fide est, q[uo]d Verbum Dei est qui homo est, filius Dei naturalis est, contra q[uam] Christus ut homo personaliter filius na-

lis est. Omitto Conc. Francford. definitiones, quae sane veritatem probant Autores: Omnia n. refert citatus Bernal. dicens.

Dico 2° Christus

ut sic reduplicative est Filius Dei naturalis. Est illud, quod agimus hic, quia Filius proprius pro eodem usurpant, ac naturalis. Christus in scripturis, Conciliorum definitionibus, aliisque fidei regulis, appellatur Filius Dei proprius: ergo Christus ut sic reduplicative est Filius Dei naturalis. Consequentia est legitima, immo et consequens ad aliquid fide certum putatur. Antecedens vero constat in primis ex illo Paul. Et novissime diebus istis locutus est nobis in filio. Et alibi: qui proprio filio suo non pepercit etc. Constat etiam ex Conc. Francford. Ubi non solum excludit a Christo Domino adoptivam filiationem, sed propriam adstruit: ait n. Hadrianus Pontifex: nomen paternum tunc manifestavit [illegible], cum se [illegible] Filius verus, et non putativus, proprius innotuit, et non adoptivus. Item in libro sacro syllabo. Columna 2. ad illud Vocabitur Filius Dei, ait Concilium: non alienus sed proprius: et deinde: proprius, et verus filius eius, qui non eguit adoptione, adoptio nobis donatur. Et plura. Ergo Christus in fidei regulis manifeste dicitur proprius Dei filius: cum sic proprius, et naturalis sint, tenendum erit ex fidei regulis, Christum ut sic reduplicative esse Filium Dei naturalem.

Dices cum Card. de Lugo disp. 31. ex Suar. et aliis, Concilium non egisse de Christo, ut sic in sensu reduplicativo, sicut sane quaestiones tractant modo Theologi, sed in sensu specificativo; ac proinde solum asseruisse illum sic verum esse Filium Dei proprium per idiomatum communicationem, et hoc pacto dare illi [illegible] testimonia, quin inde quod ex illis nihil possit ultra inferri contra statuta a nobis in conclusione.

Respondeo

[illegible] ita se. Concilium eo modo pronuntiat Christum esse Filium Dei, ac dicit esse Deum: sed esse Deum solum dicit de Christo, ut sic per idiomatum communicationem: ergo. Maior patet: nam Concilium idcirco affirmat de Christo esse Filium Dei, quia Deus est: ergo quia iudicat esse Filium Dei eadem ratione, qua Deus est. Antecedens patet. Nam in Epist. ad Episcopos Hispaniae post adducta testimonia ait: testimonia idem profitemur(?), ut cognoscatis Deum ac Dominum nostrum Iesum Christum in utraque natura esse Unigenitum et Progenitum, non adoptivum, sed magnum Deum

subsistens per se ipsa, etc. magnus Deus. Ad 2um: Ex mente concilii Christus est filius proprius in utraque natura, eodem modo ac est Deus; sed in natura est Deus per communicationem idiomatum: ergo Christus ut homo filius Dei est per communicationem idiomatum. Consequentia: nam in ista parte, Christus ut homo est filius naturalis Dei, non reduplicatur natura sua, ita ut illa sit, et in recto afficiat, sed reduplicatur suppositalitas verbi in suis subsistentiis: ergo ut homo non sumitur reduplicative a forma.

Visis omnibus mihi iudicio sanctis Patribus confirmatur loqui, deberet exponi de filio Christi ut homo reduplicando suppositum, quod sic ostendo. D. Paulus ait: qui proprio filio suo non pepercit Christum, ergo ipso reduplicative ut homo: nam Christus non tradidit se ut Verbum, neque ei ut Verbo non pepercit; sed quatenus homo eum tradidit: atqui quatenus eum tradidit illum appellat filium proprium Dei: ergo quatenus homo reduplicative illum appellat filium Dei proprium. Eundemque sensum exposuit concilium Francofordiense. Nusquam autem ita filius Dei, vel potius iis innitens veritas non ... stabilivit. Hadrianus in Epistola sua col. 3. sic fatur: Sanctus Paulus ait, proprio filio suo non pepercit, sed pro nobis tradidit illum: scimus quod non tradidit secundum divinitatem, sed secundum id quod homo verus erat, illum nimirum, qui traditus est, id est hominem ipsum Apostolus proprium Dei filium praedicat. Quid clarius.

Clarius autem dicit Ex Ritore Sacro Glosso, ubi de se loquens reduplicando formam humanam, negat a patribus esse filium David, et aliunde absque affirmat, esse filium naturalem Dei. quia est filius David: sed quia filius David est homo: ergo quia homo est filius naturalis Dei ex concilio. Minor constat: narrat enim Ex citato libro: Christus secundum carnem David filius dictus est, non secundum divinitatem: sed ergo quomodo, de quo Gabriel dixerat, quod nasceretur ex te sanctum vocabitur filius Dei non adoptivus, sed verus, non alienus, sed proprius, de eodem subiicit, dabit ei Dominus sedem David patris eius. Filius ergo ipse Ex mente concilii Christus reduplicative ut homo, sive secundum humanitatem accepit a Deo sedem David. Et deinde ex eodem concilio Christus secundum quod accepit sedem David est filius Dei naturalis, manifeste infert, quod Christus ut homo reduplicative est filius Dei proprius et naturalis.

171

Confirmatur et explicatur nostra conclusio in verbis nuper adductis non apit [illegible] vt hoc in sensu specificativo, aut secundum [illegible] idiomatum [illegible] sed in sensu reduplicativo affirmat de Christo, esse filium Dei proprium et naturalem. Item per nostrum Concilium distinguit sensum, in quo negat de Christo, quod sit filius David, et sensum, in quo id affirmat: sane non statuit, vt verum: Christus secundum humanitatem est filius David: et istum vt falsum: secundum divinitatem est filius David; sed hoc stare nequit, nisi in sensu reduplicativo: nam in specificativo semper est verum, esse filium David: imo per communicationem idiomatum vera est ista: Deus est filius David: ergo dum Concilium affirmat, Christum esse filium Dei proprium secundum quod est filius David, de ipso reduplicative loquitur.

Ex hinc apte vitat, contra [illegible] Francofordiensem statuisse, Christum non solum specificative, quod nemo audebat, sed etiam reduplicative, vt hoc esse filium proprium Dei. Ad hoc ex [illegible] supra ex data [illegible], [illegible] quod exclamet [illegible] cum aliis [illegible]: nam [illegible] vt hoc negat in sensu [illegible], quod sit Deus, et eodem iure, quod sit filius naturalis Dei, quoniam [illegible], vt hoc includit [illegible] ubi identatur cum natura Divina, cum qua filius Dei naturalis [illegible], et ideo nullus est sensus, in quo negetur de Christo, vt hoc esse filium Dei naturalem, quin [illegible] in eodem sensu negetur esse Deus. Quapropter sicut verum est, Christum vt hoc reduplicative est substantiam, quod denotat filius Dei, ita negat, esse substantiam, quae denotat Deus.

[illegible] vasit istam propositionem: Christus vt hoc est Deus et filius Dei naturalis, neque [illegible] id negavit per communicationem idiomatum, alioquin negaret etiam et istam: Christus vt Deus est hoc, quod nemo admittet: de re enim negari potest: quia communicatio idiomatum [illegible] in sensu specificativo: quapropter non solum est vera ista: hoc est Deus: Deus mortuus est, sed etiam istae: Deus est hoc, qui mortuus est Deus est: [illegible] in aliis non datur mutua [illegible] conversio, signum est, quod ipsarum veritas non fundatur in communicatione idiomatum.

Tandem [illegible] expedit [illegible] notandum maxime est discrimen istarum propositionum: Christus vt hoc est Deus: Christus vt Deus est hoc, quarum prima est vera, altera falsa. De veritate prioris [illegible] reddit D. Thomas q. 16. [illegible] in reduplicative positum [illegible] potest [illegible], vel [illegible], vel hoc suppositum, quod imbibit in [illegible]

creto sois: priori mo falsu e dicere, qd Christus ut homo sit Deus: posteriori a parte vere e: nam suppositu ejus in Christo e persona filii Dei, cui pro se convenit esse Deus in sua rati, et identico: e contrario Christus, quia Deus, non dicit, quod sub conceptu Dei nisi includit identitatem cum natura, et Christus ut homo aliquid includat identitatem cum natura Dei.

Ad textus declarandos dicitur: Concilium non id sibi docet, Christum ut hominem esse filium Dei proprium pro idiomatum communionem; sed est reduplicative, ut expressit probatum verbis suis: quo non pacto stabit in veritate quod toties affirmat Concilium, nempe Christum in utraque natura esse filium Dei proprium, nisi reduplicando fiat sermo ejus: atque non sermo ipsius in abstracto, ita quod intendat Concilium, hoc suitatis in abstracto convenire Christo humanitati filios; sed hoc suitatis in concreto: quod tandem exposuit Hadrianus: advertite, inquit, quod nihil vobis desit, ut sciatis divinitas tantummodo credatis, dixisse Pater, hic est filius meus, sed potius seu suitas. Haec omnia ulterius firmant: nam ea hoc, et in ipsa Concilio dedit Christo ut homini vera Dei filios, quo illi natura servitutis, et adoptionis: sed tamen natura, Christo reduplicative homini, ut ait. ante Hadrianus: quod ipsi ut homini dedit filios Dei proprios, et naturales.

Caput 2m

1. Christus ut homo sit filius Dei verus, ac proprius; minime tamen naturalis.

Huic examini Vasquez contra Patrem Rein. quo postquam contra illos multa laudit et discussit disp. 66. per totum tanquam gloriatur, se novum dicendi, et opinandi modum, inquam, invenisse, inquam, falsum ex antiquis tenebris vindicasse, quo Hadriani, totius quod Concilii mens facile percipit, et sensus difficultas genuina sibi donat. Ex maximis illis quod statuit 1o, esse de fide Christum, ut hominem specificative esse filium Dei naturalem: 2o esse etiam de fide, ipsum reduplicative esse filium Dei verum, et proprium: 3o docet, Christum, ut hominem non esse filium Dei naturalem, ut potest, distinguit inter esse filium proprium alicuius, et quasi filium naturalem: nam ut filius naturalis semper sit proprius; non tamen e contrario, sed filius proprius e naturalis. Filius itaque proprius, quo naturalis non est, vocat assumptivum: quod nimirum, neque naturalis est, neque adoptivus,

s. d. p. assumptivus propriè, proprius filius. Et nec est ... in modo
merè ipsius filiationis demum. Et dicere adducit Alphonsus de S. Vict. [illegible]
tom. 3. in Apol. de Vbo Incarnato sic fatur: Filius triplicis
dr adoptivus ut nos, filius supereminentiae ut mediator scilicet Ds
assumptus, non ut Vbum, id eadem substantia cum Dl., non gratia, et eadem
gratia cum mediatore.

Potissimum suum fundamentum est, quod nullus
sit Theologus, Anicius, vel S. Pater, qui Christum, ut hominem, Filium
Dei naturalem appellet; imò ait de Christo ut homine Sermones instruunt
illum vocantem Filium Dei verum, ac proprium, adoptivum excludendo.
Et ita. Demum explans, quid sit Christus, ut homo, sit filius
proprius Dei, docet scilicet 3. esse filium sive Creatoris, et esse proprium sive
Vnionis hypostaticae, proindeque hominem filium et hominem proprium in Christo esse sive
diversos inter se, imò inseparabiles. Hoc P. Bernal.

Propositum
sed id, ex eo in proprio displicere debet, quod in hoc adeò gravi le-
vissimis fundetis a communi discedat, neque de re ipsa, neque ... ita,
s.d. à multis solo verborum sono, quod facilè ostendi potest, si Lea
et Vazquez, Becan. et aliorum, quia ista afferat: etenim illi DD. esse
Christum ut hominem pleno re appellant filium Dei naturalem; ut explanetur
illa qua filiatione locuti sint, fatentur se locutos de filiatione fundata
non in [illegible] et nativitate, s.d. in Vnione vera et reali: atque filiationem,
quam P. Bernal. Christo D. tribuit fundat in eadem Vnione,
et hoc illius vocat Christum ut hominem filium assumptivum, et merè pro-
prium, non quod eius esse naturale: ergo solas voces, filius assumptivus,
et filius naturalis non differunt. [illegible] monuerim, ut [illegible], nihil
de re ipsa novi invenisse P. Bernal.

Quod sit de novi-
[illegible] illius dic [illegible]. [illegible] Communia et [illegible], Christus
ut homo est filius Dei, s.d. non adoptivus: ergo naturalis. Probatur, quia medium
non datur: ergo. Probatur ans. filius apud [illegible] quo est ista di-
visio adaequatè dividit in naturalem, et adoptivum tanquam in membra
contradictoriè opposita saltem morè, sicut ens dividit in substantiam, et
accidens: ergo inter filium naturalem, et adoptivum non datur medium. Con. ergo

Evidens. Nam fatentur omnes Unigeniti, nullum alium filium admitten-
tes, nisi adoptivum, quod dicunt nati, et naturalis adoptivo: quam proinde
iacta divisione, tanquam tribus aequivalentes. Explanant filium Verum et proprium
filium imitativum et improprium, ac inde apud ipsos, sicut filius
imitativus illis est adoptivus, ita filius proprius sonat idem, ac naturalis.
Nec potest exhibere Pater Bernardus textum, vel legem, quae excludat ali-
quos, ab esse adoptivi, ostendendo esse filium proprium, quin eo ipso filium
naturalem esse admittat: filius enim proprius cum exclusione adoptivi na-
turalis alter est: quae traditam divisio est adaequata. Adde quod Patres,
quorum in dicto textu [illegible] exponendae sunt, non agnoscunt alium
filium Dei proprie talem, nisi qui naturalis sit: [illegible]

Illo dici:

Eminentissimi [illegible] imo et Scriptura Sacra non innovant [illegible] sup-
sunt, et serunt [illegible] recepti [illegible]: [illegible] Dei exa-
minant [illegible] discrimen, in [illegible], quod sit filius in Ecclesia, et [illegible]
[illegible] supponunt, ut exinde ad assignandum discrimen procedant: dif-
ficile sane [illegible], [illegible] quod [illegible] nullius [illegible], sicuti [illegible]
suo libito licere [illegible] filii [illegible]: [illegible] omnes Unigeniti, nec non et
[illegible] ad [illegible] tempora [illegible] filium proprium adoptivo [illegible]
[illegible] filio nati, [illegible] in [illegible]. [illegible] esse filium
Dei proprium, illi [illegible] sive nati, ut [illegible] non [illegible]
filium natum, [illegible] si exprimant esse proprium cum [illegible] adoptivi.

[illegible] Patres, et [illegible] non [illegible] [illegible] adoptivo
ea [illegible] tribuenda aliis [illegible], quin proprium admittant, quod de filio
adoptivo statuunt Unigeniti, [illegible] non [illegible] ipse [illegible]-
[illegible] observasse [illegible] in [illegible], quo utuntur [illegible]
filium natum, [illegible] filium in natum, et adoptivum.

[illegible]

[illegible] Eminentissimi [illegible]! Nec alium agnovisse filium, nisi natum,
[illegible] appellare proprium, et [illegible] oppositum adoptivo, [illegible]
[illegible]: si vero filius, nequaquam adoptivus, quod adoptivus
[illegible] in testimoniis Hilarii positum est non [illegible] filius. [illegible]
tes [illegible] ille [illegible] verus filius Dei, et oppositus adoptivo,

q Vᵉ naᵃ ē filiꝯ: sed q naᵃ filiꝯ ē, naliꝯ filiꝯ est: ergo ex mente
Concilij ille solꝯ ē verꝯ filiꝯ et oppositꝯ adoptivo, q filiꝯ naᵃlis est:
q n admittit filiū ppriū ab vtroq distinctū: alioq inanis foret argu-
taō Concilij nobis insinuata, qd sic expono.

Admisso eo filio pprie
pprio [illegible], i, ille ē Vᵉ et pprie filiꝯ Dei, li n illꝰ esse dm dicet
nemo: contra n apte foret, na dic eē filiꝯ Dei [illegible] impprie
et abusive filiꝯ D. qd et [illegible] in [illegible] Felicis, et Elipandi
agnatꝯ [illegible]: ideo n [illegible] filiꝯ [illegible] Christꝯ
ut hōs n eē filiū adoptivū, q adoptivꝯ tantū abusive, et
impprie filiꝯ ē: ergo admitti n pot, q Christꝯ sit impprie filiꝯ.
Sed si dicas filiū ppriū eē Vᵉ et pprie filiū, contradicit [illegible].
filiꝯ ppriꝯ ē filiꝯ nalis. Ideo [illegible]: q te filiꝯ ppriꝯ ē Vᵉ filiꝯ
simplr eē Vᵉ filiū, et n eē nalē: ergo implr eē filiū ppriū, et
n nalē. Maior admittit a [illegible]. Minor legitima: [illegible]
[illegible]. Eē filiū Vᵉ et pprie ē eē filiū [illegible] et na: [illegible]
ē eē filiū nalē: [illegible] Ex mar. Ideo Concilium q [illegible]
Christum eē Vᵉ Dei filiū excludit adoptivū, q ex Hilario indicat
qd adoptivꝯ n Vᵉ naᵃ ē filiꝯ: q apte supponit, qd veritas filiationis
in Christo, seu eē verū filiū Dei, dicit eē Vᵉ naᵃ filiū. Et [illegible]
[illegible] Christꝯ poet eē verꝯ filiꝯ, qn naᵃ talis eēt, importune satis ar-
gueret Concilium excludendo adoptivū a Christo ex hoc capite
ut q adoptivꝯ n ē naᵃ filiꝯ, q [illegible] eē verū filiū ostendit:
[illegible] n argumentaō foret nulla: adoptivꝯ n ē naᵃ filiꝯ: [illegible] Christꝯ
ē verꝯ Dei filiꝯ, neqꝫ eē adoptivꝯ: ergo eatꝯ argumentaō Concilij
legitima ē, q ex [illegible] supponit filiū [illegible]
dividi in nalē, et adoptivū, sive in Vᵉ filiū, et impprie talē.
[illegible]: nꝯ tota vis argumentaōis in eo consistit, qd n Vᵉ na
eē filiū pugnet filio Vᵉ a pprio: sed hoc n pot illi pugnare
nisi de roē filij veri sit eē naᵃ filiū: ergo ex mente Concilij fi-
liꝯ verꝯ ē naᵃ filiꝯ: implicat igr aliquē eē verū Dei filiū,
qn sit naᵃ filiꝯ, pinde q filiꝯ nalis.

[illegible] Bernal. [illegible]
q [illegible] potissimū argumentū: nullꝯ ē [illegible] Concilij [illegible]

Vel S. Doctor, q. Christum, vt sos filium naturalem Dei appellent; imo de ipso sermonem faciunt eumque tantum vocant verum, ac proprium filium, non adoptivum. Hoc ipsum apparet in Francfordiensi, quod sane distinctionem expresso versabit, et nunquam nomen filii naturalis vsurpavit: atqui si Pontifex, vel Synodus talem diceret filium Christum vt soli tribuere intendebant, deberent attribuisse vocem ad id significandum clarissimam, nempe filium naturalem, vt ambiguitas tollerent: ergo cum nunquam dixerint esse naturalem, sed tantum proprium, et non adoptivum, ideo fuit, quia iudicarunt, dari filium medium..

Inprimis suis locis factum est satis ex omnibus adductis: Sicut Concilia et Patres locutis sunt contra deceptis (?) filii divisionem in naturalem, et adoptivum tantum, idem proprius est dixisse, Christum esse filium proprium neguaquam adoptivum, ac si dicerent esse naturalem. Secundo falsum est, quod Patres et Concilia non appellaverint Christum filium naturalem: nam passim illum vocant filium Dei verum et naturalem, quod terminis proprius aequivalentibus idem est, ac esse filium naturalem. Patet sic ex D. Hilario lib. 3. de Trin. Vbi ait: Nos filii; sed non talis sic filius, (i, Christus vt ipso, de quo loquitur) sicut verè, et proprie est filius originis, non adoptionis. D. Hieronymus: ille quidem est natura filius, nos adoptione. D. Ambrosius: filius aut per adoptionem, aut per naturam: per adoptionem nos filii dicimur, ille per veritatem naturae. Eodem tenore verborum vtitur Concilium, quod contra Elipandum, qui asserebat, Christum secundum humanitatem, sive vt homo, non esse filium Dei generatione, sed adoptione, non natura, sed gratia: propterea damnat Elipandum, qui supposuit Christum esse filium Dei generatione et natura: quia non est esse filium natura, et generatione, nisi per originem, et neque evadere filium naturalem?

Tandem non desunt gravissimi Theologi, qui probabilissi-
mum esse tenent, Christum ut hominem filium naturalem appellari: nam Scotus Lom-
bardo in 3. dist. 10. de Christo ut homine, ita fatetur: Demum non
esse adoptivum filium aliquomodo, sed naturalem. Angelicus etiam praecep-
tor dicit: Christus per gratiam unionis est filius naturalis. Idem et
aliis in locis, quos supra seduximus: Ex dictis non satis apte col-
ligit, mentem Concilii, et Theologorum, cum appellant Christum filium
proprium, intelligendam de naturali filiatione, et fallit Bernal, si ita
neminem expressisse intendat.

Nec audiendus in instantiis,
quas exhibet Dominus allatis verbis Magistri et D. Thomae, utpote quae
sunt mera verborum effugia. Adhuc licet id quod aut sit ex
exeo, quod Christus dicatur proprius filius male infert a non dixisse
illum esse proprie filium: nam tamquam ille proprius sumit stricte pro non a-
doptivo, et non extraneo, sed potius proprie cum Deo iuncto: nam
spectat tota cura Concilii, removere scilicet extraneitatem: tamquam
a filius non accipit stricte, nec proprie, sed improprie, ad eum,
quo Angeli dicuntur filii Dei, quae ad scopum Concilii [illegible] accep-
tio sufficiens erat.

Nihil sane [illegible] magis nisi [illegible]
in [illegible] D. Suarez cum, quamvis quod teneat concedere, quod quo-
ties sacra et Patres de Christo ut homine dicunt, esse verum, et proprium Dei
filium, ita improprie loquuntur, ut quod dicit. Liquet enim magnus [illegible]
sumpto magnus male appellatione, [illegible] impotentia tua di-
cat [illegible] magnus [illegible]. Sequitur a [illegible]: [illegible] [illegible] Bern.
proprius, non appellatur [illegible] sacra [illegible] filius, sed [illegible] unionem cum Verbo
Dei, ita quod excludat extraneitatem, et divisionem, quae [illegible] erat
cura unica Concilii; deinde quod filius ita improprie sumitur,

ut absolute non sit filius, sicut Angelus; quia etiam talis absolute non est filius Dei; sed metaphorice tantum: quapropter verba D. Eliprandi proprio filio non pepercit, sic exponenda erunt: non pepercit illi, qui absolute filius suus non erat, sed unitus Deo: quae ratio P. Bernal valde improprie loquitur secundum quod ego affirmare non audeo: quia sensus cum suppetat modus explandi filios, ratio tamen in proprio supponit illi [illegible] illito alias impugnatores. Rationis propria secunda sufficiens manent soluta nostris probationibus: primo non dicat, ipse filius vere, eo ipso esse naturalis, quod dicitur Patres frequentius vocant nos filios proprios, idest est, quia apud ipsos, idem sonat, ac naturalis. Demum est falsum, quod ratio proprii [illegible] secundum [illegible] Latrum [illegible] non cadat sub [illegible] filius ob nunc dicta.

Secunda objectio ex citato Auctore. Angeli, et homo sine peccato sunt filii Dei [illegible], quia ad imaginem Dei conditi sunt; deinde si aliter istorum detenta propria subsistentia, uniret cum subsistentia absoluta Dei, fieret magis proprie Dei, ac modo est: ergo fieret filius Dei proprius. [illegible] in propriis notando [illegible] illi sicut capra et mater, [illegible] quod [illegible]. Respondeo: Angelus in ea hypothesi fieret unius magis Deo proprius, sive unitus, ac modo est, ut potest per hanc unitatem non fieret tamen magis filius, immo absolute non fieret filius: sicut filius si incarnaret, illud suppositum nullo modo filius Dei absolute fieret, quia [illegible] Deo non alienum.

Instabis. Concilium [illegible] fuit contra Elipandum statuere, Christum ut hominem non esse adoptivum, et extraneum; sed ad hoc sufficit statuisse, illum esse filium proprium: ergo Concilium nihil ultra statutum colligit. Respondeo. In Conciliis plura

solent statui, q[uod] C[hristu]s n[on] sit scopus p[ri]ncipuus ad ipsu[m] t[ame]n deducunt.
S[ed] q[uo]d d[ic]tu[m] sit, aliud e[st] inquirere an sit de fide, q[uod] C[hristu]s
ut ho[mo] e[st] filius n[atu]ralis, aliud e[st], an independenter a defi[niti]one sit p[ro]-
babilis: aliud demu[m], ut admisso, q[uod] sit de fide ee filiu[m] p[ro]-
priu[m], ex consequenti deducatur sit ee n[atura]le[m]. Qua r[ati]one sit de fide
n[on] ee adoptivu[m] dix[imus] ante expositione[m]. Addo nunc, me
n[on] contendere, q[uod] Conc[ili]um definierit, C[hristu]m, ut ho[mo], reduplica-
tive ee filiu[m] n[atura]le[m], eo m[od]o, quo a nobis exponetur C[hristi] fi-
liatio; indico t[ame]n id ee p[ro]babile, et consequenter ad mu[ltu]m p[ro]babili
s[ecun]d[u]m Conc[ili]um. Quod si admittatur defi[ni]tu[m] ee, q[uod] C[hristu]s
e[st] filius p[ro]prius, existimo p[ro]babile inde inferri ipsu[m] ee
filiu[m] n[atura]le[m], dere q[uo] explicari filios [illegible] seq. Adhuc
t[ame]n c[ir]ca m[odu]m filiationis n[atura]lis C[hristi] audiendi s[unt] D[octo]res.

Caput 3[um]

Doctorum placita circa p[rae]sentem difficultate[m] exp[o]nuntur.

Licet in illud sup[er]ius statuta max[ime], et melior D[octo]r[um]
p[ar]s conveniat, longe t[ame]n dissident int[er] se in explicando,
et defendendo, qua r[ati]one C[hristu]s ut ho[mo], reduplicative sit
filius Dei n[atura]lis, seu q[uo]m[odo] sit g[rati]a, l[icet] p[er] g[rati]am ill[u]m deno[minetur]
Dei filiu[m], ut ex p[ro]pe dic[end]is manifestu[m] fiet.

P. Suar. tom. 1.
in 3. p. disp. 49. a quo n[on] longe abest P. Vasq. d. 89. [illegible]
explicat, qua r[ati]one C[hristu]s ut ho[mo] sit filius n[atura]lis Dei, ita facit ille
1[a]: p[ro]priu[m] fundatu[m] huius r[ati]onis, seu filiationis d[ictae], q[uo]d convenit C[hristo]
ut ho[mo] e[st] ipsa g[rati]a unionis. Distinguit itaq[ue] duas n[atura]les filiationes: alia
e[st] p[er] generat[ionem], alia n[on] p[er] generat[ionem] stricte; s[ecun]d[u]m p[er] unione[m] ad p[ro]priu[m]
pa[tre]m: 1[a], inquit, tendit ad tribuendu[m] genito eande[m] n[atura]m, [illegible] speciei

Nq genitoris: alia ad Coitandy filio p sq statis. Hoc 2°
mo, ait P. Suarez, quē plures secunt, Cxy Vbo ēē filius
Dei nalis: et raō ē: qa ēē Vbo ser Vnior Cy Deo, Vicuig obti-
net ius nale ad bona Dei, qd ppriy ē filior: ē si filig Vbo
ser illud ius, roē Vnioīs Cy Deo, roē eig ōs Vnioīs ōpetit illi a-
liqua filiaō: sd n adoptiva, Vt dicse rstat: ē nalis. Mo sic:
nalis, n q fundet in pexoe Cnativitaē ppria: ē q ōxitur
Cxpiis intris ipsig filij, nimiz Cx Vnioe ad suppositū Dm
ē qd ōplet na sua in ōē pp. substalis quē ōtigat: ē a. na-
lis. sec filiaō, n q Vnio nalis ōit suitai secly se; sd q a
adCxy intrē ptinet, et quē Cx Vi pductiois talis pty, et
apprio intra. Hinc infert, qsi alia psā Trinitaīs carne su-
meret, fieret, qua so nalis filig Dei, imò Cfilig totig Tri-
nitaīs, quals CCfacro, docet, ee Cxy Vbo.

Hec sea mihi df-
ficilis ē, Cimpugnat. Dy sel admissa alia roē filij nalis,
du cuig p acceōs se sea nalis fexao, qualis ad Trinitua
luCxi. Vtbois, manifeste segt, spy s. de facto ee filiy
Dei nalē, quē qd absurdig. Sequela px. Ideo p Vos Cxus
Vt so ē filig nalis, q a ser ius nale ad bona Dei innixy ppē
Vnioīs substali spectanti ad divuos Cxi: sd spus s. Vi
sue pcessiois ōstutive ser aliqd ōivinū fundans ius ad
bona Dei longē Cxcellentig: ē potiori iure dicend ē filig
nalis. Cfirmatr: p Vos si spus s. carnē assumeret ille so
cet filig Dei nalis, in qty so: ē de facto spus s. filig Dei
nalis ē. Rō ē: quia ideo ille so fiere Dei filig nalis p rony
Vnioīs, q ōexer sibi Junctū aliqd Dm, seit psalitor spus
s. roē cuig ipsi dent ōna Dei: sd affirmatioi Tor sabet

Esse Spui S. ... Ctta.

Dicebis, ideo Spus S. non esse filius nat. Dei, quia ex vi suae processionis non generatur. Contra in 1º: generatio nalis per accidens se habet ex parte sanctitatis, ut tamen sine qua solum vadat nalis filius Dei: et quod Spus S. non procedat per accidens erit, ut sit filius, si aliunde sequatur, quod requiritur ad id ut filius. Sed habet: ergo. Ex ans.: Spus S. habet ius ad bona Dei, ut certum est: deinde ut hoc ius non fundetur in generatione Dei; fundatur tamen in alio modo Dei intra Spum S. vi suae processionis ipsi communicato, nempe in qualitate per modum amoris Dei subsistentis, aut in attributo status illi communicato vi suae processionis. Certum est propterea Spui S. communicari amorem per se, plura alia prura Dei ex diversas theologorum opiniones: quod probatur, quia ut sic est filius Dei nalis, quia ut sic habet ius ad bona Dei non fundatum in generatione Dei, sed in Trinitate increata, seu gratia unionis: ergo et Spus S. non generetur, habebit esse filius nalis: ergo si hoc admitti non potest, neque id unde infertur.

Dices ex P. Suarez, Christus ut homo non esse filius Dei, sicut est 2ª Trinitatis persona: item non est strictissime filius, quia eius filiatio, et ius fundatur in generatione; at ius Christi ut hominis fundatur in unionis gratia, et ideo non ita stricte filius est. Hoc tamen vim argumenti non declinat: ius fundatum in gratia unionis, quod habet Christus ut homo, aliter illius daret veram rationem filii, ut vere ac proprie sit, absolute quia vocetur filius nalis Dei; et non filius tantum secundum quid, absolute tamen non filius: hoc non inficiatur P. Suarez propter testimonium proprio filio suo non pepercit Ctta.: ergo si Spus S. habet simile, imo et strictius ius, talis erit filius nalis Dei, ut de illo nequeat dici, absolute non est filius nalis Dei, contra quod admittendus erit in Deo duplex nalis filius Dei absolute talis, quod aperte repugnat

cū eo: Et ex seq. ut addat, aliū eē extrinsecū filium, cuius filiatio in æterna processione fundat, alius non ita tanto, cuius filiatio fundet in identitate cū Deo, l. Vsoe in D. n. admittit, nec inquit s. dicendus ē proprie, et abte filius natus Dei in ips. ius.

P. Card. de Lugo disp. 31. sect. 3. ecutus Basilius de Leon, et Suariez, qq ad sp̄ent alij ꝯsenty diffate sic ponere intendit. filius inquit, dupliciter pot accipi, l. prout in fieri, l. prout in facto eē: filius in fieri signat idē, qd genitus, filius in facto eē, idē qd. Sensus tam processionis. Vnde sicut in suis filius denotat genitus n. a natura sua, qm accipit, s. a processione ipsa, q. ē Via: ita filius Dei denotat filius genitus n. a natura Dei, s. a processione æterna, et in soe dū, sicut a processione est genitus, sic ab eadē, pot dici filius qsi in fieri, seu fundamentalis, et in eo de suo decreto exsuit et ꝯsalit. Ubi, sive ꝯsuis, ut so, sicut ē genitus, pot dici filius, et prout sic n. sit filius in facto eē, hoc ē, sensus na. Dei nisi L. .... qsi in via, qd sufficit ad denotandum filius natus, q. cū spali vsitat in æterna processione suitai vnita, excludit a hoc filius d. et sibi s. ut suppositum vnirent suitai.

Hec sa inpais insufficiens ē ad sal vendū ꝯsentis diffate, q. fiegit. filius in fieri n. ē simpliciter et abte filius, sicut so in fieri n. ē abte so: q. so in fieri ē actio productiva soi, de qua abte, et simpliciter nat qd sit so: sed ꝯmunem scripta et Patribus absque addito abte affirmat ꝯsay ut hoc eē filius nal: ēn hoc filius in fieri ē: pt loca: q. si n. alia hoc, eet filius, qm in fieri hoc processionis æterne, de ipso poet abte nari eē filius: f. cū abte vere sit eē filius, negat dici, qd sit filius ꝯsuie in fieri. Confirmat. hec sa ꝯfert asserere ꝯsay ut hoc

n ee p fecti filij, et in de pleriett: q n erit simpliciter Verus Dei filius, et illud Concilij: Et Verus Deus, Verus q Dei filius Confiteamur in Vtraq na. Vbi nota Ex mente Concilij Christum abste dici Verum dei filium, sive consideret, Vt suppositum, subsistens in na Dna sive Vt subsistens in sua.

Sed dices, Christus Vt [illegible] quae denotat genitus, ac proinde Verus filius, licet in flexi per dictam generationem passivam, quam involvit, in quo conceptus differt ab active generativa Creata. [illegible] per dictionem nil facit, quam sic arguo. Verus Christus Vt sic est filius in facto esse, cum non denotat genitus passivus generationis, quam includat: sed haec denotat genitus: ergo est filius in facto esse. Ex max. Vtraque denominatio geniti, nisi subsistentia illa, quae qualis sit denominatio filii in facto esse: ergo. Ex ante, idem est denominatio genitus, ac denominatio productus per generationem [illegible] denotat per Vtraque generationem, non est, quod filius in facto esse: ergo etc. Dices.

Dices.

Falsa per quam filius denotat genitus est diversa ab illa per quam denotat filius: et Vna denominatio potest stare sine alia. Contra, hoc non obstante, quod licet in suis illis denominationes conveniant a [illegible] diversis, Vtraque tamen forma eandem subiectum denotat, ac proinde sicut filiatio in facto esse denotat hoc suppositum filium, ita generatio denotat idem suppositum genitum: et si Christus Vt sic illi fuit incapax denominationis filii in facto esse, pariter erit incapax denominationis geniti: quia Vtraque denominatio subsistit, vel neutra. Et quia [illegible]: nam denominatio producti per Vtramque generationem, et denominatio filii in facto esse mutuo sunt inter se.

Thomas [illegible] impugnat, cum Ex una parte dicat, decretum Ex suis [illegible] Ex subsistentia Vbi esse filius in flexi, et Ex alia na, sibi esse aliquomodo Communicatus ut Deus, ut filius in flexi sit, quod sibi an [illegible] na Patris: ergo det [illegible] sibi

aliquomodo communicatur naturae Divinae suis, ut Socinus. Hoc ipso erit discrimen inter filium in fieri, et in facto esse, quia verbum seu Christus qua talis non Divinus, quod filius in facto esse non dicit velut ens esse quieto, at filius in fieri ea dicit quasi in motu, et via, sive quali[ter] receptio ordinata ad esse quietum.

Longe alii opinantur Recentiores plures. Dicunt [primo] ut prober Christus, ut homo esse filium Dei naturalem per partem, et non tantum analogice: pro quo statuunt suppositum admittendum desse[n]tiam persona Vitalis tradita a Deo, sed Recentiores explorant: similitudo non quae petit in desserie, ut generatio filius potest esse, vel in eadem numero natura, ut in Divinis, vel in ea specie atoma, ut inter homines, vel in eodem genere, ut accidit in monstruosa generatione. Hoc similiter ex sua doctrina docet, Christus ut homo esse quod de filius naturalis Dei vivi, et proprius, quia est vivens de vivente, ut dicitur; quia ut homo est vivens de Deo vivente: deinde est a patre unitum, quia in Christo recepit aliquid divinitatis Dei, et sibi illi iungit. Est etiam in similitudine non numerica, nec specifica, sed generica, ea quae est, quam supposita de Deo similis non similia sunt, quorum natura est una, sed Deus et homo sunt non una, nempe rationalitatis: quae sufficere sane similitudinem probat experientia monita. Quod si ei obicias: quod si homo Deus non viveret neque ratione, ut homo esset naturalis filius Dei, negabit sequelam, quia non sufficit quaecumque similitudo etiam in genere generico generativi, qualis datur inter Deum, et rationem; sed talis esse debet, ut in ea fundari possit amicitia et ius ad beatitudinem.

Hoc sed in parte recepit Timelinus ... quia non requireret ad verum generationem similitudinem saltem in natura specifica, quae sufficeret ad verum esse filium generationis in gratis generis: sed non sufficit. Probatur omnibus: si sufficeret, sequeretur se finire in desserie sed in similitudine nec; a ... ubi Christus. Hoc, ut narratur.

admittit: q. Ex ans. vel illa fila denotat s.a convenientia in
gratis generis max. aliq convenientia degri ad dos filij, l, n. Sidm
q. h. fluit: vel convenientia qui generica sufficientis r.e exprimit
q. h. aliq viventis a vivente: q. si 1m. eas. q. denotat
in filio convenientia plusqm. generica: q. s. a te speci fica: q. si illo
t soi nat concurrado similitudis cu Deo in na specifica, in ans
affirat ee filius Dei nalis.

Confir. Non alis vermis a verme genitus dicit filius ipsius n. tri dr filius solis, a quo producit, nisi q.a cu verme convenit in na specifica, secus a cu soe: q. si sola similitudo in genu generico n. suffit ad generos viventis nalis, nec sola similitudo in na illa alis sufficiet ad generos viventis intellectualis. Nec q. dr tantitas generis monstruosis muli ut. sicr n. a filiationis abte excludit a soe filij sicut et vermis ab soe productus, imo et soe procedens ab soe creato minime admittit ut filius creati. Dici eo pot cu alijs mulis ordedere silis intra proximiores equo et asino collective n. divisive.

Tandem, qa similitudo, qm. set na sua cum illi cu Deo n. sufficiat, pt. 1o, q. a ex intensiore generantis requirit similitudo specifica, ut docet Suar. 1. met. q. a
finis generois e ut in filio exprimat. parens. 2o pt ex decentissi.a sea, ut videre e apud D. Thg q. 33. a io.
q. ratio similitudis, q. lt. so poet dici nalis Dei filius. Nec
soe, qd in s.a scriptura appellent filij Dei: itan. appellant p. gra. l. in metaphorice cu x. a vel pro fratres hebraica
et graeca, in quibus scholastici dnt filij scilicet.

V.º deijt ad ...bg ... ... expositio, qm intendit ... Eluxt. tig ... de ... filij n̄ foret sere ean-
... ng ... ... lig ... n̄ ... atis probasset ... byj
D. eē ... somorfion, sive ... ...
eē ... ipsig filij. ... onst. Si ... ad mitteret
inania forent ... ... trianos, ... bantia
Divinitas filij Dei, q. sicut filig sois ē ..., ita filig Dei
... eē Deg; ... ..., filig Dei n̄ eē Deg, q. filius
nālis pot eē aliq n̄ ... ...: q. ne ..., admittamg ...
... pot, q ... vt ... sit filig nālis Dei ab ... n̄...
... lig ... Demy ... oppit ... ...
...foid. q n̄ admittunt temporale aliqm ..., sa
tanty ... qm ... vt ... filig Dei nālis dicat
... tota ... ... ductio temporalis ...
tais ...

Vincentig in ... ...
docet, ... vtsq ... filig Dei nālis a ...
situali: nq illa, q ... ē ... filig adop-
tivy, ... eadem filig nālis. Elucidi-
ng ... ... assereris, ... vt ... eē fi-
lig nālis ... situalis, ... vnio ... ..., ita
q ... situali ex se ..., qd ... filij Dei, q
abstractive, sive n̄ ... nālis, ... adoptivy; ab
vnioe ... ... vt ... nālis, a ...
... vnio ..., ... vt ... adoptivy.

... ...
... eē filig nālis, ... aliqd accentale ...
... ; ... situalis ē qd accentale, ... vt ... q ... eē filij

natis neque per eius situalis ... Confirmatur. Filius natis et adoptivus
nequeant convenire in eodem filij: natis non est, ergo neque filius;
adoptivus: quia per merus analogiam: quia gratia situalis neque est filiao na-
tis ... ut ... et filiao adoptiva ... eadem gratia non ...
... inter se oppositas.

Alij tenemus ... assignant ... a qua
... ut ... filius moralis ... derivatus a Deitate
ut ... sanctificante moraliter ... et sive effectus moralis
a Deo adduntur ... esse filius naturalis Dei, non autem solius ...
... displicet: ... filius ...
non ... moralis; ... et natus ... filius Dei: quia non ... mo-
ralis ... filius: ... filius natis ... dicitur
... gratia ... moralis. ... in ... illo, ... mo-
ralis gratia non existat ... neque illi ... effectus ...
Ex
dictis ... manent aliquot ... filius na-
... Dei ... esse in quacumque moralitate ...
bant: ... moralis gratia in ... l, non ...
... filiao exit ... sui, ... dominant: ...
... non sit, ... alibi, ... nulli-
bi ... si nullibi: ... moralis non est: ... gratia mora-
lis ... aliquando, et alicubi ... esse ... peccatum situale
aliquando fuit ... in Christo, et amor ... amicitia
moralis in amante ... existit. Si dicas esse ... ali-
cubi, assigna ubi, et ... assignaveris, ... insufficiens gratia
filiationis exit: ... filiao ... neque consistere in moralitate, ...
... iure, neque ... sive ... filiao non ...

Utrum filius Dei natur. negetur.

Ex impugnatis sui usque seis, sufficienti q. enumeratione, sic instruxit charitas pro vera sententia investiganda, et probanda. Christus itaque renunciatus, ut sic est filius Dei natur., ex capite 1o statuimus: quod ab aliqua forma, quae forma, quam Christus ut sic accipere, subit denominationem filii. Illa forma non est filius Dei denominans, ut generatio filius non dicitur, quod probavimus 2a parte. Iluxit nec diceret spiritualis: quod aliquid aliud est in Christo ut sic, a quo denominetur filius: atque nil aliud sit, nisi unio hypostatica, et personalitas Verbi: sed ab unione, ut a forma non est filius: quod probatur: minor. Unio, licet fixet filiationem, qua dicitur, et fundatius ad beatitudinem, ut via ad filium Dei natur., neutiquam dici potest. Probatur minor. Quod primum: tum quia unio non est formalis tas, ut dixi. 2. probavimus: tum quia non est esse filiationis naturalis, quia constitutus: neque in Christo sicut esset perfecta necessitas, et tamen filius Dei non est: unio igitur hypostatica sola potest esse esse filiatio utique, seu via ad filium. Atque neque quod Christus, ut sic, filius naturalis denominat, non est sui, sed neque Deus cuius formalis tantum sit, ut subsequens caput declarabit.

Caput 3m

Quae sit forma, et probat.

Ultra mens, et sententia Christus ut sic est filius naturalis ... Christi quod aliqui sunt productionis, et constitutionis, sed filii conciat filior Verbi Dei, dicere Cuius forma det, quod illi soli conciet quod filius Dei natur. in Verbo Deo constituit, ac in hoc filius pro ratione ipsius formae, pro quod 2a persona Trinitatis evadit filius, produxit quae per aeternam generationem: Christus itaque ut sic filius Dei denominatur per naturalem filiationem Verbi, et generationem aeternam, unitam per unionem copulatam. Seq. suppositum ex Christo dicit ... vanis in locis q. textu q. 32. Ubi sic habet:

n' det dici Chr̃g Dei filig, nec sec' Creois, nec sec' iurisdicois, s' so-
lũ sec' generois &c, sed qm' e filig Patris. Angelig, Gregorg,
secunt Suarez, Alvarez, Araujo, Joan. a S. Thoma, Joan. Prudẽ-
tig & alij: c̃rariũ tamen tenent P. Val^{ta}, P. Martinon, Armi-
cg, Alarcon, & nobiles Rec^{es}.

Pr' Dlu: Chr̃g Vt so. de duplatiue
st Dexety de ipsa ditutg Ex na sua, & integra filiali q̃ ipsa filij
Dei nalis: ẽt, Chr̃g Vt so. filius e filig Dei nalis p̃ ipsum, p̃ qd
ipsa e' ẽt filig. Pt Coa: ng involvendo integrg filiali q̃ eius
filij, involvit q̃ eo' eandem, p̃ qm' ẽ ipsa filig ẽ, p̃ inde ẽ ab eis
denoari det filig nalis, sig dr aliunde Ex se nully ẽ impe-
dimtg. Ant' pr: Chr̃g Vt so. st talis detrata ipsa, siue
Chr̃g d Ex ipte dei signata ẽ Vio tẽ) e sic so Vt pote ng dealis
indua subsista: ab in diuis, noto, n' poe. abstrasi eo' in diui:
s' sic so Chr̃g Vt talis ẽt ng sug dicit p̃ se ng D' n' Vt
eo' abs Dl, sed Vt p̃prig filij, & in eo essalis inclusam
p̃ Chr̃g Vt so ẽt ng sug dit p̃ se ng D', Vt p̃prig filij, siue
Vt Coicatg p̃ essalitas filij tangm filiale Coicop: q' e Dexety de
ipsa ditutg Ex na sua, & integra, filialig p̃ ipsa filij. Vtraque
Coa legitima e: Maior Vt indubitata.

Mior, in qua e ẽt fai p̃t. dem,
so ẽt ng sug eclig d aliud dit essalis, Vt nemo dubitat: Et ẽ
illud aliud, qd dit e' essalitas Vbi D' seu filiao D': p̃ sic so
sedg sug p̃prg dptg detrate dit filiaos D'. atq filiao D'
petit essalis identas cg na D' Vt ẽ in filio: p̃ d sic so' set. ẽ
salis identas cg na D' Vt ẽ in filio. Ao sic: petere essalis
identas cg alio ẽ illud dicere salts xta: p̃ sic so' dit ẽ
dg D' Vt ẽt in filio: p̃ ẽ Dexety de ipsa ditutg Ex na sua

et na Dna, qualit. Eg Ubi D., sive ex suitae et integra, filiique pia filij. Dd Claus ut so est decrety, qd denoat filius nalis Dei eade xti filioe, quam e ppia trinitatis.

Confirmat hoc cao. filiao Dna exma strialit coalescit sic sol clausus e desed filialis coicao Dna ne nu q r distute p tale filios. ut pt in dapra trinitatis: s. d' lag ut so distuit in ce lug pter p D filios: q filiao ista e filialis coicao D ne nu sui ut sois: - clauf ut so ut sue aduitiois et situtiois set sibi coicatq ad Pe ne D. Et coa: ne sere filiatq coicos alicui ti, et n sere fili coicaty tay singtat manifeste: s. clag ut lo ni sue pdictiois et situtiois set sibi coicatq a Pe filios D, q e filialis coicao ne D: q set fili coicatq ne D. Et coa: na filiao Da et passiva pductio taiis et directi et essuit sese actus taxe ne D, imo, et qanuit. q suo ppio et ut tiat ne D, et q e filialis coicao ilig: qua et ppti eh ut distuit sani reg, sive sune sor actu dct taxe ne D, ac p inde negt n efficexi na Da ut essalis, et analisq filiois. Ofii distuere sx decrety clag ut so.

Sd dites concrety. ex suit et et suoste ubi n dit pse ne Da, sig hp ista ds et virtualit mate chit suitai: s. d sol dit pse p prietaiq relativa: imo exisq n ait sub spu deloi: n n refert suitatq ad Pe duny; s. sub spu subnistp, sicn. distuit supposity: atq filig nalis dit pse qr inquia eradit salisiuo Dt Og sibi p pexos coicut: p concrety ex suit et et suola ubi sive clag ut lo n e filig nalis.

Fateor immate cdy ... suitae unini subsidsa ubi; ... tot n tollit, quomq pse, it mate virtuali

maneat ipsi unita, et comunicata naturae divinae, ratione qua ad productionem ut tales
istius personae non deserviant per accidens, et concomitanter, sed solum per se similitudo
in natura divina communicata. Ratio istius est: nam licet unio dixerit et immediate [illegible]
terminet subsistentiam Verbi, at ipsa subsistentia Verbi, quae est productio passiva
istius personae, directe et per se petit terminare naturam divinam, et consequenter casu quo ipsa
communicetur humanitati per unionem, petit per se, ut eidem humanitati communicet naturam divinam sal-
tem mediate virtualiter: atqui ista communicatio naturae divinae non se habet materialiter, et conco-
mitanter ad rationem istius personae, sive est [illegible] ut [illegible]: nam ipsa persona,
seu productio passiva istius personae est formaliter communicatio naturae divinae, ac proin-
de ex suppositione unionis ipsius ad humanitatem, statim debet illi communicatio
eiusdem naturae divinae: [illegible] non materialiter, sed per se: quia licet natura divina mediate
virtualiter uniatur humanitati, per se tamen communicat, et pertinet per se ad hoc
decretum [illegible] subsistentia Verbi, sive [illegible] ut [illegible]. Quod autem
subsistentia divina non deferat ad [illegible] humanitatem sed ut genitus
non tollit, quod non deferat illam directive, sive totum decretum, quod sa-
tis est, ut [illegible] dicatur genitus: sicut in divinis, ut [illegible] pro-
ducatur productione [illegible] sufficit quod relatio producatur.

[illegible] insistes. [illegible]
divina communicata virtualiter humanitati mediate, et per se talis ut est divinae naturae
communicatio impertinens se habere ad [illegible] ut [illegible]: quia illa non est communicatio
naturae divinae constituentis [illegible] ut [illegible]: sed est communicatio naturae divinae quae [illegible] ve-
nit huic soli tanquam enti ultimo completo in suo esse substantiali [illegible]
suo, et subsistenti ut tale, ac proinde, quia unum ens per se cum tali natura comple-
ta non facit: ens enim ultimo completum, ultra completam non potest: atqui si com-
municatio [illegible] per accidens se habet ad istius [illegible], et similitudo in natura di-
[illegible] se habebit, quod apte repugnat [illegible] filii naturalis: similitudo enim
in natura communicata per se [illegible] productionis [illegible] ad naturam filii: [illegible]
natura [illegible] communicata mediate humanitati non sufficit ut [illegible] quasi [illegible] evadat

Dne
Vt
p accedens

filij natur.

Haec obtio collimat scopus dictatis, dixi quod divinus recipiens fundatur, quod ut Christus praedicatur, ex hoc, quod ipsa tota formalis persona filij per se includitur in isto decreto ut hoc, ac proinde: quod [illegible] ut hoc erit per se terminus [illegible], tum est ipsius conceptus formalis. Idem omne per se includitur in isto decreto, quod per se fuit a Deo intentum in mysterio Incarnationis: sed in hoc mysterio fuit intentum a Deo non ut sola proprietas relativa secundum munus subsistendi; sed ut tota integra atque formalis persona filij Dei incarnaretur: ergo tota integra atque formalis persona filij incarnata fuit, ac proinde includitur in illo decreto. Maior est indubitata. Nam Deus sic executus ut decrevit: ergo si decrevit integram personam filij incarnari, ita incarnatio executa fuit. Minor videtur ex Scriptura multis in locis: nam Joan. 3. ait: Sic Deus dilexit mundum, ut filium suum unigenitum daret. Et Paulus ad Galat. 4. Misit Deus filium suum factum ex muliere: ex quibus sic [illegible] Deum mittere filium suum, et filium Dei incarnari: sed filium Dei incarnari dicit per se ex parte [illegible] assumentis integram [illegible] personam filij, quia ut talis [illegible] ergo Deum mittere filium suum dicit per se integram personam filij: et filius Dei ut missus, sive incarnatus dicit per se integram personam filij. [illegible]: sed [illegible] ut sic est filius Dei, ut incarnatus: ergo [illegible] ut sic dicit per se non solum [illegible] suum et subsistentiam [illegible], [illegible] ipsius formalis conceptus.

Confirmatur.

Si [illegible] ut sic non includeret per se [illegible], sed praecise subsistentiam, non includeret [illegible], et complete filium Dei; sed tantum incomplete, et [illegible], ut loquuntur alij; ergo de illo decreto [illegible] ut sic sumpto non poterit [illegible] dici quod sit filius Dei naturalis. [illegible]: in [illegible] non poterit dici fi-

lis tõe solis proprietatis relativae: nec ista quae est sumpta non est filius; sed ut afficiens naturam Divinam: quod est quasi filii in subsistentia creata: Itaque nec potest dici filius tõe D[ivi]nitatis nec per accidens, et concomitanter adductus, cum ejus natura sua unitur, nec quod sic afficit, non convenit unum per se cum aliis: natura autem in qua filius tradit filiis suo Divinitati ... unitur per se cum reliquis filii constitutivis, et in ductrice per ... stare poterit: ergo si ... decreto Christus ut sic ... visitat, adsit filius Dei naturalis, certum est quod dicitur per se non solum proprietas relativa, sed etiam natura Divina communicata per ... ipsius, ac per inde ... filii Dei.

Sed in-

inferes 1.º quod Christus ut sic ... est, ac filius Dei naturalis et suitatis unitus, quapropter sicut filius Dei ut unitus suitati per se dicitur ... ut ... sui, integrans ... filii, ita Christus ut sic ... dicitur per se.

Inferes 2.º quod suitatis ... unitur cum subsistentia Divina non convenit natura Divina tanquam enti substantiali et ultimo completo, sed completibili ad suum per naturam Divinam, ita ut ... incarnationis non sufficiat ad substantiale complementum ultimum suitatis assumptae sola ac precisa tractio personalitatis: sed necessaria sit tractio ... virtualis naturae Divinae, cujus formalis communicatio est ipsa filiatio Divina, sed suppositata unione hypostatica: sed ... et non aliter illicit ... constitutus in ... filii Dei naturalis.

Haec doctrina fundatur in ... mihi satis firmo, quod sic expono. Christus decretum filius Dei naturalis ut suitati unitus, sive sit ... non est aliquod ens, sive aggregatum per accidens; sed potius est unum ens substantiale ... a nemo theologorum inficiatum est: ergo ut in aliquo signo ... complementum suum naturae completum ... [illegible] in ... subsistentiis, ... cujus

subsistit D[eu]s, adhuc a.ut corpus ut sub[sistat] per se, et deponat unius
cuius natura, cuius ipsa subsistentia est ratio communicationis. Et hoc clare: quia
natura sua directive accepta non tantum ita per se, quod naturae est ex parte
ipsius, sed etiam quod naturae est ex parte assumentis: sed ex parte persona
assumentis non potest afferre per se personalitas, sed etiam natura Divina: tum quia
assumens est verus filius Dei, tum quia impedit rationis communicationis Dei ne[c]
[illegible]

Tertio et potissimum ex dictis infertur etiam [illegible]
[illegible] qui legitime adaptet [illegible], ut omnes deffinitionis filii natis ab [illegible] celesta. [illegible] in patre
est vivens a vivente: nam est ipsa vivens, ut patet quia producit ab [illegible]
et vivente per actionem generativam, et nunc [illegible], tanto filius ad productionem
non [illegible], sed personalitatis Dei [illegible] ut [illegible], quia vi [illegible]
tradat filius verus [illegible] non est, quod talis generatio producat filius
[illegible] vivens, [illegible] vivat. Et hoc in filio Dei, nec
non in creatis, ubi actio generativa [illegible] producit unione, sufficit ad
verus generationis [illegible] filius, si producat aliquid [illegible] suppositum vivens,
sicut [illegible] divinitatis, generatio ipsa productio, ut vivens producitur cra-
[illegible] in natura sua penitus, quod totum [illegible] in generatione [illegible]
[illegible] divinitatis, [illegible] aliquid Dei [illegible]
[illegible].

[illegible] filius generationis credit in similitudine [illegible], ut de-
fensabat [illegible]. Sed [illegible] similitudine in natura Divina est propria
filii Dei [illegible] in esse talis: [illegible] natura Divina ex suppositione [illegible]
[illegible] per se communicat [illegible] generationis [illegible], quia
[illegible] essentia a filio unita immediate [illegible]. Quod autem
productio [illegible], [illegible] productivus ipsius tendant per se
ad communicandum [illegible] similitudine, [illegible] filius na-

ly, manifeste constat: Nam filiatio Diuina est productio passiva
propter quod talis communicatio naturae Diuinae per modum filij in virtute; deinde quia
productivum filiationis aeternae illum filium producit, quatenus tribuit naturam Diuinam, ac
proinde, quia est talis communicatio ipsius: per quod ducens et productio tendunt
se ad communicationem talis similitudinis: per tertium quia Verbo secundum se ipsum
prodit a Patre, et sibi communicatus similitudinis in natura Patris, a quo est genitus
Vivens a vivente Diuino.

Ex quibus deduces cum D. Thoma
sic, Christus Vt homo non esse filium naturalem, neque ratione Creationis, neque ratione iustificationis, nec Vnionis hypostaticae; sed ratione generationis aeternae secundum quam est filius
Patris et quam ab ipso duxit aeternaliter genitus, imo, et a solo Patre, non
a Trinitate Vt infra Videbimus. Nam tollit, quomodo Vnio hypostatica
simpliciter sit acquisita, tamen non Vt generatio ipsius per se, seu Christi Vt hominis: Inferes
ex his, in Christo Vt homine duas esse reales filiationes, quod innumera Patrum
testimonia confirmant, altera quarum refertur ad aeternum Patrem fundata
in generatione aeterna, Vnius Christi dicitur filius Dei in natura Diuina, altera
fundata in generatione temporali, qua ad B. Virginem refertur, Vt matrem
ipsius dicitur filius in natura sua, Vtrumque expressit Cyrillus
Alex. lib. de recta fide sic Vbi: quamuis Deum incarnatum non
sit, attamen carnalem natiuitatem ad se quoque pertinere indicat,
quatenus illum suum esse filium non ignorat, quod non dicitur secundum Deum natum ex
ipso, secundum suum Verbum Natum e muliere. Haec Cyrillus Vbi aperte
docet, genitum per carnalem Natiuitatem, siue suum Vt hominem,
et pertinere ad Deum, quatenus sub ista relatione est filius Dei
non ratione generationis temporalis, sed sine suppositum totum decretum quod
filius ratione generationis aeternae.

Sed rogas, quaenam sit natura, in qua filius Vt sic dicitur
filius aeterno Patri? Haec interrogatio inuoluit insolubilem generi difficultatem

discrimine ubi D. Pr. et Spu S. qui tu examinare vacat; sed in
gere tendo Xa luigq oppis co situtivu filij D. Appono exeplu; q fi-
liu D. distinum lilij Pr. in na fecunda, in qsti dere posi, Clari Vtsio
ee filiu nalis, q visu peroris a Pre. Coicat sibi ea dem na fe-
cunda, q e in Pre: quapropt et Pr. et Spus S. possit Vnirent
suitati n ecet filij nates Dei: n Pr., q n eet a Deo: n Spus S. q a
ex visu pductiois n lexet sibi Coicatu rg fecundu. Xaiifamilii
tendu e xa alias seas.

Caput. 5.

Solutione obtioy stabilitur vera Sua.

Potuisset

P. Bernal in impugnanda p plures paragraphos dtina a nobis
tradita: in qbus arguit. Negt assignari filia, l, qsi filia relativa,
q sit nalis filiao Clari Vtsois p dtny Patris: p filiaq ipsignae.
Ans pbat refutando oes fas, sed alijs omissis sic nunc impug-
nat: na Da ut Coicata suitai p dtny ubi peragr negt ee natis
filiao Clari Vtsois: q. Ans pbat. Sdu Da ut Coicata suitati, l,
e na in recto, et dtna perao in obliquo, l, e verso, l, utraq in re-
cto: sed nullo ex his mis e filiao Clari Vtsois: p. Pro minor.
Nd prioni mo. ng filiao e rta, et q relativa ad Pre: sed na
Da ut supponat unita suitai n e filia relativa ad Pre, ut patet:
q. Deinde negt afferri in recto sola filiao dtna: ng psug filii
q Clari Vtsio debet referri ad Pre: sed filiao dtna n refert
suitap, ad Pre: p. Pro minor. Eadg relao, sicut n pot referri
successive ad plures tros, sed th e rus ad suy mats tru, itanec
referre pot successive plura fundata, sed th e rus sui mats
subti, l, qsi subti: atq filiao dtna e rus ubi D. ad suy Patris
ab dtno: q negt in tempe ee rus Clari Vtsois ad eundem.

tande negt utraq in lecto afferri, alioqui filiao Chri ut
hois eet tota psa ubi, qd apte e dnus dicta: ergo ettia.

Ex, nando

Ans. Ad pbos dico, filiatio, qui fit relativa, q e natis filius Chri
ut hois ad Dey, ee ng dr ut Coiata suitai p filios Di Exsis
pe unioi hypostatcae, utrang in lecto allatg: plane ita e filg, quae
pte e filo relativa, refert alii ad etng Patre, n luitas in abs
tracto, sed concretive, et ut suppositata p subsistg ubi dr. Et
qua, et Exsuitl filt concrety, nempe sic hoi, q ad patre in lxe
refert: referre a hoc pacto successive plures filiatyos Exa
taos, n e dra hos nus essatis, sig apstg intens ide permanet, ng
aligtg, seu na sua denuo relata, n sedy se refert, sed de
no ative, ut e in concreto. Unde si Vby Dm successive assume
ret nas suas, singulas ut in concreto referret ad Patre.

Instabis

in etna ubi filios negt fundari, filiao natis Chri. ut hois. ergo
Ex Ans: filiao natis Chri ut hois incipit in tempe: ergo debet
fundari in aliquo, qd incipiat in tempe: atq filiao ubi
n incipit in tempe: ergo. Consequa 1o: q filios etng n pot tempo
ralis refrri: ergo filios etng filig n e genito in tempe. Con
sequa 2o: filiao etna n ingrat suitas: ergo n pot filig suital e
fecai: ergo ne Chg denoari filig etni Patris.

Ex nando ans: aai. n

probos dito anti dinguo Conn. q fundari det immate in aliquo, qd incipit
in tempe nego: fundari det mediate in aliquo, qd incipit in tempe, do.
fundat immatg filios nalis Chri ut hois e ipsa filiao Di, mediaty v e unio hy
postatca, qm in tempe applat etna filiao. Vbi nota, filg relativg, in qua
fundat immate filiao natis Chri ut hois se tenere ex pte suitais nabistracte

Deretive acceptu[m] p[ro] qualit[at]e p[er]s[o]nae D[omi]ni. ad 2m. p[ro]p[ter] dignitatem ans: p[ro] filius alterius ut in tempore assumptus suitati n[on] pot[est] temporaliter deferri, no[n] ans: aliquem ita.. ad 2m. dignitatem Cons: n[on] pot[est] illi deferre sumpta abstracte, d[ist]i[nguo]: sumptu[m] directive n[on]. ... suitas ... se n[on] fuit filius natus, q[uod] admis[sum], q[uod] ipsa abstracte sumpta n[on] deferat ad ... sufficit, q[uo]d ex ipsa ... qualit[at]e resultet ... quae denotet filius, et ad ... intae deferat.

Obijces ... q[uod] ... filius natus et filius ... in ... talis ... ut ... in filio D[omi]ni, filius ... atis: ... filius Dei natus, ... in ... talis ... filius, seu filius ... sibi ut ... natus: at nulla filiatio D[omi]ni ... ut soi: ... C. ans: nulla filiatio D[omi]ni debita e[st] suitati: ... ad Deum ... fuit ... collata: ... nulla filiatio D[omi]ni e[st] natus ... ut soi. Et ... ng ... ito ... deduplat suitas, cui debitu[m] n[on] e[st] aliquid D[omi]ni.

... Antecedente dingo ans. ... nulla filiatio Dei natus e[st] ... ut soi. ... dedupl ... toty suppositu[m], no[n] ans: si ... deduplet ... suitas, d[ist]i[nguo] ans. ... ut so, ad ... pe notavimus, n[on] deduplat in ... suitas, ... toty ... nempe sic so, ac ... n[on] ... in ... suitas, ... ex suitate ... qualit[at]e ... D[omi]ni, cui, ut ... natus e[st] filiatio.

... institabis.

Nalitas ... pensanda n[on] e[st] ex aggregato ... et subti: toti ... n[on] modo natus ... e[st] ipsa ... ; ... referenda e[st] ... subto, q[uo]d ... ait ... ad subty ... subt[i], sive in ..., sive denois, et tale evadit ... qualit[er] ... ad subty: ... ut soi natus e[st] filiatio D[omi]ni in ... ut soe debet assignari subty, cui sit natus ea ..., sive filiatio: ... tale subty n[on] e[st] assignabile: p[ro] ... ans. ... tale subty n[on] e[st] suitas ... suitati n[on] debet ... filiatio: nec e[st] ... ex suitate et ... filiatio: impetrant ... q[uo]d ... na ... soe ... q[uo]d ... cotera ... inate.

quatenus alt. partis, scilicet filiationis esse debita parti, nempe suitati: ergo est assignabile subiectum, cui natis sit forte formalis, vel quasi formalis filiationis.

Ad 2um instan-

dato in Entymemate, negando ans. Ad 1um: ad probationem illius dico, suitatem secundum se non esse subiectum capax, quod denominetur filius: subiectum itaque quod in Christo surrexit, et illi fuit ad filios, quaeque filius natis Dei denominat, fuit natura, ex suitate et subsistentia verbi, ut tali quatenus ex illis surrexit suppositum, capax proinde denominationis filii, quod ipsi tribuit filiationem, et natura Divina tanquam forma illi subiecto natis: formalitati non verbi Divini est ut tranti neque subiecti debet, attamen generatio natura Divina adaequate filiationis Dei tanquam forma denominans: ecce quomodo in Christo ut hoc assignabile est subiectum, cui sit natis filiatio Dei, nempe concretum ex natura sua, et subsistentia verbi.

Obijcies 3o. Christus ut sic non potest a natura Divina denominari absolute filius natis: ergo. Probatur ans. Filius natis absolute talis debet esse similis patri in natura per generationem communicata: sed Christus ut sic non communicatur Divina natura per generationem: ergo. Probatur minor. Christus ut sic est talis est similis in natura sua formali, quatenus materialiter fuit unita ipsius suitas non Divina: ergo filius est in natura communicata per unionem, non autem per generationem: ergo absolute filius non est.

Respondeo negando ans.

Ad probationem data maiori, non minorem. Additio probationis distinguo ans: Christus ut sic est talis est similis in natura sua formalitati quatenus materialiter fuit unita ipsius suitas non Divina, quo sensu uniret generationi activae, per quam natura Divina fuit communicata, non ans: quia sic unita fuit generationi passive, qua natura Divina fuit verbo communicata sub distinctione, ita ut unio sit ratio formalis reddendi Christus ut sic similis formalitati, non ans: ita ut fit conditio sine qua non natura Divina per generationem communicata illi reddat formaliter similis formalitati, concedo. Distinguo consequens: ergo est similis per unionem tanquam per formalem similitudinis, non: tanquam per conditionem, concedo. Ergo si unio suitatis fieret ad non Divinam, et non ad generationem Divinam, vel si fieret,

immatè ad Paternitatem, et tali suitati Verbi communicaret naturam divinam, tamen illud decretum non evaderet Filius Dei, quia per eam Verbum non teneret sibi communicatum Verbum Patris, sed alio modo: ad Christus ut homo est Filius, quia natura Patris ipsi communicatur per Verbum, quod immediate unit suitati.

sed instabis.

Ergo. Specie vera propositio: Christus ut homo est Filius aeternus Patris, quia communicata est illi natura divina per personam aeternam: quod et ita vera erit: Christus ut homo est aeternaliter Filius Patris, vel est aeternaliter genitus. Ergo utraque consequentia. Christus ut homo ideo Filius est Patris, et ab eo genitus, quia unitur naturae suae propriae, et personae passive: ergo si aeternae personae unitur, debet denominari aeternaliter genitus, atque sic falsum est: quod Christus dici negat Filius in natura Patris per personam aeternam: quod solum per immutabilem tanquam per causam formalem.

Concedo antecedens, nego consequentiam: quia communicata est illi natura divina per aeternam personam aeternaliter, non suppositum, quod sic communicata fuerit, quia est communicata in tempore creato. Et non contra illos: at per hoc dicitur ans, et non consequentia: ratio est in promptu: nam ut effectus evadat aeternus non sufficit, quod forma, vel causa sit aeterna, si in tempore fiat applicatio: ut albedo ab aeterno existeret, non denominaret ab aeterno album subjectum, cui in tempore esset uniret: ita licet Christus ut homo Filius sit aeterno Patri, et ab eo genitus per personam aeternam, quia tamen in tempore Christo ut homini communicatur: negative: homo in tempore incipit esse, non denotat ab aeterno, sed in tempore Filius, et genitus. Nec dicas: Christus ut homo genitus est in tempore: ergo ejus filiatio in tempore incipit: Sed non: Filiatio non incipere in tempore quoad se; sed quoad esse Filiationis istius hominis.

Instabis

adhuc. Ergo specie vera: ideo Christus ut homo est Filius Patris, et genitus in tempore, quia unitur in tempore aeternae personae: sed hoc dici negat: ergo. Nego antecedens: quod specie esset vera: suitas illius est Filius et genita in tempore. Ratio consequentiae: contra illum patet. Ideo dicitur et verum, quia Christus ut homo in tempore unitur aeternae personae: sed ideo acci-

dit Suitati, imo de Suitatis Christus ut homo est in tempore unitus: quia Suitas est cum tali unione, nequit dici Filius Dei proprio Patri, nec ab eo genita, ita nec Christus ut homo. Et diluendo 2.m Cons. quod ideo illa propositio est vera, quia ex parte Subiecti denominandi supponunt Creatam quia via requisita ad talem denominationem, nempe: et in eodem sensu ans. nego. Ad distinctionem per boc. non video: per boc istinctio applicanda est distinctio nunquam exhibita. Nam disparitas inter Christum ut homo, et illam Suitatem est manifesta in ordine ad accipiendum denominationem Filii, quia Cadere nequit sanguinem in abstracto; sed requirit totum suppositum: quare nunquam dici pot est Suitate in abstracto, quod sit Filius in natura Dei Patri, aut ab eo genita; sed de ipsa in recto cum Deo subsistentia affirmandum est.

Instabis ultimo. Est Deus mediante Virtuali unita Suitati eam non reddit Filium Patri: ergo haec mediata unio impedimento est erit, ne recte existente et subsistentia sit Filio Patri in divina natura. Respondeo negando Consequentiam; ratio est: quia non ideo natura Divina non reddit Suitatem Filium, et genitam, quia ipsi Virtuali mediate copulet; sed quia Suitas est Subiectum incapax quae denominet genitum: at vero totum recte, cum sit capax denominari filius, pot est dici Filio in natura, quamvis ipsi mediate Virtualiter, per se tamen, Suitati copulet.

Obiicit adhuc 4.o P. Bernal. Filius natus est Vivens a Vivente etc. Sed Christus ut homo tam procedat vivens a vivente Deo, non tamen coniuncto, neque in similitudine naturae: ergo. Quod si dicatur cum Cluturio Christus ut homo esse cum Deo unitum, et sic procedere a Deo coniuncto, contra est. Sua definitio est quod vivens procedat a principio vivente coniunctum sibi substantia, et quam genitum secundum entitatem, quam filius est intime constituat: sed Christus ut homo non accipit a Deo Deum quo subsistat, et quo secundum neque sua constituat: ergo non est a principio coniuncto.

Admitto aliquos dicentes, Christum esse filium naturalem, ex natura etiam, quia habet proprietatem filii nempe ius haereditarium vere substantialis unionis; ergo non admitto esse

proprie filiu naly: alioqui ut ipse est, Christus ut sic esset proprie non esse filius. Sicut solo dictus, quia analogice est ipso solo ut sic Vita Sane non est proprie Sola illud asagte lugnati D. cum Patribus. Dataiqui mai no inite ut exmaxis probig istat. Adimonp nos de pois ad mitto pnunc sup illig quatz a priori diuncto et sic d ao Mass et no Corpus filg indepue cuisposito e: quia in mii ppe addit, qua Sedy nglug ostuat. Unde in mii sumit na in abstracto, et sic vera e ppo in- mai-a et in Conti sumit na sua dcretive, quo pacto sic so in doe filij ditut oD ng sibi a Patre Coicato: sed modo qmis- sis cuispositis, qd miz si nulla sit illao. Sin vo in mi di- ceret, pqm Sedy Cntas, qua filig e dstuat, filg lectus Cradexet. Sed mica est falsa.

Opponebis. Ex Cntas suius Sois ndet subsig, siveng D a Deo Coicatg, qua intre ex- se dituat, p nulla e nra solul. Pr ans. id sollet en- tas suig Sois, quo pse in dipet. Sed pse n indipet na D-a a Patre Coicata; sed prisa subsista vbi: p p sane solg dstuit, ex inde n accipit ng, in qua fit sitis et no Patri. Pr mior: tea sol p feltire D- indipe pse sic so, qua indipexet, si eet Suppoty Creaty: p fectio n. D- dvitai dat ad ex- plend defy subsistp Creatp: atq sol indipex et Creata sub- sista: p Cntas suig sois n indipe pse d na; sed prisa sub- sista supplente defy subsistp Creatp. Con pr. ut Cntas Suppoti eo indipet pse, cy quo illi pit desultare dny ens, pse: sed sola subsista e id, cy quo Cntas suig sois illi pit ce dny pse, itaqd qqd ulterig in ea depixet, in adveniret illi tangm Enti ult-ig pleto acp inde n dponeret dny p- se: p Cntas suig sois sola subsista vbi in dipet p se.

qui sane solus est a Deo, non verum neque sumpsit: quia haec sola non est a principio
divinito, nec evadit filius in natura sua patri, quia inde neque filius.

nomando
a Deo [illegible] ans, neque inde filius

denominatur a natura Divina filius qui dicitur. Ad haec [illegible] quo maius;
id solum est, quo indiget persona sive ex parte naturae assumptae, sive
ex parte personae assumentis, dato maius: quo indiget persona ut attenta
natura assumpta, non maius. Eadem distinctio, et doctrina applicanda
est reliquis argumenti propositis, nec non et toti distinctioni; Ex his, quae dixi-
mus. Contra [illegible] in probatione neque divisis: tamen natura sua ad illud deple-
mentum utrique quae dentantasit subsistentia, cum qua persona humanitatis suppositum
per se; in [illegible] mysterio cum subsistentia illa, quae deplet naturam suam dicit
qualis, et qualis communicatio naturae Divinae illi personae, quae resultat, non potest
ista non dicere per se naturam Divinam, in qua persona evadit filius aeterno Patri.

Instabis adhuc. Christus ut homo Deus
non est filius naturalis Deiparae: quia neque ut homo solus est filius naturalis Dei.
Et contra: neque ideo quia Deus non est filius Deiparae, quia ut sic dicit
naturam Divinam distinctam nec Deiparae: quia solus dicit naturam distinctam nec
Dei Patris: quia solus non est filius Dei. Quod si dicat, Christus
ut sic dicere per se naturam Divinam, et ut sic evadere filius naturalis Dei,
dicatur statim erit etiam Christus ut Deus dicit naturam suam, in qua evadit fi-
lius Deiparae: [illegible], utriusque naturae, [illegible] utrumque. Et dato an-
tecedente [illegible] distinctio; dis[illegible] in [illegible]: neque Christus ut homo Deus
etiam si fiat [illegible] suppositi Deus, nihil affert, se
[illegible] petat similitudinem naturae cum Deiparae: et ut homo solus fiat de-
[illegible] suppositum, dat ubi [illegible] personalitas, quae petit [illegible] naturalis simili-
tudinis [illegible] Dei [illegible] personae, [illegible] dicitur.

Demum obiicies ex [illegible] ad [illegible],
ut excludas naturam Divinam a [illegible] filii in [illegible] ut sic. Christus ut homo [illegible]
de

tis a na Dei nate concreta suitai [illegible] S. n e D. Trinitatis
persona, nec est 3a persona: Verbo e Dei, quia est persona Filij, et distincta ab aeterno
Patre, et Spiritu Sancto: et concreta na Dei. Christus Verbo est Filius naturalis aeterni Patris.

Dico, Verbo quia dicere est, quod Christus Verbo, sicut dicere attendat ad [illegible] [illegible] metaphysica, non includit in tali [illegible] sane personalitatem detractam; sed [illegible] dicit personalitatem Dei, [illegible] eradicata persona Dei: quod ex tali concreto [illegible] non detrahat naturam Dei, sicut illud detrahere dicit Deus est Filius naturalis Dei; sed [illegible] detrahat personalitatem Dei: illecito non concrete, quod personalitas Dei [illegible] illa sit [illegible] naturam, illicit persona Dei: et Verbo Christus D. Verbo sicut solo est in [illegible] [illegible], [illegible] in [illegible] includit sane detractam personalitatem Dei, eo quod Dei Trinitatis persona, distincta ab aeterno Patre, quod ex supposito unionis [illegible] concreat [illegible] non naturam, quam Christus [illegible] [illegible]; sed Dei, qua est Filius aeterni Patri, et [illegible] [illegible] dicit Verbo Filius est: naturam persona Filij non concrete, [illegible] [illegible] metaphysice est, sed Verbo talis [illegible] Christus Verbo nate Dei Filius, Verbo [illegible] ex Scriptura et Patribus expresse affirmantibus Deum [illegible] fuisse incarnatum: [illegible] quod [illegible] Christus Verbo negaret eradere [illegible] Filius. In [illegible] Deo [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] exinde deductas, quod non illecita na Dei non illicit [illegible] in na Christi Verbo [illegible] Dei.

[illegible] instat. Christus Verbo sicut solo non est [illegible] [illegible] in na aeterno Patri: [illegible] nec est subiectum [illegible], quod denotet Filius [illegible] aeterni. [illegible] sicut [illegible] sic, [illegible] formali importaret naturam Dei, [illegible] [illegible] [illegible]: sed non sic illud importat [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible], naturam [illegible] concretum importat [illegible] [illegible] in ea talis [illegible] denotat. [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] formali importaret naturam Dei, [illegible] formali importat detractam personalitatem, nempe personalitatem Verbi, quod identata est [illegible] na Dei: sed sic solo non dicit [illegible] formali detractam personalitatem Verbi: ergo. [illegible] minor: [illegible] non [illegible] capax personalitatis Dei aut Verbi [illegible] capax existit personalitatis Verbi.

Sed si sic So° ꝑ statim detrãte diceret subsistẽtiã Verbi n̄ eet capax aliæ ꝑ-
salitatis: q̃ Naa° Suppit certa ex D. Tho. & alijs, q Huitas mõ assump-
ta a Vbo Do potuit æquebene ab alijs ꝑsõis assumi n̄ ꝑ hoc iri sũ divisi-
vo; Sed Chr̃ pluriu Opẽ Sũt ab õibg potest trahi. Maior ꝑ. Si
sic So° ꝑ stati sit detrãte subsistẽtiã Vbi; iã fieret Deus decernere,
qd Hu. So eet Chrus, Ac decernere, qd tale suppositũ suũ fiere Chr̃
Sed hoc decernere eet Velle, Vt fieret alius suppositũ, ac mõ ē, aliusq;
So: q̃ nunqm Vĩ faxet, qd idẽ So fieret capax ꝑsalitatis Patris et Spũs
Sancti.

Ex̃ nando anĩ. Argũtũ, data mai, nõ mĩre, vel, dinstĩo
claritatis ꝑra mãre: Sic So° ꝑ stati importaret nõ Dei, hoc ē eẽ di-
cere ꝑ se mate salut Virtuali, dato mãre importaret illã ꝑ stati
i. ꝑ se mate, nõ mãre. Mĩtica Siliq dinstĩa &c. Arg° ꝑbo data mai
nõ mĩ. istiq; ꝑbo dinstĩo: Sic So n̄ inũg ē capax ꝑsalitatis Patris aut
Spũs Sti. Si hic So sumat ꝑna sua in abstracto, dato, si sumat ꝑ. alijs,
& in concreto. Vt in hoc sumit, nõ: nõ suppositũ hoc suũ, qd mõ ē, n̄ pot
eẽ Pr̃ aut Spũs Sti. suppositũ. Unde si desertum ta Mĩre ad Vtũ Pr̃
assumeret nõ suũ Chri a manere hic So, q mõ ē: nõ hic So idẽ ꝑ
accepta, & variata ꝑsalitate, q obsitet variari ꝑso. Adde: et ꝑsonas
ꝑs Dei candẽ sut nõ suũ assumerent, qd docti Thei ꝑbe iudicant,
n̄ facerent Vnũ; sed tria supposita et̃ dista.

Caput. 6.

V Chrus quã So sit Filius nalis Dei, Vt Deus ē, Sive
totiq Trinitatis, aut dni Pr̃is?

Primus. Pr̃ Vasq. eorq secuti quĩquetres Thei existimant, qd qd
dr, Chrus qua So ē Filius Dei nalis, q Dei accipit, n̄ ꝑ Pr̃e seu
ꝑ sola ꝑ, sed ꝑ Coi ꝑsõis tribus, et ꝑ hoc dicens eẽ Filiũ totius Trinitatis
Mai Thi. Theorũ pxi. Vt videre est apud Pr̃ Arri. disp. 29. sec. 2. ab cent.

Christi ut sic esse filius natus de Trin.ⁱⁱ, sed solius æterni Patris.

[illegible]

et Illus, quem libenter amplectar, et quem quidem illud dixi in superioribus statuere esse filium Christi ut sic, ubi expressa certa nisi ut ex loci Patrum ipsius: Augusti. in lib. de Trin. cap. 10. art: Credimus non nisi Patris accipere, ubi dicit, Hic est filius meus dilectus: neque enim Iesus ex ipsius Spiritus filius, aut suus filius credi, aut intelligi potest, et ubi sonuit, et clarificavi et iterum clarificabo, non nisi Patris vocem fatemur: respondentem quod posse de illo Domini vocem: Pater clarifica filium tuum, quod non potest dici, nisi Patris etc. Quod repentius sit ubi ipsius nostra illustr. Qua propter mitto D. Fulgentium de fide contra filius ... et alios idem expresse affirmantes, ut loci, qua autoritas D. Augusti nititur expendens.

Sic itaque arguit ex Augusti. Si Christus ut sic esset filius Trinitatis esset filius ubi D. ut dicit: Hoc implicat: ergo etc. Unde sequitur probo minorem: Christi ut sic et ubi Dominum non sit per rationem dictorum: atque inter Patrem et eius filium reatis, ac relatis dictis debet intercedere: quod implicat Christum ut sic esse filium Ubi D. Consequentia legitima est: maior est de fide certa, minor, et satis apud omnes theologos dictare debet, sic amplius confirmat. Si stante identitate atque inter ubi Dominum et filium ut sic, adhuc iste esset verus filius natus ubi D. in nullo dingueret divina spe cum doctrina Sabellii, negantis realem distinctionem inter personas divinas et asserentis solum generi diversas rationes et denominationes distingui in Deo Patris, filii et Spiritus S. Sed non admissa propria et stricta ratione filii, et Patris cum identitate etc. posset dicere Sabellius, quod quando in scriptura vocatur Deus Pater et Deus filius, intelligit una, et eadem res persona D. quod dicitur incarnata et acquisita denominationem filii, et in se spectata retinet denominationem Patris: ergo ut ab huiusmodi erroribus longe simus, affirmandum nostri est, Patrem et filium importare distinctionem realem personarum, atque inde Christum ut sic non posse esse filium Ubi D., et consequenter nec

Trinitatis.

Ad 4. nec Spus S. filius dici potest ex hoc exponi solet q. ubi asserit; nec tamen Spus S. Pater esse credendus est filii, pro eo quod Maria eodem Spu S. obumbrante concepit, ne duos filios videamur asserere, quod utique nefas est dicere. Supponit enim com-munis ut sit esse filius alius persone Verbi, et excludit a Spiritu Sancto, ne dicat vere duos Patres: Spiritus ipsius, sive ipsius filius non est, sed solius Patris.

Ad 5. applicari vult Cyrillus, quia gratia, qua humanitas unita constituit filium Dei naturalem solum respicit Verbum, et per ipsum originem Patris: quia humanitas unione est filius Trinitatis, sed solius Patris. Et ratio: nam gratia, quae constituit filium eadem refert filium ad suum Patrem: sed humanitas unita constituit in esse filii per hypostasim Verbi: quia solum refertur ut filius ad illum, ad quem refert talis hypostasis: sed hypostasis Verbi non nisi ad suum Patrem, ut naturalem per genitorem respicit: quia humanitas unita solum refert ut filius ad suum Patrem. Neque enim ad alium potest per hypostasim referri, nisi ad quem ipsa hypostasis ex se refertur.

Confirmatur: gratia unita ex qua alit hoc Verbi, et natura sua est propria, et ante genita a Deo: quia non nisi per rationem propriae a Deo procedentis: sed non datur alia ratio propria procedens a Deo, nisi illa quae a solo Patre ipsa procedit: quia sane denominat genitum humanitas Verbi, et constituit solius Patris filium: ratio enim data quam denominat, et producit, a solo Patre ipsa procedit: quia illa nequaquam dici potest genitus, neque a Verbo Dei, neque a Spiritu Sancto: quia a solo Patre. Hoc totum expressit Concilium statuens, Christum in utraque natura esse eundem filium naturalem Dei, eo quod una sit utriusque naturae gratia, eo quod filius natura, et ratione. Sed haec est per suum genitorem, quae a solo Patre est: quia etc.

Hinc fit, quod sicut hypostasis Verbi per unionem physicam communicat se humanitati, sic ita communicat illi et sibi relationes; sed decretive accepta, esse terminum a solo Verbo et utcunque personam, eius quod filius natus ipsius.

Obijces 1.º

Ex P. Suarez: Filiatio, quam debet Christus ut homo, nunquam Dei fundatur in unione hypostatica: sed ista effective procedit a tota Trinitate: ergo filiatio Christi ut hominis ad Trinitatem refertur. Minor est indubitata: maior constare debet: nam Christus ut homo non est filius naturalis Dei sub ratione personae, quia ut sic non personatur ut homo, sed ut Deus: sed est filius solum ratione unionis hypostaticae, ratione cuius personatur ut homo, sanctificatur Deitate, et filius naturalis, secundum substantiam. Confirmatur ex: nam ad illum spectat ius filiationis, a quo procedit fundamentum, unde talis ius resultat; sed unio est fundamentum filiationis, et a tota Trinitate producitur: ergo ad Trinitatem spectat ius.

Respondeo distinguendo maiorem: filiatio fundatur in unione hypostatica tanquam in via ad filiationem, concedo, ac proinde tanquam in fundamento remoto, sive mera conditione, concedo maiorem: tanquam in forma ex qua resultat filiatio, nego maiorem. Ad istius probationem, nego antecedentem, nam per personam Verbi vere personatur Christus ut homo decretive, et distinguo consequens: Christus ut homo non personatur filius Dei ratione unionis hypostaticae causaliter, ista est effectus Trinitatis, nego: quatenus est via et nexus copulans Verbum cum humanitate, concedo. Finge unionem hypostaticam esse quid independens, atque bene tunc deserviret ad relationem filiationis ut hominis per ordinem ad hypostasim Verbi, quam immediate mereretur humanitas: sic enim resultaret decretum ex natura et ex parte humanitatis quod esset subiectum capax filiationis trahens personam Verbi. Unde apte liquet, quod licet unio consistat in modo, et effectus Trinitatis totius procedens ratione sexi, ut Christus creatur filius, ita non. Quia per ad rationem, data mei distinguo minor,

s. Unio est fundata, imo supra dicto, filiationis, in qua est effectus Trinitatis, non; in qua est Via, et nexus ad Verbum, 3do.

Obijces 2°. Si Spiritus Sanctus incarnaret, quia non foret filius naturalis Dei neque minus, quam modo Christus est: sed non esset filius, nisi totius Trinitatis, ergo etc. Sequela maior probatur. Haberet ius naturale ad hereditatem et bona Dei, sicut de facto illud habet Christus, ut sic: sed hoc naturale ius arguit filiationem, ergo etc. Confirmando Maiorem. Ad hoc non minus: fateor quod illud suppositum haberet ius naturale ad bona Dei, atque de facto habet ius Christus ut sic quia filius est. haberet tamen illud ius sub diversa ratione; seu haberet diversum ius ad eadem bona: neque ad illa haberet ius non tanquam ad hereditatem paternam, et multo minus tanquam ad aliquod debitum titulo filiationis: neque Pater et Filius habent aequale ius ad propriam naturam, et tamen non sunt filii: Unitas igitur in illo casu et exclusa ... natura creata haberet ius ad ... propter ... sibi ... Christus ut sic et hoc ius tanquam filius naturalis.

Si instas: In ea hypothesi Spiritus Sanctus incarnatus non esset filius adoptivus Dei, ergo naturalis. Nec enim ... admittimus medium. Ans probatur ideo Christus ut sic non est filius adoptivus, quia non est persona Deo extranea: sed nec illa esset persona Deo extranea: ergo. Respondeo negando ... imo et supposito, quod foret filius: illa enim unitas ... accepta ... sive reduplicando suppositum foret Spiritus Sanctus ubi ... quatale ad Verbum ... derivata ab ... ad ... Verbo, quia filius, ... ad ... ut ... defuncta ... filio.

Controv.a 3.a

De merito, et satisfactione Christi D.

Desiae [illegible] egit D. Thomas in 3. part. per tres articulos, in 18. examinat, quid sibi, et quid nobis meruerit Christus: in 19. et 20. qualiter a Diabolo, et a peccato nos redemerit per suam mortem, et utrum alio pacto potuerit nos liberare, et cur potius isto liberavit. Cunctorum scopum collimat D. Thomas 3. p. q. 1. agens de Venia et necessitate mysterii Incarnationis. Hic gravissimae quaestiones et apprime scitu dignae excitantur et resolvuntur a Theologis, quas, et nos ex genere curabimus a satisfactione Christi pro nostris peccatis exhibita ducendo exordium

Disput. 12.

An satisfactio Christi D. fuerit ex toto rigore iustitiae?

Cap. 1.

Aliqua praenotantur, et disp.nis scopus aperitur.

Christum D. satisfecisse Deo pro nostris peccatis, ob quem finem Verbum D. carnem assumpsit, quamvis etiam quae [illegible] merita et satisfactio imparia erant, nullus Catholicorum dubitare pot: quare potius solum a Theologis in disputationem adducere, an Christi D. satisfactio ita obligaverit Deum ex iustitia nimirum distributiva, ut illa posita extinguatur debitum, et Deus ulteriorem satisfactionem exigens fieret iniustus, quia non solum amisit Deus ius, quod habebat ad extorquendum a peccatore satisfactionem; sed etiam Christus Dominus ius acquisivit adversus Deum, ne aliam satisfactionem postularet, sed acceptaret quam ipse obtulit. Ita se sese [illegible] [illegible] difficultatis.

Ex qua suppᵒ 1ª Ex infra probandis int. Deum

Creat. depini Reg, et stricte iustitia, ac proinde potuisse Deum pro patris

se obligare ex rigorosa iustitia ad remissionem peccatorum sub condi-

tione oblata meritorum Christi. Suppᵒ 2º quod peccatum lethale

sese dicat iniuriam stricte acceptam in Dei, ex qua proinde nascitur

in peccatore obligatio satisfaciendi, et si nunquam sufficit suis

viribus illius obligationem et debitum extinguere, ac potest Deus pro sua

voluntate exigere ab illo satisfactionem maiorem, et maiorem in infinitum

in offensionem peccati, quod debitum semper manere inextinctum, in

radice et titulo quasi remoto, nempe in peccato. Ubi noto cum

Cardinal. de Lugo; ex eo quod non sit impossibile se solo condignam

satisfactionem exhibere pro peccato, minime infert, quod aliquis

exhibere teneatur: ratio est: quia impossibilitas ex parte debitoris

ad satisfactionem condignam debiti non extinguit ius in creditore

ad exigendam satisfactionem maiorem, quam potuerit, quam tamen

cum sibi non satisfiat adequate.

Supp. 3º opera supernaturalia quae

ex elicita in gratia esse ex se satisfactoria aliquam, ut si Deus velit,

illa acceptare, alteri mereantur remissionem peccati, et poenae.

Ita fere plurimi Theologi, de qua infra dicere mus.

Ex actu divina acceptatione in fero, et supposito socialiter esse

opera Christi D. ut de se manifestum est. At in [illegible] non inquirimus

de satisfactione Christi pro nobis solius meriti, sed an ex

nobis condignae satisfactionis operatum fuerit nostra redemptionis.

His praenotatis, totius suis [illegible]

labor eo incumbit, ut ostendat, nullus ex conditionibus, quae a

Patris et Theologis assignantur pro satisfactione ex toto rigore

iustitiae desiderari in satisfactione Christo D. exhibita pro

peccatis. 1a ex' conditio est, qd satisfactio sit condigna, et adaequata, sive aequalis aequalitate dei ad eq. 2a qd sit ad alteru. 3a qd ex libera ab ipso debitore: 4a qd n' possit n' acceptari a Creditore: 5a qd n' fiat ex bonis Creditoris: 6a qd fiat ex aliàs indebitis: 7a demu, qd n' fiat ex acceptis ab ipso Creditore.

Sunt, q has res conditiones ad strictu iustitiae requirant, et propter aliquid illarum defectu, deficere satisfactionem Christi di rigore iustitiae asserent, aliq inde nos redemisse merito suarum actionu n' vero rigorosa satisfactione iustitiae. Alij iudicant, nullius illarum conditionu n'ee' Christo esse necessitas, quare propter hac aliqua desit, satisfactionem ex iustitia n' repugnant. Alij demu omnes has conditiones in operibus Christi D. inveniunt, et ideo affirmationi affirmativae partem stant. Haec, ut clarius patefiant, de singulis, separatim, iudiciu feramus.

Caput. 2m

Satisfactio Christi D. fuerit aequalis, et condigna pro peccatis.

Scotus in 3. dist. 19. q. unica, Gabriel, et alij Scotistae cu Antiquis docent, merita Christi D. ab intrinseco n' habere valorem, et dignitatem sufficientem, sed tancillis a D. promissione et acceptatione derivari, proinde satisfactionem Christi intrinsece et in actu 1o n'ee' condignam, nec ullius causae, sicut nec Christi apud Deum ee' meritum et satisfactionem simpliciter condignam; sed eq provenire ex acceptatione Dei, qui sponte sua tali merito, et satisfactione voluit ee' contentus. Hinc est, qd propter defectum istius conditionis satisfactio Christi D. nequit evadere ex rigore iustitiae. Et ita P. Vazq. disp. 5. cap. 2. Antiquiores aliquot secutus plane affirmat;

satisfactio Christi D. ex se, et ex circumstantiis propriis desiderata absque ulla
acceptatione, et favore extrinseco superveniente fuisset facta dignus qua
pro nobis Deo satisfieret ad aequalitatem. 3a pa. P. Suar. sic disp. 4.
sec. 2. Vasq. et lib. 12. de gratia cap. 3. cum quo secutus P. Granado 1a p. de
Controv. 3. tract. 11. disp. 3. docent, satisfactionem Christi esse dignam in
actu 1o seq. a. in actu 2o ita quod efficaciter obliget Deum sic enunciatam
deponendam aversionem peccatoris, et pro illi ferendam.

Quae in hac difficultate
de dignitate meritorum plurimum ad remissionem, ut notat et bene P.
Ribald. disp. 23. de Christo naturali ex se, dum agit de merito sui
ac Christi, ex quo fere ij. de gradibus ad satisfactionem Christi ascendit:
quapropter ut clarius procedamus advertendo, duplicem posse illigi quoad ea
quae attinet satisfactionem esse dignam: 1o taliter, quod operationes Christi D. ex se,
et ex dignitate personae satisfacientis seant aequalitatem absque, et sese
ad hoc cum remissione peccati, infusione gratiae etc. ante omnem favorem
, acceptationem Dei implentem eiusmodi aequalitatem. 2o taliter, quod ipsius
operationes non solum seant ex se illam aequalitatem absque remissione
peccati; sed etiam tales sint ex se ante ad debitum, ut eo ipso, quod
a Christo D. offerantur pro nostris peccatis, fundent ius adversus Deum
ut iratus teneatur peccata remittere, nec solum ulteriorem satisfactionem
debeat exhibere.

Exemplum declaratur. Debet Petrus Joanni
centum, si Petrus Joanni offerat centum in solutionem illius debiti
dum possit in tali solutione desiderari, et aequalitatem solutionis cum debito,
quod ex se, et sine favore aliquo absque aequalitas est, ut patet:
potest item desiderari ista solutio ut sensus ius adversus Joannem
ut illam recipiat, et debitum absque extinguatur: sed secundum non solum
se tamen desiderata solutio Petri: dato etiam dum Joannes non tenetur

ex titulo aliquo iustitiae, quod dicitur de aliis titulis, acceptare ab il-
lo solutionem debiti, hoc enim solum accidit, quando solutum est a debitore
adaequatum et abunde cum debito. Iuxta sane divisionem et doctrinam, quae commu-
nis est inter Doctores, dico, quod in praesenti non sermo de dignitate satisfacti-
onis Christi in sola ratione sui: ista enim difficultas postea dissolvetur, quando agen-
dum de modo, quo satisfactio Christi facta fuit pro nobis peccatoribus,
ad quod non dubito de quo hic pacto, et non de ipsa dignitate satisfactionis. Quae-
ritur ergo si ipse Christus debita solvere pro peccato proprio, et eandem, quam
offerre satisfactionem, virtute ius adquireret adversus Deum, ut sibi
demitteret peccatum propter aequalitatem atque satisfactionis: sicut
Christus solvens centum, quod debet, ex iustitia extinguit debitum. Hoc
obiter notasse ex aliorum sententia sufficiat. Sit itaque inquirendum in
praesenti, an satisfactio Christi Domini fuerit condigna, et ex rigore iustitiae in
sua specie.

In difficultate sic proposita placet mihi sententia Vasquez. cui differen-
tire non possunt Card. Suar. et Fran. Sit itaque prima conclusio. Sa-
tisfactio Christi Domini independenter a favore Dei sed dignitate, atque
ad delendum omne peccatum. Probatur. Satisfactio Christi fuit non modo adae-
quata pro omnibus peccatis versus legis sed excessu superabundans, ut cla-
mant SS. Patres ad illud Psalm. Et copiosa apud eum redemptio.
Atque sane superabundantia non fuit ob aliquam acceptationem mere ex-
trinsecam: ergo ex se, et ab intrinseco condigna fuit, atque superabundans. Probatur minor.
Ideo satisfactio Christi ob hoc dicitur superabundans, quia est a persona
Dei infinite, ac superexcellentis dignitatis, quae proinde operibus eius communi-
cabat, et aestimabilitas infinita in ratione meriti et satisfactionis: nam
quo maior est dignitas personae operantis, eo maior est aestimabilitas, quae
refunditur in opera obsequii et satisfactionis, quae elicit, ut patet in suis, ubi
obsequium regi oblatum ab alio rege pluris aestimatur, et tamen ad meritum

ty ad alterius ceteris paribus, quam si a plebeio offerat: sed opera Christi
ecc condignam ad ... ipsa e ... independens ab aliqua accep-
tatione extra Dei: ergo et ipsius satisfactio esse superabundanter inde-
pendens ab a favore extrinseco.

Confirmatur 1° efficaciter a positioni: nam si opera
Christi haberent ad extrinseco solo favore Dei sane condignitas, aeque bene
potuisset Deus acceptare in satisfactionem ad aequitatem pro nostris of-
fensis quamcumque aliam hostiam, sicut acceptavit sanguinem et opera
Christi D.: sed hoc in primis pugnat cum loco Jesu Patrum, et Theologorum,
qui licet pro donis extrinsecis admittant posse a Deo remitti peccatum,
attamen omnes indicant, necessarium fuisse incarnationem ad aequalem satisfactionem
Deo exhibendam: aliud enim est, quod Deus mereri gratis condonet,
et aliud, quod remittat accepta ius aequali satisfactione: ad
hoc requirit condignitas intra meritorum Christi, ad ... requi-
sita non est.

Confirmatur 2° ... aperte cum Scriptura testante D. Paulo, impossibile
enim est sanguine taurorum, et hircorum, auferri peccata, ideo ingrediens
mundum dixit, oblationem et holocausta noluisti, corpus autem apta-
sti mihi ... ex quo loco colligit Vazquez cum aliis Theologis
condignitas intus satisfactionis Christi. ... nunc sequela illius ma-
joris: si dignitas operum Christi solum e ab extrinseco favore tota aequa-
litas satisfactionis residet penes ... voluntas Dei, quod si appla-
cet operi ... eadem condignitas resultare posset ...
ad aequalitatem: atqui nihil obstat, neque ex parte Dei, neque ex parte operis
creati, quod obstet illi applicatione: non ex parte Dei, quia est liber ad ceden-
dum iuri suo, et donandum iniuriam pro ut ipse voluerit: non ex parte ope-
ris creati: nam cum sit opus honesta, et ... nullus esset obex
quominus a Deo acceptetur ad meritum, et satisfactionem, quam voluerit.

Obex n. poterat ee peccatum: et sicut Deus potuit applicare suum favorem operibus purae Creaturae, ut illum applicuit pro adversariis operibus Christi, itaque bene potuisset utraque acceptare in condignam satisfactionem maioris excellentiae opus Christi operibus creaturae, si sua intra satisfactionem debitum non adaequaret, non multum deservit, siquidem talis excellentia illum aequiparet aliqualem maiorem dignitatem ex parte operum Christi, qualis non reperit in operibus purae creaturae; utrobique autem favor Dei tribuit adaequationem dignitatis ad satisfaciendum.

Dicendum: Cum nunc allata plures Dei iudicabunt et merito Doctoris Scoti, non parum derogare meritis, et satisfactioni Christi D. cum ipsarum dignitas ad aequalitatem tota extra adsciatur: quapropter docent satisfactionem Christi D. suapte natura, et exclusis ante omnem gratuitam acceptationem, dignam quidem fuisse, qua redimeremur; et addunt postea, non fuisse ius exigendi Deum in aut Christo nisi ipsius pactum interveniat.

Confirmatur 1o ex celeberrimo D. Pauli ad Rom. 5. Sed non sicut delictum, ita et donum (loquitur de malo peccati et Christi satisfactione) si in unius delicto multi mortui sunt, multo magis gratia Dei et donum in gratia unius hominis Jesu Christi in plures abundavit. Ex quibus verbis sic arguo cum P. Vazq. Hic comparat Apostolus gratiam, seu dignitatem satisfactionis Christi cum malitia peccati, ipsamque praeeminentem adiungendo, et ad sanandum, superat quod Christi opera, ipsorumque dignitas malitiam peccati: ergo ex mente Apostoli satisfactio Christi est ex se superabundans ad peccati. Antecedens probatur: Nam quod in plures abundabit, non potest ita intelligi ut dicat Apostolus gratiam Christi ad plures pervenisse, quam peccatum originale scilicet: neque ad plures parvulos quam nunquam pervenit gratia Christi, cum tamen peccatum omnes infecerit.

q. p. hi in plurales n. denotat totius numeri operis indu-
bi, de excessu, et abundantia, et eminentia satisfactionis Chri-
sti ad debitum pro peccato debitum. Scio hac testimonia ab aliquibus
referri, velleque interpretari pro immunitate originali B. Virgi-
nis Mariae, iure, an iniuria expendant alij. Videat si
placet P. Vazq. sic apud quem invenient etiam alia testim-
onia [illegible]

Ex dictis legitime infert, valorem, et satis-
factionem operum Christi D. ita dignam, et superabundantem esse, ut non
possit exhauriri quacumque multitudine, et infinitate peccatorum, quam-
tumvis etiam peccatum supponeret esse malum infinitum. Ratio est: quia ex-
cellentia personae Christi D. talem valorem comunicat operibus suis, ut superet
quemlibet numerum, et gravitatem culpae: quia quodcumque est aliquid
suppositum eo ipso opera magis sunt in pretio apud Deum, (sup-
positis alijs circumstantijs ex parte operum requisitis ad merendum
apud Deum, scilicet honestate, moralitate etc., de quo modo non
dubitamus) ut patet in receptissima sententia, quae ex maiori gratia,
ceteris paribus influente subito crescit meritum saltem per-
meritum: quia maiori gratia dignior evaditur persona remuneranda,
atque inde premium dignum, dum pro minus digno, iure reputa-
ret exiguum dum pro sanctioris, et excellentioris: ergo opera Christi
D. sauciunt dignitatem a supposito Deo et abundantia cum
peccatorum, et infinitate mali ferentur.

Diximus, opera Christi D. suum
valorem et dignitatem accipere a persona Verbi. Rogas nunc quanta sit va-
lor et dignitas operibus Christi a persona ista conveniens. Resp.: Opera Christi
D. evaduntur tantae aestimabilitatis apud Deum, ut nullum sit premium finitum,
quod illorum aestimabilitati aequare possit: sicut talia evadunt, ut nulla

sit

sit offensa Dei Domini, et maior, pro qua non potest satisfactio condigna, et in hoc sensu comme dicebit illa vocare infinita in ratione meriti, et satisfactionis a motis longe distantibus, l. mere vocalibus, h. puræ Ethicis. Respondeo ita esse ad mentem D. Th., Thomistarum, necnon P. Suar. Vasq. et aliorum quos recenset P. Bernal disp. 6.

Ex his corruit sequentia apud SS. Patres, quoniam quod in Ecclesia datur thesaurus meritorum Christi qui exhauriri non potest, de quo extrahi Unigenitus Dei genitus ait Clemens VI. acquisivit infinitum thesaurum, sed nec formidandus ne exhauriatur, nec minuatur propter infinita Christi merita. Ergo opera Christi infinita sunt in ratione meriti, et satisfactionis. Et ratio: nam illa satisfactio est infinita in ratione talis, cui nulla offensa, nec earum numerus est assignabilis, pro qua non possit superabundanter satisfacere: sed eius thesaurus quod thesaurus meritorum Christi, non est assignabilis offensa pro qua non possit esse condigna satisfactio: ergo opera Christi infinita sunt in ratione satisfactionis, et confirmatur, nam satisfactio exhibita a persona infinita plus honoris continet, quam sit in iniuria peccati plus, quam honorationis deminuit, quam per peccatum ablatum est: et Ult. do. Idem argumentum instantaneum est pro ratione meriti: nullum quippe praemium assignabile est ultra quod maius aliud opera Christi non promereantur.

Renatus totius a[...] et a[...] ratione ita se esse: nam meritum et satisfactio operum Christi fundatur in dignitate infinita personæ Dei, cuius opera sunt et propter sua excellentia offerri debet Christo, quod est Deus non est. Respondeo sic: sed in remunerandis meritis debet attendi personæ dignitas merentis, ita quod praemium censeat exiguum pro talis dignitatis: alioquin non remuneraret condigne opus tanta tali persona: et sic quod aliud creatum est exiguum, et nihil ferre comparatione infinitæ personæ Dei, nullo praemio quod aliquo possit sufficiens de-

Remunerari ipsius opa: quia a fortiori talia opa sent de dignitate
Qu. luigt per mij independenter a favore Christo.

Hinc fit, quod de
facto non plus mereant, quoad sufficientiam plures actiones Christi
D., quam illarum qlt: Ratio est: Nam qlt aus meret oem premij po-
sle, scilicet, quod vis bonum physicum extra Deum excogitabile offerj inter-
timoniy excellentiae sui meriti, et pro mij honoris, ipsi debet
dua luigt aus. Hinc non legit, quod omnes Christi sint digne sum-
ma laude: Nam aus illi D. sunt maiori laude digni non ps-
bus in genere physico, sed in morali etiam: summa .a. laus solus ve-
nit summe bonitati. Ubi etiam notandum est, quod lt omnes Christi
de se alie sint magis, alie minus bone moralis in ordine ad
ultimos obta si intensive equales. Itaque inequalit merere,
honestio Christi D. quo si desideranda, et lus ad obiectum male.
et state, necnon lus ad prig. Oes non isti lus deurrunt ad mi-
nuendum, augendum re meritum. Itaque 1° aus ius opa eva-
dunt inequalia, quia melior aus est in ordine morali ex
suo obto formali aus charitatis in Deum, quam aus charitatis
in proximum, quos elicuit Christus: similiter ex obto mali maius
quod est vitam impendere pro salute eorum, quam guttam sanguinis
dare; at vero sic desiderent ut si opera oes meritorie ... Dei
sunt equalis dignitatis, quia in eo quod illius sint, sunt omnino e-
qualia. Cum dictis stat, quod extensive meritum unius actionis
sit maius altero: quia lt quodvis sea[?] meri merendi oem premij etiam de
se est, at si aus honestior ab obto suo mali, vel state, sortit novum
titulum ad idem premium, sunt plures aus in hoc, ratione sui dicitur referre
maius meritum extensive, lt non intensive.

Opera ipa Christi D. digni-

fant, et qui elevant ad valorem tunc infinitum, tum quia salit ex ubi, quia ipse
mate unit suitati operanti, tum etiam ab aliis dicitur proprie perfectionibus abstractis,
et ipsi mate istius suitati sint unitae. — Et dicitur: Deus quod concurrit
ad dignificandum opus, concurrit ad refundendum valorem, et aestimabi-
litatem in ipsis operationes, ut patet in quibus, ubi quo plures tituli concurrunt in
aliqua persona et illustrantes, ut sapientia, nobilitas, dignitas, etcetera
corpus actiones, et obsequia praealiis sunt maximis aestimationis: sed persona
Christi Domini, quia Deus est, et ideo nobilis dignitate quae salit ex Deitate; sed etiam
a Deitate, et cuius persona Deus est, nec non ab aliis perfectionibus abs-
tractis, quod sit ipsius denotat omnipotens, sapiens Creator, etcetera, imo
et aliis de suitas etiam dignitat, ut suo loco probavimus: ergo ab his dicitur
proprie perfectionibus suum infinitum valorem mutuant opera Christi Domini. quia quidem
valorem in se infiniti, non possunt mutuari, ut male nonnulli iudicarunt,
ab aliquo finito, seu ab aliquo bono creato: tum quia ab aliquo finito ne-
quit oriri infinitum, quatenus ut tale: tum etiam quia si ab aliqua perfectione cre-
ata, ponatur qualitas per se infinite intensa, et nos impossibile iudi-
camus, posset oriri hoc infinitudo, ea posset in pura creatura reperiri, et consequenter
posset pura creatura ex rigore iustitiae satisfacere Deo pro peccatis, quod
aperte pugnat cum Patribus, ac Theologis.

a Cor. Deo. Quonam pacto
ubi Dei dignet infiniti opera Christi Domini. Et in primis certum mihi
est, tunc valorem non derivari ex activo aliquo influxu personali-
tatis ubi in operationes Christi: tum quia huiusmodi influxus ad mittendus
non est: opera enim ad extra sunt a tota Trinitate, ut fert communis Theologorum
propositio: tum etiam, quia talis influxus et aliorum fuerit possibilis, in
infiniti non requirit, ut patet in situali persona, quae et non sit principium physicum operationis
eas dignificat ad summum; quod ulterius apparet, quia et sapiente creato
pro sui determinato instanti, in quo observat praeceptum, persona observatuas,

dependent ab opere, et sic posterior illa; et tunc reddit opus meri-
torium novis titulis, et potest. 2° certum est, et valorem istum non desumi ex
dignitate personae, ut cognite: quod patet in operibus iusti, quae dignificantur a gratia,
et iustus ignoret se praedictam habere.

Dico igitur: opera Christi D. in genere satis-
factionis dignificantur a Verbo Divino media unione sui cum suis, quae est
principium, quo talium operum. Ex. Cum dignificantur opera Christi a Verbo
Divino, quatenus dicuntur, quod illa sint operationes personae Divinae, et ab ea vere potest di-
cere, quod illas operationes Deus se morti offerre, Deus iniuria pro-
pati opprobria, et flagella, etc. Sed non alia ratione dicuntur, quod istae
sint operationes personae Divinae, nisi quatenus Verbum Divinum media unione cum sui-
tate, quae est principium quo illarum, constituit cum tali suitate unum personae Di-
gnitatem dignificant a Verbo, quatenus Verbum cum suitate constituit unam personam:
Sed non cuivis Deo tribuuntur operationes suitatis. Non sic: ergo sic Deus
opera Christi dignificant a Verbo: sed non per aliquem influxum physicum ut
vidimus: quod in genere satisfactionis: aliquid non minus non suppetit. Et si
apparitione: unus cum regia maiestas in rege, et gratia habitualis in
homine iusto, quae dignificant eorum operationes, quae constituunt personas, quae operantur,
vel regem, vel iustum: sed pari modo se habet Verbum Divinum, ut dependenti
constabit: quod ex dignitate intrinseca personae satisfacientis, tamquam a
fonte pensandus est valor, et dignitas satisfactionis, quae per modum solutionis
redigens exhibet a Christo D.

Coalescit itaque personae satisfacienti valor intrinsecus
meritorum Christi, et ex bonitate intrinseca actus eliciti ab suitate
et ex intrinseca personalitate, quae suitati unita, et cum suitate constituente
unam personam intrinsecae dignitatis: ratio est: quia nec Verbum sine unione ad
[illegible] capax est merendi, nec opera suitatis digna sunt tanto pretio,
nec aequalia tanto satisfactioni sine unione ad Verbum: Verbum ipsum pro sua

insita virtuatintiè p.̄ tali dignitas, et valor meritorij, atq. satisfactorij, n. pot iste n. tradere insitq. qty-
dis alia ... sit.

... Constantiae ... sit integ. ... dymo n. di- ... catq. ... quaty st ... ope ... a suo erit merè ... nat ... inna ... immatè ... salitas ... seu priq quo ... nobis venit, ... Grã. ... dis. 4. ... rali q pluri- ... vunt. ... Dayes ... tis faciun- ... Ex dipoxe ... Exdaipri ... impo ... iustiq ... in aiebq car- ... nis sup ... luy facere ... a mor ... exaudita ... eo sul ... ptes; ... endimi ...

dependenti ab opere utique posteriori illa; et tunc reddit opus de merito novo etc. et ptc. 2° certum est ut valor iste non desumi ex dignitate personae ut cognitae: quod patet in operibus iusti, quae dignificantur a gratia, et iustus ignoret se gratiam habere.

Dico igitur: opera Christi D. in genere satisfactionis dignificantur a Verbo Divino media unione sui cum suitate, quae est prius, quo talis operationis. Ratio: eatenus dignificantur opera Christi a Verbo Divino, quatenus vi fit, quod illa sint operationes personae Divinae, et a te verum est dicere, per illas operationes Deum se morti offerre, Deum in propria persona pati opprobria, et flagella, etc.: sed non alia ratione vi fit, quod ita sint operationes personae Divinae, nisi quatenus Verbum Divinum media unione cum suitate, quae est prius quo illarum, constituit cum tali suitate unum personale Divinum; ergo eatenus dignificantur a Verbo, quatenus Verbum cum suitate constituit unum per se: hoc enim Christi Deo tribuunt operationes suitatis. Non sic: quod sic dicere opera Christi dignificantur a Verbo: sed non per aliquem influxum physicum ut vidimus: quod in genere satisfactionis: aliquis enim non sufficit. Exemplo apparitae: nam eatenus regia maiestas in rege, et persona situalis in homine iusto ... dignificant eorum operationes, quae constituunt personas, quae operantur, legem, iustum: sed pari modo se habet Verbum Divinum, ut pendenti ostendit: ergo ex dignitate infinita personae satisfacientis, tanquam a forma pensandus est valor, et dignitas satisfactionis, quae pro nostris solutionis redemptionis exhibet a Christo D.

Coalescit itaque satisfactionis valor infinitus meritorum Christi, et ex bonitate infinita actus eliciti a suitate et ex infinita ... unitati unita, et cum suitate constituente unam personam infinitae dignitatis: ratio est: quia nec Verbum sine unione ad ... capax est merendi, nec opera suitatis digna sunt ... nec aequalia ... satisfactioni sine unione ad Verbum: Verbum ipsum per eam

institia distributiva intrinsece per talem dignitatem, et valorem meritorium, atque satisfactorium, non potest iste non tradere institia quamvis alia species, nempe bonitas creata augustissima sit.

Restat scire nihil, quod valor iste operum Christi D. appellandus sit intrinsecus, an extrinsecus? Sed differentia haec nullius momenti est, quia deumque non dicat extrinsecus per respectum Dei acceptationem; sed extrinsecum est, quatenus est a persona dignificante, quae immanent non est in operibus, quaestio erit mere de voce. Id tamen mihi certum est, quod licet persona Divina non dimanat per se immanenter operibus Christi D. illa dignitas moralis immanente: quia nulla alia persona dignificans media moralis intrinseca salitas D. et operibus Christi, quamvis merito per se ipsa suitas, seu prius quo. Quaestio est tamen de voce, an valor iste, ut a nobis ponitur, dicendus sit ens reale, aut ens morale, aut denominatio extrinseca? P. Vazq. illum vocat ens reale: P. Suarez. tom. 1 in 3. p. disp. 4. ens morale. P. Albert. denominationem extrinsecam: sed in re vocali cum pluribus scriptoribus erit, et ideo 2a. 3a. sententia est sequenda.

Caput 3.

Obiectiones aliquot dictis solvuntur.

Obiicies.

1o. Mediator, advocatus, et intercessor, illum satisfaciunt per impetrationes, obsecrationes, et allegationes; non tamen ex rigore iustitiae: sed Christus satisfecit ut mediator, ergo non ex dignitate aequali ad iustitiam. Minor ex illo D. Pauli ad Heb. 5: qui in diebus carnis suae preces supplicationesque ad Deum, qui poterat illum salvum facere a morte cum clamore valido, et lacrymis offerens exauditus est pro sua reverentia: id est, pro sua dignitate, ut communiter interpretes; ergo etc.

Respondetur distinguendo minorem

2º Sic satisfecit tum ut maior, non; ut maior erat ut solutor ex rigore iustitiae, ergo. Non vero inde deest satisfaciendi modus: ad plures enim dat dignitas in ipsius operibus: neque in his stricta satisfactio ad iustitiam, quae in actu primo, quae est illa, per cuius actionem destruitur, et immediate destruit iniuriam, et inhonoratio illata, dictat ex dictis deprimi in operibus Christi D. Sic quidem per ipsius satisfactionem immediate destruit, quoad sufficientiam scilicet, reatus solum peccatum, tum quoad debitum carendi auxiliis sufficientibus supernaturalibus, tum quoad debitum carendi amicitia, et gloria Dei: tamen nobis promeruit Christus absolute, secundum conditionale, si nimirum nos ipsos disponamus ad praedicta bona accipienda.

Alia est satisfactio non rigorosa, et ex iustitia; sed solum meritoria, vel impetratoria, quando videlicet ea obsequia praestat offensor pro offenso, ut si rationabiliter, et debita cum gratitudine operetur, debeat iniuriam remittere: Prius quis iniuria alium affecit, deinde ipsum, vel ipsius filium liberavit a morte, ex cum suae vitae discrimine: ecce prius ita praeterita iniuria satisfecit hac actione, ut non nisi per summam ingratitudinem, imo et irrationabilitatem, possit plus alius satisfactionem expetere: ad hanc tamen non ex iustitia tenetur, quia satisfactio solum fuit meritoria. Talis satisfactionem nobis exhibuit Christus, sic ipse ita Dei pro tum ipsius quae obsequium promovit, ut sufficienter meruerit, moveritque Deum ad condonanda nobis peccata.

3a alia satisfactio, dicta per condignam deprecationem, et impetrationem, quando quis interponit preces suas, et auctoritatem, tales sunt, ut solo intuitu talium precum debeatur rationabiliter remissio, quam postulat. Hoc etiam per hunc satisfecisse Christum pro nobis constat passim ex SS. Patribus [illegible] adversus D. [illegible] in [illegible] attactum, ut videre est apud nostrum Cornelium a Lapide. Et [illegible] non quidem Oratio Christi D. fuerit insti-

valoris utpote a persona Divina non potuit non placere Deo in illa, et dedit, quod petebat: ergo potest satisfacere pro omnibus offensis, et impetrare [illegible] gratiam.

Obijcies 2° ex Scoto: de condignitate satisfactionis Christi [illegible] debitum nostrum. Satisfactio Christi considerata secundum operationes Christi, et [illegible] ad suppositum increatum fuit finita: utpote essentialiter dependens a principio quo finito: sed debitum nostrum est infinitum saltem extensive [illegible] infinitis hominibus ex Adamo [illegible]: ergo non est condigna satisfactio Christi nisi ex favore, et acceptatione Divina. Fatetur tamen Scotus, quod Christus ut suppositum fuit [illegible] extitit, ut de [illegible] acceptari potuerit Christi satisfactio pro infinitis.

[illegible] dicendo [illegible]: fuit finita physice, sive in se, fuit autem infinita in consideratione physica. [illegible]: finitis moraliter, nego: nam valor [illegible] a dignitate [illegible] operantis, [illegible] infinita [illegible] ipsum opus, ut videre est in persona creata, quo dignior est, eo major [illegible] operi aestimabilitas, et valor: [illegible] attritionis [illegible] naturalis, [illegible] situatus in homine peccatore, non [illegible] dignitas meriti ad [illegible] gratiam [illegible], si fiat ab homine existente in gratia. Ecce eadem [illegible] physice immutata diversum subit valorem [illegible] dignitas [illegible] operantis: ergo [illegible] operationes Christi physice finitae sint, accipere potuerunt valorem infinitum a persona Divina, cuius propriae sunt [illegible] ad [illegible] acceptationem Dei, [illegible] inde [illegible] erunt condignae ad solvendum pro infinitis peccatis, [illegible] de facto pro finitis [illegible] exhibeantur.

Obijces 3° ex Durando. Christus non potuit reddere Deo aequalem pro beneficijs acceptis, nec potest satisfacere de condigno pro peccato proprio [illegible] supponit Durandus. Christus non esse impeccabilem [illegible] unionis [illegible] ergo [illegible] pro [illegible] negatur satisfacere Christum de condigno, [illegible], nec pro debitis alienis [illegible]

Obg. Et 2a: q. n. Unio satisfactio reddit Ex pte Xri ꝑ alienis, qm ꝑ debitis ꝓpriis.

Hec obiectio plura miscet; in primis aliq. vant, et n. male ans. quoad 1. ptem: 1. Xtus n. poss. Deo aperis honore q. ꝓpriis et curas reddidit Deo eqvalens ꝓ beneficiis acceptis. Aliq. vant ans quoad 2. ptem: retenta n. Unione poss. Xtus satisfacere. Similis omissio ꝓ nunc Anti, no obstante loq. q. nulla est si fiat a priori pte Antis: et n. admittat, Xtum n. potuisse reddere equale ꝓ beneficiis acceptis, potuit tn reddere equale ꝓ offa Deo illata ab solus: Ro est: q. maius e beneficium qd Xtus accepit ꝑ Unionem ad Verbum, qm malum sit offa Deo ab solus illata, ut pt Ex Verbis Xri D. qd dedit mihi Pr maius Oibus e: ꝓ Eo impra ad reddend equale ꝓ beneficiis, max ꝑ Unione ad Verbum, male infert impoa ad daneq satisfactiones ꝑ aliorum peccatis. Nec valet illatio a 2a antis pte: et n. ni poss. Xtus satisfacere ꝑ pecc. ꝓprie Suitatis; ad huc poss. ꝑ alieno. Disparitas e, 1. q. a peccatum ꝓpriae Suitatis eet multo, et forte infinite gravius, altioris q. ordinis: 2. q. ꝑ peccatum ꝓprie Suitatis amitteret Unio hypostca, qua amissa cessaret opum valor: 3o et retenta Unione opus foret n. eet equi peccatum Deo, ac modo est.

Sed ad plenioris istius difficultatis captum, inquirere oportet, et decidere, ut peccante Suito Xristi eiusq. ad Verbum Dum Unione ad huc persistente satisfactio ipsius foret sufficiens ꝑ pecc. ꝓprie Suitatis. Scio sane hypothesi involvere duplicem implicitam, et qd Suitas Xti peccet in suppposito Unionis hypost., secunda est, qd Cum ipsius pecc. supponat perseverans Unio hypostca, cui essaliter repugnat ob peccatum: adhuc tn ita supposita Exeamen n. est q. admitti possit, et debent plures ex priis-

inverti[ga]ndis, si q[ui]d [eni]m n[on] afferr[e] [contra]dictio[nem] in adiecto, vt p[er]pendenti facile [con]stabit.

In dista[n]te hypothesi [pri]ma s[ente]n[ti]a nega[t], Christi satisfactio[nem] fore tunc p[ro] suo pecc[at]o [con]dignam. Ita Mendoz[a] ... in 3. dist. 20. Et P. Valen... disp. 5. ... dignitas satisfactionis Christi n[on] ... ex sola dign[ita]te p[erso]næ; s[ed] et ex dign[ita]te suitatis Deitat[is] ... : s[ed] ista ... tolleretur p[er] peccatum ab suit[at]e [com]missum: [ergo] [etc]. 2a s[ente]n[ti]a docet; ex ea hypothesi seq[ui] [contra]dict[ione]m, nempe q[uo]d talis satisfactio foret [con]digna, utpote ab h[omi]ne infinitè Deo grato, et n[on] foret [con]digna, q[uia] e[sse]t ab h[omi]ne inimico, et infenso Deo. Ita P. Suarez tom. 1. disp. 4. sect. 3. = 3a s[ente]n[ti]a affirmat fore [con]dignam. Ita P. Albertinus Coroll. 10. quem alij ... secuti s[unt].

Placet nobis 3a s[ente]n[ti]a, ... sit n[ost]ra [con]clu[sio]. In casu hypothesis po[ss]et Christus [con]dignè satisfacere p[ro] pecc[at]o suæ suitatis. Pr[obatu]r: manente unione suitatis ad Verbum, maneret in suit[at]e p[ro]p[ri]us infinitè dignans op[er]a talis suitatis, nempe p[er]s[on]a Verbi physicè applicata, et unita: [ergo] et si peccaret suitas, po[ss]et retenta unione cum Verbo satisfacere [con]dignè p[ro] suo pecc[at]o. ... : ... peccatum in suit[at]e ... n[on] pot[est] impedire [con]dignitatem satisfactionis ... op[er]is n[on] p[ro]p[ri]as eiusque suitatis: [ergo] po[ss]et tunc suitas p[ro] suo pecc[at]o satisfacere. Ant[ecedens] p[robatu]r: ... manente unione cum Verbo, ... ratio ... in g[e]n[er]e ... op[er]a honesta suitatis: ... op[er]a suitatis ... desinerent e[ss]e honesta ex ... , q[uo]d fierent a suit[at]e infecta pecc[at]o: alioq[ui] op[er]a ... peccatoris, ... prava forent, ... n[on] honesta, q[uo]d affirmare hæreticum planè est: [ergo] [etc].

Confir[matu]r: dignitas virtutis [con]sumpta ex obiecto et circu[m]stantijs n[on] impedit a pecc[at]o inficiente

subotu operans: Ex Trid.no n. sess. 14. docet, quod attritio eiicitur a peccatore et bona, sed quod dignitas virtutis moralis: et in nostra hypothesi dignitas moralis desumpta a persona non impediret per peccatum ipsius suitatis: et cum dignitas desumpta a persona Dei sit superabundans satisfactio pro quocumque peccato possibili, sufficiet etiam ad satisfaciendum in eo tunc pro peccato suitatis Christi.

Hinc ut ad secundum

Seq. cui data maior, non minor: quia peccatum non privaret suitas personali statu ubi: ratio est: nam in ea hypothesi non privaret personali unione ad Deum: et nec substantiali statione et dignitate a Verbo proveniente. Et ratio: nam iste est effectus formalis positivus naturae et proprio proveniens a persona unita subiecto. Ad secundum dico, ex illa hypothesi, seq. quod suitas foret amica, et grata Deo attenta statione substantiali, et foret etiam inimica positive ratione peccati: minime tamen sequeretur, fore, et non fore amicus; ambo enim sunt effectus positivi ex quibus non inferuntur contradictoria, sed admissa hypothesi, ad modum quo dici solet de actu scientiae et opinionis in eodem intellectu. Notandum sic, quod ex hypothesi non sequitur, satisfactionem esse sufficientem, et simul non esse sufficientem, propositio enim negativa falsa est, nam sufficientia satisfactionis sumeretur a dignitate personae, quam peccatum non impediret, quomodo de ipsa dignificaretur opera a sua suitate: nam cum iste sit effectus formalis positivus, stante unione impediri non potest.

Secundum ad tertium objicies. In ea hypothesi suitas foret inimica Deo: et ipsius opera non forent illi grata: et apud Deum non mererentur praemium, nec essent satisfactio condigna pro peccato. Utrumque contra datum, nam si in Christo vere caderent simul peccatum, et gratia, nullum ipsius opus esset condigne meritorium apud Deum [illegible]: et in hypothesi facta idem dicendum est de Christo

D. Conti 2.^a 19: in ea hypothesi suitas Meriti sui peccati priva-
ret Christum ex parte: quia non posset condignè satis facere. Consequentia: quia
peccatum in ea hypothesi excederet in sua malitia satisfacti-
onem, quam posset tunc Christus exhibere. Probatur Antecedens: quia suitas remit-
tens tale peccatum conferret ipsum ius ad illud iam remittendum, et inde
ipso quasi recipiendum: ergo non haberet sibi unitum, quin saltem ius, faceret
eum authorem peccati, et quidem ipsi tribueret, quo nil pravius: ergo
etc.

Respondeo: dato antecedenti, nando consequentiam; ad istam probationem nego sequelam
antecedentis. Itaque ut ea opera non placerent Deo quatenus essent ab suitate
inimica; placerent tamen, quatenus ab eadem suitate amica Deo: quia sicut
peccatum in ea hypothesi non tolleret ab suitate naturam Filii Dei, ita
nec amicitiam. Caeterum si eveniret in Christo sentente sub peccato, et pec-
catum: quia opus perfectum ex natura esse foret condignum, condignitate si-
bi proportionata: hoc non tolleret peccatum: ratio est: quia condigni-
tas pendet a persona, ut effusus gratiae ... : quia non posset non deriva-
ri in opus iuxta talis effusus, quale foret actus dilectionis elicitus
tunc a Christo.

Sed contra adversus sane solvens. Posset Deus non
praemiare illum actum dilectionis a Christo tunc elicitum: quia non operatur
Deus, ut inimicus suum praemiis afficiat. Ergo poterit in ea hypothe-
si non acceptare satisfactionem Christi. Et confirmatur: quia talis satisfa-
ctio non posset esse condigna, atque inde posset repelli.

Respondeo omisso antecedenti,
nando consequentiam, et ipsius probationem. Disparitas est: quia meritum non potest ius
aliud conferre praemiantis, nisi procedat pactum, quo se velit obligare,
quo praemium offert: aliunde autem non sit credibile, quod quis velit se
obligare ad danda praemia suo inimico, quamvis is ille opera eliciat

ex se aliqua digna tali praemio, nisi voluntas sui praemii exprimatur: unde cum nobis solum constet, Deum promisisse praemium operi, et quod operibus elicitis ab homine sibi amico, non solum secundum effectum positivum, et formalem amicitiae, quae in eo casu sequeretur physice; sed etiam secundum effectum secundarium, et naturalem talis amicitiae, nempe exclusionem omnis maculae lethalis, quo effectu physice non potiretur tunc, affirmare legitime possumus, Deum tunc posse non praemiare illud opus, ut esse dignum dignitate positiva etiam; ad formam facio cum sit actio iustitiae commutativae, consequenter, quae condigna supponat ad debitum, alias que conditiones iustitiae sequatur, non potest non ad minus, quantum vis illum offerens, aliunde sit inimicus, ut in suis passim constat. Omissis consulto ceteris: existimo non satis bene probare notari; sufficit, non ut opus sit ab amico positive tali, ad hoc ut Deus acceptet illud, et praemio afficiat.

Ad 1.um dicimus argumenti non consequentiam illius: non sequitur quod unio ad Verbum Dominum deceret esse auxilium sufficiens, quod per illud ad hoc fieret verus filius Dei naturalis et eo ipso, ac proinde debita forent illi auxilia ad expellendum peccatum. Ad 2.um dicimus, non consequentia, et ipsius probationem. Unitas solum competeret Verbo ad dicendum permissive ad peccatum, sicut causa 2.a concurrit 1.a, cum quae mere permissive se haberet, non conferret peccatum proprium Verbi, nec talis actio praeiudicaret ~~qui~~ posset illi tribui; sed cum addito permissive.

Caput. 4.

Alia argumenta solvuntur.

totum hoc caput iterum desiderat, quod continens argumenta.

Disput. 43.

De ceteris conditionibus stricte iustitiae commutativae

Caput 1.

An satisfactio Christi Domini fuerit ad alterum?

Aristoteles lib. 5. Ethic. cap. 1. hanc conditionem assignavit pro stricta iustitia, de qua cuius non nulli dixere, satisfactionem Christi non esse ex iustitia: namque Christus satisfaciens, et Deus, cui satisfit, idem Deus est: ergo satisfactio non fuit ad alterum. Permoti hac difficultate aliqui arguunt satisfactionem Christi ex stricto fuisse Patri et Spiritui Sancto non a Filio D. aut Deo simpliciter, quod probant ex illo Ioan. advocatum habemus apud Patrem. Sed contra est. Quia tres Divinae personae sunt eandem voluntatem: ergo non potest una persona remittere iniuriam alia non remittente; sed potius detinente suum ius: ergo non potest illi satisfieri, et non omnibus. Adde quod iniuria peccati facta fuit Deo, ut est in tribus personis: ergo tribus eius personis debet satisfieri.

Alii apud Card. de Lugo sine asserant non requiri distinctionem suppositorum; sed sufficere distinctionem naturarum quarum quaelibet suam habeat voluntatem potentem libere operari et alius dicibilis invitum: quapropter cum in Christo D. reperiatur ista naturarum distinctio, eius satisfactio esse ad alterum potuit. Hic minus non placet, quod supponere videtur requiri ad iustitiam dictam distinctionem naturarum, quod falsum esse ex nostra sententia constabit.

Sit prima

1 Conclusio: Ad actum iustitiae et iniustitiae sufficit fuisse quaecumque titulus personae ex parte diversi iuris, aut dominii, quin requirat diversitas voluntatum, naturarum, aut suppositorum. Prima conclusio: De facto unusquisque, et idem homo ex diversis titulis, quos habet, exercet actum strictae iustitiae erga se ipsum: ergo non requiritur ad iustitiam distinctio naturarum, aut suppositorum. Antecedens probatur. Solvere debitum est actus strictae iustitiae; sed homo exercens

simul munus tutoris filiorum alienorum, et munus patris filiorum propriorum, potest ut pater de bonis filiorum solvere debitum sibimet ipsi ut tutori aliorum: ergo potest exercere actum verae iustitiae sine distinctione suppositorum. Sicut itaque ut sustinet moralem personam patris, et tutoris, fundat illam iurium diversitatem, atque bene inter se actus iustitiae, ac si essent duae personae distinctae.

Hinc apte fit 1.° identitatem personalitatis D. non obstare quominus satisfactio Christi sit ex iustitia non solum quoad patrem, verum totius Trinitatis. Fit 2.° Christum ut caput morale generis humani posse sibi ipsi satisfacere, imo et ex iustitia satisfecisse sibi ut soli parcenti pro iniurijs, alapis etc. Ratio est: nam ut caput generis humani praebet ius personae diversum a iure, quod habet ut est caput Christi; sicut gubernator, ut caput reipublicae diversa iura exercet, atque ut est privatus homo, et ratione diversorum iurium potest ut gubernator sibi satisfacere ex iustitia ut privato homini: ergo similiter.

Si deinde quaeras, an requiratur saltem distinctio personae, qua suppositum ut satisfaciens distinguatur a seipso ut creditore? Resp.: suppositum ut satisfaciens et suppositum ut creditor appellante reduplicatione formalitate diversorum, ut sub titulis creditoris, et debitoris distinguuntur, quia nullus est creditor pro eundem titulum, pro quo debitor est: sed pro titulum distinctum, et sic de distinctione necessaria est ad exercitium iustitiae: cum tamen tituli distincti eidem personae possint competere pro denominationem saltem extrinsecam, ideo distinctionem suppositorum non requirimus. Distinctionem vero personalis etiam ex necessitate admittimus, quia admittit in subiecto duplicem denominationem extrinsecam subeunte, ut paries ut sola duobus, ut visus ab uno, clarens non erit distinctus a seipso, ut ab alio visus. Certe sola distinctio personalis terminantis integrabit, si quae sunt iuris et debiti extra se ut utrobique

paries

partes adsciscendo. Uti dictum est in nostro casu.

Obijcies.

Filius in iure non censetur alter a suo Patre. Sed Christus ut homo est filius Dei naturalis proprius: ergo non est alter a Patre Deo: ergo ipsius satisfactio non est ad alterum. Maior probatur: quia filius est veluti pars sui patris, et unum quid morale cum ipso componit: ergo non est alter a Patre, sicut et servus non est iure alter a domino, et ideo quidquid filius acquirit, domino acquirit. Propterea sanctus Thomas inter Patrem et filium, servum et dominum negat intercedere specialis iustitiam, ut ex illo tenent D. Thomas et communis Theologorum: ergo idem denique exit de Christo homine quoad Deum.

Respondeo distinguendo maiorem. Filius non emancipatus, nec habens bona castrensia, vel quasi castrensia non censetur alter a Patre, concedo: si sit emancipatus, nego: itaque inter Patrem et filium emancipatum, inter dominum et servum in iis rebus, in quibus speciale est proprium dominium servi, potest celebrari contractus iustitiae, ut aperte docent theologi moralistae. Cum igitur Christus sit filius emancipatus prout censetur suo Patri contractus inire, et Christus ut homo, qua caput morale potius fuit esse emancipatum, sive quasi specialis ius in suas actiones liberas, non est cur satisfactionem ex stricta iustitia offerre non potuerit.

Sit 2a solutio.

Christus fuit specialis titulus proprius, et ius diversum a iure Dei in suas actiones, licet cuius fuit causa sufficientis, ut posset ex iustitia toti Trinitati satisfacere. Probatur 2a solutio. Christus ut homo fuit titulus dominii liberi in suas actiones liberas, quod non conveniebat a Deo sub ratione dominii, ut patet in aliis hominibus, et insuper a nobis ex professo statuendum erit: insuper fuit dominus morale suarum actionum, et ut caput hominum fuit, quasi filius emancipatus: ergo Christus prout sensus sacerdotalis et aliter sufficientis, ut Deo ex iustitia satisfaciat, immo et ut sibi ipsi tanquam homini, pro laxi iniuriis satisfacere potuit, quas

Caput toy erat. Hoc vltimy notaverī Dñª Card. de Lugo q. Consuit soli Deo satis facty fuisse ꝓ iniurijs ꝓ aliby Chō D. illatis: nec n̄ Dñª Suarez disp. 4. sec. 5. nam Chy satisfecisse ꝓ peccatis, quatꝯ spelit erant i iustitiā. Nec placet dicendo, Dey transtulisse ius, q̄ habebat svitas, vt sibi satis faceret, transtulisse, inqm, ius in divitat, vt ipsi etiā fieret satis factio: sed hæc oīa absolute, dy strictꝯ iustitiā ꝯponimꝯ cū illa iurij diversitate. Ex dictis solvit ratio dubitandi initio cap. ꝓfixas.

Caput. 2.

An, et qua rōe satis factio Chri D. fuerit ab offendente.

Aliqui, quos tacite nō citat P. Amicꝯ disp. 6. sec. 8. indicant, sane ꝯditionē, vt, q̄d satis factio fiat ab eādē ꝑsā, q̄ offecit, nā n̄ eē absolute factꝯ iustitiā: ipsorū fundamentū est: nā eatenꝯ deprereret, quatꝯ nāria fuit iuris læsi ꝯpensio; sed ista ꝯpensatio n̄ pendet ex ꝑsā, nisi qtꝯ dignitas ꝑsæ redundat in valorē satis factionis; sed potiꝯ pendet ex ab actione satisfactoria, q̄ in ꝯpensionē iuris læsi offertur: nā id, quo ius alterius ꝯadequat n̄ ē ꝑsā, q̄ remote solū se hēt, sed opus satisfactorium, q̄d ꝑ modū obsequij exhibet: ergo si actio satisfactoria adæquat ius læsū, et n̄ exhibeat ab eādē ꝑsā, q̄ offecit, extinguit debitū toto rigore iustitiā: sed hoc hēt satis factio Chri: nā plꝯ obsequij ꝯtinet ꝓ Dey, q̄m iniurij ꝯtineat peccatū: ergo etc.

P. Suarez disp. 4. sec. 6. et P. Albertin. cū dictis locunt, et docent, q̄d licet in ordine ad iustitiā vindicativā et punitivā offensꝯ habeat ius ꝑsale ꝯ offendentis ꝑsā, vt ipsa puniat a iudice, at v° in ordine ad iustitiā ꝯmutativā, q̄ ꝯsistit in æqualitate rei ad rē, solū habet ius, vt sit

æqua-

Obijcies 3°. Cum iniustitia, et improbitas ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~
æqualis redditio obsequij cum iniuria illata, et malitia, debet
quod fiat æqualitas à persona offendente, vel ab alia.

Contra sane sequitur
Card. de Lugo disp. 4. sec. 2. nam licet ad satisfactionem in pecunia
et fama sufficiat restituere, quod ablatum est, quia in his materiis iustitia
solum intendit æqualitatem, vel in re, vel in communi æstimatione honoris alieni, quod
æque bene per tertium vnum, ac alterum æquali aut simili pollentis sta-
bilitur: at verò cum honor sit ut doceat ex communi sententia testium testificatio
debita de aliena excellentia, et cum conuitium et contumelia tollant sane
testificationem de aliena excellentia, sequitur, quod nemo potest ponere testifi-
cationem tuæ æstimationis de excellentia alterius, nisi tu ipse, qui eam abstulisti:
quod licet satisfactio in materia pecuniæ et famæ potest per alium fieri, satis-
factio tamen honoris debet necessario poni ab ipso offendente.

Et explicant alij:
nam ut satisfactio sit ad strictam iustitiam, debet non solum quoad substantiam, sed
quoad circunstantias etiam desarcire ius læsum per suam offensam: alioquin non esset illius cir-
cunstantiæ compensatiua: sed non ita se habet satisfactio honoris, quæ non exhibetur
ab ipso offendente; nam quæ ab alio exhibetur, non desarcit in dicto illo honore
quem suo peculiari actu læsit offendens, decet ponit iste satisfactionem
suæ existimationis de excellentia alterius, ad quam habet ius per suam offensam: ergo quandiu
ipse offendens non ponit testificationem sane debitam, quantumuis alij alia maiora
ponant, non satisfacit ex stricta iustitia, semper quia sua offensa manet cum
suo iure exigente talem actum ab ipso offendente.

Explicatur solum ex paritate:
si debitum firmatum est [illegible] [illegible], non satisfacit ex stricta iustitia,
licet alij eas pretiosiores, vel pretij summam persoluant: creditor enim habet ius

ad

ad illum torque, et sic clamat dno, ut dnt iuniti si ex-
igitat: q sibit p sa offensa sct sempius suy, ut exigat ab of-
fendente p priij ay, et testifficos. Hinc colligit ita sa, qd et sonu
exhibita Deo a Chro D. sit infinite max, qm q exhiberi pot a qu-
rā Crea, ad sui satisfactio Chri D. p niis offensis n fuit ex
stricta iustiā, q 3 Deq set ius ad suu sonore, q ab ipso peccatore
exhibeat.

Nihilominus existimo satisfactione Chri D. fuisse ex
stricta iustiā, neq ipsi defuisse sane conditiones, qus ea deqerit ad
iustiq, qd ut explo, dico 1o. ut satisfactio sonoris sit ex
stricta iustiā n deqerit, qd sit ab offendente ipso p sice, s3 suf-
ficit qd sit ab eods moralit. Appono exply: si Reus nec
Rli, cuq quo dng p sq moral ditiuit (qd aliunde ita eē planū e)
in satis fos offe a Rlo illate, exhibeat testifficos sue aestimationis
de excella p sq lesa, in prudentu estimoe sine dubio censebitur
ipsy Rly satisfecisse, qn remaneat 3a ipsy ius aliqd in p sa offensai
q satisfactio ex iustiā ex quoad sonore suffit qd sit ab ipso of-
fendente moralit. Ans pluribs firmat: q si tutor de cognoscat
debity, velit q illud psolvere noie pupilli, et pupillq dr illud vere
p solvere, n alia de ca, ni q una psā moralis ambo sunt.

Qd si dicas,
hoc pot admitti in solue pecunie etc., secq a in solue sonoris, 3a
est, et resp 2o ans: si aliq de una Repub. etc. inferant alteri
Reip. iniuriq, ad expiandq tales offq, iusta q satisfactione exhi-
bendq, aliq ab executoribs dicti solent eligi, ut nemo dubitat:
s3 hoc ideo fit, q oes cives Reip. unu qd morale censent: ergo
ad satisfactione et sonoris suffit moralis identas. Haec maior
Q3 sent, si ille, q offendit n apto satisfaciendq p illata iniu-
rias

et ideo alius substituat se eius moraliter eundem, qui ad aequalitatem satisfaciat: nam tunc debitor tertio sufficiat, quia per excellentiam alterius, et dignitatem alterius sufficienter compensat: quod extinguit omne ius, quod creditor habebat contra ipsius offendentis, nec potest aliquomodo esse realiter invitus de satisfactione exhibita.

Dico 2°: Satisfactio peccati est ab offendente, quatenus exhibetur a Christo Domino ut caput morale nostrum. Est contra assertum. Voluntas Christi potuit et voluit condignam satisfactionem ponere pro nostris peccatis, talis voluntas fuit moraliter nostra: quod illam censemur nos ipsi satisfecisse, qui peccavimus. Et consequenter ergo Christus satisfecit, et cum Christo nos unum moraliter sumus. Antecedens probatur: nam eo ipso, quod Christus sit institutus a Deo caput peccatorum suis pro alligatos nostram voluntatem in ipso censemur velle, quod ipse vult, et voluntas ipsius, in quo caput est, reputat voluntas nostra, sed Christus est caput nostrum in ordine ad satisfaciendum Deo: quod voluntas, qua Deo exhibuit condignam satisfactionem fuit moraliter nostra, sicut et ipsa satisfactio exhibita. Consequentia est legitima: de minori nullus theologorum dubitat. Maior constat in Adamo, cuius peccatum ideo proprium cuiusque fuit, quia Adamus fuit caput nostrum, ut pote omnium parens, ac proinde ei fuit alligatas omnium voluntates, idem patet in tutore cum pupilli, aliisque casibus in humanis: quod eo quod Christus sit caput nostrum, nostrae voluntates taliter in ipso sunt, ut per ipsius satisfactionem de rigore iustitiae nos satisfaciamus Deo.

Sed contra insurgit Card. de Lugo. Licet Christus fuerit caput morale nostrum in ordine ad merendum pro nobis, at voluntates nostrae non ita fuerunt in Christo alligatae, ut illius operatio censeri possit operatio nostra; quis non dicat omnes homines in Christo operatos, passos, ac mortuos fuisse. Sicut alligati fuerunt

voluntatis nostrae in Adamo, taliter, quod verum sit, quod illius peccato peccavimus omnes ratione alligationis voluntatis: ergo satisfactio Christi Domini nullo modo est ab ipso offendente.

Confirmatur, et probatur quarto ratione ipse Lugo. Licet admittatur, nos per alligationem majorem voluntatis in Christo esse moraliter bene operantes per ipsius operationes, ad hoc satisfactio, ut condigna nequit censeri nostra: ergo satisfactio ut condigna non est ab ipso offendente. Antecedens probatur: Opus Christi ut condignum satisfactorium est opus ut condignificatum a persona Verbi: sed subsistentia deduplicatione nequeunt operationes Christi deputari moraliter nostrae: sicut si deinde per operationes Christi infiniti valoris non possumus denominari infinite merentes: alioquin per alienam iustitiam possemus etiam denominari sancti: ergo operationes Christi ut infinite dignae nequeunt censeri moraliter nostrae: ergo satisfactio Christi non est moraliter nostra.

Pro solutione argumenti animadvertendum est multipliciter posse voluntatem alligari in capite morali, vel in alio. Primo absolute et simpliciter ad bene, vel male operandum; et tunc quidquid taliter operatur caput alteri eodem pacto imputatur. Vel fit alligatio in ordine ad aliquid in particulari, ut ad contractum, ad solutionem, ad concessionem etc. Sic tutore contrahente dicitur pupillus contrahere, quamvis tamen pupillus honeste, vel turpiter ~~[illegible]~~ in tali contractu operari, et tutor honeste, vel turpiter in genere moris operetur contrahendo: et ratio est: quia voluntas pupilli non alligat tutori ad fines bonos, vel malos moraliter, sed in ordine ad voluntatem contrahendi, ut abstrahit ab hoc, vel ab illo fine, hac, vel illa moralitate.

Ceinsolvit

Hinc. Dixit aggreg: nam hoc 2º. mº. nrę voluntaes fuerunt in Chrō, q ipse caput nrū situs fuit in ordine ad merend. et satis faciend: et nos in ipso dicimur mereri, et satis facere, lz n dicamus, in nobis ite mereri; q effectio iustitudinis annexa e ipsi, qui ipse operanti, aut sentienti voltas membrorũ alligata primo mō. Ex hoc stat bene, qd dicamur digne satis facere moraliter in Chrō: nã quoties aliqs vices meas assūmens pro me solvit, ego dicor abstē solvere: q mihi imputat: qd si talimō, l ex tali fine solvat, n imputat mihi, ut pt in tutore. Aliter evenit in pecc.º Adami, in quo nos oes dicimur male fuisse operati, et peccasse: discriminis rao fundat, in diverso mō, quo nrę voltaes in chrō fuerunt, et in Adamo, sive in diverso mō, quo ambo fuerunt capita nostra: nã Chrūs D. fuit caput nrū. et ut tale obtulit p nobis satisfactioe; at vero q dicta satisfactio n fuit absta, sed sub condit.e qd disponeremur ad satisfactioe pticipand, ideo n dicimur abstē operari, pati, et mori in Chrō: sicut in Adamo dicimur peccare, q abstē, et independenter ab alia dispoē nrā demeritum e nobis oibus, et hoc pacto in Adamo fuerunt nrę voltaes. In nrā cert dato anti, manao cap.. ob nuper dicta. Ad pbtioē nō ans. ad cap. nō miny: nã satisfactioes hi ut e digna censet utiqz nrā, lz dignitas n a nobis, sed a nrō capite illi proveniat, cui in ordine ad effy talis satisfactiois alligati sumus.

Dico 3º. Si creditor velit acceptare satisfactioe ab alio ex libitu, tunc satisfactio fiet ex stricta iustitia, lz n fit pprie ab ipso offendente concursu sui pacitae vigentis pbo, et explo. Si Petrus furatus est equum, n satisfacit restituendo alium pigno, l pretium p equo, si equus extat. Ita sentit cois DD. sed: at si creditor dicat, se potius velle pignus, aut pretium, qm equum ex toto rigore iustitię

fieret illi satis dando etiam: quia licet si ipsa offensa dicat, se malle honorem exhibendum a persona digniori, quam ab ipso offendente, de qua quia directe debebat ius, satis fieret illi ex iustitia stricta, licet satisfactio non fit ab ipso offendente. Patet consequentia, ex paritate: nam sicut ex offensa consurgit obligatio reddendi eius honorem, qui provenit ex testificatione de opinione excellentiae alterius facta a reo, qui debet honorem, nec refert, si reddat de valente aut malo, per alium quam per se, ita quod curatus de equum, cuius si existat, reddere tenet: et sicut ex voluntate creditoris potest fieri mutatio quoad solutionem equi, salva iustitia, ita et in satisfactione honoris fieri poterit. Quod autem ea voluntas gratiosa creditoris non tollat locum stricte iustitiae, dubitari non potest: aliquando enim tunc omne ius creditoris extinctum maneret: et ceterum.

Ergo si

Christi satisfactio loco pro alio fuisse ex iustitia nisi probabilissimum est: Deus enim in sacra pagina saepius declaravit suam voluntatem de accipiendo in satisfactionem pro nostris peccatis merita sui filii, cum viderit impossibilitatem ex parte hominis ad reddendum aliquam satisfactionem: ita patet ex illo Isaiae: Si posuerit pro peccato animam suam videbit semen longaevum. Hac enim voluntate constitutus fuit Christus caput omnium in ordine ad satisfaciendum Deo, et proinde ex utroque sub titulo satisfactionis evasit stricta iustitia.

Ita locum ex Card.

de Lugo initio capitis in divinis adductas dendum est; quod dato ille, qui offendit impotens est satisfacere, et alium digniorem pro se substituit, satisfacit ex iustitia, etiam potest exhibere ipse testimonium suae existimationis de excellentia alterius: qua propter cessat ius quod debebat de ipsum offendentem, nec potest manere creditor rationabiliter invitus pro certo cum commutatio facta sit

in perq ipsius: atq. solo impotens est ex se satisfacere Deo,
et aliunde Christus factus est caput, et satisfactor pro homine: quod ista
satisfactio fuit ex rigorosa iustitia, ex dignitate ab ipso of-
fendente moraliter. Et non sufficere ex eo; quia tantum sufficit ad adim-
plendum istius conditionis: moralitas enim in suis minimis debet, non solum ae-
quivalet, sed multoties praevalet dignitati.

Ad 3. hoc dico, satisfa-
ctionem Christi fuisse satisfactivam pro offensa, quia ad circumstantias
ex eo, utpote ex solita moraliter ab ipso offendente. Ad
paritatem ex torque furato, dico 1º non deesse aliquos, qui cum
Navarra lib. 4. de restit. cap. 1. d. 3. docuerint, peccare so-
lum contra charitatem, qui pignus aliud, vel aequale, vel melius restitueret.
Sed adhuc non admissa sententia, nemo dubitat, quod si perierit
pignus furatum satisfactio fit ex toto rigore iustitiae restituendo
aequivalens: quod filius in restitutione honoris. Adde, et sit 2º respondeo
quod superveniente pretiosa voluntate creditoris, ex parte 3ª neque debitum nul-
la potest remanere dubitandi ratio.

Sed obijcies. In nullo actu Christi
D. potest inveniri arithmetica aequalitas cum nostris peccatis, imo
neque ... alicuius qualitatis satisfactivae, quod est in qualitate sa-
tisfactiva, quae datur in opere meritorio Christi D. excedit infinite
nostrum debitum: ergo ex libitio ~~sui~~ virtutis satisfactionis, neque est
ex iustitia commutativa, cuius species tota est in ponendo aequalitatem
inter res commutabiles. Resp. dato anti. negando conseq.: iustitia enim
commutativa in sua parte contendit, ut nil agni illati maneat ir-
reparatum sufficienter, quod si superabundanter reparet non erit contra
istius iustitiae qualitatem, ut patet.

Caput. 3.

Vtrum satisfactio quae excedit debitum, sit ad illud acceptanda?

Executio iustitiae satisfacientis, quae fit secundum substantiam, et omnes circumstantias debitas in quacumque materia, sive honoris, aut famae, vel pecuniae, distans est apud omnes, quod non potest non acceptari a creditore: quod si recusaret, non ipso non potest aliud pro ea exigere: Quia satisfactio omnino adaequata extinguit ius in creditore, et dat ius satisfacienti contra ipsum creditorem. Vt statim ab obligatione solvat, nec debitum, vel iniuria vltra pendeat, etiam non expectato creditoris consensu: Ex. gr. restituis pro idem pallium, quod abstulisti, sine vllo damno emergente ex ablatione, haec satisfactio repelli non potest, et si repellatur ad nil vltra teneris. Similiter offendisti aliquem, exhibes illi satisfactionem, quae in prudentum iudicio censetur adaequata cum iniuriis illi: ea non potest a creditore refutari, nec tu aliam exhibere teneris, si refutet. Ratio a priori desumitur est: quia offendens non tenetur ex iustitia, ad aliud, quam ut ponat offensum in eo statu, in quo erat ante offensam: sed hoc praestat per satisfactionem omnino adaequatam, etiam non expectato consensu ipsius creditoris, immo etiam repugnante ipso: ergo etc.

Aliter evenit, quando executio iustitiae satisfacientis est adaequata secundum substantiam; non vero secundum omnes circumstantias; tunc non potest debitor eum repellere, aliquid exigere: nec ius acquirit debitor, ne cogatur vt aliter solvat. Et hoc in eo, qui restituit aequivalens pro re ablata; tunc creditor non statim tenetur acceptare talem satisfactionem, nec debitor remanet immunis ab alia solutione. Ratio desumitur est: quia tunc debitor non exequitur iustitiam, quae obligat absolute, hoc est secundum substantiam, et secundum omnes etiam circumstantias, nec ponit creditorem in eo statu, in quo antea erat: debitor enim non debet illud aequivalens, sed rem ipsam ablatam, et

existat, et ex quibus tenetur ponere creditorem in statu pristino: gratiae
sit discurrendum in restitutione honoris, et famae.

Hic certa sunt apud
omnes. Vlterius procedendo occurrit difficultas apprime celeberrimus, an
satisfactio, eo ipso, quod pendeat aliquo modo a voluntate creditoris, ut
acceptet, non sit ex rigorosa iustitia, ut si debitor libera admis-
sione, vel ex pacto aliquo anti acceptet aequivalens pro re ablata, sa-
tisfactio evadat ex stricta iustitia, necne. Vazquez disp. 9. alijs
in locis secutus Ioan. de Medina et antiquiores alios. Universim pugna-
nat nullius satisfactionis iustitiae pendere posse a pacto, aut voluntate li-
bera creditoris, sed eo ipso, quod sit ex iustitia, talis esse, ut obliget cre-
ditorem ad acceptationem, et in eo extinguat omne ius ad ulterius exi-
gendum satisfactionem, quae independenter a voluntate creditoris debitum ex-
tinguit: Et hinc fit, quod apud Vazquez haec sit legitima consequentia:
Creditor potest non admittere satisfactionem: ergo satisfactio non fit ex iustitia.
Sicut et ista: Creditor non potest iure satisfactionem renuere: ergo est ex iustitia.

Omnes ad istam pria obtem-
perant Vazquez. Satisfactionem Christi fuisse ex stricta iustitia (sicut
et dari iustitiam strictam inter Deum, et creaturas), quia Deus non nisi dependenter
a suo pacto tenetur admittere satisfactionem Christi pro peccatis: ante
non adpactum, pluribus de titulis poterat eam repellere, vel eam sibi as-
sumere alijs titulis, et iuribus: primo quia non offerebatur ab ipso of-
fendente, sed ab alio ipsius nomine: 2° quia fundabat in gratia, sive
gratiosa acceptatione Dei creditoris. Unde sicut gratia potuit denegari
ita et satisfactio potuit absolute non admitti: 3° quia oblata satis-
factio non erat de bonis ipsius offendentis: sed potius de
bonis creditoris: Deus enim nil denuo acquisivit per opera Christi D.
sibi oblata: quarto demum quia satisfactio fiebat ex alias debitis,

satisfactio Christi D. acceptata non fuit ex iustitia, nec remissio pecca-
torum, quam intuitu illius Deus nobis praestat, sed per actum stricte iustitiae,
obligationes quae ex ipsa emanantes. Sic P. Vazq. eiusque discipuli
in quo non parum dissident a veritate indicante; ideo Christi satis-
factionem potuisse non admitti a Deo, quia non erat condigna.

Exceptione

Opponit P. Suar. disp. 4. sec. 5. asserens, satisfactionem,
si sit condigna, quoad tota substantia et circumstantias pretio aestima-
biles, posse cadere ex stricta iustitia, ut obligatio illius accep-
tandi in creditore dependeat a pacto, l. et si libere eius ac-
ceptet sic, et nunc, accipiendo adversus expressius iustitiam non legem
quod oblata satisfactio non possit reiici a creditore. Unde haec
contra nulla est X. La P. Suares. Creditor admittit liberaliter
satisfactionem: ergo talis satisfactio non est ex iustitia. Hinc in-
fert Suarez, pro praesenti materia, potuisse quidem Deus absolute, et in-
dependenter a pacto non admittere satisfactionem Christi pro pec-
catis suis per se: quia potuit non admittere Christum ut caput ipsius
l. quia creditor Christi potuit pro aliis debitis sibi vendicare;
at interposito pacto, ut illud intervenisse dictum ex sententia et
SS. Patribus non potuit Deus non acceptare satisfactionem Christi
nihilominus Christi Dominus satisfactio fuit ex toto rigore iu-
stitiae.

Haec sententia plausibilior semper extitit in scholis, plures
habuit sectatores, quibus et nos libenter adhaeremus. Pro cuius
intelligentia ante omnia duo principia stabilire prius oportet. Primum sit: ista
opera satisfactio ex iustitia, cum libera admissione talis satis-
factionis ex parte creditoris. Patet. Petrus debet Paulo centum ex
contractu et alias centum titulo diverso: Expone titulus

iitos nullus inter se sere antelatione dimissi solvat centum, possum ego illa admittere per obligationem iustitiae, quae statim manebit extincta, idque ex rigorosa iustitia: et tamen ego non tenebar illa admittere ex tali obligatione: quod confirmatur: Quia ponamus debitum esse anterius alio, et ea centum offerat mihi Petrus pro posteriori debito, possum ego ea admittere, vel recusare pro illo titulo, et tamen si ea admittam, Petrus ex iustitia mihi satisfacit pro debito posteriori: quod confirmatur 3° : si Petrus debeat centum Joanni pauperi, et centum ipsi offerat in eleemosynam, alias soluturus debitum, nihilominus potest Joannes acceptare illa centum in solutionem sui debiti, quo eo ipso ex iustitia manebit extinctum, quin aliquid ultra posset exigere Joannes: quod stat satisfactio ex rigore iustitiae, quamvis admissio illius sit creditori omnino libera.

Hinc legitime inferri potest, quod licet diceremus, satisfactionem, si sit Deo pro peccatis oblatam, esse debitam Deo aliis titulis, videlicet titulo creatoris, aut iuris ipsi, adhuc potest Deus pro sua libertate velle eam acceptare ad infusionem pro peccatorum ad [illegible], et ad satisfaciendum pro illis, sicque satisfactio cadit ex stricta iustitia.

Sit 2a [illegible]. Stat oppositum quod creditor non teneatur admittere satisfactionem nisi ex pacto, et quod adhuc talis satisfactio in se digna cadat ex stricta iustitia. Hoc prius docuit [illegible] Lorca. Secundum admentem P. Suarez [illegible] opusc. de iust. sec. 2. Ubi docet dari plures obligationes iustitiae resultantes ex pacto supposito, ita quod sine pacto non daret talis obligatio, ut constat exemplis [illegible]: nam in domibus principum [illegible] plures sunt qui gratis comitatum, et alia obsequia similia [illegible] ipsis, quae a servis exhibentur,

Cum ex se sint pretio aestimabilia, vi cuius pactum consensisset Dominus obligarent ex iustitia ad stipendium, et solutionem, ut obligant dominum servorum; et tamen potentia non sic obligant, quia fieri illi [illegible] sunt, ex beneficentia, et liberali collatione: ergo dependentia a pacto non opponitur strictae iustitiae; quin immo dari nequit obligatio iustitiae resultans ex obsequio [illegible], quin praecedat pactum explicitum, vel implicitum.= Cum quo de hoc pacto implicito nullibi [illegible] a parte nostra P. Vazq. quapropter dissidium solum de vocabulo versari inter P. Vazq. et Suarez hoc in puncto, non immerito iudicavit P. Vied. t. 2. tr. 9. Controv. 3.

His omnibus adde, quod multae sint obligationes iustitiae ita dependentes a pacto, ut sine pacto non consurgant: ut patet in pluribus stipulationibus, et conventionibus, quae ita pendent a pacto scripto, ut sine illo non subsistant: pactum est tamen nudum, quoniam vestitum, ut emptio, venditio etc. inducunt obligationem iustitiae, siquidem transferunt ius, et dominium: ergo obligatio ex iustitia potest dependere a pacto.

Ex huiusque dictis manifeste infertur, eius dispositionem [illegible] satisfactio repelli non potest a creditore absque [illegible] negari ad veram et propriam satisfactionem ex rigore iustitiae. Probatur huius assertio. Sic breviter formo. Satisfactio de que valentis [illegible] deoblata, ad hunc ista existente, potest iure repelli a creditore, ut fert communis Doctorum sententia: atqui si supponatur pactum ex parte Creditoris, per quod se obliget ad eam acceptandam, vel, si liberaliter, et sine pacto eam acceptet, satisfactio evadet ex iustitia saltem quoad substantiam: ergo ad satisfactionem ex iustitia non requiritur quod ipsa nequeat absque repelli. Consequentia probatur: maior

ut indubitata: probo minorem. Cum satisfactio extinguit ex iustitia debitum quoad substantiam: quia ut [illegible] neque tunc substantia debiti solvit ad aequalitatem: solvere autem debitum, et extinguere debitum, sunt [illegible] [illegible] [illegible] connexa: quia non dicatur tenere adhuc ex iustitia ad debitum rei pignoratae illius, quia aequivalens eius solvit, ita volente, et patiente creditore: ergo etc.

Addo, quod nunc diximus sufficiunt, ut illa satisfactio evadat ex stricta iustitia, et probatur: nulla potior satisfactio ex iustitia exhibetur, quam ea, in qua quidquid censetur pretio aestimabile dum creditoris, solvit ad aequalitatem; sic se habet solutio de qua nunc: ergo.

Dices, ergo circumstantia, ut quod eadem res pignorata restituatur, esse debitum ex iustitia, imo, et esse pretio appretiabilis, propter specialem affectionem animi erga illum, unde docet P. Lessius cum multis lib. 2 de iust. cap. 21. licere rem peculiaris affectionis per carius vendere: ergo quandomodo eadem res non restituatur, satisfactio non evadit ex toto rigore iustitiae. Resp. ut eiusmodi satisfactio sit ex toto rigore iustitiae sufficiet, quod ex voluntate domini aliquid plus ipsi tribuat ratione peculiaris affectionis: sic enim nihil pretio aestimabile insolutum manebit, eritque satisfactio ex iustitia etiam de capite.

Hinc infero, et addo 2o. satisfactionem exhibitam, ut nunc dicebamus extinguere debitum ex iustitia non solum quoad substantiam, verum etiam quoad circumstantias seu omne illud, quod in ipsis recipit pretio aestimabile, cuius aequalitatem intendit ponere iustitia commutativa. Ex quo [illegible]: si res pignorata est [illegible] [illegible], et modo non extat, satisfacit ex toto rigore iustitiae quoad substantiam et circumstantias, si pretium iustum persolvat, (supposito non dari damnum emergens, aut similia) quin teneat aliquid

Ultra dare hoc iuris, qd drug. debat pro suo sug: q illud ius pcise ut tale n. censet pretio estimabile ultra estimonem rei sedis de: q si sibi ex pacto, vel ex libera admissione creditoris admittat pretiu oio equivalens pro re iurata ad sui existente, satisfactio evadet ex rigorosa iustitia etiam quoad circumstas. Et hoc: nq. qq. constat illi destructio equidlationis, potiori iure qt tu p. gtrace pacty seu libera admissio creditoris: si illa destructio constat qd satisfactio evadat ex toto rigore iustitie etiam quoad circumstas. Et n. pstet eadem nt. res iurata, sed alia equivalens: quo id constabit pacty, et voluntas creditoris. Consqr: nq creditor pro pacty nihil amittit, nihil demittit de suo; sed tm commutat ius pro iure, ius scit. qd debat in illa n. ex. pro iure qd acquirit in cio equivalente, qd q de ius pcise ut tale nihil estimabilis e. sed estimonem rei sedis de: q cum satisfactio ista sit oio adequata sedis substa, et circumstas pretio estimabiles censenda e. ex toto rigore iustitie etiam quoad circumstas pretio dignas, de qq. tm curat iustitia.

Sed dices. In hoc casu fit a creditore aliqua gra debitori: q n. exerceat strictam iustitia quoad oes circunstas. Et hoc, nq ubi intervenit gra, cessat iustitie rigor. Resp. dinegdo any: fit gra debitori sed aliqd appretiabile pretio, no: aliter dco. Qdo gra n. fit demittendo aliqd ad equalitas iuris ptinens ut debet strictae iustitie: ut si Petrus gra faciat Caio, vendendo ipsi id, qua indigebat iusto tm pretio: sed qm alias n. venderet. Addo, qd in eo casu etiam fit gra creditori dando pro re pretiu s. abundans: sicut n. creditor poterat exigere pro ipsa recusando pretiu loco ipsius; et debitor poterat obligare creditorem, ut id suu acciperet, qn iste poterat cogere, ut sibi pretiu pro illa daret: nec e minor gra offerre pretiu suorum loco ei

ablatq, qm n exigere ex ablatq sub dat ... symi ... si vnq dei magis affectq sit q satisfactioe p qd eq valens factq. q̃ ipse plus displiceat, et merito insatisfactioe Xpi D. qm insatisfactioe quiuis, q̃ illo fuerit liberq eq offerre, l, n offerre p nisi peccati, n ē cur ex eo dicto capite satisfactio Xpi deficiat a rigore iustitiæ.

Sed tertio ipse, q d it satisfactio Xpi potuerit abte, et ante n admitti a Deo, necitas q eq admittendi orta fuerit ex pacto Dei inito eq Xpo redemptore p eius sui, et sol ex aliquo ante, qsi d eu eq soiq delictis in manu filij sui, nihilomq tradit ex toto rigore iustitiæ n solq quoad substq, sed abte, et quoad circumsta. Ille dina ē illa legitima ex dictis toto hoc cap. ut p pendenti facile p[illegible]abit, et ideo n repetenda.

Ut ... clarius explet, qu pacto pa credit[illegible] trois pot aliqo n solq n obstare iustitiæ, verq destruere eq rigq statq, ut p ea eisa teneat satisfactioq acceptare, p one s[illegible] de media plebe iniurias irrogasse regi: si postea rex ise faceret, q ille plebeiq ab alio regi sibi æquali adoptaret in filiq poet utiq ite adoptatq, p functo iq adoptante satisfacere regi offenso ex rigore iustitiæ, ut pote æqualis iq dignitatis eq illo, ut pt; et tn ista satisfactio penderet a pa illa ante: l. filiq pacq patris q de acceptanda l. si satisfactioe [illegible] obe[illegible] stricti iustitiæ.

Scio n defuisse aliquos, q cēuerint ratio regi ad iustitiæ illq satisfactioq, nempe, qd creditor teneat acceptare, eq q regni ins satisfactione Xpi D. q hic abte Deq cœpit, ad acceptatioq, qui p bant l. ex D. Anselmo lib. 2. cur Deq ho, cap. 19 sic fante

esse video, ut Christus D. [illegible] retribuat, aliogn, aut iniustus esse videre-
tur, si nollet, aut impotens, si non posset. Probatur 2.o, quia tanti va-
loris sunt opera Christi oblata, ut simul etiam debita superaverint, quod debet ad
[illegible] Deus, ut ea admittat, nisi eruerint aliquo pacto. 3.o, quia Christus
obtulit satisfactionem ea intentione, ut a Deo acceptaretur: sed volun-
tas Dei non discordat a volunt. Christi; sed non summe [illegible]: ergo etc.

Sed haec licet [illegible] videntur: ad primum
dico, D. Anselmus loquitur tantum contra necessitatem ex suppositione pacti. Ad
2.um satisfactio Christi licet ex se sit abundans, illius debitis supplere
non potuit: est non diversus lineae: quia de infinitate satisfactionis requi-
rit aequalitatem [illegible] substracta dei ablatis, iuris quod [illegible]: ius autem [illegible] of-
fendens facit ipsum offendentem, ut ab eo satisfactionem extorqueat. Accedit
quod [illegible] opera Christi aliis de titulis sint Deo debita, absque pacto
[illegible] non potest Deus obligari ad acceptandum illa pro peccatis. Ad 3um
potius voluntas sua [illegible] se debuit conformare Deo, quam e contra; et ideo
si Christus D. non praescivisset, Deus acceptaturus sua opera in satis-
factionem [illegible] debiti, numquam illa efficaci affectu sic obtulisset,
sicut de facto illa non sic obtulit pro Angelorum peccatis. Notan-
dum sic, quod ut casu isto [illegible], supponendum erat per impossibile, voluntatem Dei
[illegible] opponi voluntati Christi D. Et tunc si in eo casu satisfactio
Christi [illegible] Deus et invitus ad acceptationem [illegible] intentum illa
dao: sed hoc satis difficile est, et ideo reijcienda.

Nihilominus
tamen iudico, non inconveniens posse persuaderi Deum etiam sine ullo pacto te-
neri ad acceptandum satisfactionem Christi pro nobis oblatam, si sup-
ponamus ea non deberi Deo aliis titulis, de quo (quaestione infra) hoc discursu.
Homo tenetur Deo satisfacere pro peccato et per se ipsum hoc exequi non potest; at
vero Christus D. potest, et vult, et nostrum volumus eam Christi satisfactionem

Deo offerri pro nobis: quod Deus ex iustitia tenetur eam acceptare, dummodo aliunde non sit sibi debita. Probo sane hoc ex diuina satisfactione, verbi atque recepta, dum inquiunt doctores, ut ablatio famae deat pecunia, vel alio simili compensari, quando fama restitui nequit. Licet quamuis dissentiant Doctores: affirmant plures: nam non pauci: ratio istorum est: quia aequalis famae non reparatur per solutionem pecuniae: neque satisfactio pecuniae non est in eodem genere, neque est aequalens honori ipso: alioquin sequeretur e contrario, quod qui deberet alteri ingentem pecuniam, nec esset soluendo, posset, imo etiam teneretur satisfacere creditori exhibendo illi honorationes, ut pote quid aequalens suo debito; quod tamen nemo sanus unquam affirmare ausus est: ergo qui famam abstulit non tenetur pecunia illam compensare; aliter discurrendum est, quando in potestate debitoris est ponere quid aequalens rei, cui debet, tunc tenetur soluere per aequalens; ut patet in furato tritico, non potest restituere nec triticum, nec pecuniam, potest autem reddere oleum, ut in morali aestimatione aequalens tritico, tenetur oleum restituere, et creditor tenetur eum acceptare, si aliter ante fieri solutio non potest. Hoc fundamento docent satis bene graues doctores, eum, qui infamauit alterum in aliqua materia, si postea non possit famam restituere illi in eadem materia, possit tamen in alia, teneri satisfacere exhibendo illi famam in alia materia, quia una fama aequalet alteri in genere famae.

Ex hac probabili doctrina sic propositam assequitur illa conclusio. Creditor tenetur acceptare satisfactionem aequalentem, quam offerat debitor, qui aliter soluere nequit ut nuper videbamus: nam debitor eam tenetur exhibere, proindeque creditor acceptare debet: haec enim sunt correlatiua: atque satisfactio, quam in Christo exhibemus est superabundans, et in eodem genere honoris oblati plusquam: ergo Deus ex iustitia tenetur eam acceptare: alioquin maneret solum liber ab obligatione satisfaciendi pro peccatis, quia satisfactio alia est sibi impossibilis, et ad impossibile nemo tenetur: ut patet in latrone, qui ad extremam inopiam deuenit. Ex dic-

tis toto hoc cap.o ostendat, quod sive hæc conditio admittatur, ut necessaria ad strictam iustitiam, sive non, satisfactio Christi ex hoc cap.o non potest deficere a rigore iustitiæ.

Caput 4.

Utrum requisita sit in satisfactione Christi D. 5a conditio iustitiæ.

5a conditio est ut satisfactio non fiat ex bonis creditoris, id est ex bonis, quæ sint sub eius dominio, et computentur inter propria creditoris illius, et clarum est: nam si satisfactio fiat ex eiusmodi bonis, creditor nullo pacto tenebitur satisfactionem admittere. Hic vacat recurrere ad gratuitam admissionem, vel ad obligationem admittendi ortam ex pacto; ad hoc enim in utroque casu satisfactio Christi fieret de bonis creditoris. quia cum Deus nequeat abdicare a se ius, quod habet in creaturas omnes, gratuito acceptare opera Christi in satisfactionem, vel ad hoc ex pacto se obligare, potius esset Deo gratis condonare iniuriam, quam satisfactionem admittere: nam per talem admissionem non constituuntur ea opera posita extra dominium Dei, et computata in bonis Christi, ut requirebatur: quod illustratur. Si servo debenti mihi centum, ego tribuo illi centum ex eo fine, ut mihi solvat debitum, profecto perinde erit, ac sine circulo illi debitum condonare: ergo si dicatur, quod Deus cessit iuri, quod habet in actiones Christi D. eo solum fine, ut per illas sibi satisfiat pro nostris peccatis, potius erit fateri, Deum gratis condonare peccata.

Hæc, et

Similia fundamenta multos traxerunt ad asserendam satisfactionem Christi defectu huius conditionis deficere a rigore iustitiæ: cui asserto insistit Ol. Vasq. hoc potissimum nixus fundamento: Satisfactio ex iustitia requirit, quod satisfaciens faciat, ut aliquid sit sub dominio eius, cui fit satisfactio, quod antea non erat, nec iure ad ipsum pertinebat: sed omnia Christi opera

fuit sub dnio Dei, Ut pote opa Ejs, et honor ex illis pveniens deberet, imo sub ipsius dnio est: q. Mar. pr: Hec satisfactio ex iustia est ad resarcienda dana illata in fama, et honore: hoc a. ex iustia n resarcit, nisi p aliqd, qd denuo venat sub dnio q offe, nasuig mi satisfactio set hoc ut ex restituois: q. Ctra.

Confirm: qui iustia reqrit iuris alteritate int duo gentes, aliog n poet int illos servari vera utilitas: sed qui se suaq. Ctra habet sub dnio alterius, n servat iuris alteritas: hoc pacto se set Eis Crea. cu Dei, et quoad aius suos liberos: q. Ctra.

Ex Suarez

sic Sect. 6. docet n obstare adiuntis in pnti dna, qd satisfactio fiat de ijs, q sunt sub dnio Creditoris: das est: q haec satisfactio n venit in datis, et acceptis, qualit se set restituo, sed in actioe, q tanty de honoris, ac revere dependat pro offense, qty intulit iniuris ipsa offa n consistit in translatioe alicuig dnij, sed in exhibitioe obsequij: hoc a. recte fieri pot pro offensis, quty vis ista sit sub dnio Creditoris: q.

Confirm

hoc sa ex Card. de Lugo disp. 2. sec. 3. iustia, et satisfactio solu intendunt, ut quis, aut iniuria affectus n sit minus in suis bonis, qm si leg n foret: sed hoc toty stare pot, et satisfactio fiat de bonis ipsiug Creditoris. q. Primo: si servus furatus e equu a dno suo, l illig famu lesit crimen ipsi imponendo, utrig satis faciet si restituat equu, et retractet eady, q dixit: et tn hoc utrq pputabat in bonis Creditoris, erga iure dnij poterat exigere equu, et qm cy q alig actiog et laudes sui servi: q. Ctra.

Ulius pro pnti ma infert citatus D. satisfactioes

Chi pot dici exlip. iustic. soe cap. attento, q. tu poet Deg. talj satisfactioj aliunde sete insuis bonis; desficientibj } tn diuis peccatis, Deus n acceret illy eund. honois, q. y mo, l. q. ab y n incarnaret, l. q. n fareret: qua ppt ita p peccaty honor Dei lesg sit; tn posita Chi satisfactioe nil ming set honoris Deg, qm si so n peccasset. Ex ringe n nisi re addiderunt ad satisfactioj ex iustia exigenda a dno suffice, t. q. a re satisfactiois nihil ming sedas e sg insuis bonis, qm esse si eg n habet, sed, q. q. Dng n exigat satisfactioj illg, ut alio tit. sug: ay mo n eg n exigat, it exigere soet eunc honoris, q. mo p satisfactioj exi oet, utiq uidat, q. satisfactioj creditor istuit nihil ming sent in bonis suis, qm si n eet, ergo ej satisfactio ex iustia eradit.

Mitto alios Antiquores Albert. Capreol. Ferrar. q. satisfactioj Chi Deo nullo pacto fuisse sud dnio Dei creditoris ppugnamt, q. potig Chy satisfecisse p aliqd, qd erat totalit. sug: rao istoz e: q. a Vny soe Unioj set peculiare dniy in actioes Chi, qd n sent dnee Deus. Et sic Doe potuit satisfacere ex sibi ppijs. Hec e author. seil.

Ero resolut. istig difficultatis supponendo ex lenajs dissg. Sgti, Deg sete dniy pprjy in oes res, et actioes creatas, quatg eas oes imate pducit, ac conseruat. Hoc dniy tn actiony liberay, n e ad ipsy saptiale, q. fundat in dlusu uti, a cs esse, lit ptialis; imo et crea lib. set ppeg tituly dniy in actioes suas lib. quatg pot libere ab ea detrant ipsi pdibuunt, et n Deo. De alijs dnijs ipsog mox erit sermo.

His positis dico, q. Deus n pot a se abdicare dniy illud ppriy creatoris, q. neqt n imate deinrere ab leg Diy pduction. dniy et q. vocant Excell. abdicare n pot;

ut dnius moralis rerum creatarum, ita Deus ut sui partem transferret in creaturas, ut amplius ad ipsum non pertineant in eo genere: Deus enim retinet dnium morale fructuum, quae in agro Petri nascuntur: alioquin Petrus nequiret tales fructus vendere sine expresso Dei consensu: similiter dnium morale in proprias actiones liberas quisque retinet: Deus enim hoc reliquit in manibus sui cuiusque arbitrii, quod et Christus D. fecit plene, atque contulit dominium in suas actiones liberas.

Hinc facilius est resolvere propositum difficultatis in parte affirmativa, quam supra probo. Ut satisfactio evadat ex toto rigore de iustitia quoad praesens punctum attinet, requirit, quod bona ex quibus datur dantur sint sub dnio morali creditoris, taliter quod creditori liberum sit eis uti pro suo libito in quemlibet usum (sic Rex, qui dominus sui equi potest sine iniuria, vel illum occidere, vel aliter eo uti prout voluerit) imo potius debitor teneatur dare sibi dnium morale in tali bona fundatum in aliquo titulo proprio, ut in eo dnio requirit: atque satisfactioni Christi D. hoc unum defuit, siquidem ipsius actiones meritoriae non subsunt dnio morali Dei; sed potius dnio morali ipsius Christi D. fundato in titulo proprio suae donationis: quae satisfactioni Christi non defuit praesens conditio iustitiae, quod scilicet non fieret de bonis creditoris.

Ex dicta igitur resolutione facile repellunt ipsi, et rationes oppositae. Ad 3 in initio capitis adductam resp. Deum posse a se abdicare dnium morale ordinarium prout competit morali dnio supremo, sive excellentiae eius et hoc sufficere, ut ex rebus, quarum dnium morale abdicavit, sufficiat satisfactio ex iustitia: sicut enim reges illi deputant in bonis regis, et non ipsius Dei. Ad exemplum adductum casum, in ante adductis; ad hoc si Petro mihi debenti centum, ego tibi tuam centum

abte, et adquar ut usus, quos libere duerit et dum si luss
p qualibet ea lenty mili p solvat, utique ex iustitia sa-
tis-faciet debito. Hoc pacto de set libertas, qm Deus tri-
buit, et conferat in suis legis, pari et dno de suerunt actio-
nes lib. Dei D. Sicque adte eximpdit lib. ipsi ffere.
Qd a. fitnis Incarnois fuerit satisfactio p pecc. sicut
n tollit libertas actiibus Xri, ita nec morale dnij in
ipsis, ac p inde nec qd illas Deo offerens, ex iustitia sa-
tisfecerit.

Ad secundam Confirmationem data mai, dist. mi-
y: Opa Xri si sub dnio morali Dei, no; sub dnio
physico simultanei, dao min.: 1m sufficit ut
Xus adte dicat dnij suaz actionj, seni quod eg iuris alteritat
a Deo, ut p suo libito sine iniuria poit illis uti; Deus aut
abdicato morali iure, ut eluxeri uti eas p ducat, aut offer-
ret, negat eis moralit p suo libito uti: f ius a. in excell-
a fundaty solu e ad casus extraordinarie provid. Exemp
les patebit. Vendit rex subdito, sive vasallo Civitate: eo
ipso trans fert ius morale, qd rex hebat in vasallu, necam-
plius rex ea uti pot p libito suo ad usus morales: at iste
dnty soly servij, ut legs coit accidere solent: neq si ad
bonu totius regni ut ad defensione expediret, qd ex illa
Civitate uteret, sine iniuria id faceret: rex n. nunqm ass
abdicavit dnij altu respiciens huiusmi casus: ad dei istius
dnij extra illos casus negat uti Civitate ut sua. Sat sit
de dominio excellte Divinu disserend et. Confirmationi
eadem solutio applicabitur.

Ad quintu

Ad secundum [illegible] dico, nec satisfactio honoris pro-
pterea exhibenda per se est, eundem honorem et [illegible] inquisit sicat
morale dominium. Ita [illegible] servus, ut servus nullum dominium, nec sa-
tisfactio ex iustitia domino suo potest exhibere in alia de causa, nisi quia omnes
operationes et actiones servi, ut servi sunt sub morali dominio heri; quare satisfac-
tio ita observanda, ut bonis, de quibus satisfit sint sub morali dominio in
solidum satisfacientis.

Nec placet illud proprium, quod in hac materia statuere conten-
dit Eminentissimus Cardinalis de Lugo, nempe, quod ea satisfactio dicatur ex
iustitia rigorosa, per quam dominus non minus sit in bonis suis suppositis,
sive, quam haberet si laesio non esset. Ratio est: Quia si ea bona, vel actiones, per quas
fit satisfactio ita sint sub dominio morali creditoris, ut pro libito suo
possit ea sibi vendicare, impossibile est, quod satisfactio talis ex iustitia
evadat. Vis huius rationis aperte patebit in hoc casu, cui nullus refragabit.
Servus [illegible] est a domino suo equum, quem etiam occidit, non satisfacit reddendo
pro equo pretium, quod acquirat per suas operas, quia ipsae sunt sub dominio morali domini
sui. Addo, quod talis servus per extraordinarias vigilias acquirat pretium va-
lens, et illud solvat pro equo, adhuc neque omnino satisfaciet ex iustitia:
Et ratio est: Quia dominus habet plenum [illegible] exigendi fructus omnium dictarum operarum,
quas exerceat servus, neque se obligavit aliquo pacto ad eas non exigendas.
Quod si pacto se obligasset dominus ad non exigendas aliquas operas sui ser-
vi, quod hispane dicimus Cortarse el esclavo, utique per fructus talium operarum
satisfaceret, quia tunc non essent sub dominio morali domini sui.

Alia ratio est de paupe-
re qui adducit [illegible] in [illegible] super [illegible]: Quia ille servus utique satisfacit
ex iustitia restituendo equum, et retractando ea, quae dixit. Ratio est: quia [illegible]
[illegible] non est ius apud dominum, nisi recuperandi equum, et [illegible] infamationis
non acquisivit ius, nisi ad famam ablatam, et ut illa [illegible] infamia deleatur;

qd opt. fit p detractore, q alias reddaret, nec a dno exigi poet. Adid. qd addebat in plau. de satisfactioe Xpti D. Deo, actioes lib. Xri ee sub- jectas morali dnio, ty tit. detratiois lib., ty roe pacti, quo Deus iuri suo cessit, ut eas ex alio tit. n. exigeret.

Tanq. no, qa Ueq D. roe Unios sup- post. seat poete aliqd dniy in actioes Xri, qa coensit toti Trinitati. Rao est: q dniy est penes Uoltate, n. penes potestate, cy sit facultas disponendi. Et Vo. ex auxiliis ne, qm stat Uoy D. super seat dniy inquunt D. et mai. ni affirmative ext. eis Scit alterm. y supremy roe ips D., qd coe est toti Trinitati: alterm roe ne sup. qdo creaty est, eo qo mo depende a Uoo, et a tota Trin.: p n. set Uoy se- se dniu amity a dnio Xri et hui. s. roe cuiq eriat satisfacex ex Uo propriis. Qa sigs recurrat ad duor dniy in solidy, certe ly satis difficuls aggrediet.

Caput. 5.

De Sexta Iustiq Deditione.

Deditio est, qa satisfactio fiat ex alias indebitis. Fundy e; na si quis ioy, qd offert aliunde debat, pot creditor illud n. acceptare in satisfacti- ons p qua offert, s. illud sibi ex alio tit. Vindicare: n. n. pot du- plex debity unica solut. extinqui: Ut si des. Xro centy ex dano illato, et totidem ex equo empto; satisfacis utriq debito reddendo centy, q. tituli reddte ius ad debity ss. inter se diti; et n. subordinati: Sin Vo. forent subordinati utriq poent una solut. extin- qui; Ut si permisisti pauperi centy, ipse q. acceptavit, deinde vorisi illi dare ea centy, satisfacis dando centy tm, q. tituli illi exigentes tuq solutor ss. subordinati, etiadun: Eande ergo. Idq accidit cu tituli ambo sint ex iustitia, Ut, q ex iustitia permisisti mariy ducere

eg in Uxorē, sed iam Ex iniuria est: ergo Deus permisit sua pati, satisfacit [illegible] ex eadem iniuria, quae [illegible] titulo cadit sub eadem [illegible].

[illegible] de [illegible] ... [illegible] non [illegible], satisfaciet Christi [illegible] ex iniuria: [illegible] ... opera [illegible] devant ex iniuria Deo titulo [illegible], [illegible] excellentiae, [illegible] poterat ea exigere [illegible] ... Christus in [illegible] satisfecit, ut [illegible] quo, [illegible] fecit subiectus Deo, ut [illegible], atque inde quod ex iniuria [illegible] derivat e Deo [illegible]: [illegible] talia opera non potuit Christus satisfacere ex iniuria. Et [illegible]: [illegible] debitum [illegible] ex [illegible] de se [illegible] Deo titulo [illegible] opera [illegible] indebita: [illegible] si unus [illegible] humilis [illegible] defendere [illegible] iniuria [illegible] Deo, quae aliotit ... exhibere tenebat. [illegible] sane [illegible] dicebamus [illegible]. si servus iniuria affecit dominum suum, nulla actione servi, ut servi, [illegible] indebita, [illegible] domini, satisfacturus ex iniuria.

Nec dices, potuisse opera Christi satisfacere [illegible] titulis [illegible] iustitiae, quia erant opera valoris infiniti; nam opera Christi, [illegible] erant Deo debebant ab ijs titulis ab ipso quae poterant exigi [illegible] ut infinita: [illegible] si [illegible] debitum exhausit [illegible] infinitas, [illegible] quod Christus satisfaciat alijs debitis, nam infinitum infinita [illegible] exhausit.

[illegible] Suarez [illegible] [illegible] satisfacere Christum, [illegible] ex alio indebito titulo iustitiae; non [illegible] alio [illegible] titulo. [illegible]: nam [illegible] satisfacere [illegible] debitis [illegible] ex [illegible] debere [illegible], [illegible] titulo misericordiae, obedientiae [illegible] satisfacere [illegible]; [illegible], si ea [illegible] titulo iustitiae non sub ordinato: [illegible]. At [illegible] Suarez [illegible] debet Deo sua opera titulo [illegible], obedientiae, [illegible], non [illegible] titulo iustitiae: [illegible] ex iniuria [illegible]

q. talia opera Deo satisfacere. Hoc ultimum ar[illegible] ex D. Aug. de Civ. Dei. lib. 13. ex D. Anselm. lib. 2. Cur Deus homo cap. 19. affirmantibus Christum sua morte potuisse iuste Deo satisfacere, quia illum non debebat: hoc n. alius illi non negat, nec de debito iustitiae: quod etc.

Sanctus [illegible]

Opera Christi D. cum essent debita Deo aliis iuris titulis, potuisset Deus illa sibi exigere; ac quia non fuerunt exacta a Deo aliis titulis potuit Christus ea offerre in satisfactionem ex iniuria peccati, et Deus ea sic acceptare. Hoc totum ex [illegible] firmare ionat [illegible] quae nobis minime placent. Ex [illegible] mi tunt. Deus non illeg poterat exigere [illegible] sibi debita, et vere suum, quod sibi in satisfactionem offert, eum non exigendo, vel cessit iuri suo in illum, vel [illegible] quod abdicavit a se dominium, ac proinde non sunt illi amplius debita. Sin vero iuri suo non cessit, cum permaneat dominus talis [illegible] quotiescunque voluerit poterit tanquam verus creditor ea sibi vendicare, et debitor tenebitur pro illata iniuria aliam satisfactionem exhibere: unde [illegible] collegit, hoc debitum non fuisse ex iustitia extinctum per oblationem illius [illegible]

[illegible] Christi [illegible] una [illegible] iam [illegible] piare [illegible] in satisfactionem [illegible] suum [illegible] satisfacere [illegible] opera Christi D. non erant sub morali dominio [illegible] offerebant, nec Deus [illegible] morali titulo, quo ea poterat sibi [illegible] et nunc vindicare; immo potius erant sub morali dominio ipsius Christi, per satisfactionem [illegible] opera Christi sit ex aliis [illegible] et nunc moralis indebitis, [illegible] late ad [illegible] iusti[illegible] [illegible] Deus suo pacto abdicavit a se ius morale actionum liberarum, illudque transtulit in ipsum Christum, ut [illegible] in aliis [illegible] ac proinde opera illa [illegible] moralis [illegible] non erant amplius debita Deo, titulo [illegible]

Nec poterat lac loe illa sibi exigere: sicut artifex, qui statuam construxit et vendidit, quia se abdicavit morale dnij, igitur amplius illi debetur statua ex titulo eius productionis. Adde quod Christus
et ex titulo corporis eius proprietatis, et ex loe dedicationis fundat peculiare ius
in actiones suas ipsas, loe cuius illas proprias facit. De dnio excel-
lentiae Dei, cuius dixiums non opponi dnio morali ordini ...: quia
si Christus et dnium morale ad eorum in suas actiones, quis neget
ipsius satisfactionem ex hoc capite evadere posse stricte iustitiae.

Ex hac doctrina facile et fundato oppositum
licet Vasquez, potuisse Deum exigere ab homine Deo suas actiones
ex istis titulis in hac loci provida: loquitur, quia per suum pactum abdicavit
a se ius, et dnium morale in tales actiones, ac proinde satisfactio
facta est de bonis alias indebitis. Divina ... nec
non ... : certum quippe est, quod si ego voveam ... ieiunare, et cum
incidat vigilia, eodem ieiunio satisfaciam voto, et praecepto, quae debita
alia et virtutum non a ... ipsas, sed titulos eiusdem rei: unde
eadem actio pluribus de motivis elici posit, eadem actione possum satis-
facere debitis ... virtutum, seu eadem actione possum plures virtutes
exercere; ... debita iustitiae non subordinata:
ista non multiplicant res ipsas, quae debent.

Obijces. Deus in suscipiendo mortem Christo Domini, ... per charitatem, ut vere dnium: quia
mors fuit Deo debita loe sui supremi dnij: ergo non potuit offerri
a Christo in satisfactionem pro peccatis ... : ... per in sacras
paginas, cum agit Deus de commendando ... Redemptionis Christo Domino,
eum vocat servum, et se ipsum Deum appellat dnum: sic Isaiae 42. ecce
servus meus, suscepi eum: ego Dominus vocavi te in iustitia, et dedi te
foedus populis etc. ... Deo in his locis, Deum appellari dnum

n tit.º dni proprietatis, s[ed] tit.º superioris et gubernatoris entis, dnij iurisdictionis fundati in sua Excell.a: nq ex supremo dnio Excell.æ oritur in Deo suprema iurisdictio ad imponenda legis praecepta: at v.º exigere ipsos ex hoc tit.º n obstat ut ex iustitia reddant; obedia n. et iustitia optime se patiunt.

Ante qm Hinc digrediamur n possum n scribere meminisse singularis opinionis Luigi [illegible] nostræ provinciæ, quæ admissa nobiscum generali dnij [illegible] ingerit eo modo, ut n. qd homo se submittens Deo n dispensat in honore offensæ et inerrer[illegible] sed in Deum honoris illius, qui exhibet medijs suis actibus, et ratio e: nq homo nulla supremi obsequia offert, ni qd dent Deo independenter ab offensa sua, ut pt in observantia Dei mandatorum, et in alijs operibus ad Deum directis, et circa ipsius honorem versantibus: hæc n. omnia Deo dent offerri a homo obingratitudine sue dignitatis: et homo se submittens Deo ipsiusq præcepta observans nulla obsequia offert, per q satisfaciat ex iustitia pro peccatis.

Et ideo. si eo in infimo sortis offendat regem, et alius rex honorem debitum regi offenso exhibeat, n dum satisfaciet illi pro iniuria accepta, nec extinguet ius, qd rex alius rex opprimendi subditum pro iniuria, seu depellere a illius aversionem, donec sibi satisfaciat: nq licet opera regis longe excedant opera subditi; at regis satisfacientis honores erant alias debiti regi offenso independenter ab iniuria accepta, sola pro rege sui maiestate; satisfieri n pot pro iniuria, ni tunc honorum alias indebitum aperiat, qui ablatus e: pro maior aliqua summissio regis satisfacientis necessaria est, qua alias offeret: pro ratione de se dicto dennus erit.

Hac ratione per motum sic constituit, Christus utique satis fecisse ex toto rigore iustitiae, non quia se submisit Deo per obsequia, obedientiaque ipsi praestitit; sed quia se submisit aliis creaturis propter Deum, quae facilius poterit retundere, aliisque iniuriis afficiendo. Ratio ipsius est: non ita submissio, non erat quasi Deo debitum de sua excellentia: aliunde per sanctae submissionis [illegible] ex se indebitum exhibuit Deo, quatenus Deo intulit in [illegible] per [illegible]. Hoc [illegible] facto illicit, quomodo Christus [illegible] poenas debita pro solo peccatis, ut, quia [illegible], Deum flagellari, quomodoque [illegible] in [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible].

Haec [illegible]

[illegible] [illegible], sed non [illegible], quomodo [illegible] ad [illegible] satis indigne [illegible] satisfacere: et [illegible] illius [illegible] excellentiae Christi D. [illegible], quia se submisit Dei praeceptis [illegible] praecepto moriendi, non [illegible] charitatis in Deum [illegible] satis [illegible]: sic [illegible]: Nil non [illegible], quomodo [illegible] obedientia Christi redemerit nos. [illegible] ad [illegible] ad satisfactionem pro [illegible], quia [illegible] ad Deum ultra eum, quem debat [illegible], bona [illegible] dignitas [illegible] quatenus ablatum est per [illegible] culpae: sed per submissionem Christi directam ad Deum, et obedientiam [illegible] mandatorum ponit ultra [illegible] debitum, quatenus ablatum est per peccatum: [illegible] satisfacit. [illegible] Filius Dei [illegible] debat [illegible] Deo, neque ex se capax erat praecepti, et obedientiae: facto [illegible], et caput [illegible] se subiecit Dei praeceptis, quatenus voluntarie univit sibi [illegible], accepitque statum [illegible]: [illegible] sua opera exhibuit satisfactionem [illegible], et alias [illegible] indebitum.

Confirmatur [illegible] in casu [illegible]

Si aliquis ille [illegible] pro [illegible] subditi offendenti [illegible] assumere, et sic obsequia [illegible] offenso, [illegible] obtinesit, [illegible] obsequia [illegible]

dignu. Dm quod ie satis faciens offerat alteri obsequia, q[uae] sibi n[on] de-
bant: ita n[on] ex nulla submissio[n]e alteri sibi [tempor]ali debet impendere.
Similiter in re n[ost]ra: [persona] Verbi q[uae] e[st] satisfaciens q[uia] assumens ing[enua] dig-
nitat[is] ipsi[us] op[er]a, et offerat obsequia, q[uae] nullo pacto debebat Deo ipsa [persona]
satisfaciens, sit q[uo]d, q[ua]ntu[m] vis op[er]a humanitatis satisfacientis ut tunc sint
debita Deo: quam[quam] est falsum, q[uo]d n[on] offerant obsequia alius actu inde-
bita Deo: tali tamen si op[er]a fuit adscripta [persona].

Ad 1[um] lz certu[m] sit q[uo]d o[mn]i[s] [homo] de-
det se subijcere Deo, ei[us]q[ue] mandata [servare], et [con]tra, lz haec [con]ditio n[ost]ra
sit vera, si [persona] Verbi assumat [hum]anitatem, [quae] debet Deo subijci, et obe-
dire, ut q[uo]d talis [persona] [praest]at sit indebitum, iudicio tamen n[ost]ro di-
ximus, et deinde, q[uo]d [homo] [quam]vis D[omi]ni a[liqu]o ex iustitia satisfacit, q[uia] ea obsequia offert,
quorum sit, et nunc per morale animu[m] adeptum, ac si inde Deo sit, et nunc
negat ea sibi iure d[omi]nij ordinarij vendicare, q[uo]d sufficit, ut stricta ius-
titia exerceat. Q[uo]d ... [homo] teneat Deo obedire, sicut n[on] tollit a
[ra]t[i]o[n]e morale animi in actione [per] quas li[ber]e obedit, ita nec obstat, quo-
minus [per] easdem ex iustitia ei satisfaciat: sicut, q[uo]d [homo] teneat obe-
dire principi, n[on] facit, q[uo]d princeps acquirat in ipsis actiones d[omi]nij [pro]pri-
etatis; s[ed] tantum iuris directionis d[omi]nij: sic similiter in n[ost]ra m[ateri]a.

Caput 6.

Ultima [con]ditio iustitiae n[on] desideratur in satisfactione
Christi D[omi]ni.

[Con]ditio est, ne satisfactio [praest]at ex gratuito acceptis a cre-
ditore, q[uae] etiam his verbis exponi solet, nempe ut n[on] fundet in [pro]pria creditoris.
[Ra]tio [con]ditionis e[st]: q[uia] si [homo] det suo debitori q[ua]ntu[m] sufficit ad solven-
d[u]m sibi debitum, [per] in[de] se debit in morali [a]estimatione, ac si debitum gratis
remitteret.

Soto in 4. dist. 19. lz aliqui ... satisfactione Christi D[omi]ni tota fun-

dari in ra Dei Creditoris late defendit: ipsius fundamentum. Illud quod satis-
facit est suppositum, non vero suitas: sicut dicimus actiones esse suppositorum: suppositum
autem ubi est Deus, quia sunt, ut suum sunt, et non gratis acceptum: quod quod
offert pro nobis suum est, et de suo offert. Sed hoc fundamentum nihil inane
est: neque suppositum ubi non nisi per suitatem satisfacit tanquam per principium li-
berum utique satisfaciendi. Generale quod est formalis facultas satisfa-
ciendi. Cum itaque suitati facta sit gratia unionis sine qua non ... et ade-
pto principio satisfactionis ... fatendum est, principium satisfaciendi in Christo fun-
dari in gratia creditoris ... in gratia ... dignitatem ... satisfacit ut
quae est suppositum, ... ut quae, et ut quo, ... attendendum est. ...
... quod sunt ... sui, sunt non gratis acceptum, ... quod sunt ... unionis
... ... ex aliis.

Opposita autem sententia affirmativa ...
est: ipsius fundamentum ita se habet. Satisfactio Christi Domini fundatur in gratia credito-
ris: quia ... ... deinde fun-
datur in unione, quae gratis data est suitati ad ... satisfactionis:
quod fundatur in gratia. Confirmatur: neque ipse operationes ... in gratia, quas
Deus ipsi ... auxilia ... ut satisfacere posset pro peccatis Adae
forte non ... auxilia: quod ex hoc capite satisfactio ...
... Dei creditoris: quod neque evadere ex iustitia.

... ...
... ... sic, ... satisfactio Christi Domini ...
fuisse ex gratuito acceptis, ut tamen a iustitia non defecerit. ...
... ex supra dictis, satisfactio ex iustitia ... posse
fundari in aliqua gratia ante creditoris. ... ... ex, quod suum in-
iuriatorem fecisset ... ... ut postea sibi
satisfaceret pro iniuria, obtineret quod ... satisfactio ex iuria ...
... dependente a gratia ante. ... ... non ... quod gratia ... ipsius

satisfac: sic q. gratuito acceptat Ptij. a portioni debito, iustitia n.
impedit. Suppo 3: ut oe fiat ex fine. Ut debitor sibi solvat, ad-
huc satisfactio pot ex iustitia evadere: 10z ejus una cas e: q. sum-
mi pra utpote Ans, aut minime imbibita in ipsa satisfactioe
n. tollit, quominus debitor adaequet, et extinguat oe debitu p. id, in
qd. ret dnium morale in solidum: p. Ctta.

Dico in oe mg. argu. sic. Sy
accepit gratuito centum a suo credit. sine aliqua obligoe, vel pac-
to implicito, aut explicito eos expendendi in solutioe debiti; si in-
ys solvat centum, q. ipsi debat, solut. evadit ex stricta iustia: p. sa-
tisfactio ita pot fieri ex gratuito acceptis a credit. ut ad huc
sit ex iustia. Ans pz. Qui p. gratuitam donatioe acquisivit dnium
morale in solidum illorum centu, qd. transferendo deinde in suum credi-
tore redintegrat ex ve. porij. qti fuerat ablatum: p. solut. fit ex
iustia.

Alia ro est, ut opportune notavit Lu Suar. si intercedat
pactum saltem implicitum de reddendo illa centum in solutioe debiti:
dune n. pra creditoris n. antecederet; imo potius imbiberet in
ipsa solut. debiti, et ideo solut. rigorosa n. foret; s. potius
virtualis donao debiti. Rao e.: nam sub tali pacto reus
l, abte n. aquit dnium in illa centum, siquidem n. aliter iis uti pot, nisi ut illa
statim reddat ipsi donanti; qd in morali aestimoe perinde est ac fuisse de-
positarium, qm. depositarium illorum: l, si acquirit dnium emit sub novo
debitum ex iustia, ut reddat illa eadem centum sibi tradita: sed qlt
istorum obstat satisfoi ex iustia: 1m. qdem, q. a dnium suis n. satisfit:
2m. q. ea n. centum alio tit. adaequato, et forte potiori sunt, et
nunc dent: p. Ctta.

Arguas. Si creditor ro. donet illa centum n. ex

pacto, ut solvat; co tn̄ aio, et fine, ut debitori suspectat, unde dany sibi illaty compenset, poterit ne evadere satisfactio ex iustitia?
Rñeo affirmative: ratio est: q̄ ille aius et finis ē intenta a creditore donante, non obstat quominus p gratuitā donoē ut eriam fecit donū: q̄ cum qui ut maneat ita ablatū angilium centū ut citra iniuriā donantis posset ea sibi retinere, n̄ cum eo de iure n̄ posit illa insoluto impendere. Rñei a fortiori ut erunt si ī adsat ex pte creditoris pactū, et obligaō de n̄ exigendo illa centū, q̄ donat, ex ullo alio titulo, ita qd si exigeret iniuriā faceret debitori: sic n̄ nihil ipsius rest, qd possit obese satisfactioi ex iustitia.

Rñe diuina facile applicari pot satisfactioi Chri D. quia ppt ut dicamus incarnoē ubi ita dependat a pecc.º decretū eē, ut adamo n̄ peccante verbū n̄ incarnaret; et qua ai fiate prune discindimus; adhuc satisfactio Chri fundata in illa pra unioē evadit ex iustitia. Rño dumq̄ est: q̄ Chr in sac tpais Ctos set. dnij maiorale in solidū eaz actionū, quas offert, et citra iniuriā Dei posset ea n̄ offerre: Deus a. citra iniuriā ipsius Chri n̄ posset eas operas alio titlo exigere ab eo in sac cezz gratidā: ē ista satisfactio fit ex stricta iustitia, ut fundet in pra creditoris.

Consq.º Rg ita pra antē se set ad illius: p ut satisfactio absca dependeat in extensō, n̄ tn̄ ut sit satisfactio aequalis aequalitate rei ad rem ex rigore qd exiitat. Qd pt ex ptis. Drus adductis in suppoiōe. Rñe contra clarius apparent in aliorum scīs, q̄ n̄ admittunt adeo strictā dependentiā incarnoīs a pecc.º, et fecit sedicat, pro unioīs Chri D. fuisse ita antē ad satisfactioē, q̄ pro suo libito potuerit admittere se eligi, n̄ in caput et redemptorē humani generis.

quod licet ex suis viris, salvat tamen nostrae doctrinae veritas, et explicata ma-
nieret 2o dictis statis pro 2a sententia superius adducta.

sententia, quod in dispositione
addebat de auxilio congruo dei ex lege divina nostrae Societatis: Auxilia Christo
distributa, qua auxilia sive seu gratia auxilij esse quod ad actiones li-
beras Christi, per quas satisfecit; consequitur vero involvere intrinsece solutionem
operis, sive dispositionis liberae, in ex aliis suis media accessit: quapropter So-
lutio debiti adaequate, et aequalis non est donum Dei datum solutione, quod di-
cit, sic quod involvit corporis Christi, fateor, quod sine dono, seu auxilio
ante non proveniret satisfactio, ad sic tamen posito omni auxilio anti, et
gratia proveniente a Deo, illa fuit Christo debita solutio: sebat non plenam ani-
mi moralem suarum actionum: quia nulla gratia, vel auxilium Christo collatum involvit
satisfactionem, quam exhibet; sed potius illa antecedit: atque solutio concipi,
quod dependeat ab aliqua gratia creditoris anti non statim desit a rigore
iustitiae: quod licet Christi satisfactio fundetur in gratia, cum ista sit ante,
potest evadere ex stricta iustitia commutativa. Ex huiusque dictis constat,
omnes conditiones strictae iustitiae sufficienter reperiri in satisfactione, quam
Christus pro nobis obtulit Deo, atque inde ex toto rigore iustitiae Deo fuis-
se satisfactum.

Disputatio 19.

Utrum Deus obligari possit creaturis ex stricta iustitia.

Caput 1um

Aliquibus praemissis, et explicatis scopus difficultatis aperitur, et sententiae proponuntur.

Haec controversia et multipliciter satis, et graviter disputata passim occur-
rentibus ex aliis etiam materiis inter primas theologiae merito annumeratur, et
a nobis ante duplicem materiam ante discutienda erat, ut posset prius
adversariorum decisiones; atque tunc pro tempore non licuit, ea quae fieri posset

clare contrahit, cum eo contractabit, ad quod nulla sit committenda.

Primo committitur, quod iustitia solet accipi pro virtute statuente aequalitatem in regula communis in ordine ad aliud, et hoc pacto complectitur iustitiam religionis, gratitudinis, obedientiae, et similes virtutes; at de iustitia in ista acceptione nobis sermo non est in praesenti; sed in ea coniunctione, in qua strictissime accipitur pro virtute constituente aequalitatem alterius debito, seu iuris quod habeat ad illud, tanquam ad quod suum, eo rigore, ut si non fiat satis illi iuri, moveat alteri iniuria. In hoc sensu iustitiam definit Iustinianus est constans voluntas ius suum cuique tribuens. Plures sunt istius iustitiae divisiones, quae videri possunt apud P. [illegible] tom. 1. de iust. Praecipua divisio est in iustitiam distributivam, et commutativam: prima respicit aequalitatem proportionalem sive geometricam, attendendo scilicet ad dignitatem personarum inter quas exercet. Ceterum in fine disputationis aliquid attingemus. Nota commutativa potissimum versatur circa iustitiam commutativam, quae nimirum in aequalitatem aequalitatis [illegible] respicit strictum ius alienum, [illegible] resarcit reducendo ad aequalitatem debitam inaequalitatem [illegible].

Secundo: iustitia tribuens unicuique quod suum est supponit in ipsa ius aliquid certum, ex quo titulo resultat suitas. Ius ipsum quod respicit iustitia, est alligatio, sive ad dictio moralis rei ad [illegible], quae cuius potest sine iniuria alterius uti re in usus sibi consentaneos. Ius sic generaliter expositum dividit in ius ad rem seu acquirendam, sive obtinendam: tale est ius, quod quis habet ex aliquo titulo in ordine ad aliquid futurum, ut haeres habet ius ad haereditatem, quam non dum adivit. Ubi noto, quod ad eandem ipsam plures possunt habere suum ius, quamvis hoc ius non tribuit potestatem proximam et expeditam ad usum rei. Ius ditatis est ius in re sive titulus acquisitionis in re sita, et possessa. Hic ius convertitur cum dominio, tribuitque proxime facultatem ad utendum re pro suo libito sine iniuria alterius. [illegible]

poit dari duorum dnij ad eqty, sive in solid. ut vocant; dicitur e'nlerit implexa, et in seqq. tr. dist. decidenda.

Huius dnij diversa pria assignant a DD, ut productio physica rei certis libro, hereditas, dotis, et qdo qs in vacua in proedit t: tunc n. se set in ordine morali acsi eigmi res physice produxisset, eandeq. iuris pro suo libito. uti pot tanqm eius proprietarius. Dnij adhuc dividit in dnij proprietatis, de quo loqueng, et de quo bene dicitur procedit, et in dnij iurisdictionis, qd repit in superiore cu subditi, sed tali dnio si contraveniat, n peccat contra iustiq, sed inobedientia.

3o dnij proprietatis dividendum tr. ut cum Cardina in physicum et morale: utriusq. discrimen pluribus accuratius exposuit Joan. Caramuel lib. 1. Theol. mor. cap. 4. diss. 1. Dnij itaq. physicum e, qd fundatur in productione physica rei, et talit. est directum. Subdividit in physicum actuale, qd fundat in ipsa rei productione, et in situali, qd in conservatione fundat. Dnij vero morale exponit ab eodem DD. per moralem et virtualem rei productionem, quatenus ex concordia, et pacto sociali ita se set. dnus cu rei sue, per hereditatem, l, emptionem acquisitam, acsi illam produxisset. Fundamenta sui moralitatis coniuncta a S.C. assignata dedimus S. ante.

Circa hoc duplex dnij inquirit, qq. eius contraveniant. Cui dicitur satis opportune cit. citatus Caramuel. in 1o dnij physici tu actualis tu et situalis convenit Deo cum oij cio creaz immortalis et animi dnij ut Deus illud asse abdicare n poit: Deo n. ex sue cap. ulis det imatli occurrere ad oes creaturas effici ut in 1. ps. e. cum Cardinali. 2o circa quales quales tamq libera set dnij physicum peculiari modo in suas actiones liberas. ut

taēs, dū neq. in lib.ª actiōe, siq. eq. actio lib.ª ut talis, & peccatum ut sic stat a crea. & nō a Deo, ideoq. ipsiq. mal.ª imputat crea, & nō Deo. Ignorat iste D.ᵃ se dicenisse sic stete dniū & prietatis q. set crea lib.ª antequā incideret in P. Vazq. 3. p. d. 8. id docentes. S.º inquā dnia nobis nota n est, cū eq. de decima dicentes de actiōe lib.ª nec voltais.

Circa dniū morale dend. e 3.º, q. Deq. in plures res creatas set dniū morale ut excisū a dniō p. sico. Et spēas assertio: nā res aliquas ita set Deq. suo dniō suo, q. d. it vellas n. dixisset. adhuc illas eet verus dnq: vp. q. ad res aliqua, ut tem. sly divitiq, & filiq. Deo cōservant, tunc ita trans fert in Deq. morale dniū illaq, ut lib. eas n. pduceret nec cōservaret, abire mandaret eas dnq. morali, & suo mō, potens illis uti p. suo libito: ḡ Deq. hēt dniū p. sicū set et morale dniū in res aliquas creatas. S. d. notand. hoc dniū morale n ad res ocs extendi: dniū n. morale in actiōes lib.ªˢ crea Deq. de facto n set, illud n. transtulit in crea. dū ea. reliqt in manu cōsilij sui:

Qua pp. dend. et 4.º: sic set insolidū dniū morale, et suū s. suas actiōes lib.ªˢ, q. a dniū n let Deus. Sic assertio et: nq. actio libera ut talis pvenit a Deo cōcursu vli, et a crea cōcursu plari, dictante q. indifferenq. D.º, atq. inde actio lib.ª quatq. lib.ª & sua e solis crea imputat: ḡ crea set in actiōes suas lib.ªˢ n. so dniū p. sicū utcūq., verū et spētē titulū ob quē soli crea tribuant actiōes puriores, et morales sū: s. hoc e sere in actiōes lib.ªˢ dniū morale et suū insolidū, qtq. vis sit dependens a Deo hoc vis cōcursus: ḡ inquā dniū servt crea, q. d. n set ipse Deus. Et p. q. hoc dniū fundtq. in exercicio ut libertatis p. id, q. d. unq. lo in aliū trans fert, q. do vendit, pmutat etc.: aliq. eo dniō ablato a

creis initi evadeient dñus sui, utpote, q sfecerent int psas n tentes ius in solidu, qd transferent.

11 Ex assignata dnia aliud assu-

it in Deo P. Suar. lib. 9. disp. 83. quatn docet qd ante ad oē

dniu phyu et morale sup iq ex plat, dsetit Deo aliud ius su-

premu in creas roē sue excell.ae et ne oiu tr, quas pp roē

istiq iuris antequam cre deduceret, lebat Deo potatp ad illas

creandas, roi, qo, et quomō sibi placuerit, deveniens q sfecerit

excell.ae sue pt: oēs q ppe cre subtp eē debēt imperio supremo

et dnio sue excell.ae

Hoc aniu ut clarius exponat citatus ex̄ Sci. 3.

dinquit in Deo duplicē potm: alia est poas moralis abta, et

suprema, desulens bono ex excell.ae: alt.a est poas moralis

ordinaria dnatis rebus creatis, desulens q bono creae et

privato, qm roi. Alia poas et, qua Deo nullis adstricta legibus

aut exigentiis creae opat s. ipsae exig.ae ex arbitrio, et

bonu supremu sue excell.ae: 2.a est, qua ex creae exigentiis

opat desulens ipsae bono. Itaq sicut a ss. eis dinquit in Deo

duplex poas ad productiōe creae, alia natis et ordin.a, qua nul-

la infert iq exigus creae, alia oio abta, et s natis, qua opit

s. exig.a prorq ne, pleiq iq ipsi inferens, imò et eq p suo libito

disponens; ita in Deo dinquātes et duplex poas moralis, sive ius, et

dniu ad utend rebus creatis, alia poas rebus ipsis dnatis, ac prin-

de ordin.a, qua ex morali exig.e, et iura cre roatis utat rebq

creatis, alia uo abta, et suprema, qua s exig.e morali, et iura

cre roatis p bono et dnio sue excell.ae poit disponere de rebus

creatis.

Circa si fundata ut sas duas poates morales in Deo dinquamus:

2.° n. differunt Ex fine qui quisq respicit: pôas n. a[nti]q[ui]ta sol, intendit bonu Dei Excell[enti]a, q[uo]d e, aut honor, aut gaudiu Dei arbitrijs, subijcini alia: pôas v.° ordin[ari]a intendit in Creatur bonu, q[uo]d l[ice]t aliq[uan]do diuinat bono excell[enti]a Dei aliq[uan]do t[ame]n separabilis separat extendere solt Deo sua Excell[enti]a destructioe Creatur. 2.° differunt Ex sphera: a[nti]q[ui]ta n. extendit o[mn]ia [struck: potioa] gl[or]ia et coru Causas quaty Deus in eis fine efficere. ordin[ari]a v.° tt. extendit ea, q Creatur bono, et Exig[enti]a decernunt. 3.° differunt Ex fund[amen]to: nq a[nti]q[ui]ta fundt immate in Excell[enti]a diuinitatis, sicut Cat.° attruta, independ[en]ty ab o[mn]i cupid[itate], facit q[uo]d, sipimo e Deo n[on] ect p[ro]prie potens, ad hue ect nihilo potens disponere de rebus Creatis, tanqm supremus dns, cuius arbitrio o[mn]ia subijcerent: pôas v.° ordin[ari]a fundat intitulo Creatoris, ac gubernatoris, ex cuius Crea[tu]ra Rationalis ipsi debet o[mn]ia obsequia, tanqm servus dno suo, et huic adiungere alios titulos ei p[ro]prios fundantes, nempe redemtoris, seruatoris, offensi a crea[tura], et plurimy beneficior largitoris, qq Crea[tu]ra Rationalis sive obligata e D.° imperio. Ex his fund[amen]tis legit[im]e inferes, q[uo]d Ex duplici sua potte Dei dnio Dei, aliud sil[ice]t ordinariu e Contingens, et accidentariu, Deoq liberu, q inde q illud potest a se abdicare, et obligare Creis, q[uo]d Deus minime dedecet, q[uo]d cedat iuri accentario: aliud v.° sil[ice]t supremu et ordinariu, et essale Deo, nullo pacto abdicabile.

Hic Cia-

ctis p auferend a n[ost]ris teor[um] agrocoe, tota, q sens differat eo incubit, ut decernat, q Deus, q[uo]d offert p[re]mia iustis ut despiciat ius aliq[uo]d ipsor[um], ex cuius sic obliget Deus, ut si p[ro]pimo ole p[re]mium n[on] offerret, ut et iniustitia ipsis inferret. Et q[uo]d is n[on] alio clariori m[od]o possum, Veritas istius cuius p[ro]secutuis, qm p s[e]p[ar]i nu[n]q facit: si n. p[re]mia iustis denando Deus nullq inferret ut, plane seq[ui]t, q[uo]d iusti nullu ius stricti servi adversq Deus, q[uo]d repetere p[oss]int: ac inde

nec iustitia intercedit: Sin vero secundum verum ius, quod competant contra Deum, non poterit non inferri vis a Deo nato premio; atque inde datur stricta iustitia: Ex iure enim quod creatura sit in Deum, et ex debito quo Deus obligatur et cetera tota ratio proprie iustitiae in Deo explorandae est: hoc enim ius creaturae et obligatio Dei erit obiectum formale Dei iustitiae sic dictae.

Circa propositum dif-

ficultatis duplex potissimum versatur atque celebris atque opposita sententia. 1a negat in Deo proprie et stricte iustitiam; ita ex antiquioribus plures cum Scoto, et ex modernis nec pauci, nec ignobiles cum Vazq. 1. p. disp. 87. et 3. p. disp. 7. quos omnes accurate confessus est Ripald. disp. 83. 2a sententia attribuit Deo proprie et stricte iustitiam tam commutativam et distributivam formaliter competentem. Ita Maior in 4. dist. 46. q. [illegible] quo nomine plenius [illegible] Scoti si antiquiores, nec pauciores ex modernis et [illegible] de nostra Societ. Suar. Bell. Val. Salaz. Gran. Tann. et alij, quos adducit Ripald. Inter has [illegible] non defuere alij medij iter aggressi, ponentes in Deo legitime non commutativam, distributivam tamen legitime quae D. Thom. 1. p. q. 21. a. 1. necnon in 4. dist. 27. a. 3. et etiam in lib. 2o Sent. cap. 93. [illegible] mente D. Thomae [illegible] nil dicat.

Caput 2.

Affirmativa sententia eligitur et per conclusiones stabilitur.

Ex praedictis enumeratis sententijs diu mihi [illegible] intercedit, quae docet, in Deo legitimi stricta iustitia [illegible], quae divina, [illegible] ex eo sufficienter probari potest, quod stricta iustitia nullam involvat imperfectionem, et aliunde [illegible] certe et [illegible] Deo passim attribuant iustitiam eodem proprio pacto, et tenere [illegible] atque misericordiam, liberalitatem, caeterasque virtutes: [illegible] misericordia, liberalitas etiam proprie, et stricto [illegible] attribuunt Deo, ablatis nimirum imperfectionibus, quae [illegible] virtutes competunt

creat; ita et iustitia distributiva dicitur Deo, absolutis et imperfectionibus creatura susceptiva est: 1a quia antiquissimi dicunt Patres id ipsum, et solutio contraria constabit: 2a quia antiquissimi ex illo Pauli ad Rom. 4. ei autem qui operatur merces non imputatur secundum gratiam; sed secundum debitum. Ubi cum merces, et debitum apte sonant iustitiam distributivam, ut exponunt Chrysost. Anselmus et alii. 3a quia ex illo ad Hebr. 6. non enim iniustus est Deus, ut obliviscatur operis vestri; ex quo verbis D. Augustinus colligit in Deo dari virtutem iustitiae distributivae. 3 ut alia omittam videnda apud P. Ruiz. quia ex parabola adducta a D. Matth. Patris familias conducentis operarios, quam omnes Patres et interpretes exponunt de Deo pensante suis praemiis opera iustorum, et in ea pluribus demonstrat obligationem iustitiae in Deo. 1o quia dicitur conventione denarii diurni: 2o quia illud, quod iustum fuerit dabo vobis. 3o redde illis mercedem; 4o tolle quod tuum est: Ubi opportune D. August.: Si tibi debetur merces, reddita est, non gratia data: quod Scriptura et Patres attribuunt Deo iustitiam, ipsi quod alii probant.

Haec divina in perse potestas atque stabilita per dicta Clarius adhuc exponenda, atque probanda est. Sit ipsa conclusio: Deus potest abdicare a se et in creaturam transferre dominium morale ordinarium, et tum plurium legem. Et a priori sic probatur: quia neque ex parte creaturae, neque ex parte Dei repugnat similis translatio dominii: quia nihil quod inde ... non repugnat creaturae habere dominium morale redditum, et in solidum in aliquas res: imo et de facto illud habere ordinarie fatendum est, sicut constat ex sufficienti titulo utendi pro arbitrio fructibus in agro suo ... in quos cum ... suos independenter a beneplacito alterius, et ipsius Dei, quod factum est habere in solidum morale dominium sui talium fructuum: alioquin sine expresso consensu saltem Dei nequiret tales fructus vendere, consumere etc.: venditio enim est formalis translatio dominii in alterum, quod a parte supponit dominium in transferente: et si solum capax est dominii, ex parte ipsius non repugnat translatio dominii a Deo facta: imo cum

oe dnij, q leat sō n sit ase, s ab alio, procul dubio det a Deo di-
manare.

Pars alia antis pi: Qq ad perfectiones dnij D. ptinet qd
bona sua alijs donare, aliosq eorum dnos istuere: Ut pt in Cre-
atis, q n. exre impotens et donare pignus, qd set, qtjvis eo poit Uti
in plures alios Usus, n censet abte dnq pignoris: sac loe qui
tm e Usufructuarius Vinee, Ut. n e abte dnq Vinee, qd exinde,
legitime infert appositioni, q illq donare, l, alit alienare n pot:
Qq negt Deq donare sua bona, qui poit sut morale dnij illorum
ase abdicare, et in alterum transferre: p neq ex pte Dei repugnat eju-
smi translatio dnij: talis n. poat ptinet ad pfectionq sui dnij:
q Deq transferre pot dnij morale in Creas. Qd a. n sol
poit, verq et de facto illud transtulerit, sic pbo. Qui rem q ma,
sic alteri tradit, Ut sibi cedat impossē Usq illq, alteri qq pmittat
libertate ad Utendq tali re. Signq evidens et, qd transfert in alterq illq
rei dnij: [illegible] n. quo pacto transferat ius, et dnij in suis. Certi p-
traditione rei, et poat Utendi illa sine iniuria alterq: s Deus p suq
pmissione, et pactq loc mo se set cu loy: q transfert in illos ius, et
dnij morale pluriq rerum. [illegible] legitima: mai Anemine pot maxi:
:mis pbo, et in exempli adducamq pactq illud, qd Deq iniuit cu Abra-
hamo Genes. c. 17. Ambula coram me, ponq foedus meq int me, et
te, daboq semini tuo omnem terrq Chanaam in possessionem. Per hoc
pactq, posita ex pte Abrahami cditione ita se luit Deus cu terra Cha-
naam, Ut oppositq suo pacto efficere nequerit, Ut eq terrq, fructus-
q illq alijs donare, l, alit ab Abrahami posteris auferre; porro
n Vo Abrahami ita eq tamqm suq obtinueriunt, Ut sine Ullq iniu-
ria de illa [illegible] q [illegible] disposuerint: [illegible] signq et, qd Deus transtu-
lit dnij morale suq illq terrq in Abrahami posteros, abdicando

a se omne sitæ dominium, et dominium pro inde se sui, atque sic penitus abdicasset a se potestatem ad oppositum suo pacto faciendi.

Secundo dices itaque Deus non potest dicere ea physica productiva Ioci ex Dominium: quia non potest non habere dominium Ioci ex Dominium: quia nec transfert, nec potest illud in creaturas transferre. Responsio pro facilis est, ex superius notatis anti circa distinctionem dominij. In quantum ipse dato Anti, aliquo casu; non potest non habere dominium physicum creare, et situate, datum: dominium morale suum, et ordinarium, non. Hoc sufficit ut creatura dicatur absolute habere dominium, et non Deus.

Totum hoc patet in suis, neque enim dominus alicuius rei pro productione ipsius, ut architectus domus artefacti, abjicit a se dominium physicum quod habet sui: sin habet illud produxit, negat non se produxisse. Satis itaque erit cum artefactum vendit, vel aliter a se abdicat, quod a se abjiciat potestatem moralem illud vendendi: sic enim ille qui emit, manet absolute dominus illius, et alter se habet ac si non produxisset. Vel observa strictissime de rendam, quomodo quod licet res sit a Deo in suo fieri et conservari adhuc enim abdicando a se dominium morale suum, licet physice eas conservet, ita se gerit cum illarum, ac si non influeret in ipsas. Opportunum exemplum suppetit in suis. Actiones liberæ Dei non possunt non produci ab ipso Deo, ac proinde titulum dominij physici in tales actiones negat a se ablegare; bene tamen dominium morale, et suum illarum, ut patet, si Deus se tradat in servitutem alteri: tunc enim se habet in eo ordine ac si non produceret suas actiones, quoad ab illis vendere, locare, vel aliter distrahere non potest: secundum ius ad has omnes ius penes suum dominum residet: ergo similiter, licet Deus non possit non influere in res creatas, potest se gerere, ac si non influeret dominium ordinarium transferendo.

Sit igitur 2.a solutio: Dominium morale altum, et extraordinarium providentialæ potentis D. Excellentiæ, quo ut occasio illud ostentandi iam exigit,

Deus a se abdicare nequit, Atque inde tale dominium, et potestatem absolutam nec transferre, nec creaturis obligare potest. Ita nempe illustrissimus Exquisitus tradit P. Lipald. sec. 1. egregie munit pluribus PP. testimonijs apud ipsum videndis. Quoniam vero Ligari a nobis 1o: Deus non potest non esse Vniversi supremus dominus, sive quoad absolutum dominium omnium rerum creatarum: quia in Deo non potest non dari potestas moralis ad disponendum de rebus sine iniuria alterius: dominium non potestas talis includit: 2o Deus potestatem moralem ordinariam a se abdicat, ut illustrissimus praedicti vidimus: quoad absolutam detinere debet.

Confirmatur: Si Deus obligasset suam potestatem absolutam creaturis sequeretur, quod dato casu, quo foret opus, uti creaturis, et de ipsarum existentia, ad consulendum suae Excellentiae, iniuriam faceret creaturis, vel proprium Excellentiae bonum postponere deberet bono creaturae: neutrum dici potest, ut patet: non 1um: quia iniustitia Deo repugnat: non 2um, quia aufugit omnem perfectionem moralem, imo omnimodam irrationalitatem, quod Deus suam abijceret Excellentiam, et creaturae bono postponeret, sicut irrationalitas foret in principe [illegible], quod abijceret a se curam boni communis [illegible], vel reipublicae, ut illius servaret peculiare suum obsequium: quod contra sequela maior probatur: Si Deus obligasset suam potestatem absolutam non foret citra iniuriam navare [illegible] bonum privatum [illegible] in eventum [illegible] et tamen ex [illegible] Dei exigeret ad talia bona [illegible], l. Deus id non faceret, ex quo resultaret [illegible] Dei Excellentiae, l. id [illegible] cum iniuria [illegible] ne aliquid [illegible] admittat, dicendum est, Deum non posse obligare suam potestatem absolutam.

Et 2o [illegible] illustrissimus [illegible] quod debet [illegible] iniustitiae in Deo [illegible], quando Deus transferat dominium morale absolutum, obligetque suam potestatem absolutam: quia Deus sane potestatem non obligat. [illegible] legitimam [illegible] iustitia commutativa [illegible]

et nobis posita veniunt. Cons. pr. Supposita transl. att. dnij moralis
ordinarij in creat. eo ipso quod Deus conferat omnia iustitiae ad iuris
[illegible] potentis Dei quoad illa potestate ordinaria, illigit Deus de-
ferre eius nobis omnia ex iustitia stricta: et tribui non dat obligatio su-
premae potestatis ergo. Maior et cons. clare constant. Prob. maior 1o et [illegible]
dia [illegible] iustitiae strictae, et ius unius inducens obligationem adver-
sus alium: sed in casu nostro ius creaturae obligat potestatem ordinariam Dei ad
ea omnia donanda: ergo illigit Deus ea deferre ex stricta iustitia. =
Prob. 2a pars maior: Nam in eo casu Deus non deferret omnia ex liberalitate,
fidelitate, gratitudine, alia re eius nomini virtute, quae iustitia non sit: sed [illegible]
[illegible] subducto oneroso merito etc: ergo ex stricta iustitia tribu-
eret omnia: ergo eo ipso quod illigat in creat. ius obligans potestatem ordi-
nariam Dei, potest illigi stricta iustitia Dei, quin obliget potestatem absolutam.
Sed haec ultima cons. prob.: Nam iustitiae institutum est tribuere alteri quod est sui iuris
et dnij: sed illigit creatura ius morale ad illud omnium, manente
sub tib. a potestate absoluta Dei ad donandum illa: ergo ut detur in Deo et il-
ligat stricta iustitia opus non est, quod potestas absoluta obliget; sufficit
obligatio potestatis ordinariae.

Cons. 2o, et ulterius explicatur [illegible]. Effectus
formalis [illegible] iuris ac dnij in aliqua re sive potest in creat. adversus
Deum, quin obliget absolutam ipsius potestatem: sed [illegible] stare potest stricta iu-
stitia: sed quod ibi datur ius, quod [illegible], et indemne [illegible]: ergo stare
potest iustitia quin absolutam potestatem obliget. Cons. est legitima: maior certa *
Prob. maior. Effectus formalis [illegible] dnij est efficere [illegible] subiectum [illegible]
suum, taliter ut possit pro libito illa uti: sed eo ipso quod creatura habeat
morale dnium ordinarium, et non obliget absolutam potestatem Dei, facit
[illegible] suum: ergo quin obliget absolutam potestatem stat in creat. effectus formalis [illegible]
dnij. Prob. maior [illegible] convenimus. [illegible] pr. [illegible] dnij morale

Ordinarij. qd qlt plauis sit in suo domo, lz aprij, ita facit eq suo ita Aote et simplr teneat, ofit Meq eius domo, et in dos obligat pnts Ordinarij principis, aut leig. ne tali domo Vtat, qn obligata maneat ppa aota, et extra ordin. ossulens bono Coi: possibilis Crea z dnij morale lex aote et simplr facit sug, lt penes Rey sit dnij alty illius, et lib. ipsi maneat aota pnas ad Vtend illa, id exigte casu sug Excellte.

Hoc clarij innotescent, si adueitat ex iure et dnio Ordin. Pri in sug domo Priri obligeq in qualt aliapsa, ne d. Volta Pri ea domo Vtat: et cq Varie sint aliar pnas dditices, ite effui obligoi n re sultat ex suitate lei sine discrimine; imo potiq ex Varig Luiq q dditioy, et pnats. Qua ppt qlt plaris Vt talis Vtiq obligat, ne in privatos suos Vsus domo Pri Vtat ipso invito: et Vo princeps n manet obligato, ne tali domo Vtat in Vsus publicos, et gravir maior bono Reip. et invito ipso Pro. Rao dij. nq st: Nq in principe dat dnij morale Ordinarij pluriy lex, inquo n differt a privatis pris, et dat et dnij, qd Vocant Altu, et se extendit ad oe suy legny, Vue Luiq sex abtq pnats ad Vtendy qualt de suos subditos, qdo necessitas l com Cois gravissle l extreme Vexerit.

Erqo in ppairito po, ste duo sunt potissimy attendenda, 1m qd nequeat Osbilit abdicari, neq Luiqm obligari: 2m qd minime oppat cq dnio Ordin. sive Vt dnt basse, qd plaris psa habet in sua sona: hoc n ea suitae itenty st, q tollat, qm lt aliq poats Ordinarij in eand ppr. = Hinc plane infert, qd lt tignet duplex dnij Ordinarij: in solid s eand pp, diminitur

turpnat, sicut esse dominus in solidum suae domus, et quod ad suae perfectionem alius desideat dominus alterius eiusdem domus, quia dominia sunt diversi ordinis: alioquin esset pariter dominus moralis in solidum de medio tollendum erit in creaturis. Haec omnia de dominio Dei, et creaturarum, probanda sunt ex supra insinuata, et caeteris latius exponenda.

Sit 3a.

Conclusio. Deus potest obligari, et saepius obligatur creaturis ex stricta iustitia, media scilicet sua promissione, et actibus creaturae. Haec conclusio ex duplici praecedenti capite deducitur, ut ex praecedenti constabit: adeo quod potissimum faciunt testimonia initio huius capitis adducta, praesertim illud Matth. 20. in parab. *Conventione autem facta ex denario diurno*: ubi pactum explicitum Dei cum creaturis innuitur. Sit tamen ad hanc conclusionem. Pactum, et foedus de stans ferendo dominus subditi conversa, impleta conditione obligatur ex iustitia: sed Deus saepissime inivit huiusmodi foedera cum creaturis: ergo obligatur ex iustitia. Consequentia legitima est. Minor [illegible] ex sacra scriptura et patribus, in exemplum adduximus foedus cum Abrahamo initum, *ambula coram me etc.* [illegible] in suis [illegible] non potest: et certe quomodo Deus non obtendat praecipienda.

Non me latet adversarios objicere, Deum non posse obligari ex iustitia utpote supremum omnium dominum, ac proinde impleta conditione pacti manere quidem obligatum, sed ex fidelitate tantum: et eorum ratio est: quia licet Deus impleta conditione pacti non possit absolute praestare illa, de cuius non posset illa, ut ut [illegible] et infidelitate, non pugnat cum perfectione supremi dominii. Sui enim [illegible] non potest, ut se sine iniuria alterius, ita quod si per impossibile Deus impleta conditione non daret praemium, faceret iniuriam promissario: quia obligatio ex fidelitate non opponitur perfecto dominio, et in eo [illegible] donare [illegible] tale praemium,

adhuc n. post Votu n. e minus dnus pignoris, qm ante Votu, et n. n. poit illud nare absq. infidelitae: si tn illud naret, l. detineret, nulli faceret iniuriā, neq. ad ullu debitu teneret: n. alit nisi q. seoas q. fecty dniu pignoris: q. filit in nro casu.

S. impugnat spe corpor. Cu de admisso, qd oblipao mere fidelitais n. oppat cu dnio dei, Cu qa in Deo det oblipao fidelitais; adhuc dtendo, qd Ex pacto onerso meritor Chi, l. cy stoami, resultat in Deo oblipao plusqm fidelitais, nimir oblipao iustip. Cu qa. impleta ddit. pacti onerosi ex suo pere resultat oblipao iustip, Ut pt abstrahendo a peculiari qualitae l. impedimto extrinsec: qmi cau n. acqit stricty ius adveus qmittente, cui sine iniuria resisti negt: q. talis oblip n. minus resultare det in Deo, qm in hoe. Et tca: q. n. e potior rao in Deo, q. obee poit sui oblipoi: q. ans pi.

S. deo in Crea resultat obli iustip impleta ddit. pacti onerosi, q. Crea pot a se abdicare dniu morale dei, de qua pacty fuit sub tali ddit., Ex pacty involvit Volta abdq., et efficacy transferendi in altery eiusmi dniu impleta ddit.: atqui Deu paciscit cu Creis sub ddit. onerosa, Ut pstat in pacto Abrahami, acq inde ses Voltas efficacy transferendi aliqd dniu, et aliunde pot in Creq transferre tituly dniu moralis ordinarij, roe cuius iure illq tanqm suq obtineat, poit q. de illa disponere, Ut dstat ex nris qboid: q. impleta ddit. onerosa n. e potior rao cur in Crea resultet oblip. iustip et n. in Deo. = Qd a. ista oblip. n. efficiat pfecto dnio, dstat ex eo, qd Deus dniu morale alty inabdicabilit servet, sicut et dniu physicu oiu Creay, et q. suo libito abdicaverit morale ordinariy, qd sufficit, Ut Deus abte dicat ulij dng oiu Creay.

Aliqui dicunt nulli, Deum non esse obligatum ex iustitia etiam impleta conditione pacti ad transferendum morale dominium, quia ipsa conditio ponenda est etiam dependens a Deo, et subiecta dominio, atque inde utilitas negat Deum ex iustitia obligari. Sed contra est. Actio illa libera ambulandi coram Deo, sub qua pactus fuit Deus cum Abrahamo, itaerat sub potestate Abrahami, ut ad ipsum pertineret speciali titulo et denominatione proprietatis, quae ad Deum non pertinebat: Abrahamus non habebat rursus liberam determinationem actionis, loco cuius ipsi et non Deo imputabatur: ergo ponens liberum Abrahamus eam actionem, posuit conditionem onerosam, quae ita erat ipsius propria, ut eo pacto non esset sub dominio morali Dei: ergo si positio conditionis onerosae ex suo genere obligat ex iustitia, non est cur Deum ita non obligaverit. Et specialiter eadem: Deum ideo non obligaret sic Deum quia ipsa conditio penderet a Deo, et quia sub dominio physico et morali a Deo ipsius: sed hoc non obest: ergo. Et minor. Et eo modo pendeat a Deo, adhuc tamen est propria Abrahami specialitate titulo determinationis liberae ad Deum non spectante, et fundante dominium morale ordinarium: ergo licet dependentia a Deo non obstante, quia omnino Abrahamus conditionem onerosam ut suam, sui quia dominii posuerit, atque inde acquisierit strictum ius adversus Deum.

Huius loci vis declaratur id, quod quotidie evenit in contractibus, quos vocant societatis. Dat vir Titius Ioanni duo millia ducata, ut pro fecto ad Indias impendat sua diligentia securitas in merces Indicas sub hac conditione: Si diligentiam omnem dederis, et lucratus fueris mille, post dimidium lucri, quod tibi cedet, augebo sortem et capitale in annum sequentem usque ad quatuor millia. Ergo sic: impleta conditione lucri tenetur ex iustitia Titius implere pactionem, tam quoad dimidium lucri, quam quoad augmentum sortis: et tamen conditio dependebat a Titio, qui sortem posuit: ergo. Et maior: nam licet conditio lucrandi mille dependeat a pecunia, et auxilio morali paciscentis, attamen non dependet integre, et tamen solidum ab ipso, sed ut provenit

a lib.ta voltatis Joannis, illius actio sit libera quo neque proveniet a solo Deo: impleta datione tenet ex iustitia Deus esse. Et si velit Deus, ut tribuat auxilia et concursus actibus creatis, nihilominus tenet ex iustitia, quod faciat sub conditione actionis liberae: neque actio libera ita est a creatura, ut eo pacto a Deo non sit: quia ea posita Deus ex iustitia obligatur.

Caput 3.

Ulterius stabilitur nostra doctrina solutione obiectionum.

Obiicies

1.o 2.am partem doctrinae. Si Deus abdicaret a se dominium morale supra alicuius rei creatae non maneret absolute et perfecte dominus eiusdem rei: sed hoc dici nequit: in sententia nostra et Patribus passim Deus absolute notatur dominus rerum omnium: ergo non potest abdicare a se dominium suum. Maior patet, si illud a se abdicasset, faceret iniuriam sibi arrogando potestatem: sed qui est absolute dominus rei nulli facit iniuriam arrogando sibi talem potestatem. Deo dominium patrimonii non maneret absolute dominus dominio physico, et morali alto, non maior: non maneret absolute dominus dominio morali ordinario, distinguo maiorem. Similiter dominium est maior probatio: faceret iniuriam arrogando sibi talem ex dominio alto, sive iam existente casu dei excellentiae ostentandae, non maiorem. Concedo, dato. Exemplando mihi eandem doctrinam, non video.

Instabis. Deus non manet absolute et perfecte dominus omnis creaturae abdicato dominio suo. Sequela patet. Nequit esse absolute et perfecte dominus alicuius rei, qui non potest pro quocumque casu contra iniuriam uti tali re: sed abdicato a se dominio ordinario nequit Deus contra iniuriam pro quocumque casu uti re: ergo. Consequentia est legitima. Minor a nobis admittitur. Maiorem nego: nam dominium absolutum et perfectum constat, ut usus rei non sit contra iniuriam: quia constat, ut usus rei in nullo casu sit contra iustitiam, atque inde pro quocumque casu non potest contra iustitiam uti

re, nō tñ abte et pfecte dñus. Et hęc cōd in suis: dum si Reus lecat ali-
quid ꝑ sui potate ptendi illa in tali, l. tali casu; nō ꝯᵒ in oi eventu, n. erit
eō abte, et pfecte dñus talis rei: ꝗ̃ sicut Deus abdicato dnio ordinario
nō manet abte dñus. Confirm. dum dnium Dei est pfectissimum instius q̃ in aliq
dnium, et ꝗ sub quasi esse deserit subsunt creatoris dnio: p.ᵒ Deo cōpeteret
dēt ius disponendi de rebus quocumq. eventu, et quocumq. mō sibi placue-
rit absq. iniuria alterius. Et cōd: dum Deo cōpeteret ius disponendi de
reb. ꝑ quocumq. eventu, et quocumq. mō ipsi placeret, ꝑ fectius dnium sine
dubio esset; ac si ꝑ aliquo eventu n. posset disponere: p.ᵒ Deo cōdeb. cō-
petere ius disponendi ꝑ oi eventu: ꝗ̃ Deus nullum dnium esse pot abdi-
care.

Ad eō tertio sequelam. Ad istius ꝑbat. dinguō maior: Quiequid est ab-
te dñus rei, ꝑ quocumq. casu intra lineam sui dnij n. pot contra iniu-
riam ꝑti re, cōdo maior: ꝑ quocumq. casu est extra lineam sui dnij n.
pot ꝑti re, nō maior. Ad ꝑbat. dinguō similiter ans: dnium abtum, et
ꝑfectum constat ut usus rei in ordine, et casibus talis dnij n. sit cōtra iu-
stitiam, cōdo: ut usus rei est extra casus talis dnij n. sit cōtra iustitiam, nō ans.
Et in eodem sensu, nō cōq. ad cuius ꝑbat. dico, l. Reus lect potate ꝑtendi
re, sed n. oi eventu cadente sub dnium morale ordinarium, et sic fateor
n. eē abte dnum, l. lect potate ꝑtendi re ꝑ oi eventu cadente sub dnium
ordinarium; tn ꝑ eventibus spectantibus ad dnium altum, et sic e abte dnus
talis rei: sed n. dnium in solidum in una linea. Sed ꝗ̃ dnium morale ordin.
Deus n. abdicato dnio ordin. retinet in solidum dnium altum, et dnium
ꝑprium in oes creas, quia dē cō abte dnius rerum.

Totalis e solum reddit
in cōmisioe dnij suo ingratuita in dnium altum, et bassum, quorum ventum in suis
potesti, et quorum qd it sufficiens ē ad dnos dni abte talis: alioq. Reus n.
eet abte dnus suorum bonorum: siā ex repente casu ~~dubio~~ publicę nessitatis,

et in vito Deo pot. principes illis uti in eor bonis citra iniuriam, q. ne hoc ad-
mittat dicendum erit, Deum esse abte dominium per quasi dnium ordinarium, qd
sicut licitum dicendum est, principem esse abte dnum bonorum civium suis regni per quasi
ius, et dnium altum in bonis suorum subditorum: qd a fortiori de eo dicendum
est.

Ad confirm. dato anti. nego conseq. ad distinctionem per hoc dnium unius: perfectio
dnij deceret intensive, non ans: qui extensive, omitto ans. Si n. Deus
sibi retineret et dnium altum, et ordinarium, ex hoc cuiusque [illegible] haberet
utique plura dnia, seu dnia diversarum linearum; n.a. perfectio dnij:
nam diversa ista dnia intensionem perfectionis in linea dnij non faciunt:
quare pot abdicato dnio ordinario adhuc manet dnium Dei perfectis-
simum, et infinitum in linea dnij alti, atque dnij proprii: qd a. n. exten-
datur et ad lineam dnij ordinarii, nullam arguit in Deo imperfectionem, aut
indecentiam; imo potius commendat maxime eius in hoes liberalitatem,
siquidem in illos transtulit ius, quo possint ipsum Deum obligare; Aparen-
ter hoc despoo explat. [illegible] Christi de facto e perfectissime san-
ctitatis... sanctitate increata, tum et habituali gratia: qd si ab ea tolleret
ois sanctitas creata, n. ideo maneret minus sancta intensive, sed
qui extensive tm.

Sed dices, q. a parte dnij proprij [illegible], ut Deus di-
catur abte dnus abdicato morali dnio, ex quo per actu illud conservat.
[illegible], qd Deus medijs causis 2is pot. [illegible] destruere, et cessare a conser-
vatione illius providendo, ex his ponendo exigentiam causarum 2arum, imo, et
sine exigentia causarum 2arum pot. a se ipso suspendere conservationem dei. Quod si,
istorum pacto Deus hoc destruat, nullam inferabit iniuriam seu dnium
morale eius in talibus [illegible]. Hoc quo pacto est dnus proprie [illegible]
[illegible]. Et ideo est: q. dnium morale eius fundat in conservatione dei
per concursum causarum 2arum et concursum ulterius Dei: nam ius suum e id ipsum,

qd versat in cõmercio Loy, et ab vno in alterz transfert: s' dolz ius morale dependens a ppria cõserv.e dei & fid, qd ab vno in alterz transfert: p.º dolz ius morale dependens a cõserv.e dei, e ius, qd transfert, ac p inde dniy suy dependet, atq fundat in ppria cõserv.e dei. Ecce ad qd cõstituit dniy pprz Dei, et quomo a statu morali, adhuc detinet p sey. Ptª manet in Deo dniy morale alty, qd n' p-judicat morali ordin.e Creq.

Obijcies 2.º cy P. Oviedo. Nully ppriy ius acqrit abtè Crea adversy Dey, ne ipsi õmia denegre et posita ordin.e meritoz: g.º Deus n' transferat in Creq morale aliqd dniy, ac p inde nec ipsi obligat ex iustia. Ans pr. Positis meritis Creq sostenet Deus n' denare ipsi õmia poate morali ordinaria; atq poate absty quae bene pot Deus denare talia õmia, atq illa cõdit p poate ordinaria: g.º Crea nully ppriy ius abtè acqrit adversy Dey in talia õmia. Pt. Cõn: si aliqd ius acqrerz, foret õio sicut illi iuri, qd ego hẽo sexz ad auferendz sicut meg a depositario manu sinistra; n' a dextera manu: s' huig mi ius foret abtè nully et certe ridendz: g.º ius, qd s nos acqrit Crea adversus Dey abtè nully est, s' potig ridendz.

Hoc argtu ad satietatz vsque extendit, et inculcat a citato Autore; s' ĩmerito qde, vt ex mia solutõ ig vltat qqd sit an sent aligm maiz vz [illegible] P. Ripalda [illegible] ip. ans: Crea nully ppriu ius acqrit adversy Dey, ne sibi õmia dene[illegible] secluso casu excepte extraordinariq provid.e nõ, ans: adveniente casu talis provid.e, dao ans. Distinctio satis notae ex s, re dictis. Ad probãdo ans in sub distiois exhibitz, et nõ cog: quaz n' õio e, qd affert de manu dext.a et sinistra, siqds suppit sexz vnis instiy obligari ad n' auferendz, n' ibi aliud, cy ambo sint intra eundẽ ordinez nostrae [illegible]

ad. 5.

verum et utique, inquio Deus nulla sua ope, nullo re iniustitia potest denarium praemium, ac tenetur verus, et utique obligatione iustitiae proximus. Sanitas responsi paucis sententiis comparari de toto demonstrat: plane non proprium dominium acquiret in re libera a lege condita; et tamen dato casu dominii alti, potest Deus illud auferre pro ut necessitate: quia recte composuit proprium dominium subditi cum dominio alto principis circa eandem rem: quo et dominium proprium cum dominio alto Dei, quod Deo denari non potest, quod inclamet P. Oviedo,

Qui p. 3. n. 54. sic instat iam argumentum. Eius, ad quod attribuimus, non tenetur Deus ad praemium positive conferendum, vel illud sedet per moralis ordinarius, quam obligatus dominus, vel non. Si primum: ergo nulla alia potestas poterit Deus impedire collationem praemii: Deus impetrat praemium positive conferri per unam potentiam, et aliam impediri collationem eiusdem praemii: Si secundum dicas: ergo nulla positiva obligatio praemianti ad honestum vitae imponit Deo: ergo quando dat praemium, illud non tribuit ad strictam obligationem iustitiae. Resp. Deus utique tenetur iure tum ad praemium positive conferendum; sed non semper quoniam in eventu est extra ordinarium providentiae. Et sic tota vis instantiae infringit. Ex hac ratione utique solutionem ostendit, pro pendenti patebit.

Instat ad haec. Ideo dupliciter illud probatur, eo quod dominium habet princeps ille, quod regnum transtulit in ipsum vices suas, et proprie sane depositus voluntatem det principis privi deie bonis communibus est non attento iure privatis: at in Deum creatura non deposuit voluntatem suam: ergo in Deo non dat duplex illas dominii iuris, atque dominii. Confirmatur. Nam princeps, quando assumit bona alicuius privati ad publicam necessitatem non utitur dominio proprietatis, sed iuris dictionis: ergo si Deus transfert dominium ordinarium, solum retinebit iuris dictionis dominium, quod non destituit alterum dominium: atque hoc dici nequit: ergo etc. Plures alia adduxit, ut probet indecens esse sane distinctionem dominiorum in Deo, ut alio retento aliud abdicet, sed ea omnia eiusdem farinae sunt cum praecedentibus, et eadem solutione donanda.

Resp. Omissa mai. et ssa Dni, nam do Cog: p acciden. n. est, q d dnij alty in suis sit defussy a vol. subditor., lic. licet n. sic in electivis ita eveniat, at multor. sa e, qd q offredit. Sanguine dennj adipiscun- tur, hi sent dnij altu in suis subditis in se defusy, sed aliunde acqsi- ty: qd filij alijs tenacius afficet, et suigmi principes sene dniu alty p vices ǵmunitatis in ipsos transfuvas. Sic in suis excoprenit, q nul- lo sor fit dna sua dnij; s. sent dnij ab alio, l. ab extra ating.; at de Deo qs ausit nare, qd na sua sent dere dnij creatay dnij. Et majus sit dniu alty. At a ǵtis no dni, cuius falsitas l. ex eo liquet, q d inca- su parentis omi cois aufert suivato dnij dei, q n aliqua obligat- destruois oriat. Utilitas d. et necessitas dinpati fit e dnia satis ǵ pont- tif coes.

Obiicies 3o. Int. L. et filiy servy et dnij negt dari obli- p. l. iustie, ut docent cci Dei cy S. Tho. Sic: ideo negt dari eig- dni oblig., q filig e subordinate patris et servo sui ani: at g strin- cai mo Crea q subordinate Dei, magis g ab ipso depende: p. negt se- q oblipari ex iustitia cre.

Resp: Verm e q d inijs ing servo et filio nulli diversy ius, et dnij sero a dno et parentibg, n pot int ipsos dari oblig. l. iustie; at vo si filig, l. servo acgrat aliquo mo dnij, ut accidere solet, in aliqua re diversy a dnio patris aut dni, utiq potenit int. cedere stricta iustia. Sicut in crea diversy Dey, fateor n. sse cui aliqdnis propriy visi translato a Deo in cre- tit. dnij moralis ordinarij, qd eo pacto n remaneat in Deo. Dato deinde, qd crea strictig absolute dependeat a Deo, ut in ex- tends ctt. am servo a dno; s. ista dependa n obe oblipoi Dei ex iustia, si set sent crea propriy dnij morale, qd eo mo n sent Deus.

Obijci 4. Eatq; honeremq in Deo sane oblig. iustitiae, quatq;
requiret, et illa stante securus maneret iustus de suo premio, nec poet
Deus illud denare: E. ad hunc effectum requirit oblig. iustitiae: p. I.
fluat et sine fundato adstruit in Deo. Pr. min. Eo ipso, quod
Deus promittat iustis premia suae fidelitatis obligans, manet eis
inexpugnabilis D. promissio, et impossibile e, qd premia n. capiat: p. Ctt.
Respondendo ante Ans: Deus fundatur nos Ut ante
mq; Deus n. solum ex fidelitate, verum ex stricta iustitia obligari creis
qdo cum ipsis pacisciit sub conditione onerosa, desumit tum ex
S.S. Patris Augustini, ubi SS. PP. de pariant strictae iustitiae int.
Deum et Creas. ultra ipsius fidelitatis: tum etiam quia neque ex parte creaturae, ne-
que ex parte Dei repugnant ea, quae ad strictam sane iustitiam requirunt: tum
demum ex eo qd n. operaret Deus modo perfectissimo, si sub condi-
tione onerosa sic promitteret creaturis, volens solum fidelitate sua obli-
gare et nullum ius in creaturam transferre. Ad initium ergo: Deus in
tali casu impleta conditione perinde se gereret Deus, ac si nulla pena
ipsa sibi remaneret ad denandum, et aliter utendo tali re, ad
hoc obligante suae fidelitatis firmitudine. Ut optime probat argumentum
quod in tali casu Deus exerceret actum morale iustitiae, solum quod deesset ad formalem ius-
titiae applicatio motivi formalis. Atq; repugnat Deum moraliter exercere alicuius
virtutis actum, cum possit eius formale exercere: qd n. expectat ad perfectissimum
modum operandi Dei: p. Ctt.

Obijci 5°. Si Deus poet dominium morale ordinarium
transferre in creas, ita qd Deus amplius n. obtineret eius modi dominium, eo de
pacto n. repugnaret, qd Deus, ut Deus sit, fieret servus creae: sed hoc admit-
ti nequit: p. nec illud. Sequela maioris probatur: Nam ad servitutem sufficit morale
et suum dominium domini in servum suum, sic ut, ut quis se tradat alteri in servum
sufficit, qd transferat in alterum sui dominium ordinarium: sic qd ipse n. obstat

servitui, qd servus n sit Ciô sub potate sui dni, et spectato casu boni regentis: q n tenet servus obedire suo Dno in destructione leg. subd. &c: e poterit Deus ee pprie servus Creg, si pot a se abdicare, et in Creat. transferre dnium morale leg. Confir. servitus si sit partialis est obligo pte ad aliqd ministerium pers: sic Dnus obligans suas operas locan. mi ad aliqd ministerium, v.g. ad laborand in vinea e partialiter servus: q sine iniuria neqt alienare suas operas ad tale ministerium: servitus a. totalis est oblig. ad oe ministerium pers: sic se het Dnus bello captus: atqui e, nis Deus pot se obligare Creg, obligando se ut suq pra ordinariq: e poterit fieri servus Creg. Resp. ne hoc dicat, nec illud inde infert admittend est.

Hoc argtu tetigit P. Reginald. n. N. sa ipsius respo nisi plene n satis facit: quapropter demeritu indicio poe deri, nando Cognomi. Ad hoc dato hi eo, qd de servitute afferen, no abte Cog: Deus n. ut Deus est minime pot ee aut dici servus Creg. Et rao est: q ut Deus poit a se abdicare dnium morale aliquarum leg, et seipsum quoad ius privatum, sive ordinariy illarum obligare Creg; nihilominus tn moralis et suy servitutis ny titulum inducere n pot. 1o n. neqt ee servus iure belli, siq de vinci neqt, nec vita victoris beneficio debere. 2o neqt ee servus iure nativitatis. 3o nec iure adoptionis, ut perspicuy e. Denique nec iure venditionis hoc n. dedecet supremam maiestatem: sed hi ss. tituli induendae servitutis: quod Ctra. Cd. a Deo obliget suq pot ordinariq, ne vtat terra, qm dedit Abrahami posteris, nulla servitus aquirit: sicut Cx ergo dedeim Pro pignus, et inde amiserim ius, qd habui in eo, et ulterius tenear n possidere ius, qd Dnus acquisivit, minime infert, me ee servum Cri, neq in adaequata servitute. Hec dna applanda est Abrahami datis pmissis, nancto Cog: Deus n. ius qm se subiit Crg s. dlegis

servat ius in aliquo debitus, quod transtulit in creaturas. Hinc est, quod quoties creatura vult libere operari, Deus tenetur ad concurrendum ettª.

Contra dictum Auctor sit objicies 1º Deus adeo stricte debitor est pro iustis illis merentibus, ut careat omni iure pro potestate proprius denandi: ergo et potest absoluta obligatur debito stricto iustitiae. Antecedens probatur: repugnat in Deo ius, et potestas ad ipsum impossibile pugnante cum esse Dei: sic ergo non potest esse ius in Deo, ut ipse non sit Deus: sed negare proprius iusto decedenti in gratia est usus dei impossibilis pugnans cum esse Dei: est non inferre usus, et iniuriam alteri: ergo ettª.

Respondeo distincto antecedens: Deus adeo stricte debitor est pro ut careat omni iure ordinario ad eius denandus, concedo: iure et extra ordinario, seu quod idem est, dato casu utendi extraordinaria providentia, nego antecedens: Ad probationem distinguo maiorem: sed negare omnino est usus impossibilis extraordinarius providentia concedo: extraordinarius, nego minorem. Aliter etiam potest distingui minor caritatis gratia: sed negare omnino est usus impossibilis ex suppositione, quod Deus providerit non fore dandum casum extraordinaria providentia, concedo minorem: est impossibilis defectu omnis actu in Deo, nego minorem. Ubi distinctio amplior innotescet et solutio sequentis argumenti, quod sibi etiam objicit, et variis instantiis urget Pallavicini sect. 14.

Objicies 2º Deus per pactum cum creaturis initum, ita securos nos reddidit de promissis praemiis, ut per nullam potestatem possint nobis praemia deficere, quod passim suadent scriptura et SS. Patres: sed ex eo, quod neque potestas absoluta possint nobis deficere a Deo praemia, sequitur etiam potestas moralis sua excellentia et dominium altum esse nobis obligatum: ergo Deus obligat etiam et transfert per suum pactum dominium altum. Consequentia est legitima. Maior probatur: quia Deus est fidelis, ita securos nos facit scriptura de futurae suae promissionis, ut impossibile prorsus sit oppositum: sed ex eo, quod Deus iustus sit non minor securitas nobis advenit: ergo per pactum ettª. Minor est

1.ⁱ illius syllogismi pᵃ. Ex eo, quod Deus per potestatem absolutam potuit nobis deficere omnia post promissionem suam, proinde se gerit Deus in collatione omnium, ac si ius absolutum et potestatem excellentiae non haberet: sed hoc ipso est se erga nobis obligatum potestate absoluta: Sicut ex eo, quod proinde se gerat Deus per suum pactum ac si non haberet potestatem ordinariam illius rei, de qua pacisciit, legitime inferimus obligasse talem potestatem et dominium ordinarium a se abdicasse: quamvis et morale absolutum obligat Deus, et transfert in creaturas.

Ex: d.to libenter

[illegible] omnis sui inistiae Dei, quam obligatio fidelitatis; sed non absolutae [illegible]: Fateor, quod scriptura et PP. saepe testantur, talem esse promissionem, et pactum de praemio iustis conferendo, ut etiam de potestate absoluta nequeat Deus illa denegare; caeterum hoc non provenit ex defectu dominii supremi in Deo, sed provenit ex eo, quod Deus ante ad suum pactum et promissionem absolutam providerit nullum suae excellentiae demonstrandae urgentem, et efficacem occasionem fore occursuram ut deneget praemium promissum, et ideo D. promissio absoluta, et omnino infrustrabilis evadit: Si enim talem occasionem providisset, non potuisset Deus promittere absolute praemia, et sine ulla conditione.

Totum hoc clarius apparet in creatis.

Si rex quodam suo subdito conferens fundum ut ipsi traderet [illegible] certo provideret, nullam in posterum occasionem fore eventuram publicae necessitatis, dominium [illegible] ipsi sit ut potestate absoluta, et omnino alto [illegible] tale fundum, posset ita se gerere ut absolute omnino promitteret fundum nunquam in posterum ipsi auferendum; At quia rex id certo non providet, sed conditionate, sive formaliter, sive virtualiter conditionem, sese obligat, ad non auferendum fundum, dummodo non adveniat talis occasio. Deus autem absolute pacisciit cum creaturis, et omnia promittit, quia providet, se nunquam usurum dominio alto ad ea denanda. Ecce quo pacto impleta conditio pacti nulla potestate est

vole libitu Dei oppositu libito ipsius, sive permissioni hominis, et persistente in Deo dominio alto lex Christi.

Obijces 2.° et satis urgenter. Potest Deus permittere Papa, se non denaturare ipsi poteste et occurrente casu, quo consulendus sit Dei excellentiae: quia potest ex iustitia obligare potestate moralis absoluti, sicut obligat potestate ordinaria, et abdicare dominii alti, sicut ordinarie abdicat, ut per suae permissionis et pacti. Consequentia est legitima. Antecedens probatur. Deus consulere suae gloriae extrinsecae est absolute contingens, et liberum ipsi: quia potest velle non consulere talibus, et data occasione id exigente: ergo potest Deus permittere Papa, se non denaturare ipsi poteste, et dato casu, quo consulendus sit suae excellentiae. Confirmatur. Potestas absoluta Dei est substantia voluntati Dei non minus, quam potestas ipsius ordinaria: sed potest Deus obligare nobis ex iustitia potestate ordinaria: ergo potest et absoluta. Et ideo Deus ideo potest obligare potestate ordinaria, quia ex tali obligatione nulla indecentia exoritur in Deo: sed nulla etiam exoriret, si Deus obligaret absoluta Dei, et ita se gereret ut suae permissionis ac si potestate illa suprema non haberet: ergo etc.

Respondeo negando antecedens: quia cum potestas absoluta intendat solum in bonum Dei excellentiae, quae est aut honor, aut gaudium Dei arbitrii nostri, non potest Deus permittere, et velle absolute, et efficaciter dare Papa poteste in casu, quo sub velit per gaudio sui arbitrii tales poteste denarare, quia casus est extraordinarius providentiae et ad probandum dato antecedente non utique consequentia: quia et absolute, et ante sit contingens, in suppositione tamen providentiae, qua Deus res suas gubernat providendo creaturae bono, et attendendo ad suae supremae dignitatis, non potest sine indecentia morali creaturae bonum anteponere excellentiae propriae: quia per eam in tali casu teneretur suae providere, sive haec necessitas sit moralis consequens, sive physica, de qua modo non disputo. Similiter ad obligationem tenendus est dati permissionem negando consequentiam: adveniente enim casu, qui exigat Deus uti sua absoluta potestate, negat non utique dominio alto:

et propriis excellentiis fulcire; alioquin sequeretur Deus futurus imprudens gubernator rerum creatarum. Si quidem illas non ordinaret in finem debitum, in quem ordinatae sunt: sicut rex imprudens et pessimus gubernator merito iudicaretur, si dominium altum obligaret subditos, sicut despiceret bonum com(mun)e, illud que praeclari postponeret. Stat igitur nulla esse posse permissionem, et sancitum, quo Deus obliget peccatores absque: Deus ut Deus non potest minuere suum dominium, ita nec potest velle suum propria absque esse obligatum ex iustitia. Deus itaque permittens iusto etiam non tribuit illi ius adversus peccatores absque, sed adversus ordinarium etc.

Sed instabis. Adhuc

ex permissione Dei fit impossibilis omnino detentio etc.: quod fit impossibilis ex iure laesi. Probatur: quia Deus ius laesi non diminuit a permissione Dei: quia iure laesi fit omnino impossibilis detentio etc., ac proinde est absque ... manet obligata.

Respondeo. Supra diximus, quo pacto intelligatur an i(us) rerum sit, an non laesi: ad probationem dicimus: an i(us) laesi non diminuitur ad aequitatem a permissione Dei, ... illius propter involvit: in ad aequitatem non diminuit, non: Deus per permissionem Dei ... merita, et allegationem talis permissionis, quod detenerunt ex parte laesi: sic ... solum permissa est et ... et tamen non ... ad ... ut ... in peccatore.

Caput 3^m^

Carmentes aliquot difficultates in ... ma expendunt.

Cum autem res

manentes strictae iustitiae inter Deum et creaturas ... fundato, operae fuit celebriora examinare et dissolvere. Primo itaque ... iudicantur inter Deum et creaturas, ... in rebus spiritualibus ... in retribuendo ... minore ... et ... satisfactione pro peccatis etc. ... dari strictam iustitiam, ob defectum ... proportionatae ... quia ... iustitia ... corpore ... ... ex ... cap. 2. ... Plus: stricta iustitia ... pecuniae, ... salutis, ... omnia ... ... voluntas, quae ... ex ... —

2º ex Ctho iustia solu sed et obto mali bona corporis, fortune, et ho-
noris. Atq ita possumus et pro libito adiungere alia obta virtutu moral-
ibus, qm a dicta sit a Cto: q spualia bona non sint ma neq obtu iustie.
Confir 2º illa iustie est sec abundantia utilis, et nocivi, ut sed ex Ctho etc.
: sed spe non reqrit in spualibus: ergo nec iniustia. Confir 3º Deus non pot
ledi a crea in suis bonis, ex illud apud Job: Si peccaveris, qd ei noce-
bis? 2º neq iniustia effici: sed non alia roe, nisi q bona spualia sint,
q non cadunt sub ma apta iustie: ergo etc.

Sed spe argta debilia sunt: ad 1m
dicet, Ctus ibi solu fuisse locutus de iis bonis, q cognovit, et q in suo com-
cio versant, ut constat ex 5. Eth. cap. 5. non a fuisse locutus pertice,
ita qd a ma iustie excluderet alia bona, q in contractibus civili non ver-
sant, sed tm qd reqrit ad ma iustie: neq loco, quo pacto nate
pret ares, et pati strictis iniustie, a ab alio privaret in tlu, vim vo
dois, l. cauit et facultatis spualis, qmvis id, quo priva: spuale
sit. 2º spualia et in contractibus civili non versent, excludi non dent a
ma apta iustie, si qd sec qd reqrit. Neq sine et dico non ds
inferre, nos fralis iustie pro libito ampliari ultra id, qd Ctus assig-
navit: Nos n non extendimus nos frale iustie, qd utiq non liceret;
sed mals explamus, sive ma illius, q fieri nihil obstat. Exepli si-
bi: Nos in va et addita terre desiroe qm tradidit Ctus, moderni ob-
servarunt mo. et Americas; et Americas non cognoverit Ctus: Nec ...
tm dni extendere destios frals terre, aut novas ponere, sed tm qd
explant obta malia, qs vere dvenit, et Ctus ea non cognoverit clare
et expsse. Sibi in ma.

Ad 1m destios omitto mais, de qua
segti distate, et nomis: et n admittamus ex Ctho solu utile,
et nocivy ee ma iustie, non tenemur dare, qd in spualibus reperiat

utile et nocivum. Quis non dubitet, nocivum esse hoi privari pro aliis quam bonis spualibus, vel minus quam privari intellectu et voce: ergo sicut ista sunt materia iustitiae, quamvis sint bona spualia, ita et illa.

Si dices: bonum vocis, et intellectus annumerat a Philosopho inter bona utilia ad corpus, ad honorem, et decorem illius: sed non sunt bona spualia: ergo non possunt annumerari inter bona corporis utilia, ac proinde erunt materia iustitiae. Respondeo mirandum minus: nam potiori iure bona spualia, ut gratia, charitas, etc. deberent numerari inter utilia, siquidem ad decorem, et honorem substantialiter loquendo pertinent, quatenus in materia ostio constituunt suppositum apud Deum cognoscentem tales dotes, idque faciunt apud hoes, si supernatural notitia eas cognoscant. Ergo ex mente Philosophi potius colligendum est, bona supernaturalia pertinere ad materiam iustitiae, siquidem utilia sunt ad ingerandum maiorem aestimationem suppositi, in quo sunt. Ad 3um Thos dico, Deum non posse laedi a Creaturis in suis bonis intrinsecis; posse tamen laedi in iure morale ipsius, quod sufficit ad iniustitiam.

Res spuales esse materiam iustitiae docet melior sententia, quam ut probemus, noto 1o, res pure spuales non esse per se, et immediate materiam iustitiae, et societatis hominum, ac proinde non esse immediate, et per se materiam iustitiae communis, et suae, quae fundatur, et versatur in societate, et commercio hominum inter se, quae iustitia est virtus respectiva: hoc non tollit, quod eiusmodi res possint esse immediate et per se materia iustitiae inter creaturas spuales, ut inter angelos, inter Deum et Angelos, etc. Sic unus angelus in gratia non alteri angelo contraheret, virtus iniuriam committeret, ut dicat Pallazza (vocibus, nisi fallor, in suae de iustitia) sicut detractiones non opponi iustitiae, sed observantiae virtutis, et aliis.

Noto 2o. Actus interiores nativo pertinere ad materiam iustitiae communis inter hoes, et indirecte tantum, quatenus communiter sunt cum actibus externis, et aditos sequuntur. Nam quatenus materia iam, quod sit non bonae, impediri ius alienum, debet ex iustitia esse materia ipsius

s. animi, qui, quatenus dirigunt, et imperant actiones externas, possunt impedire ius alienum sibi subjectum, ergo ex iustitia debent. Sunt materia ipsius. Confirmatur: neque ideo bona corporis sunt materia iustitiae in pluribus doctrina, quia sunt utilia nobis: sed bona animi magis utilia sunt: ergo saltem indirecte sunt iustitiae materia. Addo, et noto 3°. etiam directe, et immediate bonum spirituale posse esse materiam iustitiae, si inimicus aliquis privet alterum intellectu, seu eius usu.

His connotatis dico, dicto modo bona spiritualia naturalia, de quibus nuper; verum etiam supernaturalia sunt materia apta iustitiae. Dico Hul.: si Parochus in mortis articulo neget sacramenta suo subdito illa petenti, peccat contra iustitiam, ut docent ibi Theologi: in hoc non differt a non Parocho, qui solum contra charitatem peccaret: et ideo iniustitia est, quia privaret subditum bono spirituali, et gratia supernaturali sacramenti ad cuius administrationem ius habebat: sed in hoc casu materia iustitiae foret quid spirituale supernaturale: ergo bona supernaturalia non sunt excludenda a materia iustitiae. Confirmatur: qui alium provocaret ad peccandum, et existentem in peccato sciens occideret ut damnaret, peccaret contra iustitiam, ut plures Doctores defendunt, et non solum esset reus vitae corporalis, verum et spiritualis: ergo etc.

Sed obijcies. Res supernaturales non sunt materia iustitiae, quia earum dominium nec ius potest ab uno in alium transferri: ergo nec sunt materia iustitiae. Respondeo Gratia id, quod negat esse materiam pacti, negat esse materiam iustitiae inter homines: ex hoc non capite tota oritur in suis obligatio iustitiae: ergo. Hoc est potissimum partis adversae fundamentum: sed quod facile solvitur omisso ante: de quo postea, nam ideo licet contrahi bona, non quia adest, sit materia iustitiae illa, quae potest subesse pacto, et mutuae obligationi inter homines. Ratio est: neque obligatio iustitiae oritur saepe ex quo non dato: sed dominium inferri potest sine obligatione mutua, vel pacto: ergo latius patet materia iustitiae, quam mutuae obligationis. Concluditur omissis primum ans, quod est naturale potest: neque omnis admittit, quod res spiritualis ex natura rei, vel alia spirituali potest commutari vero contractu, ac proinde non repugnat quod sit materia commutationis obligationis.

Secundum argumentum hoc efficaciter detorquetur: neque quod dominium infertur in materia incapaci contractus, tam longe abest ut non sit iniuria, ut potius crescit in

iuria, et iniustia eo amplius, quo magis est magis aliena a permutatione contractu. Ad 2um dico, quod idem suppositum magis sunt incapaces contractus, quia neque dominium neque domini illarum potest una creatura in alteram transferre: ergo si spoliari dominio rei abdicabilis iniustitia est, non potest non esse iniustitia maior privari dominio rei abdicabilis: probatur ex eo, quod bona spiritualia non sunt magis spiritualis contractus in(ter) se, ergo propter in abdicabilitatem, potiori iure inferendum est eius aptitudo magis iustitiae.

Disput. Precedenti.

Cap. 3. Statuimus cum Castropalao obligationem strictae iustitiae proinde ita a pacto pendere, ut sine pacto non subsistat, et subjectum esse iustitiae, qua Deus se obligat creaturis. Contra sane dominus insurgit P. Alarcon tom. 3. de Voluntate disp. 8. fundatus ipsius est. Dominus sui ut et filius, ad quod Deus per nos obligat. Ex pacto sunt bona spiritualia: ergo sunt bona, quae non possunt pretio aestimari: sed quae pretio aestimari non possunt, non sunt materia contractus: ergo nec materia iustitiae ex contractu: ergo et accedat promissio Dei de illis dandis, non resultat obligatio iustitiae in Deo. Non spe ultima creatura: magis quod aliquid ex se est incapax iustitiae, et accedat promissio non oritur in promittente obligatio iustitiae: probatur. Anima est in statu: magis et superior aliquid promittat delinquenti, et iste acceptet, nulla tamen oritur obligatio iustitiae in superiore, quia delinquens ex se est incapax dominii: probatur filius. Tandem eo deducit hic auctor, ut doceat, nullam promissionem de spirituali quantumvis acceptatam obligare ex iustitia; sed ex fidelitate solum: in cuius probationem adducit nullos summistas universim docentes promissiones etiam de levi sola sub veniali obligare: ergo quia indicant promissionem non inducere obligationem iustitiae. Dicit solum: magis aliquis in materia gravi non potest non obligare ad mortale.

Hic ultima dico

primum quod insufficiens est ad excludendum a Deo esse obligationem iustitiae, si quidem promissio rei non spiritualis, ut pote magis capax ex se obligare Deum: adverte falsa est, et sic docuit. Qui promittit celebrare sacrum pro stipendio

accepto stipendio d'it obligo iustię ut oes dicunt: ergo ziña spuali ex pacto obligat ex iustitia. Et confa. Illi obligoi satisfacit celebrando sacrū, ut e manifestū: ergo satisfacit ex iustitia: intelligibile n. est obligoi iustię toto rigore satisfieri, et n ex iustitia: siquidem satisfactio tollit id, qd obligao d'it. Sed celebrao sacri qd spuale est: ergo aliqd spuale e ma pacti ex iustię. Confr 2. Vnū spuale poe pro alio spuali commutari absq simonię vitio tenent oes Thei: ergo stilū n est cur res spualis n poit ee ma obligois iustię orte ex pacto oserti si ratio vnerisa sit res spualis.

Non possum hic omittere argtm, quod Pr. Arriaga, et atribuit antiquis a nobis tradita urgentm solet immergari, et sic se. Obligatio iustię e obligatio realis, l. saltē p satisf.: ergo n e obligatio votorum. Pbo cong: qa obligatio votorum ligat solum fidelitas, ut scit stemq dictis, n a iustig: ergo: maior: sed obligatio orta ex pacto est obligatio votorum: ergo n realis, nec drita iustię, atq inde Deus strita iustitia n obligat reis, siquidem sua obligatio e a pacto. Adeo dato tali entymemate, dingo ans 2i: obligatio votorum quae talis ligat solum fidelitas, et nullū ius tribuit, dato ans: obligatio votorum, q transfert, et tribuit ius saltē ad qd ligat solum fidelitas, no. Cad. arina applicanda est religiuis p poruq.

Pro illius ea certū est, qd pacta n lent aliqd, nisi illud, qd acipiunt ab intentive, qua fiunt. Unde si intentio paciscentis est transferre ius, et dniū, impleta dait. resultat obligatio n solum votorum, sed ex rebus, et intentioe resultat obligatio realis, aut p realis: atq obligatio orta ex iure l. ad qd e obligatio iustię: siquidem tunc n solum obligat fidelitas; sed etiam res ipsa. l. saltē pria ad qd tribuendum: ergo obligatio orta ex pacto saepe saepius n est votorum tm sed etiam realis ex iustitia. Secus evenit, q.do solum intendit quis sua fidelitas obligare, l. q.do aliud ex more n e dnij capax, ut de deliquio sup. dicebamus: tunc n pmissio solum obligat fidelitas.

Sed notandum est, qd quoties ex ma sunt capa-

cia, et mā apta, sigs pacificat subdit[ur] onerosa, illigit velle transferre
ius, et ex iustia obligari, nisi oppositũ voltas exprimat: alioq fraudu-
lenter recedet. Sq pt adfundty P. Alarcon, cui dato anti. dignũ cons: q n
posse aestimari ptio temporali, dicto: ptio spuali, sive alia re spuali equiva-
lenti, nō. Ad hoc, dico, eẽ mā spuali poẽ dari obligoẽ iustiã ortq ex
pacto, ut pbaty in nobis 85.

Ex nuper dictis planũ ē, qd ubiqz pot alicui,
l. auferri commodũ, l. dãnũ inferri, dat[ur] cũ illis apta mã iustiã, et sic res
spuales intra obiũ iustiã ss, q nobis max[ime] utilia, et ipsarũ ablatio no-
civa nimis ē. Ita dño dissas ingrit, q ita coarctet mã iustiã ad hae duo
capita, ut in ipsis tm iustia repiri poit. Qua indifftate P. Vazq. pluresq ipsũ se-
cuti affirmativũ ptẽ tuent, indeq concludunt, inter Deũ, et creãs n intẽ cedere iu-
stiã, q Deus nullũ dãnũ pati, nullaq re utilitas intrĩ cadere pot ex creis.

… op iu-
stiã afferre utilitas dei accepta, l. depassioẽ loẽ dãni illati pluribg inten-
dit pbare P. Wied. tr. 9. controv. 8. notandũ prius, sufficẽ istorũ q ad ct:
ST n. qs dãnũ inferat alteri, eẽ sine ulla sui utilitate, iniusta reus erit.
Pbat 1°. Nemo antiquorũ aliis intellexit mã iustiã, qm p depassioẽ
dãni, aut emolumentũ secutũ ex re ad aliqm ptiẽ. Hoc longa enumerasse
dqs bas P. Vazq. 2° q in alio ponit mã iustiã adeuaret ã coi placito
Phorũ, recta q iustiã loẽ. Pbat 2° ex Phõ 5. Eth. ubi ait, mã iustiã
eẽ emendatioẽ omerii et commutoes: s ita supponit reẽ utili, aut depas-
sioẽ dãni in aliquo extremõ: ideo n. ait Aris in commutoẽ, qm docue-
rat eẽ mã ppriã iustiã, repiri depassioẽ: ergo etc.

3° apud oẽs inconcussũ est,
munũ iustiã eẽ reducere in aequale ad aequalitatẽ resarciendo in utro extremõ
q diminutũ erat et detrahendo alteri augmentũ q iniuria acquisivit: s ubi ex-
cludit mã utilis et nociva n repit eigmi inaequalitas: ergo nec iustitia.

q illud respicit. 4°. Ideo iustitia dari debet inter duos comparatos capaces, ut habetur ex Philosopho, quia quoties nihil unius interest quod alius facit, nullus in eo iusti- tiae commutativae, sive iusti commutatoris possumus invenire: ut a. sciat, an uni- us intersit quod alius facit oportet esse compensationem illius, quod alius efficit in utilitatem, vel detrimentum sui: ergo ubi alicuius nihil interesse potest, nec iustitia potest reperi- ri. Demum, quoties in Deo ponimus aliquam effectum formalem, illum ponere de- mus secundum eius conceptum formalem, quae desit a creaturis: alioquin non illum, sed alium a nobis excogitatum poneremus: quapropter si Deus incapax sit eius con- ceptus formalis, debet etiam censeri incapax formalis effectus. Sic in Deo ad- mittimus proprie fidelitatem, misericordiam etc. Namque a. veracitas proce- dit quod consilium. Sed Deo negatur competere proprie ratio commutativi, vel nocu- ri, ut supra ostendimus: ergo nec iustitia stricta.

Huic postremae rationi P. Suarez dicit, cum dicto obiecto iustitia creata ab obiecto increatae: sed eam debet esse altio- ris ordinis sicut ipsa iustitia. Quod patet: nam ideo iustitia creata affertur de passione, quia imperfecta est; sed in Deo constitui debet absque imperfectione: ergo sine de passione damni. Hanc responsionem solide impugnat P. Vaz- quez adductus a citato Oviedo. Cuius responsio merito ea divisio iustitiae re- jicienda est, quod sic probo. Nam vel rationi iustitiae increatae convenit proprie definitio proprie iustitiae distributiva, quae definiri solet, vel non convenit. Si primum: ratio iustitiae convenit duplex formalis, scilicet creatus in Deo, et creaturis. Si secundum ergo illa iustitia, quam Deo tribuimus proprie iustitia non est. Et ratio: nam illi non conveniunt proprie proprietates quae iustitiae virtus a creaturis, et a theologis antiquioribus definitur, quam potest eius vocare iustitiam, quaestio erit de nomine. Quod illa divisio iustitiae creatae, et increatae cum diversitate obiectorum reijenda est, ut potest meris gratis inducta.

Et quia ad oppositum non est sic dictio ut ad defendendum non impedimenti in Deo proprie ratione creaturis proprius iustitiae, quia ex creaturis nullo modo, aut in nomodo

sentire posit Deus, quem sequitur Pater Suarez opusc. de Iustitia Dei, cum nobilibus D.D. pariter, quibus libenter adhaereo, et universim affirmo tum in Deo, tum in creatis secundario esse accidens se habere ad munus iustitiae commodum, vel incommodum, ante non illigit sufficienter materiam iustitiae. Hoc ut clarius percipiatur, noto, aliud esse laedi ius quod aliquis habet in re, et hoc non potest non illigi laesum, ubi illigitur iniusta ablatio rei: et aliud longe esse, quod dominus cuius laeditur ius, patiatur aliquod detrimentum distinctum a laesione iuris, primum est obiectum necessarium iniustitiae proprie talis, secundum est obiectum solum contingens, et accidens.

Hoc notato probatur munus dictum. Eo quod quis illigat laedi non potest non illigi oppositam iniustitiam, atque proinde materiam necessariam, et sufficientem iustitiae; sed ut quis illigat laedi ius alterius necesse non est, quod illigat commodum, vel incommodum: ergo ut illigat iustitiam et materiam necessariam ipsius, opus non est, quod illigat commodum, vel incommodum: quia ex parte formali obiecti iustitiae non sequitur, quod materia ipsius sit utilis, vel nociva. Consequentia est legittima. Maior constat ex ipsa definitione iustitiae, ut est voluntas tribuendi cuique quod suum est. Minor creaturis probatur: non est contra rationem, quod illigat auferri alteri invito id, quod suum est, illigit laedi ius; sed ut ille a quo aufert sit incapax recipiendi aliquod damnum potest illigi, quod auferatur illi, quod suum est: ergo ut sit incapax damni potest illigi quod laedatur ius: ergo ut quis illigat laedi ius, necesse non est commodum damnum, vel incommodum, siquidem incapacitate ipsius illud confert illigit.

Confirmatur hac ratione: ideo commodum, vel incommodum pertinet ad iustitiam, quia oriuntur ex proprietate conformitate rei, quae aufertur, vel conservatur. Seclusa enim hac bonitate nec dari, nec illigi potest damnum iniustum, aut bonum iustum, sive ex iustitia: ergo ideo a priori oritur damnum, quod cuius laedit, et ideo utile datur, quod cuius ius conservatur: ergo prius est ius laedi, aut conservari, quam damnum, vel utile oriri. Modo sic: sed in eo priori iam quo illigit, laesio iuris, aut conservatio iuris illigit materiam iustitiae

naria, et sufficiens sed suo loco probatur [illegible], ut ex defectu iustitiae [illegible]
prima utilis, et motiva [illegible] accensis se habet ad obiectum iustitiae: et
ideo sed deest in eo iustitia creata, quae ex prima ob suam imperfecti-
tionem supponit capacitatem et incompleta ad recipiendum commodum, vel incom-
modum ex laesione, vel conservatione iuris et aequitatis. Deo autem ut potentiae
incapaci commodi, vel incommodi iustitia competit sed suo loco probatur
[illegible] sed ad [illegible] acceptum prius iustitiae.

Dices: ex re aliena
usurpata nascetur obligatio restitutionis, licet ex ea nil utilitatis
delectationis, aut commodi suo domino resultet: nam res aliena clamat
suo domino: et ideo nascitur illa obligatio, quia datur laesio iuris
alieni: sed ubi datur obligatio restituendi datur materia iustitiae: ergo ubi
datur laesio iuris alieni datur materia iustitiae, licet non detur ratio commodi,
vel incommodi.

Respondeo: debes, ideo ex re ablata nasci laesionem iuris, quia deficit a domino
illius utilitas, quae sibi accrescit: ergo sine commodo, vel incommodo non stat materia iustitiae.
Deinde, verum est, quod in suis nunquam, aut fere nunquam datur laesio iuris, quam non subse-
quatur incommodum vel utilitas: sed sine male infert ergo esse magis requisitum ex
parte iustitiae; exempli: antequam illi pariant illi effectus, illi patitur orta iustitia obliga-
[illegible] ex [illegible] laesione iuris: ergo et materia iustitiae illi per se, imo et dari poterit, licet non
resultent tales effectus.

Confirmatur ultimo [illegible] anima: conservatio iuris illaesi, et independens
ab aliqua utilitate resultante pertinet ad aliquid prius ~~iustitiae~~ virtutis, sicut
ad prius vitii spectat laesio iuris et nullo incommodo, vel utili secuto; nam
conservare prius ius, licet nulla exinde resultet utilitas, honestum est, imo
[illegible] dorita honestum est, volens ius non posse illi cedere, et oppositum intendens
re turpe sit, ut patet in fide [illegible]: sed non ad aliam virtutem, nisi ad iustitiam:
et ni voluntas dandi cuique quod suum est: ergo [illegible].

Ex quibus omnibus facile solvuntur opposita fundamenta, omissa divina satisfactione ... P. Val.º ad q. 21. 1. p. et P. Ant.º p. 1. disp. 31. de iustitia s. 5. quod licet Deus laedi non possit in bonis intrinsecis, potest tamen laedi aut defraudari ius honoris extrinseci quod debetur illi. Ex Paul. 2. ad Timoth. cap. 2. Siquis se emundaverit ab istis vitiis erit vas in honorem sanctificatum et utile Domino, atque inde laedi potest et privari eius laudatione, quod ex bonis operibus percipere et sic erit materia iustitiae.

Sed omissa satisfactione divina dicitur ad primum ans. dispositionem illud: nemo antiquorum illexit, nisi per depassionem damni, vel emolumenti secuti, nam iustitia in genere et quatenus extendi potest in suo statu deputatum, non autem nam iustitia in se et ut est inter homines versatur, omitto ans. Quidem clavitate ... subdivinum potest nisi per depassionem damni, vel commodi secuti in ... non ans. ... damni vel damni sumant in ... quatenus sit defraudatio et laesio iuris ex se contendat, ut si extrema sint capacia damni vel utilitatis ... subsequantur, secus autem si sint incapacia, ideo ans. iustitiam in genere et ex sua ratione formali est defraudatio sui iuris civile, et iniustitia est laesio iuris, quod autem ex laesione vel defraudatione iuris sequatur damnum vel utilitas est quid posterius et per accidens ad nam iustitiam.

Ad 2.m Si lic ... concepto maiori: manu iustitiae est emendatio in ... commercii dato: in ... non maior, et non est minor iustitia est quatenus illarum ius cuique defraudat ... in ... correctiva commercii, et translationis iniuriae, quod supponit damnum et utilitatem, vel nocumentum. Et quatenus quod non sit de ratione iustitiae est sine commercio, vel ex eo quod inter homines in ... status possidetur commercia, in quo nil commutatur inventum.

Ad 3.m dico, numquam iustitiae est cuique suum ius servare illaesum, sive exinde oriatur commodum, vel incommodum, si utrique incapax sit subiectum, illud non se intendere iustitia; licet forsitan per accidens sit subsecutum ad ipsum iustitiae; sicut est multoties iustitia datur cum mutua obligatione ... ; nec tamen ista est de ratione ipsius ... sine tali mutua obligatione ... ad primum non obstat ans. ...

Co n. agiorib. in iustia n[on] ini[tur] ... pot inveniri e[...] ... is capaces iuris, ... dni; ... iustiā ... liber ... dei: ... ladit ius ... ipso ... consentiente nulla fit iniuria: p[ro]b[atur] ... 4a

Dices ad sue q[uaes]t[io]n[em] sine dāno emergente, l[ucro] cessante ... pericule pot q[uod] ... alio inscio, l. invito nulla committit iniustia: ... ma iustie, l. iniustie n[on] stat absq[ue] utili, l. nocivo. Cont[ra] ... si ... ibi emergeret dānu[m], l. cessaret lucru[m] fieret iniustia. ... in eo casu ille aliq[uid] iudicaret ... irr[ati]onabilit[er] invitu[s], sine ... ali[us] utitali re; ... irr[ati]onabilit[er] invito n[on] fit iniuria: ... Ex eo q[uod] in isto casu n[on] stat iniuria, ... ius, ... iustia ... n[on] dat ... abund... utili, l. incomodi: ...

... dato ... concedo Cons. q[uo]d ma iustie n[on] stat absq[ue] utili, l. nocivo ... ma iustie cu[m] utili, l. nocivo, ut ... de facto int[er] ... q[uo]d ma iustie ex suo ... utile, l. nociv[um], ... de facto semp[er] resultat aliq[uo]d utile, l. nocumentu[m] ex ... pot ... utile, aut nocumentu[m] ... ea re utipot, ... ita p[er]mittente ... Hinc colliges, q[uo]d ... in suis ag[ri]o[r]i[bus] ... infert ... utit[ur] tali re invito ... sine ullo ... iudicio illi[us]: ... talis rei: Ex ... iustie ea ... nulla est: ... si sup[er]pam ... rei ... subt[ili]t[er] incapax dāni, l. emolumenti, q[uo]d ... redundet, poterit ... ius ... in aliud dāny resultet: Et tunc fieret illi iniustia, ... irr[ati]onabilit[er] invitu[s] de suo iure laeso. Hinc fit, q[uo]d int[er] ... de facto ex dāno, l. utilit[at]e possumus ... in ... rebus ex ... q[uo]d nocumenti ... incapaci: Ex aliis ... collig[er]e, ... p[er]mittere, q[uo]d ... ius ... dat.

Caput. 5.

... duor[um] dnium in solidum in eadem re

Plane difficultatis opus fuit in hoc instanti examinare, quod non ignorabiles Doctores cum P. Ven. Hurt. de Mendoza disp. 12. sec. 5. suggerentes affirmativae partis, sed illi deinde, tanquam de solidum fundamentum totius suae doctrinae de satisfactione Christi ex toto rigore iustitiae. In hac difficultate licet sententia affirmativae partis teneri debeat, non solum posse, sed de facto interdum saepius dari in eadem re duorum dominium in solidum pro uno eodem instanti. Ita P. Ven. Hurt. loc. cit. Card. de Lugo, P. Arriaga cum pluribus. Alii vero qui solum posse concedunt, sed de facto id interdum saepe accidere propter suum tardiorem explicandi dominium narrant.

Huius assertionis primum fundamentum ita se habet. In eo instanti Christi, quo Christus transfert dominium sui pallii in alium, verum est esse duos dominos in solidum pallii: quod de facto dat duorum dominium in solidum. Antecedens probatur: nam Christus in eo instanti accipit dominium pallii, ac proinde non potest non esse dominus in solidum illius: deinde eodem instanti Christus est pallii dominus, siquidem exercet potissimum dominii actum circa pallium, donando illud pro suo libito, quod adeo in illo instanti pro priori non potest disponere de pallio prout sibi libuerit: ergo verum est esse dominos in solidum pallii pro instanti translationis dominii.

Hoc autem dominium non solum durare penes duos in solidum pro sequentibus instantibus fatentur illi Doctores, dicentes quod discriminis sanctitatem assignant. Quia ideo non durat illud dominium pro instanti assignato, quia in eo instanti, quo Christus dat dominium et Christus illud recipit, neque utriusque libitum repugnare libito alterius, nam Christus, qui donat, vult, ut Christus utatur re donata prout voluerit, ac proinde re ipsa non voluntati obstat; pro tempore vero sequenti potest libitum unius opponi libito alterius ob id: propterea primo instanti stare potest dominium penes duos, non vero pro sequentibus.

Dices primo. Sed obiicias: duos sunt esse eiusdem rei dominos in solidum, esse contra totius iurisprudentiae, ut constat l. Ut certo

§. Si duobus, et aliis. Verum alii I. C. attendisse solum ad dominium durans per aliquod instantia, non ad instantaneum, utpote extra scopum quem collimabant. Alii vero dicunt Iurisprudentiae utpote est, quae sola Iura gubernare, dispositionem aperire solum de Iuris [illegible] loquuntur non nascuntur, et perimuntur contrariae in unico instanti: Angeli vero, qui possint in instanti contraria perficere, sicut et mutuo ferre alterum, et dare, possent quilibet per unum instantis dominium in solidum eiusdem rei: quod duorum dominium in solidum quo uno instanti. Itaque ex sua re statui non repugnat. Quod autem Angelis dicit, Christo est [illegible] dominus est, qui maior ipsius Angelis perfectior. [illegible] dantis si aderit.

Hinc gradum facit sacra scriptura ut adsumat penes Deum et Creaturam dominium in solidum bonorum temporalium, quae non solum pro unico instanti, sicut inter homines accidit, sed pro tota aeternitate. Quae est; quia voluntas Dei dantis bona temporalia durat indivisibiliter per tota aeternitate, et comparat in durare aeternitatis, sicut voluntas hominis in tali instanti, quia tota aeternitas illa voluntas Dei est tota, et extendit indivisibiliter omnia aeternitatis instantia: et sicut dominium hominis donantis pallium non repugnat pro illo instanti cum dominio [illegible], quamvis in eo instanti obliget [illegible] ad non detinendum pallium, atque si detineret inferret iniuriam [illegible]; ita si liberum Dei dominium Dei permittentis, et dantis bona temporalia creaturis repugnabit cum dominio creaturae, quamvis obliget per aeternitatem ad non detinendum ea bona, et detentio foret iniuria creaturae.

Haec sacra [illegible] et merito [illegible] cit, ut non concors fere omnium Iuris consultorum et theologorum sententia non posse pariter duos esse dominos in terris ut perfectum eiusdem rei in solidum, quam sic probare solent. Qui sunt domini in solidum alicuius rei debere sibi subiectos et expeditos moraliter, sine litta iniuriam alterius, actibus suis et dispositioni talis rei pro toto tempore

reali, quo res extitit dnio: iste non potuis dnij persistellig, ut videre e apud P. Molina tom. 2. de iust. et Layman lib. 3. de Contr. n. 104. et alios. qui pot si velit expedite moraliter donare re palliu in instanti correnti suo dnio. Mss: si alius teneat sub dnij infelicis eiusdem pallij, det etiam sese sibi expeditos moraliter cetus eiusdem pallij. Ergo: qui iste potest si velit expedite moraliter non donare, et vendere idem pallij in eodem instanti suo dnio correnti. Atq. pallij in eodem instanti dari, et non dari implicat: qua illa duo veritates se ad invicem detrudunt a dnio infelicis talis pallij, ac proinde malitia sor sese plenus et expeditus dnij illius.

Hac licet non indigne pr. tu DD. cois sal sa, et opposita deijcit, et quam alias impugnavi meditat. est P. Nemal, et nemo alius Pr. relato a Card. de Lugo de iust. tom. 1. disp. 2. sec. 2. ubi utriusq. DD. rationib. satisfacere conat. tamen impugnationib. abstineo, quia utile non placent, sicut nec mis; quamtame sententiam natiuam oppugnat P. Nemal a Hispani disp. 2. de iustitia. Dicit in instanti reali, quo venditur pallij ante ce illius dnij, ex suppo tum non incipientis venditionis, sed non ee dnij. Qua facto opinat per eodem instanti reali ee ab utroque dnij, et non ee dnij, ut dixit ipse Nemal.

Vulg. ex ario complectimur sane de tradita, quod in cuius posse oppositum, solutis impugnationes, et quam [illegible] exhibitum, sane locutus instituo. Si daret dnij duorum infelicij in eadem re, maxime pro instanti, quo eius vel transfertur dnij palli in alium: tunc nec dari, nec dari pot duorum dnij, quod numquam dat. Hoc certissima est. Illas ab adversarijs libenter admittit. pro minijs. Illud instans traditionis et instans translationis dnij a Petro in Paulum: an dnij non e in utroq. dnis e indubitatus. Pro cuius: Pro instanti translationis dnij desinit ee in Petro, et incipit ee in Paulo,

470

ac proinde in eo instanti dat ultimum non esse dominij in Petro, et primum esse dominij in Paulo; tunc quia dominij Pauli incipit intrinsece, et dominij Petri desinit extrinsece, et quod modus incipiendi, et desinendi ab Aristotele assignatos: quia non est in utroque dominij in solidum pro illo instanti. Et ratio: quia in instanti in quo desinit aliquid esse, non potest simul esse, sive existere, aliquo esse simul, et non esse: ergo si pro eo instanti desinit esse in Petro dominij, non potest simul esse in Petro, et in Paulo.

Nota Vir suis

Communis ditat in primo illo et Petri manifesto, deinde, quod licet motus vere et realis sit afferat locum veri transitus ab uno in aliud; ac proinde, quod res desinat esse in uno, et incipiat esse in alio, negat exerceri in unico instanti Petri, sed duo requirit, ut patet in motu locali, quo Petrus transit a loco A in locum B adque requirit, quod Petrus pro uno instanti extiterit in loco A et pro sequenti transiens relicto A ubi erit in loco B. Nequaquam, ut, me audivit Petrus usque et sine in esse, Petri ergo quod transeat, esse simul in utroque loco adaequato. Pari modo discurrendum est in translatione dominij, de qua procedit nostra conclusio.

Explicat amplius et probat propositionem. Aliud est actus exercitij, ut actus liberi dominij: et aliud dare dominij in ipsa, hoc non est potestas utendi tali re, illud autem potestas abdicandi et destruendi ipsum dominij, quia potestas non est dominij, sed quasi reflexum dominij dominij. Hoc quod non advertunt adversarij, non parum hallucinant in praesenti materia. Propositio: actio translativa dominij est in potestate Petri, pro instanti, quo illud exercet transferendo, quod dominij pro instanti immediate antecedenti potuit illud ponere, et non ponere: ac dominij ipsius Petri non est eius pro eo instanti in Petro, sed in Paulo illud denuo acquirente: ergo dominij non est simul in utroque. Amplius patet quoad ultimum, quia actio translativa dominij est actio destructiva dominij in transferente: sed actio destructiva non stat simul cum termino destructo: ergo si pro instanti reali

quo Leg. cepit illa actione desinit esse dominus lei. Legantis pro [illegible] nemo nat. Ouin non aliquando incipit esse dominus pallij: non in instanti subsequenti accepatione dominij; et in ipso instanti reali acceptationis.

[illegible] ad tertium [illegible].

Ex eo quod, cum [illegible] desinat, et dimittat a dominio lei, non infert [illegible] in illo instanti tale dominium; sed ad summum inferri potest [illegible] dominium in instanti [illegible] ante; sed [illegible] instanti, quo donat pallium, dimittit a dominio illius, [illegible] male infert quod sit dominus pallij pro eo instanti; sed quod fuerit [illegible] antea. [illegible] in eo, qui [illegible] decidit: nemo non [illegible], quod pro eo instanti, quo e vita cedit, seu incipit mori, [illegible] dominij [illegible] vita, seu quod vivat.

[illegible] Quia transferet dominium pro instanti transitionis voluntatis efficacis: voluntas non est domina [illegible] pallij [illegible] incipiat esse [illegible]: quod [illegible] derelictio dominij in transferente et inceptio eius [illegible] dominij in recipiente: [illegible] dominij [illegible] pro eo instanti.

[illegible] dices [illegible] voluntatis efficacis [illegible] pro instanti [illegible] dominij, non [illegible] per ipso [illegible]. [illegible] illo [illegible] instanti incipit esse in [illegible] recipiente dominium, [illegible] adversarij [illegible]: sed pro instanti quo incipit esse in [illegible] desinit esse in [illegible], [illegible] voluntatis efficacis transferendi dominium, et [illegible] voluntas [illegible] suum [illegible]. [illegible] est certa. [illegible] pro eo instanti transfert, et [illegible] mutat dominium a [illegible] donantem in [illegible] acceptantem [illegible] voluntatis existentis in donante; non non aliunde [illegible] dominium, quam a [illegible] volente illud transferre: et pro eo instanti desinit esse in [illegible], [illegible] quo incipit esse in [illegible] voluntatis efficacis donandi.

[illegible]

Qui dat libertatem servo in instanti manumissionis, [illegible] manet dominus illius: [illegible] a libertate incipit [illegible] extinctio dominij in manumittente.

Servus non in eo instanti incipit esse liber. Respondetur supposito, in eo instanti

et Manumittentis esse ad sui domini, et sunt servus manumissus esse libe-

rum; atque inde simul esse servus et liber pro illo instanti, donec per sequens incipiat

desitio domini in manumittente. Sed contra. Fieri ergo servus esse

liber, per quod incipit non esse servus: quia in eo instanti quo incipit esse liber,

incipit etiam esse non servus: sed pro instanti manumissionis incipit esse liber:

ergo incipit esse non servus: quod implicat quod sit simul servus et liber, sicut

implicat esse liberum et non liberum. Nec valet dicere, has denominationes esse mo-

rales, et ideo posse simul componi: nam eadem vis [illegible] argumenti a privativo

ad positivum, sive fiat in physicis, sive in moralibus, ut ex pendentibus

facile constabit.

Ubi ut clarius appareat, videatur [illegible] quaesita [illegible]

per libertatem et servitutem se habere sicut frigus et calor se habent

in instanti, quo subito transit a frigido in calidum implicat, quod simul

sit frigidum et calidum, non propter [illegible] frigoris et caloris;

sed quia sunt termini a quo et ad quem motus [illegible], quod proinde in instanti

reali motus coniungi non possunt: si non manente frigore adveniet

calor, non transibit subito [illegible] a frigido in calidum: atqui manu-

missio est motus verus et realis in genere moris a servitute in liber-

tatem: ergo neque simul esse aliquis servus et liber: ergo si dicit ab adversa-

riis, quod eo instanti sit liber, implicat quod [illegible] non desinat servitus

incipiat quod non esse initio, et consequenter desinat etiam initio domini manumit-

tentis.

Et quia adeo efficax omnino semper fuit hoc argumentum desumptum

ex [illegible] termini a quo et ad quem [illegible] in materia de qua agitur, ut

aliunde decederet posse simul componi duorum dominium in solidum eiusdem

rei, admittendum pro instanti reali transitionis domini per venditionem donationem,

etiam adhuc in dicamus implicare ergo mihi [illegible] consistere dominium. [illegible]

manet certo per in motu locali, cuius transitus oculis sensu: neque tamen possibile sit Deo neque Angelo, quod corpus esse sint in duplici loco adaequato circumscriptive, implicat tamen corpus transire in locum A, in loco B vero esse post transitum, et sint permanere in loco A per filium in nullo corpus transire. Dicitur aliis verbis, quae sunt communia valde solet, sed non est tradere praeceo sollicite.

Respondetur et Denique propositio de exemplo a nobis dictis facilis apparet. Translatio dominii etiam in his datis prior parte, non dicit quoad dominium et non in his quae deinde adducit dominio, dominus vero nullum exercet, neque est actus in paulum ille donat, sed tamen exercet voluntatem illam, quam est super actum illud transferens, per actus dominium usque, ex quo status in terra potest, quod per se tamen manet omnino sineret actus habilis. Alia ratio apparet in motu locali: neque exemplo, quod sive se transferat in se in loco in B, usque ad se in terra existit, illud esse per se in loco A sive in terra a quo transitus. Datur et ergo illud per se tamen continuus fuisse in loco A. Quod dicitur de motu et transitu actus hic illis per se tamen in se manet actus est in loco transferente, quod actio libera translativa actus, quod incipit esse in loco recipiente. Alia et ad dominium per se translatio habilis remanet actus illius quia potest, sicut exemplo in se sentire voluntati veniendi illa de dominio praecavet contrarius, sicut de se matrimonium mitteret et ambientis mentari, sic per illud per se velle uti suo corpore contrarius alterius iuveris, sicut Religiosi actu emittens Vota possunt sine dominio de se actus quod Religioni tradit, vel non haec potestatis committens voluntas sua obtinuit oppositum, quod tamen velim valens velle contrarius translationi dominii actus, pecuniae restituit, sapiens evidente quod sit actus in potestate, sed quia tunc incipit desinere esse dominus.

Ex dictis deterge ig manifestu insig, q patet in
anima Ps. Hurtado et Card. de Lugo, dij a ffiant. Ex vna parte
q dz p initi donois pallij n pot Dus, Ex suppe talis donois vti
pallio in alios vsus: et Ex alia pte sunt docen actios donandi
aprrere actuale aniy peoinsti. Repugnantiq sazea assertioj,
sic ostendo. Per vos Ex suppe, qd Dus donet pallij n pot aiti
ig vti pallio sine iniuria donatarij: q actio donandi n involvit aniy
p initi donois, sd ad sumy involvit actios sive ay. 2m dnij, q a inin-
initij mate anti deessit. Et cra: neq si donao involveret Ex dra
sua actios aniy, ipsa suppo donois afferret seu facultate eis po-
nendi ad te in quos sit vso sine iniuria, (adq Ex suppe ex im-
poir, qd des poet sut ee Ens ee) s. Ex suppe n dat p vos ea
facultas in Pro donante: q nec talis donatio involvere pot
dnij p eoinsti.

Instat 2 suppo. Ex suppe, q Dus detine apud
se pallij n pot illud p eoinsti in alios vsq extendere; sicut ex
suppe, qd Dus sedeat, n pot n sedere: E, n Ex eo qd Dus
detineat pallij, neqt inferri, qd n sit dnq illig, sicut nec pot
inferri illu n ee liberu ad sedendu: et Ex suppe, qd donet
pallij nequeat illo alio vti, n seqt, q n sit dnq, sd potiq, qd
deat aniy, siq dz illud exerce tunc. = Hoc argty facile retor-
queri pot. Actq sessionis liber n petit libertas initij deali, in
quo est; sd ee liber ex sit p sui exiisq destrueret pog sui, sic
q legit, q a p initi px anti data fuerit poas Ex se libera
et inde fferens, q in ay se determinaverit, et Ceciperit: ac Deo, qui
seli sere p ycit Ex alta turri libere incipit cadere, et postmy
nullq dnot sit imate liber; sd mate tq, et in illo sto ad stiit,
et cius detinendi pallij extingueret in pro dnij illig, poet ee

sui ubi, ergo per intrinsecam mutationem autem potuerit pallium retinere, vel donare. Quapropter admissa dico, quod ex retentione palli non infertur dominii necessario dominium persistere, aliunde colligendum est, et in eo instanti terminatur dominium, vel non in instanti vero donationis datur positivum compensans, tunc incipere non existere dominium in Petro donante, sive quando datur translatio dominii.

Obiicies cum Arriaga. Sicut lux producitur in uno instanti a sole, et in eodem lux producit calorem etc. Ita potest Angelus A. in uno instanti donare Angelo B. pallium, et iste in eodem instanti illud donare Angelo C: et tunc non est dare certum dominium in solidum in pallio sic donato: siquidem nullam maiorem actio dominii potest dari, quam vera donatio: ergo potest dari duorum dominiorum in solidum. Ergo ad hoc, quod in Angelis facile diligit propter suam velocitatem in operando, idem potest in corporibus saltem quod non sequitur ex ipsa dominium: imo et ita evenire in instanti donationis asseritur citatus Arriaga cum Hurt. et aliis.

Dico ad potissimum argumentum Arriagae fundatum, cui etiam maxime fidit Hurt. Quod antecedens falsum, et omnes probationes facili negotio corruunt. Probo itaque maiorem quoad 2.am partem: falsum non cito quod donatio fiat in instanti: est enim actio moralis et realis successiva, petens duo instantia realia, unum in quo sit totum ius retinendi, vel destruendi in donante, aliud in quo totum hoc ius translatum incipiat esse in donatario, cum eadem plenitudine dominii, quo erat in donante per intrinsecam mutationem autem. Ergo licet non sit quaedam moralitas consistens in estimatione hominum fundata tamen in aliquo titulo reali: ut patet, quia virtualiter moralitas sed dominii pensanda est ad mentem eius qui donat, vel palli: unde sicut pallium quando donatur non est in donante, sed in donatario, et prius realiter per intrinsecam mutationem erat in donante, ita similiter dominium: donatio enim sive translatio

Ut Deus destructivus dnij, et pinde ly eo in ipsis. Notandum sic e. Et ex dictis inferendum, Neminem posse donare per 1m instanti sui dnij: destructio n. dnij supponit realem existentiam talis dnij. Hinc apparet disparitas cum casu pcausationis digitalis ut ... effectus, Tu legerit, qd existiterit in aliquo instanti reali, sufficit per existentia et prioritas dois; g nullatenus sufficit ad motum realem, et destructionem alicuius rei.

Obijcies 2o: Ideo Deus in instanti, quo donat pallium Clo non est dnus illius, quia non potest amplius uti pallio pro suo libito, sine iniuria Cli: sed nec Deus potest pro illo instanti uti pallio pro suo libito, siquidem dicitur illud donare, dum donare potest; et tamen Deus est vere dnus pallij: ergo nec Clus potuerit esse sese plenum dnium ipsius. Ideo dicta maior, et dicendo Cum illud non sumatur proxima sine iniuria debat dispositio in maiori, ut [illegible] decideret. Verius itaque est, ad Clus in instanti donationis neque sine iniuria Cli uti pallio pro suo libito, quia tunc vere non est dnus pallij, ut dicitur probari dicuntur: et sicut si in eo instanti aliquis furaretur pallium iniuriam irrogaret Clo, ita similiter Deus: alia ratione quia Deus nequit pro eo instanti detinere, vel donare alteri pallium, non quia dnus illius non sit, sed quia instanti, quo incipit esse dnium pallij, nequit sui illud dnium a se abdicare et in alium transferre: sequeretur n. quod in eodem instanti inciperet esse dnus pallij, et simul desineret et intra esse dnus, quod plane est, sint esse, et non esse dnus.

Obijcies 3o: Doloc ss dnus voluntarie actio sumpatrij: qui illi possent sint sese dnij insolidum: ergo non digna duorum dnium. Ans Coit admittit: but [illegible]: quia ex illa ferret sibi per se cooperationem ceri deus rei, siquidem per aliquam voluntatem sint dnus neget impediri; ut pote quidem pro ipsissimo vellet.

ex illa. Resp. 1°. Hoc argum. nihil probat de facto, imo

[illegible]

[illegible]

[illegible]

nulla, vel alterati, sed erat dominij in solidum, quod ut videat, respon-

si, vel 1.ª naliter, vel per impossibile tot voluntas et voluntatis, quod altera

volebat, et non obstante, ista dominaret [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] Omitto alia argumenta P. Hurtado, quae pravia sunt, et ex

dictis facile solvenda.

Caput 6.

Ex speciali contractu aliqua iustitia reperitur inter Deum, et Creat.

Superiori vidimus, non repugnare Deo rigorosam iustitiam:
nunc breviter decidendum, an aliqua ex speciali suo contractu ipsi
repugnet. Ad decisionem oculis serere oportet divisionem iustitiae
in commutativam et distributivam, de quibus cap. 1. diximus
ex Aristotele cum D. Thoma. Commutativam iustitiam esse illam, quae respicit ae-
qualitatem rei ad rem, sive dati, et accepti, quae proportio eius propor-
tio dici solet Arithmetica: iustitia vero distributiva respicit
proportionem iurium, et qualitatem personarum, atque inde dicitur respicere
proportionem Geometricam, id est proportionem proportionum, quae attendit
ad conditionem personarum inter quas fit distributio, attento mu-
tuo ordine, et unius cuiusque iure, ut sicut se habent merita
Petri attenta ipsius dignitate ad merita Joannis et sua
dignitate attenta, ita se habeat Petri praemium ad praemium Joannis

pro iustitia distributiva.

Certum in primis est aliqua esse Doctores qui Deum afferant omnia iuste motus ex aliqua virtute. Hinc Doctores qui iustitiam iustitiam in Deo admittunt, sic inferunt ex generali iustitia talia omnia afferre. Secundo ex missis prius certum est, Deum post suas promissiones teneri afferre omnia obligatum ex iustitia commutativa, quod si denaret omnia iniuriam illi faceret; ante vero ad promissionem Deus non obligatur ex propria iustitia. Casu autem quo non praecedat promissio Deus iuste [illegible] eadem [illegible] quae [illegible] tenuit, potest moveri Deus iustitia legali, sive aequitatis iuxta [illegible] ad [illegible] ipsi [illegible] vero non exerceret tunc [illegible] iustitia, [illegible] non teneret propria ius adversus Deum. 3º certum nobis est, Deum bifariam posse obligari [illegible] ex promissione pariente ius in creatura et in Deo obligationem satisfaciendi tali iuri, ad utrumque [illegible] in [illegible] quivis gratuito et liberaliter promittendo [illegible] et donando [illegible] ex [illegible] non mutuo. Seu [illegible] ex [illegible] mutuo, et [illegible] onere [illegible] [illegible] [illegible] ad [illegible] obligat. Deinde [illegible] ex [illegible] praecedit [illegible] [illegible]

[illegible] difficultas sit. Deo non repugnat commutativa iustitia, immo et de facto sua iustitia obligatur creaturis, si [illegible] probant [illegible] tota [illegible] [illegible] adduximus, [illegible] [illegible] probant [illegible] memoria [illegible] parebit. [illegible] de facto Deus ex iustitia commutativa [illegible] omnia iustorum merita tenet bona [illegible] [illegible] D. Thoma 2a 2ae q. 61 [illegible] quae efficaciter ex [illegible] iustitiae, quae [illegible] [illegible]. Vbi [illegible] Deus [illegible] centi [illegible] in vineam. [illegible] [illegible] ad commutativam: [illegible] de facto exercet a Deo cum iustorum. [illegible] non [illegible] [illegible] aliquorum [illegible] [illegible], quae admissa in Deo iustitia distributiva, [illegible] commutativam [illegible] [illegible] [illegible] Dei. [illegible] [illegible] si [illegible] aliquid probat. [illegible] et [illegible] iustitiam distributivam in Deo esse admittendam.

quoad obligat. ex parte Dei aequali modo se habent sese: neque si pot. Deus obligari ad distribuendum bona inter plures pro sua cuiusque dignitate quin obstet amicitia charitatis, cur sine impedimento erit, ne obliget Deus se suis pactis ad dandum Praemium Arithmetica proportione: quia laedo illa amicitia, vel ad utrumque obe, vel advertentiis.

Resp. Deus per suas promissiones, vel pacta obligari pot. ad aliquid dandum ereis ex iustitia distributiva. Ratio: posito sed, quod Deus pot. ex iustitia obligari, nulla est ruina in eo, quod in distributione praemiorum inter plures, se ipsum obliget ad proportionem Geometricam servandam, ut in divisione terrae Chanaan inter filios Israel. Cur enim Deus non potuit ita se obligare ad eius distributionem, ut cuiusque dignitas attenderet, et unusquisque acciperet plus, quam alius erat accepturus minus. Ergo Deus pot. exercere actum iustitiae distributivae. Haec resp. vera est explicatio.

Quaerat post haec difficultas, quod est, quod de facto evenit in distribuendis praemiis iustis. An Deus exerceat distributivam iustitiam. Circa hoc sequuntur affirmativa, probabile tenent non nulli. Ipsorum ratio est: quia de facto Deus ita afficit praemijs merita iustorum, ut sicut se habent merita unius ad coronam plenam, ita se habeant merita alterius, cum mutuo diversis inter se, et attenta dignitate cuiusque: sed hoc proprium est iustitiae distributivae: est enim proportio Geometrica, in qua eadem servatur proportio inter res, quae distribuuntur, quae legit inter conditiones personarum, quae accipiunt: ergo istud exercet Deus de facto. Melior est contraria, verius certe. Ratio maior: quia Deus in remunerandis meritis iustorum ita attendit ad dignitatem ipsorum, ut quo maior est gratia cuiusque merentis, caeteris paribus, eo maius praemium ipsi conferat, ut tenent Doctores sancti Theologi: probatur contra

Sublimiorque placet natura sua, cum quasi sit summa

Aut: Deus de facto in distribuere praemio [?] et [?] non exercet iustitiam distributivam. Ex in tali distributione non debuit [?] qua distinctae realis iustitiae distributivae a commutativa: ergo non exercet Deus distributivam. Ant. probatur. Iustitia distributiva ex suo [?] [?] realiter exigit ut ita quod distribuit ita distributionem [?] commutativo [?] dependenter unius ab alio, ut unus accipiat plus, quam alter minus et aequalium, quod si unus plus daret, [?] super dignitatis, alter minus reciperet: [?] est distinctio [?] iustitiae distributivae statuit melior [?] [?] Deus [?] quod exemplo [?] teneatur distribuere mille [?] scutos [?] inter pauperes [?] [?] ita ut, quod unus ideo plus accipiat, quam alius et acceptum minus, in qua proportione [?] distributiva iustitia, quatalis, ergo despiciat bona [?], distribuendo [?] qualitate [?] in quo involvit [?] a nobis assignatum. Nec ad [?] proportionis [?] inaequalitas merentis potest esse distinctivus ipsius: [?] proportio, quia non [?] commutativo [?] exacto, [?] est iustitiae commutativae, ut in Rege solvente stipendia inaequalia militibus [?] laborantibus [?] inaequalis eorum dignitate, in quo casu non exercet distributivam, sed commutativam, quod [?] exeo [?] det, quia si aliter [?] ad [?] teneretur: et ubi non [?] mutuum illud, et [?] non dat [?] iustitiae distributivae.

[?] Dic: Sed Deus non [?] praemia Beatis [?] proportione ex mutuo [?]. Probatur minor. Si Deus [?] mutuo [?] praemia beatis, sequeretur quod D. Petro et decedenti [?] meritis, [?] deberi [?] Deus multo minus praemiis, [?] quod darent plures [?] destinati, [?] maiori praemio, quam de facto alii beati donarent: Sed hoc dici negatur: ergo Sequela maioris

certae ex vi tu distribali iustitiae distributivae. Minor patet: nam primus est-
latus D. Christo certe meritus quo ad divinum, et iuri, quod ex suppe
parti, cuius ivit adversus Deus: quod non dependet ab eo quod alij maiora
vel minora praemia reciperent. Siquidem ex eo quod alij recipiant maius
vel minus praemium, non crescit, nec decrescit meritum D. Christi: ergo illud di-
ci nequit. Addo, quod tantum de facto compensat Deus praemijs merita
cuiusque iusti, compensaret praemia illa dispensaret, et nulli alij daret
iusto. Quin enim audiat Deus increatum iniurius D. Christo si ergo si
tribueret ipse non praemium, quod modo tribuit, casu quo nullus alius co-
ij veniret? Ex opposita vero sententia sic inferri, facile perpendenti sta-
bit: Pendente sententia admittamus, quod dende est, Deus de facto non tribue-
re iustis praemia ex distributiva iustitia.

Nunc venit ad fundamentum oppo-
sitae sententiae admittendo libenter, quod Deus in conferendis praemijs atten-
dat ad dignitatem, sive ad maius pretium personae merentis, cum enim ex
isto capite caeteris paribus crescat meritum, crescit etiam ius adma-
ius praemij retribuendi ex iustitia commutativa, quia illud est ius stri-
ctum ad tale maius praemium, independens a tot meritis, vel praemijs
aliorum: sed totum proprium est iustitiae commutativae, ut nuper dicebamus
de Rege solvente stipendia militibus maiora, vel minora
pro cuiusque praemio, quo maius est pretium, contrahunt maius debitum, etiam
strictum acquirunt ad maius praemium: Non sic evenit in publicis, inter quas dis-
tribuenda sunt bona per iustitiam distributivam: Siquidem nulla illarum habet
ius strictum ad aliquam partem determinatam, nec talis iustitia attendit bonum
status; a bonum commune in ordine ad quod bona distribuit statibus atten-
ta qualitate cuiusque, eo tribuendo, ut sit sufficiens bono communi ad hoc ut uni
minus det, quod alijs plus sit donandum, vel inter plures facienda distri-
butio. Firma dumque maior: de facto Deus ita afficit praemijs me-

ra iustorum, ut sicut se tenent merita unius ad coronam, ita se teneant merita alterius cum mutua dependentia a nobis assignata, non maximus ex proprio est distributivae iustitiae. Sine tali dependentia, data maxime sola ad commutativam spectat. Solutio dicenda a maiori Cetera enim dicta.

Obijcies: Potest dari iustitia distributiva absque ulla proportionis a nobis assignato: ergo eam non est de ratione iustitiae distributivae. Antecedens probatur in electione ut ad canonicatum, quae fit per iustitiam distributivam, siquidem est dispensatio boni communis, et non privati illius, qui eligit ante ad ipsam electionem: et tamen in ea non intervenit distributio rei cum geometrica proportione et cum unius ad alium, siquidem non fit divisio boni inter multos, sed totum datur digniori: ergo etc.

Respondetur: Alij censent eiusmodi dissensiones omni in divisibili unitate facta, non esse ex iustitia distributiva, sed ex commutativa, quod quidem est improbabile non videtur. Verisimilius dico, quod tunc servatur proportio sufficiens ad distributivam. Licet enim, quamvis propter suam indivisibilitatem non distribuatur inter multos, nec in ipsa distributione possit servari aliquid rei ad ipsi, servatur tamen aliquid iuris aequalis cum mutua dependentia unius ab alio: nam ille, qui eligitur, servat maius ius, qui alij recipiunt minus digni, minus ius habituri ius, si alij digniores exciderent: quapropter dicitur cedere et iuri suo, et quasi videtur esse conferendum alijs. Ecce quo pacto ius et debitum dicitur fit cum mutuo ... et dependentia unius ab alio, quae sufficit ad iustitiam distributivam, et non invenitur in iure beatorum, quibus Deus satisfacit iustitia commutativa. Ad formam ipsam dicimus: ergo antecedens: potest dari iustitia distributiva absque ulla proportionis rei inter se et se, quam inter ius et ius, nego antecedens: absque ulla proportionis inter se et se propter indivisibilitatem rei donandae; cum tamen iuris et mutua dependentia unius ab alio in ordine ad illud, dato antecedens. Et sic de

Dubium

Utrum Creatura possit digne satis facere pro pecc. mortali, aut veniali?

§ 1^m

Aliquae Connotatis Sententiis proponuntur.

Ad penetrandum Excellentiam et necessitatem Magni Incarnationis Mysterii oportet videre num Creaturae eo assurgant, ut saltem munitae auxiliis supernaturalibus et gratia, citra tamen unionem Hypostaticam, possint digne satisfacere pro pecc. mortali, aut veniali, proprio, sive alieno. Quod si opera pure naturalia non possit Deus fieri a Crea. pro lethali [illegible] et excedere capacitatem ipsius Dei, qui nullis [illegible] attribuit [illegible] [illegible] Istam in Theologis [illegible] [illegible] non ponitur Deus, natura gratuita peccati, quam aequalis satis factio. Clare [illegible] dividitur plures casus [illegible] involvat difficultates, quam citius cogimur [illegible] expendere.

Noto 1° aliud esse mereri de digno de remissione pecci lethalis, aliud pro illo satis facere ad aequalitatem: satisfactio non aequalis, et digna, [illegible] attendit aequalitatem a [illegible] ad [illegible], ita ad [illegible] satisfactionem, quae ablatum est, et nihil minus, deficiat [illegible] ad [illegible] [illegible]: quod dicit, an [illegible] aequalitas [illegible] ita [illegible], non ad merendum de digno de remissione pecci, de quo [illegible]. Noto 2°, aliud esse, quod quis satis faciat pro pecc., et aliud [illegible], quae [illegible] debita [illegible] satisfaciat: [illegible] satisfactionis [illegible] [illegible] Voluntarias aliquam Submissionem, et oblationem, qua quis sponte sua satis faciat culpa, et iniuriae alteri illatae eoque detrahat: pro poena [illegible] ab invito et renuente satisfieri dicitur, ut [illegible] in animalibus poenas

inferni, l. purgatorij sustinentibus a Deo et nolentibus exigit poenae vindicta. Compensat autem maxime procedit de satisfactione aequali pro culpa, quia quod posit Deus ex libere pura creatura: cio in hac C. Varg. cuius ad hunc devotione ad aliquam [illegible] ex pecc. sublata pura creatura non posit satis facere.

Pro his connotatis, quod proposita difficultate sa. tenet, purus creatus solo gratia donis et naturae munitus; secundo quaeritur utrum possit satis facere aequaliter pro pecc. mortali. Ita antiquiores adsunt, ex his Alex. Hal. et alij, quos refert C. Varg. hic disp. 2. cap. 2. §. et adhaerere ex His, tenent non sane satis faciendo, ex sufficienti conditionis motiva a gratia habituali pro sufficiente; neque in eo qui sex satisfacere denuo per contritionem compensat peccatum mortale commissum, quanta imo et maior bonitas sit quae potest ex in contritione ex caritate quam mala sit in pecco.

C. Varg. cit. cap. 2. et Greg. Faz. Hurt. disp. cit. diff. 11. tract. disp. 3. sec. 3. et alij admittunt libenter pro puris solo gratia satis facere pro suo peccato mortali quod est ex se, ut non potest adaequ. aequaliter; et perfecte satis facere pro toto suo mortali, quia in contritione vere facta, quam maxime potest aequaliter et ex toto corde satis facere pro toto suo mortali, sit aequalis et plena satisfactio pro culpa, et offensa, et condonat aeterna poena; non tamen est satisfactio condigna ex caritate ipsa auxiliorum, quae pecc. puniri debet ob debitum quod exit pro pecc. mortale. Etenim haec poena suppetit remissa peccatori liberaliter a Deo. Sic C. Varg. ipsius discipuli, quorum impoliti reducere signis ac meritum carendi auxilijs divinis. Unde fit, quod pro pecco proprio non posit creatura satis facere.

sim n infert, q d p alieno n hoet.

Ex meo opposita sta-

asserat, quod quamvis remittatur a Deo ex debitis cavendi auxiliis

. . . malis, utraq. diabol. offerant, dicunt . . . pura creat. naturae

p̄ra situat.; aliis q. bonis . . . malis creatis, n potest ad aequalitat.

satisfacere p̄ peccato mortali. Et hec sa, q coi . . . e . . . theol. di-

versis . . . ab aliis defendi solet. Cuius q. . . . in a . . . dif-

ficultas . . . Lominit. disp. 20 de Sacram. poen. dub. 2.

. . . Quis Hurt. de Sacram. disp. 10. Alii q. . . . ex eo

asserunt ee impossibile sui . . . satisfacti a pura creat. q

peccati mortali p̄ simpliciter infinitus in . . . sic defen-

dendi . . . falsum supponi . . . placere n potest. . . . Salbe

Excito . . . neg. creat. excludi a satisf. de aequali . . .

. . . simpliciter infinita, q m . . . hoc ipse . . . Alii et sic

. . . extensive et intensive peccati infinitas neri; . . . ictive in-

finiti; . . . ee infinitus in . . . demeriti, et ideo n . . . pille

. . . aequalitatis . . . Et alii repudiata quacumq. infinitae

peccati, dicunt . . . alia et impertinente ad stabiliendum . . .

Ex eo asserunt . . . n . . . satisfacere p̄ mortali, q

tali peccato offenditur gravit. Deus, et offenditur . . . creat.:

quae . . . ex . . . et offendentis . . . vilitate . . .

. . . gravitas culpae in . . . culpae, ... hoc

satisfacere . . . q gravitas culpa in . . . manet in

. . . , dignitas v. satisfactionis in . . . infe . . .

inferiori. Dicere, q m varie ex . . . D. modeami

. . . ex . . . desum . . . videri ex . . .

. . . Albarez . . . disp. . . . de Incarn.

Caput [ ]

An a mente et sa augusti ... expr. et firmat.

Ex relatis Scis ... complacet, [illegible] ... quod et illq defendendi mu in dlu ita q3 conveniunt, et in loc dissentiamq. Sit itaq3 fa- ma dlu. asta et Vlis. Una Crea negat satisfacere pro pecc. mor- li. qntyvis peccy sit finity in loc Off. et mal. Haud dlu. ap- te e. d. Scoty, Amecty et alios, qui docent satisfactiones pure Cre. pot acceptari a Deo ut equalis suo morti. Et ... 3. a C. clint. et ... q. ex eo ... nant satisfo. pro morti a pura Crea, q. et infinity in loc mal. et off. quae ... si infinity n. fore ut ven. n. e., possidevent dare talis satisfactior. Et ... a ... et suos, quaty dirit, q. ablata ab hoc pena carendi doni et auxilii ... nalia, pot burg so Deo debere equale pro morti. Ex alia pte Ma dlu. ... ins Theol, quod magno nl equalit ... Scint. a melioni pte ... a discrepare solent in modo defendendi. ... quod sit de aliis ... ... pbos a priori desumptos hi insinuimq.

Gravitas cujuslt injurie abte et simplit lograo desumenda est a magnit. ... q. lædit: ... ius D. ... qa ledit pecc. morti fac e, et tanis ordi- nis ut nulla satisfoe pure Cre exæquari posit: quia nulla crea pot ... et ad equalitas satisfacere pro pecc. lethali. Ilq ut legitimq. Illud assumpta det ee ... firmy, max. notand in ma satisfois, sive sermo sit de injuria, sive inju- stia reali, sive de injuria psali (de qua pcedit hac dlu. expbao) ut opportune expendit citaty Wadinq nl. 50. mul- tis explans hanc ... paupen arti ... a quo ...

Quo fert intuitus, quo victus, et victus debat, eo maior irrogat iniuria, quo strictius erat insignis et dnus in illo instituo, ob quicq ipsi necessitas: 2° Caeteris paribus, maior e iniuria, quam servus, aut filius irrogant Patri, l. dno, quam q ab alio quocunq irrogaretur: et quod hoc consequenter non aliunde provenire pot, quam ab eo, quod maius sean Pater, et dns in obsequia filij, et servi, quam q alterius: 3° quo maiora quis beneficia in alterum contulit, stricte sollicita obsequia deneget, graviorem iniuriam, maiorisq dedecoris irrogat: iuxta illud Davidis, Si inimicus meus maledixisset mihi, sustinuissem utiq etc. pro quo ille beneficia collata maius aliquid acquisivit in obsequia alterius, satis est de pratu animis: item ita quod ante locatos est gravior evadit iniuria, quo maior est is, qui laeditur.

[illegible]

Suppositis Dei, ut a creis sibi p stet tanq debitus, nullus q tam temporalis, nec spiritualis, nec virtualis, nulla q irreverentia, quam consentius gravius dedecet, et offendit, admittat, hoc ingm, iu Dei est suprmus et strictissimus, quod ius dni p servis, et Patris p filius, et demum sui deius Creatus, ut pote quod maioribus et eminentioribus titulis Creatoris, Redemptoris, et his benefactoris etc. Primatus etc. pro Creator q dens p peccy lat Sale terius, laedit summus et strictissimus ius p summa irrogat iniuriam, q nimirum extat se infinitis iniuriis creatis: pro irrogat iniuriam q negat compensari satisfactione pure creata; Et hac con: neq quicquid satisfactio pure cre e longe inferior dicitur illius iniuriae: pro Ant. pri. Quaelibet iniuria irrogata pure crea e sine dubio longe inferior gravi iniuriae irrogatae Deo: q catholicus hoc ausit inficiari. Sed q lt satisfactio pure cre non excedit condigne iniuriae irrogatae pure cre: sic q de maior satisfactio ex solita a pura crea, non excedit, sed ad summum addaequat maiori iniuriae existere pure cre;

q̃ qualt satisfaō pure creata est longe inferior dum iniuria Deo irrogata, ac consequenter nequit exæquare.

Ubi huius divinæ exemplum apparet in iniuria irrogata patri ut a suo filio, q ut deleat non sufficit qualt satisfaō, sed ea deposcitur, q adæquet læsionem et gravitatem iniuriæ paternæ. Vide si filius suo patri verba contumeliosa dicat, et filia dicat aliquid, satisfaō sufficiens ad laesi iniuriæ delendam sufficiens non erit, ut deleat iniuria a filio illata: quia ita est ordinis superioris dum illius satisfactionis est, læsio iuris paterni, quod magis sine dubio est: ergo similiter nulla creatura adæquare potest strictissimum et supremum ius Dei, quod lædit per lethale, nam forte infert, quod iniuria peccati lethalis est adeo superioris ordinis, ut nulla satisfactio pure creata possit adæquari.

Confirmatur 1º et altius expenditur posita ratio: si consideremus peccatum lethale quoad Deum, illud suscipit augmentum tum ex dicta extremorum, ut ex offendentis vilitate, et celsitudine Dei offensi, tum etiam ex strictissima et multiplici obligatione, qua in Deum omnes creaturæ obstringimur: et secundum si consideremus satisfactionem pure creatam, ex dicta extremorum importantia suscipit in morali æstimatione maximum decrementum, tum ex vilitate offendentis, et dignitate illius cui offert, tum potissimum ex multiplici obligatione, qua Deo debita sunt obsequia nostra: ergo pro resistentibus suis extremis cum eius importantia nequit convenire satisfactio creaturæ, ut adæquet gravitatem peccati mortiferi: ergo satisfactio exhibenda pro lethali est in ordine superiori satisfactionis adæquatæ, non possunt opera pure creata ut satisfactoria.

Confirmatur 2º applicari cum aliquibus [illegible]

Ex eo peccy Morte digne Meret Caig Auxiliy Dni, Visioe beatg, Et inflixioe Oni Supplicij, q e offa sparia Cy advers de-y Creor. Ita Mag, Et Mehor Doctor Dris. Atq Exa pecc Ho-is Di Merent abte eig: l sub dict decessis finalis impa-gm dditio Nullg Lo de digno Meret, Vt Pern satis Cor-f Creor Sa, Et vel Ex e pari pot, q d Dey de facto Omi et Vbra digny, dand pseverantig finals Cetg abte: e pec-caty, quod demeret abte Cy pig, ty etg Expondera Max-Cunit actioi fuiz Cy; E gm Exlibenda sit Ogti satisfo.

Duo sit adnaverto, 1m Atq d dao p posita sug Vi sei, lt admittat, Vt admittim, pecc n ee sim-plit infinty in dve off D: Vnde a fortiori prvalebit, si admittat infi-tas abta pecci in de Mal. 2m At dao A nobis effata p coidhul ita cffao Atqd alios does, ni adustis folandis Cevorent suffi-ens Vim n Tean. Adduco in Exp y Dos E. Suarez. Ideo Crea-oregt satis facere a offa pecci ppalis o a Dey e in Ordie sup-adque Nunqm ptingexe pot satis factio puis Crs: Si nulla ri-sio Nats, qntyvis Excellens, pot ptingexe ad Visiy Claig Dei: nulls devitie, qntyvis ingentes poss qpaian bono Vitg, q sunt in diversis, et inaequalibg Ordinibg pfuity. Hec lo n Vi suf-fient pbare intenty, ni ad mig Cos apioni devoet, quia tandy pbet, pecc talis ee in Ordie Supiori, Vt ad illud n ptingat satis fao puis Crs: qd Ex dve nra pat, q ius Dei, q d pecc la-dit Et 1a oe ius Creaty: 2d satis fao puis Crs sols pot Exaequa-re ius Creaty: p ctta.

Q Suersq dixim p nra dlue, lt ingexe pbent impolo ee satis fos puis Crs p pec Lethali; at si attente Cside-ret allata dao, Cipue id pbat de pecc Vt e iniuria pfalis Contrar

Dei, ceterum ex iniuria reali nihil obstare. Ex quo inq. pura crea-
satisfaciat ad aequalitatem etiam pro lethali: quamquam sit 2ᵃ sententia Theol.
Potest pura creatura satisfacere ad aequalitatem pro peccato lethali quoad atti-
net ad iniuriam realem, quamvis peccatum mortale Deo inferat. Haec Theol. satis
convenit cum divina authoritate, et sentit cum Sᵗᵒ Vazq.: quod dicit, an aus
contritionis esse et iusti fiet, agimus nunc ab initio sententiae &c.

Ante probationes

Theologiis noto 1º, iniuriam in communi dividi in duas species. Datur realis
iniuria, quod invito domino rem illius usurpat, retinet, aut laeditur.
Alia est iniuria personalis, illa ut quamquam debita revera non est, aut
contemnit ipsius dignitatem, vel virtualiter: ut anus percutiens pueritiae
virum nobilem est personalis iniuria, et illius nobilitatem deprimere et vilem
reddit: contra legem alapam alteri infligere est personalis iniuria non solum
quoad percussum, sed etiam quoad ipsum legem: virtualiter non contemnit regia ma-
iestas per illam actionem.

Noto 2º: quod licet peccatum grave committens cum advertentia
ad Deum involvit duas iniurias personales Dei: quod licet non est gravis in se-
ipso, et irrexerit Dei, contemptum quod ipsius status mali, utpote trans-
gressio sui praecepti contra ipso facta, in quo longe differt transgres-
sio praecepti regis, ut non sit personalis iniuria regis, a transgressione praecep-
ti Dei: sed non contra ipso lege quis suum praeceptum transgrediat, committe-
re personales iniurias contra regem, nemo est qui neget. Et quae in hac parte conveniunt
communiter DD.ᵉˢ, tam quod attinet ad iniuriam Dei, quam quod attinet ad iniuriam regis.

Noto 3º: quod cum peccatum mortale involvit duas in-
iurias illas contra Deum. Hoc prius non est adeo communiter DD.ᵉˢ, nisi tamen certa est, Deo
est: cum quoties quis accipit donum rei a Deo suo onere, vel addit faciendi,
vel omittendi tales, vel tales actiones, si statuto tempore non adimpleat resti-
tutionem, secundum rationem, tenetur quod ad certum, quod casum dicit mille et ...

sed Deo

sed Deus transtulit in creaturas dominium morale legis, et suarum actionum ea redditur, ut ipsi utantur homines in obsequium Dei; minime tamen in ipsius contemptum, quod adeo certum est, ut cum multis in aliis, Deus huic iuri non potuisse cedere, nec aliud dominium transferre in creaturas fieret operari [illegible]: sicut vero aliud conceret, legem permittere, ut sua mandata contra ipso transgrediantur, quin imo talis actio etiam tunc fieret iniuria legis, ut pote esse tendens in ludibrium et contemptum legis dignitatis: ergo si homo accepit morale dominium sub obligatione Dei obsequii, reali obligatione iustitiae tenetur tale debitum, sive obsequium persolvere: ergo non persolvendo, sed potius peccando contra Deum iniustitiam [illegible] committit, tenetur ergo ad restitutionem Dei obsequii denegati, vel ad resarciendum ius, vel honorem laesum.

His connotatis probatur mea [illegible] anterior. Iniuria realis ad sui gravitatem non attendit dignitatem personae cui offertur, neque eius satisfactio decrescit ex vilitate personae offerentis satisfactionem. Hoc patet in eo quod furatur equum regis [illegible] iste non infert regi iniuriam tanto graviorem, quanto excellentior est dignitas regis; sed solum infert iniuriam gravem [illegible] valorem equi furati, adeo ut quamvis iniuria realis accrescat accidentaliter, sitque maior iniustitia ex [illegible] personae cui infert talis iniuria realis. Assumptio sed eatenus non potest pura creatura satisfacere pro peccato lethali a se [illegible], quatenus dignitas Dei offensi [illegible], et obligatio [illegible] ipsius summa: ergo nihil obest quominus possit ad aequalitatem satisfacere pro peccato quoad iniuriam realem, quam continet. Confirmatur. Satisfactio

Confirmatur. Satisfactio pro [illegible] iniuria non eo tendit ut ponatur aequalitas inter offensum et offendentem, ut patet in [illegible]; sed universim satisfactio realis secludit omnes [illegible] a personas, et attenta [illegible] [illegible] Dei ad [illegible]. [illegible] [illegible] est. [illegible] illa per quam afficimus iniuria aliquem [illegible] quoad [illegible] attinet iniustitia realis, ut exigit Deus a me actum caritatis, et illum denego, talis denegatio est realis iniuria Dei: sed talis denegatio

compensat ad aequalitatem puro actu charitatis quo iniustitia illius compensari potest satisfacere pure [illegible].

Ergo etiam aequalitate iustitiae satisfactionis charitas percipiat reparandi peccatum [illegible] actu charitatis [illegible] ipsa iniuria offerenda: nam sicut peccatum est inimicitia, et aversio a Deo, sic charitas est amicitia, et [illegible] naturalis adoptio in filium Dei. Ut convenit [illegible]: per peccatum [illegible] fit servus, per charitatem accipit libertatem filii Dei: peccato debetur aeterna miseria et afflictio damnatorum, actui vero charitatis ex [illegible] debetur visio beata, summaque felicitas: denique nihil est in peccato, quod opposito charitatis actu non compenset, in [illegible] offerendo iniuriam. = Addo, etiam [illegible] abundanter posse satisfieri pro [illegible] iniuria peccati per charitatem. [illegible] Deo iniuriam [illegible] facit, qui peccat, quia debitum obsequium Deo denegat, seu abutitur actibus liberis [illegible] Dei: [illegible] [illegible] solum est virtuale odium, et denegatio amoris debiti: [illegible] amor [illegible] aequalem satisfactionem, [illegible] potest [illegible] iniuria [illegible]: [illegible] per virtuali odio [illegible] amor.

[illegible] dices [illegible]. Ex Concilio Tridentino sess. 6. c. 1. constat, definitumque est, quod homines ante Christi adventum usque adeo servi erant peccati, et sub potestate Diaboli ac mortis, ut nulla vi non inde liberari, aut surgere potuerint, tametsi in eis liberum arbitrium minime extinctum esset, viribus licet attenuatum, et inclinatum. Deinde idem Concilium cap. 2. exponit, quomodo Deus advenerit redemptor, et meruerit nobis auxilia, quibus a misero captivitatis statu, quo detinebamur, surgere possimus. [illegible]: ut satisfactio sit aequalis debito, debet extinguere offensam sine remissione [illegible] offensi: atqui nulla pura creatura potuit liberari a servitute peccati per se ipsum, ut ex [illegible] constat: quod si per alium liberata fuit, manebit sine dubio serva sui

redemptoris, ac proinde non sui iuris, Ut ergo pt: pura creata ab omni simpliciter exhibere nequit aequalem satisfactionem pro iniuria ex illi peccati mortalis.

Hanc solutionem neque damnamus neque impugnamus: fatemur non libenter, licet fuisset exsistens in peccato originali per se suis viribus ad ea servitute solvi, et quasi liberatus manere servus sui redemptoris; at vero sane non obstat, quominus remisso iam debito servitutis, et solo restituto iure adoptionis filiorum Dei per gratiam potens fuisset per auxilia supernalia sibi collata satisfacere pro morti gravi ad iniuriam illius, quam continet, siquidem solum potens restituere id, quod illi iniuria adeptus Deo sublatum: sic sane esset facta satisfactio, et restitutio rei ablatae: illa non condonatio servitutis, et meriti carendi auxiliis non intrat in partem aequalitatis inter rem ablatam, et restitutam; sed ante se habet et proinde ea liberaliter condonatio non obest aequalitati satisfactionis, ut saepe alias diximus. Hic pronotari discrimen magis ut satisfactio sit apta debet extinguere offensam sine remissione per offensione in iis, quae attinent ad aequalitatem ablati, et restituti; secus majorem, alias non. Deinde mea propositio vera est, cum autem dixi, quod creatura nequit exhibere aequalem satisfactionem pro iniuria reali, si non supponatur ipsi remissum debitum servitutis, et carendi auxiliis secus; si supponatur, non congruit.

Obiectio cum Scoto, et Scotistis. Ad aequalitatem satisfactionis non requiri aliud, quam ut tanta sit bonitatis in actu, quo Deus honoratur, quanta fuit malitiae in actu quo inhonoratus est: sed in amore Dei super omnia ut sic est summae bonitatis, et in actu odii ut sic non est nisi summae malitiae: sed tantum honoratur Deus per actum amoris, quantum fuit inhonoratus per actum odii: sic aequalis satisfactio a pura creatura reddi potest, Deumque potest

illam satisfactionem n. gratuito, ut admittunt Scotistae, l. tanquam condignam pro peccato acceptare. Et confirmatur nam si aliqua creatura poneretur cum infinita gratia habituali, quam Authores admittunt posse, eliceret actum infiniti valoris, et dignitatis: ergo per talem actum (supposito tali pacto) poterit ad aequalitatem satisfacere pro offensa, iniuria peccati lethalis. Et confirmatur: nam offensa, iniuria lethalis per nos non pertingit infinitatem: ergo etiam per infinitam satisfactionem poterit adaequari.

Ad 3. data maiori aliquo modo minorem, n. quia est, nihil est gradus materiae superioris in ordine ad bonitatem actus amoris satisfactorii, concedo: eiusdem ordinis et aestimationis moralis, nego minorem, et deinde utramque consequentiam. Actus itaque amoris Dei, aut alterius virtutis necessarii esse condigne satisfactio absolute, quia ad aequalitatem satisfactionis attendendam n. est spectanda sola moralis aequalitas gradus unius actus cum alio opposito, aut oppositio physica eorum inter se, in quo maxime insistunt Scotistae, d. mihi, ni fallor; aliunde ex soler crescere iniuria praesertim si personalis sit. Gravitas quae iniuriae maxime desumitur ex iure alterius, quod laedit, et n. semper ex qualitate, l. quantitate rei, quae aufertur, quia cum iniuria consistat in violatione iuris alieni, quo maius illud est eo ceteris paribus maior est iniuria, et ex illo iure alterius sequitur in aliis obligatio gravis l. minus gravis n. ponendi actus, quo ius laedatur, iura ad rem possunt esse maius, quam res ipsa sit in se: quare

ut ponat contra restitutionem expectanda non est contra
cum re ablata, et cum lucro cessante, ut stat contra [illegible]
a nobis adductis.

Actus itaque amoris est octo quod [illegible] Dei, et ali-
qua reparatio iniuriae, sed aequalis ad nominum [illegible] est octo: ultra est
satisfactio aequalis pro ea iniuria, quia intensio est octo: peccatum non est [illegible]
tat pro actu est octo in sua entitate physica [illegible] et [illegible] iniuriae est octo,
in linea iniuriae et satisfactionis [illegible] longe maior: quia maximum ius, quod habet
Deus, ne a creatura [illegible] datur, destruit peccatum in altiori ordine [illegible], quam ex ratione
sua [illegible], aut entitate physica destruere poterat: eadem quippe actio, si minus
ius laederet, non esset adeo gravis iniuria: Charitas autem in deo actus satisfac-
torius est in ordine inferiori, quam ius illud maximum Dei laesum, fuit est cha-
ritas procedat ex motivo obligationis satisfaciendi, et consequenter sit minus valo-
ris ad satisfaciendum.

Hinc est observare, discrimen inter iniurias [illegible], et
pro satisfactione: nam [illegible] iniuria, si substantialis [illegible] sit, quod satisfactio demensurat,
per quantitatem aequalitatem rei ablatae: quod si accidentalis sit, attendit eius accidens [illegible]
veniens, sive lucrum [illegible], damnum emergens, lucrum cessans, etc. At in in-
iuriis [illegible] non sufficit ad satisfactionem aequalem ponere [illegible] actum oppositum,
ut docebat D. Anselmus lib. Cur Deus homo cap. 11. Neque sufficit solum reddere
dere, quod ablatum est; sed pro contumelia illata plus debet reddere quam abstulit.
Et cap. 20. addit: Sed quoque attendendum, quod sicut aliquis, quod iniuste abstu-
lit solvit, sic debet dare, quod ab alio non posset exigi, si alienum non rapuisset.
Quod divina [illegible] est, et fundat [illegible] supra statutis. Ad [illegible] dato
[illegible] [illegible], non [illegible]: et in eo casu non satisfaceret, quia actus ille ex
[illegible] iniustae, in ordine tamen inferiori, non attingeret superiorem ordinem:
sicut est ius [illegible] in aliqua re intenderet iniustae, nunquam attingeret
ius supremum Dei in res [illegible]: Et sicut [illegible] et iniusta veniaturus non attingit

grauitas Vnig pecti mortalis.

Obiicies 2°. Et admittatur quod actus perfectae Charitatis expellat formaliter maculam peccati, adhuc falsum est, quod talis actus sit condigna satisfactio pro mortali: ergo in nulla linea potest creatura ex liberae satisfactionis condignae. Antecedens probatur. Satisfactio condigna extinguit debitum, ut patet: sed actus perfectae charitatis creatae non extinguit debitum peccati: ergo. Probatur minor: quia etiam post actum charitatis caret [illegible] condignam quietem appetitum, etc.: ergo debitum non manet extinctum per charitatem. Confirmatur. Si charitas supponatur gratia iustificans existens gratia et existentia dei [illegible] peccato, et sic expellit illud: satisfactio non [illegible] solas [illegible], sed [illegible] moralis aestimationis: ergo expulsio peccati facta ex natura dei non potest esse satisfactio condigna.

Huic obiectioni facile [illegible]: falsum est, quod talis actus sit condigna satisfactio pro debito peccati, [illegible]: pro debito peccati, ingtum est [illegible] iniuria, non ordo Vniversi [illegible], quae inaequalitatis reperiatur in peccato in ordine ad demerendum, quod non reperiatur in actu charitatis in ordine ad satisfaciendum, ita tribuit deo [illegible] iniuriae [illegible] peccatum; [illegible] iniuriae [illegible]. Ad [illegible] dico, quod actus charitatis, [illegible] sanctificans, quae existit et [illegible] expellit peccatum non sit satisfactio aequalis [illegible] expulsioni: sed non [illegible] positionis [illegible] actus charitatis in aestimatione morali ei [illegible] ; atque mala est positio peccati in ordine ad delendam iniuriam [illegible] et compensandum id quod ablatum fuerat.

Obiicies 3°. Si fundamentum [illegible] foret, sequeretur esse impossibilem satisfactionem pro iniuria [illegible] et [illegible]: sed non admittitur [illegible] infertur. Sequela [illegible]: quia [illegible] aliquis homini [illegible] iniuriis obligatus manes ad exhibendum ei honorem: atque honor ab obligato procedens non est in morali aestimatione aequalis [illegible]

iniuria: ergo etc. — Ad secundum dicendo sequela: Tenetur enim honorem ei exhibitum contemnere, cuius iniuriam potest remittere vel moralem, quam post iniuriam: deinde per iniuriam tenetur obligatus, ut teipsum submittas, quia vere ei, cui prius aliis nullo modo tenebaris tali summissione, et honore exhibere: illa tamen obligatio solum est ad emendandum equalem iniuriam, et ipse non suscepit. Nec facit ut possit dari aequalis satisfactio: ideo est: quia non possumus Deo dare aequalem satisfactionem, quia utrumque quod tenemur illi dare: secundo quia iniuria Deo illata nimis sublimis est, per iuris debitum, et obligatio, quam aliunde habes semper honorem ipsi exhibendi, dat virtutem quamquam accidit in orationes ad efficacem satisfactionem. Sed ad hoc nec tamen ius lassescit per offendendo, nec aliunde obligaret ei honorem exhibere, potest ipsum honorare post iniuriam, ita ut adaequet ipsam iniuriam.

Hinc fit, quod in creatis filius potest satisfacere etiam pro offensa honoris illata suo patri, quod absurdum dicebas objicit adversarii quia filius non est totaliter dependens ab eo, a quo corpus accepit, et a quo non conservatur etc. Ut quod illi honorem teneatur exhibere, atque inde potest aliquam subiectionem, id est honoris exhibere patri, quod prudentium iudicio videatur ipsi indebitum, — dicto dici, quod potest etiam in honorem patris tantum esse, ut nulla deinde subiectio filii iudicaret aequalis satisfactio: quia tunc pro offensa gravitas desistit filius maximum debitum honorandi suum patrem, si debitum naturale, quod ante offensam habebat.

Quaest. 3ᵐ

An pura creatura possit condigne satisfacere pro peccato remisso, sine advertentia ad Deum?

Haec difficultas non est ex divina gratia: ut illi dixerimus ex voluntate Dei impossibilem satisfaciendi pro peccato actuali, qui venit in puro homine ex maiestate Dei offensi, ipsius quod infinitissimum et summo iure quod pro peccato

lædit, Conṫ Sᵗᵃ, q̄d Ubi n̄ intervenit Sai Cᵒ Dᶦ Offæ, nec sit illa
Commoda indispensabilitas. Qd-a- poit Crenire, Ut det peccy grave
qn sec. Cos. Offæfratis in Dey, n̄ Ux̄ p̄ue praxi, Sᵈ potiq Coiṫ admit-
tit: Vig pot qs aiadvertere Mal. 3. Homicidij Offæ. Ex eo qd Appa-
tᵈ ng̃ realr, qn aiadvertat tale Homicidiy eẽ Dᵃ Dey, q̄ ignorantia
multis ex Capitib̄ provenire pot: l, q ignorat invincibil dari
Dey, l, q existimet Dey n̄ Curare debitᵉ aut inhibitᵉ hoy: Homi-
cidiy Suó Suig mi ignorᵃ- perpetratū ingus n̄ ptinet eq Stat. Mal. 3.
q. ē in pecco morti ommisso Cy advertᵃ- ad Dey: Vꝫ illud Homici-
diy ē tunicē inse maly, E pecũ grave, q̄ gravit Opperet ng.
reali; fore q Dᵃ dictamen. Ng. qd tibi n̄ vis alteri n̄ efeceris:
quā p̄ eēt inspē Homicidy gravis.

Ulæ difficul dubit versari pot,
1ᵒ abtē ingrend. Vᵗ de facto Omittant Suig mi pecca: Vᵗ rationa-
natē, anxi daret tale peccy adhuc fore morte, et indispensabiles
apuiā Creā. Insol Sᵘ Coiṫ Solet agitari ā nobis q̄ potiss
Sᵐ agitanda ē. Ut clarius procedamq sol vnq aiadvertendiss erat,
Nempe totq difficultq istiq qᵉ eō verolui, Vᵗ examinemq, an
ignoratā abs sol Coē Offæ Dᵉ- poit Deq. probabilit ita se ostende-
re infensy illi sol peccanti ng. Coay, Ut eo ad libente aly
Satisfactioq adhuc maneat iratq Deus, et indeletq peccy.

In difficultē supposita Antiochi Sei
n̄ satis dictē locuti ss: Ex Sᵗᵒ Dʳ Salass tom. 2. in 12ᵃ-
tract. 13. disp. 16. Sec. 12, refert n̄nullos Sg, q docebant,
in eo Casu illud Homicidiy n̄ fore peccy morte; ipse Vᵉ Acrit
in Sancsq invehit, eq appellans pnicioseq ettᵃ: ex ea n. seque-
ret qd de facto plura Homicidia aliaq delicta forent
Venialia peccᵃ q fiunt Cy ignorᵃ, l, saltq Cy inadvertᵃ

inculpati ad Deum. Quapropter ipse P. Salaz. asserat, homicidium ex
[illegible] actio, pro peccato esse absolute peccatum lethale, ac proinde etiam involvere gra-
vitatem, ut ex pura creatura nequeat satisfacere. Adducit ipse An-
tiquiores non paucos, eumque sequuntur nobiles Doctores, ut late defendit
Card. de Lug. sic disp. 5. sec. 5. [illegible] citatus supra. Alii
Doctores absolute docent, tale peccatum commissum cum ignorantia invincibili Dei
offensi non esse mortale, neque ea gravitate gaudere, ut non possit pro illo pura
creatura satisfacere.

Nobis cum dictis praecedenter, quapropter sit [illegible]
[illegible]. Si peccatum dicto modo commissum [illegible] dicitur
esset aversio formalis, vel saltem virtualis a Deo, non posset pura creatura
pro illo satisfacere. Verum [illegible] absolute loquendo non sufficiant supra adver-
sariorum [illegible], quapropter [illegible] prudentes nobis, ut exponamus, quo-
modo tale peccatum sub ea ignorantia commissum fiat virtualis saltem aver-
sio a Deo, ac proinde a creatura indispensabile. — Omitto plures modos
suum aversionis virtualis, quos excogitarunt Doctores, defendunt que
supra citata [illegible] eosque impugnat. [illegible] Sciendum est, quod malum
morale in suo genere [illegible] tali [illegible] ad [illegible], ut a nulla natura
rationali possit prudenter [illegible], cum [illegible] ab homine [illegible] non [illegible]
qua [illegible], [illegible] natura rationalis [illegible] Dei, [illegible] ad ipsum non attendere;
adhuc [illegible] homicidium [illegible] esse tale, quod cuicumque legislatori rationali, et rationis
[illegible] displicere, ab illo [illegible] prohiberi. [illegible] Hoc sufficit, ut illi [illegible]
peccatum quod [illegible] virtualis aversio a Deo, eo quod [illegible] rationalis, ut talis:
[illegible] homicidium est aversio virtualis a Deo. [illegible] Consequentia, quod [illegible] peccatum
homicidii gravis sit [illegible] rationalis ut talis, est aversio [illegible] rationalis, ut talis, [illegible]
[illegible], [illegible] gravis, et nunc [illegible] tali homicidio [illegible]
ignorantia Dei ut talis, non sit aversio formalis, et expressa a Deo; quod [illegible] Deus [illegible]
est natura rationalis, legislator [illegible], non potest non esse virtualis saltem et implicita
aversio illius.

Confirm[illegible]

Confa. Q amplectit pecc. advertendo illud ee contra ng. Cats. Ut tale, ita in pecc. tendit, ut lt sic, et nunc cognosceret clare, illud ee contra ng. Coals (sic enumerat facta pro ois) adhuc illud ampleteret anteponendo oibus nais: quia ita peccat. talis vult pecc. ut lt cognosceret expsie, illud ee contra Dey, adhuc pecc. eligeret: sed si expsie loc cognoscet, foret formalis aversio a Deo: quod id n cognoscit expsie. Sed in dicti, e virtualis saltem aversio a Deo, ut poté contento int inferiora illius dois loci, nempe Coatis ng., et saltem indirecte sic attacta. Stetip opt. que disponit actus int se, quod aliqs ignoret aut Dey, quod ipsius pecc. sit virtualis saltem aversio a Deo, et virtualis et conversio ad Creas. contra Dey, quia nimirum cognoscit talem pecc. ut oppositum amicitia. Dei, et gubernatori Coati, ut tali et sub ista cognitione libere ponit.

Elis Civitis pro abté
ng. Concluso. Gratis peccat. eo mo perpetrato oio destruit, et expellit amorem Dei sup oia propter sui bonitatem inter se: sed n e eius, quod expellat amorem Dei sup oia ob bonitatem obtam. Offenditur Deus tali actu peccati, ita quod rationabiliter potest se ostendere infensum peccatori, etiam post quaelibet creaturae satisfactione: quia pro peccato eo modo perpetrato nequit pura crea satisfacere. Discursus decoe e: cons legitima. Maior negt n admitti ab oibus, ng. qlt. so. pot. rabiliter se ostendere infensum ei, q servat aes opposita excludat sui amore: e potiori iure Deus: ng. pinde Ur oaio aliquis sere fxa, ac velle excludere eius amore.

Maior fx. amor Dei sup oia excludit fxa. quod Deo odibile e: et e converso positio illius, quod Deo odibile e excludit amorem Dei: sed pecc. eo mo

p peccatu, ponit, qd Deo odibile e: ergo expellit Amorem Dei ob cuiusq obiectu. Pa mi. Qd avertit ab oi crea' loali, quatali odibile Deo e. Vt pt, Sicq a Deo est avertit: Sed peccu est cu ignor Dei ponit qd avertit ab oi crea' loali, quatali: ergo ponit, qd Deo odibile est: ergo expellit Amorem Dei sup oia: Et e diversio est Amor Dei sup oia, nullo expellit tale peccu ob cuiusq obiectu. Vlto sic: sed eo ipso, qd aus pecci pravis, quatalis expellat Amorem Dei sup oia infert legitime, illud ee morte, et sere qq. a Deo, seit in tijs sup q potiss mi in hi aprimo: pr. a—

Vt contra ista meliq pcipiat oportet audire fundamenty. Sup p opposita pte, qd ita ser. Qdvis peccu morte. pugnat ex pte obti cu dilectione Dei sup oia: sed culpa illa qualis homicidij mi q cu ignor D offe. ut. Heret cu advert a ad oppos cu na loali, n pugnaret ex pte obti cu dilectione Dei sup oia: ergo nec foret peccu lethale. Pa mi: poe qs sut velle occidere aliq lr, cu advne ee praty n occidere, si occisio displiceret Deo, quq sup oia diligit: ergo n pugnaret ex pte obti illud peccu cu dilectione Dei. Nlo e toty fundaty sej oppoty, lui deo nando mij, sistemq ignor D Dei, eo parto, quo in sai ma pa dluo ponit. Ad pbor. dico, imptare in trij, qd qs ubte velit homicidiy minuty cpnendo ee dissony cu Deo nna loali, qua tali, ac p inde cuiusq na, et gubernatori loali, et qd si in mente sic indicar Deq, vt vng ex loalibz gubernatoribq ab eo n averta, sicq ap Deq n alij pot ysi pponi, ni, vt qdq na loalibz, htenta p inde subilla ro vli. lice cux sbare neq t illud peccu, et amor Dei ob cuiusq obiectu.

Confa na ro adsiq d citaty supr.
Et legit ad effm pcare Dei, qd seperat(?) sa esse in ioe ...

ad satis est quod cognita turpitudo obiecti sufficiens provocare contra se grauem iram Dei ex quibus neque vel numquam gubernatorem Universi gubernatoris ad minus quo, si quis existimaret, puerum Regis quem contumeliis afficit non esse Regis, vel, ad hoc non adverteret; nihilominus si lex illa esset, illum afficeret iniuriis, mereretur talis pater probabiliter offensus, nec ille excusaret sufficienter, quod putaverit, puerum non esse Regis: Actio enim posuit ex se sufficienter, offendere Regem, sic ex te: filius qui peccaret graviter et obiecti contra grauem legem Dei, etsi alias ignoraret dari Deum, sufficienter averteret ab eo non formali et consequenter ab ipso Deo, ac proinde illum saltem virtualiter offenderet, et non mere materialiter, atque non imputabiliter, ut contendit Lugo, quod maxime notandum est; tamen non Deus, actualiter licet non offendatur per tale peccatum; virtualiter tamen offenditur, sed quia titulus sufficiens, ut maneat probabiliter infensus contra sic peccanti: quando quis actione graviter turpi, et contra legem quae est probabiliter provocat Deum probabiliter ad indignationem, et talis actus turpis excludit amorem Dei, ac proinde est aversio virtualis a Deo, ad cuius satisfactionem pertineret necessario ipsa satisfactio, quia crescente etiam virtuali offensa, satisfactio decrescit.

Sit conclusio. Et peccatum commissum cum ignorantia Dei gravis supponet iudicium consequens, si tamen non sit aversio, neque formalis, neque virtualis a Deo erit tamen culpa philosophica, et nullo pacto theologica, ac proinde poterit pro illa satisfacere purgatorio. Conclusio dicitur sic dolenti materialiter opposita militanti ea via, quae pro sua doctrina obiecti prolata aperit citatus Lugo, ex qua neque probatur sic instruo. Ideo pura creatura nequit obiecti satisfacere morti; ut est iniuria, et offensa personalis Dei, quia per tale peccatum laeditur ius Creatoris, quod est summum et sanctissimum, ac proinde peccatum est formalis titulus, ut Deus maneat exasperatus et infensus, etiam postquam a quo ipsius satisfactio: sed aut peccati

quod sit formalis, nec Virtualis Aversio, sive contemptus Dei, minimè lædit ius Dei, nec Ser. Deus titulus laudabilis aversionis: sicque Deus tunc ignorat, et directè implicitè, et diffusè, cum aliis attingit per omnis Leg: per talem autem peccatum potest Creatura ad æqualitatem satisfacere.

Hæc Ulteriori probatione non indiget, ut deludat intentus; Opus solum est, ut assignemus, quo pacto culpa philosophica, aut homicidii voluntarii contra legis dictamen, dari possit, quin sit saltem Virtualis Aversio à Deo. Quod quidem nullo ex capite repugnat, quod aliquis cognoscat homicidium esse dissonum legis dictamini; ignoret tamen esse contra Deum legislatorem (saltem per errorem invincibilem) ita quod sic cognoscit et sit expressè esse contra Deum, vel à Deo liberè statui decernit Adsecutum homicidii: sic posse multi est, admodum manifestus implicantiis non ostenderint adversarii. Tum sic: in tali casu ille homicida peccaret peccavit contra legis dictamen, ut dese fit, et illegem peccaret peccato Philosophico: et tamen non averteret se à Deo formaliter, ut est evidens: neque virtualiter, quia non se avertit ab bono immutabile, taliter quod cognoscat eius boni præceptum repugnare cum quali natura Lali, atque inde virtualiter saltem cum ipso Deo: ergo peccaret peccato merè philosophico, consequenter à pura creatura compensabili.

Deus tali sacerdoti non malè dicebant duæ sectæ supra relatæ, quarum altera scorsim, et abstractè acceptata non levibus incommodis obnoxia manet, ut perpendenti patebit. Ex his enim facilè infert 1º quod dicens peccatum mortale esse aversionem à Deo, sicque dicit ut contrarium et displicens naturæ rationali ut tali, et incompatibile cum amore alicuius rationalis gubernatoris, etiam quod reliquas ferè communes stas transitales peccati, nempe inobedientiam, contemptum Dei, virtualis causa, quod notaveris contra Suppositum. 2º infert enim quia loci non dicit ru-

ca crea satis facere pro pecco gravi dimisso, prout in 1a solue dicebamus: tum non acquirit Deus titulum condignum, ob quem se ostendat infensum, et inimicum ex virtuali offa: quia tum sublata, ut aufert in pecco graviter physico, non dat in Deo ei nimi titulum. Pertinet tum ad providam Dei, ne quis moveatur sub illa ignorantia, qua ignoret talia pecca virtualiter Deum offendere, ut dici solet in materia de attritis. 3o demum infertur, pecca gravia virtualiter dimissa, ut in 1a solutione non differre in re a pecco graviter, ut coram solet dimitti: cum non illa virtualis offa, et aversionis sufficit, ut dominat substantialiter offa D. Hoc absurdum nobis obijt P. Suppo Hindens peccatum gravium, ut in 1a solutione cum pecco gravi, ut in 2a, quia quod cum sit pure physicum non dicit ... offa D., nec sub eo deponere subalternis pecca cum religione.

Caput. 9.

Quod pro veniali pecco possit quiuis homo satisfacere Deo ad aequalitatem, et quidem de facto accidat.

Circa propositum difficultatem duplex versatur sententia. 1a tenet non posse purum hominem pro suo veniali perfecte satisfacere. Ita olim P. de Soto lect. 18 de poen., et nuper noster Waaing. et colligitur dist. 1 de Inscarn. 2. 2a est sententia opposita, quae affirmat posse purum hominem pro suo veniali condigne satisfacere. Ita P. Suar. sic dist. 2. P. Vasq. cit. Si docet in eo dicendo convenimus, quod 1a eius secuti non haud ... dicant, ita esse aequalem satisfactionem hominis, quod adhuc indigeat extrinseco Dei favore, ut plene remittat peccatum; at P. Vasq. nullum exigit talem favorem Dei. 3a pro pugnat, posse purum hominem iustum satisfacere de condigno pro veniali offa ex indepentia a favore extrinseco; at de facto, et iuxta providentiam non satisfacere sine tali favore. Ita Card. de Lug. ... et P. Esp. dist. 97

9

de Cnte S-nali:

Qd nobis dend sit Quæstio: dlue dam. Sit ta Dlio:
Pot hug lo iusty Satis facere p suo pecco Veniali ita rigore, Vt
nullo Dei extro favore egeat p remissione talis Venialis. Ad
istig dluis p bos Omitt da brevity e dina, q alias nobis placuit,
nempe pecc Veniale, n ee iniuria lup, nec p salg de Dey abte
et simplit; s ly addito diminuente, sit iniuria lev. Ad dir
ne e, q pecc Veniale, l, n stinet dbj magni momenti, l, fit ex levi
detne, aut semiplena advert, acp inde n e gravis itemptg, nec in-
terest Dei quoad ius p sale ipsig: Quia n e Credibile, Dey donante
Creis dez dniy morale, illud dedisse ly stricto onere Vitandi eti
Venialia peccata: tale n. ong neg ex d, neg ex Patribg, aut
ullo loe Vita: demj in Veniali pecco n dat ingratudo gravis
donatarij, aut abusg, q leviaue, & levore donog, sicut in pec-
co ee credit: p in pecco Veniali n dat aute lo iniuriq lup
nec p salis de Dey.

Et Ofa Apositioi. Quis dicat p sali iniurias
sufficere levg, q Cong ipso levitg eran. Et dmittit eoz aliq d,
q talia sunt, Vt iusty Oia Vitare n poit, Aut int Ve dmissg
poe manere iniuria ppie talg, et Clamante p Satis for. s doe erant
int Dey & illy, q dmittit Veniale td: p etta. Et q ap iniuste Cre-
deret Opari Dey, si inexorabilg se ohere lup, et postqm ite ipsi-
q Satis fof: qd et int soei accidit.

Aut hmiuo p x dlul. Nulla lo
ex ijs pot quas pura Cea negt Satis facere p morti; deurrit in
Satis for p Veniali: p pot p illo satis facere. Coa e legitimas.
Ans pr: Qg Veniale pecc n e simplit iniuria Dei rigor, aut
p salis Vt Vidimg: neg talis offa e qua iusti Dey onere poit

arceris a Crea. aut eius amicitiae rescindere: sed ideo pro lethali non pot. Crea satisfacere, quia tale pecc. induxit rescissionem ipsius amicitiae iuris Dei. Ex quo iustè quaeres in Deo, cuius amicitia rescindit: ergo pro veniali pot. Crea satisfacere.

Si statim obijcies. Pot. quis ex stante amicitia, exigere ab amico dignam satisfactionem pro iniuria levi saltem reali: ergo stat optime, quod permanente amicitia Dei cum iusto, ad sui Deus exigat satisfactionem pro veniali: ergo stare ex, quod eius nequeat exhibere Crea propter dictum ex morem. = Resp. admittendo libenter, quod Deus de facto iurisdictionis exigat satisfactionem propter veniali ex non interrupta amicitia cum se iusto; caeterum cum talis satisfactio sit pro levi, quae simpliciter non est iniuria, sequitur, quod solum amicus Dei poit per sua obsequia et submissiones dignè satisfacere: alioquin Deus iret contra leges amicitiae, si posita satisfactione amici, adhuc infensus maneret.

Dices 2.º eadem dub. Actus charitatis detestans efficaciter pecc. veniale nequit non esse condigna satisfactio pro illo: ergo. Prob. ans: talis actus non solum est aequalis bonitatis, et meriti, sed etiam multo excedit mal. pecc. venialis: atque actus charitatis eius virtutis est, ut sufficiat constituere suum actuantem amicum Dei, et ad ipsum conversum; et contra vero pecc. veniale non sufficit constituere suum aversum a Deo ipsiusque inimicum: ergo nequit non esse condigna satisfactio. Pro quo cum: quia condigna satisfactio illa est, quae delet offensam, seu reddit id, quod ablatum fuerat, reddit, inquam, per actum saltem aequalis valoris et meriti: sic se habet actus charitatis: ergo nequit non esse condigna satisfactio pro veniali. Ubi noto cum P. Dico non solum actum charitatis et contritionis, verum etiam attritionis sufficienter esse condignam satisfactionem venialium.

Ex nunc dictis inferendum est, quod iustus non indigere aliquo speciali favore Dei, ut remittatur ipsi veniale, praeter favores illos, qui per se loquendo antecedunt, et comitantur ipsos actus charitatis, contritionis vel attritionis supernaturalis, elicitos ab homine iusto. Et ratio est quia ubi adest aequalitas, imo superioritas rationis meriti, et valoris in actu, quam in culpa, et insuper Christi semper amicitia offensum in dignitate detinere nequit, datur condigna satisfactio sine ullo favore extrinseco: sed ratio sic datur in actu charitatis elicito ab homine iusto de peccato veniali: ergo talis actus est condigna satisfactio independens a favore extrinseco.

Sed objicies. Ille iustus non meretur actibus suis supernaturalibus, nisi ipsius obsequia acceptentur a Deo ad praemium: meritum enim ex parte sui est in ordine ad acceptationem capitulum praemii: ergo aliud est quod actus charitatis independenter ab acceptatione Dei satisfaciat pro veniali culpa. Resp. quod independenter a qualibet promissione Dei de danda gratia iustis, et augmento ipsius pro actu charitatis, posito tali actu debet Deus remittere offensam levem, ut alius donare praemium. Ratio discriminis est: quia ad obligationem dandi praemium utique requiritur in creatore sua promissio Dei, vel acceptatio obsequii: nec enim suppetit aliud caput unde Deus possit obligari ad praemiandum: ad satisfaciendum vero pro culpa non requiritur talis promissio acceptandi satisfactionem: aequali enim satisfactione exhibita a debitore supposita alias conditione) nequit creditor debitum recipere, et debitor ab omni statu obligatione solvitur: consequenter in rebus parvi momenti, et inter amicos. Quapropter a merito male arguitur ad satisfactionem. Promissio itaque antici danda est ratio.

Secundo notandum sic est, diversum esse rationem satisfactionis pro culpa, et satisfactionis pro poena, nec non et meriti ad praemium. Ratio actus charitatis est: quia per meritum obligat Deum nobis, et ideo requiritur promissio Dei, per satisfactionem autem pro culpa nos solvimur ab obligatione

qua Deo obstringebamur: ac satisfactio 2ª pro pœna degerit acceptatione, promissio Dei, quæ non degerebat ad satisfactionem pro culpa, si ea oio æqualis supponatur. 2º est: quia pœna pertinet ad arbitrium iudicis, et quæ in culpa est tali arbitrio subiacere debet: sed debitum culpæ non pertinet ad arbitrium iudicis: ergo etc. Actus charitatis non æquat in pœnalitate sua purgatorii pœnas, æquat tamen per sui valorem meriti, et bonitatis demeritum peccati venialis, quod sufficit ad satisfaciendum pro culpa. Quapropter male arguunt aliqui ab inæqualitate charitatis ad satisfaciendum pro pœnis purgatorii absque favore Dei, ad inæqualitatem eiusdem, ut sit satisfactio pro veniali.

Sit 2ª conclusio. De facto, et de lege ordinaria videtur satisfaciunt iusti satisfactione condigna, et efficaci absque favore extrinseco pro suis venialibus per actus supernaturales charitatis contritionis etc. Hæc conclusio est D. Thomæ, Rivali, Suarez et aliorum, probatur tamen a nobis ex dictis dub. 2. Quia iusti actus ex se condigna satisfactio pro venialibus; sed in hac providentia sortiuntur efficacitatem totius sui valoris meriti et valoris: ergo sortiuntur etiam vim condignæ satisfactionis pro venialibus.

Discursus certus est. Atque maior captum minoris probatur: æqualis potest inuadere scrupulus, an eis totus valor et meritum talium actuum insumi in merendo augmentum gratiæ et gloriæ, ac proinde non posse esse satisfactionem pro venialibus. — Sed dicendum est. Licet de facto accipiantur a Deo opera iustorum in augmentum gratiæ et gloriæ, nihilominus possunt, et debent admitti in satisfactionem pro venialibus concretis, si in hunc finem dirigantur, et illa admissio non impedit, quominus sint satisfactio pro venialibus. Probatur hoc. Si Deus permittat remissionem per actum detestantem culpam levem, quia talis detestatio est actus vitans culpam levem, et illi

aequivalet, stabit optime, qd. sunt acceptt. a Deo ad merend. augmt. grat. et glor., et sub sit satisfacō pro veniali: ad minus quo accidit in suis, ubi qd amico diligent. curet vitare offensas etiam leves, et dolet de admissis, est satis fac. pro praeteritis, durabilit. sine movet ad augend. ipsius amicitiam: pa- ri modo de Deo est discurrend.: pro omnium glor., et augmti grae. non exsau- rit totam vim merendi, quam dat in suis mis [illegible] iustorum: pro talia opa possunt ad sui offerri pro venialibus in satisfac.: pro si de facto sortiun- tur totam suam vim, de facto sunt satisfacō pro venialibus.

§. 2. Obiicies 1.o 2.a

Contra illud Joan. Ep. 1. C. 1. ubi postquam dixit Aplus neminem pu- gnantem nisi iustum diu durare sine peccatis, saltem levibus, subiungit: si confi- teamur peccata nra, fidelis est iustus est Deus, ut dimittat peccata: pro pec- cata venialia remittunt a Deo ut fideli: pro ex promissione, et ut fa- ciente Christo: pro creat. non satisfacit condigne, et efficaciter. Resp. citata testimonia nobis non nocere: ibi non dr, Deum in remissione peccato- rum esse fidelem, et esse iustum: quod pro non tollit, quomodo ex parte hominis iusti det condigna satisfac. ad remissionem [illegible], cuius Deus in remittend. iuste se perat; et aliunde ex fidelit. sui [illegible] Ut exemplo: pone qd creditor promittat se remissurum debitum, quo- ties ei reddat aqua satisfacō, undecumque illa proveniat, cuius pro- missionis exercet creditor fidelitatem stando promissis, et sua iusti- tia admittendo satisfac. dignam: pro filius.

Obiicies 2.o: ex nra doctr. sequeretur qd nulla peccata venialia, quae fecerit cum mortalibus confes- sa, remitterent per sacram paenitentiam. Hoc vero absurdum dictu: pro et id ex quo sequitur. Maior sequela patet: quia actus ad sacram attri- tionis hominis iusti remitterent talia venialia: pro non per sacram paenit- tiam. Resp. cum P. Suarez tom. 4. de paen. sect. 3. dando maiorem,

Ordinand. abst. mix: nullũ qppe inconveniens ẽ, in eo, qd dicamus,
nulla peccata venialia peccatis a mortalibus remitti vi et virtute sa-
cramenti poenitentiae, quae supponunt iam remissa per contritionem, vel attritionem eli-
citam ab hoĩe iusto. Hic nonnulli videri pot, quod peccata iam remissa sint
materia sufficiens sacramenti poenitentiae, quod gravitatem accidit, quia absolu-
tio declaratoria sunt remissionis iam factae de talibus culpis, totumque
sacramentum confert tunc speciale auxilium, quo poenitens a levibus culpis ob-
servet. Unde si quaeris, in quo differat remissio sacramentalis venialium
a remissione illorum facta extra sacramentum, debebis cum eodem Suario, remis-
sionem sacramentalem venialium provenire ex collatione gratiae iustificantis ita remit-
tentis venialia, ut sub addat vires ad conservandum se ab illis, addatque
maiorem fervorem charitatis. Quo sane cum Eccl. usus obtinuit, ut venialia
peccata etiam a mortalibus absterreant: hoc non speciali modo non nisi intra sacrum
remittuntur. Neque contritio, vel attritio quae tunc extra se adhibentur ad re-
missionem venialium non sufficiunt ad sacramentalem remissionem, sive remis-
sionem eo speciali modo factam; sed sunt ad remissionem venialium.

Obijcies 3° Ex P.

Respondeo. Non pot opponi caritati adeo tota virtutis meritoriae
cum talitate virtutis satisfactoriae, licet sit ad effectum satisfactionis nece-
ssaria est ratio caritatis adeo meriti: ad vim iusti adaequate, immo
et superabundanti gratiae gratia et gloria: sed ulterius non exercent vim satisfa-
ciendi pro venialibus. Alias evenit in actu Christi Domini, qui cum nullo praemio ad opus
semper manet expedita in illis vis satisfactoria. Sed dicitur nando maxime
in ... non ut, quia eatenus opus aliquod meritorium est, quatenus cadit cadit in hono-
rem illius, apud quem meret: sed opus satisfactorium, ut detestatio venialis
elicita ab hoĩe iusto non solum directe, quatenus est tale opus virtutis cedit in hono-
rem Dei, sed etiam ... et reflexe quatenus est ab hoĩe volente satisfacere
pro levibus delictis, quod in suis fieri non est cura: ... meret ...

prij et alterius ultra satisfactionem pro culpa: quod stat cum merito proprie satisfactionis pro veri culpa.

Caput 5.

An purus homo possit pro aliorum peccatis satisfacere, et satisfactionem alijs mereri?

Rejectis duobus extremis dictamentis distincta ... Prima assertio: homo purus ... creatus in sanctitate, et virtute morali capax sui ... satisfacere de digno pro alterius peccatis ... Ita videtur insinuare P. Suarez sic dis. 4. ... tom. 4. disp. 1. et 2. et alij ... Secunda ... non distinguunt. An ... dicta satisfactio ... sit merenda ... l. ... a tali ... quod utique ... oportet ... Tertia ... oppositum docet, ... purus homo, quamvis creet ... sine peccato et sancta ... moralis capax ... pro aliorum peccatis mortalibus satisfacere. Ita fere communis Theologorum ... tum antiquorum, tum recentiorum, quos videre possis apud P. Vazq. et apud Card. de Lugo sic dis. 5. ... in hoc ... summi ... se differunt. 3a. Sententia tenet, non posse purum hominem satisfacere pro mortali alterius, posse tamen alteri de digno mereri remissionem ... peccati mortalis. Sic opinatus est P. Ossuadinus, et non nulli alij, quos ... adducit Card. de Lugo. ... possit vero homo alteri mereri remissionem venialium, nec non et ... non exprimunt ~~hi~~ Doctores.

Ex declaratis ...

3a. Haec ... alijs ... ei aliquid addendum nobis sit ... Prima ... sit. ... purus homo ... creatus et virtute morali capax sui peccati satisfacere ad aequalitatem pro alterius peccato ... Haec ... dictis ... initio istius disputationis facile deducitur ... et sanctis ... purus homo ... in ... bonis, et ... potest ... malum et iniuriam peccati mortalis, ut ... Sic ... et satisfactio ... ex ... deficit quoad ... valorem ... peccati

gravitas auget in rõe p saltis iniuriæ et offensæ Dei: Ergo dd sit offensa injustitia realis; quã n dubitamus, qm creatura digne satisfacere pro alio, et nullum obsequium puræ creaturæ pot digne satisfacere pro alterius lethali: Mitto alias probes, quas ig attingimus.

Ex dictis apparet latum discrimen, qd intercedit, et cur Adamus constitutus morale caput sui, et nobis potuerit demereri tot mala, qt ex originali pecco ad nos demanant; quum vero alia pura creata et constituta caput sui n poet satisfacere pro lethali. Rõ e: qa Adamus potuit negare obsequium Deo debitum; at nulla creata pot rependere Deo obsequium infinite debitum: et n æquiv bonum est satisfactorium. Consequenter remissio pecci e æquivalens bona actui, e maliti pecci ipsius: et nullum opus puræ creaturæ pot in ordine ad satisfaciendum adæquare malitiam mortiferam: et Adamus potuerit nobis demereri tot mala; at nulla creata pot ponere opus, qd sit digna satisfao pecci gravis alterius.

Dubium e. An pura creata constituta caput morale pecis sui et ornata gratia justificante mereri de digno remissiones pecci lethalis ab alio commissi? Affirmant aliqui ex hoc docet citat. Quadrus, Canus, Sec. Card. de Lugo quoad meritum pro spiritualis et universi. Dicunt alii qd Dei apud Canus Lugo, q vera docere, nullum hoc purum creatum mereri pro mereri remissione mortalis, saua inaequi ex parte ipsi de merito pro aliis ps equales, et n ita proportionales ad omnem, inquo differt satisfao stricta, et ex iustitia a merito etiam de digno.

Ante probat aia verto, non est difficilioqui de remissione aliis pro merita; supponimus n. neminem pot sibi mereri remissiones sui lethalis. Rõ e: qa fundm merendi de digno apud Deum e amicitia et status filii in sucto merente: ergo sibi careret ille existens in pecco, negaret de digno

mereri apud Deum. Probatur consequentia: quia in praesenti non potest mereri Christus naturam, ex suis meritis: unde propterea meritum Christi Theologi non cadit sub merito: cum sine fundamento meriti nihil potest promereri: probatur consequentia. Tertio nec dari potest opera sub dicitur eliciendi ex ea actus meritorios ipsius, propter alterius otii est decidere.

Dico 1º cum communi. Opera hominis iusti constituti caput caeterorum movere posse ex se Deum condigne, ut tribuat alteri remissionem peccati lethalis, et adiuvamini remissionis servanda talia opera proportionem sufficientem. Probatur duo sufficiunt et requirunt ad merendum alijs remissionem peccati, nempe, quod meritum operis possit alteri applicari, et quod ex se sit proportionem cum praemio: non requiritur arithmetica aequalitas ad meritum, ut fert communis doctrina: probo opera unius hominis posse alijs promereri remissionem lethalis. Minor et constat. Maior probatur quoad primam partem. Nihil obstat, quominus opera unius hominis applicentur, et a Deo acceptentur ad merendum alteri aliquod praemium: ut saepe evenit in suis, ubi opus parentis, etiam ipsius filius meretur et obtinet praemium pro filijs: sicut et evenire solet, quod quis apud regem suis obsequijs promereatur, ut fratri, vel amico remittat delictum. Maior secunda probatur ut, si talis homo constitutus sit caput caeterorum: ibi enim involvit pactum de acceptando pro alijs ipsius opera: quod totum clarius apparet in operibus Christi Domini, qui nobis tot dona promeretur: probo opera hominis iusti ex se constituti caput movere posse Deum, ut alijs tribuat in praemium aliquid: quod autem sit praemium potest esse remissio lethalis peccati, ex probatione secundae partis constabit.

Probo maiorem quoad secundam partem. Opus hominis iusti secundum se spectatum, et si sit caput caeterorum, proportionem cum eo, quod ex sanctitate et gratia expellit peccatum: et sic etiam proportionem cum remissione ipsa peccati. Probatur consequentia. Illud, quod est expulsivum peccati et sanctificans, non potest non esse aequi

boni, ac ipsa remissio pecci: quia tunc debetur proportio cum uno, non potest non alteri proportionari. Confirmatur: opera hominis iusti de digno merentur id, quod ex vi sua expellit peccatum, et sanctificat: ac proinde aequè bonum est, ac remissio pecci. Sed augmentum gratiae et gloriae: ergo opera hominis iusti ex se debent proportionem cum remissione lethalis. Probatur consequentia: nam gratia et gloria, quas merentur opera iusti, sunt amicitia hominis cum Deo: ergo opus illud merens, proportionem debet ut mereatur amicitiam Dei: ergo debet etiam proportionem, ut mereatur remissionem inimicitiae. Et haec consequentia: nam esse amicum et habere proportionem ne odio habeatur, proinde debent: ergo quod meretur unum, proportionatur etiam alteri, ac proinde opus, quod meretur gloriam, ex se proportionem debet ad remissionem pecci.

Hinc infero inconsequenter procedere illos, qui ex una parte docent, posse unum hominem alteri mereri gratiam habitualem, quae est amicitia cum Deo, imo et visionem beatam, et ex alia affirmant, non posse alteri mereri remissionem mortalis. Sed probatur: nam ut nunc dicebamus, remissio mortalis est remissio inimicitiae cum Deo: sed donari alicui amicitiam Dei, et condonari illi inimicitiam proinde se habent in ordine ad valorem tanquam aequalis: ergo qui mereri potest alteri amicitiam Dei, proportionem debet ut ipsi mereatur remissionem pecci.

Ex dictis inferes dubium. Non repugnat ex parte primae gratiae iustificantis, quod sua ratione alteri mereatur: quia cum aliunde non repugnet unum pro alio mereri, a fortiori non repugnat pura ratione alteri mereri primam gratiam: antecedens probatur: quia mereri primam gratiam ex se non est maius quam mereri tertiam gratiam: sed Christus communissima sententia et sufficienter definitione, ratione meretur tertiam gratiam: ergo et tertiam gratiam alteri mereri potest.

Huic doctrinae videntur non nulli adversari: quia ut aiunt: Ante non maius bonum esse remissionem pecci, et collationem gratiae, seu amicitiae facti inimico, quam collationem gloriae facto amico, et filio. Sed contra est. Si conferret pro sua caritate utrique quod sanctior est visio beata,

qm̄ grā: Si spectet̄ moralis dignitas, mai' ē et altior amicitia sequens visio Dei, et amoris beatifici, qm̄ grā ut tenent D.es. Si attendat̄ mūs dandi amicitiā, et remissio pecci, et amicitia impetitā inimico quoad mū dandi poit videri maius beneficiū, qm̄ modus dandi pro filio; absolutē tn̄ n ē q.a maius: q.a otiū collaō pro fugat, quoad mū dandi, illā fugat a gratia in libertate dei ciatate, et ita ille mūs dandi est inferioris n facit tantā disproportioē, ut amici et filij opera n sint tali pmio pportionata.

Sed Objies. Ex ntā Doc. dlue inferunt plura, q.a admittenda n sunt: 1.o qd si iniustus alteri mereret remissionem pecci, talis eā mereret, ut et alt nullo mō se disponeret, neque redire vellet ad amicitiā Dei, adhuc remitteret peccū tali soi: siquidem pciperet meritū remissiois: sed hoc admitti nequit: ergo. Infert 2.o, qd si quis poet mereri alteri remissionem unius mortalis, omnium etiam poterit, q.a n ē potior ro unius, qm omnium, imo et poet quisque redimere, q.a apte repugnat Patrium necessitas Incarnationis commendantibus: ergo. 3.o infert, qd de facto poimus alteri mereri 1.am gratiam: q.a cum illorum ex se pportionatū ē, cur n poimus intendere illud pmium, et adeo obtinere. Imo et sequitur poe de facto aux.a actualia alteri sotimereri: qd tn̄ contra Theol.: ergo. Tandem sequit, qd ille solo nil sibi mereretur; sed totum alijs: ergo etc.

Sed hoc oīa facile solvunt. Ad 1.m dicendū ē reconciliaō cum Deo a remissione pecci, fatendo deinde, reconciliaōem utiq exigere aliqm dispoem, sive nalis ea sit, et qui removens pslibens, nempe abstinentia a psecutē odij, conversio saltē nalis ad Deum, sive sit dispoō supernalis pro auxs soi excitos cum aux.o Dei, et qq se convertat ad Deum. Per hoc potē punalicā alteri mereri remissioem pecci, et sine ea peccoris reconciliaō

obtineri nequeat: in quo pari ferè mō discurrendū, ac de aqū
depura extra ordinē Dei. Ubi noto insuper eius mentis fore, qd solus ad qut
aliorū n̄ mereret peccori adulto primā grā iustificantē; sed sui
auxa. qd disponeret ad grā: sed n̄ pacto Xi nobis promeritā
fuit grā. Ad 2m dic, opa sōis iusti n̄ esse proportionē cū oīū
peccatorū remissiōe, ut eqleat cū remissiōe unius, l, aliquorū: sicut
de facto n̄ oē meritū ē proportionatū ad qdcūq augmentū grā. demū
tn̄ huius creq ita eximius sanitatis, ut suo merito aequaret sal-
tē proportionalitē remissiōe oīū peccatorū, redimeret qdē peccatā hu-
iu, sed n̄ p satisfōe condignā ex iustitiā, ad qm unius fuit ne-
ccia incarn.e.

Ad 3m dic, qd esse n̄ repugnat, qd aliqs mereatur ali-
js et n̄ sibi: sic in iuris evenit, dū qs in bello vitā pro lege suo finat,
et omnia filijs donant: creā itaq, q alteri meret, placet Deo qualit
dū sic meret; n̄ a situalit: unde nil sibi meret, ut notarit [illegible].
Adde qd si talis creā supponat̄ iam plenitudo grā, iniquū n̄ ē, qd alijs
mereat, q n̄ sibi grā augeat. Ad 4m dico, qd de facto unus solus ius-
tus n̄ meret alteri, q ex ordinē Dei totū meritū cuiusq refert
ad propriā grā et augmentū: nec remissio peccati alienī promissa ē a Deo
cuiqm huius creq in praemiū, ut degrebat, et ut X promissa fuit, in illo foe-
dere posuerit pro peccā etta.

Ultima dub fit. Pot unus solus satisfacere condig-
nē pro alterius culpa veniali. Sed de facto pro illa n̄ satisfacit. Prima
prs pr: q satisfacere pro alterius veniali n̄ repugnat ex eo, q unus
solus nequeat exhibere condignā satisfōe pro veniali: sicq eius [illegible]
de facto satisfacit: unius n̄ ē cui Deus, si velit, n̄ acceptet pro alio
talē satisfōe. 2a p. prs dluis. In hac pvida nullus meret
alteri infusioe grā: deinde nullū peccū de facto est veniale

remittit sine influxu alicuius satisf. cuius rei: probat Etta. Adde, quod Deus non permisit acceptare merita unius hominis in remissione culpae alterius: et de facto nemo meretur alteri satisfactionem culpae.

Dices: de facto unus potest satisfacere Deo pro poena debita peccato veniali alterius: sicut potest pro reatu poenae temporalis debito suae culpae veniali, ut ibi in propositionibus 59 et 72 quas adducit Bulla Pii V et Greg. XIII. contra errores Michaelis Baii: probat Etta satisfacit pro culpa, ideo non satisfacit, quia ipsius merita non proportionantur tali satisfactioni. De facto antiquitus utrumque dicebatur: dicitur: quod Deus vult acceptare ejus satisfactionem, non autem satisfactionem pro culpa, quam Dei voluntas a positione unamur ex Dei usu eius, et accept. Dominus, quod in quo de facto repentissimum fundatum est.

Disput. 16.

De Causa finali, seu motiva Incarnationis.

Caput. 1m

Quanta causa finalis exponit et circa illud Dominus.

Praecedentibus disputationibus actum a nobis est de venia et necessitate Incarnationis sed de: Nunc de venia eius in ordine ad divinam voluntatem agendum est, ut initio monstrandum. Propamus ipse a quanam causa motus sit Deus ad decernendum Incarnationem. Et quia de causa primaria, ea scilicet, qua cessante Verbum non assumeret humanitatem: itaque de causa xa motiva: nam certum est apud omnes ex remoto fuisse manifestationem Dei: hoc non motivum, cumita Dei opera ad extra transdit. Itaque omnes admittunt Verbum venisse, ut per Dominum pro omni remedium peccati, necnon ad ferendam legem, cui obediremus, ut vide Concil. Trid. sess. 6. Denique ut doceremur plures veritates etc.

Inter Latina, potissimum difficultatis oritur, An remedium peccati, ita fuerit motivum Incarnationis, Ut eo deficiente Verbum non Incarnaretur. Quod aliis etiam terminis proponi solet, Nempe, An si Adamus non peccaret Verbum Divinum fuisset incarnatum? Haec controversia non procedit de possibili: fieri nullum non est, quin in dubium verterit, Deum de possibili potuisse alio fine honesto moveri ad opus Incarnationis; sed tantum inquirit de facto, et vi praesentis decreti, quo Incarnationis mysterium factum est: quare cum ex voluntate Divina, a qua totum dependet, nequeat nobis innotescere, nisi per revelationem, tota ipsius difficultatis decisio pendebit ex iis, quae de hoc mysterio Scripturae et Patres expresse vel probabiliter colligi possunt.

Duo sunt quae maxime ingerunt difficultatem, et ex quorum expositione pendet sua disputationis: Primum est ratio quod passim in Scriptura dicitur, nempe venisse Christum propter nostram salutem, et ut a peccatis nos liberaret; et secundum quod saepius etiam repetitum est, ut Christum esse initium viarum Domini, et propter quem omnia condita sint etc. Haec duo inter se pugnare videntur: Si non Incarnatus sit propter peccatum, Christus est posterior peccato. Et iis omnibus, quae praecedunt peccatum, sicut effectus est posterior sua causa finali, et motiva: Quare si Christus esset posterior peccato non staret cum hoc, quod sit initium viarum Domini, seu finis propter quem reliqua omnia Deus ad extra est operatus: ideo esset prior et posterior in eorum genere, et causa eius dependens. Ecce difficultatis scopum, quae rem Theologis nimirum torsit, et in oppositas adduxit.

Prima sententia affirmat, Incarnationem de facto a Deo fuisse decretam independenter a peccato Adami, ita quod et ille nunquam peccasset, adhuc Verbum carnem assumeret, tamquam motivum adaequatum sui exaltationem. Celeberrimis tamen est inter suos haec conditio carnis passibilis, et impassibilis: ait enim Scotus, quod Adamo non peccante Verbum veniret non ut Redemptor, et in carne passibili,

Xi in carne impassibili ut glorificatur: Motivum n. ad cuius istius
carnis passibilis fuit peccatum Originis; non autem ad substantiam Incarnationis. Ita
ordinatum est Scotus in 3. dist. 7. q. 3. secutus plures antiquiores, qui
videri possunt apud P. Vazq. 3 p. disp. 10. q. 1 ex Scoto nulli
autem ad saltem. Huic autem plurimi consentire ut P. Suarez quem dis. 5.
dicit sectio 4 [illegible] quod praevideret peccatum, fuisse decretum Incarnationis quoad
substantiam, et iterum Originis peccato decretum quoad substantiam et modum carnis
passibilis, ita ut utrumque fuerit Motivum adaequatum: Si n. non praevidisset
Deus peccatum futurum, erat aeque bene incarnandus Dei Filius propter excellentiam
mysterii in se: et remedium peccati, ita Deum permovit, ut se solo suf-
ficere ad incarnationem.

Scotus ipse eiusque secuti, ut defendant Xum fuisse
praedestinatum ante omnia, unde etiam si nulla creatura decretet, ad hunc Xi ex-
[illegible] Originis decreti esse futurum, et quod hunc venerit in remedium peccati, hunc
ordinis D. decretorum statuit. Primo post scientiam simplicis intelligentiae et conditio-
natae futurorum, nempe Originis peccati, et ipsius remedii subsidit
Deo placuit mysterium Incarnationis, ut medium aptissimum ad ostendan-
dum suam gloriam propter quam illud effectum decrevit quoad substantiam [illegible]
a carne passibili, & impassibili. Deinde in 2o. ordinis signo decrevit
creare mundum, et in mundo Angelos et homines, quos ad gloriam et gratiam propter
Christum praedestinavit. In 3o signo voluit permittere peccatum [illegible]
tum hominum. In 4o videns Adami peccatum [illegible] decrevit [illegible]
remedium per adventum Xi in carne passibili, ut sua morte homines redi-
meret. Hoc pacto sibi recte componere ut, et quod Xus venerit redemp-
tor, sit in carne passibili, quo pacto non venisset, si peccatum non esset,
et sit [illegible] praedestinatus independenter ab aliis, nempe quoad
substantiam Incarnationis. Paulo aliter discurrit P. Suar.

Secunda eximie op-

potā sa ē D. Thō q. 1. a. 3. Gistrazq Cij moaliij ēē, et Coic int
Theol, quos enumerat Carel. de Lug. disp. 7. Affirat, incarnoē
decretu fuisse dependentē a pecco Adami tanqm ā motivo, et rati-
tē sine qua n poneret Dij sentis decreti. Cgmi vij int des
divisi is suig ht Dēs quo ad disponenda signa Dij, sive decreto-
ru seriē, eo qd alij sint velint eē decretu pmissois pecci, et incar-
nois; alij vō cū Coig, ponant decretu incarnois priori loco: in eo
tn cveniunt, qd Adamo n peccante, nullo mō fieret incarnao
vi psētis decreti. Sic Longē alij, ac tā sa disponit ista ordo de-
cretorū in Deo: Nq in priori signo ponit visioē Dij poliij, et rati-
tionatorū sub quacuq cditē. In 2ō decretu creaōis cū creaōe mun-
di Angelorū, et hoiu. Deinde in 3ō decretu pmittendi lapsu
Angelorū et hoiu. In 4ō subseqt visio pecci Adami, et decretu
de pvidendo ipsi remediu. In 5ō dat decretu incarnois in re-
mediu pecci. Et tm in 6ō decretu dandi hoibq grā pp Xm. Ex
hoc ordiē et dependa decretorū optē segt incarnoē dependere
a pecco primo, et sine pecco minime futurā incarnoē. Aliq quaesti-
incidit int aūes suig diuie, vlt an sc ipsā sit de pecco origi-
ginali, l. etiā de peccis actualibq.

Int has extremē oppositas sas sub oritur
ē alia 3ā, et media, q duo extrema conciliare, et unire ctendit.
Nimirū, qd Deus n fieret hō si Adamq n peccasset, et sic statuit
dependere incarnoē a pecco: Quisiloq pugnat fuisse decretu
incarnoē ante abtq pecci primi. Hac viā innumeris defen-
fendere aggrediunt nobiles sti. In prīs 2ā Thōla 1. p. q. 23.
a. 5. c. 1. mem. 7. Statuta simultaneitae pecci et decreti cōs
incarnoē in eodē signo Dij, Edita disctare voluit. Cabrera, Medi-
alij Thists, quos adducit Salmt. disp. 23. affirant, incarnoē

pendere a peccato et è converso permissionis peccati a decreto Incarnationis, et mutuâ sese antecedendâ certa se comprehendere indicant. Alij de aqual. eundem alunt. ex eadem intentionis, et executionis toto distantia eminentiae et comprehensione. Alij discurrit D. Albert. aliqui ut. dicens, Xm ante actum permissionis peccati in se fuisse decretum; ad haec tamen venisse ut redemptorem, qui fuit decretum post permissionem peccati in scientia conditionata et quasi fide conditionis. Mitto alios, qui ponunt decretum de Incarnatione ante peccatum absolute permissum; sed addunt peccatum in eo tunc esse ut imminenti. Aliosque modos videre quis ut poterit apud D. Amico etc.

Caput. 2m.

Duplex assertum authoritate, et ratione stabilitur.

Pro dilucidatione huius materiae illique cognoscenda notandum primo est, in Deo simpliciter fundato, inde aliqua signa rationis prioritatis et posterioritatis, quae partim conveniunt in actibus Dei, partim in obiectis terminantibus actus. In actibus Dei tunc est unum prior alio, quando in creatis unum ex natura sua praecedit aliud: ut: quia cognitio in nobis natura sua praecedit volitionem, cognitio in Deo erit prior volitione. Unde ipsorum actuum Dei intellectus scientia simplicis illius fit et recipit prior scientia conditionata, et haec prior absoluta, quia illa est actus ultimus, quae ratione praecedunt conditionalia, sicut haec praecedunt absoluta, quia futura absoluta supponunt decretum absolutum, a quo ut a causa pendent in sui existentia; conditionalia vero antecedunt in signo rationis decretum absolutum, et supponunt conditionatum a quo pendent in sua futuritione conditionata, et veritate obiectiva. Unde fit, quod actus Dei voluntatis absolutus sit prior scientia visionis de tali obiecto, posterior vero scientia conditionata, et simplicis illius de eodem obiecto.

In obiectis sub existentibus tunc unum erit prius alio, quando unum est causa aliquo modo alterius

aut ex naᵃ rei, aut ex intentᵉ Dᵃ. Hac roe prius dicit tra-
re sius D. id, qd e ca, qm id qd e effus eius: vel prius dicitur ex-
ns D. Na, qm ipsius passio. Ho e: Nq Scia Dei, et ceteri si nata sit
ex simplicis illius exprimit res qea calitᵉ et dependᵃ, qm tert
rei in se: et si vna e prior alia ppt suy calitas, prius et illi petur
exprimi p sius D. Ex intentᵉ est Dᵃ vny obiy s solet ee pri-
us alio, qd nimirum vny intendit, vt finis, aliud vt mediy: illud n.
qd intendit vt finis, dicit prius dicitur tere ay voltatis, qm qd eli-
git, vt mediy, qa lt aui D. voltatis n feat q vt sit; pot tn sere
q vt tret. Sic de merita gratia sunt ca vt Deus decernat pa-
ng bus, aliorum eg n decretum.

Ecce, quo pacto aus D. sent in se
prioritas, et posterioritas, quatenus vnus dicitur sub obti natio dependet
l, dependet ab alio: Et quas ex hac nulla impfectio refundit
in D. aus, imo potius negatiuis illius, quomodo Deus pot amare mediy, vt
mediy, ideo q illud amat, q ad finis e, quapropter si finis n amasset n dixet ca
amplectendi bonitas mediy, vt mediy: fundamentum totius dicitur e, q nulla e imp-
fectio, qd Deus in suis auis immanens siue intlis, siue voltais moveat ab aliquo
obto extra se, tanqm a cait sine qua n: et sicut Deus dicit Lux n ex-
tit, s n ideo extit Lux, q Deus dicit, s potius Deus dicit, q Deus extit, aus
D. intlis movet ab aliquo extra, vt a condit sine qua n, idem evenit in actibus
voltais.

Ex dictis colliges, oes prioritates in D. aibus reuocari ad duo capa, ad prio-
ritate a quo et rois, l, in subsistendi csa. Prioritas a quo e illa, in qua dat
dependa vnius ab alio tanqm a ca, prio, l, aliquo modo prio depsito ex ptes
motiui, l, obti, sic aus intlis e prior au voltais, et prioritas rois e illa, q dat
inter partus [illegible] n mutua [illegible] ad [illegible] n mutua,
et ideo eas e prius dicitur, et in subsistendi csa.

Illu

Alia prioritas in qua aliqui ponere solent Scotistae, et Thomistae in aliquo, q si sunt tempore, meditantes prioritas rationis, originis, et dois admy prioritatis realis, temporis, et q aliqui instantia in quorum uno dat unum gra-tiam, et in alio aliud, ut evenit in prioritate temporis, et et sane considerationes inquirunt, quod ut Decret Pater et ethnica in illo priori antequam generet filium, an scilicet sit immensus et ethnica etc. Consilei quae instituunt, sed quam maxime prioritas dejicienda merito ut cum realibus et oculam. Illo apprioni (?) vero prioritas originis, rationis, vel dois solo est dependentia unius ab alio per aliquam causalitatem, consuppositum, vel mutuum illorum; sed per nullum istorum potest in-dagari de aliis gratis Dei. Vel. An Pater in illo priori sit immensus, ci-potens etc. quia dicit idque in eo priori solum est prius filii, et quod aliud superaddat dat sine fundamento generit in eo priori, neque ab eo abstrahat prioritas rationis, et habet in illo priori; unde neque immensus, nec ethnica in eo tunc, sed abstrahit ab utroque.

His praenotatis sit primum assertum. Causa motiva Incar-nationis, et conditio sine qua non ad decreti de facto extentis fuit pec-catum Adami, atque inde Adamo non peccante Verbum non veniret, nec ante incarnaret. Hoc assertum plane exprimit Scriptura. D. Thomas ig. dicatum, et quod dicit quod remedium peccati fuerit causa sine qua non venisset Christus ut redemp-tor, et in carne passibili; Scotus ipse quod suis admittere non renuit, tamen deinde sit intentio circa subsistentiam Incarnationis. Et hoc est in promptu quia redemptio supponit captivitatem ante talem, ad quam tollendam ordinatur re-demptor, quoniam passibilitas, et mortalitas carnis supponit peccatum in cuius poe-nam ut succedunt loco impassibilitatis, et immortalitatis, quoniam natura sua non fuis-set in statu innocentiae, iuxta illud Genes. in quacumque die comederitis ex illo morte moriemini; sed ubi nulla est captivitas, nec peccatum nulla est redemptio, vel poena, quia nec opus est redemptoris, et consequenter nec passibilitate carnis, quae est poena peccati.

ob(ligati)o(n)e in p(rim)o nis asserty. Q(uo)d In carnis fieri potuit p(ro)pt(er) varia motiva, ordinari q(ue) a Deo in diversos fines, ut ex se manifestu(m) est: q(uia) neq(ue) a nobis c(ogn)ita cogni, quo motivo ipsa Deus motus sit ad determinandu(m) ob(ligati)o(n)e in carnis, nisi ipsi id collegerimus ex iis, q(uae) de se ipso revelavit, l(ic)et aliquo m(od)o indicavit, sug(gere)nte ad extra declarando: nec alii in suis venari possumus motiva suarum actionu(m), nisi stando declaratione ipsis sue intentionis et finis p(ro)palantis. Q(uo)d sic: s(ed) ex scriptu(ra) X(rist)i a(postol)a SS. Patrum expositione semp(er), q(uo)d motivu(m) et finis incarnationis fuerit remediu(m) pecc(at)i ob(ligati)o(n)e et simpl(icite)r loq(uen)do: e(rg)o etc.

Exp(osit)io antec(eden)tis

Multa afferunt D(omin)i testim(oni)a ex scriptu(ra) novi testam(en)ti, q(ua)e nullu(m) alium finem assignant adventui X(rist)i D(omini) nisi remediu(m) pecc(at)i: p(ri)m(u)m sit ex Ioan. 10. Ego veni in mundu(m), inq(ui)t X(rist)us, ut vitam habeant (hoc est a morte pecc(at)i resurgentes) et abundantius habeant. Matth. 18. et Luc. 19. Venit filius ho(min)is quaerere, et salvu(m) facere q(uo)d perierat. Matth. 9. Non e(ni)m ego valentibus mediciu(s), s(e)d male habentibus. Idem exprimit D. Paulus 1. ad Timoth. Fidelis sermo, q(uo)d Iesus X(ristu)s venit in hunc mundu(m) peccatores salvos facere. Nec minus clare id profitetur Eccl(esi)a in symbolo Niceno: q(ui) p(ro)pt(er) nos ho(min)es, et p(ro)pt(er) n(ost)ram salutem descendit de caelis. Mitto innumera alia.

Ex his ergo sanus formo ratiocinium. Certu(m) est X(ristu)m de facto venisse p(ro)pt(er) n(ost)ram salutem: verum etiam q(uo)d s(anct)a E(cclesi)a et P(at)res nullu(m) aliu(m) assignent adventus D(omi)ni finem q(ua)m remediu(m) peccati: demu(m) neq(ue) dubitari, ubi potuisse incarnari p(ro)pt(er) solu(m) remediu(m) pecc(at)i tanq(ua)m motivu(m) et finem p(ro)p(r)iu(m): e(rg)o sufficienti fundam(en)to affirmare possumus ubi venisse sol(u)m p(ro)pt(er) remediu(m) pecc(at)i ut motivu(m), et finem p(ro)p(r)iu(m), et cons(equenter) q(ui) aliu(m) assignant p(ro) mero suo arbitrio divinant, cu(m) nec auctoritas Dei revelantis p(ro) se se habeant, nec locus, qui

divinae, debuisse decerni aliquis ... ita, quoniam Sancta ... assignant; et adversarie stando ... meo asserto.

Contra vero istius doctrinam Scotistae, qua septerunt distinctionem carnis passibilis, et impassibilis, docentque subitam incarnationis decretam fuisse in depetitam peccato; secus vero circa ... passibilitatis. Sed haec distinctio nullius momenti est; neque ut vim secernere ... asserta, prius deberent probare Scotistae, quod Deus non potuerit decernere incarnationem solum propter redemptionem tanquam motivum primum, ac proinde talia causa non existimat, decretum tamen illius, ... decretum non potuerit sine ea causa ... textu Dei declarasse, quod ex hoc alio motivo, quod Scotistae assignant, suum decretum ediderit. Sed neutrum probant Scotistae: non primum, ut dere est manifestum: non secundum: nullo enim sacro textu, aut Patrum expositione firmari potest ea sua distinctio carnis passibilis, et impassibilis: ergo etc. Major probatur. Neque quo de voluntate aliena inquiritur, seu motivo ipsius, frustra quis petit, ut adversarius eius divinat, exponatque non fuisse talem intentionem, qualem ipse aiunt: ad ipsum enim pertinet ostendere, illum fuisse eius intentionem: neque adversario negandi sufficit negativum fundamentum: ergo etc.

Confirmatur ... distinctio illa Scotistarum divisio stare nequit ex sacris ... in ... Scripturae et Ecclesiae ...: ergo admittenda non est. Antecedens probatur. ... illud Joannis: Non enim misit Deus filium suum, ut iudicet mundum; sed ut salvetur mundus per ipsum, ... de subita incarnationis, quod fuerit decreta in salutem ... Antecedens probatur. ... missio ... subita incarnationis in carne, et ... ut ... ex D. Augustino tom. 6. contra Sermonem Arrianorum: ... a Deo missus filius est, quod filius ... apparuerit in carne ... Et confirmatur ... neque ... venisse in remedium peccati: ergo de subita incarnatione hoc ... Et ... hoc ...

plurimi natiue in Veit. Loo ans: qua antiq Pres et SS. Virg n.
meruerunt subita incarnois, et meruerint cuius illa acceleraois, neque de
ipsi abte affirari, qd meruerint adventu Xi: qo e verso, si abte verum
e venisse in remedium pecci, adventus iste de substa incarnois aeternae illius, et
n de mera circumsta.

Confirmatur 2o. Saira 5a, Vt opportune notat Card.
de Lugo sic ex intuitione Latii, n solum affirat Xum venisse propter peccatum,
sed et excludit aliq. cum proximus, dum natioe loqt: Di n. misit Fili-
um suum, vt iudicet mundum, quae loqt di tenore servant SS. Pres: nam
D. August. serm. 8. de Vbis Apli ait: Si homo n perijsset, filius hois n
venisset. Et serm. 9. Nulla ca veniendi fuit, ni peccatores saluos
facere. D. Ambros. lib. de Incarn. cap. 5. Nam q erat ca incarnois
nisi vt caro, q peccaverat, redimeretur? D. Nazianz. serm. 3. de
Trian. N propter se ipsum, sed propter nostram salutem, et denique peccati ad venit.
Et paulo post. Vt fieret homo, nunquam destinatus fuisset, ni hoc nessi-
tas nostrae salutis cum coluisset. Quia aliq. ijs simila serm. Ambros. Athanas.
et Theophilact. intelligentes illud Pli ad Hebr. nunquam Angelos
apprehendit: inde n. inferunt, ideo Vbum n assumpsisse naturam angeli-
cam, q mori voluit vt redemptor: ergo q fuit motiuo adaequato
pro Xi incarnois redemptio: ergo Xi et Pres illos remedium pec-
cati, ita fuit ca motiva incarnois, vt ea n stante Vbum abte n in-
carnaret vi Ditis decreti, neque in carne passibili, neque in impassibili.
atque inde tali distio inane effugium e.

Confirmatur adhuc 3o. SS. Pres a-
citati abte narrt, peccato n extente, Xum fore venturum: ergo n abte nat
subita incarnois, si qm cadit. Et 1o: q n nare abte venturum Xum
si tum nare venturum in carne passibili Adamo n peccante. Totum sic et:
nam alioqui pari mo dicipet Xum n venisse: qa n ay venit in carne im-

passili: g. Ebo anis: Reg sit Scoty valeritappo: Si peccy n fuisset Do n venisset, qa sufficit, vt vi fert de circysita, et mo adventus in carne passili; silit valeret et ita Do n ay venit: qa suffit vt vi fert de circysita et mo adventy in carne impassili et vt iudex, quo paito n dy venit: et si lae 2a aote plata negt admitti, nec pro scoti admittda e.

Alii adae in probs: ... antis sy Ecle, q satis claie insinuat ex eods motivo decretu ee de facto subity incarnois atq ipso circysitas: et si circy. fesi ob remedia peccti, iap dens eritaes subita. Ani pt in vna ex dely coibg, quas Ecla p fert in Dalmazo Dnica, in qua sic ait: q suo peri adimitand humilitatis exply salvatore nry carny sumere, et circy subire fecisti. Eidq motivy assignat q assumu in circ, et passumat carnis: qeigmi ditio subdo et circysitaz parz pde ad declinand vi nre dis.

Ex. aceads

loe fit et avety ad excludend ga debat Suarez, vimiz, dari duplex motivy adaeqty, vi quorz de facto ponit Incarn, et quolt deficiente aque bene ponexet p aliud deligny et vi ibis decreti: ad Sc stare negt, ly supy ambi ad ductis: alioq ppo ratio, qua pati vtunt Ecs abte plata evaderet falsa: abte n. falsy e, si so n pijsset filiy soir n venisset, sin perdito se, adlui vby venisset, lt n ex motivo redemptionis: sicut falsy e, Dnus n lunit, lt n curat granats, s alijdali: et lta.

Alii Scaui pot

nry assertu loe satis vrgenti degmpta ex ptene assumptis in hunc mu. vby n assumpsit cag angelicy p fentoz, s Aug: motivy incarnois fuit defao sui peris, ita ga eo deficiente vi ibis decreti n fieret. Et loa: vigmeiy fuet, et iuaisiriy,

Vby assumere ng Angelicg, ni ng sup, salg, n Vr Angelicg ...
cederet, et moveret Christo, et Vho dimisg. Si motivg Incar-
nois fore perfectio universi, sed de potius assumenda eet Na
Angelica perfectissa: sicut ng Angelicg Vt pote perfectiori mo
pra collata e, Vt docet D. Thos 1. p. q. 62 ergo motivg Incarnais
n fuit excellentia Universi; sed reparao pecti sui: ergo decretg de
Incarnoe fuit per motivo reparare suy peccati. Et dicit doc. D. Th.
3. p. q. 1. a. 1. Voi inquit, quae na sua fuerit magis assumptibilis
a Vbo, quam Angelica. Et ratio: Corig decretg e n opportuisse Vby
assumere ng Angelicg, quia Criminalg peccato subita e, ejg peccg e irre-
parabile: ergo fuerit n opportuisse Vby alicui Ne copulari, ni in
remedium pecti; et de facto hoc extitisse motivg. Ergo quod malg pec-
cati Divinitas n permisisset in hoc, ni eximae magis bonum scit
Incarnois caueret, aeque inde hoc n nisi ex praeviso pecto decreta fuit.
Aliq solutio meditato e Pluar. sec. 2. nempe decretg ante ra-
de peccg trari ad incarnoe perfectiori mo exequedg: deinde eg viderit
Deus per aliq mo hos peccaturos sint aliis circumstantiis ponerent, permi-
sit peccg, Vt excellentiori mo, scilt in remedium sui pecti fieret in-
carnatio ex vi primi decreti. Sed haec divina ob multa displicere debet:
primo quia ex ea sequitur Deum caepi ad permissione pecti tanqm ad medium Uni-
cg Vt Xus veniret optimo mo: sed quia est intentio efficax, cuig e peccatum
Unicg medium Vt Deg dederere, Vt pote implicite e volitum pecti: nam
intentio efficax finis e Virtualis Volitio medii ad finem Unici: ergo
Quod haec divina longe e amente S. Thom., qui adte affirmat incar-
nationem aeque inae subiecti illig ee a debitg in remedium pecti; aeque inde s
n so incarnationis mys: ergo haec divina sustinenda n e.

Fr. Haur. disp. 13.

Sect. 13. ratione alia sed dinguens inter peccg praeminens, et peccatum

futurum, Christi scilicet secundum conditionatum, et inter peccatum admissum absolute: do-
cet ipse, quod in eo priori signo in quo decreta fuit incarnatio post sci-
entiam simplicis intelligentiae et conditionatam, erat etiam peccatum imminens, quare potest de-
creta fuit incarnatio propter tale peccatum: unde licet postea absolute et sim-
pliciter non eveniret peccatum illud imminens, adhuc Christus veniret ob tale
peccatum, et quidem ut redemptor illius salutem in aeternum, quia sufficit, ut dicatur
absolute Christum venisse propter peccatum. Contra: Christo peccato sub conditione sui
servi fuit, et executa conditione, non poterat non evenire peccatum: quare si
Christus fuit decretus in eo priori, ante peccatum absolute decretum fuit, et sub
in remedium peccati venit. Quod etiam magis deinde placuit D. Alderete.

Secunda pars 1o. Certe in priori Christi creaturis statu [illegible]
sui modi decreta fuit incarnatio: ergo non in remedium peccati. Probo
Conseq. remedium supponit peccatum: sed tunc nullum supponebat peccatum re-
dimendum, quia peccatum conditionatum futurum, peccatum non est, nec redemptionis
capax, ac proinde propter peccatum conditionatum Christus, dici nequit, quod
Christus venerit quaerere et salvum facere, quod perierat: ergo etc. 2o
[illegible] Illustr. [illegible] arguebat D. Scotus: si [illegible] absolute et
sine ullo addito verba: Nobis factus est [illegible] propter nostram salutem, ut pote con-
[illegible] nempe; Nobis non est factus [illegible] absolute propter nostram
salutem, admittendam verbum ab ipso Scoto, sicque fateri tenetur, quod vi Christi
decreti fieret solum, et non commisso Adae peccato: sed utraque propositio deget esse sui
[illegible]: ergo etc. Illa assertio retorqueri potest [illegible] Illustr. [illegible] fa-
teri, quod licet non veneret in re illud peccatum imminens, sive conditionate
Christum, adhuc vi [illegible] decreti Christus veniret: et vi [illegible] decreti non ve-
nit absolute in remedium peccati propter [illegible] talis. 3o Male dicitur in eo tunc im-
pendere peccatum, siquidem Adamus facile poterat vitare peccatum, cum ipsius
intellectus sapientia esset illuminatus, nec ulla offuscatione turbaretur, [illegible] nec vol-
untas appetitu depravata esset: ergo tanquam sic magis [illegible] D. Patribus [illegible]

Mantissa Xm venturum Adamo non peccante. ... quod adveniebat stare ne-
gat ... Xus sit initium viarum Dni, contra ...

2m assertum sit.

Xus D. Abbate Ximenez Xus ... causalitatis, et motivi e finis ... crea-
... eo ordine, et modo, quo ... de facto ... assertum ... cedit Xu
... Anti ... et ... alio asserto ... statuto: de ipsorum ... capitulo sequenti ... ipsius ...
... committere oportet.

Potissimum initium ... fundamentum sumit ex plu-
rimis ... in quo asseruit, Xm esse destinatum ante decretum
producendi ... ad extra, ... esse ... in ... Dei ... ut videre
est apud D. Paul. ad Corinth. 3. Omnia vestra sunt, vos autem Xi, Xus vero Dei,
ubi ... innuit ... causalitatis ... decretum in de
productione. ... ad Coloss. 1. sic ait: qui est imago Dei invisibilis,
primogenitus omnis creaturae, quia in ipso condita sunt universa in caelis, et in terra
et omnia per ipsum et in ipso sunt, et est ante omnes, et ipse est caput corporis ...
ut sit in omnibus primatum tenens. ... testimonium in que
aperte ostendit, Xm fuisse in decreto ... ordine ...
... et honoris ... illis ... adversarii ...
... motivi, et causalitatis: nam quomodo ... verificari, quod in Xo et
per Xm universa sint condita, si Xus non est universorum finis? Si praedestinatio An-
gelorum, et Adami non fuit per Xm ut fatentur adversarii ... decretum
... Xi ... fuit ante ... et ante ... motivi et causae finalis.

Nominis ... Prov. 8. ubi
... Dei Sapientia Dominus possedit me initio viarum suarum,
quid dicit est, initium viarum suarum, et ne ... sermonem ibi
esse de incarnato Verbo, sic vertunt LXX, Dominus creavit me initium ad-

sua opa in f[orm]a servi, q[uo]m Verbu[m] assumpsit, ut notarit August. serm. 58.
de Verb. Dni, et 4. de trin. cap. 12. Et q[ui]a SS. P[at]res loq[ue]bantur illi[s] verb.
de Verbo incarnato [illegible], q[ui]a illi [illegible] de solo Verbo, et obliq[ue] as-
[illegible] Verbu[m] ee' creatu[m]. Eodem modo intelligunt de [illegible] temporali, sive
de incarnat. illud Eccli. ab aeterno ordinata su[m]: et Ep[istolae] ad Col. [illegible]
primogenitus ante o[mne]m creat. [illegible] in [illegible] Crudite [illegible]
[illegible] tom. de Conceq. cap. 3. apud ipsu[m] videnda: [illegible] et [illegible]
[illegible] e, q[ui]a Xp[istu]s fuit p[rae]destinatus [illegible] creat[uras], [illegible]
cell[ent]ia, q[uo]m n[on] inficiant adversarii, [illegible] et finis [illegible]
[illegible] Deus.

[illegible] sint adducta testim[oni]a,
[illegible] momenta, q[uae] [illegible] Scoto [illegible] in 3. dist. 7. q. 3. quem
Doct. Scotisti sequunt, [illegible] assertu[m]. Qui ordinate vult, p[ri]us
vult finem, deinde, q[uae] s[unt] p[ro]pinquiora fini: s[e]d Deus ordinatissime o[mn]ia vult;
[illegible] vult se ipsu[m], [illegible], ut finem ultimu[m], deinde ea, q[uae] s[unt] p[ro]ximio-
ra sibi: s[ed] int[er] o[mn]ia op[er]a Dei p[ro]pinquissimu[m] [illegible] incarnat[io], et
[illegible] ad Dei [illegible] manifestanda: [illegible] fuit incarnatio
ante o[mn]em creat. et inde [illegible] remediu[m]. Et [illegible] ab
[illegible]. Si Xp[istu]s n[on] fuisset p[rae]destinatus ut finis o[mn]iu[m], s[e]d ut mediu[m],
ad aliq[uem] finem extra Deu[m], Deus dilexisset [illegible] talem finem, q[uo]m incar-
[illegible] Verbi: s[e]d [illegible] n[on] e: [illegible] Deus diligit [illegible] bonitas: cu[m]
[illegible] bonu[m], [illegible] diligit, q[uo] maius [illegible]
bonu[m]: quapropter Xp[istu]m, cui [illegible] bonitas [illegible] magis sine dubio
diligit, q[uo]m alia q[uae]cu[m]q[ue] creat: [illegible]. Sequela [illegible]: [illegible] illud,
q[uo]d diligit, ut finis, plus [illegible] diligere, q[uo]m id, q[uo]d amat, ut
mediu[m]: [illegible] mediu[m] ut tale n[on] amat [illegible] bonitas, q[uo]m in se [illegible]
[illegible] finis, et [illegible] ad finem, [illegible] ut bonu[m] [illegible]
tu[m]: s[e]d si [illegible] n[on] foret p[rae]destinatus ut finis o[mn]iu[m], [illegible]

aliud finis extra Deum, diligeret ut medium, et ut bonum occasionatum

ordinata ad illud quo [illegible] minime pecci adeo amat ob bonum [illegible]

et minus diligeret Christus quam aliqua pura creatura, quae utique sustineri

nequit.

[illegible] est [illegible] fundamentum, cui [illegible] solet ab adversariis [illegible] maior:

quod ordinatè vult, quisque volens quo propinquior est fini, perfectior, et nobilior

est [illegible] maior: talitur et intentione agentis, [illegible] non agens

liber ordinare media in se nobiliora ad finem minus nobilem: alio-

quin, et instant [illegible], [illegible] Christus [illegible] in carne passibili, potuisset or-

dinari in remedium pecci, [illegible] et ut passibilis [illegible] quaelibet

pura creata ad [illegible] ant, medium, quod amat [illegible] ut medium,

utique minus amari, quam finis; sed quod amatur ut pars me-

dium; [illegible] bonitas in se, et ut finis, talis [illegible] esse ubi

[illegible] incarnatus.

[illegible] his et aliis [illegible] sit instans [illegible] praesso af-

serto in casu ubi Deus excellentior bonitas sit in se, ut [illegible] Christum tanquam finem

[illegible] Christum posuit amari, et [illegible] a Deo [illegible] ad extra: [illegible] ita falsum

esse [illegible] est [illegible] testimoniis, et [illegible] ubi [illegible] exhibitis decreti [illegible]

[illegible] Christum [illegible] est Deus. [illegible] nulla sit securior via ad

indagandum [illegible] voluntatis motiva. [illegible] apud [illegible] indubitatae: Christus

non est excellentissimum [illegible] Dei [illegible] ex

testimoniis supra adductis, et ulterius [illegible]: [illegible] Christus [illegible]

finalis, et ex [illegible] distinctionis [illegible] ex [illegible]

16. cap. 7. ubi sic sed: sui [illegible] causa finalis [illegible] Dei, et [illegible]

[illegible] exprimit Apostolus ad Rom. 8. dicens: quos praescivit, et praedestina-

vit [illegible] imagini filii: [illegible] ante Adamum ipsius [illegible]

Christus [illegible]. [illegible] collata Adamo ante ipsius

[illegible] sui [illegible] ut [illegible] ante [illegible]

peccati fuit praedestinatus Adamus: ergo et Christi praedestinatio, ut pote causa exemplaris, et finalis omnium praedestinatorum fuit ante praedestinationem Adami: ergo et a fortiori ante ipsius peccati a parte praevisionem.

Praeterea mirum illa

quae diximus paragrapho praecedenti, et nimirum Dei decretis, Christum de facto esse finem finium omnium operum Dei. Christi incarnationem praedicant adversarii ordine dignitatis et excellentiae esse priorem Angelis, et omnibus: quia incarnatio est volita a Deo tanquam finis ad quem caetera omnia ordinantur, atque inde esse priorem prioritate finalitatis et motivi. Theologi: Nam voluntas Dei est in modo volendi et in suo ordine perfectissima: sed perfectionis maior ordo est ille, in quo id, quod perfectius est ordinatur, ut ad finem, ad id, quod imperfectius est, quam e converso: alioquin si id, quod perfectius est solum amaretur ut quoddam medium ad id, quod est imperfectius, utique non amaretur modo proportionato, imo potius daretur aliqua deordinatio in tali ordine volendi: ergo si opus incarnationis, ut pote perfectius omnium operum, prius omnia amari, et destinari a Deo, Christus de facto praedestinatus est finis omnium.

Caput 3.

Primum esse finem omnium Christum, et sub esse decretum in remedium peccati debitum.

Plures Theologi iudicarunt non esse inter se opposita haec, ut scilicet incarnationis esse dependentem a peccato, et simul Christum Dominum esse causam finalem omnium: [illegible] implantia affirmarunt: Nam si Christus est finis omnium, sequitur quod amet propter se, et ad ipsum alia omnia dirigantur, atque inde, quod non amet propter aliquid creatum: sed totum hoc stare negant, cum eo, quod incarnatio sit dependens a peccato, et in ipsius remedium volita: quia ea duo conciliari nequeunt. [illegible] [illegible] iudicio [illegible] rationes posse conciliari inter se: quod si possit, dentur a nobis utique opiniones [illegible] minus digne inter [illegible]

Pro faciliori dilucidatione suppono 1º, ante Decretum voluntatis, quo Deus decrevit Creaturas mundi Angelos, et homines, permissionem peccati in hominem Adamum non peccaturum, permissionem peccati, reparationem illius media incarnatione et collationem gratiae Angelis et hominibus propter Christum, esse unicum voluntatis actum, in quo cum infinitate continentur plures voluntates (sive formaliter, sive virtualiter distinctae) pro diversitate opinandi modorum, inter quas ordinem prioritatis, et posterioritatis assignamus ex ordine motivorum obiectivorum, quae reperiuntur, ut initio capitis antea notavimus.

Suppono 2º ex Schola cum meliori parte Doctorum, (seu) ordinem intentionis qui est series voluntatum circa obiecta externa, et ordinem executionis, qui sit series actionum externarum voluntati pro illis actibus, de quo [illegible] ordine dubium esse negotii, et ex quibus facile apparet quomodo id, quod est primum in intentione sit ultimum in executione, suppono, inquam, inter ipsos actus voluntatis alios pertinere ordinem intentionis, et alios ordinem executionis, ita quod una series actuum spectet ad ordinem intentionis, alia vero ad executionis ordinem, et quod ex his duabus seriebus intentionis est prior, quam series executionis: v.g. primo vult Deus efficaciter ignem, deinde vult actionem ignis productivam, ut potentiam medium ad ignem, postea vult ligna, si non producit alicuius [?] producendo etc. et tandem vult applicationem agentis ad passum. Ecce intentionis series, sive ordo intentionalis, ubi non movet actum pro suo factivo proximate, sed dependet ab alia voluntate positiva, quae sit executiva. Applicatis igitur agente, et passo incipit alia series actuum executivorum, eorum scilicet qui non pendent ab aliis positionibus ad immediate efficiendum suo factive, sive executive: v.g. visa applicatione, sequitur voluntas de actione tali productiva, et post hanc alia de ipso igne: Ecce quo pacto est insuper duplex ordo, ignis, qui erat 1º in intentione est posterior in executione. Hoc ordine intentionis, et executionis pluribus in locis utuntur Doctores cum Scoto in Tertio de Incarnatione, et de merito

de praedestin.e et de volunt.e Dei etc.a

Suppo 3.o, quod saepe, execu-
tio cuius potest sibi assumere alios fines intermedios diversos a fine
ipsius intentionis, sed tamen subordinatos. Ut: vult quis ire Romam,
et ad id efficacius se accingat, deinde autem consultat de mediis, modo quod
cum agendi, animadvertit imminere sibi in itinere discrimen vitae,
quod ut evitet, nullum aptius medium invenit, quam si comites et duces
itineris sibi asserit Petrum virum nobilem et strenuum: Petro itaque Ro-
manum iter persuadet, ipsiusque comitate motus, et itineris apparatus
ad ipsius beneplacitum disponit, imo et ipsum iter, aliaque media
ita exequitur propter Petri societatem, tanquam finem proximum et intermedium
subordinatum tamen fini illius primae intentionis, ut si alias id non intenderet
ire Romam, ob comitatum Petri, nunc tamen intenderet talem iter. In hoc exemplo
apparet, quomodo post primam intentionem videndi Romam, ita se moveat
per suos fines intermedios, nempe societas Petri, ut etiam si alius non successisset,
sivit propter istum omnia exequeretur. Quibus quod nulla repugnantia ap-
paret in eo quod actus executivus assumat sibi alios fines intermedios
a fine executionis, ipsi tamen subordinatos.

Hinc colligitur nostra conclusio
Prima: Volitio ordine intentionis est posterior Adamo, ipsiusque
peccato et volita propter peccatum, et in remedium ipsius: ordine tamen execu-
tionis est prior omnibus creaturis, volitaque propter suam excellentiam, et propter ipsius
reliqua omnia. Sic se habent ea duo, quae nimis opposita appare-
bant. Pro nostra conclusione explananda et probanda sic arguo primo. Ex
nullo capite in ... in Deo summi actus voluntatis post scientiam sim-
plicis intelligentiae et mediam quam scimus (?) venimus ad [illegible] dubitandum ... in me ipsum negotia
[illegible], ut finem ultimum volo decernimus, et in eo angelos et homines destinatos
natos ad ... malos, ergo ... videas ... in [illegible] [illegible] [illegible]

transgressionis Christi in remedium peccati decreto Incarnationis Verbi D. aliis eius non decretum; at vero eius excellentia Christi ... ultimo merito propter ipsius designa omnia ad maiorem ... solo ... omnia propter Christum tamquam finem propter Christum subordinatum finem ... ita quod ... tribuat de facto Angelis, et Adamo ... Christum adquae in executione ... ordinaverit omnia opera mea ad extra. Quod suggerimus ... nullus ... donec eius ostendant adversarii.

Assic: ... initio ... intentio ... Adami, et ... illi ... intentio ... Incarnationis. Deinde ... Adami et decrevit ipsius remedium ... Incarnationis ... cuius excellentia motus Deus ... omnia creata, ita quod propter Incarnationem tribuerit Angelis, et Adamo ... posuerit ... Angelis ... Unde ... executionis ... Angelis ... duplex ... alius ... intentionis ... Deus, et ipsius ... alius ... executionis, et subordinatur ... directus, nempe ... Christi D. ... finis executionis ordinantur alia opera Dei ... Incarnationis volita ... et ... intentionis ... executionis ... ante ... ordine Christi ... initium ... creaturis, et sicut venit propter peccatum.

... tria ... statuta in ... 1° ... Dei ... ultimum ... Deus ... Incarnationis ... ordina ... Christum ordinatur ... tamquam ad finem suum in remedium peccati ... omnia ordinata fuerunt ad Christum D. ... de Angelis ...

2 8

... ultimum. dicit S. D. ... Mantova ... statutis ar-
guendi ... contraria, quae sunt adversum. S. Doct. ... contraria non sunt inter se ... opposita
... dicit ambobus conciliari ... dicit ultimum S. D. et S. Doct.
... haec contraria stare non possunt, si unica tantum intentione intendantur, secus si super-
se attendatur ... intentionis: inde non sequeretur mutua privatio
in eodem genere, et ordine, quae aperte ... Deinde propositis duobus fini-
bus subordinatis alio intentionis, alio executionis modo ambobus s-
dicto, facile haec contraria conciliantur; nempe quia intendat Deus propter
... praedestinationem Angelorum et hominum in gratia, et ... Christo
et ... remedio incarnationis, propter excellentiam Christi tantum ... voluerit
... ea ... quae intendit in ... signo, ut ad Christum tanquam ad finem
... et alteri subordinatis ... dirigatur: ... hoc pacto concili-
anda sunt, posito ... duplici ordine intentionis, et executionis,
et duplici fine alio alteri subordinato. ... et ...
... adducto.

... illa ... quae ambobus ... in ... simplici S. Dei
... in volvunt implantio: ... aliunde sic disponantur ea, quali-
ter disponi non possit, nec ... [illegible] debet admitti. Ante probatur ... Duo fines sub-
ordinati unus alteri, nullo pacto ... duo fines ... relati sicut se
habent ... velle ... aliquis finis ... medii ... [illegible] conducen-
tia ad finem ultimum nullam involvit contradictionem, et si talis finis medius sit ef-
... in medio, et ... occasione ... in priori intentione, ut ... in exemplo
adducto supponit ... illius, qui ... intendit ... Romanus ... in genere, seu
abstracte ... hoc, illa ... et eandem ... sive ... inten-
dit dependenter ab aliquo, quod ... voluntas fuit ... occasione ... perfectio-
nis. ... nihil in ... relato, quod ... contradictionem: ... illius ... fuit ...
... in ... admitti solitae a SS. Patribus; ... admittendus ... est.

... dices ... ea, quam an-

numerarimus in nobis sine dicto proinde legi, quia lege constringit, nos plura ignorare, quod tum intentio semper et finis ultimus, qui postremus denique cognita in executione destinantur ad alium diversum, seu ex alio fine operandi, qui finis non fuerat prius in tali intentione: ita evenit in exemplo de perfectione romana, in cuius tali intentione media executionis gesta non erant, sicut postea cognoverunt; inde exit, quod ex fine intermedio prius exequatur iter: sed hoc non dignatur in nobis Deo: nam Deus nequit ab initio non cognoscere clare media executionis, illius quae mihi est; nec potest Deus detractare, quod tum efficacis intenderat: quare ordo in nobis assignato dignatur Deo.

Huius tamen facile redditur, verum esse, quod frequenter soleat in nobis ex ignorantia dari ordo, et processus a intentionis, et executionis mihi ... relato; nihilominus tamen ex mera successione integrata aequalitate ignorantiae ordo assignari potest in Deo, quatenus ... sub ... cognitionem; at si singillatim et finis ex motivis Christi dignitas, et motiones obtinet incedamus, ... quod ... dictum ordinem observemus: atque ordo Dei ... praecedit Christi dignitas et motiones obtinere: quare stat bene ordo a nobis assignatus. Exemplum: Deus Deus tum ... propter se metipsum suam ... decrevit mundum, Angelos, homines etc., et cum vidisset peccatum ... fuit incarnatio: cum a ... qualitas unita ... ... adeo excellens, ... propter illud meritum ... et ordinari ad Christum ... reliqua ordo, ... est ut ... Dei exequens incarnationem in remedium peccati, sunt ... ipsius incarnationis ut finis reliquorum propter ipsius bonitas: quare intentio efficax Dei intendit tum mundum et reliqua ... propter suam ... et incarnationem in remedium peccati; at cum incarnationem exequi decrevit ... fuit, ut reliqua ordo propter ipsa affuerit efficaci executioni ... exit: quare etc.

Ros ad ... Christi tamen ... quod ... in ... ut ...

Adamus non peccaret, ut ex vi decreti veniret Christus, nec ne. Etc. Ex vi decreti quoad executionis affectum ex positivo incarnationis in finem creaturae, et Adamus non peccasset omnia producerentur propter Christum etc. et non permisisset Deus peccatum Adae, decreti ex vi quoad executionis incarnatio in remedium etc., quia Deus amat tale remedium efficaciter voluit incarnationem. Ad ex vi decreti quoad intentionem et executionem ut decreti efficacis executio est, si Adamus non peccasset Christus non assumpsisset carnem. Ex positivo divinum incarnationis, secundum quod decreta est de facto, est esse remedium peccati, et est esse finem aliorum omnium. Contra quia amari propter se: Sed duo deinde verum dirigi possit, ut eadem executione amari in remedium peccati, et amari propter se, quia sic est finis et subordinatur finis: impedita tamen decreti ex alio, quia est efficax est, ut igitur ut illius potest poni incarnationem, non permisso peccato.

Respondetur divinae excellentiae ita esse incarnationem sed bonitas rei cuius amari potest. Quodquod modo dicitur propter se ipsum efficacit, et propter ipsum reliqua omnia: Sed Deus de facto amat incarnationem sed ex suo bonitas, quae in se est: sed non de Deo iudicare consequentius est: quod ita de facto amat incarnationem. Amari negatur: quia ea bonitas, et excellentia est incarnationem, ut propter illius esse creaturam amari debeat: aliquis amaret solummodo ut occasionatum, ut, quod non esse sui deberet amari, sed quod esset medium ad aliud. Cum hoc stat quod ita amet propter se, ut talis amor non sit prima intentio, sed executio alterius. Et sic optime conciliant ea duo, quod ex vi decreti intentionis et decreti secundum totum, quod dicit non veniret Christus si Adamus non peccasset; potest tamen venire ex vi decreti executionis, quia ita exequitur finis intentum, ut tamen efficacit incarnationem propter se, et alia omnia propter Christum.

Caput 2.

Praecipuas obiectiones contra carnis ... solvuntur.

Expelia argta Dni nig dring destruere Dtendunt Dexip intentionis, et executionis, quo nos adstruimus, in quo multi e Sup. Sunt. Sic disp. 43: alia argta, qb Sup. Vasq. Dtendit finem intermedios non esse fines, sive Pfica ei, et sexe in quo de nomine declinant.

Obijcies igitur 1º. Atqui efficax, quo Deus vult signum Dei, et quo vult tales ignis, productio, consolatio, intali loco, omnis istius aut executivis male dirigunt ambos Dtendentis intentionis, et executionis. Amis pr. Actus executivus efficax est ille, qui nullo subsecuto dependet; si ita se sere aux Dº. Delati, et siles: quod omnis is executivi, et nulli mere intendentes. Haec eadem iterum et millies inculcat Sunt.

Dissolue argti noto, actus Dm. tr totus est intentionis, et totus executionis, ut pote quo indivisibiles sit. in eo tri cum fundato in de dinquimus intentionis ab execut. Atque inde assignamus finalitas, qui dependeat ab alia posteriori modo respiciendi, et aliq. qui non dependeat, ut supra diximus. Dgimus est fundatus in causa finalis intent. effaci, ut positis ijs Deus scia visionis cognit futurus abs obti: quod si posset, impossible Deus solus illis intentionis sexet effaci, est ratio, quo ambis absolute dicit, ipsa sufficiet ad sig. visionis, seu ad ponendum obtus sufficient visionis supra Dr. fidei ip. leo nandi anis. Adsp. bos dico, qui intentio effax est illa, qui dependet saltem modo non illi pati ab aux posteriori ex parte; et sic pacto dependet intentio Dei qui statuimus, ab aux seu finalit. posterioris, qui non est aux, seu finalitas executiva.

Obijcies 2º. Etiam admittatur Dtendentis intent. et execut. in actu Dei cum sic dependeat intendi effacis incarnatos in remedium peccati praevisi illius intentionis, et deinde a mali parte in executione: nam aux executivi exiunt ab intentione, ac inde sent idem obtus finale, et motivum illa, sic et idem ipsum exe-

quae, quod alius fuerat intentus: quod Amor efficax incarnationis propter suam excellentiam non potest esse executivus sed illius actus intentivus illa propter Dei propter amandam animam. Actissimus pluribus fateor, quod actus executivi sunt mere executivi in eodem sexe ipse actus finale motivum, quod sit actus intendens; at vero hoc stat optime, quod sit Deus intentivus incarnationis in remedium peccati et sicut sit actus executivus ipsius remedij amandae efficacis bonitatis incarnationis propter seipsa, sicut finis subordinatus, et reliqua propter ipsius: hoc non hoc nec implet Christi, sed insuper facile est, nec Deus ullo excap. dedeceat, et deinde sic pacto S. Patrum tertium late disponant ita evenisse fatendum est.

Obijcies 2°. Adeo Deus intendens incarnationem in 1° signo, vel fert ad omnes circumstantias incarnationis in praxi, vel ad omnes vage et indefinite, sed vel Deus vult tribuere Adamo gratiam propter Christum in suos posteros transfundendam, vel vult tribuere aliquam gratiam, vel illam in aeternitate: non sic: 1° primum dicere non possumus: Deus existimare sequeretur voluisse esse incarnationem ante Adami peccatum absolute genitum, voluisse ingentem post 1° intentionem, quod ante est 2° propter magnum delictum. Neque 2° dici non potest: quia intentio Dei non est confusa. Sicut nec ipsius voluntas amat res confuse: quia nullo modo dari potest in Deo illa intentio, quae a nobis adstruitur.

Respondeo: Consilia argumenta sicut praecedentia, nullius roboris sunt contra nostram doctrinam. Memoria dico est efficace intellectum Deum facere distinctiones, sicut nos faciamus propter nostrum modum concipiendi: 2° nec aliquis negare potest, nos hoc in ipso actu Dei diversas formalitates comprehendere. Dimittendo ijs. maiore, et dico, quod actus Dei qui vocatur a nobis intentio, sicut ipse fert ad omnes circumstantias in praxi; at vero prout a nobis concipitur abstrahit a circumstantijs, si quae praecise sunt ut distinguitur ab actu, quod non est intentio. Exemplo corporis. Item omnes inclinationes

set ee cognis et ee talis cognis indicativus: qdo a. cognit ut cognl-
tu, cognit sub ratione ut aliqd, qd distinguit a n cognto, et tamen n
cognit quaten distinguit a tali, l tali cognne, neque apprehensione
simpli, aut complexa: similit in tali Dei volis intendentis incarnem
et qd intentio sit extremo, ut cognita a nobis sed qd e intentio con-
cindit ad volendum circumstans in statu quo extrema e incarnatio. Itaq
aius Deus n fecit difusse in suis dotis, sicut nec aius neq incarnis
fecit in dotis modo cuiusdam cognis, sed prio, et statu suo mo;
attamen quatenus cognit deflexe ut veniens cum tali in consequenti con-
cindit Xo tanquam cognis a nris placitu.
o Notabis: peccatu Adami
cum supponit ad incarnem: sed pra Adami supponit ad ipsius peccatu: supponit
ad Xm et tamen n fuit pro Xm: simulat qd auis Dei decernentis
illis tempus intentionis incarnis velit etiam Xm tribuere Adamo peccato et sub
dotis sit peccato Angelorum, qui ideo peccarunt contra Xm colere, qui noluerunt
suum cognitum esse tale Xo. Unde fit, qd incarnatio concurrit ipsorum peccatu:
ex alia parte peccatu Angelorum e prius peccato Adami, in cuius decreto decreta
e incarnatio: ergo incarnatio e posterior peccato Angelorum: quod e sub prior
expositio.

Ideo dicendum maxime: peccatu in genere suo, illud, seu ut dicitur
de lege subsisto supponit ad incarnem ideo, tamen executus, ut sit peccatu
qd poterat vitari auxiliis eius, per Xm supponit ad incarnem. Nam
incarnatio in tali sui intentione e post peccatu cuius suos suorum adte
futurum, possibiliter in dota scientia divinis; at vero peccatu executus tali
l, tali mo, sive sub talibus auxiliis, sed utriusque post incarnem adte
cuiusque. Similiter pro pte, illa supponit ad peccatu, et ad incarnem; at
vero pro ex meritis Xi e post incarnem adte tale. Ecce quomodo
pra Adam quoad subsisto concessit incarnem; quo ad mis vero et in exe-

cuius possibilis fuit. et istius sensus ante opus in prima permissionis intentione
processit ad incarnationem; et in executione processit incarnationem, et propterea Christi da-
ta fuit Angelis gratia.

Contradictio ad secundum quod Christus meruit. Gratia adiu-
vantia Adamus ad observandum praeceptum tota extra causas possit esse,
quam dedit incarnationem: ergo non dependent ex ipse merito, et motivi, vel
finis ad incarnationem. Probo consequentiam: quia quod est compatibile cum entitate et suo
conditione non dependet a sui existentia: sed gratia adiuvantia
Adamus possit esse cum incarnatione et sine illa: ergo. Minor probatur. Nam solum
posset esse sine incarnatione, ut cum quod Christi sui decreti possit sicce.
Quae ante probatur: quia si Christus quia prima intentionis proponerent extra
causas, quod adveniret motivum incarnationis, solum deserviret, vel ad illa
gratia observancia, vel ad aliquid aliud abundans: quia ad id, quod iam
positivum, superfluit, quod de novo advenit: ergo etc. Sic arguebat doc-
tus [illegible].

Permisso antecedenti, [illegible] consequentiam, et ipsius probationem: vel, si placet am-
plio consequentiam: quod non dependet ab incarnatione Christi intentionis secundo: Christi exe-
cutionis nego consequentiam, et totum discursum Christi probatum. Aliud est, quod dependet, aliud, quo
dependet, et aliud quo videns simul sane dependet. Id quod dependet
est entitas ipsius gratia, et solum finis, quo adiuvat voluntatem
Adami; caeterum nihilominus est quod dependet: quia ista est quod morale,
influxus scilicet moralis cum meritorius, vel finalis in se meritum. In-
de colliges, quod non scilicet, et mutatis suis influxu potest dari sine in-
carnatione; de facto autem dependet ab illa, quae vestit tali influxu, et
quia iste influxus non illius sub prima intentione, sed postea in executione,
ideo in prima intentione est independens et compatibilis cum natura incarnationis,
secus autem in executione. Nam cum Christi executionis ponit sed et tales gratia
desumit executio, quod Christus sit initium vel [illegible] etc. [illegible]

texto, et aliunde nasci nequeat, quod Christus sit dignus inquo, et per quem omnia fiant a Deo. Explet sic utterius probatur. Potest Deus decernere, seu intendere efficaciter propter suam bonitatem dare gloriam Petro quin tunc decernat eius dare propter merita, vel sine illis, ut adversarii facile admittunt: postea videre bonum esse dare illi gloriam propter merita, et decernit exequi propter merita, ut media subordinata tali fini, eius gloriae intenta acquirere a meritis: tunc sic: caritas gloriae ut est sub tali intentione est independens a meritis, et eius natura meritorum: et tamen ut est in executione dependet a meritis: quod enim unaliter dependeat ab aliquo, et ad suum sit independens a conditione solum convincit non esse dependentem intrinsece, sive ratione alicuius sibi intrinseci, sed ratione alicuius extrinseci, quo deficiente deberet posse dependentia: quod similiter in nostro casu. Omitto alia argumenta sanctorum impugnatione temporis brevitate coactus.

Primum
in cronicis dignitatis adhaereri, ut ex primis discurrendi modis plenius agiri nos, ut B. Virginem a debito originalis labis immunem defendamus, quod sic ostendo. Quod sub tali intentione praevident omnes filios Adae incidisse in peccatum sui parentis, omnes praevident ipsi exceptis ad quos attinebat redemptio, tanquam immaculata causa incarnationis, aut causa ad illius immatae cooperatura: nam ab illis abstrahere debuit talis illa praevisio. Ut talis... sic quod in illo tali signo ad suam nullam erat coordinata redemptio; non dicendum enim praevisum erat, vel tunc praevidebat peccatum praecognita an obis praevisione dicta seu intentione talia in illo signo ... abstrahendo est a redemptione, incarnatione, et causis ad utrumque ... concurrentibus. Nec potest cognitio dicta in illo signo confusa esse, ut nimis delusio opponebat ... solum fit, quia cognitio nostra praecindens illo ... dicta intentionis confusa est, ut supra diximus.

His statutis

Primum

affirmare B. V. non contraxisse debitum proximum peccati (de remoto non est quaestio, siquidem nil aliunde est, quam illam esse veram Adae filiam per seminalem propagationem) Secundo assertum. Debitum proximum peccati solum dicitur in ordine ad remedium peccati, et incarnatio non erant decursuri: quia materialiter decurrerunt, per accidens ad illam se serviunt. Probatur: Antiqui patres illi qui erant decursuri materialiter sub decreto Incarnationis: at B. V. materialiter decurrit ad Incarnationem: ergo sub decreto fuit Incarnationis: ergo non fuit decreta in signo Anti, quo decretum fuit peccatum Adae, et in ipso peccare omnes suos filios: ergo B. V. non est decreta peccasse in Adamo, et consequenter est contraxisse debitum proximum peccandi. Confirmatur: in nostra sententia omnium facilius potuit B. V. fuisse electa a Deo in ante Christi, quo Deus voluit Christum propter ipsum, saepe factum in remedium peccati: sed hoc pacto involvit B. V. in prima voluntate incarnationis non ut peccans, sed ut electa in remedium peccati: ergo signum est, quod non potuit decerni lapsa in permissione peccati Adae. Haec de re et plura voluerit adeat Ludovicus Salazar et Penalosa, ubi multos citatos reperiet.

Disputatio Appendix.

De Amore debito Christo ut Domino, sive Sanctitati Christi Domini necnon et Deiparae V. Mariae.

Tractatum de perfectionibus Christi Domini nimium incerto traxi dictum de amore, quo ipsi tenemur exhibere, ut Domino patrio, et causae totius nostrae salutis, qua in linea materiata est Christo Domino B.ma V. Maria, cuius intus ossequia Domini qualecumque nimium appendimus.

Disput. Unica.

Utrum Amor Sanctitatis Christi Domini B.ma que V. Mariae pertineat in Ordine obiectivo Charitatis ad amorem Dei, vel proximi?

Caput. 1.

Praenotatis aliquibus sequentia praemittuntur.

Praeceptum Charitatis

sive unum sit in duas partes divisum, ut indicarunt nonnulli; sive duplex sit, ut alii volunt, ita scilicet ex D. Matt. 22. diliges Dominum Deum tuum etc. hoc est maximum, et primum mandatum; secundum autem simile est, diliges proximum tuum, sicut te ipsum. Hoc praeceptum plura scilicet obiecta materialia, quae omnia sub eodem obiecto formali debent: scilicet non est obiectum materiale cui, quod multiplex esse, et scilicet primum quod propter bonitatem suam aliquod bonum velle possumus: et scilicet obiectum materiale, quod ea scilicet omnia, quae ex charitate possumus sibi, et aliis velle, sive spiritualia, sive corporea.

Inter haec obiecta materialia dari ordinem a charitate praeceptum, quatenus scilicet charitas praecipiat, ut ex eiusmodi obiectis alia aliis, quoad amorem praeponant, indubitatum est apud theologos cum Mag. in 3. dist. 29. et D. Tho. 2.2. q. 26. fundatum est: primo quia hoc denotat scriptura: Christus enim appellat primum et maximum mandatum, illud quo tenemur Deum diligere: secundum vero quo nos et proximos amare demum. Secundo quia si sibi ordo non foret praeceptus, non peccaret contra charitatem illum invertendo: atque certum est, quod peccat, ut constat ex Christi D. verbis: qui amat patrem, aut matrem plus quam me non est me dignus, et filia: ergo aliquis ordo praeceptus est. Tertio et a priori probatur: quia obiecta, quae inequalis sunt, et quae comparatione unius ad aliud participant bonitatem motivum sive charitatis, non possunt non inaequaliter et aliquando comparatione attingi a tali virtute per suos actus: sed obiecta charitatis eiusmodi inaequalitatem sentiunt; siquidem Deus magis participat, magisque unitum est bonitati Dei, quam proximus etc. Confirmatur ex D. Bernardo. Sermo 1. in illud: Ordinavit in me charitatem; ubi ita fatur post alia. Quoniam obiecta quae in dilectione servatus est ordo, praeceptus in lege scilicet dei, quo nimirum modo diligendus Deus, quo proximus, quo amicus etc. ne ob ordinis amor exturbaretur, consistet: ergo inter obiecta diligenda suum ordinem praescribit charitas, ne inordinate ameremus.

Secundo indubitatum est, et est de fide, in hoc ordine Deum esse primum obiectum, ac proinde super omnia diligendum. Ratio est manifesta: nam si aliquis

Cr.le obtivus admittat, Deus certè cib. aliis ponendus e. Ut pote
cuius pm prin. et finis ultimus: et ctta. Quapropter cui Dei admittunt,
Deo dexi maior amor obtivus, et appretiativus. Explico terms. Amor
obtivus e, quo Deo volumus ex charit. plura, et maiora bona, qm ulli
cr.: illi n. volumus cui suas pfectiones, Deinde oa pig, et etg, aliaq
bona, q ex charit. optamus cr., ad Deum referimus, et tanqm bona
ipsius extra diligimus. Amor appretiativus e, quo ipsi cia postponimus
imò et mala deesse in eo potius sistere, qd impendat cr. amor ille,
q Deo debet. Amor itaq Dei s. cia, q nobis a charit. accipit ad
amorem appretiative maius deffert ab omnibus Theol. cum D. Thomâ. Ut videri
pot apud Theo. de Char. d. lib. 3. Sec. 4. V. a. cum exceptione eorum Deus sit
diligendus amore intensive maiori, qm cr. Sic e int D. affirmantibus
Scoto, Durand. et aliis, negantibus ibi deligis cibus: qs n. aliquibus latis
ferri excesso charitatis sic Deum amore, et dem[illegible], ita diligamus, ut omnibus
aliorum amori ipsi anteponamus. Relicto scrupulo, qo cuius angeremur,
cum intensiori conatu nobis soli Deum dilexerimus etta.

3 Supra

Cum inaudubitato est senatus, cia obta materia charitatis Theol. ad duas
lineas, sive ordines revocari, alia, q sunt de ordine superiori, et pr. re-
spiciunt a ct. precepti ste nempe diliges Dnm Deum tuum, alia, q sunt
de ordine inferiori, et n. pr. respiciunt a 2o precepti ste, ut Proximum
sicut teipsum.

Suppono 2o qd ea obta, q collocata si in ordine superiori,
dent. diligi amore appretiativo s. cia ea, q ptinent ad inferiorem,
et int se suus ordinis, relationes servare point, ut infra videbimus:
quapropter cum amor nri ad 2am lineam ptineat, debemus s. nos ipsos
amare ea, q si in ordine obtivo superiori. Illos sai ledarit D. Thos.
obta. i. q ptinent ad ordinis inferiorem, et nunqm referri posiri

obtiū ordis supioris int se suy ordi p seivari, in quo a signand n' una e' Dr̄. Lā. Coici cy D. Tha 2ᵃ. q. 25. a. 4. doce, amore, quo qs se diligit eē normā dilig̃di p x ─ os, et ideo nullg prirat g psg̃ quē a eros ipsos diligere tenemur: deinde int p x ─ os, alios aliis ls ponere possumg, de quo infra.

Alii cōminiri pᵒ adito ad cilli diffaty int Theicas n' ultimg, q amor X ─ ust sau, atq Deipare, ptineat in ordie obtivo charitais ad amorē Dei, q e' ta pri cepti, sirtq in coap ordie Dr̄. Salbe 2ᵘⁱᵒ et ming pxialis. Velo tiq ptineant ad amore p xⁱ, ac pinde sit in ordie obtivo infeiori. Hæc diffas alii ex tris pot inuui: q solt ex charitatis cepto teneamur diligere X ─ mūt sos Deipara amore aple tiativo sa oes p x ─ os et s nos ipsos. Diffaty supposq n' multi sunt ali, q in tris examinareviro, certy, qd attinet ad Deipam; nulli tn cqcly l' auttoritais cy in tris exapitarunt, et ex aliorz dinā di ezit diffili resolu.

Tamen ē aliquorz, q cy Criste sentiunt soli Deo deseruandg eē singulare dilectios sᵐ ordia, ac pinde soly Dey extere, in ordie supiori charit e' diligendos; X ─ m verē et deiparā d co sendi sub noe p xi: unde Somil. 25. in Luc. ait. Si diligas sos ex tota aīa tua, sᵐ cepty X ᵃ ewqy Salvatoris soli Deo serva. Hoc iaq lt obiy insinuarit Mag ─ in 3. ait. 28. s. ult ─. dicens in cepto di lectiois pximi n' ostendit Deq; comprehendit tn X ᵘ qua ho ─ ex ponente Mag ─ X ᵘ qua ho ptine ad posticap ordis: idq a fortiori dicer de Deipara. Idq opinant antiquores Thei, q cy Mag ic. D. su ptus intelligunt noe pximi ōs cio hos. Nihilomq tn Mag abto asserā X ─ mūt sos, lt int p x ─ os numeret, speciali privilegio, et pro gativa eē amand sᵃ nos ipsos.

2da. Sa, quoad Unitas Xti D. apte docet, ee' a nobis aman-
dy s.a nosipsos, & s.a alia oia creata. Pro sac sa sic oes Thei, quotquot
sot quorum attigeri, qd illy videri asserentes opposit. Ita Hag. loco
citato. S. Bonar. Carthus. L. Val. q. 4. pun. 3. & apud ipsy Reg.
Placen. nec no Dnicg Banez, & aly, quos dcs adducit, & seqt
P. Fran. Cont. 3. de Char. lib. 7. dis. 3. n. 6.

Qa attinet ad 2a q.
ptz expssis tis docet Ricard. apud Carthus. in 3. dist. 29. q. 2.
Deig qpig am. nosipsos amari dere, amore r. debity Deig Ppa-
lat amori debito Unitai Xti: & idei explans mente precentiy
Theoz ita sug exponit: Unitai Xti explorigsa Dieg pot privile-
giatg omnitas diligda e magis, qm ipse amans. Seqt Carthus.
in 3. Canas diing d Mag. Banez, & expssis P. Fran. loco nu-
per citato. Vbi sic fati: placet mihi, ad B. Qm plus am. nos met
ipsos amare deamg ob singularis eig s.a oes creas excell.
& intimg Unitios cy Xto D. exqua pvenit, vt oiy s.a alios
omnes suo mo sit pxig tius q. qm Ct.a Cr. diligat a Deo.
Sicia sot disp. 7. n. 1. Vbi B. Virg. Colbert in Ordie diligdz
s.a nosipsos amari post Xtm vt sot. Hanc thais ite placet
Vic. P. Ripald. de Char. disp. 37. Sec. 8.

Notand hic max. qd lt
solidi D.es Sancti citati Authoris potig, qm nt pluces, sane sg
expsse docuerint, nullg ti eg expsse narit exiis Theog, q do-
cent Xtm vt sot amari a nobis dexe s.a oia, & s.a nosipsos
si Ungsimo & Unig exigmat. Mag. Dnicg Banez 2a 2da ad
q. 26. a. 1. ad 4. Vbi exprimit ide n'ee' dens de B.V. sic
ingens: Charitas, q in me e magis me inclinat ad Unioe cy Deo,
qm ad qd cyg aliud, qd n sit Deg: Unde dao, qd magis deo velle

nili Dei ex claritate, quae est in me, quam dixi. At de Christo D. aliae dico: quia ab illo in quantum est caput tendes claritas mea influxi, et conser-
vari. Hac Maiestate Dan. Cuius mentis ... dicimus nobis esse non dubi-
to; deliquit tamen ... satis plures, qui stant pro amore ... nostri re-
bito ... Christi cum corpore non exprimant, non inde ... odi,
illi id sensisse de ... ob supremum ... deliquit ... Dei
... cum ... Dei, et ob maximum affinitas cum Christo sive
ut alij dicunt, obedientia cum suo filio, ... cuius ma...
tai ... proportionatè quod Deo ... et Christo
post Deum venire non namque. De mente D. Thomae dicemus infra
... [illegible]

Caput. 2um

... affirmativa ... [illegible]

... [illegible]

Authoritate ... in affirmativam ... impellor, quam ...
exponamus, et ... claritas exigit. ...
... ut ... ipsius ... tenemur ex precepto
claritatis ... et ... Deum diligere. ...
... adduximus in ... alij ... expresserit. ...
... Christus ut ... Dei naturalis caput et Dominus omnium creaturarum, ...
... et ... donorum ... quae ... et Angelis dispensant, ita ut ab ipso
dependeat in ... et conservari ... summus spiritualis, sive ... bona ...
naturalia: (omitto bona naturalia, quorum nobis est ...): ... ut ... post
Deum ... diligendus a nobis est. ... claritatis ... postu-
lat, ut ea, quae ... nos ... diligamus: ... Christus ... esse
esse spirituale, ut esse caput ... nos ipsos diligi debet. ... et
legitima. ... in ... suppit ... ut certa, quam ...
mediocris ... ut ... esse nobis ... meritorum ...

naliis. Ablatiuo proximus, qd statuit ut certum D. Thom. 2.2ae q. 25. a. 1. et 12. Corpore.

Confirmatur ex Angelico Praeceptore q. nunc citata, ubi art. 12. ex communi doctrina August. et SS. Patrum assignat quatuor ex charitate sive ordine diligenda, primum Deum sive nos, qui est beatitudinis bonorumque omnium sive naturalium: secundum nos ipsos, ut potentes eiusdem beatitudinis participes: 3° proximum, ut socium participationis: 4° corpus nostrum, in quod derivatur per redundantiam: non dicit proprium Christum. Christus ut homo est ex charitate debet diligi a nobis: sed non ut aliquis proximus, nec etiam ut socius participationis: Christus enim non est tantum noster proximus ut alii homines, sed socius et Caput, et causa nostrae participationis, seu beatitudinis: ergo debet diligi sive proximum, sive nos ipsos. Et Conc. [illegible] proximus et nos nihil mediat. Unde Lo. qui Vincit Christum non esse annumerandum inter proximos, quia tales, quin etiam nobis esse in amore praeferendos: ergo Christus ut homo in ordine obiectivo charitatis collocandus est in linea sive Dei sive nos ipsos: sed sive linea, in qua sumus, non alia datur nisi Christus Divinus: ergo in hoc ordine sive Dei et Domini collocandus est Christus ut homo. Et haec ultima Conc. [illegible] quod sive alia, et sive nos amare debemus, quos necesse est pertinere ad primum ordinis obiectorum charitatis.

Sed notandum hic est, non ita nos collocare Christum ut hominem in ordine illo superiori, ut velimus ipsum amandum esse eodem, ac pari amore, ac Deus ipse; asserimus enim cum citatis Doctoribus Caesareo L. Granado in ordine obiectivo superiori charitatis dari diversos gradus, Deum qui est primum et speciale obiectum, amandum quia est ultimus ultimus, primus quoque [illegible]: sit amor soli Deo reservatus est, ut aiebat Origenes: Deinde Christum ut hominem esse obiectum minus speciale infra Deum inde sive omnia amandum ut redemptorem primum principium nostrae beatitudinis.

Confirmatur secundo. Deus in ordine charitatis ideo est primum omnium obiectorum, debetque sive omnia diligi, quia est supremum ens, ultimus finis, primum principium, et causa nostrae influens in nostram beatitudinem sive naturalem

hac e potiss.a co[n]clusio, qua vtit D. Thom. q. 26. a. 12. deduxit q.[3] ex eo q.d amicitia charitatis fundat in co[mmun]icat[io]ne beatitudinis: s.[d] in hui[us]mi co[mmun]icat[io]ne 1.m locu[m] obtinet princip[ium] influens beatitud[in]e: ergo cu[m] Deus sit 1.m princip[ium], 1.m eius obiectu[m] in ordine charitatis ee debet, et ideo debet ita collocari, et s[upe]r o[mn]ia diligi, q.a eiusmodi princip[ium] e. Confirmatur: s.d X.s vt ho e abstr[ac]te inter creata supremus ac perfectius ens, Deo q. o[mn]ibus intime coniunctus, et 1.a ca[us]a creata salutis instrumentalis o[mn]ium bonoru[m] s[upe]rnaturalium, et vt expressit Mag. Bañez, ab illo vt e caput pendet charitas mea in fieri, et conservari: ergo in ordine obiectivo charitatis X.s vt ho e 1.s p.[t] a Deo, et s[upe]r o[mn]ia diligendus. Ex q. desiderari ee secundum inclinationem charitatis, ex eo p[a]t[e]t, q.a amando X.m vt ho[minem], s[upe]r nos ipsos, tendit quoq[ue] charitas n[ost]ra p[er]fectiori mo in se ipsa, q.a tunc tendit in illud p[er] q.d ipsa principalius subsistit: sicut pars tendens in conservatione[m] totius a quo pendet, hoc ipso max.e tendit in sui ee.

Confirmatur

et imitat[ur] precedens co[nclusi]o. Pr[obatur], qua Valentia cum multiplicat, Deus s[upe]r o[mn]ia debere amari, sic ait: Ideo Deus e s[upe]r o[mn]ia amandus, q.a est n[on] qualitercumq[ue] bonus bonitate D.a, s.d q.a e summe et infinite bonus, ac proinde bonus, vt quoddam p[er]fectissi.m totum, in quo continet[ur] eminenter q[uo]q[ue] q.d boni e in creaturis. Ex q.a assumo sic. Q.d e ex charitate diligendum vt quoddam totum, in quo est, et a quo pendet q[uo]q[ue] aliud bonu[m] e, q.d charitas diligi debeat, magis e diligendum, quam cetera o[mn]ia: s.d Deus debet diligi ex charitate vt quoddam totum o[mn]e bonum complectens: ergo plus ceteris. Minor e certa: Maior: Deus plus ceteris debet diligi vt summe ac infinite bonus, ex inde vt o[mn]ia bona continens: maior p[robatur] ex inclinatione quam habet pars tum naturalis tum politica, q.a pro totius incolumitate n[on] dubitat se periculo exponere. ergo similiter de charitate s[upe]rnali dicendum erit.

Hac co[nclusi]o eodem tenore discurrens ap[p]robanda e [de] Christo vt ho: Nam X.s vt ho e in se Deus summe bonus

Vt certi sumus diuinis participijs bonitatis D[ei]. deinde talis bonus, Vt non solus sit in se, et sibi bonus; s[e]d etiam sit bonus alijs creaturis, atque inde est totius quodammodo perfectissimus, in quo eminenter continetur quidquid boni participant creaturae in linea supernaturali: (mitto bona naturae) s[e]d Xpo ex charitate diligi debet Vt talis totus est, sicquidem diligi debet, Vt caput et fons creata totius boni: quod ex ordine et inclinatione charitatis debet diligi supra omnia infra Deum.

Sit dominus noster et perfectissimus ... Virgo Deipara ex ordine, et praecepto charitatis diligi a nobis debet supra omnia infra Deum, et Xpum. Huius dilectionis solus, Vt supra notavi, Dominus ... expressè dixit; s[e]d per ea expressè stant quos supra retulimus, quam et ex alijs scientijs non inquirenda deduci potest, Vt decursu probationum patebit.

Dico ergo huius probatio, Vt intuatur, commonendus prius est, quia B. Virgo post Xpum est perfectissima creatura, pluribus et maioribus praerogatiuis cumulata, sens dignitas matris Dei, qua post Vnionem hypostaticam nulla maior est, dum cuius est Vera mater Xpi, sensu cum illo Verius Vnionis ... cum sibi per tempus, quo illum in Vtero gestavit, moralis deinde, dum cuius Vnus quod facit cum filio, Vt dicit Arist. 8. Eth.: filij a parentibus sunt Velut alteri ipsi inseparati

tom. 2. in 3. p. disp. 4. sec. 2. non potest dici tantum diunctio carnalis, sed etiam spiritualis, quod ut maxime decepta carnis facta sit tamen ad Deum ipsum aliquo modo tetat; et ideo magnitudo est suprema diunctionis per la Da. Dionysii Carts. sic ait: post hypostaticam cum Deo diunctionem non est alia tam vicina ut unio magnitatis Dei cum Deo. Exornant quomodo diunctionem D. Bernardini et alii apud P. Canisium lib. 5. cap. 12. cum vocant Deam, Dominam torrentem bonitatis Dei, omnipotentem, participem Dei consilia, quod abunde proferunt Patres Graeci ut videtur in libro Piet. Mariana qui expositera sic illis data, ut minime aequare intendant Mariam cum Deo, sed infra Deum ceterum maxime illam extollere.

2°: Deipara participat ea dona ut Mater omnipotentia, et una cum filio propriis creativi bonorum omnium, a qua tale principium proprie et primate dependet: quare recte Ricc. de S. Laur. dixit: Emmanuel, et nobis Deus sine Maria non poterat dici. 3° est particeps ut videns unum saltem moralis

Cu suo filio, ac proinde ut prius creatu[m] d[omi]n[i]u[m] bonor[um] s[upernatu]ralium,
et aliquo m[od]o d[omi]n[i]u[m] redemptionis, q[uia] p[er] Mariae partum liberavit nos
Deus pauperes a potente, ut aiebat citatus Aris. Unde q[uod] m[u]lti p[at]res
SS. P[atr]es apud nostrum Canisium cap. 11. expresse illam appellant Cooperatricem
et q[ua]si n[ost]r[a]e sp[iritua]l[is] c[ausa]m, fontem bonor[um] s[upernatu]ralium et filiam: ex
qua Patris divina agte fuit, ut exponit ep[iscop]us Ferre[r] Salazar
tom. aeq. onep. cap. 22. ad illud Dnus creavit me initium viarum
suarum, q[uo]d Maria inter puras creat[ura]s non solum sit perfectissima,
et summa omnium, ut exsistat Dnam et prius cum X[rist]o salutis d[omi]n[i]o ord[inis]
s[upernatu]ralis, atque n[on] et naturalis: hoc expressit D. Josephus eximius inter
P[at]res Graecos: s[upe]r omnes res creatas divitias visissimo d[omi]natum
sortita Maria est. Alis. per Mariam denique facti sumus
aliquid: q[uia] o[mn]ia si q[uo]d spirant, spirant in Maria, ut p[rim]o, et universalis p[at]ris creati salutis d[omi]n[i]i

Ut in tali principio abstinendis difficilis sit: q[uia] nec e[st], nec pot[es]t considerari ut X[rist]o [illegible] nec in ord[in]e charitatis
inter p[ro]x[im]os collocari: q[ui]a Deus ipse est summe excellens d[ilectio]n[is] causa q[uo]d q[ui]dquid
totum in quo aliquo m[od]o continet q[uo]d boni in res derivat, collocanda est in ord[in]e superiori charitatis, atque inde amanda s[uperio]ri nostris,
tanquam primum d[omi]n[i]u[m] intime diuncta X[rist]o D[omi]no, q[uae] e[st] t[ertiu]m p[rinci]p[iu]m creatum:
quas p[ro]p[ter] opportune deludere p[ro]ponimus, verbis ex D. Sabba eximio
Dr[e] Graeco mutuatis, illum, q[ui] e[st] maior s[upe]r nos ex debito celebrare debemus;
et n[on] celebramus ex debito, nisi amemus s[upe]r o[mn]ia post Deum et X[rist]um,
quos similibus titulis ex debito charitatis p[ro]seq[ui] tenemur. Q[uo]d [illegible]

Consta Sac[r]o [illegible] et ad [illegible] Mag. Ibañez.

Clarius ut solo principis e[st] bonitatis Dei, ut certum e[st]: et tamen neg[at] X[rist]o [illegible]

Vt socius nec desiderari, nec ponit in ordine proximorum in stans, nisi ipse, Vt omnes Dei actiones fatentur, secundum quam nos ipsos diligamus Vnitate quae fili-
us Dei genita. Probatur 2°. Ideo Christus Dominus illud dixit quod ab illo (Vbi asi Ba-
niez, et duo omnes a Theologis recepta) in quo est caput, pendet mea Charitas
in flexi et conservari: secundo ideo a Christo Vt capite dependet, quod Vt fiet est totum
principium Creatum totius boni mei: quod si Deipara est principium et causa et Vt iuncta
cum Christo, nobis est diligenda immediate post Christum. Hac re, ni fallor, innixus Richar-
dus in 3. dist. 28. comparans proportionaliter Christi et Deiparae affirmavit:
Sanitati Christi et B. Virgini non deneges, sicut aliquibus dilectionis, nisi in quantum
Vna dilectione cum Deo amantur, i. in ordine Dei, quatenus scilicet Deus, Christus
et Deipara componunt quasi in suo gradu Vnum Vt est principium bonorum omnium, in quo
fundatur dilectio, et communicatio Charitatis, quod inde secundum nos amari debet:
ideo non Deus est primo in sua ordine et secundo nos amandus, quod Deus diligitur,
Vt principium boni, in quo fundatur dilectio Charitatis: Vbi ss. et Lo. D.
Tho. q. 26. a. 2. Corpore.

Confirmatur 2°. Christus est in primo ordine: ergo et Deipara.
Probatur consequentia: Christus nequit collocari in eo ordine, quin sit Deipara: ab ipsa non Vt
pote sua matre immediate et absolute dependens: imo ita pendet Vt
Maria dicatur quasi causalis et substantialis, quatenus causaliter degerit, ali-
qua mulier, Vt incarnatione filius Dei naturalis, nativitas Christi: Cuius
in hac quidem decreta fuit Maria Vt sit Vera Mater Dei: Ergo
Degerit Vt Christus sit in eo ordine superiori, consequenter Vt ea immediata sicut
mater, et non potest non pertinere ad eundem ordinem saltem completive: Sicut non
causa omnis adminus est in eodem ordine cum suo effectu, Vt patet in causa naturali, quae
non nisi elevata producit effectus supernaturales: ergo ad illum ordinem pertinet Deipara,
et sine Maria ordo Dei nec completus est, nec valeret amari post.
Huc spectant ea epitheta, quae SS. Patres Mariae appellant, Deus Deus
omnipotens, quae debito temperamento illecta devincunt, eius intus obta Chari-

taij ponendg ee in ordie D^o. ymati post X^m.

Probao nrã istig suoj

fundat in prio, quo nil certius, nil firmius apud SS. Pes dy disputant de attributis Deip^e. Pij sore, Vt, qd qd n'e 3ª fide, dring Conciliorum & Lorum SS. Patrum Sy attri[illegible] dveniens pot, imo & det B. Virg. dymo ad sug Filij tendat ptg: Sec. n. ce dignitas Matris decet, imo & debitu ipsi e. Hoc piij statuunt D. Bonav. in 3. dist. 3. Mayron. apud Rustor Sec. 5. de Conceg. Videat etj P. Suar. tom. 2. in 3. p. disp. 3. Sec. 5. & P. Cardenas disp. 2. de insta gra Virginis. Ipse Vt firmissi^n piij statuebant insignes Pati in Conc^e Basiliensi int quos nulli 2g Ioannes de Segovia, Cy alijs: disputantes n. de immaculata Conceg^e satis sibi fore indicabant ad deffensio suig privilegij, (siue & reliquorum) sivi^e rij argti n' cogerent ad impole, l. absurdy in fide. Ita passij in allegatio-bij: Si quique in S. 6: ad Sane dedu[illegible], quo divina Itinet, q[illegible] pia digna, & iusta e de B. Virg^e & Ubi Filig exigit, etj mag eig excepta illigat? Sic de ea sentientibg, n'ipsis so ? sentientibg inobit ong ?bandi. & insta: Si potuerit fieri absq preiudicio fidei, Scriptura nemoe, qn statj fateat, Delus ee [illegible]. Mitto plura, q ee sic de yerunt citati Do^s & serij Cardenas. Mo sic: so neg et ? fide, nec Pes asserere, qd B. Virg in ordie obtiro Caulta-ti collocata sit in linea supiori ymati post X^m: Sec. n. & decet dignitas Matris & maxe Iduit ad Filij ptg. Nec apparet in Maria Caput, Vnde incapax sit istig excell^e: [illegible] ipsi det Idi. so q e in priori linea ordinis obtiri sunt s^a nos amandi Vt sape vidimg: q Deig s^a nos amare tenemur.

so ? ayx insurgere

P. Raynaudg, limitans illud piij a nobis suppositj in Iptsicij etc.

Cantione 3. Sic fat. Vbi agit de privilegiis Deip.ae n. demum fecerit in ptp afflante caeco impetu, dummodo n. ingt[illegible] ditiis [illegible] fectiones de qua agit Coicari cap. [illegible] ad privilegia Deip.ae n. sufficit fundamentum nativum; sed positivum legit. atque hoc in bitu Vx nidari [illegible] etc.

Admitto limitationem P. Theophili; sed n. suppetere ad nullum aliud fundamentum positivum, ergo de firmissimum: quod fuit Deip.a sit principium supernaturale [illegible] post Xm omnium donorum supernaturalium, ut pote quae est mater, et causa [illegible] principium creati, non solum quoad unionem inter corpus, et animam Xi; sed etiam quoad unionem hypostaticam, Vt late probat citatus P. Cardenas [illegible] ideo [illegible] Xo Vt so ponit in hac cadre [illegible] principium Vte [illegible] de B. Virgine dendum erit.

Caput. 2.

Qualiter V. Deip.a sit causa Vlis omnium bonorum supernaturalium.

Potissimum [illegible] fundamentum situm in eo quod Deip.a sit causa Vlis totius omnis boni, quapropter [illegible] erit hoc principium firmiter stabilire et scholastice propugnare. Ergo de [illegible] tertium [illegible] Vis di[illegible]nantia, quod B. Virgo fuerit causa nostrae salutis, restaurationis et redemptionis, quin et ita sane causalitatem extollunt, Vt affirment plures, quod sicuti Deus omnia est creata, ita per Mariam omnia est recreata, immo et quod [illegible] plenitudinem boni in ea Deus posuerit, Vt quod boni in nos derivat, per illa[illegible] derivet: Vnde Bernardus dixit, quod Deus per ipsam, et in ipsa, et cum ipsa [illegible] fuit nostra salutis. [illegible] lib. 2. partic. 1. [illegible] ipsam, et in ipsa, et ab ipsa sunt mundus, et est omnibus [illegible] Xm principium omnis boni.

Contra sane [illegible] nullus id solum afferri potest, quod [illegible] suis [illegible] longe [illegible] amantes ni tali tempore [illegible] illiquant, Vt [illegible] Videantur affirmari

ita ut nulli Patres in Conc. Basil. ut citat Segovia allegat. 6. Co ipsos
Sae erat: dicis istis locutiones derogare Vnico Xpo Dno, q ab ecta solus dr Redemp-
tor, Mediator ettc: etsi Maria diuxeret et minus specialis n soli Xo-
Sacpta tribueret: ergo ettc.

Nihilominus tn ipse Joan. de Segovia cum mai parte
illorum Patrum censuerunt eas locutiones debere admitti ut tabtis Vas: Nec n. eo
speciali inaequali linea, derogat diuxerisq minus specialis, et insinuabis ut qt
in denarsu Dei Sultanes ettc. Sine e quod Sancti Patres August. Greg. Chri-
sost. Ambros. et Augus, illud Genes. ipsa conteret caput tuum ad Mariam
deflectant: Unde sicut Ecclesia appit Xm Adae ita si Patres Mariam Evae. Hinc
est insequunt Irenaeus Bernardus, Justinus, Tertull. et alij, quod sicut Eva
n fuit ca specialis nostrae damnationis. Nec directe nobis meruit mala, nec
in ipsa peccavimus; sed fuit ca inducens Adamum, et hac de dicimur quod
eius mortui sumus ipsa aliquomodo dr ca nri mali; ita e diverso Maria. Et in hoc
sensu illi quidem SS. Patres eam illum appellant reparatricem, redemptricem, ettc.
Audi Irenaeum. Virgo obaudiens sibi et suo generi ca salutis facta e. Hoc
n derogat excellentiae Xi D. ipse n. semper e ca specialior xu sonp effugit. Haec
in genere dicta sint: singula intimius prosequemur.

1 Dub. e. Deipa n sit
ca specialis nostrae salutis, aut bonorum gratiae et gloriae. Hul certa e: quod hoc ad
solum Deum pertinet: ita August. Irenaeus et Cois Patrum.

2 Dub: Deipa e ca vera
et physica sui naturalis filij, in quem sunt vere influxum. Hac dub. ut ab ali-
quibus net, agm plurimos plane dedit, ut videre apud P. Vega in Theol. Marian.
Satis quod probat ex receptiss. Philia, de quo nos in lib. de Gener. quod sicut
matres, seant vere influxum physicum in suos plos. His adde quod alij Theol.
quos citat P. Vega nec n et Cardin. probabiliss. mee, quod Deipa fuerit
vere influxum in ipsius unione hypostatica: quod e vera ca physica sui filij.

Sed dicas, quo pacto sim influat, qd B. V. sit ca. uls. to-
tius nri boni? Resp. 1° Ex sacr. vere n. influxisse eo q influxivus imati
sed abte dend ee q. q. e imatu ca. pxy assui oris bonorum supernat., ita iun-
cta cu ipso voe maternitatis, vt actiones filij iure possint in matrem refun-
di. Sic loquebat Elisaida, pr ipsius sit mundo ee bonis, i, Xm. Adde
qd in X° xu melior pars remanet eadm n. ma primordialis, q fuit in
Maria, a qua illa accepit Xs: vnde August. ait: Caro Xi caro Ma-
riae. Quapropter si ista influit in oia bona nra, cur Maria n potuit di-
ci eorum ca? Sed nota, nihil horum poe affirmari de alijs Xi progenitoribus
[illegible] mediatoribus [illegible] Xi [illegible].

Sit 3. Sol. B. V. imatus influxus physicus
in oia bona supernatia, n vt ca priatis, neg vt instrualis ..., sed vt
coinstrualis, sive ministralis ... Sane illius [illegible] apud nullus re-
peri: ex prijs tn ipsorum iudicio pbabilis satis deduci.

Vt sane illius [illegible]
bemus, admittda e diuina, qm tradit D. Thas varijs in locis, ex quo
secuta bona theorum pxi: 1°, Xs vt sic sive sacritas Xi e ca instrua-
lis vt influens in oia opa miraculosa. Ita D. Thas, Soto, Vega
Capreolus etc, q pbant assumptus ex illo Evang. Et virtus de illo exibat
et sanabat oes: Nec n. ex mo, quo libebat Xs miracula facere, pdtans
se ct manus suas, ... q caro Xi sebat vere influxus in talia opa.
Hinc D. Cyrillus dixit: Virtus diuina dedit loci, in quo habitabat vivi-
ficandi virtute. 2°. Xs vt sic e instrus physicus influxivus gre et grae. Ita
D. Thas Soto, et multi, et ... , nimirum ex illo Ioan. 1. de plenitu-
dine eius oes accepimus, q lex p Moysem data e, gra et veritas p Xm fa-
cta e. Vbi facta e apte denotat influxus physicus si sumat toto
rigore vt sumdus e.

3° n solidius in mundo fuit, verum mo in caelis extend

sanc[titati]s exerceret X[ristu]s. Hoc p[ro]bat D. Thom[a]s: q[ui]a pertinere sanc[tita]tis virtutis ad miracula et dona s[upe]rnalia, e[st] p[er]fectio conveniens X[rist]o et ut beatus q[ui] p[er] ipsi[us] videndam. Hinc S. Th[om]as cu[m] alijs doct[oribus], lumen gl[ori]ae beatis p[er] X[ristu]m tribui[t]. Nec obest p[ro]pt[er] dicta doctor[um]: q[uia] appro[ba]tio cap[iti]s e[st] mera ditio supplebilis a Deo; ut tenet melior s[ententi]a: Unde mali Thom[a]s s[ent]e[nti]a de dictis docuit X[ristu]m in caelo s[anc]tu[m] q[ue] de sanc[tita]tis virtutis s[ub]sequens. Fert i[ta] X[ristu]m ad instr[ument]i sui acceptio[n]is, q[uia] erat c[ausa] moralis esse ut instrumentalis p[rincipal]is q[ue] o[mn]ium miraculorum, donoru[m] q[ue] s[upe]rnaliu[m]: et p[ro]portionalis s[ent]e[nti]a: q[ui]a [hab]ere influxu[m] p[h]ysicu[m] in s[an]ctam p[er]fectio maxima e[st] cap[iti]s, quam vis instrumentalis: q[uod] videndam e[st] X[rist]o ut ho[mi]ni, cu[m] q[uia] caput e[st], et ideo debet p[ro]p[ri]e influere vita[m] s[pirit]ualem in sua membra: tu[m] etia[m] q[ui]a dignior p[er]fectio adi debet eximij sui dignitati, q[uam]vis in opposita nil momenti appareat, ut v[er]e n[on] apparet.

Haec o[mn]ia

[doc]trina p[ro]ut facio ad Deip[ar]am, assumo q[uod] illustrarunt, q[uo]d s[cilicet] ratio p[ro]bat [de]bui[sse], ut q[uo]d ap[pe]t[i]t X[rist]o, ut sine errore nec d[ubi]a co[n]c[luden]d[u]m e[st] p[ro]pt[er] Deip[ar]am applicari de ipsa affirmandu[m] e[st]. S[ed] X[rist]o app[eti]t esse c[ausa] p[h]ysicu[m] instrumentalem miraculorum, donoru[m] q[ue] s[upe]rnaliu[m]: ergo idem dicendu[m] de Deip[ar]a. Haec o[mn]ia videant co[n]tra p[ri]mo: q[ui]a opposita adversarijs p[ro]bare insistit, sicut et ostendere esse d[ebe]t: q[uo]d certe nisi impossibile v[ide]tur. 2[o] q[ui]a dignior vita influxiva e[st] max[im]a Deip[ar]ae excell[enti]a, et q[uia] in nulla alia c[re]atura legit[ur]. 3[o] q[ui]a nihil derogat excell[enti]ae X[rist]i ut ho[min]is, ipsi[us] n[on] vita eadem e[st] et exse sufficiens, ac si n[on] iaceret in Deip[ar]a: sicut ips[um] dici debet de Deo in X[rist]i ab o[mn]ibus d[oc]trin[is] nun[quam] suggerit. 4[o] q[ui]a ob[lig]at p[rae]s[enti]a, et inde n[on] efficit f[uturu]m; 5[o] q[uia] g[rati]a max[im]a X[rist]i ut ho[min]is e[st] ma[jes]tas [pro]pter a deo [ex]cellentis virtutis. 6[o] demu[m], ita distat ab eo, q[uo]d sit d[ictu]m a P[at]r[ib]us, ut potius v[er]ba s[anc]tor[um] P[at]r[u]m p[h]ysicam causalitat[em] insinuent, utunt[ur] [enim] p[ro]pe ijsdem t[erm]i[ni]s, q[ui]bus s[anc]ti et P[at]r[e]s alia signant in X[rist]o dignior influxum: ut, p[er] quem o[mn]ia fecit: ubi p[er] quem denotat, ut inquit P. Montoya plures P[at]r[e]s p[ro] se adducens, p[h]ysica[m] causalitatem: atq[ue] de Deip[ar]a paribus t[erm]i[ni]s loquuntur.

Bernard. Richard. q Thelitz loquens de Beatudie ait: quod beatudinis ab illa infita bonitae Dei in quod suum pervenit, totum per sanctam Virginem Mariam defluxit. Nota l.r q Virg. Vbi pro Dei[illegible] influxus apparet.

Deniq tota Eccla de Maria sic canit: Vita data per Virginem Ett.a, Eo q dr quam aliquid nisi quod Eccl.a ... nobis per Mariam sit ex X.o coicatur. Ita censuit Cilatus saepe Segovia plura testim.a referens Exercit. allegat. 6. quod sibi de Virg.e ac de X.o quoad ... vng afferunt: Ex quo plane infero n'ee d'mente. sed potius N. Patrum sui ... adstruere in Deip.a sunc ... influxus.

Ad vocas, qua calit.e dic opt Deip.e ... Deo: sic ... fas est in X.o ... dicendo e: iudicio ... quod eandem indivisam actionem Deus ... capitalis, X.o tangm instrualis ... et Deip.a ut instrualis ... ... qd maxs diffte n sit, qm ... simultaneg Dei, et Creatura ... pendenti ... tradit.

Sit ... Deip.a e causa meritoria ... salutis et donorum supernaliu. Hac ... e expressa P. Vega in palaest. 29. ... in certam.e 3.o Vbi sic fat: quod X.o nobis meruit de condigno ... dit sub meritis ... Deip.a: atq X.o de condigno nobis meruit dona supernalia: p... Matris ... dignitas Matris: ... Ex ... merita Virg.is sut ... meritis Filij oblata fuerunt ... pro salute nostra: atq sic oblao max.e Deo grata fuit, ut ... dignitati: ... Ex 3.o Ex D. Bernardo, q serm. de Nativ. sic fat: ... tur ... universum ... in Mariam: ... Ett.a

... meruit Deip.a de congruo ... nec n.o et ... imo nonnulli ... meruisse de condigno ... nec alienum esse ... tiy, nec n' et ... asserentiu ... alteri ... mereri de condigno remissionem mortis. Secundo antiq. Patribus ... meruit pig Ett.a: nec

ote, qd. extiterint: Collao n. pmij tot fieri prig tempe, qm excita?
merity, cujus hoc csuppat abste futuz. 3° Ob? quoad sufficientiam meruit
Oia dona grp; electis a. quoad efficacia specia aux.ª, & Conservo. pio. Ro
Specis e: ng sicut Xᵘˢ lt p Oibus quisq sit, p aliqq quoad efficacia, q
ipsis sp applicata fuerunt efficacit merita Xⁱ; ita q aij fuit Deip.ª
p aliqq specialit preces fudit, suiq merity applicuit, effi que
e sheruta p Xⁱ merita Lⁱᵒ, & q sua Dⁱᵒ.

Hic cuiqm mirū videatʳ
Deipᵃ defacto tot dona nobis pmereri: ng hoc merity fundat in s. emi-
nenti excell.ᵃ dignitatis Matris, cui nullo pmio fito pot satisfie-
ri: atq defacto merita Deip.ª nob pmio fito sufficiunt in cælo:
visio n. ipsiq fita e: p in meritis ipsiq remane? dignitas ad maig
pmiy nobis pmerend, Vt notavit P. Pig. disp. 96.: quaq ppt de-
cuevit Deg nobis offerre dona s. natia intuitu meritoz Xⁱ Lⁱᵒ
& Deip.ª Dⁱᵒ, Vt sic mais hoq p a Xᵐ & Deipᵃ amor excresceret;
egq s. nos ipsos diligeremq, Vt pote prij p qa, & n' aliq in sacerd
da sequi possumq beatudio, adqm tendit ma' charitas.

Hæc Cᵒ pve-
nit disparitas inq Deipᵃ alios SS.: ng dignitas meritoz in
Sanctis exlanuit defacto p pmiu grẽ & glẽ, quod.ᵃ digny a
Deo pmiant; at dignitas meritoz Deip.ᵃ, qua mat Dei e, ex-
lauriri neq t pmio sibi a Deo collato: p in ipsiq meritis ad sui ce-
lince dignitas ad pmerend nobis. & sit: ng dignitas matris a
Deo n solq destinata fuit in pprij ipsiq Virginis dmody, s? in to-
tiq univers emolumty: quapp Des eq dicunt patrong, mediatrix
& c. p ᵉ dignitas matris e qsi fons, logt Mein. exquo velut ex Divini-
tatis oceano oes divi prez pmanarunt. Mitto alia.

Cap. 3.

Obiectionibus fit Satis.

Contra 1. 3 potest responderi deinde et plus nil supple ab auctoribus proponitur, quapropter q. 3a 3 de se offerunt dissolvemus et exinde si quid 3a 4a resultaverit solutum etiam manebit. Obijcies itaque 1o. Praeceptum Charitatis, quod modo est, idem ab initio fuit: lege enim naturae traditum, et Scripta promulgatum fuit: sed hoc praeceptum ut traditum lege naturae et scripta non obligat ad amorem Deiparae [illegible]: ergo nec modo obligat. Antecedens illud probatur: neque fuit tunc eliciendus actus amoris Dei ut talis, [illegible] sufficienter adimplebant praeceptum, disponebantque ad iustificationem: ergo. Antecedens probatur: neque maior illorum pars forsan non fuit cognitionis Deiparae: ergo ex praecepto non poterat teneri ad ipsius amorem.

Respondeo distinguendo maiorem: praeceptum Charitatis quod modo datur, idem est ac fuit ab initio quoad substantiam praecepti, concedo: attentis obiectis materialibus, circa quae actus se exercet, nego maiorem. Deinde data minori, nego consequentiam. Idem praeceptum statui poterat de amore Dei ut incarnati: imo et de amore Dei ut trini; cum enim cognitio sufficiens de Trinitate non haberetur; sed ipsius amore obligari nequibant; et tamen de facto tenemur omnes ex Charitate ad amorem Dei ut trini, et ut incarnati: ergo et Deiparae.

Contra

adhuc solutionem. Attenta vi status huius praecepti Charitatis materialiter se habet cognitio et amor Christi et Deiparae, imo si neque Christus neque Deipara forent, possemus adhuc exsequi praeceptum amando Deum, ut finem ultimum et fontem omnis boni: quapropter ut obligemur neque cognitionem, demum recurrere ad ordinem debitum Charitatis, quae non facit, si supponit Charitas, et Christus illum nobis praescripsit amorem. Cum ipse inter [illegible] ordinem electorum, eorum scilicet, qui servi in fluxum et calitum in neque beatitudinis deprimamus 1o Deum, deinde Christum 3o Deiparae sequitur quod in 1o deamus amare Deum et quod dictum est identitas, deinde quod adeo coniunctus est Deo, ut sit primus donorum [illegible] quapropter

amor Xi et Deip. s. nos e appendix amoris Di. Preceptum quod est de amando s. ora ea obta, q. s. in ordie Do, et ut in eo collocatas sunt.

Charitas explata dein. Preceptum est fidei de latum de credendo revelata ora ide semper ut; et tamen dec, si illa obta credamus accidens, et naliter se se; solus n. ce ea obta sua vi exercet, q. revelata suscipit: sic similiter. Sed obiter notandum e ex D. Sta sic, P. Gran. Ripa et aliis, et in obtis aliarum virtutum, ut fidei, spei suum ostiru ordis servari: spei n. potissimu inclinat ad sperandum a Deo beatitudinem, et aliis bonis, q. ad beatitudinem referunt, exigui bo sperand a bona propriis subtri; grm proximi. Inter multa revelata alia s. aliis praeclariora, imo et suo ordie ea credere iubemur: alia n. necessitate medii ad salutem credunt, alia non sic; ora tn sub eodem motivo stali. Mitto aliq disparitates q. inter obta fidei et charitatis a P. Gran. adducuit.

Obijes V., vel ex charitate tenemur diligere s. nos proximum q. sit nobis sanctior, ut D. Pauls, l. n. tenemur s. nos diligere Deip.: s. q nos nullum proximum tenemur sic amare: l. nec Deip. Cons e legitima, et minor q. nos. Maior pba. Ideo ex charitate teneremur sic diligere Deip. q. creaturas perfectissimas est, et Deo unita unibus s. nos: atq D. Pauls quos sanctior e, set magis unitior cum Deo: p. l. sunt s. nos ex charitate tenemur diligere, l. n. sic Deip.; excessus n. unitionis Deip. cum D. Pauli solus ut ce penes magis, et minus, ac pinde n. suffit ad tm diversitates.

Solu. Aripti n. valg. diss. quando dim. e. No itaque maior. Ad pbat dinquis maior: q. e Deo unita qualitas cuius socie mere asserita unitatione no maior: unitione ut. fundante recta prioritas. Dum nisi in ordie obiro charitatis, ido maior. Hanc set Deip., n. a. D. Pauls: quapropter excessus n.

e genere magis et minus, sicut dicitur de Deo in se, Dei quoque sic Christo. Obiecta charitatis in se sunt ordinis: et quo qua ita propinqua Deo. Ita etiam erat: usque dilectio charitatis fundatur in communi bonitate Dei et beatitudinis: ut ista communicatio possit assignari debet aliquid illius proprium: cum primum obiectum in ordine charitatis, quod cum sit Deus proprium non potest non habere principatum. Et cum Deus sit tale proprium, in Deum primo inclinat charitas. Deinde cum in hoc ordine legimus Christum non ut Deum, sed Deo creatum. Sed ita illi diunctum ut post Deum sit primum proprium creatum illius communicationis, ut aiebat Suárez: in Christo anima est Deo, quod ab eo dependet nostra charitas non potuimus illi nane Deum principatum dum caeterorum obiectorum: quamprimum in ordine quae sunt amari debent, Christum post Deum amare tenemur. Deinde cum Deiparam in eodem ordine legimus adeo cum Deo et Christo diunctam, ut sit abstracte proprium, cui nostra beatitudinis demum, non potuimus non illi deferre obiectum principatum dum nostri et reliquorum. Ecce quo pacto Deiparae non ut Deus, quae perfecta et sancta, sed quae mater et proprium, et sic Deo diuncta potest ut ad finem nobis ipsis sufficere, et ordinis Dei, eius quoque amor est appendix amoris Deo debiti.

Post Deum, Christum et Deiparam, quae sit seipsum diligere debet, et amare, tamquam cum, quae beatitudinis attingat ipso eo sufficienti proprio: deinde sequuntur proximi, socii in tali participatione, et sic eos diligere quod sit debet, et ut possibile amandos, quod sit ab illis non aequalis in ea participatione: Deiparae ordo et charitatis propensio prius inclinat in bonum et amorem subiecti illius, cui inest, et in cuius bonum ipsi infusa est quam in proximum, quod nullus abstracte participationis sunt dum istius communicationis. Hinc agitur, cum licet proximus sit longe sanctior, et sic Deo magis diunctus, adhuc tamen, cum hoc duo sanctitatis nullus abstracte principatus sed dum mei in ordine ad meam beatitudinem, nisi per postremam in ordine obiectivo charitatis, adhuc non proponendus mihi ex quo certo ipsius: Christus a. et Deiparae non sunt mere proximi, sed propria, et ideo nobis anteponenda. Et haec sufficiant, alia accepta, quae voluerint dabimus. Cedant autem omnia in Dei, Deiparae gloriam, et S. Ignatii Parentis nostri, et nec non S. Francisci Xaverii, cui ex voto

mrá opa qualiaiy q. dicamy. Lanato Quarto Kal.
Julii 1066

Reg. gesp. 5. de lina.

Suares en terciaz [illegible] Divi
Thome - quatro tom.s — o [illegible]
de consuetudine — o [illegible]
de Garcia en un 1.º tomo [illegible] — o [illegible]
De Religione 4 t.s — o [illegible]
de Legibus — — — o [illegible]
de opere sex dierum — o [illegible]

tractatus quinque ad 1.as
2.e D. Thome un tomo — o [illegible]
de Deo uno, et trino — o [illegible]
Opuscula Theologica — o [illegible]
de Spe, et charitate — o [illegible]
de Angelis — — o [illegible]
in Regez Anglie — — [illegible]
Metaphesica dos tomos —
de Auxiliis

tractu pariterque actibus destruunt acci
atque adeo per tractum de actionis [illegible]
habebunt nova accidentia.

Aviditas nihil deficit

Clavius

Stante est gratis ex aliquid de mala, et quod non sunt
multiplicanda entia

Ergo eo quod non sunt multiplicanda entitates sine
necessitate, et urgenti fuit, non probat gratis ex aliquid
ex de mala: ergo quantitas ex aliquid ex amata

p.a. Stante est gratis ex aliquid amata, et quod non sunt
multiplicanda entitates specie sine necessitate, et urgenti fu

p.a. Stante gratis ex dicta amata, adhuc
entitates non multiplicantur: ergo.

p.a. Stante aliqua re omnino ab
alia diversa, quae cum cuius exigentia dat urgens fun-
damentum, dat res quae multiplicant species; ~~et sic~~
~~quantitas ergo. Stante quantitate ex dicta amata~~
~~p.m.~~ Stat quod dicit necessitas, et urgens fuerit ad ergo
~~[illegible]~~ ergo. et quod sit mata [illegible]
dicta de mata, stat quantitas ex de mata adhuc
ea, et non multiplicant species: ergo.

[illegible]

[illegible]

333

Riquelme de Peniten